

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
2012-2014**

ΕΝΟΤΗΤΑ 1:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2011

Το παρόν τεύχος,

αποτελεί την πρώτη ενότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος, δηλαδή το **Στρατηγικό Σχέδιο της Περιφέρειας Αττικής.**

Σε αυτό γίνεται **ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης** σε όλους τους τομείς αρμοδιοτήτων της Περιφέρειας και στους τομείς της εσωτερικής της οργάνωσης και λειτουργίας και εντοπίζονται τα **κρίσιμα ζητήματα** που πρέπει να αντιμετωπίσει η Περιφέρεια το επόμενο χρονικό διάστημα προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή της και να επιδιώξει το όραμά της. Κατά την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης κάθε θεματικής ενότητας (περιβάλλον, υποδομές, κοινωνική μέριμνα, οικονομία, κλπ), η **Περιφέρεια μελετάται ως ενιαίος διοικητικός χώρος** και ειδικότερες αναφορές στις Περιφερειακές Ενότητες γίνονται όπου αυτό απαιτείται. Τέλος, προσδιορίζεται η **στρατηγική της Περιφέρειας**, ως σύνολο στόχων και παρουσιάζεται η **δομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε Άξονες, Μέτρα, Στόχους** και ενδεικτικές δράσεις. Μετά την ψήφισή του από το Περιφερειακό Συμβούλιο και τη διοργάνωση των αναγκαίων διαδικασιών διαβούλευσης, το στρατηγικό σχέδιο θα αποτελέσει τη βάση για να εξειδικευτούν οι στόχοι σε συγκεκριμένες πλέον δράσεις και έργα ανά Περιφερειακή Ενότητα. Οπότε, στη δεύτερη ενότητα του επιχειρησιακού σχεδιασμού, θα συγκεντρωθούν οι προτάσεις για έργα όλου του υπηρεσιακού μηχανισμού της Περιφέρειας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ – ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ – ΤΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	4
2. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ.....	5
3. ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΟΥ.....	8
4. ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.	12
A1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	12
A.1.2. ΘΕΣΗ, ΈΚΤΑΣΗ, ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ.....	12
A.1.2. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ.....	18
A.1.3. Το ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ.....	20
A.1.4. Το ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ.....	27
A2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	31
A.2.1 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ.....	31
A.2.2. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΥΓΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ.....	129
A.2.3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	162
MICE: MEETINGS, INCENTIVES, CONFERENCING, EXHIBITIONS	216
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	233
B1. Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	233
B.1.1. Όργανα Διοίκησης.....	233
B.1.2. ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	242
B.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	243
B.2.1. Γραφείο Περιφερειάρχη.....	243
B.2.2. Γραφεία Αντιπεριφερειάρχων.....	243
B.2.3. Υπηρεσίες υπαγόμενες στον Περιφερειάρχη.....	243
B.2.4. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ.....	244
B.2.5. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ.....	246
B.2.6. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ.....	247
B.2.7. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	249
B.2.8. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	250
B.2.9. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ.....	251
B.3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑ ΘΕΜΑ	253
B.3.1. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ.....	253
B.3.2. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	263
B.3.3. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΤΠΕ	303
B.3.4. Τα ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ.....	313
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	334
Γ 1. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	334
Γ 2. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	337
Γ 3. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΟ	343

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ – ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ – ΤΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η σύνταξη Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. β' βαθμού, προβλέπεται στο Νόμο 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/7.6.2010) και συγκεκριμένα στο άρθρο 268 «Προγραμματισμός, προϋπολογισμός – λογιστικό σύστημα Περιφερειών». Στο ίδιο άρθρο προσδιορίζεται η πενταετής χρονική διάρκεια των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, με εξαίρεση την πρώτη περίοδο εφαρμογής τους που είναι τριετής. Επίσης, προβλέπεται ότι η σύνταξή τους πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εννιάμηνο της περιόδου της νέας περιφερειακής αρχής (ισχύει για την πρώτη εφαρμογή του θεσμού).

Με την Υπουργική απόφαση 74754/2010 (ΦΕΚ 2043Β/2010) καθορίστηκε το περιεχόμενο, η δομή, ο τρόπος υποβολής, τα όργανα και η διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης β' βαθμού.

Ο σκοπός της σύνταξης επιχειρησιακών προγραμμάτων των Περιφερειών είναι η προώθηση της ανάπτυξης της περιφέρειας, σε εναρμόνιση με τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις σε εθνικό επίπεδο. **Η καινοτομία** των εν λόγω προγραμμάτων, σε σχέση με άλλα αναπτυξιακά προγράμματα συνίσταται στο ότι περιλαμβάνουν δράσεις τόσο για την προώθηση της ανάπτυξης της Περιφέρειας στους τομείς δραστηριοποίησής της όσο και για την εσωτερική ανάπτυξή της ως οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. **Ιδιαίτερο ενδιαφέρον** έχει επίσης ότι η εκπόνηση των Ε.Π. γίνεται με την εμπλοκή όλων των αρμοδίων πολιτικών και υπηρεσιακών στελεχών και οργάνων.

Πέραν αυτού του σκοπού, οι ειδικότερες προβλέψεις της Υπουργικής Απόφασης, σε σχέση με τα όργανα και τη διαδικασία σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, αποσκοπούν στην εισαγωγή μονίμων διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης των Ο.Τ.Α. Η αναγκαιότητα της εισαγωγής ενός τέτοιου συστήματος είναι προφανής σε φορείς που διαχειρίζονται δημόσιους πόρους και επιτελούν έργο προς όφελος των πολιτών, οπότε και θα πρέπει, σε όλες τις φάσεις, προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης, να λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης.

Η διοικητική μεταρρύθμιση του προγράμματος «Καλλικράτης» (ν. 3852/2010) και η συγκρότηση των Περιφερειών ως Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης β' βαθμού, είναι πολύ πρόσφατη και οι συνεπαγόμενες μεταβολές στο εσωτερικό περιβάλλον της Περιφέρειας, δηλαδή νέες αρμοδιότητες, αναδιοργάνωση υπηρεσιών, μετατάξεις υπαλλήλων, διαδικαστικές και διαχειριστικές

απαιτούμενες προσαρμογές, δημιουργούν **ένα πλαίσιο που δυσχεραίνει τον προγραμματισμό**. Είναι γενικότερα αποδεκτό ότι η παρούσα φάση είναι μια **μεταβατική φάση για όλες τις Περιφέρειες της χώρας και κατά μείζονα λόγο για την Περιφέρεια Αττικής**, στην οποία μεταβιβάζονται και αρμοδιότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα, η υλοποίηση των οποίων συνεπάγεται συνεργασίες και συντονισμό με πληθώρα συναρμόδιων φορέων.

Τέλος, την παρούσα περίοδο, όπου η Περιφέρεια Αττικής καλείται να προγραμματίσει τη δράση της, βρίσκεται σε εξέλιξη και η αλλαγή του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, με αποτέλεσμα από την ημερομηνία έναρξης της διαδικασίας του προγραμματισμού μέχρι την ολοκλήρωση της α' φάσης του στρατηγικού σχεδιασμού, τα χαρακτηριστικά του μεταβατικού χαρακτήρα να γίνονται ακόμη πιο έντονα.

Στο πλαίσιο αυτό, η Περιφέρεια Αττικής, θέτοντας ως βασικούς στόχους:

- την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών
- τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών
- την ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της
- την οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας
- την περιβαλλοντική αναβάθμιση και
- τη βελτίωση της διοικητικής της ικανότητας

εκπονεί το Ε.Π. ως αναγκαίο εργαλείο:

- για να προγραμματίσει, παρακολουθήσει και αξιολογήσει τη δράση της
- για να ανταποκριθεί με ταχύτητα σε πιθανές ευκαιρίες χρηματοδότησης
- για να συντονίζει και παρακολουθήσει τη δράση των υπηρεσιών της,
- για να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων δημοσίων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας με τους φορείς αυτούς.

2. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΟΥ Ε.Π. ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Αττικής, με την υπ' αριθμ. 145/7.6.2011 απόφασή του, ενέκρινε την εισήγηση της κας Λ. Βασιλάκου, αρμόδιας Αντιπεριφερειάρχου για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.) με τη συνεργασία και υποστήριξη της Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.).

Ο θεσμικός ρόλος της Ε.Ε.Τ.Α.Α., ως τεχνικού και επιστημονικού συμβούλου της Αυτοδιοίκησης και ειδικότερα η εμπειρία της στο θέμα του επιχειρησιακού προγραμματισμού (η ΕΕΤΑΑ συνέταξε τους οδηγούς για την εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού), εκτιμήθηκε ότι διασφαλίζει την καλύτερη ανταπόκριση της Περιφέρειας στη θεσμική υποχρέωση της σύνταξης Ε.Π.

Η Ε.Ε.Τ.Α.Α. αντιμετώπισε την πρόταση ως μια ευκαιρία για πιλοτική εφαρμογή της προτεινόμενης από τον οδηγό μεθοδολογίας και περιεχομένου των

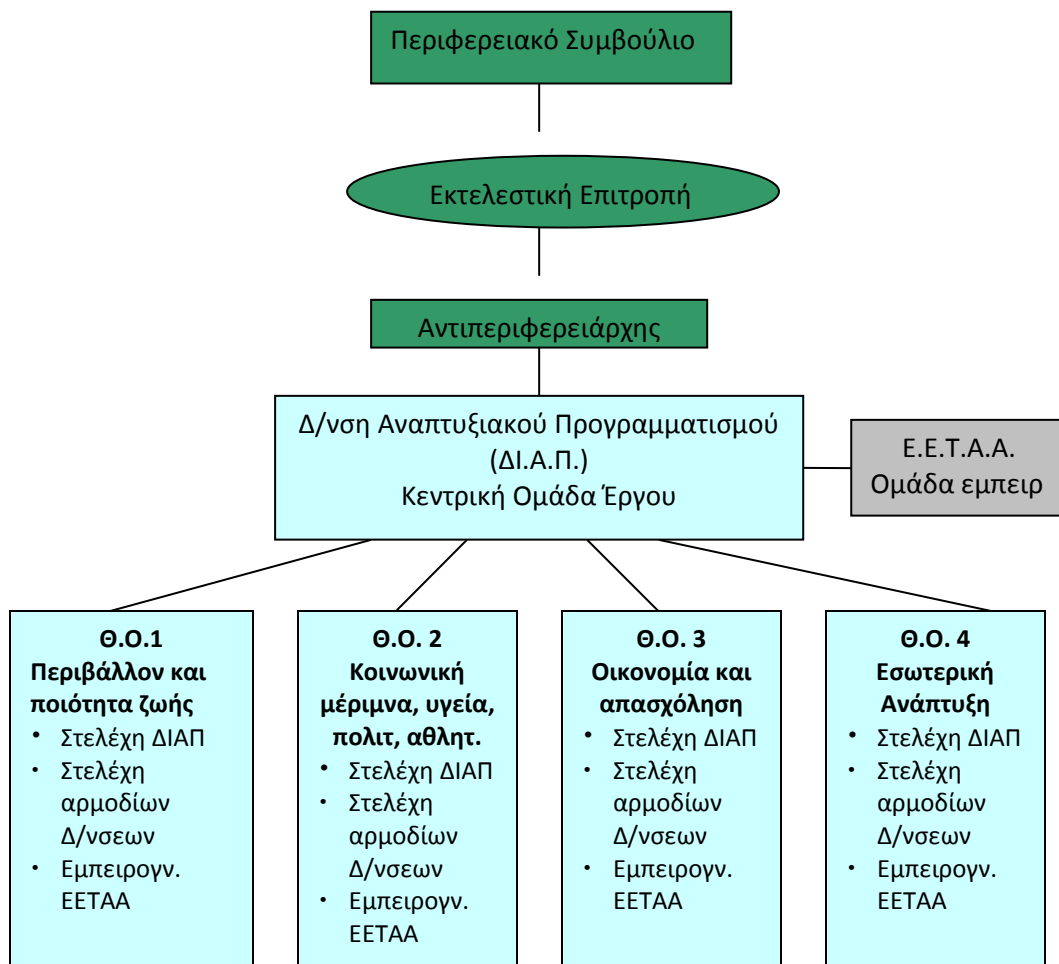
επιχειρησιακών προγραμμάτων των Περιφερειών και πρότείνει, σε όλες τις φάσεις του έργου, να διασφαλιστεί η κατά το δυνατόν μεγαλύτερη εμπλοκή των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Αφενός μεν διότι γνωρίζουν τα προβλήματα της περιοχής, τις ανάγκες των πολιτών αλλά και των δυνατοτήτων που μπορούν να αξιοποιηθούν, αφετέρου δε διότι βασικός στόχος του θεσμού είναι η εισαγωγή μόνιμων διαδικασιών προγραμματισμού στις Περιφέρειες.

Ο στόχος επομένως ήταν, μετά τη σύνταξη του συγκεκριμένου Ε.Π., οι υπηρεσίες και ειδικότερα η αρμόδια για τη σύνταξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση του Ε.Π. Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, να είναι σε θέση να αναλάβει το έργο αυτό στις επόμενες προγραμματικές περιόδους.

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε περιγράφεται συνοπτικά, στη συνέχεια:

- I.** Πραγματοποιήθηκε ενημέρωση των Γενικών Διευθυντών (6 Γενικές Διευθύνσεις) και της Διευθύντριας Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ως υπεύθυνης της αρμόδιας Διεύθυνσης, για το σκοπό, τους στόχους, το περιεχόμενο και τη διαδικασία σύνταξης του Ε.Π. και προέκυψε το οργανωτικό σχήμα που εφαρμόστηκε προκειμένου να συμμετέχουν στην εκπόνηση του Ε.Π. όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες. Το σχήμα αυτό παρουσιάζεται και επεξηγείται στη συνέχεια:

ΤΟ ΣΧΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- Η Εκτελεστική Επιτροπή έχει την ευθύνη της κατάρτισης του Ε.Π., το οποίο εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο προς ψήφιση
- Η αρμόδια Αντιπεριφερειάρχης συντονίζει τις σχέσεις των πολιτικών οργάνων της Περιφέρειας με τις υπηρεσίες της.
- Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού (ΔΙ.Α.Π.) είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της κατά τη διαδικασία κατάρτισης του Ε.Π.
- Στην κατεύθυνση αυτή, η ΔΙΑΠ ορίστηκε ως το «κέντρο συντονισμού των υπηρεσιών» και στο πλαίσιο της λειτούργησε Κεντρική Ομάδα Έργου και υπεύθυνος έργου. Έργο της ομάδας ήταν η συγκέντρωση, επεξεργασία, σύνθεση και συμπλήρωση των κειμένων που προετοιμάζουν τα στελέχη των θεματικών ομάδων.
- Δημιουργήθηκαν 4 Θεματικές Ομάδες (Θ.Ο.) στις οποίες συμμετείχαν στελέχη των αρμοδίων διευθύνσεων και στελέχη της Κεντρικής Ομάδας Έργου. Στις Θεματικές Ομάδες συμμετείχαν επίσης εμπειρογνώμονες της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Οι Θεματικές Ομάδες ήταν οι ακόλουθες:
 - Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής
 - Κοινωνική Μέριμνα – Υγεία – Πολιτισμός – Αθλητισμός
 - Οικονομία και Απασχόληση
 - Εσωτερική ανάπτυξη της Περιφέρειας
- Στη διατύπωση των προτάσεων για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα συνέβαλαν και οι αρμόδιες Επιτροπές της Περιφέρειας, οι οποίες επεξεργάζονται θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα στους τομείς του περιβάλλοντος, των αστικών αναπλάσεων, των μεταφορών-συγκοινωνιών και της πολιτικής προστασίας, οι τομεακές Επιτροπές που συγκροτεί η Περιφέρεια καθώς και οι αρμόδιοι – εντεταλμένοι από τον Περιφερειάρχη περιφερειακοί σύμβουλοι.
- Η ΕΕΤΑΑ υποστήριξε τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού σε όλες τις φάσεις του έργου, παρέχοντας τα απαραίτητα εργαλεία και έντυπα. Παράλληλα οι εμπειρογνώμονες της ΕΕΤΑΑ συνεργάστηκαν με τις Θεματικές Ομάδες στη συγγραφή, σύνθεση και επιμέλεια των κειμένων.

II. Αφού συμφωνήθηκε το οργανωτικό σχήμα, έγινε αναλυτική ενημέρωση για τους σκοπούς, το περιεχόμενο και τη διαδικασία σύνταξης του Ε.Π. όλων των στελεχών της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού και προσδιορίστηκαν οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των στελεχών της Κεντρικής Ομάδας Έργου

III. Έγινε ενημέρωση των Διευθυντών και ορίστηκαν από κάθε Διεύθυνση υπάλληλοι που συμμετείχαν στις Θεματικές Ομάδες (Θ.Ο.).

IV. Έγινε αναλυτική ενημέρωση των μελών όλων των Θ.Ο. για το αντικείμενο και το ρόλο τους σε αυτό.

V. Συντάχθηκαν και διανεμήθηκαν προς συμπλήρωση, σε όλους τους Διευθυντές, ερωτηματολόγια για την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, των προβλημάτων και των προτάσεων σε όλους τους θεματικούς τομείς αρμοδιοτήτων της Περιφέρειας.

VI. Έγινε ενημέρωση της Εκτελεστικής Επιτροπής για τον τρόπο οργάνωσης του έργου, τις ακολουθούμενες διαδικασίες και τις θεματικές ενότητες

- VII. Πραγματοποιήθηκαν συνεντεύξεις με το σύνολο των Αντιπεριφερειάρχων των 8 Περιφερειακών Ενοτήτων
- VIII. Πραγματοποιήθηκαν συνεργασίες με τους Προέδρους των Μητροπολιτικών Επιτροπών και των Θεματικών Επιτροπών
- IX. Έγιναν συσκέψεις εργασίας με τους εποπτευόμενους από την Περιφέρεια φορείς
- X. Διοργανώθηκε συνάντηση με όλους τους Δήμους της Περιφέρειας
- XI.

Το παρόν σχέδιο αφού ψηφιστεί από το Περιφερειακό Συμβούλιο θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας για διαβούλευση.

3. ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΟΥ

Στην Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, λειτούργησε **Κεντρική Ομάδα Έργου**, η οποία είχε την ευθύνη:

- Συνεργασίας με την αρμόδια Αντιπεριφερειάρχη και μεταφοράς των πολιτικών κατευθύνσεων στις ομάδες έργου
- Μεταφοράς της τεχνογνωσίας, των κατευθύνσεων και των προδιαγραφών στα μέλη των Θεματικών Ομάδων
- Συντονισμού του έργου των Θεματικών Ομάδων
- Σύνθεσης και επιμέλειας των τελικών κειμένων

Οι **Θεματικές Ομάδες**, είχαν ως αντικείμενο:

- Τη συγκέντρωση κειμένων, μελετών, στοιχείων και γραπτών εισηγήσεων για το θεματικό τους αντικείμενο
- Τη συγκέντρωση και επεξεργασία των ερωτηματολογίων που συμπλήρωσαν οι αρμόδιες Διευθύνσεις
- Την επεξεργασία, σύνθεση και συγγραφή των κεφαλαίων του Επιχειρησιακού Προγράμματος που αφορούσαν στο αντικείμενό τους

Την Κεντρική Ομάδα έργου και τις Θεματικές Ομάδες υποστήριζαν αρμόδια στελέχη και εμπειρογνώμονες της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Το έργο της Κεντρικής Ομάδας συντόνιζε ο κ. Χάρης Πασβαντίδης, Προϊστάμενος Τμήματος Εσόδων και υποστήριζε η κα Αλεξάνδρα Μαντσιώκα, Περιφερειακή Σύμβουλος, Υπάλληλος της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού.

Από πλευράς των υπηρεσιών της Περιφέρειας, υπεύθυνη για το έργο ήταν η αρμόδια (βάσει της Υ.Α. 74754/2010) Διευθύντρια Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, κα Ιωάννα Αμπλιανίτου.

Στην Κεντρική Ομάδα Έργου, από την πλευρά της Περιφέρειας συμμετείχαν οι ακόλουθοι:

- Αμπλιανίτου Ιωάννα, Διευθύντρια Δι.Α.Π

- Χατζημιχαήλ Μιχαήλ, Προϊστάμενος Τμήματος Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής
- Ζαμάνη Αλεξάνδρα, ΠΕ Μηχανικών-Χωροτ. & Περιφ. Ανάπ.
- Μανωλά Ευαγγελία, ΠΕ Μηχανικών-Χωροτ. & Περιφ. Ανάπ.
- Ντότσικα Ειρήνη, ΠΕ Μηχανικών-Χωροτ. & Περιφ. Ανάπ.
- Κοκκινάκου Σοφία, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού & Π.Α.
- Κονδύλη Γεωργία ΠΕ Μηχανικών
- Κυριακόπουλος Δημήτριος ΠΕ Μηχανικών
- Τσιμπόλη Χρυσούλα ΠΕ Μηχανικών
- Ιωαννίδου Μαριλένα ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού
- Χούμας Χρήστος, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού
- Σταματιάδης Παναγιώτης ΠΕ Μηχανικών
- Κωστάρα Βασιλική ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού
- Κυριάκογλου Μαρία ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού

Από πλευράς ΕΕΤΑΑ συμμετείχαν οι:

- Βίκυ Φλέγγα, οικονομολόγος, Msc Περιφερειακή Ανάπτυξη
- Ηλίας Λίτσος, μηχανικός παραγωγής, Msc Περιφερειακή Ανάπτυξη
- Χρήστος Πετρόπουλος, Δρ. μαθηματικός,
- Κική Βάσσου, αρχιτέκτονας – πολεοδόμος
- Δημήτρης Μπιμπίκος, οικονομολόγος, περιφερειολόγος
- Δημήτρης Μπίρμπας, τεχνολόγος, εμπειρογνώμων τοπικής, κοινωνικής πολιτικής και ανάπτυξης
- Μιχάλης Κυπραίος, πληροφορικός, ειδικός σε θέματα προγραμματισμού και κοινωνικής πολιτικής
- Τάσος Σαπουνάκης, οικονομολόγος, σύμβουλος Τ.Α.

Στις Θεματικές Ομάδες συμμετείχαν οι ακόλουθοι:

Θ.Ο. Α: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Κονδύλη Γεωργία	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Ζαμάνη Αλεξάνδρα	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Μίσκα Μαρία	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Κυριακόπουλος Δημήτριος	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Παρασκευοπούλου Αργυρώ	Τμήμα Περιβάλλοντος

Πανταζής Νικόλαος	Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού
Κική Βάσσου	Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Θ.Ο. Β: Κοινωνική μέριμνα, υγεία, πολιτισμός, αθλητισμός

ΟΝΟΜΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Ντότσικα Ειρήνη	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Ιωαννίδου Μαριλένα	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Βογιατζή Αγγελική	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Κυπραίος Μιχάλης	Ε.Ε.Τ.Α.Α.
Μπίρμπας Δημήτρης	Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Θ.Ο. Γ: Οικονομία και απασχόληση

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Κωστάρα Βασιλική	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Κυριάκογλου Μαρία	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Τρυποσκούφης Κων/νος	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Μπελντέκος Δημήτριος	Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Δημήτρης Μπιμπίκος	Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Θ.Ο. Δ: Εσωτερική ανάπτυξη της Περιφέρειας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Κοκκινάκου Σοφία	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Μανωλά Εύη	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Σταματιάδης Παναγιώτης	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Τσιμπόλη Χρυσούλα	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
Σιώτα Φωτεινή	Δ/νση Διοίκησης
Λυκογιάννη Αγγελική	ΔΕΠ, Τμήμα Συντονισμού
Τιμοθέου Σουλβέστρος	Δ/νση Πληροφορικής
Κολοφωτιά Βασιλική	Δ/νση Πληροφορικής
Κουρής Γιάννης	Δ/νση Πληροφορικής
Βίκυ Φλέγγα	Ε.Ε.Τ.Α.Α./ Διεύθυνση Οργάνωσης και Πληροφορικής
Ηλίας Λίτσος	Ε.Ε.Τ.Α.Α./ Διεύθυνση Οργάνωσης και Πληροφορικής
Χρήστος Πετρόπουλος	Ε.Ε.Τ.Α.Α./ Διεύθυνση Οργάνωσης και Πληροφορικής
Τάσος Σαπουνάκης	Ε.Ε.Τ.Α.Α.
Μαντσιώκα Αλεξάνδρα	Περιφερειακή Σύμβουλος

4. ΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Θα προστεθεί όταν αποφασιστεί ποιες θα είναι αυτές

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Α1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Στην παρούσα ενότητα περιγράφεται συνοπτικά το προφίλ της Περιφέρειας Αττικής και των Περιφερειακών Ενοτήτων της. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται προέρχονται από έρευνα της Ομάδας Μελέτης, από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Αττικής 2007-2013, από το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας (Ρ.Σ.Α.) που εκπονήθηκε τον Αύγουστο του 2011, καθώς και από άλλες έρευνες και μελέτες, για τις οποίες γίνονται στο κείμενο σχετικές αναφορές.

Α.1.2. Θέση, έκταση, πληθυσμός

Η Περιφέρεια Αττικής βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα της χώρας και καταλαμβάνει το νοτιοανατολικό τμήμα της Ηπειρωτικής Ελλάδας. Έχει έκταση 3.808 χμ² και καλύπτει το 2,9% της συνολικής έκτασης της χώρας. Έχει έδρα την Αθήνα, την Πρωτεύουσα της Ελλάδας.

Μέχρι σήμερα χωριζόταν σε δύο μεγάλες υποενότητες, την «Περιφέρεια Πρωτευούσης» και το «υπόλοιπο Αττικής». Αυτός ο προσδιορισμός είχε υιοθετηθεί επί 10ετίες, με συνέπεια αφενός να συγχέεται αναπτυξιακά και χωροδυναμικά η σχέση της Αθήνας ως προς την Περιφέρεια Αττικής (όπου συχνά ταυτίζονται) και, βεβαίως, να μην υπάρχουν επεξεργασμένα πρωτογενώς στατιστικά δεδομένα ακόμα και σε επίπεδο πρώην Νομαρχίας, όπως συμβαίνει στις λοιπές Περιφέρειες.

Η «Περιφέρεια Πρωτευούσης» περιλαμβάνει το πολεοδομικό συγκρότημα του δίπολου Αθήνας - Πειραιά και οριοθετείται από τα βουνά της Πάρνηθας, του Υμηττού, της Πεντέλης και του Αιγάλεω – Ποικίλου (Λεκανοπέδιο της Αθήνας). Η έκταση της Περιφέρειας Πρωτευούσης είναι 427 χμ² και καλύπτει το 11,2% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Αττικής. Με τη σημερινή διοικητική διάρθρωση αποτελείται από τις Περιφερειακές Ενότητες Αθηνών με τέσσερις τομείς και Πειραιά.

Το υπόλοιπο Αττικής καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης της Περιφέρειας Αττικής. Ειδικότερα, έχει έκταση 3.381 χμ² και καλύπτει το 88,8% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας. Με τη σημερινή διοικητική διάρθρωση, αποτελείται από τις Περιφερειακές Ενότητες Δυτικής, Ανατολικής Αττικής και την ΠΕ Νήσων Πειραιά.

Το υπόλοιπο της Αττικής περιλαμβάνει σήμερα ουσιαστικά την περιαστική ζώνη του Λεκανοπεδίου της Αθήνας και ένα πλέγμα μικρότερων πόλεων και οικισμών πολύ στενά συνδεδεμένο με τη «βασική ζώνη» και την περιαστική της περιοχή.

Στον πίνακα 1 που ακολουθεί παρουσιάζεται η διαχρονική πληθυσμιακή εξέλιξη για την περίοδο 1971-2011¹ του μόνιμου πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής.

Πίνακας 1
Διαχρονική εξέλιξη του Πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής 1971-2011

	Πληθυσμός				
	1971	1981	1991	2001	2011
Περιφέρεια Αττικής	2.797.836	3.369.443	3.523.407	3.761.810	3.812.330
Χώρα	8.768.372	9.739.589	10.259.900	10.964.020	10.787.690
%	31,9%	34,6%	34,3%	34,3%	35,3%

Πηγή: Απογραφές ΕΣΥΕ και επεξεργασία της Ομάδας του Ε.Π.

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας, κατά την απογραφή του 2001, ανερχόταν σε 3.761.810 κατοίκους. Από τη διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής, κατά τις τρεις τελευταίες δεκαετίες, είναι εμφανές ότι εξακολουθεί να αυξάνεται ο πληθυσμός της Περιφέρειας. Ωστόσο, ο ρυθμός αύξησης την τελευταία δεκαετία μειώθηκε. Τη δεκαετία (1991-2001) η ποσοστιαία αύξηση του πληθυσμού διαμορφώθηκε στο 6,77%, ενώ την τελευταία δεκαετία το ποσοστό αύξησης είναι 1,34%.

Το ποσοστό του μόνιμου πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής ανέρχεται στο 35,34% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Είναι χαρακτηριστική η διαχρονική πληθυσμιακή σταθεροποίηση του πληθυσμού της Περιφέρειας γύρω από το 34% κατά τις δεκαετίες 1981,1991 και 2001. Τη 10ετία του 1991-2000 η Περιφέρεια διατήρησε ένα θετικό ρυθμό μεταβολής, ανάλογο με εκείνον της Χώρας, ενώ τη 10ετία 2000 – 2011 εμφάνισε μικρή αύξηση, σε σχέση με τη μικρή μείωση που καταγράφηκε σε εθνικό επίπεδο (Πίνακας 2).

¹ Τα αποτελέσματα της πρόσφατης απογραφής της ΕΣΥΕ (2011) είναι προσωρινά

Πίνακας 2

Ρυθμοί Πληθυσμιακών Μεταβολών				
	1971-1981	1981-1991	1991-2001	2001-2011
Περιφέρεια Αττικής	20,43%	4,57%	6,77%	1,34%
Χώρα	11,1%	5,34%	6,86%	-1,61%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ από την Ομάδα Εκπόνησης του Ε.Σ.

Πίνακας 3

Πληθυσμιακή Ανάλυση κατά φύλο 2001-2011						
	Φύλο (%)				Ποσοστιαία Μεταβολή 2001-2011 (%)	
	2001		2011			
	Άντρες	Γυναίκες	Άντρες	Γυναίκες	Άντρες	Γυναίκες
Περιφέρεια Αττικής	48,4	51,6	48,3	51,7	-0,002	0,002
Σύνολο Χώρας	49,5	50,5	49,2	50,8	-0,006	0,006

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ από την Ομάδα Εκπόνησης του Ε.Σ. (2011 Προσωρινα Στοιχεία)

Πίνακας 4

Διάρθρωση Πληθυσμού Περιφέρειας Αττικής κατά Περιφερειακή Ενότητα και κατά άρρενες και θήλεις				
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ	ΆΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (ΑΝΑ ΚΜ2)
Περιφέρεια Αττικής	3.812.330	1.842.680	1.969.650	1.001,11
ΠΕ Κεντρικού Τομέα	1.018.440	483.510	534.930	11.669,19
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθηνών	592.400	280.340	312.060	4.268,41
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών	487.730	238.910	248.820	7.303,53
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθηνών	526.520	248.290	278.230	7.644,46
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	502.090	253.580	248.510	331,85
ΠΕ Δυτικής Αττικής	161.300	82.230	79.070	160,66
ΠΕ Πειραιώς	449.070	218.110	230.960	8.907,11
ΠΕ Νήσων	74.780	37.710	37.070	85,08

Ε.Σ.Υ.Ε. Απογραφή 2011

Η πληθυσμιακή εξέλιξη της Περιφέρειας προκύπτει ως ένα σταθμισμένο σύνολο χωρικών υποενοτήτων της Αττικής, οι οποίες φαίνεται ότι λειτουργούν περισσότερο κοινωνικοοικονομικά παρά διοικητικά. Έτσι, οι πληθυσμιακές εξελίξεις φαίνεται ότι εκφράζουν δυναμικά την πλέον επίκαιρη και αξιόπιστη εικόνα των μεταλλαγών στην Περιφέρεια. Στον Πίνακα 5 η θεώρηση της εξέλιξης του πληθυσμού γίνεται μέσα από «Περιφερειακές» ενότητες για την περίοδο 1971-2011.

Η ποσοτική σημασία του πληθυσμού του ΠΣΠ στο σύνολο του πληθυσμού της Αττικής διαμορφώνει για το σύνολο της Αττικής μια εικόνα μεταβολής του πληθυσμού, η οποία ακολουθεί την τάση μεταβολής του πληθυσμού του ΠΣΠ. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι Δήμοι που γειτνιάζουν με το ΠΣΠ, σταδιακά ενσωματώνουν ίδια αστικά χαρακτηριστικά και συμπεριφορές με αυτό ⁽²⁾. Η σύγκριση, τέλος, της μεταβολής του πληθυσμού του ΠΣΠ με τον συνολικό αστικό πληθυσμό της χώρας παρουσιάζει ενδιαφέρον, καθώς αποκαλύπτει, ότι ο συνολικός αστικός πληθυσμός της χώρας, ενώ μεταβάλλεται τις δύο πρώτες δεκαετίες της περιόδου θεώρησης με ρυθμούς πιο μικρούς από τους ρυθμούς του ΠΣΠ στη συνέχεια και μετά το 1971 μεταβάλλεται με μεγαλύτερους ρυθμούς. Τα στοιχεία αυτά επιτρέπουν την επιβεβαίωση του γνωστού φαινομένου της αγροτικής εξόδου κατά φάσεις, και τους τόπους προορισμού των μετακινούμενων καθώς και την εξωτερική αλλαγή δυναμικής στο αστικό σύστημα της χώρας.

² «Χωρική ανάλυση και πρόβλεψη εξέλιξης αστικών περιοχών: εφαρμογή στο Νομό Αττικής», Π. Μανέτος, Γ. Φώτης, Πανελ. Θεσσαλίας, 2003.

Η θεώρηση σε σχετικά μεγέθη, όπως οι ρυθμοί μεταβολής, δεν θα πρέπει πάντως να αποδεσμεύεται από την τάξη μεγέθους των πραγματικών μεγεθών και από την ιδιαίτερη σημασία που καταλαμβάνει συνολικά ο πληθυσμός της Αθήνας, στο σύνολο τόσο του πληθυσμού της χώρας, όσο και του αστικού πληθυσμού.

Η πληθυσμιακή εξέλιξη της Περιφέρειας εξαρτάται σαφώς από την εγκατάσταση στο ΠΣΠ οικονομικών μεταναστών, ορισμένοι από τους οποίους νομιμοποιούν την παρουσία τους, ενώ άλλοι όχι. Όσο περισσότερο ακαθόριστο είναι το καθεστώς παραμονής των μεταναστών στη χώρα μας, τόσο μεγαλύτερη είναι και η απροθυμία τους να υπαχθούν στις διαδικασίες της απογραφής. Η διαπίστωση αυτή ισχύει ειδικά για την απογραφή του 1991, την πρώτη απογραφή η οποία βρίσκεται αντιμέτωπη με τους πρώτους οικονομικούς μετανάστες.

Οι μεταβολές του πληθυσμού στην Αττική εκφράζονται και με τις μεταβολές των ζωνών της κατοικίας στην Περιφέρεια, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως ενδογενείς και εξωγενείς³. Για παράδειγμα δύο βασικοί εξωγενείς παράγοντες αλλαγής του τόπου κατοικίας στην Περιφέρεια κατά την τελευταία 10ετία αποτελούν η προαστιοποίηση και η εξωτερική μετανάστευση. Το «κοινωνικό πρότυπο» της Περιφέρειας μεταβάλλεται και η οικογένεια μέσα σε αυτό παίζει ολοένα και μικρότερο ρόλο.

Η έκταση των πληθυσμιακών μεταβολών ποικίλει ανά χωρικό σύνολο. Έτσι, σε ότι αφορά τη σχετική μείωση, τα πρωτεία διατηρεί ο Δήμος Αθηναίων και, ακολουθούν τα νότια προάστια και ο Πειραιάς. Σε ότι αφορά, την απόλυτη αύξηση των πληθυσμιακών μεγεθών, είναι εντυπωσιακή η πληθυσμιακή αύξηση των εκτός Λεκανοπεδίου χωρικών ενοτήτων, η οποία όπως προκύπτει και από σχετικά μεγέθη ζήτησης πρώτης κατοικίας, φαίνεται να εντείνεται διαχρονικά.

Αυτές οι πληθυσμιακές μεταβολές, σε συνδυασμό με τις μεταφορικές ροές που προκαλούν λόγω της έντασης χωροθέτησης παραγωγικών, κοινωνικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, συνθέτουν ένα «νέο τοπίο» αναγκών για συμπληρωματικές υποδομές (περιβαλλοντικές, μεταφορικές, κοινωνικές).

³ «Προβλήματα κοινωνικής βιώσιμης ανάπτυξης στην Αθήνα: οι μεταβολές της τελευταίας 20ετίας στην κοινωνική γεωγραφία της πόλης και η κρίση της ιδιότυπης κοινωνικής συνοχής», Θ. Μαλούτας; Πανεπ. Θεσσαλίας 2003. Η ενδογενής μεταβολή αφορά στην αναπαραγωγή του υφιστάμενου πληθυσμού, η οποία κατά τον αρθρογράφο συμπεριφέρεται με συστηματικό τρόπο ως «κοινωνικά διαχωριστική».

Πίνακας 5

Συγκριτική Εξέλιξη πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής ανά Περιφερειακή Ενότητα, 1991-2001-2011 (προσαρμοσμένα στοιχεία και επεξεργασία τους)					
	1991	2001	2011	Ποσοστιαία Μεταβολή 1991-2001	Ποσοστιαία Μεταβολή 2001-2011
Περιφερειακές Ενότητες Βορείου Τομέα Αθηνών, Δυτικού Τομέα Αθηνών, Κεντρικού Τομέα Αθηνών, Νοτίου Τομέα Αθηνών (πρώην Νομαρχία Αθηνών)	2.577,609	2.664,776	2.625,090	3,38%	-1,49%
Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής (πρώην Νομαρχία Αν.Αττικής)	296,263	403,918	502,090	36,34%	24,30%
Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής (πρώην Νομαρχία Δυτ.Αττικής)	125,177	151,612	161,300	21,12%	6,39%
Περιφερειακή Ενότητα Πειραιώς και Νήσων (πρώην Νομαρχία Πειραιά)	524,358	541,504	523,850	3,27%	-3,26%
Σύνολο Αττικής	3.523,407	3.761,810	3.812,330	6,77%	1,34%
Σύνολο Χώρας	10.259,900	10.964,020	10.787,690	6,86%	-1,61%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΣΥΕ από την Ομάδα Εκπόνησης του Ε.Π.

A.1.2. Ο ρόλος της Περιφέρειας Αττικής

Ο μητροπολιτικός χαρακτήρας της Αττικής αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό σε όλες τις σχετικές προσεγγίσεις⁴. Η Αθήνα κατατάσσεται στις μεγάλες πόλεις της ευρωπαϊκής περιμέτρου. Μαζί με τη Λισσαβόνα και το Δουβλίνο αποτελεί μια από τις τρεις «άκρες» του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου, εμφανίζοντας ορισμένα χαρακτηριστικά περιθωριοποίησης και από-διεθνοποίησης, είτε με βάση την κλασσική έννοια της ανταγωνιστικότητας και της προσπελασιμότητας, είτε και υπό την έννοια της συμμετοχής της Περιφέρειας στο Ευρωπαϊκό γίνεσθαι. Η άρση αυτής της «απομόνωσης» με αναπτυξιακές πρωτοβουλίες σημαντικού βεληνεκούς, οι διεκδικήσεις πόρων και η συστηματική συμμετοχή της Περιφέρειας σε ευρωπαϊκά δίκτυα αποτελούν στρατηγική επιλογή και θα αναδειχθούν στο πλαίσιο του παρόντος επιχειρησιακού προγράμματος.

Σε εθνικό επίπεδο, η Περιφέρεια Αττικής, αποτελεί το μητροπολιτικό οικονομικό και διοικητικό κέντρο της Ελλάδας και διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό την αναπτυξιακή πορεία της χώρας. Οι λειτουργίες της επηρεάζουν αποφασιστικά την αναπτυξιακή δυναμική στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, ενώ ο ρόλος της Αθήνας προσδιορίζεται από την κυρίαρχη θέση της στην οικονομική, διοικητική και χωρική δομή της χώρας.

Σύμφωνα με την πρόταση για το ΡΣΑ 2021, στις νέες συνθήκες της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και της όξυνσης του διεθνούς ανταγωνισμού, τα μητροπολιτικά κέντρα θεωρούνται ως μοχλοί ανάπτυξης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας για το σύνολο του εθνικού τους χώρου.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Πρωτεύουσα αναλαμβάνει διευρυμένο ρόλο, προωθητικό στην κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού της εθνικής οικονομίας, της αναδιάρθρωσης του παραγωγικού συστήματος, της προώθησης της τεχνολογίας και της καινοτομίας, της εδραίωσης του ρόλου της Ελλάδας στο διεθνές σύστημα μεταφορών και της πράσινης ανάπτυξης.

Στο χώρο της Μεσογείου, η Αθήνα / Αττική διαθέτει τη δυναμική ώστε να εξειδικεύσει τα διεθνή της χαρακτηριστικά και να επιδιώξει τα οφέλη της «**Μεσογειακής Πρωτεύουσας**», τόσο στο σύνολο της Μεσογείου, με συνεργασίες μητροπόλεων στους τομείς πολιτισμού και τουρισμού, όσο και ειδικότερα στο επίπεδο της βόρειας Μεσογειακής λεκάνης, με αξιοποίηση των εργαλείων διακυβέρνησης συνεργειών και ευρωπαϊκών χωρικών πολιτικών που συνδέονται με χρηματοδοτικά προγράμματα και προωθούν διαπεριφερειακές συνεργασίες.

⁴ Με βάση την τυπολογία που υιοθετείται από το ESPON (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Χωρικού Σχεδιασμού) η Αθήνα κατατάσσεται στην τρίτη κατηγορία των ισχυρών Ευρωπαϊκών Μητροπολιτικών περιοχών Ανάπτυξης (strong mega's). Στην ενότητα αυτή των πόλεων εντάσσονται μαζί με την Αθήνα το Ελσίνκι, το Μάντσεστερ, το Δουβλίνο, το Γκέτεμποργκ, η Γενεύη και το Όσλο. Οι πόλεις αυτές χαρακτηρίζονται από το σχετικά μεγάλο τους μέγεθος, την ανταγωνιστικότητα τους, και το ισχυρό ανθρώπινο κεφάλαιο που διαθέτουν.

Η μητροπολιτική Περιφέρεια της Αττικής, συνιστά τη βασική πύλη συνεργασίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και, επιπλέον, το κέντρο βάρους και πόλο του εθνικού αναπτυξιακού άξονα προς Βορρά και Νότο, σε συνεργασία με τη Θεσσαλονίκη ως δευτερεύοντος πόλου με κυριαρχικό ρόλο στο δυτικό άξονα ανάπτυξης. Διαθέτει την υψηλότερη παραγωγικότητα εργασίας σε όλους τους τομείς, το υψηλότερο επίπεδο τεχνολογικής εξέλιξης, το 50% του εθνικού δικτύου τεχνικής υποδομής που συνεχώς βελτιώνεται, το μεγαλύτερο όγκο παραγωγής και κατανάλωσης, αλλά και το μεγαλύτερο όγκο υπηρεσιών στους τομείς της εφαρμοσμένης έρευνας και ανάπτυξης (E&A).

Η Αθήνα, ως Πρωτεύουσα, αποτελεί το κύριο κέντρο διοικητικών υπηρεσιών και κέντρο παροχής προηγμένων υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις. Είναι ισχυρός διαμετακομιστικός σταθμός εμπορευμάτων και συγκοινωνιακός κόμβος διεθνούς επιρροής. Ανάμεσα στις 47 μητροπόλεις που πληρούν το σχετικό πληθυσμιακό κριτήριο, η Αθήνα (δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση η Αττική) είναι 8η κατά σειρά με βάση το πληθυσμιακό της μέγεθος, 20η με βάση το μέγεθος της οικονομικής της δραστηριότητας, 33η με βάση το επίπεδο ανάπτυξης, 43η με βάση το επίπεδο προσπελασιμότητας και κεντρικότητας, 34η με βάση τη συμμετοχή του δευτερογενή τομέα στην παραγωγική δραστηριότητα και 14η με βάση το βαθμό τριτογενοποίησης της οικονομίας της.

Η Περιφέρεια εμφανίζει τάσεις διεύρυνσης και προαστιοποίησης, αλλά και οικιστικής πύκνωσης του «μητροπολιτικού πυρήνα» (Πολεοδομικό Συγκρότημα Πρωτεύουσας). Παράλληλα, εμφανίζονται τάσεις μεγέθυνσης του δικτύου οικισμών της εξωαστικής ενδοχώρας του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Πρωτεύουσας (ΠΣΠ), καθώς και έντονη ανάπτυξη των παραλιακών περιοχών.

Η Περιφέρεια Αττικής ασκεί **«αναπτυξιακές επιρροές»**, οι οποίες εκτείνονται πέραν των ορίων που καλύπτουν θεσμοθετημένα σχέδια και όρια, ακόμη και σε όλο τον εθνικό χώρο. Πιο άμεση όμως είναι η επιρροή στο «ζωτικό» (γεωγραφικό, οικονομικό και διοικητικό) χώρο πέραν της Αττικής, όπου παρατηρούνται ακόμη και καθημερινές μετακινήσεις μεταξύ τόπων κατοικίας και εργασίας, όπως και μια αναπτυξιακή αλληλεξάρτηση σε σχέση με την Αθήνα. Στο χώρο αυτόν ανήκουν η Κορινθία, η Αρκαδία, η Αργολίδα η Βοιωτία, μέρος της Φθιώτιδας και της Εύβοιας και τα νησιά των Κυκλάδων, που αποτελούν όχι μόνο περιοχές παραθερισμού των Αθηναίων, αλλά και πεδία άσκησης επιχειρηματικών ή άλλων δραστηριοτήτων με έδρα το Πολεοδομικό Συγκρότημα της Πρωτεύουσας.

A.1.3. Το προφίλ των Περιφερειακών Ενοτήτων

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται πολύ συνοπτικά η φυσιογνωμία της κάθε Περιφερειακής Ενότητας και οι βασικές προτεραιότητες για την άμβλυνση των προβλημάτων τους και την ανάδειξη της φυσιογνωμίας τους.

Τα στοιχεία προέρχονται από το Ρ.Σ.Α. και από τις συνεντεύξεις με τους Αντιπεριφερειάρχες που πραγματοποίησαν μέλη της Κεντρικής Ομάδας Έργου τον Ιούλιο 2011 .

Η ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθηνών, η ΠΕ Βόρειου Τομέα Αθηνών, η ΠΕ Νότιου Τομέα Αθηνών και η ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών, συγκροτούσαν την πρώην Νομαρχία Αθηνών, ενώ η Π.Ε. Πειραιά και Π.Ε. Νήσων αποτελούσαν την πρώην Νομαρχία Πειραιά. Οι Π.Ε. Αθηνών και Πειραιά συγκροτούν το Πολεοδομικό Συγκρότημα Αθήνας – Πειραιά του Λεκανοπεδίου Αθηνών. Το Πολεοδομικό Συγκρότημα της Πρωτεύουσας συνιστά ένα χωρικό αστικό συνεχές, που αποτελεί την κύρια περιοχή συγκέντρωσης πληθυσμού, οικονομικών δραστηριοτήτων και μητροπολιτικών λειτουργιών σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Διαθέτει πολιτιστικούς πόρους διεθνούς εμβέλειας και αποτελεί σημαντικό τουριστικό προορισμό. Καταγράφονται ωστόσο σημαντικά προβλήματα όπως οι κατά τόπους υψηλές οικιστικές πυκνότητες, η ανεπάρκεια ελεύθερων χώρων, η περιβαλλοντική υποβάθμιση, καθώς και ελλείψεις και δυσλειτουργίες στην κυκλοφορία και στη συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση. Παράλληλα, επισημαίνονται ελλείψεις και ανισοκατανομή στις υφιστάμενες κοινωνικές υποδομές, γεγονός που συνδέεται και με τα εντεινόμενα φαινόμενα διάρρηξης της κοινωνικής συνοχής και κοινωνικού αποκλεισμού. Διατηρείται έως σήμερα η χωρική διαφοροποίηση στην κατανομή των προβλημάτων, με λιγότερο ευνοημένες τις δυτικές περιοχές του Λεκανοπεδίου. Κάθε υποενοότητα του Πολεοδομικού Συγκροτήματος έχει ιδιαίτερα προβλήματα και μειονεκτήματα αλλά και ιδιαίτερες δυνατότητες.

A.1.3.1. Περιφερειακή Ενότητα Κεντρικού Τομέα Αθηνών

Το βασικό πλεονέκτημα της ΠΕ του Κεντρικού Τομέα είναι η πολιτιστική του ταυτότητα: διαθέτει αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία διεθνούς εμβέλειας και αποτελεί σημαντικό τουριστικό προορισμό. Αυτό το «δυναμικό» του κέντρου της Αθήνας έχει ήδη εμπλουτιστεί μέσω των έργων Ενοποίησης των Αρχαιολογικών χώρων και του Νέου Μουσείου Ακρόπολης, με ένα ευρύτατο δημόσιο χώρο ιδιαίτερης ποιότητας και παγκόσμιας ακτινοβολίας.

Στον πολιτιστικό εμπλουτισμό της Πρωτεύουσας έχει προστεθεί ήδη μια σειρά σημαντικών πολιτιστικών εγκαταστάσεων, με φορείς ιδιαίτερα δραστήριους στην προώθηση εκδηλώσεων υψηλού και συχνά πρωτοποριακού επιπέδου. Το Φεστιβάλ

Αθηνών, με σημαντικά ανοίγματα σε τόπους της πόλης, προωθεί την πρωτοποριακή δουλειά και νέων καλλιτεχνών.

Συνολικά, στην οικονομία της πόλης υπάρχουν ενδείξεις για την αυξανόμενη σημασία των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στον πολιτισμό και τη νέα δημιουργικότητα.

Το σημαντικότερο πρόβλημα του Κεντρικού Τομέα είναι η υποβάθμιση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας, η αντιμετώπιση του οποίου προσκρούει στην κατάτμηση αρμοδιοτήτων σε πληθώρα φορέων, στην έλλειψη του μεταξύ τους συντονισμού αλλά και στην ανεπάρκεια ελεύθερων χώρων.

Η βασική επιδίωξη για τον Κ.Τ. είναι η αναβάθμιση του ρόλου του κέντρου της Αθήνας με έμφαση στον πολιτισμό, η αξιοποίηση των ιστορικών, πολιτιστικών και λοιπών διακριτών στοιχείων της ταυτότητάς του και ο καθορισμός του ως αυτοτελούς τουριστικού προορισμού. Επίσης, η βελτίωση των υποδομών και η ενίσχυση του τριτογενούς τομέα, ως παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.

A. 1.3.2. Περιφερειακή Ενότητα Βορείου Τομέα Αθηνών

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής και συγχρόνως πλεονέκτημά της είναι η ποιότητά της ως αστικής περιοχής. Οι Δήμοι που την απαρτίζουν, στην πλειοψηφία τους αποτελούν προάστια, με καλή αναλογία πρασίνου και ελεύθερων χώρων ανά κάτοικο, με ικανοποιητικές τεχνικές και κοινωνικές υποδομές.

Ένα βασικό πρόβλημα αποτελεί η επικοινωνία των περιοχών με το κέντρο, η συγκοινωνιακή σύνδεση των Δήμων μεταξύ τους και ο κυκλοφοριακός φόρτος Δήμων λόγω της εθνικής οδού. Επίσης, η υποβάθμιση των οικονομικών δραστηριοτήτων και ιδιαίτερα του τριτογενούς τομέα (κλείσιμο επιχειρήσεων) λόγω της οικονομικής κρίσης.

Οι προτεραιότητες για την ανάπτυξη της Π.Ε. αφορούν στα εξής:

- Βελτίωση της κυκλοφορίας και δημιουργία εναλλακτικών τρόπων μετακίνησης
- Ενίσχυση των κοινωνικών δομών, χωροθέτηση διαδημοτικών νεκροταφείων
- Επεκτάσεις και βελτιώσεις δικτύων (αποχέτευσης, ομβρίων, κλπ)
- Αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων και επεκτάσεις ελεύθερων χώρων
- Προστασία των ορεινών όγκων και των περιαστικών αλσών
- Αξιοποίηση ολυμπιακών εγκαταστάσεων
- Ανάπλαση παραρεμμάτων περιοχών και προστασία υφιστάμενων χώρων πρασίνου
- Υποστήριξη επιχειρηματικής δραστηριότητας και προώθηση της απασχόλησης

A.1.3.3. Περιφερειακή Ενότητα Νοτίου Τομέα Αθηνών

Στο Νότιο Τομέα ανήκουν δύο (2) από τους πολυπληθέστερους και πλέον πυκνοδομημένους Δήμους, όχι μόνον της Αττικής. Πρόκειται για τους Δήμους Καλλιθέας και Ν. Σμύρνης, οι οποίοι, αν και έχουν αυτό το κοινό χαρακτηριστικό, κατά τα άλλα διαφέρουν και μεταξύ τους και με τους υπόλοιπους Δήμους του Τομέα. Ο Νότιος Τομέας με τη σημερινή διοικητική του διάρθρωση, δεν έχει την παλιά ενιαία κοινωνική διαστρωμάτωση καθώς σε αυτόν συνυπάρχουν Δήμοι με πολύ διαφορετικά κοινωνικο-οικονομικά και επομένως και οικιστικά χαρακτηριστικά (π.χ. Ταύρος - Γλυφάδα).

Επομένως, ο Νότιος Τομέας έχει να αντιμετωπίσει ορισμένα νέα προβλήματα που παρουσιάζουν και άλλες Π.Ε. (π.χ. η ένταξη μεταναστών - αθιγγάνων). Τα ιδιαίτερα αυτά χαρακτηριστικά υποχρεώνουν την Περιφέρεια να αναπτύξει διαφορετικές και ιδιαίτερες για κάθε περίπτωση δράσεις.

Το σημαντικό πλεονέκτημα της περιοχής είναι η ύπαρξη του παραλιακού μετώπου, και περιοχών όπως ο χώρος του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού, που αποτελεί περιοχή κρίσιμη για όλη την Αττική. Το ζητούμενο βεβαίως για αυτά είναι ο τρόπος αξιοποίησής τους να είναι τέτοιος ώστε να ενισχυθούν ως πλεονεκτήματα και να μην μετατραπούν σε προβλήματα για την περιοχή. Επίσης, η αναβάθμιση – αξιοποίηση του Παραλιακού Μετώπου να οδηγήσει στην εξυγίανση χωροθέτησης και λειτουργίας οικονομικών δραστηριοτήτων αναψυχής.

Οι προτεραιότητες για την ανάπτυξη της Περιφερειακής Ενότητας είναι:

- η κυκλοφοριακή συμφόρηση στους βασικούς οδικούς άξονες (Λεωφόροι Ποσειδώνος και Βουλιαγμένης) και ο χαμηλός βαθμός ασφάλειας,
- η αντιπλημμυρική προστασία,
- η οριοθέτηση και προστασία του ρέματος Πικροδάφνης,
- η προστασία του Υμηττού
- η δημιουργία Νοσοκομείου και
- η δημιουργία νέου, κοινού, σύγχρονου νεκροταφείου.

A.1.3.4. Περιφερειακή Ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών

Η περιοχή του Δυτικού Τομέα αποτελούσε οικιστική ζώνη εργατών με φτηνές χρήσεις γης. Αν και τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει πολλές προσπάθειες για την αναβάθμιση της περιοχής, η Δυτική Αθήνα χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά ανεργίας, ιδίως των γυναικών και των νέων, από φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού, από συγκέντρωση οικονομικών μεταναστών, από έλλειψη σε έργα υποδομής, από την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και την υποβάθμιση περιοχών όπου υπάρχει βιοτεχνική δραστηριότητα.

Το Αιγάλεω & το Ποικίλο Όρος, το Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Α. Τρίτσης» αποτελούν πνεύμονες πρασίνου για τη Δυτική Αθήνα και είναι επιβεβλημένη η προστασία και η ποιοτική αναβάθμισή τους. Τα στρατόπεδα

Χαϊδαρίου και Αγ. Αναργύρων στην καρδιά του αστικού ιστού πρέπει να απομακρυνθούν και να αποδοθούν προς χρήση στην τοπική κοινωνία. Τα ρέματα της περιοχής π.χ. ρέμα της Εσχατιάς, Χαϊδαρόρεμα κτλ. να διευθετηθούν.

Για την κυκλοφοριακή βελτίωση της περιοχής απαιτούνται σημαντικά συγκοινωνιακά έργα, όπως είναι η διάνοιξη της Λ. Θηβών, η επέκταση του μετρό, η κατασκευή χώρων στάθμευσης, η διαδημοτική συγκοινωνιακή σύνδεση.

Το βασικότερο, όμως, πρόβλημα της περιοχής παραμένει αυτό της κοινωνικής συνοχής. Οι ανισότητες είναι έντονες, η εγκληματικότητα, η εξάπλωση της χρήσης ναρκωτικών ιδίως μεταξύ των νέων, η προστασία των ανέργων και των ευπαθών ομάδων είναι οι άμεσες προτεραιότητες για την περιοχή.

A.1.3.5. Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά

Την Π.Ε. χαρακτηρίζει η ύπαρξη του λιμανιού του Πειραιά, το οποίο αποτελεί, εδώ και δεκαετίες το κέντρο της οικονομικής δραστηριότητας τόσο της πόλης του Πειραιά όσο και των γύρω δήμων (Κερασίνη, Πέραμα κλπ.). Το λιμάνι είναι ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια τόσο της Μεσογείου όσο και της Ευρώπης γενικότερα, καθώς αποτελεί ταυτόχρονα τον κεντρικό κόμβο της ακτοπλοΐας στην Ελλάδα (εγχώρια αλλά και προς άλλες χώρες), έναν βασικότατο λιμένα φορτοεκφόρτωσης συμβατικού στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο, και τέλος έναν από τους κύριους σταθμούς φορτοεκφόρτωσης αυτοκινήτων σε όλη την Ευρώπη και την Μεσόγειο.

Επίσης, την περιοχή χαρακτηρίζει η λειτουργία του Βιομηχανικού Πάρκου Σχιστού, το οποίο θα αποτελέσει το πρώτο Ναυπηγοεπισκευαστικό Κέντρο της Μεσογείου καθώς ήδη μελετάται η επέκτασή του μέσω ιδιωτικών επενδύσεων.

Για το Μητροπολιτικό Κέντρο του Πειραιά, επιδιώκεται:

- Η αναβάθμισή του ως κεντρικού λιμένα και κόμβου συνδυασμένων μεταφορών, με αποτελεσματική διασύνδεση μεσογειακού, διευρωπαϊκού και διεθνούς επιπέδου.
- Η ισχυροποίησή του ως κέντρου πολυλειτουργικού χαρακτήρα, με ταυτόχρονη διατήρηση της κατοικίας και ανάδειξη της πολιτιστικής του κληρονομιάς.
- Η ενίσχυση και ανασυγκρότηση της παραγωγικής και οικονομικής βάσης, σε κατεύθυνση σύγχρονων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- Η λειτουργική διασύνδεση των λιμενικών δραστηριοτήτων με τον αστικό ιστό.

A.1.3.6. Περιφερειακή Ενότητα Νήσων

Η Ενότητα της Νησιωτικής Αττικής παρουσιάζει έντονες εσωτερικές διαφοροποιήσεις ως προς την παραγωγική βάση, τον σημερινό χαρακτήρα και τις προοπτικές του κάθε νησιού. Βασικός στόχος για το σύνολο της Ενότητας είναι η ήπια ανάπτυξη, προσαρμοσμένη στα κατά τόπους συγκριτικά πλεονεκτήματα, με προτεραιότητα στην προστασία του νησιωτικού και παράκτιου τοπίου και φυσικού περιβάλλοντος, στην

ήπια οικιστική ανάπτυξη, με έμφαση στην ανάσχεση της διάχυσης του οικιστικού ιστού εκτός των υφιστάμενων οικιστικών συγκεντρώσεων, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων των νησιών.

Ο φυσικός, αρχιτεκτονικός και πολιτιστικός πλούτος των νησιών επιβάλλει την προώθηση ειδικά επιλεγμένων μορφών τουρισμού, όπως περιηγητικός, θαλάσσιος και πολιτιστικός, ως συμπλήρωμα της παραθεριστικής δραστηριότητας, και σε συνδυασμό με την ποιοτική συμπλήρωση και αναβάθμιση των υποδομών τους. Τέλος, σημαντική για τη βιωσιμότητα της Ενότητας, είναι η προστασία της γεωργικής γης και η ενίσχυση της πρωτογενούς παραγωγής, με επιπλέον ανάπτυξη ειδικών μορφών καλλιεργειών και δραστηριοτήτων.

Στο πλαίσιο αυτό οι προτεραιότητες για την ανάπτυξη της Περιφερειακής Ενότητας είναι:

- Η διαχείριση των απορριμμάτων
- Η κατασκευή ή βελτίωση βασικών έργων υποδομής (δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, οδοποιίας)
- Η βελτίωση λιμανιών και η κατασκευή μαρίνων
- Οι αναπλάσεις παραλιακών μετώπων και
- Η βελτίωση του τουριστικού προϊόντος και η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού

A.1.3.7. Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής

Τα στοιχεία που ακολουθούν προέρχονται από το Σχέδιο Αναπτυξιακών Κατευθύνσεων για τα έτη 2012-2013-2014, που εκπόνησε η Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής.

Η περιοχή της Δ.Α. παρουσιάζει σωρευμένα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και αναπτυξιακά προβλήματα. Σε αυτή συγκεντρώνεται το σύνολο της βαριάς βιομηχανίας της χώρας (2 διυλιστήρια, 2 ναυπηγεία, 2 χαλυβουργίες, 2 τσιμεντοβιομηχανίες και τον μοναδικό ΧΥΤΑ – ΧΩΜΑΤΕΡΗ της Αττικής), αλλά και ένα πλήθος μικρότερων αλλά ιδιαίτερα ρυπογόνων ή/και επικινδύνων επιχειρήσεων (οδηγία ΣΕΒΕΖΟ).

Επιπρόσθετα, δέχεται καθημερινώς περισσότερους από 100.000 εργαζόμενους από άλλες περιοχές, με ότι αυτό συνεπάγεται τόσο για την κυκλοφοριακή συμφόρηση όσο και για τη ρύπανση.

Εκτός από την περιβαλλοντική επιβάρυνση που δέχεται η περιοχή αλλά και τη συνεχή υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της, τα τελευταία χρόνια εμφανίζονται πολύ αυξημένα ποσοστά ανεργίας.

Το αναπτυξιακό πρότυπο για την Δυτική Αττική, που υιοθετήθηκε μεταπολεμικά και εξυπηρετήθηκε συστηματικά, ήταν η χωροθέτηση των οχλουσών χρήσεων στην

περιοχή της Δυτικής Αττικής. Τις αρνητικές συνέπειες αυτού του προτύπου εξακολουθούν να βιώνουν μέχρι σήμερα όλοι οι κάτοικοι της Δυτικής Αττικής.

Η Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής θέτει ως πρώτη προτεραιότητα την ανατροπή αυτού του μοντέλου και τη διασφάλιση ισόρροπης ανάπτυξης και των τριών τομέων της οικονομίας.

Οι γενικότεροι στόχοι του Αναπτυξιακού Σχεδίου που συνέταξε η Περιφερειακή Ενότητα είναι οι εξής:

- Προστασία και αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος με ιδιαίτερη έμφαση στη βελτίωση των βασικών και κοινωνικών υποδομών .
- Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση των ορεινών όγκων και των αγροτικών περιοχών της Δυτικής Αττικής.
- Διασφάλιση περιβαλλοντικά βιώσιμης ανάπτυξης και ενίσχυση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Προστασία και ανάδειξη των παράκτιων περιοχών.
- Καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και ενίσχυση της απασχόλησης.
- Ενίσχυση του Πρωτογενούς Τομέα.

A.1.3.8. Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής

Η Π.Ε. Ανατολικής Αττικής και ειδικότερα η υπο-ενότητα Μεσογείων, όπως αναλύεται στο Ρ.Σ.Α., επηρεάζεται από τις δραστηριότητες του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών και αποτελεί υποδοχέα νέων οικονομικών δραστηριοτήτων. Παραμένει ένα ιστορικά και λειτουργικά σημαντικό φυσικό και αγροτικό τοπίο, το οποίο συνεισφέρει στη βιωσιμότητα του συνόλου της Αττικής. Περιλαμβάνει επίσης σημαντικές διαπεριφερειακές λειτουργίες, ενώ δέχεται σημαντικές πιέσεις αστικοποίησης εντός και εκτός των υφιστάμενων οικιστικών συγκεντρώσεων. Η πολεοδομική οργάνωση αποτελεί άμεση προτεραιότητα, παράλληλα με την προστασία του περιαστικού χώρου.

Υποδοχείς ανάπτυξης για την υπο-ενότητα Μεσογείων αποτελούν οι θεσμοθετημένες περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, με έμφαση σε καινοτομικές μορφές ανάπτυξης στους αναπτυξιακούς υποδοχείς Κορωπίου, Παιανίας, Σπάτων του ευρύτερου Πόλου Περιοχής Αεροδρομίου. Στην ίδια υπο-ενότητα είναι αναγκαία η συνέργεια περιβάλλοντος και οικονομίας με το φυσικό περιβάλλον να αντιμετωπίζεται ως πλουτοπαραγωγικός πόρος προς διαφύλαξη, προστασία και ανάδειξη. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη διαφύλαξη του Αττικού Τοπίου, της βιοποικιλότητας και των παραδοσιακών καλλιεργειών.

Η υπο-ενότητα Λαυρεωτικής αποτελεί φυσικό απόθεμα, με πολιτιστική ακτινοβολία, καθώς και περιοχή τουριστικού προορισμού. Με βάση τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του φυσικού περιβάλλοντος και των διεθνούς ακτινοβολίας πολιτιστικών πόρων της,

στόχος για την περιοχή αποτελεί η ανάδειξη και η αναβάθμιση αυτών των χαρακτηριστικών, μέσω ήπιων μορφών τουριστικής ανάπτυξης και αναψυχής, καθώς και η λειτουργική υποστήριξη των αρχαιολογικών χώρων Σουνίου και Θορικού. Ταυτόχρονα, η υπο-ενότητα συνιστά υποδοχέα δραστηριοτήτων πρώτης και δεύτερης κατοικίας, η πολεοδομική οργάνωση των οποίων αποτελεί άμεση προτεραιότητα.

Τέλος, η αναβάθμιση του Λιμένα Λαυρίου σε δεύτερο επιβατικό / τουριστικό λιμένα της Αττικής, με την ολοκλήρωση και αναβάθμιση των βασικών συγκοινωνιακών αξόνων, αναμένεται να ισχυροποιήσει τη δυναμική της πόλης του Λαυρίου, διευρύνοντας το φάσμα των παραγωγικών δραστηριοτήτων της, με έμφαση σε καινοτόμες δραστηριότητες του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα.

Στο πλαίσιο αυτό οι προτεραιότητες που θέτει η Περιφερειακή Ενότητα αφορούν:

- στην οριοθέτηση χρήσεων γης
- στη δημιουργία νοσοκομείου και στην ενίσχυση των υποδομών υγείας
- στην κατασκευή έργων υποδομής και στη βελτίωση ή αντικατάσταση υφισταμένων δικτύων
- στην ανάδειξη της τουριστικής φυσιογνωμίας της περιοχής
- στην προστασία του περιβάλλοντος
- στην ανάδειξη του παραλιακού μετώπου

A.1.4. Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και το Ρυθμιστικό Σχέδιο

Κατά την περίοδο σύνταξης του Ε.Π. της Περιφέρειας, υπάρχουν σε ισχύ δύο ακόμη προγραμματικά πλαίσια τα οποία επηρεάζουν τη δράση της Περιφέρειας και ως εκ τούτου λαμβάνονται υπόψη. Το ένα είναι το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2007-2013 και το δεύτερο είναι το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας Ν. 1515/85.

Το πρώτο, περιλαμβάνει άξονες προτεραιότητας οι οποίοι εξειδικεύουν τη στρατηγική για την ανάπτυξη της Περιφέρειας στο πλαίσιο της εθνικής πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης. Περιλαμβάνει επίσης δράσεις που χρηματοδοτούνται σε διάφορους τομείς και τις οποίες μπορούν να υλοποιήσουν δημόσιοι φορείς μεταξύ των οποίων και η Περιφέρεια.

Με την έννοια αυτή το ΠΕΠ αποτελεί μια πηγή για τη χρηματοδότηση των δράσεων της Περιφέρειας και συγχρόνως ένα προγραμματικό πλαίσιο με το οποίο θα πρέπει το Ε.Π. να είναι συμβατό.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι άξονες προτεραιότητας και οι ειδικοί στόχοι του ΠΕΠ Αττικής

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΤΤΙΚΗΣ 2007-2013		
A/A	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
1	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none">• Ανάπτυξη, αναβάθμιση και επέκταση των αστικών μεταφορών• Επέκταση - ολοκλήρωση Διευρωπαϊκών δικτύων στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας.• Ολοκλήρωση και εκσυγχρονισμός του ηλεκτρικού δικτύου.• Ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών .• Επέκταση περιφερειακών οδικών αξόνων.• Βελτίωση κυκλοφοριακών συνθηκών (μείωση χρήσης Ι.Χ. αυτοκινήτου- επίλυση προβλημάτων από έλλειψη των χώρων στάθμευσης.)
2	ΛΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ.	<ul style="list-style-type: none">• Διαχείριση των υδάτινων πόρων, προστασία εδαφικών συστημάτων και θαλάσσιου περιβάλλοντος.• Προώθηση βιοποικιλότητας και φυσικής προστασίας.• Πρόληψη-διαχείριση κινδύνων, φυσικών και τεχνολογικών.• Ανάπτυξη-αναβάθμιση υποδομών υγείας, με έμφαση στην ενίσχυση του δικτύου πρωτοβάθμιας υγειονομικής φροντίδας.• Ανάπτυξη-αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών με έμφαση στις υποδομές φροντίδας παιδιών.• Παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς τους πολίτες.• Ενίσχυση των πολιτιστικών - τουριστικών υποδομών.• Αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΤΤΙΚΗΣ 2007-2013		
A/A	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
3	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ.	<ul style="list-style-type: none"> • Προώθηση χρήσης ΤΠΕ σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας & ενίσχυση του κλάδου των ΤΠΕ • Μετατροπή της γνώσης σε καινοτόμα προϊόντα, διαδικασίες & υπηρεσίες και στην υποβοήθηση μεταφοράς τεχνολογίας προς τις επιχειρήσεις και ειδικότερα τις ΜΜΕ. • Επενδύσεις σε επιχειρήσεις του συνδέονται άμεσα με έρευνα & καινοτομία. • Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και προώθηση των δικτυώσεων. • Ενίσχυση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε σύγχρονα χρηματοδοτικά μέσα και εργαλεία. • Χωροταξική διεύθυνση βιομηχανίας και συνοδευτικών δραστηριοτήτων και ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας. • Αναβάθμιση των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών • Προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας..
4	ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ (REGENERATION) ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Πολεοδομική και κοινωνικοοικονομική αναζωογόνηση αστικών περιοχών με έμφαση στην ενίσχυση του αστικού πρασίνου και ανάπτυξη πολιτιστικών, τουριστικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
5	ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη για τη διαχείριση, λειτουργία, παρακολούθηση και έλεγχο των δράσεων του Προγράμματος (προετοιμασία, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση της υλοποίησης, ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων, επιθεώρηση, έλεγχο και αξιολόγηση του Προγράμματος) • Υποστήριξη για την ευρεία δημοσιότητα, προβολή και πληροφόρηση του Προγράμματος, με έμφαση στους Δικαιούχους και στους ωφελούμενους των παρεμβάσεων.

Το ΡΣΑ που βρίσκεται σε ισχύ θεσμοθετήθηκε ως νόμος το 1985. Η σύνταξη του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο με την παρουσίαση και θέση σε δημόσια διαβούλευση, οπότε και η διαδικασία εκπόνησης του Ε.Π. ήταν σε εξέλιξη. Το Ρ.Σ.Α., μετά τις διαδικασίες διαβούλευσης και την ψήφισή του από τη Βουλή θα αποτελέσει Νόμο του κράτους.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι άξονες προτεραιότητας του Ρ.Σ.Α.

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΩΝ		
A/A	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1	ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ: «Η ΑΘΗΝΑ – ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΕΙ ΤΗ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ»	<p>Ενίσχυση της συμβολικής ταυτότητας της Αθήνας με :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ανάδειξη της πολυστρωματικής διάστασης του πολιτισμού ως έννοιας που διαπερνά και εμπεριέχει όλες τις επιμέρους εκφράσεις και συνιστώσες της κοινωνίας, τον τρόπο προσέγγισης των παλαιότερων στρωμάτων της ιστορίας και τη σύγχρονη πολιτιστική δημιουργία και προκλήσεις. - Ανάδειξη του Θαλάσσιου μετώπου, συστατικού στοιχείου της πολιτιστικής και παραγωγικής / οικονομικής φυσιογνωμίας της Αθήνας ως Μεσογειακής Πρωτεύουσας. <p>Ο πολιτισμός ως έννοια πολυδιάστατη, με έμφαση στη διαχρονική διάσταση και τη σύγχρονη καινοτομική παραγωγή, σε συνδυασμό με το Θαλάσσιο μέτωπο και τους πολλαπλούς του ρόλους, ανάγεται σε βασική συνιστώσα για</p>

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΩΝ		
A/A	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
		τη χωρική, οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση της Αθήνας / Αττικής και την προβολή του διεθνούς ρόλου της.
2	ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ (ως προς την χωρική τους διάσταση)	<ul style="list-style-type: none"> - Βελτίωση και ισόρροπη κατανομή του συστήματος αστικών υποδομών. - Ενίσχυση των χωρικών προϋποθέσεων για την αποφυγή / άμβλυνση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και πόλωσης (βασική παράμετρος της αστικής αναζωογόνησης και, συνολικά, κύριο διακύβευμα όλων των πολιτικών του Σχεδίου).
3	ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΣΤΟΥ	<ul style="list-style-type: none"> - Ενίσχυση της γεωργικής παραγωγής, προβολή των τοπικών προϊόντων και του δυναμισμού της αγοράς της Πρωτεύουσας. - Αναδιάρθρωση / ανασυγκρότηση του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα παραγωγής, με έμφαση στη στήριξη της έρευνας, τη δημιουργία εξειδικευμένων υποδομών, τη στροφή του κατασκευαστικού τομέα σε έργα αναπλάσεων με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον και την απασχόληση νέων ηλικιών. - Ενίσχυση επιτελικών υπηρεσιών του τριτογενούς τομέα κατά προτεραιότητα στους προσδιορισμένους Αναπτυξιακούς Πόλους. - Υποστήριξη της σύγχρονης πολιτιστικής παραγωγής και δημιουργικών μεταποιητικών δραστηριοτήτων
4	ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Πολιτική γης και άντληση πόρων από την άνοδο των τιμών λόγω έργων και παρεμβάσεων, για τη διάχυση του οφέλους που προκαλείται και τη συνολική βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος. - Η αστική ανασυγκρότηση υποστηρίζεται και από τις προσόδους που δημιουργεί.
5	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΟΜΗΣΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Επανεξέταση / αυστηροποίηση των υφιστάμενων νομικών ρυθμίσεων δόμησης. - Προώθηση δυνατοτήτων εναλλακτικών χρήσεων στην εκτός σχεδίου γη, κυρίως στον γεωργικό τομέα. - Ενσωμάτωση στο κόστος της εκτός σχεδίου οικοδόμησης, της επιβάρυνσης που επιφέρει σε αστικές υποδομές και περιβάλλον, μέσω θέσπισης αντισταθμιστικών οφελών και ενίσχυση του Πράσινου Ταμείου.
6	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ «ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΤΟΞΩΝ» ΚΑΙ «ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ»	<ul style="list-style-type: none"> - Συγκρότηση δικτύου πράσινων τόξων στον εξωαστικό και περιαστικό χώρο και οικολογικών διαδρόμων στον αστικό χώρο, με αποκατάσταση της φυσικής συνέχειας ορεινών όγκων, περιβαλλοντικά και τοπικά σημαντικών χώρων και αστικών γραμμικών χώρων ευνοϊκών για την ανάπτυξη της αστικής φύτευσης. - Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ο φυσικός εμπλουτισμός ανάγοντα σε βασικό άξονα της αστικής αναζωογόνησης.
7	ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ, ΜΕ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΓΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Ανάπτυξη ενός πολύπλευρου πλέγματος παρεμβάσεων μητροπολιτικής εμβέλειας και αναπλάσεων μικρής / τοπικής κλίμακας για την ανασυγκρότηση του υφιστάμενου αστικού ιστού και του δημόσιου χώρου, με προτεραιότητα σε περιοχές που, είτε χαρακτηρίζονται από έντονα εντοπισμένα προβλήματα, είτε έχουν στρατηγική θέση στην αστική δομή και μπορούν να λειτουργήσουν ως εστίες βελτίωσης ευρύτερων ζωνών. - Ενθάρρυνση της στροφής της οικοδομικής δραστηριότητας σε έργα αναπλάσεων με βιοκλιματικές μεθόδους, προωθεί παράλληλα την τόνωση του κατασκευαστικού αναπτυξιακού δυναμικού. - Αστική αναζωογόνηση και αναβάθμιση της καθημερινότητας στην πόλη, ως προϋπόθεση για την ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας της Αθήνας / Αττικής και του διεθνούς ρόλου της.
8	ΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Ενδυνάμωση της πολυλειτουργικότητας των κέντρων όλων των βαθμίδων, με χρήσεις που αποτείνονται σε ευρύ φάσμα ομάδων διαφορετικής ηλικιακής, οικονομικής και πολιτισμικής ταυτότητας. - Προώθηση πολιτικών για την οργάνωση των κεντρικών περιοχών σε δίκτυο, με ενίσχυση της προσβασιμότητας με Μέσα Σταθερής Τροχιάς, ώστε

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΩΝ		
A/A	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
		να ευνοηθούν συνέργειες μεταξύ των δραστηριοτήτων και να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις του ανταγωνισμού. - Ανάδειξη της πολυλειτουργικής και κοινωνικά πολυσυλλεκτικής φυσιογνωμίας των συζυγών μητροπολιτικών κέντρων Αθήνας και Πειραιά, ως πολιτισμικού αγαθού που χαρακτηρίζει την ιστορική πορεία τους και αποτυπώνει τις πολυδιάστατες σύγχρονες μεταλλαγές. Παρεμβάσεις αναζωογόνησης, με αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και ενεργοποίηση / αξιοποίηση του κενού κτιριακού αποθέματος για δραστηριότητες παραγωγής, πολιτισμού και κατοικίας, με κίνητρα ιδιαίτερα προς τις νέες ηλικίες.
9	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	- Αύξηση της προσπελασιμότητας όλων των περιοχών, με έμφαση στα Μέσα Σταθερής Τροχιάς και την προσιτή σε όλους δημόσια συγκοινωνία, για την τόνωση της κεντρικότητας, την περιβαλλοντική προστασία και την αποφυγή / άμβλυνση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και πόλωσης. - Ενίσχυση των ήπιων μέσων μετακίνησης, όπως το ποδήλατο και το περπάτημα. Συμπληρωματικότητα και οργάνωση όλων των μέσων μεταφοράς σε ενιαία βάση (οι παρεμβάσεις για τη βελτίωση της βιώσιμης κινητικότητας υποστηρίζονται και από τις προσόδους που δημιουργούν).
10	ΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΜΕΤΩΠΟ	- Προώθηση πολιτικών που έχουν ήδη δρομολογηθεί και επεξεργασιά νέων για την προστασία, άνοιγμα, αναβάθμιση και προβολή των ιδιαίτερων περιοχών και τοπίων του Θαλάσσιου μετώπου, σε συνάρτηση με τους διαφοροποιημένους ρόλους και την ιδιαίτερη φυσιογνωμία τους. - Το Θαλάσσιο μέτωπο προσεγγίζεται συγχρόνως ως συστατικό στοιχείο της φυσιογνωμίας της Αθήνας / Αττικής – Μεσογειακής Πρωτεύουσας, αναντικατάστατος περιβαλλοντικός πόρος σε κίνδυνο λόγω κλιματικής αλλαγής, προνομιακός τόπος για πολλαπλές δραστηριότητες και διεξόδους καθημερινότητας των κατοίκων, χωρίς εντατικές χρήσεις και με τόνωση του δημόσιου χαρακτήρα του.
11	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Η επίτευξη των στόχων και αξόνων προτεραιότητας που διατυπώνονται στο πλαίσιο του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας / Αττικής 2021, συνδέεται άρρηκτα με : - Τη βελτίωση της εσωτερικής συνοχής και αποτελεσματικότητας του συστήματος χωρικού σχεδιασμού, - Την προώθηση δομών διακυβέρνησης που θα διασφαλίζουν οριζόντιες συνεργασίες μεταξύ φορέων περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και φορέων άσκησης επιμέρους θεματικών πολιτικών, προκειμένου για τον συντονισμό των χωρικών με τις οικονομικές, αναπτυξιακές και κοινωνικές πολιτικές. - Την επιχειρησιακή διάσταση του σχεδιασμού μέσω προγραμματισμού διακριτών δράσεων, σύνδεσής τους με τις κατάλληλες πηγές χρηματοδότησης, προώθησης διαδικασιών και κριτηρίων που θα τις αξιολογούν ανά τακτά μεσοπρόθεσμα διαστήματα και θα δίνουν τη δυνατότητα τυχόν αναγκαιών αναπροσαρμογών των επί μέρους πολιτικών.

Η Κεντρική Ομάδα Έργου και οι Θεματικές Ομάδες έργου που εργάστηκαν για τη σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Αττικής έχουν λάβει υπόψη τους το προηγούμενο προγραμματικό πλαίσιο και οι προτάσεις είναι απολύτως εναρμονισμένες με τις πολιτικές και τους άξονες προτεραιότητας που αυτές περιλαμβάνουν.

A2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Στις επόμενες ενότητες γίνεται ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης σε όλους τους τομείς στους οποίους η Περιφέρεια δραστηριοποιείται (βάσει των αρμοδιοτήτων της). Οι τομείς αυτοί οργανώνονται σε τρεις ενότητες:

- Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
- Κοινωνική μέριμνα, υγεία, πολιτισμός, αθλητισμός
- Τοπική οικονομία και απασχόληση, παιδεία και δια βίου μάθηση

A 2.1 Θεματική ενότητα Α: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Στο παρόν κεφάλαιο αναγνωρίζονται τα βασικά δεδομένα του περιβάλλοντος της Αττικής, εντός και εκτός αστικού ιστού και της ποιότητας ζωής με σκοπό την ανίχνευση των κρίσιμων ζητημάτων στην άσκηση του ρόλου και την ανάπτυξη της δράσης της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης Αττικής για την αποτελεσματική προστασία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, τη διατήρηση του φυσικού χώρου, την οικολογική ισορροπία, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας.

Τα σημερινά, μεγάλα προβλήματα του περιβάλλοντος, φυσικού και αστικού, και της ποιότητας ζωής στην Αττική είναι πολλά και ποικίλα:

- Η ρύπανση του περιβάλλοντος. Η ατμοσφαιρική ρύπανση, η ηχορύπανση και η θερμική ρύπανση (φαινόμενο θερμικών νησίδων) αποτελούν προβλήματα για το σύνολο σχεδόν της Περιφέρειας. Η έλλειψη χώρων πρασίνου, κυρίως στα παλαιά αστικά κέντρα, είναι ζήτημα άρρηκτα συνδεδεμένο με το βαθμό όξυνσης των συγκεκριμένων μορφών ρύπανσης.
- Η οριακή κατάσταση στην οποία έχει φθάσει το ζήτημα της συνολικής διαχείρισης των απορριμμάτων.

- Η ρύπανση των υδάτων, υπόγειων και επιφανειακών συμπεριλαμβανομένου του θαλάσσιου περιβάλλοντος καθώς και των εδαφών εντοπίζεται με διαφορετική ένταση και μορφή σε περιοχές των Περιφερειακών Ενοτήτων όπως, το Θριάσιο και ο Κόλπος της Ελευσίνας, η Κυνόσουρα στο Σαρωνικό, η Παρακηφίσια ζώνη, περιοχές με γεωργική δραστηριότητα λόγω της εντατικής χρήσης γεωφαρμάκων, κλπ.
- Το κυκλοφοριακό πρόβλημα που αφορά με ιδιαίτερη ένταση το Λεκανοπέδιο της Αθήνας, αλλά πλέον καταγράφεται ως πρόβλημα και σε όλα τα υπόλοιπα αστικά κέντρα της Περιφέρειας.
- Η σταδιακή δημιουργία «γκέτο» που αποτελεί σχετικά πρόσφατο, αλλά ταχύτατα οξυνόμενο κοινωνικό πρόβλημα με χωρική διάσταση.
- Η σοβαρή αλλοίωση μεγάλων τμημάτων του Αττικού τοπίου. Σε αυτό έχουν συντελέσει πολλοί παράγοντες με σημαντικότερους: την καταστροφή λόγω πυρκαγιών μεγάλων τμημάτων των περιαστικών δασών κυρίως στην Πάρνηθα και την Πεντέλη, την υποβάθμιση της ποιότητας των ακτών με την ανάπτυξη χρήσεων ασύμβατων με το φυσικό προορισμό τους (μαζική αναψυχή) και την καταστροφή τους με αλόγιστες παρεμβάσεις που αλλοιώνουν τη φυσική τους κατάσταση (μπαζώματα, κλπ), την έλλειψη ελέγχου και προστασίας – διαχείρισης των αξιόλογων περιοχών φυσικού-περιβαλλοντικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, το κλείσιμο σημαντικών ρεμάτων με επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα αλλά και την ασφάλεια των πολιτών (πλημμύρες).
- Η ανεξέλεγκτη επέκταση του αστικού ιστού χωρίς αντίστοιχες υποδομές που επέδρασε και επιδρά στην εμφάνιση ή/και επιβάρυνση περιβαλλοντικών προβλημάτων όπως, μείωση και αλλοίωση του φυσικού χώρου συμπεριλαμβανομένης της γεωργικής γης, κυκλοφοριακό πρόβλημα, στερεά και υγρά απόβλητα, κλπ.
- Οι υποβαθμισμένες υποδομές στα νησιά της Περιφέρειας.
- Η υποβάθμιση του ιστορικού κέντρου της Αθήνας που έχει σαν αποτέλεσμα την κοινωνικο - οικονομική περιθωριοποίηση.

Ταυτόχρονα, **τα πλεονεκτήματα της Αττικής είναι πολλά:**

- Υψηλής αξίας φυσικό ανάγλυφο, με ορεινούς όγκους που δημιουργούν μια

περιβαλλοντική ασπίδα και σημαντικά παραλιακά μέτωπα στο χερσαίο τμήμα της

- Το νησιωτικό της σύμπλεγμα.
- Οι σύγχρονες μεταφορικές υποδομές.
- Πυκνό / Συνεκτικό αστικό ιστό στο Λεκανοπέδιο, αλλά και στα παλαιά αστικά κέντρα της Αττικής, που με κατάλληλες πολιτικές αποτελούν θετικό υπόβαθρο για την αποφυγή της διάχυσης.
- Κοινωνική πολυσυλλεκτικότητα που διατηρείται, σε γενικές γραμμές, στις περισσότερες γειτονίες της πόλης και είναι από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματά της.
- Το εύκρατο κλίμα που ευνοεί δραστηριότητες σε ανοικτούς χώρους.
- Η μεσογειακή ταυτότητα ως συνδυασμός της γεωγραφικής της θέσης και της ιστορικής/ πολιτιστικής της κληρονομιάς.

Θετική συγκυρία για τη βιώσιμη διαχείριση και αξιοποίηση των προβλημάτων και πλεονεκτημάτων, αντίστοιχα, της Αττικής αποτελεί η πρόσφατη δημοσιοποίηση του **Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας/Αττικής 2021** που θα οριστικοποιηθεί το αμέσως επόμενο διάστημα μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης. Παρόλο που αποτελεί ακόμη "πρόταση", επιλέγεται να γίνεται αναφορά στους στόχους, τις κατευθύνσεις και τις προτεραιότητες που διατυπώνει ως το πιο σύγχρονο πρόγραμμα του αναγκαίου και με καθυστέρηση μισού αιώνα, ολοκληρωμένου, στρατηγικού χαρακτήρα, χωρικού σχεδιασμού για την Αττική.

Σύμφωνα με την πρόταση του Ρ.Σ. Αθήνας/Αττικής 2021, ο δεύτερος από τους τρεις στρατηγικούς στόχους του είναι η *"Περιβαλλοντικά βιώσιμη χωρική ανάπτυξη, με αποτελεσματική και συνεκτική προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, διατήρηση του φυσικού χώρου και της βιοποικιλότητας και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή"* που συνίσταται στα εξής:

"Διαφύλαξη των εδαφικών πόρων της Αττικής, ως πολύτιμων, πεπερασμένων και αναντικατάστατων, και ανάσχεση της περαιτέρω αλλοίωσης της φυσικής τους κατάστασης.

- Αποτελεσματική και κατ' απόλυτη προτεραιότητα προστασία και οικολογική

διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων, της βιοποικιλότητας και της γεωργικής γης.

- Διασφάλιση της αειφόρου ποσοτικής και ποιοτικής χρήσης των επιφανειακών, των παράκτιων και υπόγειων υδάτων, με ολοκληρωμένη διαχείριση για την πρόληψη της υποβάθμισής τους, τη διαφύλαξη και την αποκατάστασή τους.
- Διαμόρφωση δικτύου προστατευόμενων περιοχών και οικολογική διαχείριση και ανάδειξη των περιοχών αυτών ως πυρήνων βιοποικιλότητας.
- Ανάδειξη των ορεινών όγκων (Γερανείων, Πατέρα, Πάστρας, ορεινών όγκων της Βόρειας Αττικής και κυρίως της Πάρνηθας) ως αδιάκοπης συνέχειας πρασίνου, υπό μορφή «πράσινου τόξου», το οποίο ξεκινά από το Σαρωνικό και τον Κορινθιακό κόλπο και καταλήγει στον Ευβοϊκό. Με το τόξο πρασίνου αλλά και μεταξύ τους, συνδέονται οι λοιποί ορεινοί όγκοι και χώροι πρασίνου της Αττικής (Ποικίλο Ορος / Αιγάλεω, Πεντέλη, Υμηττός, ορεινοί όγκοι Λαυρεωτικής).
- Διαμόρφωση εντός του αστικού ιστού ενός δικτύου ανοικτών δημόσιων χώρων πρασίνου για τη δημιουργία ευνοϊκών μικροκλιματικών συνθηκών, την εκτόνωση του θορύβου και την αναψυχή και ξεκούραση των πολιτών και τη λειτουργία τους ως «οικολογικών διαδρόμων» μεταξύ των προστατευόμενων φυσικών περιοχών.

Κάλυψη της πληθυσμιακής και οικονομικής ανάπτυξης, κυρίως εντός της θεσμοθετημένης αστικής γης, βάσει της αρχής της «συνεκτικής πόλης» και αναχαίτιση του φαινομένου της αστικής διάχυσης στο φυσικό χώρο.

- Βελτίωση της εσωτερικής συνοχής και αποτελεσματικότητας του συστήματος χωρικού σχεδιασμού και του συστήματος χωρικής διακυβέρνησης. Διατύπωση συγκεκριμένων και δεσμευτικών κατευθύνσεων προς τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού και εξασφάλιση της υλοποίησής τους από τα αντίστοιχα επίπεδα διοίκησης και αυτοδιοίκησης.
- Προώθηση ενός πολυκεντρικού και ιεραρχημένου συστήματος χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας, βελτιστοποίηση της χρήσης και αξιοποίησης της πολεοδομημένης γης, ανάσχεση της εξάπλωσης και διάχυσης του οικιστικού ιστού, αντιμετώπιση του μη δομημένου περιβάλλοντος ως κρίσιμου

παράγοντα για τη βιωσιμότητα και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του αστικού και του εξωαστικού χώρου ως ισότιμων συμπληρωματικών συνιστωσών ενός ενιαίου λειτουργικού συνόλου.

- Εσωτερική οργάνωσή της Περιφέρειας σε ολοκληρωμένες χωροταξικές ενότητες, με σχετική λειτουργική αυτοτέλεια, ιδιαίτερη φυσιογνωμία και συμπληρωματικότητα, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν και περιοχές αναφοράς για την εφαρμογή επιμέρους πολιτικών και αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων κάθε χωρικής ενότητας με βάση τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα.
- Ολοκληρωμένη σύλληψη και διαχείριση του συστήματος χρήσεων γης στην Αττική. Ιεράρχηση και χωροθέτηση χρήσεων γης και τόνωση της κεντρικότητας, σε συνδυασμό με το σχεδιασμό ενός ιεραρχημένου συστήματος μεταφορών για τη μείωση των μετακινήσεων με χρήση ιδιωτικών επιβατικών αυτοκινήτων.
- Άσκηση συνεκτικής πολιτικής για τον επαναπροσδιορισμό της ταυτότητας των Κέντρων Πόλης Αθήνας και Πειραιά και ενίσχυση της μητροπολιτικής κεντρικότητας, με εξασφάλιση όχι μόνο πολυλειτουργικότητας, αλλά και κοινωνικής πολυσυλλεκτικότητας.
- Δραστικός περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης μέσω της σταδιακής κατάργησης των παρεκκλίσεων, τόσο σε διάσπαρτες χωροθετήσεις κατοικίας και παραγωγικών χρήσεων, όσο και σε οριοθετημένους υποδοχείς.

Ανάδειξη του αποθέματος της πόλης σε γη και οικοδομή ως βασικού πεδίου για την ανάπτυξη της οικοδομικής δραστηριότητας, με στροφή σε έργα ολοκληρωμένων προγραμμάτων αστικής ανασυγκρότησης :

- Προώθηση προγραμμάτων ολοκληρωμένων στρατηγικών παρεμβάσεων και αναπλάσεων στο εσωτερικό του οικιστικού ιστού σε περιοχές που, είτε χαρακτηρίζονται από έντονα εντοπισμένα προβλήματα, είτε έχουν στρατηγική θέση στην αστική δομή, είτε μπορούν να λειτουργήσουν ως εστίες βελτίωσης ευρύτερων ζωνών.
- Ανάπτυξη σε αυτό το πλαίσιο ενός πολύπλευρου πλέγματος παρεμβάσεων μικρής / τοπικής κλίμακας για την ανασυγκρότηση του υφιστάμενου αστικού

ιστού. Επανάχρηση υφιστάμενων κτιρίων και εγκαταλελειμμένων εκτάσεων και προώθηση της τεχνολογίας σε βιοκλιματικές μεθόδους δόμησης και επισκευής κτιρίων και δημόσιων χώρων.

- Προώθηση των πολιτικών για τη συγκρότηση ενός συνεχούς δικτύου περιβαλλοντικά και τοπικά σημαντικών χώρων. Συσχετισμός των «πράσινων τόξων» με μικρότερα στοιχεία του φυσικού ανάγλυφου εντός του Λεκανοπεδίου, με τις εντός του αστικού ιστού δασικού και οικολογικού χαρακτήρα περιοχές, με αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς τόπους, ιστορικά κέντρα, μνημεία, ρέματα, το παραλιακό μέτωπο, τα μητροπολιτικά πάρκα και χώρους πολιτισμού και αθλητισμού.
- Αξιοποίηση τυπολογιών γραμμικών χώρων ευνοϊκών για την ανάπτυξη της αστικής φύτευσης, στην προοπτική διαμόρφωσης ενός δικτύου «οικολογικών διαδρόμων».
- Ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας ζωής για όλους τους κατοίκους και επισκέπτες της Αττικής, μέσα από την αποτελεσματική μείωση του θορύβου και της οπτικής ρύπανσης, την άρση της απομόνωσης των αστικών κέντρων από τους χώρους πρασίνου και το θαλάσσιο μέτωπο και τη δημιουργία πόλων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης.

Ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών, στην κατεύθυνση της βιώσιμης κινητικότητας και της αειφορίας.

- Ενιαίος πολεοδομικός και κυκλοφοριακός σχεδιασμός. Προσανατολισμός της αστικής και χωρικής ανάπτυξης κυρίως με τα δίκτυα των Μέσων Σταθερής Τροχιάς και σε συνάρθρωση συνολικά με τη δημόσια συγκοινωνία, που υποστηρίζουν τα επιθυμητά προς τόνωση υπερτοπικά κέντρα στο Λεκανοπέδιο και τις επιμέρους γεωγραφικές ενότητες της Αττικής Προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση των βασικών ροών καθημερινών μετακινήσεων από τα δίκτυα των Μέσων Σταθερής Τροχιάς.
- Κυκλοφοριακή αναδιοργάνωση σε επίπεδο Γειτονιάς και Δήμου, με βάση τις αρχές της βιώσιμης αστικής κινητικότητας.
- Προτεραιότητα σε μέτρα και έργα αποθάρρυνσης της χρήσης του ΙΧ στο Λεκανοπέδιο και ελαχιστοποίησης των διαμπερών κινήσεων με ΙΧ στην

ευρύτερη κεντρική περιοχή της Αθήνας και του Πειραιά, σε συνδυασμό με προγράμματα ευρύτερων αναπλάσεων προς όφελος των ήπιων μορφών μετακίνησης, όπως το ποδήλατο, και της ανάδειξης της φυσιογνωμίας των ιστορικών και εμπορικών κέντρων της Πρωτεύουσας.

- Αποφυγή κατασκευής νέων αστικών και περιφερειακών αυτοκινητοδρόμων που επιτείνουν το φαινόμενο της αστικής διάχυσης, ιδιαίτερα σε περιβαλλοντικά ή τοπικά προστατευόμενες περιοχές ή αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας.
- Χωροθέτηση των εμπορευματικών κέντρων και των βασικών μονάδων εφοδιαστικής διαχείρισης και πρακτορείων μεταφορών, σε συνάρτηση με την ευρύτερη χωροταξική οργάνωση της Αττικής και τους στόχους της κυκλοφοριακής αναδιοργάνωσης και της αποτελεσματικότερης εξυπηρέτησης των αναγκών της ευρύτερης περιοχής της Πρωτεύουσας.

Προαγωγή ολοκληρωμένης θεώρησης της διαχείρισης κινδύνων και καταστροφών στις φάσεις της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της αποκατάστασης / ανασυγκρότησης, στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης.

- Έγκαιρη πρόβλεψη και προετοιμασία για την αντιμετώπιση του κινδύνου βιομηχανικών ατυχημάτων, επεισοδίων ρύπανσης και λοιπών περιβαλλοντικών καταστροφών.
- Ενίσχυση πολιτικών πρόληψης καταστροφών και μετριασμού των κινδύνων, ως κρίσιμη συνιστώσα του συστήματος πολιτικής προστασίας και ανάδειξη των χωρικών συνιστωσών της."

Στη δόμηση και ανάπτυξη των επί μέρους κεφαλαίων βασικές συνιστώσες αποτελούν:

Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες του Προγράμματος της Διοίκησης της Περιφέρειας για την «Ποιότητα Ζωής – Πράσινη Ανάπτυξη – Πολιτική Προστασία- Ασφάλεια για τον Πολίτη» με έμφαση:

- στις μεγάλες υποδομές, την ποιότητα ζωής και την πολιτική προστασία: ύδρευση, αποχέτευση ακαθάρτων, αντιπλημμυρική προστασία, αστικές αναπλάσεις, συγκοινωνίες – μεταφορές και πολιτική προστασία.

- στη βιώσιμη διαχείριση του περιβάλλοντος – απορρίμματα – ανακύκλωση: ποιότητα ατμόσφαιρας, νερών και εδαφών, «Μηδέν Απορρίμματα».
- στην Πράσινη Ανάπτυξη και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- στις μείζονες αναπλάσεις και αναπτυξιακές παρεμβάσεις.

Επίσης, οι αρμοδιότητες της δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης για το φυσικό και αστικό περιβάλλον βάσει του νόμου 3852/2010 καθώς και οι τομείς λειτουργιών μητροπολιτικού χαρακτήρα στην Περιφέρεια Αττικής που είναι τέσσερις: 1) περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, 2) χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων, 3) μεταφορών και συγκοινωνιών και 4) πολιτικής προστασίας και ασφάλειας.

A 2.1.1 Φυσικοί Πόροι και Περιβαλλοντικές Υποδομές

Οι ορεινοί όγκοι της Αττικής και οι περιοχές προστασίας και φυσικού κάλλους, η γεωργική γη ως οικολογικός πόρος με σημαντική παραγωγική αξία, το πολύτιμο και ήδη υποβαθμισμένο υπόγειο και επιφανειακό υδάτινο δυναμικό και η χρήση του για ύδρευση και άρδευση, τα στερεά και υγρά απόβλητα, η ρύπανση ατμοσφαιρική, ακουστική και θερμική και οι ενεργειακοί πόροι αποτελούν τα αντικείμενα του παρόντος κεφαλαίου.

A 2.1.1.1 Ορεινοί όγκοι και λοιπές Περιοχές προστασίας

α. Ορεινοί όγκοι

Ως **ορεινές περιοχές** στην Αττική θεωρούνται οι ορεινοί όγκοι του Υμηττού, της Πεντέλης, της Πάρνηθας και του Αιγάλεω-Ποικίλου Όρους, που περικλείουν το γεωγραφικά οριζόμενο Λεκανοπέδιο της Αθήνας καθώς και οι ορεινοί όγκοι της Λαυρεωτικής, της Δυτικής και Βόρειας Αττικής (Γεράνεια, Πατέρα, Πάστρας, Μαλακάσα).

Οι ορεινοί όγκοι της Περιφέρειας και ιδιαίτερα αυτοί που περιβάλλουν το Λεκανοπέδιο αποτελούν αναμφισβήτητα έναν από τους σημαντικότερους φυσικούς πόρους της Αττικής, τόσο από την άποψη των αξιόλογων οικοσυστημάτων όσο και για τον καθοριστικό ρόλο που έχουν στη διαμόρφωση των κλιματικών συνθηκών, στην αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και στην αντιπλημμυρική προστασία.

Οι ορεινοί όγκοι αντιμετωπίζονται ως χώροι με σημαντικό υφιστάμενο ή εν δυνάμει υψηλό πράσινο, οι οποίοι προστατεύονται και διασυνδέονται μεταξύ τους και με το δίκτυο ελεύθερων χώρων της πόλης, με τις ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές και τις ακτές, με σκοπό την δημιουργία ενιαίου περιαστικού δικτύου πόλων αναψυχής, αθλητισμού και πολιτιστικών λειτουργιών.

Σήμερα τα βουνά της Αττικής, θεωρούνται χαρακτηριστικές περιπτώσεις υποβαθμισμένων δασικών οικοσυστημάτων, γεγονός που οφείλεται στις έντονες πιέσεις και στις καταστρεπτικές ανθρωπογενείς παρεμβάσεις που έχουν δεχθεί κατά τα τελευταία 50 χρόνια, όπως τα λατομεία αδρανών υλικών, τη δημιουργία παράνομων χωματερών, την καταπάτηση και την οικοπεδοποίηση, τις πυρκαγιές. Κατόπιν ειδικής μελέτης, οριοθετούνται ζώνες χρήσεων γης και όρων και περιορισμών στην δόμησή τους, ώστε να αποκλείονται οι ασύμβατες δραστηριότητες και να αναδεικνύονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ορεινού όγκου.

Μέχρι σήμερα έχουν θεσμοθετηθεί:

- Ο ορεινός όγκος του Υμηττού με το από 16.6.11 Π. Δ. ([ΦΕΚ 187 Δ](#))
- Ο ορεινός όγκος της Πεντέλης με το από 26.8.88 Π. Δ. ([ΦΕΚ 755 Δ](#))
- Ο ορεινός όγκος του Αιγάλεω με τον Ν. 2742/99 /άρθρ 21 ([ΦΕΚ 207 Α](#))
- Ο ορεινός όγκος της Λαυρεωτικής με το από 24.1.03 Π. Δ. ([ΦΕΚ 121Δ](#))
- Ο ορεινός όγκος της Πάρνηθας με το από 19.07.07 Π. Δ. ([ΦΕΚ 336Δ](#))

Εκτός από τις συγκεκριμένες θεσμικές πρωτοβουλίες για την εκπόνηση Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου και την έκδοση των σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων για τη θεσμική προστασία των ορεινών όγκων της Αττικής, τα τελευταία χρόνια

υλοποιήθηκαν προγράμματα αναδάσωσης των ορεινών όγκων και αύξησης του πρασίνου από ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού, Συνδέσμους και Υπουργεία (ΥΠΕΧΩΔΕ, Αγροτικής Ανάπτυξης). Βασικός στόχος των παρεμβάσεων είναι η ανάσχεση της εξάπλωσης του αστικού ιστού στα βουνά και η εξασφάλιση σε αυτά χώρων αναψυχής, καθώς επίσης και η λειτουργική σύνδεση των ορεινών όγκων με τον οικιστικό ιστό, ώστε να διευκολύνουν τη δημιουργία των πόλων αναψυχής και πρασίνου σε ένα ενιαίο δίκτυο υπερτοπικού πρασίνου.

Σημαντικό ρόλο στην προστασία των ορεινών όγκων του όρους Αιγάλεω, Πεντέλης και Υμηττού από φυσικές και ανθρωπογενείς αιτίες επιτελούν οι σύνδεσμοι Α.Σ.Δ.Α, Σ.Π.Α.Π. και Σ.Π.Α.Υ, ο οποίος τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιήσει δράσεις αναδάσωσης και εμπλουτισμού βλάστησης, πυροπροστασίας, συντήρησης και φύλαξης καθώς και δράσεις ευαισθητοποίησης των πολιτών στα θέματα πολιτικής προστασίας, πρόληψης και αντιμετώπισης πυρκαγιών και λοιπών καταστροφών.

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, το Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη 2007-2013, χρηματοδοτεί δράσεις από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης για:

- Βελτίωση των συνθηκών πρόληψης για την αντιπυρική προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων και αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων που έχουν υποστεί καταστροφές κυρίως από πυρκαγιές
- Ορεινά αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα για αποφυγή των επιπτώσεων από πλημμύρες
- Έργα Αναδάσωσης - Ορεινά αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα αποκατάστασης καμένων εκτάσεων.

Επίσης η κεντρική Διοίκηση (Υπουργείο Εσωτερικών) διαθέτει πιστώσεις στους Δήμους και Συνδέσμους της χώρας για κάλυψη δράσεων πυροπροστασίας στα πλαίσια της Πολιτικής Προστασίας.

Από την Περιφέρεια Αττικής ολοκληρώθηκαν εντός του 2011 τρία (3) έργα που αφορούν αρδεύσεις αναδασωτικών εργασιών, που έχουν προηγηθεί στο όρος Υμηττός, και συγκεκριμένα στις περιοχές Αργυρούπολη, Βύρωνα και Ηλιούπολη.

Στον προϋπολογισμό περιλαμβάνονται, επίσης, δύο (2) έργα που αφορούν:

- συντήρηση δενδρυλλίων στο όρος Πεντέλης,
- αποκατάσταση δασικής βλάστησης και συμπληρωματικές φυτεύσεις στο Ποικίλο Όρος (περιοχή Ι'Κ'Λ').

Από την πρόταση του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας/Αττικής 2021, ορίζεται ως στόχος η ανάδειξη των ορεινών όγκων της Αττικής ως αδιάκοπης συνέχειας πρασίνου, υπό μορφή «πράσινου τόξου», το οποίο ξεκινά από το Σαρωνικό και τον Κορινθιακό κόλπο και καταλήγει στον Ευβοϊκό. Με το τόξο πρασίνου αλλά και μεταξύ τους, συνδέονται οι λοιποί ορεινοί όγκοι και χώροι πρασίνου της Αττικής (Ποικίλο Όρος / Αιγάλεω, Πεντέλη, Υμηττός, ορεινοί όγκοι Λαυρεωτικής). Στα πλαίσια της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας προτείνεται η δημιουργία δικτύου προστατευόμενων φυσικών περιοχών / βιότοπων, που θα αποτελούν μέρος του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών για τη Βιοποικιλότητα με ειδική μέριμνα στην ολοκλήρωση του προγράμματος προστασίας των ορεινών όγκων για τη διασφάλιση της συνοχής του δικτύου προστατευόμενων βιότοπων της Αττικής, τη διατήρηση των γεωμορφολογικών και πολιτιστικών στοιχείων των περιοχών τους, τη συμβολή στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, την εξασφάλιση χώρων αναψυχής και την ενοποίηση του περιαστικού πρασίνου.

Ειδικότερα, στο Ρ.Σ.Α., και όσον αφορά τη δασική γη της Αττικής, δίδεται σαφής κατεύθυνση για την προστασία της από τις αλλαγές χρήσης και προβλέπεται η άμεση χαρτογράφησης της και η ενίσχυση της Δασικής Υπηρεσίας. Η επίσπευση και η ολοκλήρωση της διαδικασίας κύρωσης των δασικών χαρτών αποτελούν την πιο βασική προτεραιότητα.

Για την ολοκλήρωση του προγράμματος προστασίας και διαχείρισης των ορεινών όγκων προωθείται κατά προτεραιότητα η έκδοση των ΠΔ που αφορούν στον καθορισμό των ορίων τους, καθώς και των ορίων των ζωνών προστασίας, των χρήσεων γης και των όρων και περιορισμών δόμησης. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις είναι η αναψυχή, ο αθλητισμός και ο πολιτισμός. Με όμοια ΠΔ είναι δυνατή η επέκταση υφιστάμενων ορίων προστασίας των ορεινών όγκων.

Η Περιφέρεια Αττικής έχει τη δυνατότητα να επιτελέσει σημαντικό ρόλο, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της με κυριότερη τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό διαχείρισης και την εποπτεία των ορεινών όγκων της Αττικής, με εξαίρεση τους εθνικούς δρυμούς και τα εθνικά πάρκα. Ο συντονισμός και η συνεργασία με κεντρικούς φορείς, θεσμοθετημένους φορείς διαχείρισης και τους Συνδέσμους αποτελεί ικανή και αναγκαία προϋπόθεση.

β. Περιοχές προστασίας

Σύμφωνα με στοιχεία του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττικής στο σύνολο της Περιφέρειας καταγράφονται **αξιόλογοι τόποι οικολογικού ενδιαφέροντος** πολλοί εκ των οποίων περιλαμβάνονται στους καταλόγους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, ως Τοπία Ιδιαιτέρου Φυσικού Κάλλους (20), Βιότοποι του προγράμματος CORINE (24), Βιότοποι του προγράμματος NATURA 2000 (8) και δύο Εθνικοί Δρυμοί.

Το Θεσμικό Πλαίσιο που διέπει την προστασία και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας αφορά κυρίως στις Κοινοτικές Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» και 79/409/ΕΟΚ «περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών» και τα αντίστοιχα εθνικά θεσμικά κείμενα εναρμόνισής τους που είναι η ΚΥΑ 33318/3028/98 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» και η ΚΥΑ 414985/29-11-85 «Μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας».

Από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ 2007-2013), χρηματοδοτούνται απαραίτητες δράσεις για την υλοποίηση των στόχων που τίθενται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία για τον τομέα της φύσης και της βιοποικιλότητας, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

- Προστασία και διατήρηση απειλούμενων ειδών χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων στην επικράτεια της χώρας.
- Διασφάλιση της εποπτείας της κατάστασης της διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος.
- Αειφορική χρήση γεωργικών και δασικών γαιών και επιλεγμένων αλιευτικών περιοχών για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας
- Διατήρηση της ποικιλότητας του τοπίου
- Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις αναπτυξιακές πολιτικές
- Ολοκλήρωση του Δικτύου Natura 2000
- Λήψη των κατάλληλων μέτρων για ένα συνεκτικό, ολοκληρωμένο και συγκεκριμένο σύστημα προστασίας, έτσι ώστε στους τόπους Natura 2000 να αποφεύγεται η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών και λήψη των αναγκαίων μέτρων διατήρησης καθώς και των δεόντων κανονιστικών, διοικητικών ή συμβατικών μέτρων στις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης.
- Ενδυνάμωση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και της συμμετοχικής διαδικασίας κοινωνικών εταίρων και κοινού όσον αφορά τη σημασία της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων για την ποιότητα της ζωής.

Η Περιφέρεια Αττικής, συμπορευόμενη με τους προαναφερόμενους εθνικούς και κοινοτικούς στόχους, έχει υποβάλει πρόταση στο πρόγραμμα διασυνοριακής συνεργασίας INTERREG IVC, μαζί με άλλους 12 εταίρους οι οποίοι είναι Περιφέρειες και οργανισμοί με αρμοδιότητες στη διαχείριση και διατήρηση των περιοχών του Δικτύου ΦΥΣΗ 2000 από τις χώρες Τσεχία, Βουλγαρία, Δανία, Λάτβια, Ιταλία, Ελλάδα, Βέλγιο, με τίτλο Έργου «ΦΥΣΗ 2000 – Διεκπεραίωση και κάλυψη των αναγκών σχετικά με την παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των περιοχών ΦΥΣΗ 2000». Κύριος σκοπός του προτεινόμενου έργου είναι η ανταλλαγή πληροφοριών, γνώσεων και εμπειρίας σε θέματα του Δικτύου

Natura 2000 όπως η εξασφάλιση της εποπτείας της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων, αξιολόγηση, η διαχείριση και η διατήρηση των περιοχών του δικτύου. Θα επιδιωχθεί, ιδίως, να αξιοποιηθεί και να μεταφερθεί η εμπειρία των περιφερειών που έχουν ήδη προχωρήσει στην αντιμετώπιση των θεμάτων του δικτύου στην πράξη.

Το οργανωτικό σχήμα που επιλέχθηκε μέχρι σήμερα για τη διοίκηση των προστατευόμενων περιοχών είναι αυτό του Φορέα Διαχείρισης. Στην Περιφέρεια Αττικής υπάρχουν δύο φορείς διαχείρισης, ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας και ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Σχοινιά Μαραθώνα οι οποίοι καλύπτουν σε έκταση περίπου 19.594 ha. Εξ αυτών, περίπου 15.832 ha είναι περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Τα Διοικητικά Συμβούλια των Φορέων Διαχείρισης απαρτίζονται από εκπροσώπους της κεντρικής, περιφερειακής και τοπικής διοίκησης, εκπροσώπους τοπικών κοινωνικών ομάδων, ερευνητές και εκπροσώπους ΜΚΟ.

Επιπλέον σύμφωνα με το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας/Αττικής 2021 για την οικολογική διαχείριση και επιστημονική παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης του δικτύου προστατευόμενων φυσικών περιοχών / βιότοπων της Αττικής, προτείνεται η ίδρυση Φορέα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών / Βιότοπων Αττικής. Ο φορέας αυτός, στον οποίο είναι δυνατόν να συγχωνευθούν υπάρχοντες αντίστοιχοι φορείς διαχείρισης, προτείνεται να θέσει υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του τα εθνικά και περιφερειακά πάρκα, τις περιοχές του ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000, τους εθνικούς δρυμούς, καθώς και άλλες προστατευόμενες περιοχές. Η Περιφέρεια Αττικής, έχοντας την αρμοδιότητα του ολοκληρωμένου σχεδιασμού διαχείρισης και την εποπτεία των ορεινών όγκων της Αττικής, πλην όμως των δύο Εθνικών Δρυμών, θα πρέπει να έχει τον πιο ενεργό ρόλο στη δημιουργία αυτού του φορέα.

Επίσης, μέσω των αρμοδιοτήτων της έχει την δυνατότητα ενεργού συμμετοχής και στήριξης στην υλοποίηση των εξειδικευμένων εθνικών και κοινοτικών στόχων για

τον τομέα της φύσης και της βιοποικιλότητας. Συγκεκριμένα οι αρμοδιότητες της Περιφέρειας είναι οι ακόλουθες:

- Εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο, με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια, για την εξασφάλιση χρηματοδοτικών πηγών και την κατανομή των σχετικών πιστώσεων, καθώς και για προτάσεις μέτρων προς προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής και ιδιαίτερα των ευαίσθητων περιοχών (βιότοπων κ.λπ.).
- Σύνταξη, παρακολούθηση της εφαρμογής και αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης για προστατευόμενες περιοχές.
- Εξειδίκευση των κατευθυντήριων γραμμών περιβαλλοντικής πολιτικής σε επίπεδο μητροπολιτικής περιφέρειας.
- Ολοκληρωμένο σχεδιασμό διαχείρισης και εποπτεία των ορεινών όγκων της Αττικής, με εξαίρεση τους εθνικούς δρυμούς και τα εθνικά πάρκα.
- Συντονισμό των ενεργειών για την παρακολούθηση και προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου ο φυσικός αποδέκτης, οι προστατευτέοι φυσικοί πόροι, οι ρυπαίνουσες δραστηριότητες ή οι ενδεικνυόμενες λύσεις παρουσιάζουν διαδημοτικό χαρακτήρα.

A 2.1.1.2 Υδάτινο δυναμικό

Αφορά τα ζητήματα των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων (θαλάσσιο περιβάλλον, υδατορεύματα), της εξοικονόμησης υδάτινων πόρων (πρόγραμμα επεξεργασίας λυμάτων για επανάχρηση, άρδευση), της ύδρευσης και της διαχείρισης όμβριων – αντιπλημμυρική προστασία.

α. Υδατα επιφανειακά και υπόγεια

Το ύψος των βροχών στην Αττική είναι από τα χαμηλότερα στην Ελλάδα. Επιπλέον, τα νερά στην Αττική και ειδικότερα στο Λεκανοπέδιο Αθηνών έχουν υποστεί τις επιπτώσεις της ραγδαίας, χωρίς σχεδιασμό και κατασκευή των

κατάλληλων υποδομών, μεταπολεμικής αστικοποίησης, της συνεχιζόμενης επέκτασης και της τεράστιας αύξησης των στεγανών επιφανειών του συγκροτήματος της πρωτεύουσας. Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν στη μεγάλη ποσοτική και ποιοτική υποβάθμιση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, στην ανεπάρκεια των διαθέσιμων υδατικών πόρων και στη ρύπανση της θάλασσας.

Επίσης, σε όλη την Αττική και ιδιαίτερα εκτός Λεκανοπεδίου Αθηνών, το δίκτυο ομβρίων είναι ατελέστατο ενώ δεν έχουν εφαρμοστεί μέθοδοι αξιοποίησης των ομβρίων, παρά σε μικρή έκταση. Η αντιπλημμυρική προστασία συνδέθηκε σε μεγάλο βαθμό με μία εχθρική αντιμετώπιση των ρεμάτων. Η Αττική, αποτελεί την Περιφέρεια με τη μεγαλύτερη κατανάλωση νερού ύδρευσης.

Τα προβλήματα που αφορούσαν στις μεγάλες ανάγκες της πόλης σχετικά με τη συνολική διαχείριση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και απαιτούσαν πειστικά επείγουσες απαντήσεις, αντιμετωπίστηκαν σε μεγάλο βαθμό, με ορισμένα μεγάλα έργα όπως:

- Η επέκταση της εκμετάλλευσης των υδάτων στον ποταμό Μόρνο και στον Εύηνο. Με αυτόν τον τρόπο, η ΕΥΔΑΠ υδρεύει σήμερα ολόκληρη την Αττική.
- Το μεγάλο ΚΕΛ Ψυτάλλειας για τα λύματα του Λεκανοπεδίου αλλά και περιοχών εκτός του Λεκανοπεδίου. Η μονάδα της Μεταμόρφωσης, δέχεται βυτία από την υπόλοιπη Αττική, όπου τα δίκτυα αποχέτευσης είναι πολύ περιορισμένα και οι περισσότερες αστικές περιοχές δεν καλύπτονται από βιολογικούς καθαρισμούς.

Η αποτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης δείχνει ότι η μέχρι πρόσφατα αντιμετώπιση των υδάτινων πόρων είχε σαν αποτελέσματα τη σημαντική και ποιοτική υποβάθμισή τους και τη μη αναστρέψιμη κατάσταση σε πολλές περιπτώσεις.

Οι στρατηγικοί στόχοι για την προστασία και διαχείριση των υδάτων της Αττικής καθορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία για τη διαχείριση των υδάτων, Ν.3199/2003 και την Οδηγία Πλαίσιο για τα ύδατα (ΟΠΥ) και είναι οι ακόλουθοι:

- Η διασφάλιση της προστασίας και αειφόρου χρήσης των διαθέσιμων υδατικών πόρων ως αναντικατάστατων φυσικών πόρων.
- Η ολοκληρωμένη διαχείριση και ανάταξη των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων της Περιφέρειας Αττικής με μακροχρόνια και μεσοχρόνια προγράμματα.
- Η ανάδειξη της περιβαλλοντικής και πολιτιστικής τους διάστασης ως αναπόσπαστου στοιχείου του αστικού και εξωαστικού χώρου.
- Η επίτευξη ή η διατήρηση καλής περιβαλλοντικής κατάστασης για το θαλάσσιο περιβάλλον της Αττικής.

Βασικές αρχές αποτελούν:

- Η πρόληψη ποσοτικής και ποιοτικής υποβάθμισης επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και η διαφύλαξη της προστασίας τους.
- Η αποκατάσταση των υδάτων, η προοδευτική μείωση της ρύπανσης, η ποιοτική αναβάθμιση και η βέλτιστη αξιοποίησή τους.
- Η αντιμετώπιση της σημειακής και διάχυτης ρύπανσης στα επιφανειακά, υπόγεια και θαλάσσια ύδατα.
- Η αντιμετώπιση των παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων ως ενιαίο μέτωπο και συνολική διαχείριση τους.
- Η διασφάλιση ισορροπίας ανάμεσα στην άντληση νερού από τους υδροφόρους και τον εμπλουτισμό τους.
- Η εξοικονόμηση και επαναχρησιμοποίηση υδάτινων πόρων.
- Η προστασία και η διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, η πρόληψη της επιδείνωσής του και όταν είναι δυνατόν η αποκατάσταση θαλάσσιων οικοσυστημάτων, σε περιοχές όπου αυτά έχουν υποστεί αρνητικές επιδράσεις.
- Η πρόληψη και μείωση των εισροών στο θαλάσσιο περιβάλλον για να μην υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις ή κίνδυνοι για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, τα θαλάσσια οικοσυστήματα, την ανθρώπινη υγεία, τις θεμιτές χρήσεις της θάλασσας.
- Η δημιουργία κατά το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό των παρόχθιων ζωνών προστασίας (είτε αυτά είναι ρέματα, ακτές, υδρότοποι) με αποκλειστική χρησιμοποίηση ως ελεύθερων χώρων πρασίνου, υπαίθριας αναψυχής και αθλητισμού.

- Η δημιουργία κατά τον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό μεταβατικών ζωνών χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης προς τις παρόχθιες ζώνες.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής 2007 – 2013 το ζήτημα της προστασίας των υδάτινων πόρων περιλαμβάνεται στον Άξονα Προτεραιότητας 2 με κατεύθυνση την Αειφόρο Ανάπτυξη και τη Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής. Συγκεκριμένα, μέχρι το έτος 2009, η Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή (ΕΔΑ) Αττικής, στην οποία έχει εκχωρηθεί η αρμοδιότητα διαχείρισης, έχει εκδώσει προσκλήσεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 81.751.869€ και έχουν πραγματοποιηθεί 15 εντάξεις πράξεων στο πλαίσιο της Θεματικής Προτεραιότητας «Διαχείριση και διανομή ύδατος (πόσιμο νερό)» συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 47.958.620€ καθώς και 1 ένταξη πράξης συνολικής δημόσιας δαπάνης 46.166.668€ στο πλαίσιο της Θεματικής Προτεραιότητας «Επεξεργασία ύδατος (λύματα)» συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 3.170.450€.

Η Περιφέρεια Αττικής, την εξεταζόμενη περίοδο, έχει ολοκληρώσει και προγραμματίζει την εκτέλεση μιας σειράς σημαντικών έργων και μελετών που αφορούν συνολικά το υδάτινο δυναμικό, με προτεραιότητα στην οριοθέτηση και διευθέτηση ρεμάτων και στην ύδρευση.

Εξαιρετικής σημασίας για την εξοικονόμηση υδάτινων πόρων είναι η εφαρμογή νέων, ασφαλών τεχνολογιών για την επεξεργασία των λυμάτων και την ανακύκλωση των νερών. Στο πλαίσιο αυτό εκτιμάται υψηλός ο βαθμός της συμβολής της Περιφέρειας Αττικής με την άμεση ενεργοποίηση όλων των απαραίτητων διαδικασιών για την προώθηση έργου προϋπολογισμού 5.000.000 €, που αφορά στην κατασκευή των αναγκαίων υποδομών προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν, κατόπιν κατάλληλης επεξεργασίας, οι εκροές των Ε.Ε.Λ. για αρδεύσεις σε διάφορες περιοχές της Περιφέρειας, όπως οι ορεινοί όγκοι.

β. Ύδρευση

Το πόσιμο και καθαρό νερό αποτελεί πρωτεύον κοινωνικό αγαθό των κατοίκων της Αττικής και η παροχή του στο σύνολο του πληθυσμού αποτελεί κύρια υποχρέωση της Περιφέρειας.

Το Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής είναι το μόνο που έχει την ύδρευση ως τη μεγαλύτερη χρήση νερού. Επειδή, λόγω του μεγέθους του πληθυσμού, οι μόνιμες και εποχιακές ανάγκες είναι σημαντικές, σε συνδυασμό με την σχεδόν πλήρη ανεπάρκεια των τοπικών πόρων, απαιτείται η μεταφορά σημαντικών ποσοτήτων νερού από τα Υδατικά Διαμερίσματα Δυτικής και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (από τη λίμνη Υλίκη, τον ταμιευτήρα του Μόρνου και τον ταμιευτήρα Αγίου Δημητρίου στον Εύηνο). Εκτός από τα επιφανειακά νερά των ταμιευτήρων, για την ύδρευση της Αθήνας χρησιμοποιούνται, εφεδρικά, και υπόγειοι υδατικοί πόροι. Οι υδρευτικές γεωτρήσεις είναι περίπου εκατό, και βρίσκονται στην περιοχή του μέσου ρου του Βοιωτικού Κηφισού, γύρω από την Υλίκη και στην περιοχή της ΒΑ Πάρνηθας.

Στο υδατικό διαμέρισμα δεν υπάρχουν μεγάλα αρδευτικά έργα, ενώ το σημαντικότερο υδρευτικό έργο είναι ο ταμιευτήρας Μαραθώνα. Στο διαμέρισμα υπάρχουν επίσης, τέσσερις εγκαταστάσεις διύλισης του υδρευτικού νερού. Συγκεκριμένα λειτουργούν τα διυλιστήρια στο Γαλάτσι, στα Κιούρκα και τα νέα διυλιστήρια στη Μάνδρα.

Η χωρική ένταση των προβλημάτων ανεπάρκειας δικτύων ύδρευσης στην Περιφέρεια Αττικής εντοπίζεται κυρίως στις Περιφερειακές Ενότητες της Ανατολικής Αττικής, της Δυτικής Αττικής και των νήσων του Αργοσαρωνικού, ιδιαίτερα τους θερινούς, τουριστικούς και ξηρούς μήνες όπου το υδατικό ισοζύγιο εμφανίζεται έντονα αρνητικό με αποτέλεσμα, εκτός των άλλων, και τη δημιουργία προβλημάτων υφαλμύρινσης στους υδροφορείς.

Ειδικότερα, στις νησιωτικές περιοχές της Περιφέρειας Αττικής, παρουσιάζονται προβλήματα στην επάρκεια του νερού και στα δίκτυα υδροδότησής τους, όπως σημαντικά προβλήματα στην υδροδότηση της Αίγινας με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται και περίοδοι που δεν παροχεύεται καθόλου πόσιμο νερό,

προβλήματα απωλειών λόγω παλαιάς κατασκευής (π.χ. Ύδρα, Σαλαμίνα) και ανάγκες αντικατάστασης λόγω παλαιότητας και θραύσεων.

Γενικότερα, πέρα από την εξασφάλιση επαρκούς ποσότητας νερού, η ανοργάνωτη διασπορά του πληθυσμού λόγω της άναρχης οικιστικής ανάπτυξης απαιτεί σημαντική έκταση δικτύων ύδρευσης.

Η Περιφέρεια Αττικής, στην προσπάθεια να αντιμετωπίσει το ζωτικό ζήτημα της εξασφάλισης πόσιμου νερού, κάθε χρόνο εντάσσει στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων επιχορηγήσεις προς τα νησιά του Αργοσαρωνικού για τη μεταφορά νερού για την υδροδότησή τους. Πιστώσεις για το έτος 2011 διατέθηκαν για την Αίγινα, τις Σπέτσες, την Ύδρα και το Αγκίστρι. Επίσης, χρηματοδοτεί την κατεπείγουσα αντικατάσταση των αμιαντοσωλήνων σε τμήματα του δικτύου ύδρευσης στην Ύδρα.

Η Περιφέρεια Αττικής μέσω της συνεργασίας με τους Δήμους και την ΕΥΔΑΠ, έχει κύριους στόχους την επέκταση των δικτύων ύδρευσης, την ανάπτυξη συστημάτων αφαλάτωσης στα νησιά και τη δημιουργία εσωτερικού δικτύου καθώς και την αντικατάσταση ακατάλληλων και μαντεμένιων σωλήνων του παρελθόντος με νέους.

Έναν από τους κύριους στόχους των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς, ΕΣΠΑ 2007-2013, αποτελεί η βελτίωση των υποδομών ύδρευσης της Περιφέρειας Αττικής. Στο πλαίσιο αυτό έχουν ήδη ενταχθεί στο ΠΕΠ Αττικής 2007-2013 έργα που αφορούν στην ολοκλήρωση και βελτίωση του δικτύου υδροδότησης της Περιφέρειας Αττικής, συνολικής δημόσιας δαπάνης 81.180.656 €. Αναλυτικά τα εν λόγω έργα χωροθετούνται σε Δήμους όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων και συγκεκριμένα στους παλαιούς (προ Καλλικράτη) Δήμους Ωροπίων, Τροιζήνας, Αυλώνας, Ν. Περάμου, Άνοιξης, Λαυρεωτικής, Σπάτων, Βριλησίων, Παλλήνης, Κρωπίας, Καλάμου, Σαρωνικού, Ερυθρών, Νέας Μάκρης, Μάνδρας, Αίγινας και στις πρώην Κοινότητες Καπανδριτίου, Πολυδενδρίου, Κουβαρά, Συκαμίνου και Μαρκοπούλου Ωροπού. Παράλληλα αναμένονται και επιπλέον εντάξεις έργων που αφορούν Ολοκλήρωση

και βελτίωση του δικτύου υδροδότησης και οι αξιολογήσεις σχετικών προτάσεων βρίσκονται σε εξέλιξη.

γ. Υδατορεύματα - Όμβρια

Ο συσχετισμός της αποτύπωσης των **υδατορευμάτων** της Αττικής αμέσως μετά τον πόλεμο και της αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης, καταδεικνύει ότι ο μεγαλύτερος αριθμός δεν υπάρχει σήμερα, με ότι αυτό σημαίνει για το περιβάλλον, την ασφάλεια και την ποιότητα ζωής. Επί πλέον, οι κοίτες των δύο κύριων ποταμών της Αττικής, του Κηφισού και του Ιλισού έχουν διευθετηθεί και καλυφθεί με αποτέλεσμα η Αθήνα να μη διαθέτει πλέον ποταμούς. Σημειώνεται ωστόσο, ότι οι ποταμοί αυτοί, σε περιόδους βροχών μεταβάλλονταν σε ορμητικούς χειμάρρους που πλημμύριζαν τις παρακείμενες εκτάσεις, ιδίως στις πλησιέστερες προς τη θάλασσα περιοχές. Τα φαινόμενα αυτά δεν εξαφανίστηκαν μαζί με τους ποταμούς, αλλά αντίθετα έχουν επιδεινωθεί λόγω των επιχώσεων και των κατασκευών που δεν επιτρέπουν την παροχέτευση των επιφανειακών απορροών προς τη θάλασσα.

Τα δευτερεύοντα ρέματα, που συνιστούσαν ζωτικό δίκτυο παροχέτευσης των υδάτων των βροχοπτώσεων, έχουν επίσης σε μεγάλη έκταση επιχλωθεί και οικοδομηθεί, προκαλώντας καταστροφικά πλημμυρικά φαινόμενα στις περιμετρικές περιοχές. Το πρόβλημα έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια λόγω και των εκτεταμένων πυρκαγιών, που έχουν σαν αποτέλεσμα την αδυναμία συγκράτησης των υδάτινων απορροών και την ενίσχυση των πλημμυρικών φαινομένων, προκαλώντας μια γενικότερη υποβάθμιση της ποιότητας ζωής σε δήμους και οικισμούς και παρεμπόδιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των διάφορων δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται μέσα σε αυτούς.

Ενδεικτικό της έντασης του προβλήματος με τα ρέματα είναι ο σημαντικός αριθμός των περιπτώσεων που υποδείχθηκαν από τις Περιφερειακές Ενότητες για αντιμετώπιση. Στη Δυτική Αττική: ρέμα Έσχατιάς, Αγ. Ιωάννη (Χαλυβουργική), Αγ. Αικατερίνης Μάνδρας, Κακορέματος Ν. Περάμου και κατάντι τμήματος

Σαρανταποτάμου, Γιαννούλας Άνω Λιοσίων, Αγίας Παρασκευής και Έξω Βρύσης Μεγάρων. Στην Ανατολική Αττική: Ξερέας στο Κορωπί, ρέματα Ν. Μάκρης, Μαραθώνα, Ωρωπού και Αναβύσσου. Τα ρέματα του Υμηττού από το Φάληρο (εκβολή του Ποδονίφτη) μέχρι τη Γλυφάδα, τη Βούλα και τη Βουλιαγμένη.

Η επίσπευση των διαδικασιών υλοποίησης έργων και μελετών για την προστασία και διευθέτηση των ρεμάτων στην Αττική αποτελεί άμεση προτεραιότητα για την Περιφερειακή Διοίκηση. Η ολοκλήρωση των έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής για τα ρέματα της Εσχατιάς και του Ερασίνου καθώς και αυτών που χρηματοδοτούνται από πόρους της Περιφέρειας όπως για τα ρέματα της Πικροδάφνης, της Ραφήνας, του Μαραθώνα, της Ν. Περάμου, κá, αναμένεται να συμβάλλουν καθοριστικά στην προώθηση της αντιμετώπισης ενός από τα σοβαρότερα προβλήματα για το περιβάλλον, την πολιτική προστασία και ασφάλεια στην Αττική.

Επίσης, η Περιφέρεια Αττικής στο πλαίσιο των νέων αρμοδιοτήτων της (έγκριση περιβαλλοντικών όρων μελετών, εφαρμογή ελέγχου ρύπανσης και καταπατήσεων) μπορεί να συμβάλλει καθοριστικά στην εμπέδωση μιας περιβαλλοντικά φιλικής διαχείρισης των ρεμάτων σε σχέση με την αντιπλημμυρική προστασία.

Τα αντιπλημμυρικά έργα των τελευταίων ετών μπορεί να απέτρεψαν τον κίνδυνο πλημμύρας σε πυκνοκατοικημένες περιοχές όπως το Μοσχάτο, ο Ρέντης και το Φάληρο, στις ολυμπιακές εγκαταστάσεις, στην Αττική Οδό και στο αεροδρόμιο, όμως τα προβλήματα οξύνθηκαν και μετατέθηκαν σε άλλες περιοχές όπως η Ραφήνα, τα Σπάτα και η Παραλιακή Ζώνη κυρίως στα νότια προάστια.

Όσον αφορά στις νησιωτικές περιοχές της Περιφέρειας Αττικής, για την αποχέτευση ομβρίων χρησιμοποιούνται επιφανειακά ρέματα, τα οποία καταλήγουν στη θάλασσα. Σε πολλές περιπτώσεις αντιμετωπίζονται προβλήματα πλημμυρών όταν εμφανίζονται έντονες βροχοπτώσεις.

Στις αστικές περιοχές του Λεκανοπεδίου, με εξαίρεση το κέντρο της Αθήνας και του Πειραιά, τα δίκτυα ομβρίων είναι χωριστά από τα δίκτυα ακαθάρτων. Στις περισσότερες περιοχές κυρίως της Ανατολικής και Δυτικής Αττικής κατασκευάζεται πρώτα το δίκτυο ακαθάρτων ενώ το δίκτυο ομβρίων ακολουθεί αποσπασματικά. Η ανυπαρξία του δικτύου ομβρίων οδηγεί πολλούς ιδιοκτήτες να συνδέουν τις αυλές και τις ταράτσες των κτιρίων με το δίκτυο ακαθάρτων ή ακόμα και τους δήμους να κατασκευάζουν φρεάτια υδροσυλλογής και να τα συνδέουν και αυτά με το δίκτυο ακαθάρτων δημιουργώντας ένα παντοροϊκό δίκτυο. Επειδή το δίκτυο ακαθάρτων διαθέτει σύστημα υπερχειλίσεων, σε περίπτωση υγρού καιρού οι υπερχειλίσεις οδηγούν λύματα στο δίκτυο ομβρίων.

Σήμερα χρειάζεται να απαντηθούν μια σειρά από ζητήματα που αφορούν:

- Στην ανάγκη ανασχεδιασμού, βάσει επικαιροποιημένων υδρολογικών μελετών, του υπάρχοντος αντιπλημμυρικού συστήματος της Αττικής
- Στην ανάγκη σύνταξης μελετών οριοθέτησης ρεμάτων, όπου δεν υπάρχουν, και εφαρμογής τους
- Στην παλαιότητα μέρους του αντιπλημμυρικού συστήματος και στα προβλήματα που αυτή συνεπάγεται (π.χ. παντοροϊκό σύστημα ομβρίων – λυμάτων κέντρου Αθήνας)
- Στην επίλυση προβλημάτων του αντιπλημμυρικού συστήματος απέναντι σε μεγαλύτερες πλημμυρικές παροχές
- Στις αλληλεπιδράσεις του αντιπλημμυρικού συστήματος με τα επιφανειακά - υπόγεια ύδατα
- Στην αυξανόμενη απορροή των ομβρίων λόγω μείωσης των διαπερατών επιφανειών.

Είναι σημαντικό στα δημόσια και ιδιωτικά έργα να προωθούνται έργα αποφόρτισης του δικτύου ομβρίων, όπως ανάσχεσης με δεξαμενές αποθήκευσης νερού, συστήματα ανάσχεσης σύγχρονης τεχνολογίας, υπόγειας κατακράτησης και αποθήκευσης ομβρίων που παρέχουν αποτελεσματική μείωση του χρόνου συρροής και αποθήκευσης ομβρίων και μπορούν να συνδυαστούν με άλλες

χρήσεις πχ άρδευση, ή μετά από επεξεργασία να διοχετεύονται στον υδροφόρο ορίζοντα.

Η λειτουργία της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΚΑ και οι νέες αρμοδιότητες της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης αυξάνουν τις δυνατότητες παρέμβασης της Πολιτείας. Ο προγραμματισμός της Ειδικής Γραμματείας του Υδάτων του ΥΠΕΚΑ, βάσει της ΚΥΑ για την αξιολόγηση και Διαχείριση των Κινδύνων Πλημμύρας (Οδηγία 2007/60ΕΚ) προβλέπει:

- εντοπισμό των περιοχών με αυξημένο κίνδυνο πλημμυρικών φαινομένων και ειδικότερα για τις λεκάνες απορροής και τις παράκτιες περιοχές (η ανάλυση των ισχυρών βροχοπτώσεων και η κατάρτιση όμβριων καμπυλών για το σύνολο της χώρας) (2011),
- δημιουργία χαρτών πλημμυρικής επικινδυνότητας – καταγραφής δυνητικών επιπτώσεων (2013),
- διαμόρφωση – εφαρμογή μέτρων και προγραμμάτων έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων (2015), (Ειδ. Γρ. Υδάτων, Περιφέρειες, Γ.Γρ. Πολιτικής Προστασίας).

Επίσης, όπως αναφέρεται και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη (2007-2013) από τα πιο κρίσιμα ερευνητικά αντικείμενα είναι αυτό των πλημμυρών. Για την αντιμετώπιση του πλημμυρικού κινδύνου έχει ενταχθεί η ανάπτυξη στρατηγικού σχεδιασμού σε εθνικό επίπεδο σε συμφωνία και με τις απαιτήσεις της παραπάνω Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις πλημμύρες. Επίσης, είχαν ενταχθεί μέχρι το 2009 αντιπλημμυρικά έργα στην Αθήνα αρχικού Π/Υ 150.000.000€, ο οποίος στη συνέχεια τροποποιήθηκε σε 50.000.000€. Η Περιφέρεια Αττικής χρειάζεται να παρακολουθεί και να εκφέρει γνώμη για την προώθηση του συγκεκριμένου προγράμματος.

Όσον αφορά στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής 2007 – 2013 το ζήτημα της αντιπλημμυρικής προστασίας και του δικτύου απορροής ομβρίων αποτελεί προτεραιότητα, στην οποία πρέπει να δοθεί έμφαση. Συγκεκριμένα, μέχρι το έτος 2009, η Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή (ΕΔΑ) Αττικής, στην οποία έχει εκχωρηθεί

η αρμοδιότητα διαχείρισης, έχει εκδώσει προσκλήσεις συνολικής δημόσιας δαπάνης 30.000.000€ και έχουν πραγματοποιηθεί 7 εντάξεις πράξεων στο πλαίσιο της Θεματικής Προτεραιότητας «Κατασκευή δικτύων απορροής ομβρίων υδάτων» συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 47.914.500€.

Η Περιφέρεια Αττικής, την εξεταζόμενη περίοδο, εκτελεί σημαντικό αριθμό έργων χρηματοδοτούμενων από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Π.Δ.Ε. Συγκεκριμένα, βρίσκονται σε εξέλιξη δεκατάσσερα (14) έργα αντιπλημμυρικής προστασίας και κατασκευής δικτύου αποχέτευσης ομβρίων στο Χαλάνδρι και τα Βριλήσσια (λεκάνη απορροής ανάντι Αττικής Οδού), στις περιοχές Βάρη, Βάρκιζα και Λαθούριζα Βάρης, στη Δροσιά, στην Αγία Παρασκευή, στο Χολαργό, στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη, στην Παιανία, στο Γέρακα, στον Κουβαρά, τη Φώκαια, τη Σαρωνίδα και τον Ωρωπό.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται και στον προϋπολογισμό της εξεταζόμενης περιόδου, όπου συμπεριλαμβάνονται τα παρακάτω έργα αντιπλημμυρικής προστασίας ανά Περιφερειακή Ενότητα:

Περιφερειακές Ενότητες Τομέων Αθηνών

- 4 έργα συμβασιοποιημένα που εκτελούνται (2 του Β.Τ. και 2 του Ν.Τ.) που αφορούν κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων (πρωτεύον δίκτυο αγωγού ομβρίων, δευτερεύοντες αγωγοί ομβρίων, ανύψωση ή καταβιβασμός φρεατίων, κ.λ.π.).
- 1 μελέτη που αφορά την Ανάπλαση του ρέματος Πικροδάφνης από Λεωφόρο Βουλιαγμένης έως εκβολή, το οποίο διασχίζει τους Δήμους Αγίου Δημητρίου, Ηλιούπολης, Αλίμου και Παλαιού Φαλήρου του Νότιου Τομέα Αθηνών.
- 1 μελέτη που αφορά την οριοθέτηση του ρέματος Κοντοχρήστου και την κατασκευή συλλεκτήρα απαγωγής των πλημμυρικών παροχών του ρέματος, στην περιοχή της Νέας Ερυθραίας του Δήμου Κηφισιάς.

- 1 μελέτη που αφορά αγωγούς ομβρίων στους Δήμους Ηλιούπολης και Βύρωνα.

Για την Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό 18 έργα. Από τα 18 αυτά έργα, τα 14 είναι σε εξέλιξη, τα 2 είναι δημοπρατημένα χωρίς να έχουν ακόμα συμβασιοποιηθεί και 2 είναι προς δημοπράτηση.

- Από τα έργα σε εξέλιξη τα 10 αφορούν σε μελέτες (οριοθέτηση ρεμάτων, υδραυλικές μελέτες κ.α) ενώ 4 αφορούν σε αντιπλημμυρικά έργα, όπως στα ρέματα Ραφήνας, Πλάσι, Βαλανάρι, ρέματα στο Γέρακα και τις Αχαρνές.
- Από τα δημοπρατημένα έργα που δεν έχουν συμβασιοποιηθεί, 1 αφορά σε μελέτη οριοθέτησης ρέματος και 1 σε έργο αντιπλημμυρικής προστασίας.
- Από τα προς δημοπράτηση έργα, 1 αφορά σε καθαρισμούς φρεατίων υδροσυλλογής και 1 σε κατασκευή αντιπλημμυρικού αγωγού.

Ειδικότερη αναφορά γίνεται στις μελέτες γιατί αποτελούν την αναγκαία προϋπόθεση να προωθηθεί με πιο έντονο ρυθμό, μέσα στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο, το ζήτημα της προστασίας και διευθέτησης των ρεμάτων στην Ανατολική Αττική, όπου υπάρχει και ιδιαίτερα έντονη οικιστική ανάπτυξη. Έχει προγραμματιστεί η εκπόνηση μελετών για το ρέμα Καλεντζίου, καινούργιο ρέμα Μαραθώνα, ρέμα Πλάσι, τμήματα των ρεμάτων Βαλανάρι και Δασανάρι σε Ραφήνα – Πικέρμι, ρέμα 310 Αφιδνών, ρέματα Παππά και Ροκφέλερ στη Νέα Μάκρη.

Για την Περιφερειακή ενότητα Δυτικής Αττικής προγραμματίζεται η ολοκλήρωση του μεγάλου έργου στο ρέμα «Κουλουριώτικο μονοπάτι» στη Νέα Πέραμο.

Για την Περιφερειακή Ενότητα Νήσων έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό της Περιφέρειας Αττικής, 1 μεγάλο έργο κατασκευής αγωγών ομβρίων στο Δήμο Σαλαμίνας.

Στο πλαίσιο των εργασιών κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας διατυπώθηκαν από Περιφερειακές Ενότητες προτάσεις για επέκταση των δικτύων ομβρίων, οι οποίες αναφέρονται για την ανάδειξη των αναγκών, όπως: στην περιοχή Αγίας Άννας Γερόβουνο Αχαρνών, στη Λ. Φυλής και στο επαρχιακό δίκτυο περιοχής Ασπροπύργου, στην Οινόη, την Ελευσίνα, το Ζεφύρι

και τα Α. Λιόσια, σε περιοχές του Ηρακλείου, Νέας Ιωνίας, Χαλανδρίου, Μελισσίων, Λυκόβρυσης και Βριλησίων.

A 2.1.1.3. Περιβαλλοντικές υποδομές και ρύπανση

Αφορά τα ζητήματα της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων – απορρίμματα, της διαχείρισης λυμάτων, τους ενεργειακούς πόρους από περιβαλλοντική άποψη, της ρύπανσης και της παρακολούθησης της ποιότητας του περιβάλλοντος.

α. Στερεά απόβλητα

Το ζήτημα της διαχείρισης των απορριμμάτων στην Αττική είναι, κατά γενική ομολογία, το κρισιμότερο από όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει. Σύμφωνα με την τοποθέτηση της Διοίκησης σε τελευταία συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου γι αυτό το θέμα *«Για τα σκουπίδια που μας πνίγουν απαιτούνται λύσεις άμεσες ολοκληρωμένες και συνολικές. Η ανάγκη αυτή έχει προκύψει σχεδόν σε όλες τις επαφές και από τον κύκλο των επιστημονικών ημερίδων ενημέρωσης».*

Σε τελευταία σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στις 22 Αυγούστου 2011, σε συνδυασμό με την πρόσφατη απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, διαπιστώθηκε το αδιέξοδο των διαδικασιών, καθώς και η ύπαρξη «νεκρού» χρονικού διαστήματος λόγω αδυναμίας συγκρότησης του διαβαθμιδικού οργάνου (ΦΟΔΣΑ).

Στη σύσκεψη αυτή, αποφασίστηκε από κοινού - Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, Υπουργείο Εσωτερικών, Αιρετή Περιφέρεια και Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής - να χρησιμοποιηθεί επωφελώς ο ενδιάμεσος χρόνος μέχρι τη συγκρότηση του οργάνου (ΦΟΔΣΑ) με τη δημοσιοποίηση όλων των τεχνικών στοιχείων που υπάρχουν μέχρι σήμερα στη διάθεση του Κράτους. Με τη μέθοδο αυτή θα συλλεχθούν όλες οι απόψεις και οι προτάσεις - τεχνικές και οικονομικές - όλων των ενδιαφερομένων, υλικό που θα αποτελέσει τη βάση για την κατάρτιση των Τευχών Δημοπράτησης των έργων. Στη συνέχεια τα Τεύχη

αυτά θα τεθούν υπόψη του Περιφερειακού Συμβουλίου και του αρμοδίου Φορέα για να ακολουθήσει η Δημόσια Διαβούλευση.

Σύμφωνα με τη Διοίκηση «... με την ενέργεια αυτή γίνεται ένα ουσιαστικό βήμα που θα φέρει την Αττική και τους πολίτες της πιο κοντά στην επίλυση του ακανθώδους αυτού προβλήματος».

Η πορεία υλοποίησης του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) έχει όπως στη συνέχεια:

Περιεχόμενο ΠΕΣΔΑ

Με την αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ Αττικής, οι Διαχειριστικές Ενότητες (ΔΕ) διαμορφώθηκαν σε δύο (2) από τρεις (3) που ήταν αρχικά, καθώς η περιοχή Τροιζηνίας-Μεθάνων και τα νησιά του Αργοσαρωνικού, ενσωματώθηκαν στην 1^η ΔΕ (Ηπειρωτική Αττική).

Η 1^η ΔΕ περιλαμβάνει το σύνολο των Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας Αττικής, πλην Κυθήρων και Αντικυθήρων. Οι δράσεις που προβλέπονται στον αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑ για την ολοκληρωμένη διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων στην 1^η ΔΕ έχουν ως εξής:

1. Αποκατάσταση ΧΑΔΑ

Οι εργασίες αποκατάστασης τριών (3) ΧΑΔΑ, των ΧΑΔΑ Καπανδριτίου, Πολυδενδρίου και Ερυθρών εντάχθηκαν και υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΠΕΠ Αττικής 2000 - 2006 (π/υ: 1.200.000€). Άλλος ένας (1) ΧΑΔΑ της Αναβύσσου, έχει αυτοαποκατασταθεί και ένας (1) στο Σχιστό αποκαταστάθηκε από το Πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ.

Οι εργασίες αποκατάστασης άλλων δώδεκα (12) ΧΑΔΑ εντάχθηκαν στο ΠΕΠ Αττικής 2007-2013, δημοπρατήθηκαν από την Περιφέρεια Αττικής με Π/Υ 12.900.000 € και άρχισαν οι εργασίες τον Οκτώβριο 2010. Πρόκειται για τους ΧΑΔΑ Λαυρεωτικής, Παιανίας, Πόρου 1, Πόρου 2, Μεθάνων, Τροιζήνας 1, Τροιζήνας 2, Βιλίων, Οινόης, Αυλώνα, Μαλακάσας, Σαλαμίνας.

Η ΕΔΑ της Περιφέρειας Αττικής προχώρησε στην πρόσληψη Τεχνικού Συμβούλου, με σκοπό την εκπόνηση των απαιτούμενων τεχνικών και περιβαλλοντικών μελετών για την αποκατάσταση όλων των υπολοίπων ΧΑΔΑ της Περιφέρειας Αττικής (δώδεκα / (δεκατριών μαζί με τον ΧΑΔΑ Παλαιάς Φώκαιας)), που έχουν ήδη κλείσει. Πρόκειται για τους ΧΑΔΑ: Γραμματικού, Βαρνάβα, Καλάμου, Μεγάρων, Κερατέας, Καλυβίων, Παλαιάς Φώκαιας, Μαρκόπουλου Μεσογαίας, Αγκιστριού, Ύδρας, Σπετσών, Μεθάνων, Κυθήρων. Η ένταξη των εργασιών αποκατάστασης θα γίνει στο ΠΕΠ Αττικής 2007-2013.

2. Έργα ΧΥΤΑ / ΧΥΤΥ

- ΧΥΤΑ Ι Δυτικής Αττικής (Άνω Λιόσια) - Τμήμα Ι (π/υ: 21.871.582 €, χρηματοδότηση: ΠΕΠ Αττικής 1994-99 & ΠΕΠ Αττικής 2000 - 2006 και Εθνικοί Πόροι, ολοκληρώθηκε).
- ΧΥΤΑ Ι Δυτικής Αττικής (Άνω Λιόσια) - Τμήμα ΙΙ (π/υ: 23.118.802€, επιλέξιμος Π/Υ : € 21.300.000, χρηματοδότηση: Ταμείο Συνοχής ΙΙ και Εθνικοί Πόροι, ολοκληρώθηκε. Δαπάνες: € 20.683.000).
- ΧΥΤΑ στην ΟΕΔΑ ΙΙ Δυτικής Αττικής (Φυλή) - Α Φάση (π/υ: 48.340.596,57€, χρηματοδότηση: Ταμείο Συνοχής ΙΙ, σε εξέλιξη). Δαπάνες έως σήμερα: € 44.176.896,33, Υλοποίηση Φυσικού αντικειμένου 90%).
- ΧΥΤΑ στην ΟΕΔΑ ΙΙ Δυτικής Αττικής (Φυλή) - Β' Φάση (χρηματοδότηση: Εθνικοί Πόροι, ολοκληρώθηκε)
- ΧΥΤΥ στην ΟΕΔΑ Β/Α Αττικής - Γραμματικό (π/υ: 18.967.202,75€, Χρηματοδότηση: Ταμείο Συνοχής ΙΙ, σε εξέλιξη). Δαπάνες έως σήμερα: € 10.400.000, Υλοποίηση Φυσικού αντικειμένου 55 %).
- ΧΥΤΥ στην ΟΕΔΑ Ν/Α Αττικής - Κερατέα (π/υ: 14.126.120,13 €, Χρηματοδότηση: Ταμείο Συνοχής ΙΙ, σε εξέλιξη).
- ΧΥΤΥ Κυθήρων και ΧΤΑ Αντικυθήρων. Ανατέθηκε σε σύμβουλο η ωρίμανση των έργων. Θα ενταχθούν στο ΠΕΠ Αττικής 2007-2013. Εκτιμώμενος Π/Υ: 3.500.000 €.

3. Σταθμοί Μεταφόρτωσης

- ΣΜΑ Σχιστού. Σε πλήρη λειτουργία.
- ΣΜΑ Κηφισιάς. Σε πλήρη λειτουργία.
- ΣΜΑ Αθήνας - Ελαιώνα (π/υ: 15.261.970,00 €, Χρηματοδότηση: ακυρώθηκε η χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής). Εκδόθηκαν περιβαλλοντικοί όροι (Υπάρχει πρόβλημα με τους όρους)
- ΣΜΑ Ελληνικού. Πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις με τους Δημάρχους της περιοχής (Αλίμου, Γλυφάδας, Ελληνικού -Αργυρούπολης) και τον ΟΡΣΑ και επήλθε κατ'αρχήν συμφωνία για τη χωροθέτηση. Θα ανατεθεί σε σύμβουλο η ωρίμανση των έργων. Θα ενταχθεί στο ΠΕΠ Αττικής 2007-2013.
- ΣΜΑ Καρέα, Γουδή. Θα ανατεθεί σε σύμβουλο η ωρίμανση των έργων
- ΣΜΑ Τροιζηνίας (π/υ: 2.643.450,40 €, Χρηματοδότηση: Ταμείο Συνοχής II, σε εξέλιξη). Εκδόθηκαν περιβαλλοντικοί όροι και άδεια δημοπράτησης. Διεξήχθη η δημοπρασία στις 20 Σεπτεμβρίου 2010. Ολοκληρώθηκε η προμήθεια και εγκατάσταση των κινητών σταθμών. Άμεση λειτουργία και κλείσιμο των ΧΑΔΑ της περιοχής.

Επίσης, λειτουργούν ήδη 10 τοπικοί Σταθμοί Μεταφόρτωσης.

Θα χρηματοδοτηθούν από το ΠΕΠ Αττικής προτάσεις για τοπικούς σταθμούς μεταφόρτωσης που θα υποβάλλουν οι Δήμοι. Ήδη έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον οι Δήμοι Μαραθώνα (Νέας Μάκρης), Σαλαμίνας (βελτίωση / εκσυγχρονισμός υφιστάμενου), Μεγάρων.

4. Επεξεργασία Αστικών Αποβλήτων

- Εργοστάσιο Μηχανικής Ανακύκλωσης και Κομποστοποίησης (ΕΜΑΚ) Άνω Λιοσίων (επιλέξιμος π/υ: 71.140.590 €, Χρηματοδότηση: ΠΕΠ Αττικής 2000 - 2006 και Εθνικοί Πόροι, ολοκληρώθηκε).
- Μονάδες επεξεργασίας σύμμεικτων απορριμμάτων. Προβλέπεται η

κατασκευή τεσσάρων (4)εργοστασίων (σημ: στον Περιφερειακό Σχεδιασμό αναφέρεται ένα εργοστάσιο/ΟΕΔΑ).

Αναλυτικά:

- Εργοστάσιο 1 Φυλή. Δυναμικότητα 400.000 τόνοι / έτος.
- Εργοστάσιο 2 Φυλή (Άνω Λιόσια). Δυναμικότητα 700.000 τόνοι / έτος.
- Εργοστάσιο στο Γραμματικό. Δυναμικότητα 126.500 τόνοι / έτος.
- Εργοστάσιο στην Κερατέα. Δυναμικότητα 126.500 τόνοι / έτος.

Το συνολικό κόστος των τεσσάρων εργοστασίων ανέρχεται σε 449.705.941 Ευρώ με το ΦΠΑ. Καθαρό (χωρίς ΦΠΑ) κόστος κατασκευής : 365.614.586 Ευρώ.

Η ανάγκη για κατασκευή τεσσάρων (4) εργοστασίων αντί για τρία (3) (ένα ανά ΟΕΔΑ), που προβλέπονται στον Περιφερειακό Σχεδιασμό, προκύπτει ακριβώς για την κάλυψη των ποσοτήτων που εκτιμήθηκαν στον ΠΕΣΔΑ, δηλ. περίπου 2.000.000 τόνοι απορριμμάτων ανά έτος. (4.000.000 κάτοικοι X 1,5 κιλό X 340 ημέρες).

Το πρόβλημα δημιουργείται από το γεγονός ότι το ΕΜΑΚ Ι που ήδη λειτουργεί, δεν καταφέρνει να επεξεργάζεται τις ποσότητες για τις οποίες σχεδιάσθηκε και δεν έχει ξεπεράσει σε συνθήκες πλήρους λειτουργίας τις 280.000 τόνους το χρόνο. Αν υπολογισθούν περίπου 200.000 τόνοι στους μπλέ κάδους ανακύκλωσης (βλ. στοιχεία παρακάτω), απομένουν προς επεξεργασία πλέον του 1.500.000 τόνοι. Η δυναμικότητα των τεσσάρων εργοστασίων αθροίζει στο 1.353.000 τόνους το χρόνο. Άρα και με τα τέσσερα (4) εργοστάσια πρέπει να ενισχυθούν επιπλέον οι δράσεις ανακύκλωσης και διαλογής στην πηγή κατά τουλάχιστον 150.000 τόνους το χρόνο (ή να επιτευχθεί αντίστοιχη μείωση όγκου παραγόμενων απορριμμάτων).

5. Κομποστοποίηση Προδιαλεγμένων Απορριμμάτων

- Στον ΠΕΣΔΑ Αττικής προβλέπεται η υλοποίηση τριών (3) μονάδων

κομποστοποίησης προδιαλεγμένων οργανικών αστικών αποβλήτων, μια σε κάθε Ο.Ε.Δ.Α., ως ακολούθως:

- Μονάδα κομποστοποίησης προδιαλεγμένων οργανικών υλικών ή/και πράσινων απορριμμάτων στην ΟΕΔΑ II Δυτικής Αττικής (Φυλή) δυναμικότητας 80.000 τον/έτος.
- Μονάδα κομποστοποίησης προδιαλεγμένων οργανικών υλικών ή/και πράσινων απορριμμάτων στην ΟΕΔΑ Β/Α Αττικής (Γραμματικό) δυναμικότητας 40.000 τον/έτος.
- Μονάδα κομποστοποίησης προδιαλεγμένων οργανικών υλικών ή/και πράσινων απορριμμάτων στην ΟΕΔΑ Ν/Α Αττικής (Κερατέα) δυναμικότητας 40.000 τον/έτος.
- Στο πλαίσιο του ΠΕΠ Αττικής 2000 - 2006 εντάχθηκαν οι τεχνικές και υποστηρικτικές μελέτες των τριών (3) μονάδων Κομποστοποίησης προδιαλεγμένων οργανικών υλικών ή/και πράσινων απορριμμάτων στις 3 ΟΕΔΑ Αττικής, συνολικού προϋπολογισμού 1,56 εκ. €. Σήμερα έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί. Τα έργα προεκτιμώνται σε 110.000.000 €.

6. Ανακύκλωση - ανάκτηση- διαλογή στην πηγή

Στην Αττική λειτουργούν σήμερα έξι (6) Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), τα ΚΔΑΥ Αμαρουσίου, Ασπροπύργου της Fortes, Ασπροπύργου της Γενικής Ανακυκλώσεως Α.Ε. , Φυλής (ΕΠΑΝΑ), Κορωπίου και Ελευσίνας. Μαζί με το ΚΔΑΥ Σχηματαρίου που εξυπηρετεί και Δήμους της Βορειοανατολικής Αττικής (π.χ. Αυλώνα, Μαλακάσας κλπ.), υπερκαλύπτεται ο στόχος του ΠΕΣΔΑ σε εγκατεστημένη δυναμικότητα (220.000 tn/yr), φτάνοντας τους 300.000 τόνους/χρόνο.

Το σύστημα διαλογής στην πηγή μέσω της ΕΕΑΑ (μπλε κάδοι) έχει αναπτυχθεί σε 115 από τους 124 πρώην ΟΤΑ της Περιφέρειας Αττικής και εξυπηρετεί πληθυσμό περίπου 3.300.000 (στοιχεία ΕΕΑΑ 2010).

Το 2009 συγκεντρώθηκαν 192.265 τόνοι αποβλήτων συσκευασίας και επιπλέον 1.687 τόνοι από ιδιωτικές πρωτοβουλίες. Σύνολο: 194.000 τόνοι. Τα υλικά οδηγήθηκαν στα ΚΔΑΥ που προαναφέρθηκαν.

Το 2010 συγκεντρώθηκαν 195.397 τόνοι αποβλήτων συσκευασίας και επιπλέον 1.800 τόνοι από ιδιωτικές πρωτοβουλίες. Σύνολο: 197.000 τόνοι. Τα υλικά οδηγήθηκαν στα ΚΔΑΥ που προαναφέρθηκαν.

Οι ενέργειες στις οποίες θα επικεντρώσει η Περιφέρεια Αττικής το αμέσως επόμενο διάστημα είναι:

- Παράλληλα και ταυτόχρονα με την πορεία εξεύρεσης ολοκληρωμένης λύσης για τη διαχείριση των σκουπιδιών να προχωρήσει στο σημείο που είναι εφικτό η υλοποίηση του ΠΕΣΔΑ.
- Η ολοκληρωμένη λύση στο πρόβλημα των σκουπιδιών περιλαμβάνει, υποχρεωτικά, μέτρα και ενέργειες πρόληψης και μείωσης των απορριμμάτων, μέτρα και ενέργειες για την ενημέρωση των πολιτών, συμμετοχή στην ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση, κομπόστ στο σπίτι και στο Δήμο, καθαρή γειτονιά, καθαρή πόλη, καθαρή Περιφέρεια Αττικής. Οι υποδομές (τα έργα του ΠΕΣΔΑ) μπορεί να βοηθήσουν σε αυτή την κατεύθυνση, όμως χωρίς τη συμμετοχή όλων στην πρόληψη και στην ανακύκλωση και αυτά τα τεχνικά έργα θα κορεστούν πολύ σύντομα. Ήδη έχει ενταχθεί στον Προϋπολογισμό ποσό περίπου 1 εκατομμυρίου € με σκοπό την ενίσχυση της ανακύκλωσης των απορριμμάτων.
- Έγκριση σκοπιμότητας για τις μελέτες που απαιτούνται για την ενσωμάτωση της ολοκληρωμένης αντίληψης βάσει της Οδηγίας 98 της Ε.Ε., ώστε να προχωρήσουν τα απαραίτητα έργα.
- Επικαιροποίηση του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), για τον οποίον απαιτείται η εναρμόνισή του με την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και ειδικότερα με την οδηγία 98 του 2008, όταν και εφ' όσον αναληφθεί η σχετική αρμοδιότητα.

Στο πλαίσιο των πιο πάνω, έχει προγραμματίσει ειδικότερα την προώθηση δράσεων με ένταξη στον προϋπολογισμό, όπως:

- Διαχείριση στερεών αποβλήτων
- Μελέτη παρακολούθησης ΧΑΔΑ
- Υπηρεσία Συμβούλου για ενημέρωση Περιφερειακού Σχεδιασμού στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής Οδηγίας 98/2008
- Μελέτη ωρίμανσης της διαλογής στην πηγή με τη συμμετοχή των πολιτών.

β. Υγρά απόβλητα

Στην Περιφέρεια Αττικής τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος στην κατασκευή **υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων**, με γνώμονα την εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ όπως αυτή εναρμονίστηκε στην Ελληνική νομοθεσία μέσω της ΚΥΑ 5673/400/1997.

Έχουν ολοκληρωθεί και βρίσκονται σε λειτουργία δέκα (10) εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (Ε.Ε.Λ.): της Ψυττάλειας, της Μεταμόρφωσης, των Μεγάρων, του Πόρου – Γαλατά, του Λαυρίου, των Μεθάνων, των Κυθήρων, των Βιλίων, των Ερυθρών και της Κερατέας. Με τη λειτουργία της Β' φάσης του ΕΕΛ της Ψυττάλειας, ο οποίος εξυπηρετεί τους Δήμους της Μείζονος Περιοχής της Πρωτεύουσας και της Σαλαμίνας, απομακρύνθηκε πλέον του 95% του ρυπαντικού φορτίου των λυμάτων της Πρωτεύουσας, ενώ με τη λειτουργία της μονάδας ξήρανσης της λάσπης που παράγεται από το ΚΕΛ Ψυττάλειας αντιμετωπίζεται ολικά το χιτήμα της επεξεργασίας των λυμάτων του μεγαλύτερου τμήματος του αστικού ιστού της Αθήνας αλλά και της περιβαλλοντικής προστασίας του Σαρωνικού κόλπου.

Παρά τη σημαντική πρόοδο, υπάρχουν ακόμα αρκετές ελλείψεις για την κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 91/271. Τα κυριότερα προβλήματα εντοπίζονται στην απουσία υποδομών αποχέτευσης και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων στην Ανατολική και Βορειοανατολική Αττική, στη Δυτική Αττική και στα νησιά του

Αργοσαρωνικού, στην απουσία αποχετευτικών αγωγών δευτερευόντων και τριτευόντων δικτύων σε μικρούς οικισμούς πληθυσμού 2.000 ως 5.000 κατοίκων και στις ανάγκες πύκνωσης και επέκτασης των δικτύων σε περιοχές αυξημένων αστικών συγκεντρώσεων.

Η Περιφέρεια Αττικής, την εξεταζόμενη περίοδο, έχει εγγράψει στον προϋπολογισμό δύο (2) έργα διαχείρισης υγρών αποβλήτων. Το πρώτο έργο ποσού 5.000.000 €, αφορά στην κατασκευή των αναγκαίων υποδομών προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν, κατόπιν κατάλληλης επεξεργασίας, οι εκροές των Ε.Ε.Λ. για αρδεύσεις σε διάφορες περιοχές της Περιφέρειας, το οποίο εκτιμάται ότι είναι καινοτόμα δράση για την εξοικονόμηση υδάτινων πόρων και για αυτό αναφέρθηκε και στο αντίστοιχο κεφάλαιο. Ζήτημα αποτελεί το ότι δεν έχει προωθηθεί η ωρίμανση του έργου.

Το έργο της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής αφορά στις υπηρεσίες Τεχνικού Συμβούλου για την ενίσχυση του έργου Αποχέτευσης ακαθάρτων του Θριασίου Πεδίου.

Σημαντικά έργα διαχείρισης υγρών αποβλήτων, απαραίτητα για την εναρμόνιση της Περιφέρειας με τις απαιτήσεις της κοινοτικής Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ, υλοποιούνται ή προγραμματίζεται να υλοποιηθούν από πόρους του ΠΕΠ Αττικής 2007-2013 και του ΕΠΕΡΑΑ 2007 - 2013.

Μέσω της χρηματοδότησης από το ΠΕΠ Αττικής 2007-2013 προγραμματίζεται να επιλυθεί σε σημαντικό βαθμό το πρόβλημα της αποχέτευσης και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων της Ανατολικής Αττικής με:

- την άμεση κατασκευή του Κέντρου Επεξεργασίας Λυμάτων (Κ.Ε.Λ.) Κορωπίου – Παιανίας,
- την κατασκευή του Ε.Ε.Λ. Βορείων Μεσογείων που θα εξυπηρετεί τους Δήμους Αρτέμιδας και Ραφήνας, μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών μελέτης,
- την κατασκευή του Ε.Ε.Λ. Ν. Μάκρης, μετά την ολοκλήρωση της εκπόνησης

των μελετών,

- την άμεση αναβάθμιση και επέκταση των δικτύων του Κέντρου Επεξεργασίας Λυμάτων (Κ.Ε.Λ.) Μαρκοπούλου που εξυπηρετεί το Πόρτο Ράφτη.
- Επίσης, στην Ανατολική Αττική χρηματοδοτείται από το ΕΠΕΡΑΑ η κατασκευή του δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων της περιοχής της Δροσιάς.

Το σημαντικό πρόβλημα της αποχέτευσης και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων της Δυτικής Αττικής καθώς και των βιομηχανικών λυμάτων της βιομηχανικής περιοχής του Θριασίου Πεδίου, αναμένεται να αντιμετωπιστεί με την ολοκλήρωση της κατασκευής του δικτύου αποχέτευσης και του Ε.Ε.Λ. Θριασίου, έργο ήδη ενταγμένο στο Ταμείο Συνοχής II, που θα αντιμετωπίσει οριστικά τη χρήση βόθρων στις περιοχές της Ελευσίνας, του Ασπροπύργου, της Μάνδρας και της Μαγούλας.

Οι ανάγκες των νησιών του Αργοσαρωνικού που στερούνται δικτύων αποχέτευσης και επεξεργασίας των αστικών λυμάτων (Αίγινα, Ύδρα, Σπέτσες) αποτελούν επίσης προτεραιότητα. Πρόσφατα, εντάχθηκαν στο ΕΠΕΡΑΑ τα έργα «Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης και Βιολογικού Καθαρισμού Σπετσών» και «Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης και Βιολογικού Καθαρισμού Ύδρας» που θα υλοποιηθούν από την Περιφέρεια και τους αντίστοιχους Δήμους μέσω Προγραμματικής Σύμβασης. Στη Σαλαμίνα, έχει ολοκληρωθεί σημαντικό τμήμα του συνολικού συστήματος αποχέτευσης. Υπολείπεται χρηματοδότησης η ολοκλήρωση του έργου «Κατασκευή δευτερεύοντος δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων πόλης Σαλαμίνας», που έχει προταθεί να καλυφθεί από το ΠΕΠ. Επίσης, προτεραιότητα αποτελεί η κατασκευή των δευτερευόντων και τριτευόντων δικτύων στους κύριους οικισμούς του νησιού με στόχο να περιοριστεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό η χρήση του πολύ μεγάλου αριθμού βόθρων.

Η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του ζητήματος της διαχείρισης των υγρών αποβλήτων στην Αττική και η πλήρης αξιοποίηση των υποδομών που έχουν

υλοποιηθεί ή βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης απαιτεί την ωρίμανση, πρωτίτως, του έργου κατασκευής όλων των αποχετευτικών αγωγών δευτερευόντων και τριτευόντων δικτύων (εσωτερικό δίκτυο) που αφορούν σε οικισμούς 2.000 έως 5.000 κατοίκων.

Επίσης, απαιτείται η ωρίμανση του έργου κατασκευής λοιπών δικτύων αποχέτευσης που εξυπηρετούν τους οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο από 2.000 κατοίκους στις Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής και Δυτικής Αττικής και στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Πειραιά.

Στο πλαίσιο των εργασιών κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας διατυπώθηκαν από Περιφερειακές Ενότητες προτάσεις για τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων, οι οποίες αναφέρονται για την ανάδειξη των αναγκών, όπως: - δίκτυα αποχέτευσης στις περιοχές Αδάμων Κηφισιάς και Πατήματος Χαλανδρίου, - δίκτυα αποχέτευσης στις περιοχές Νέας Περάμου και Μεγάρων, κλπ.

γ. Ενεργειακό σύστημα

Ένα βιώσιμο ενεργειακά μέλλον είναι δυνατό να συμβεί μόνο αν θα στηριχθεί πολύ περισσότερο στην χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στην ορθολογική χρήση της ενέργειας.

Η αξιοποίηση αυτών των εγχώριων ενεργειακών πόρων, μπορεί να επιφέρει επίσης σημαντικές θετικές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις στην περιφερειακή και στην τοπική ανάπτυξη. Επίσης, μπορούν να αποτελέσουν σε πολλές περιπτώσεις πυρήνα για την αναζωογόνηση οικονομικά και κοινωνικά υποβαθμισμένων περιοχών.

Οι ΑΠΕ μπορούν να έχουν σημαντική συμβολή στην προσπάθεια μείωσης των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, καθώς είναι οι μόνες πηγές ενέργειας που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον με εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ενισχύσει σημαντικά την ανάπτυξη των ΑΠΕ τα τελευταία χρόνια. Οι ΑΠΕ είναι οι μόνες πηγές ενέργειας που

συνεισφέρουν σημαντικά και στους τρεις άξονες της ευρωπαϊκής πολιτικής για την ανάπτυξη:

- ανταγωνιστικότητα,
- προστασία του περιβάλλοντος
- ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2007 δεσμεύτηκε για μονομερή μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 20% το 2020 σε σχέση με το 1990. Η ενέργεια αποτελεί τομέα κλειδί στην προσπάθεια αυτή. Για την Ελλάδα και την Περιφέρεια Αττικής ειδικότερα, προκειμένου να υπάρξει δραστική μείωση των εκπομπών από τον ενεργειακό τομέα απαιτείται πρωταρχικά αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ).

Η προώθηση της πράσινης επιχειρηματικότητας και η προώθηση της επιχειρηματικότητας στον τομέα της παράγωγης ενέργειας και ιδιαίτερα στην αξιοποίηση των ΑΠΕ, συνθέτουν το πλέγμα της στρατηγικής του 3^{ου} Γενικού Στόχου του ΠΕΠ Αττικής.

Βασικός στόχος του ΠΕΠ Αττικής 2007-2013 είναι η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεωρήσεων στη βιώσιμη ανάπτυξη και η ενίσχυση των συνεργειών ανάμεσα στην προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη.

Αυτό επιτυγχάνεται:

- με την επέκταση της χρήσης του φυσικού αερίου
- τη σημαντική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από την αξιοποίηση του αιολικού δυναμικού
- με την προώθηση περιβαλλοντικά συμβατών επενδύσεων και
- με την προώθηση της διάστασης της οικολογικής αποτελεσματικότητας στις ενισχυόμενες επιχειρήσεις δια μέσου της ενθάρρυνσης για υιοθέτηση πρακτικών «πράσινη επιχειρηματικότητας» και «πράσινου γραφείου» επαύξησης της ενεργειακής αποτελεσματικότητας, ορθολογικότερης χρήσης πρώτων υλών και περιορισμού των αποβλήτων.

Σύμφωνα πάντα με το ΠΕΠ Αττικής, στον τομέα προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), το ΕΓΤΑΑ (μέσω ΠΑΑ), θα συγχρηματοδοτήσει αποκλειστικά μικρής κλίμακας (συνολικού προϋπολογισμού έως 300.000€) επενδυτικά σχέδια προώθησης ΑΠΕ που αφορούν σε δικαιούχους γεωργούς και για ίδια κατανάλωση, στο πλαίσιο του Άξονα 3, του ΠΑΑ.

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013 προβλέπεται η ενίσχυση υποδομών για την προσπέλαση- ενέργεια με ποσό 76.513.250€ αλλά όσον αφορά το φυσικό αέριο οι εντάξεις είναι μηδενικές.

Επίσης στην κατηγορία αειφόρος ανάπτυξη για την ενεργειακή απόδοση- συμπαραγωγή και διαχείριση ενέργειας, προβλέπεται το ποσό των 66.000.000€, αλλά επίσης οι εντάξεις είναι μηδενικές.

Στη Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής έχουν υποβληθεί τους πρώτους 8 μήνες του έτους 2011 συνολικά περί τα 345 αιτήματα που αφορούν ΑΠΕ συνολικής ισχύος περίπου 147Μ, τα οποία στην συντριπτική τους πλειοψηφία είναι για φωτοβολταϊκά και αιολικά πάρκα.

Το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας (ΡΣΑ) προβλέπει το ενεργειακό σύστημα της Πρωτεύουσας να οργανώνεται με στόχο την αποδοτικότερη χρήση της ενέργειας και την προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό ενθαρρύνεται η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η επέκταση της χρήσης του φυσικού αερίου, κατά τουλάχιστον 20% εξοικονόμηση ενέργειας, ενώ προωθούνται μέτρα για την ανακαίνιση υφιστάμενων κτιρίων με στόχο την ενεργειακή τους αναβάθμιση και μέτρα για την κατασκευή κτιρίων χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης.

Επίσης, στο Πρόγραμμα της Διοίκησης της Περιφέρειας περιλαμβάνεται ο τομέας της «Πράσινης Ανάπτυξης» με κύριο στόχο «την οικοδόμηση Πράσινων Ανταγωνιστικών Πλεονεκτημάτων στην Αττική και καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής». Δράσεις που αφορούν την εξοικονόμηση ενέργειας στον αστικό χώρο, εκτός αυτών που αφορούν την ανάπτυξη της παραγωγικής δραστηριότητας, είναι: - σχέδιο δράσης για ενεργειακή αποδοτικότητα κτιρίων με αρχή από τα κτίρια της Περιφερειακής Διοίκησης, - σχέδιο δράσης για την εξοικονόμηση ενέργειας στο φωτισμό ανοιχτών χώρων, - πιλοτικές παρεμβάσεις «Πράσινες γειτονιές».

Σήμερα, η Περιφέρεια Αττικής συμμετέχει στο Ερευνητικό Πρόγραμμα MED TEENERGY SCHOOLS που εκτελείται, προϋπολογισμού 180.000 €. Πρόκειται για ένα Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα που αφορά πιλοτική μελέτη για μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης σε Δημόσια Σχολεία Β'βάθμιας Εκπαίδευσης.

δ. Ατμοσφαιρική Ρύπανση και Θόρυβος

Η ατμοσφαιρική ρύπανση αποτελεί ένα πολύ σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα με επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων και στο φυσικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής. Μπορεί να διαχωριστεί σε δύο κύριες κατηγορίες στην βιομηχανική η οποία εντοπίζεται σε περιοχές όπου λειτουργούν σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή μεγάλες βιομηχανικές μονάδες και στην αστική η οποία εντοπίζεται σε πυκνοκατοικημένες περιοχές εξαιτίας της κυκλοφορίας των οχημάτων και κατά δεύτερο λόγο της λειτουργίας της κεντρικής θέρμανσης και στις περιοχές των μεγάλων λιμανιών της χώρας.

Τα τελευταία χρόνια η ατμοσφαιρική ρύπανση στην Περιφέρεια Αττικής έχει παρουσιάζει τάσεις μείωσης και περιορισμού εξαιτίας των μέτρων αντιρρύπανσης που αφορούν κυρίως στις κινητές πηγές (αντικατάσταση του στόλου των αυτοκινήτων) ή την ποιότητα των καυσίμων και γενικά στο πρόγραμμα που εφαρμόζεται από το 1994 με τίτλο «Αττική SOS». Επίσης, θετική συμβολή στην μείωση των αέριων εκπομπών είχαν τα έργα μεταφορικής – συγκοινωνιακής υποδομής (Μετρό, ΗΣΑΠ, Τραμ, Προαστιακός σιδηρόδρομος, Αττική οδός κ.α.) τα οποία κατασκευάστηκαν στο πλαίσιο προετοιμασίας της Χώρας για την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων και είχαν ως αποτέλεσμα την σημαντική βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών της Αττικής.

Παρόλα αυτά το πρόβλημα της ρύπανσης της ατμόσφαιρας συνεχίζει να υφίσταται στην Περιφέρεια Αττικής. Συγκεκριμένα σύμφωνα με την μελέτη που εκπονήθηκε από το ΥΠΕΚΑ το 2005 με τίτλο «Εκτίμηση και χαρτογραφική απεικόνιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στον Ελλαδικό χώρο» τα σοβαρότερα προβλήματα ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην Περιφέρεια Αττικής εντοπίζονται

στην Αθήνα. Κύριο πρόβλημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, σύμφωνα με την Έκθεση του 2005 για την ατμοσφαιρική ρύπανση στην Αθήνα είναι τα αιωρούμενα σωματίδια, που παρουσιάζουν υπερβάσεις των ορίων στην πλειονότητα των σημείων μέτρησης καθώς και το όζον, το οποίο ανήκει στους φωτοχημικούς ρύπους και επιβαρύνει κυρίως τα βόρεια και ανατολικά προάστια της Αθήνας. Παράλληλα διαπιστώνεται και η αλλαγή της σύνθεσης των ρύπων, γεγονός που οφείλεται και στη χρήση αυτοκινήτων καταλυτικής τεχνολογίας. Επίσης σύμφωνα με την έκθεση του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας /Αττικής 2021, στη χωρική ενότητα του Θριασίου της Περιφερειακής Ενότητας της Δυτικής Αττικής, καταγράφονται συσσωρευμένα περιβαλλοντικά προβλήματα που οφείλονται στη μεγάλη και ανοργάνωτη συγκέντρωση δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα που έχει ως αποτέλεσμα τη ρύπανση της ατμόσφαιρας.

Αντίστοιχα, τα τελευταία χρόνια έχει επιδεινωθεί σημαντικά η ποιότητα του ακουστικού περιβάλλοντος κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα, λόγω κυρίως της κυκλοφορίας των οχημάτων καθώς και στις τουριστικές περιοχές, όπου υποβαθμίζεται τόσο η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, όσο και η ποιότητα ζωής των μόνιμων κατοίκων αυτών των περιοχών.

Οι υφιστάμενες δεσμεύσεις της χώρας ως προς την ποιότητα της ατμόσφαιρας και του ακουστικού περιβάλλοντος πηγάζουν από τόσο από την ισχύουσα κοινοτική⁵ όσο και από την αντίστοιχη Ελληνική⁶ νομοθεσία ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου.

Η Περιφέρεια Αττικής, την εξεταζόμενη περίοδο, έχει εγγράψει στον προϋπολογισμό 1 μελέτη αντιμετώπισης της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και του Θορύβου. Αφορά στη χρηματοδότηση έρευνας – μελέτης του Εθνικού

⁵ Οδηγία 2004/107/ΕΚ, Οδηγία 2008/50/ΕΚ, Απόφαση Συμβουλίου 1999/296/ΕΚ, Κανονισμός 3613/2000/ΕΚ Οδηγία 94/63/ΕΚ, Οδηγία 96/61/ΕΚ, Οδηγία 98/70/ΕΚ Οδηγία 99/32/ΕΚ, Οδηγία 99/13/ΕΚ, Οδηγία 2001/80/ΕΚ, Οδηγία 2001/81/ΕΚ, Κανονισμός λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Μητρώου Εκπομπών και Μεταφοράς Ρύπων (E-PRTR), Πρωτόκολλο Σύμβασης Γενεύης για την διασυνοριακή μεταφορά ρύπανσης, Οδηγία 2002/49/ΕΚ

⁶ ΚΥΑ 3277/209/2000, Κ.Υ.Α. 10315/1993, ΚΥΑ 11294/93, ΠΔ 363/95, 2ο Εθνικό Πρόγραμμα Μείωσης Εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου- Εκτίμηση της Ανάγκης Αξιοποίησης των Μηχανισμών του Πρωτοκόλλου του Κιότο, ΠΥΣ με αρ. 5/27.2.03 (ΦΕΚ Α' 58/05.03.03), ΥΑ 17252/92, ΠΥΣ 34/30.5.2002, ΚΥΑ 9238/332/26.02.04, ΚΥΑ ΗΠ 38638/2016/2005, ΚΥΑ ΗΠ 22306/1075/Ε103/2007

Μετσόβιου Πολυτεχνείου, με τίτλο «Μετατροπή συμβατικών αυτοκινήτων σε ηλεκτρικά». Κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η πιλοτική εφαρμογή των αποτελεσμάτων του ερευνητικού έργου προκειμένου αυτά να αξιολογηθούν στην πράξη και να αποτελέσουν οδηγό για δράσεις στη συνέχεια.

Επίσης, η εξασφάλιση και διατήρηση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού και του ακουστικού περιβάλλοντος αποτελούν κύριους τομείς αναπτυξιακής στρατηγικής για το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, ΕΣΠΑ 2007-2013. Στο πλαίσιο αυτό στην Περιφέρεια Αττικής, υλοποιούνται ή θα υλοποιηθούν, από πόρους του ΠΕΠ Αττικής 2007-2013 και του ΕΠΕΡΑΑ 2007 – 2013, σημαντικά περιβαλλοντικά έργα τα οποία έχουν κύριους στόχους την κάλυψη υποχρεώσεων και αναγκών στο Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Ποιότητας Ατμόσφαιρας, την Χαρτογράφηση του θορύβου με βάση τις απαιτήσεις της νομοθεσίας, την παρακολούθηση της εφαρμογής και προσαρμογές στο Σύστημα Εμπορίας Ρύπων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προστασία της δημόσιας υγείας από την υποβάθμιση του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος. Τα έργα αυτά αφορούν κυρίως στην προμήθεια εξοπλισμού και στην εκπόνηση υποστηρικτικών μελετών για την παρακολούθηση και καταγραφή της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου καθώς και στην Εκπόνηση μελετών σχετικά με την κλιματική αλλαγή.

Μέσω των προαναφερόμενων συγχρηματοδοτούμενων έργων του ΕΣΠΑ και της αξιοποίησης της αρμοδιότητας της Περιφέρειας Αττικής που αφορά στην εκπόνηση στρατηγικών σχεδίων, προγραμμάτων και μελετών για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου, αναμένεται η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου αντιμετώπισης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου μέσω του οποίου θα επιτευχθεί βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και του ακουστικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας Αττικής.

ε. Παρακολούθηση ποιότητας περιβάλλοντος

Πολλά από τα προβλήματα του περιβάλλοντος οφείλονται είτε στην ανυπαρξία είτε στην ασυντόνιστη «συναρμοδιότητα» πολλών φορέων για την υλοποίηση του σχεδιασμού δράσεων και πολιτικών σε ότι αφορά την παρακολούθηση και προστασία του .

Φορείς υλοποίησης του σχεδιασμού είναι τόσο τα συναρμόδια υπουργεία: ΥΠΕΚΑ, Γεωργικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ΥΠ.ΠΟ όσο και οι Οργανισμοί οι οποίοι εποπτεύονται από αυτά

Παράλληλα έχουν συσταθεί Ειδικοί Φορείς Διαχείρισης για ορισμένες προστατευόμενες περιοχές όπως ρέματα, Πεντέλη, κλπ.

Τα τελευταία χρόνια έντονη είναι η δραστηριοποίηση εθελοντικών ομάδων πολιτών σε θέματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Η πληροφόρηση παίζει πρωταρχικό ρόλο στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών θεμάτων και μάλιστα οι σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις δημιουργούν νέες απαιτήσεις και δυνατότητες για μελέτη και εκτίμηση των περιβαλλοντικών παραμέτρων, με βάση αξιόπιστες πληροφορίες που διακινούνται μέσα από το διαδίκτυο. Οι Οδηγίες πλαίσιο για τα διάφορα περιβαλλοντικά αντικείμενα προβλέπουν ομογενοποιημένα συστήματα υποβολής στοιχείων τα οποία συνεπάγονται την ανάπτυξη ανάλογων εθνικών συστημάτων.

Η Σύμβαση του Άρχους (Aarhus) και η αντίστοιχη Ευρωπαϊκή Οδηγία 2003/4/ΕΚ, η οποία πρόσφατα ενσωματώθηκε και στο εθνικό μας δίκαιο (ΚΥΑ 11764/653/06), υποχρεώνουν τα κράτη για παροχή αξιόπιστων πληροφοριών περιβάλλοντος προς τους πολίτες και για δημιουργία μηχανισμών εύκολης πρόσβασης σε αυτές.

Επίσης η Οδηγία INSPIRE της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχει στόχο την ομογενοποίηση των χωρικών δεδομένων για το Περιβάλλον (αλλά και για άλλους τομείς), σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, και τη διευκόλυνση της ανταλλαγής και αξιοποίησής τους.

Οι απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για παροχή στοιχείων και οι ειδικότερες υποχρεώσεις απέναντι στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος σε συνδυασμό με τις εθνικές ανάγκες για πολιτική περιβάλλοντος βασισμένη σε αξιόπιστα στοιχεία και συμπεράσματα, οδήγησαν το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής στη δημιουργία του Εθνικού Δίκυου Πληροφοριών Περιβάλλοντος (ΕΔΠΠ), το οποίο είναι ένα ολοκληρωμένο διαδικτυακό

πληροφοριακό σύστημα που περιλαμβάνει διαδικασίες και εργαλεία για τη συγκέντρωση, διαχείριση και διάθεση στοιχείων καθώς και για την ανταλλαγή πληροφοριών για το περιβάλλον.

Στην Περιφέρεια Αττικής η Υπηρεσία που διαχειρίζεται θέματα περιβάλλοντος είναι η Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού & Περιβάλλοντος. Σημαντικό τμήμα των αρμοδιοτήτων της αφορούν στον έλεγχο υποβάθμισης του περιβάλλοντος, δηλαδή στον έλεγχο της ποιότητας των καυσίμων και τη προστασία της γεωργικής γης, στο καθορισμό οριακών τιμών επιμέρους ουσιών στα υγρά απόβλητα, τις αέριες εκπομπές, τη στάθμη θορύβου κ.λ.π. ανά κατηγορία δραστηριοτήτων και περιοχή, στη τήρηση αρχείων μετρήσεων ποιότητας του περιβάλλοντος, υδάτων, αέρα και εδάφους.

Η Περιφέρεια Αττικής πρέπει να συμμετέχει ως "τροφοδότης" περιβαλλοντικής αξιόπιστης πληροφορίας στο Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος, αφενός για την ενημέρωση των πολιτών και των ενδιαφερομένων φορέων και αφετέρου για να συμβάλλει στη βελτίωση των εκτιμήσεων για το περιβάλλον και τη χάραξη της εθνικής πολιτικής για την προστασία του.

Για το σκοπό αυτό προτείνεται η δημιουργία Γραφείων Επιθεωρητών Περιβάλλοντος σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα και η στελέχωση αυτών με κινητές μονάδες αναλύσεων υγρών, στερεών και αέριων ρύπων.

Επίσης, και σύμφωνα με το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής 2021, η διαμόρφωση ενός πλέγματος υποδομών περιβαλλοντικής διαχείρισης, ελέγχου και παρακολούθησης της ποιότητας του περιβάλλοντος είναι αναγκαία. Σύμφωνα με το ΡΣΑ, για την ολοκληρωμένη παρακολούθηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και τον προγραμματισμό των αναγκαίων μέτρων και παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση της, σχεδιάζεται και υλοποιείται πρόγραμμα για τον προσδιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Για τη βελτίωση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα και την προστασία της υγείας των πολιτών από τις επιπτώσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, υλοποιείται πρόγραμμα για τον προσδιορισμό των συγκεντρώσεων των αέριων ρύπων. Κατ' εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας, ολοκληρώνεται και επανασχεδιάζεται το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης, τόσο εντός του Λεκανοπεδίου, όσο και στις βιομηχανικές περιοχές. Για τη βελτίωση της ποιότητας του ακουστικού

περιβάλλοντος, προωθείται πρόγραμμα στρατηγικής χαρτογράφησης θορύβου στην Αθήνα, τους μεγάλους οδικούς και σιδηροδρομικούς άξονες και τα αεροδρόμια, καθώς και χαρακτηρισμού ήσυχων γειτονιών και ήσυχων περιοχών στην ύπαιθρο.

A.2.1.2. Αστικός χώρος

Με τον όρο Αστικός χώρος αναφερόμαστε στο οικιστικό και δομημένο περιβάλλον, τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες που συγκεντρώνει και τις κάθε είδους υποδομές για την εξυπηρέτηση αυτών των δραστηριοτήτων. Το παρόν κεφάλαιο καλύπτει αναλυτικά τα ζητήματα του πολεοδομικού σχεδιασμού, των υποβαθμισμένων αστικών περιοχών και του αστικού πρασίνου, αφού τα υπόλοιπα, πολύ σημαντικά ζητήματα για την ποιότητα και το μέλλον του αστικού χώρου και την ποιότητα ζωής σε αυτόν παρουσιάζονται σε ιδιαίτερα κεφάλαια.

Οι πόλεις, διεθνώς αναγνωρίζονται, ως οι βασικοί παράγοντες – κλειδιά για την οικονομική ανάπτυξη αλλά και την κλιματική αλλαγή. Το Μητροπολιτικό Συγκρότημα της Αττικής δεν θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση. Ειδικότερα, η ιδιαίτερη χρονική συγκυρία για τη χώρα – οικονομική κρίση, συνιστά κίνδυνο για την όξυνση των σοβαρών προβλημάτων που αντιμετωπίζει ή/και τη δημιουργία νέων, ενώ καθιστά επιτακτική την ανάγκη για την εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και των ευκαιριών που προσφέρει.

Συνοπτικά, τα σημαντικότερα προβλήματα – μειονεκτήματα που καταγράφονται είναι:

- Η ραγδαία γιγάντωση της Πόλης – πολεοδομικό συγκρότημα και προάστια
- Η ένταση της αστικοποίησης, με τους οικισμούς να επεκτείνονται προς όλες τις κατευθύνσεις, ενώ η εκτός σχεδίου δόμηση διασπείρει κτίσματα παντού
- Η άναρχη και χωρίς μοντέλο, σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις, πολεοδομική ανάπτυξη που, εκτός των άλλων, έχει άμεσες επιπτώσεις στην επάρκεια των περιβαλλοντικών και μεταφορικών υποδομών
- Η ιδιαίτερα πυκνή δόμηση στα αστικά κέντρα του Λεκανοπεδίου

- Η έλλειψη χώρων πρασίνου, με την αναλογία αστικού πρασίνου ανά κάτοικο π.χ. στην Αθήνα να είναι 2,55τ.μ. όταν το αποδεκτό όριο είναι 10 τ.μ. Του αποδεκτού ορίου υπολείπονται τα περισσότερα παλαιά αστικά κέντρα του Λεκανοπεδίου
- Η εμφάνιση νέων φαινομένων όπως η «γκετοποίηση» κεντρικών, αλλά και ορισμένων άλλων περιοχών, και η αστική φτώχεια. Η πρόταση για το νέο Ρυθμιστικό Αθήνας/Αττικής 2021 επικεντρώνει με ιδιαίτερη έμφαση στα «Φαινόμενα κρίσης στην Αθήνα», αναφέροντας χαρακτηριστικά: « Στις περιοχές / γειτονιές της Αθήνας, αλλά και άλλων πόλεων, η οικονομική ύφεση και οι πολιτικές που αναζητούνται για την εξυπηρέτηση του χρέους έρχονται να χρωματίσουν ιδιαίτερα και να εντείνουν χαρακτηριστικά και παράγοντες που ήδη υπήρχαν, κατασκευάζοντας ένα «σκηνικό κρίσης», σε ένα πεδίο δυναμικών κοινωνικο-οικονομικών μετασχηματισμών. Στη σταδιακή υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος που καταγράφεται στον ασφυκτικό ιστό τον οποίο δημιούργησαν οι υψηλοί συντελεστές εκμετάλλευσης της γης, στη συνακόλουθη έλλειψη πρασίνου και ελεύθερων χώρων, στην «άναρχη» και κατά κανόνα γραμμική ανάπτυξη, στις ελλειπείς κοινωνικές υποδομές, στην περιβαλλοντική υποβάθμιση, στη συγκοινωνιακή υποεξυπηρέτηση και στην κυκλοφοριακή συμφόρηση, έρχονται να προστεθούν σειρά πολύ σημαντικών φαινομένων, που η ελληνική κοινωνία αντιμετωπίζει ίσως για πρώτη φορά σε αυτή την ένταση:
- Εντεινόμενη οικονομική και κοινωνική υποβάθμιση κεντρικών περιοχών γενικής κατοικίας, με ταυτόχρονη στοχοποίησή τους στον κυρίαρχο λόγο, ο οποίος τις περιγράφει ως ένα ακαθόριστο κοινωνικό περιθώριο που περιλαμβάνει αδιάκριτα μετανάστες, ναρκομανείς και άστεγους.
- Αυξανόμενη απομάκρυνση πληθυσμού και οικονομικών δραστηριοτήτων, τόσο τοπικού όσο και μητροπολιτικού χαρακτήρα, από τις κεντρικές περιοχές προς νέες περιφερειακές οικιστικές αναπτύξεις.
- Συσσώρευση μεγάλου όγκου κενού κτιριακού αποθέματος που αφορά πρωτίστως σε κατοικία, κτίρια γραφείων και καταστήματα. Στο φαινόμενο αυτό προστίθεται ο παράγοντας της γήρανσης των μεσοπολεμικών και πρώτων μεταπολεμικών κτισμάτων, που συγκροτούν το μεγαλύτερο ποσοστό

του κεντρικού κτιριακού αποθέματος, για το οποίο απαιτούνται άμεσα παρεμβάσεις περιβαλλοντικής και στατικής αναβάθμισης.

- Ένας πρόσθετος παράγοντας στο σκηνικό της κρίσης, που την αναδεικνύει και ως κρίση ευρύτερα στο σύστημα σχεδιασμού, εκδηλώνεται με τη νομοθεσία που προωθεί επενδύσεις με διαδικασίες οι οποίες παρακάμπτουν τους μέχρι σήμερα καθιερωμένους ελέγχους και εγκρίσεις ως «δύσκαμπτες» και χρονοβόρες, που συχνά είναι».
- Ταυτόχρονα, αναγνωρίζονται πλεονεκτήματα και δυναμικές:
- Ο πληθυσμός της Αθήνας / Αττικής προβλέπεται να παραμείνει σε σταθερά επίπεδα.
- Η πολεοδομημένη και θεσμοθετημένη προς πολεοδόμηση γη, εκτιμάται ότι θα μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες σχεδόν διπλάσιου πληθυσμού. Επιπλέον, υπάρχει σημαντικό ποσοστό κενού κτιριακού αποθέματος, κυρίως τμήματα του κέντρου της Αθήνας.
- Υπάρχει και αξιοποιείται μια νέα συγκοινωνιακή υποδομή που περιλαμβάνει και ένα σημαντικό δίκτυο Μέσων Σταθερής Τροχιάς, κυρίως Μετρό και Προαστιακού.
- Μεγάλα αποθέματα γης, όπως π.χ. στον Ελαιώνα, δημιουργούν ευκαιρίες για άσκηση ολοκληρωμένης πολεοδομικής πολιτικής στην κατεύθυνση χωρικής και ποιοτικής αναδιάρθρωσης του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, καθώς και πράσινης ανάπτυξης, σε άμεση γειτνίαση και αλληλεπίδραση με το αστικό συνεχές.
- Το «δυναμικό» του κέντρου της Αθήνας έχει ήδη εμπλουτιστεί μέσω των έργων ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων και του Νέου Μουσείου Ακρόπολης, με ένα ευρύτατο δημόσιο χώρο ιδιαίτερης ποιότητας και παγκόσμιας ακτινοβολίας.
- Στον πολιτιστικό εμπλουτισμό της Πρωτεύουσας έχει προστεθεί ήδη μια σειρά σημαντικών πολιτιστικών εγκαταστάσεων, με φορείς ιδιαίτερα δραστήριους στην προώθηση εκδηλώσεων υψηλού και συχνά πρωτοποριακού επιπέδου.

Η αναβάθμιση της ποιότητας και λειτουργικότητας του αστικού χώρου στην Αττική και των συνθηκών ζωής και εργασίας των κατοίκων της, αποτελεί κεντρικό στόχο Προγραμμάτων της τρέχουσας περιόδου.

Το ΠΕΠ Αττικής 2007 – 2013 περιλαμβάνει τον Άξονα Προτεραιότητας 4 «Αναζωογόνηση αστικών περιοχών». Δίνεται έμφαση σε παρεμβάσεις για την εφαρμογή προγραμμάτων αστικής αναζωογόνησης, που θα στοχεύουν στον μετασχηματισμό του αστικού τοπίου, την εφαρμογή εκτεταμένων αναπλάσεων, σε συνδυασμό με πιθανές δράσεις οικονομικών ενισχύσεων προς επιχειρήσεις για την αναθέρμανση της τοπικής επιχειρηματικότητας. Ειδικός στόχος είναι η Πολεοδομική και κοινωνικοοικονομική αναζωογόνηση αστικών περιοχών με έμφαση στην ενίσχυση του αστικού πρασίνου και ανάπτυξη πολιτιστικών, τουριστικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Έχουν ολοκληρωθεί ή και υλοποιούνται έργα στο πλαίσιο της δράσης «Πράσινη Ζωή στην Πόλη», ενώ στις 9/6/2011 δημοσιεύθηκε η πρόσκληση υποβολής προτάσεων για «Κατασκευή ποδηλατόδρομων και αναπλάσεις υποβαθμισμένων περιοχών».

Το ΕΠΕΡΑΑ, στο πλαίσιο της υπο – ομάδας των Αξόνων Προτεραιότητας που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής και συγκεκριμένα του Α.Π. 1, περιλαμβάνει την κατηγορία πράξεων «Βιοκλιματικές αναβαθμίσεις δημόσιων ανοικτών χώρων», που αφορά και την Αττική (έχει δημοσιευθεί η πρόσκληση με χρονική διάρκεια για την υποβολή προτάσεων από 1^η Σεπτεμβρίου έως 31 Οκτωβρίου 2011).

Το ΥΠΕΚΑ, τον Ιούνιο του 2010, παρουσίασε το Πρόγραμμα ΑΘΗΝΑΑΤΤΙΚΗ **2014**, το οποίο όσον αφορά το αστικό περιβάλλον επικεντρώνεται στα ζητήματα των υποβαθμισμένων περιοχών, κυρίως όσων βρίσκονται στα όρια της «γκετοποίησης», της συμπαγούς πόλης με αναβάθμιση του υπάρχοντος κτιριακού αποθέματος και λίγες επεκτάσεις, το άνοιγμα στη θάλασσα, την προώθηση βιώσιμης αστικής κινητικότητας, την ποιότητα του σχεδιασμού του δημόσιου χώρου και το ρόλο της αρχιτεκτονικής.

Η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Αττικής έχει συγκεκριμένες αρμοδιότητες όσον αφορά τους τομείς και τα ζητήματα που αναφέρθηκαν προηγούμενα. Σύμφωνα με το Ν. 3852/2010 αναλαμβάνει αρμοδιότητες για μέρος του πολεοδομικού σχεδιασμού και του ελέγχου εφαρμογής του καθώς και τη συνολική αρμοδιότητα για τα Πάρκα και Άλση. Τα Άλση είναι συγκεκριμένα: Πεδίον του Άρεως και Αττικό Άλσος. Για τα Πάρκα υπάρχει μεγάλη ασάφεια αφού δεν διευκρινίζεται το επίπεδό τους π.χ. μητροπολιτικά, υπερτοπικά.

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα της Διοίκησης της Περιφέρειας, προτεραιότητες αποτελούν:

- Οι Αστικές Αναπλάσεις με σκοπό την ενίσχυση του πρασίνου και τον περιορισμό του φαινομένου των «θερμικών νησίδων»
- Οι Μείζονες Αναπλάσεις και Αναπτυξιακές Παρεμβάσεις (Κέντρο Αθήνας, Παραλιακό Μέτωπο, υπερτοπικές αναπλάσεις με αξιοποίηση του Jessica, κά).
- Στην προώθηση του επιτελικού και συντονιστικού ρόλου της Περιφέρειας και της διαμόρφωσης ενός σταθερού και συγκεκριμένου πλαισίου συνεργασίας με συναρμόδια Υπουργεία, Δήμους και άλλους φορείς, χρειάζεται να έχει κύριο προσανατολισμό και σημαντικό ρόλο η Μητροπολιτική Επιτροπή χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων.

A. 2.1.2.1 Πολεοδομικός σχεδιασμός

Το σύστημα του πολεοδομικού σχεδιασμού αφορά τον αστικό χώρο και τις λειτουργίες του και αποτελεί επίπεδο υποκείμενο του χωρικού σχεδιασμού, ο οποίος έχει στρατηγικό χαρακτήρα για τη συνολική ανάπτυξη μιας ευρύτερης γεωγραφικής και διοικητικής ενότητας, όπως είναι οι περιφέρειες (Χωροταξικά σχέδια) ή χωρικές υποενότητες αυτών (Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου).

Με βάση το Ν. 3852/2010, η Αυτοδιοίκηση Β΄ βαθμού αναλαμβάνει μια σειρά συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων στον τομέα του πολεοδομικού σχεδιασμού, οι κρισιμότερες από τις οποίες είναι: - η παρακολούθηση εφαρμογής των Γενικών Πολεοδομικών (Γ.Π.Σ.), Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2508/1997 (η

ανάθεση εκπόνησης και η έγκριση ανήκει ως αρμοδιότητα στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση), -ο συντονισμός της υλοποίησης των προγραμμάτων εκτέλεσης έργων που προβλέπονται από τα γενικά πολεοδομικά σχέδια (ΓΠΣ) και τις πολεοδομικές μελέτες, -η έγκριση σημειακών – εντοπισμένων τροποποιήσεων των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων και των χρήσεων και όρων δόμησης αυτών, - η διαδικασία κύρωσης πράξης εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης, κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 1337/1983(ΦΕΚ 33 Α'), -οι παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του ΓΟΚ/85, -η αναγνώριση οδού ως προϋφισταμένης του 1923.

Είναι κοινά αποδεκτό ότι στην Αττική καταγράφονται σημαντικά προβλήματα όσον αφορά την οργάνωση του χώρου και την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, όπως:

- Χρήσεις γης : πολυπλοκότητα χρήσεων γης που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί ούτε από τα τοπικά χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής ούτε από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (ΡΣΑ, ΓΠΣ και πολεοδομικές μελέτες ή αναθεωρήσεις παλαιών σχεδίων).
- Περιοχές αυθαιρέτων και αυθαίρετες κατασκευές στις νέες εντάξεις : ένας από τους βασικότερους λόγους της αυθαίρετης δόμησης είναι η μεγάλη καθυστέρηση ολοκλήρωσης των διαδικασιών των Πράξεων Εφαρμογής των εγκεκριμένων Πολεοδομικών Μελετών Επέκτασης (ΠΜΕ).
- Άξονες κυκλοφορίας : παρατηρήθηκε μεγάλη και διάσπαρτη ανάπτυξη χρήσεων κατά μήκος κυκλοφοριακών αξόνων, ανεξάρτητα από το ισχύον ρυθμιστικό σχέδιο με υπερσυγκέντρωση πληθυσμού και διόγκωση κυκλοφοριακού φόρτου χωρίς αντίστοιχες υποδομές.
- Υποδομές (περιβαλλοντικές και κοινωνικές) : μεγάλη καθυστέρηση έργων υποδομών στις νεοενταχθείσες περιοχές.
- Κοινόχρηστοι χώροι: απώλεια χώρων χαρακτηρισμένων από τις ΠΜΕ ως κοινόχρηστων και πρασίνου λόγω μη ορθής προώθησης των διαδικασιών κατοχύρωσής τους σε τοπικό επίπεδο (διαχείριση εισφορών σε γη και χρήμα), με αποτέλεσμα προαστιακές περιοχές να τείνουν σε πυκνοδόμηση και προσομοίωση με τα παλαιά αστικά κέντρα.
- Γοργή μετατροπή περιοχών παραθεριστικής κατοικίας σε μόνιμη με ότι αυτό

συνεπάγεται για το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής σε αυτές τις περιοχές.

Στην Αττική, λόγω των χρονοβόρων διαδικασιών καθώς και της έλλειψης οικονομικών πόρων, εκκρεμεί η ολοκλήρωση σημαντικού αριθμού ΠΜΕ και Πράξεων Εφαρμογής, με τη «μερίδα του λέοντος» στην Ανατολική Αττική, αλλά και στη Δυτική Αττική, περιοχές της Δυτικής Αθήνας και του Πειραιά, στη Σαλαμίνα, την Τροιζηνία, κλπ.

Επίσης, τα περισσότερα ΓΠΣ δεν έχουν επικαιροποιηθεί από τη δεκαετία του 1980, με βάση τις νέες διατάξεις του Ν.2508/97.

Εκτιμάται ότι η χαρτογράφηση και η δόμηση μιας περιγραφικής βάσης δεδομένων για την υφιστάμενη κατάσταση των ΓΠΣ, ΠΜΕ και Πράξεων Εφαρμογής στην Αττική θα υποστήριζε σημαντικά το έργο που έχουν αναλάβει οι αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας.

Στη διαμόρφωση αυτής της κατάστασης συμβάλλουν μια σειρά από θεσμικά και τεχνικά προβλήματα, όπως:

- Η διάσπαρτη και ελαστική πολεοδομική νομοθεσία με την πληθώρα συναρμοδιοτήτων δημιουργεί προβλήματα στη σύνταξη, έγκριση, παρακολούθηση-εφαρμογή των μελετών όλων των επιπέδων σχεδιασμού.
- Η ανεπαρκής διοικητική οργάνωση σε συνδυασμό με την ελλιπή νομική υποστήριξη σε θέματα σχεδιασμού.
- Το Κράτος δεν περιορίζεται στον επιτελικό του χαρακτήρα αλλά αντίθετα επανέρχεται στον έλεγχο υποκειμένου επιπέδου σχεδιασμού (π.χ. έγκριση αναθεώρησης πολεοδομικών μελετών).
- Τα διαφορετικά επίπεδα χωρικού σχεδιασμού επειδή δεν έχουν σαφή όρια τεχνικών και νομικών προδιαγραφών οδηγούν σε στρέβλωση του ίδιου του σχεδιασμού και δυσκαμψία της εφαρμογής του στο χώρο. (π.χ. ΓΠΣ μετά το έτος 1997 υπεισέρχονται σε ανάλυση χρήσεων και σχεδιασμού επιπέδου πολεοδομικής μελέτης).

Συμπερασματικά, το μεγαλύτερο μέρος του προβλήματος που παρουσιάζεται σήμερα στην εφαρμογή της νομοθεσίας και των οργανωτικών-διοικητικών δομών

του χωρικού σχεδιασμού ανάγεται στο ίδιο το σύστημα του πολεοδομικού σχεδιασμού και ειδικότερα στη συνολική φιλοσοφία που το διέπει.

«Η ανεπάρκεια των εργαλείων που διαθέτει και τελικά η ανικανότητά του να λειτουργήσει ως αποτελεσματικό πλαίσιο ρύθμισης του χώρου, η δυσκαμψία, η αναποτελεσματικότητά του και η αδυναμία του να ανταποκριθεί στις συνθήκες μιας σύγχρονης, δηλαδή εξαιρετικά σύνθετης και διαρκώς μεταβαλλόμενης, κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας το καθιστούν επισφαλούς δικαίου. Φαινόμενα όπως η έκδηλη εσωστρέφεια της πολεοδομικής διοίκησης, ο πληθωρισμός διατάξεων και η έλλειψη συνοχής και ποιότητας της πολεοδομικής νομοθεσίας, ο στατικός χαρακτήρας και η αδυναμία των εγκεκριμένων πολεοδομικών σχεδίων να ανταποκριθούν στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες και δεδομένα, η υπέρμετρη βραδύτητα των σχετικών διοικητικών διαδικασιών, η αναποτελεσματικότητα των μηχανισμών εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδιασμού, η διάχυτη ανασφάλεια δικαίου και η αδυναμία των υφισταμένων πολεοδομικών θεσμών να εγγυηθούν την προστασία της ιδιοκτησίας καθώς και την προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας αναδεικνύονται ως ορισμένες από τις πιο σημαντικές παθογένειες του ελληνικού συστήματος πολεοδομικού σχεδιασμού, που έχουν παγιωθεί την τελευταία δεκαετία. (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης σελ.35)».

A. 2.1.2.2 Περιοχές μειζόνων αναπλάσεων

Η Διοίκηση της Περιφέρειας Αττικής, σύμφωνα με το πρόγραμμά της, εστιάζει με έμφαση στο ρόλο που επιδιώκει να διαδραματίσει όσον αφορά τις περιοχές που απαιτούν την εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων μειζόνων αναπλάσεων και αναπτυξιακών παρεμβάσεων με στόχο την

« Ολοκληρωμένη Προσέγγιση αναπλάσεων και άμεση εφαρμογή σημαντικών αναπτυξιακών παρεμβάσεων που θα τονώσουν την περιφερειακή οικονομία και θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των πολιτών».

Είναι γνωστό και έχει εκτιμηθεί από όλες τις πλευρές ότι η ευκαιρία της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων δεν αξιοποιήθηκε για τη διαμόρφωση

μιας άλλης Πόλης και τη δημιουργία βάσεων και δυναμικών για την αναζωογόνηση κρίσιμων από κάθε άποψη περιοχών, παρά σε περιορισμένο βαθμό (π.χ. η ολοκλήρωση μέρους του προγράμματος της ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας). Αντίθετα, πολλές νέες εγκαταστάσεις και λειτουργίες με τον τρόπο που αξιοποιούνται ή/και δεν αξιοποιούνται καθόλου δημιουργούν νέες πλευρές ζητημάτων για το περιβάλλον που είναι ενταγμένες (π.χ. το Ιππικό Κέντρο Μαρκοπούλου ή το Σπίτι της Άρσης Βαρών για να αναφερθούμε σε κάποια από τα λιγότερο γνωστά).

Παράλληλα, νέα προβλήματα για την ελληνική κοινωνία έκαναν την εμφάνισή τους που το τελευταίο χρονικό διάστημα οξύνθηκαν σε τέτοιο βαθμό ώστε να απασχολούν με ιδιαίτερα έντονο τρόπο το σύνολό της. Η πιο σημαντική έκφραση και χωρική αποτύπωση αυτών των προβλημάτων αφορά το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας και γειτονιές που βρίσκονται σε άμεση επαφή με αυτό. Δεν κρίνεται αναγκαίο, στο πλαίσιο του παρόντος, να γίνει επανάληψη της περιγραφής της υφιστάμενης κατάστασης για αυτό το μείζον θέμα, αφού υπάρχει ένας μεγάλος όγκος κειμένων επεξεργασμένων στο ανώτερο επίπεδο:

- Πόρισμα της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής «Ένα Σχέδιο για το Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας», Μάρτιος 2010,
- εκτιμήσεις και Αποφάσεις διυπουργικών συσκέψεων,
- το Πρόγραμμα του ΥΠΕΚΑ «ΑΘΗΝΑ ΑΤΤΙΚΗ 2014»,
- η πρόταση για το νέο ΡΣ Αθήνας/Αττικής 2021.

Αυτά τα νέα ζητήματα ήρθαν να προστεθούν σε παλαιότερα για τα οποία έχουν γίνει πολλές απόπειρες σχεδιασμού και σε ορισμένες περιπτώσεις υλοποιήθηκαν και παρεμβάσεις, χωρίς όμως να υπάρχει σαφές και ολοκληρωμένο αποτέλεσμα ριζικής αναζωογόνησης των περιοχών που αφορούν ή έστω δρομολόγησης απτών ενεργειών που θα προχωρούν ένα βήμα μπροστά από κατευθύνσεις και στόχους, με κάποιες εξαιρέσεις. Ενδεικτικά:

- Το Ιστορικό Κέντρο του Πειραιά και το Λιμάνι

- Το Παραλιακό Μέτωπο με την πολυμορφία και ιδιαιτερότητα των ζητημάτων καθώς και τις διαφορετικές δυνατότητες και ευκαιρίες ανά τμήμα του: - Πειραιάς – Φάληρο – Άγ. Κοσμάς,
- - Δραπετσώνα – Κερατσίνι, - Γλυφάδα – Ανάβυσσος – Σούνιο, - Ανατολική Αττική με τα μέτωπα του Λαυρίου και του Ευβοϊκού, - Δυτική Αττική από την Ελευσίνα μέχρι την Κινέττα
- Τα παραλιακά μέτωπα των νησιών
- Υπερτοπικά Πάρκα όπως το Πάρκο περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης «Αντώνης Τρίτσης», το Πάρκο Γουδή, κá
- Ο Ελαιώνας
- Τα στρατόπεδα μέσα στον αστικό ιστό, τα ανενεργά λατομεία στις περιαστικές ζώνες, μεγάλες βιομηχανικές εγκαταστάσεις που δεν λειτουργούν πια, με σημαντικό αριθμό να συγκεντρώνεται στον άξονα Αθηνών – Πειραιώς, κá.

Όπως προαναφέρθηκε, για όλα τα παραπάνω έχουν προκύψει κατά το διάστημα των προηγούμενων περιόδων ρυθμίσεις θεσμικού χαρακτήρα, μελέτες και επί μέρους σχεδιασμοί διαφόρων επιπέδων καθώς και παρεμβάσεις για ορισμένα από αυτά είτε στο πλαίσιο της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων είτε στο πλαίσιο της υλοποίησης των ΚΠΣ. Ενδεικτικά: - Π.Δ. και τροποποιήσεις του για τον Ελαιώνα, ρυθμίσεις ΖΟΕ για την Ανατολική Αττική (Μεσόγεια, Λαυρεωτική) που αφορούν και το παράκτιο μέτωπο, - μελέτη του ΟΡΣΑ για τη διαχείριση του παράκτιου χώρου της Αττικής, - μελέτες πολλών φορέων για τη Λιμενοβιομηχανική Ζώνη Κερατσινίου – Δραπετσώνας, το πρώην αεροδρόμιο του Ελληνικού, τον άξονα Αθηνών – Πειραιώς, κλπ, - οι εγκαταστάσεις, λειτουργίες και παρεμβάσεις από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, - παρεμβάσεις αναπλάσεων στο πλαίσιο των ΚΠΣ, όπως στο Πάρκο «Αντώνης Τρίτσης», το στρατόπεδο «Καραϊσκάκη» στο Χαϊδάρι, στα λατομεία του Αιγάλεω – Ποικίλου, κλπ.

Στην περίοδο των δύο τελευταίων χρόνων οι σημαντικότερες εξελίξεις αφορούν στα εξής:

Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας : - συγκρότηση συντονιστικού διυπουργικού οργάνου (9 συναρμόδια υπουργεία) με σκοπό το συντονισμό της επεξεργασίας και εφαρμογής μέτρων μέχρι το Μάρτιο 2012.

- εξαγγελία από το ΥΠΕΚΑ (Ιούλιος 2010) παρεμβάσεων αναπλάσεων σε περιοχές του κέντρου καθώς και των πιο υποβαθμισμένων γειτονιών σε επαφή με αυτό, όπως η ανάπλαση της Λεωφ. Βασ. Όλγας, της Πανεπιστημίου, των πλατειών Αγ. Παντελεήμονα, Αττικής, Θεάτρου, Αγ. Νικολάου, κλπ.

Πειραιάς: - Ειδικό Αναπτυξιακό Σχέδιο για τον Πειραιά με μόνιμο Ειδικό Συντονιστικό Αναπτυξιακό Οργανισμό Πειραιά (ΕΣΑΟΠ/ Αριθμ. ΚΥΑ 199/ 22.03.2011), που περιλαμβάνει και παρεμβάσεις αναπλάσεων (Πολιτιστική Ακτή στην Ηετιώνεια Πύλη/Δραπετσώνα).

Παραλιακό Μέτωπο: - προώθηση της συμφωνίας μεταξύ της πολιτείας και του ιδρύματος «Στ. Νιάρχος» της υλοποίησης του Πολιτιστικού Πάρκου στο χώρο του Ιππόδρομου στο Φαληρικό Δέλτα, - εξαγγελία από το ΥΠΕΚΑ (Ιούλιος 2010) παρεμβάσεων αναπλάσεων στο Φαληρικό Όρμο ως συνέχεια του προηγούμενου, της δημιουργίας Μητροπολιτικού Πάρκου Ελληνικού, της βιώσιμης διαχείρισης της παράκτιας ζώνης της Αττικής μέσω της μελέτης του ΟΡΣΑ «Αθήνα, Παραθαλάσσια Μητρόπολη»

Μητροπολιτικά και Υπερτοπικά Πάρκα : στο Πρόγραμμα «Αθήνα Αττική 2014» του ΥΠΕΚΑ περιλαμβάνονται δράσεις για τη δημιουργία Μητροπολιτικών Πάρκων στο Γουδή και τα Ιλίσια με άμεση προτεραιότητα (2010) στις μελέτες των έργων, τη θεσμοθέτησή τους και το συντονισμό με συναρμόδιους φορείς. Επίσης, η αναβάθμιση του Πάρκου «Αντώνης Τρίτσης» με άμεση προτεραιότητα στην εξυγίανση του καθεστώτος διαχείρισης, την αποκατάσταση του εξοπλισμού και τη βελτίωση σύνδεσης με το δίκτυο των μέσων μεταφοράς.

Σημαντική εξέλιξη στο επίπεδο του στρατηγικού σχεδιασμού, των κατευθύνσεων, των προβλέψεων για επίλυση ζητημάτων θεσμικού χαρακτήρα και της ιεράρχησης προτεραιοτήτων, αποτελεί η πρόταση για το νέο ΡΣ Αθήνας/Αττικής. Η πρόταση καλύπτει εκτενώς όλα τα μεγάλα αντικείμενα ολοκληρωμένης αναζωογόνησης των κρισιμότερων περιοχών στα κεφάλαια:

«Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικών υποδομών»: Ιστορικά Κέντρα Αττικής, πολεοδομικές ενότητες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, αξιοποίηση κενού κτιριακού αποθέματος και ένταξη του πολιτισμού στην πολιτική των αναπλάσεων, ανάδειξη και διασύνδεση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, κλπ:

«Αττικό Τοπίο» με έμφαση στα τοπία προτεραιότητας και του αστικού – περιαστικού χώρου

«Προγράμματα Μητροπολιτικής Εμβέλειας»: παράκτιος χώρος, Ελαιώνας, Κέντρα Πόλης Αθήνας και Πειραιά, περιοχές πολεοδομικής αναβάθμισης (λιμενικό και επιχειρηματικό κέντρο Πειραιά, λιμενοβιομηχανική ζώνη Δραπετσώνας – Κερατσινίου, προσφυγικά Λεωφ. Αλεξάνδρας, Ακαδ. Πλάτωνος), Μητροπολιτικά Πάρκα (Ελληνικού, Γουδή – Ιλισίων, Αττικό άλσος, «Αντώνη Τρίτση», Φαληρικού Όρμου, Σελεπίτσαρι, κλπ), Περιαστικά Μητροπολιτικά Πάρκα (Τατόι, Σχοινιάς, Βραύνα, κλπ)

Κατά την τρέχουσα περίοδο ολοκληρώθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη λίγα έργα μεγάλων αναπλάσεων στην Αττική με χρηματοδότηση του ΠΕΠ Αττικής. Πρόκειται για:

- Την Ανάπλαση του Πεδίου του Άρεως. Σημειώνεται ότι η Περιφέρεια Αττικής προγραμματίζει να χρηματοδοτήσει από ίδιους πόρους την ολοκλήρωση της περίφραξης του χώρου.
- Την Αποκατάσταση – αναδιάρθρωση Αττικού Άλσους
- Τη διαμόρφωση και ανάπλαση παραλίας Πόρου
- Την ανάπλαση παραλιακής ζώνης Ποσειδωνίου Σπετσών

Όθηση στην προώθηση και άλλων παρεμβάσεων στο συγκεκριμένο τομέα αναμένεται να δώσει η ενεργοποίηση του Ταμείου Χαρτοφυλακίου JESSICA, στο οποίο η Περιφέρεια Αττικής συμμετέχει με 50 εκ.€ μέσω του ΠΕΠ. Η ορθή αξιοποίηση αυτού του χρηματοδοτικού εργαλείου αποτελεί προτεραιότητα κρίσιμης σημασίας, δεδομένου της στενότητας, πλέον, των πόρων του ΠΕΠ και του γεγονότος ότι από το ΕΠΕΡΑΑ/ΕΤΠΑ δεν χρηματοδοτούνται έργα αναπλάσεων στην Αττική.

Παράλληλα, από το Πρόγραμμα και τον Προϋπολογισμό της Περιφέρειας Αττικής χρηματοδοτούνται και προωθούνται παρεμβάσεις για την αναζωογόνηση και ανάπτυξη περιοχών, όπως:

Για τις Π.Ε. των Τομέων Αθηνών, πλην του Βόρειου Τομέα, έργα και μελέτες που αφορούν αναπλάσεις μεγάλων ελεύθερων δημόσιων χώρων όπως άλση, πάρκα, κ.λ.π.. Πιο συγκεκριμένα τα εν λόγω έργα αφορούν επεμβάσεις στον Εθνικό Κήπο, στο άλσος Νέας Φιλαδέλφειας, στο άλσος Περιστερίου, στο πάρκο «Αντώνης Τρίτσης», στη δημόσια αναδασωτέα έκταση στη θέση «Μελίνα Μερκούρη» του Δήμου Υμηττού, στο Πάρκο Ιστορικής Μνήμης του Δήμου Χαϊδαρίου και άλλους παρόμοιους μεγάλους χώρους.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η πρόθεση της Περιφερειακής Διοίκησης να χρηματοδοτήσει ένα μεγάλο έργο που αφορά την αναβάθμιση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας και αφορά την Ανάπλαση – διαμόρφωση της Λεωφόρου Όλγας.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Πειραιά χρηματοδοτούνται δύο έργα που αφορούν αναπλάσεις παραλιακών μετώπων. Το σημαντικό είναι το έργο της ανάπλασης παραλίας Γαλατά που σε συνδυασμό με το έργο στον Πόρο αποτελεί μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για την αναβάθμιση ενός από τους κύριους τόπους τουριστικού προορισμού της Αττικής.

Με βάση τα παραπάνω, το κρίσιμο ζήτημα που αναδεικνύεται για την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Αττικής, είναι ποιο ρόλο και πως θα τον διαδραματίσει όσον αφορά την προώθηση συγκεκριμένων ενεργειών αλλά και την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων για την επίλυση διαχρονικών και πολυσύνθετων θεμάτων στα οποία εμπλέκονται πολλοί συναρμόδιοι φορείς, προβληματισμός που αναπτύχθηκε π.χ. και σε πρόσφατη συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου για το κορυφαίο θέμα του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας.

Σύμφωνα με το Ν.3852/2010, η Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής ασκεί λειτουργία στον τομέα των αστικών αναπλάσεων για την προώθηση προγραμμάτων/έργων μητροπολιτικών παρεμβάσεων και αναπλάσεων μητροπολιτικής/διαδημοτικής εμβέλειας.

Σύμφωνα με την πρόταση του νέου ΡΣΑ τα προγράμματα μητροπολιτικής εμβέλειας «*απαιτούν ολοκληρωμένη θεώρηση και αποτελούν ένα από τα πιο σύνθετα πεδία του πολεοδομικού σχεδιασμού. Πολεοδομικά ρυθμίζονται με εφαρμογή των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) καθώς και με το εργαλείο της Ζώνης Ελεγχόμενης Ανάπτυξης (ΖΕΑ)*».

Στη φάση αυτή και εν όψει της ολοκλήρωσης του θεσμικού πλαισίου χωρικού σχεδιασμού για την Αττική, ως κρίσιμο ζήτημα αναδεικνύεται η διαμόρφωση, αρχικά, και η ενίσχυση, μεσοπρόθεσμα, ενός συντονιστικού και επιτελικού ρόλου. Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται κατ' αρχήν η διασφάλιση της εκπροσώπησης της Περιφέρειας Αττικής (αντίστοιχες Π.Ε. και αρμόδια Μητροπολιτική Επιτροπή) σε όλα τα όργανα σχεδιασμού και συντονισμού που έχουν συγκροτηθεί ή θα συγκροτηθούν κατά θέμα. Επίσης, θα μπορούσε να εξεταστεί η συγκρότηση ενός Γραφείου σε υπηρεσιακό επίπεδο (Γ.Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ή Γ.Δ/ση Ποιότητας Ζωής), το οποίο θα έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση όλων των εξελίξεων στον τομέα (δημιουργία αρχείου, παρακολούθηση δράσεων άλλων φορέων, συνεργασία με υπηρεσίες άλλων φορέων, εισηγήσεις θεμάτων, κλπ) μέχρι, τουλάχιστον, τη «Λειτουργία Περιφερειακού Ταμείου Αστικής Ανάπτυξης και Αναζωογόνησης και προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων», που αποτελεί προγραμματική θέση της Διοίκησης.

A. 2.1.2.3 Αστικές αναπλάσεις - αστικό πράσινο

Όπως προαναφέρθηκε, οι αστικές αναπλάσεις αποτελούν τομέα δράσης, κεντρικής σημασίας για τη Διοίκηση της Περιφέρειας. Σύμφωνα με το πρόγραμμά της εστιάζει στην υλοποίηση έργων με σκοπό την ενίσχυση του πρασίνου και τη μείωση της θερμοκρασίας περιβάλλοντος με τη χρήση κατάλληλων υλικών για τα δομικά στοιχεία των χώρων.

Στο πλαίσιο του προγράμματος και του προϋπολογισμού της Περιφέρειας υλοποιείται και προγραμματίζεται ένας σημαντικός αριθμός έργων σε

Περιφερειακές Ενότητες. Σύμφωνα με τα στοιχεία που επεξεργάστηκε η Δ/ση Αναπτυξιακού Σχεδιασμού:

Περιφερειακές Ενότητες Τομέων Αθηνών

Για όλους τους Τομείς της Περιφερειακής Ενότητας Αθηνών βρίσκονται σε εξέλιξη και προγραμματίζονται 27 έργα που αφορούν ανάπλαση Κέντρων δήμων, βιοκλιματικές αναπλάσεις, διαμόρφωση χώρων πρασίνου, δημιουργία χώρων αναψυχής (παιδικές χαρές, χώροι αθλοπαιδιών, χώροι υπαίθριων εκδηλώσεων, κ.λ.π.), ανακατασκευή ή διαμόρφωση και ανάπλαση πλατειών, αναπλάσεις υφιστάμενων πάρκων και διαμορφώσεις εισόδων – εξόδων πόλεων, αναπλάσεις δημοτικών οδών με στοιχεία βιοκλιματικού χαρακτήρα, μετατροπή οδών σε δρόμους ήπιας κυκλοφορίας, διαμορφώσεις πεζοδρόμων, κατασκευή ποδηλατοδρόμων, δημιουργία «Πράσινων Διαδρομών» διαδημοτικού χαρακτήρα σε διάφορους Δήμους, όπως Καισαριανή, Υμηττός, Μεταμόρφωση, Ηράκλειο, Νέα Ερυθραία, Πεύκη, Μελίσια, Λυκόβρυση, Αγία Βαρβάρα, Αιγάλεω, Δάφνη, Ταύρος, Άλιμος, κλπ.

Ορισμένα μεγάλα έργα που ταυτόχρονα δείχνουν και ένα νέο προσανατολισμό και προσέγγιση όσον αφορά τις αναπλάσεις προωθούνται για ένταξη στο ΕΣΠΑ/ΠΕΠ Αττικής, όπως:

Βιοκλιματική ανάπλαση οδών και δημιουργία ποδηλατόδρομων στο Δήμο Αγίας Παρασκευής

Ανάπλαση ιστορικού κέντρου Δήμου Αμαρουσίου

Ανάπλαση – δημιουργία ποδηλατοδρόμου επί της Οδού Θηβών.

Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά και Περιφερειακή Ενότητα Νήσων

Για τις δύο Περιφερειακές Ενότητες υλοποιούνται και προβλέπονται τα εξής έργα: Ανάπλαση δρόμων εμπορικού κέντρου Νίκαιας και τρία έργα αναπλάσεων στο νησιωτικό τμήμα (Σαλαμίνα, Κύθηρα και Μέθανα).

Ένας σημαντικός αριθμός έργων έχει ολοκληρωθεί ή/και υλοποιείται στο πλαίσιο του ΠΕΠ Αττικής και, ειδικότερα της δράσης «Πράσινη Ζωή στην Πόλη». Συγκεκριμένα έχουν ενταχθεί 36 έργα σε αντίστοιχους Δήμους της Περιφέρειας.

Στο πλαίσιο των εργασιών για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Αττικής, καταγράφηκαν και νέες ανάγκες στις Περιφερειακές Ενότητες. Εκτιμάται ότι αυτές που έχουν ωριμάσει σε επίπεδο διαδικασιών και μελετών μπορούν να ενταχθούν τόσο στο ΕΠΕΡΑΑ («Βιοκλιματικές αναβαθμίσεις δημόσιων ανοικτών χώρων») όσο και στο ΠΕΠ Αττικής («Κατασκευή ποδηλατοδρόμων και αναπλάσεις υποβαθμισμένων περιοχών»), εφόσον ανταποκρίνονται στα κριτήρια των προγραμμάτων.

Το ζητούμενο για τον προγραμματικό σχεδιασμό της Περιφέρειας Αττικής είναι να συντονίσει, στο πλαίσιο του ρόλου της, τον τομέα των αναπλάσεων με σκοπό την αποφυγή έργων αποσπασματικών και «παλαιού τύπου». Σε αυτήν την κατεύθυνση, την επόμενη περίοδο, η προετοιμασία κατάλληλων εργαλείων για την αξιολόγηση και αξιοποίηση των έργων και δράσεων με έμφαση στις μεταξύ τους συνέργειες, κύρια τις χωρικές, όπως π.χ. η δημιουργία βάσης δεδομένων με περιγραφική και χωρική πληροφορία για τις αναπλάσεις, θα συνέβαλε σημαντικά.

A 2.1.3 Μεταφορές και συγκοινωνίες

Βασική συνιστώσα του κρίσιμου μεγέθους «μητροπολιτικότητας» που συγκεντρώνει η Αττική αποτελεί το μεταφορικό και συγκοινωνιακό δίκτυο. Η Περιφέρεια Αττικής παραμένει ισχυρός κόμβος Διευρωπαϊκών και Υπεραστικών Δικτύων μεταφορών της χώρας.

Το Πρωτεύον Δίκτυο Δημόσιας Συγκοινωνίας συνιστά τη σπονδυλική στήλη του ενιαίου συστήματος μεταφορών και έχει ως στόχο να διεκπεραιώνει το μεγαλύτερο όγκο συλλογικών μετακινήσεων στην Αττική.

Οι άξονες που συγκροτούν το Βασικό Οδικό Δίκτυο ιεραρχούνται σε Άξονες Διαπεριφερειακής Σημασίας, σε Πρωτεύοντες και σε Δευτερεύοντες Άξονες Μητροπολιτικής Σημασίας.

Τέλος, το τοπικό οδικό δίκτυο για το οποίο η αρμοδιότητα ανήκει στους Δήμους, έχει ιδιαίτερο ρόλο στη διασφάλιση της ποιότητας και ασφάλειας του συνολικού μεταφορικού και συγκοινωνιακού δικτύου.

Η ενίσχυση των υποδομών και υπηρεσιών προσπελασιμότητας της Αττικής αποτελεί προτεραιότητα της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου γιατί απαιτείται να αντιμετωπιστούν βασικά προβλήματα προσπελασιμότητας, από τα σημαντικότερα για την Περιφέρεια Αττικής με αιχμή το κυκλοφοριακό, ενώ ταυτόχρονα θεωρείται στρατηγικής σημασίας ζήτημα για την παγίωση του μητροπολιτικού ρόλου της Αττικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Επιπρόσθετα, με τον εξορθολογισμό των μεταφορικών ροών και την αντιμετώπιση των έντονων κυκλοφοριακών φαινομένων, μειώνονται οι σημαντικές επιπτώσεις των μεταφορών στη μόλυνση του περιβάλλοντος, στην κατανάλωση ενέργειας, στην υποβάθμιση της ποιότητας ζωής, αλλά και στην οικονομία⁷.

Υποδομές και υπηρεσίες προσπελασιμότητας στην Αττική υλοποιούνται ή/και προγραμματίζεται να υλοποιηθούν με την χρηματοδότηση:

- του ΠΕΠ Αττικής 2007 – 2013, Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση των Υποδομών Προσπελασιμότητας – Ενέργειας». Η διαχείριση κατηγοριών πράξεων (αρμοδιότητες πρόσκλησης και ένταξης) ανήκει στην Ε.Δ.Α. του ΠΕΠ Αττικής καθώς και στις Ε.Υ.Δ. Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» και Ε.Δ.Α. Μεταφορών. Συγκεκριμένα μέχρι σήμερα, στην πρώτη έχει εκχωρηθεί Κοινοτική Συνδρομή ύψους 371.003.280 € για Αυτοκινητόδρομους (TEN-T) και Λιμένες και στη δεύτερη Κοινοτική Συνδρομή ύψους 204.000.000€ για Αστικές μεταφορές, Πολύτροπες μεταφορές και Προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών.
- του Προγράμματος και των ετήσιων προϋπολογισμών της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης Αττικής.

Η πρόταση του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας/Αττικής 2021, όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή του κεφαλαίου 2.1, δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών και συγκοινωνιών στο πλαίσιο της επίτευξης του 2^{ου} Στρατηγικού Στόχου του εξειδικεύοντας τις βασικές αρχές σχεδιασμού και τα

⁷ Ο ρυθμός αύξησης της συμβολής του Τομέα των Μεταφορών στην τελική ενεργειακή κατανάλωση της χώρας ήταν 8,1% το 2009 σε σχέση με το 2008 (2ο ΣΔΕΑ, ΥΠΕΚΑ Σεπτέμβριος 2011).

μέτρα εφαρμογής στο κεφάλαιο 4.6 «Μεταφορές και Μετακινήσεις» του Σχεδίου.

Σύμφωνα με την πρόταση του Ρ.Σ.Α. :

«Στόχοι της πολιτικής μεταφορών, σε συνεργασία και με τους ευρύτερους πολεοδομικούς και χωροταξικούς στόχους των ρυθμίσεων για την Πρωτεύουσα, είναι :

- *Ενίσχυση της συνεκτικής πόλης και της πολυκεντρικότητας και ανάσχεση της γραμμικής ανάπτυξης κατά μήκος των οδικών αξόνων, μέσω εφαρμογής των αρχών του ενιαίου πολεοδομικού και κυκλοφοριακού σχεδιασμού. Αναπροσανατολισμός της χωρικής ανάπτυξης στα επιλεγμένα κέντρα των Χωρικών Ενοτήτων, σε συνδυασμό με τα δίκτυα και τους σταθμούς των Μέσων Σταθερής Τροχιάς (Προαστιακός Σιδηρόδρομος, Μετρό, Ελαφρύ Μετρό / Τραμ). Περιορισμός της χωρικής διασποράς δραστηριοτήτων που πολλαπλασιάζουν τις μετακινήσεις με ΙΧ, στην κατεύθυνση μείωσης του μήκους και του χρόνου των αναγκαίων μετακινήσεων.*
- *Έμφαση και προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση από τα δίκτυα των Μέσων Σταθερής Τροχιάς των βασικών ροών καθημερινών μετακινήσεων και μεταφορών εμπορευμάτων.*
- *Εναρμόνιση της πολιτικής μεταφορών με την ευρύτερη πολιτική εξοικονόμησης φυσικών και οικονομικών πόρων, στα πλαίσια της εμπορικής βιωσιμότητας των δημόσιων συγκοινωνιών, της μείωσης των αρνητικών επιπτώσεων σε επίπεδο εθνικής οικονομίας, αλλά και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής στις μητροπολιτικές και αστικές περιοχές και την ανάσχεση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής, με δραστική μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Αποφυγή κατασκευής νέων αυτοκινητοδρόμων που επιτείνουν το φαινόμενο της αστικής διάχυσης.*
- *Οργάνωση της κυκλοφορίας και των μετακινήσεων σε επίπεδο Πολεοδομικών Ενοτήτων, Γειτονιών και Δήμων, με βάση τις αρχές της βιώσιμης αστικής κινητικότητας με προτεραιότητα στην οργάνωση δικτύων ήπιων μορφών μετακίνησης (πεζή, ποδήλατο και δημόσια συγκοινωνία).*
- *Προτεραιότητα σε μέτρα και έργα αποθάρρυνσης της χρήσης του ΙΧ στο Λεκανοπέδιο και ελαχιστοποίησης των διαμπερών κινήσεων με ΙΧ στην*

ευρύτερη κεντρική περιοχή της Πρωτεύουσας, σε συνδυασμό με προγράμματα αναπλάσεων προς όφελος των ήπιων μορφών μετακίνησης και της ανάδειξης της φυσιογνωμίας των Κέντρων Πόλης Αθήνας και Πειραιά. Εφαρμογή ανάλογης πολιτικής και στα κέντρα των χωρικών ενοτήτων της Αττικής.

- *Αναβάθμιση του ρόλου της Αθήνας / Αττικής ως εθνικού και διεθνούς κόμβου μεταφορών. Χωροθέτηση των εμπορευματικών κέντρων και των βασικών μονάδων εφοδιαστικής διαχείρισης και πρακτορείων μεταφορών, σε συνάρτηση με την ευρύτερη χωροταξική και κυκλοφοριακή οργάνωση και τους μεγάλους συγκοινωνιακούς άξονες υπεραστικών μεταφορών, για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των αναγκών της ευρύτερης περιοχής της Πρωτεύουσας.»*

Σημαντικό, επιτελικό ρόλο στη συνολική θεώρηση και αναβάθμιση του συστήματος μεταφορών και μετακινήσεων καθώς και την πληρέστερη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των έργων υποδομών και υπηρεσιών που έχουν υλοποιηθεί ή θα ολοκληρωθεί η υλοποίησή τους, αναμένεται να διαδραματίσει η Μητροπολιτική Επιτροπή Μεταφορών και Συγκοινωνιών, η οποία ανέλαβε και επίσημα τις αρμοδιότητές της από 1^{ης} Ιουλίου 2011 με άμεση προτεραιότητα την κατάρτιση της Διακήρυξης των Αρχών και Θέσεων της Επιτροπής για τη συντονισμένη ανάπτυξη του έργου της βάσει ενός στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδίου.

A. 2.1.3.1 Υπεραστικά δίκτυα

Στα Υπεραστικά Δίκτυα Μαζικών Μεταφορών περιλαμβάνονται τα Αεροδρόμια, τα Λιμάνια, οι σιδηροδρομικοί άξονες, οι Τερματικοί Σταθμοί και οι Εμπορευματικές Μεταφορές.

Με βάση τις αρμοδιότητες της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης που προβλέπει ο Ν. 3852/2010, η Περιφέρεια Αττικής δεν εμπλέκεται άμεσα στο σχεδιασμό και την εκτέλεση έργων που αφορούν όλες τις πιο πάνω υποδομές. Εξάιρεση αποτελούν πλευρές που αφορούν τη λειτουργία των ΚΤΕΛ και τα λιμενικά έργα (σχεδιασμός, μελέτη, κατασκευή, συντήρηση).

Ταυτόχρονα, η άσκηση των Μητροπολιτικών αρμοδιοτήτων της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης Αττικής, με ουσιαστικό τρόπο, καθιστά αυτονόητο τον επιτελικό της ρόλο σε επίπεδο γενικότερου προγραμματισμού και τη λειτουργία της ως επισπεύδοντα φορέα προκειμένου για την ιεραρχική υλοποίηση έργων και δράσεων που θα ανταποκρίνονται στην αναπτυξιακή προτεραιότητα για ενίσχυση της Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας της Αττικής.

Η λιμενική υποδομή της Αττικής περιλαμβάνει τέσσερα λιμάνια εθνικής σημασίας: Πειραιά (κεντρικό επιβατικό λιμάνι, εμπορικό λιμάνι Ηρακλέους στο Κερασίни, επισκευαστική ζώνη σε Πέραμα – Σαλαμίνα) Ελευσίνας, Ραφήνας και Λαυρίου, που συγκαταλέγονται στα διεθνούς σημασίας, κατηγορίας Α. Τοπικοί λιμένες λειτουργούν στα νησιά και στην Τροιζηνία. Μαρίνες και λοιποί τοπικοί λιμένες λειτουργούν σε Άλιμο, Ανάβυσσο, Βουλιαγμένη, Γλυφάδα, Ζέα, Πόρτο – Ράφτη, Φάληρο, Σκάλα Ωρωπού και Αγία Μαρίνα.

Σημαντικά έργα βρίσκονται σε εξέλιξη:

- Στο λιμάνι του Λαυρίου, όπου υλοποιούνται με χρηματοδότηση του Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας», δύο έργα συνολικού ύψους 7.225.000€, ολοκληρώνοντας την πλήρη αναβάθμισή του.
- Στο λιμάνι της Αγ. Μαρίνας, όπου υλοποιείται με χρηματοδότηση του Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας», έργο λειτουργικών παρεμβάσεων ύψους 2.800.000€

- Στο λιμάνι του Πόρου, όπου υλοποιείται με χρηματοδότηση του ΠΕΠ Αττικής και ευθύνη της Διαχειριστικής Αρχής του, έργο επισκευής και αξιοποίησης ύψους 3.500.000€. Από την Περιφέρεια Αττικής προγραμματίζεται η αποκατάσταση βλαβών κρηπιδωμάτων στο νέο λιμάνι του Πόρου.

Στο επόμενο διάστημα, χρειάζεται η προώθηση των διαδικασιών για χρονίζοντα ζητήματα όπως π.χ. η βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας στο λιμάνι της Αίγινας. Επίσης, τα συχνά αιτήματα για την κατασκευή νέων Μαρινών ή την επέκταση υφιστάμενων, οδηγούν στην αναγκαιότητα ενός σχεδίου εκτίμησης αναγκών σε περιφερειακό επίπεδο και σε συνδυασμό με την φέρουσα ικανότητα του περιβάλλοντος.

Το υπεραστικό σιδηροδρομικό δίκτυο παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα οργάνωσης και λειτουργίας. Οι παρεμβάσεις που γίνονται στο πλαίσιο των Τομεακών Προγραμμάτων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου αναμένεται να συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό του δικτύου και να αναδείξουν τον μητροπολιτικό χαρακτήρα της Αττικής τόσο με τη ριζική βελτίωση της σύνδεσής της με την υπόλοιπη χώρα όσο και με τα Διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών. Τα έργα που αναμένεται με την ολοκλήρωσή τους να αναβαθμίσουν ριζικά τη λειτουργικότητα του σιδηροδρομικού δικτύου είναι:

- Η ενοποίηση των Σταθμών Λαρίσης και Πελοποννήσου σε σύγχρονο Σ/Σ Αθηνών.
- Η ολοκλήρωση της αναβάθμισης του κλάδου Πειραιάς - Αθήνα – Σιδηροδρομικό Κέντρο Αχαρνών.
- Η λειτουργία του κλάδου ΣΚΑ – Κόρινθος – Κιάτο – Πάτρα σε νέα χάραξη Σιδηροδρομικής Γραμμής Υψηλής Ταχύτητας (ΣΓΥΤ).
- Η ολοκλήρωση της ΣΓΥΤ Αθηνών – Θεσσαλονίκης (Διευρωπαϊκός άξονας) με νέο κλάδο Ελευσίνα – Θήβα και την απόδοση της υφιστάμενης γραμμής Αθήνας – Θήβας/Χαλκίδας αποκλειστικά σε προαστιακή χρήση.

Με χρηματοδότηση από το ΠΕΠ Αττικής και διαχειριστική ευθύνη της ΕΔΑ Μεταφορών εκτελείται το έργο της ανακατασκευής της σήραγγας Αγίου Στεφάνου της γραμμής Πειραιώς – Πλατέος, ύψους 3.690.000€

- Η ολοκλήρωση του Εμπορευματικού Άξονα Σταθμός Διαλογής Θριασίου – Λιμένας Ικονίου/Κερασίני.

Επίσης, με τη δημοπράτηση και κατασκευή της Β΄ Λειτουργικής Φάσης Συγκροτήματος Θριασίου, αναμένεται η συγκέντρωση σε ενιαίο χώρο των σιδηροδρομικών και τεχνικών εγκαταστάσεων του ΟΣΕ, που σήμερα είναι διάσπαρτες σε διάφορα σημεία της Αττικής και μάλιστα σε σημεία με έντονη οικιστική ανάπτυξη, δημιουργώντας όχληση στην ευρύτερη περιοχή τους. Το έργο ύψους 106.000.000€ χρηματοδοτείται από το ΠΕΠ Αττικής και διαχειριστική ευθύνη της ΕΔΑ Μεταφορών. Η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Αττικής σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους Δήμους και τον ΟΣΕ θα μπορούσε να καταρτίσει ένα πρόγραμμα αξιοποίησης των χώρων που θα απελευθερωθούν με στόχο την αναβάθμιση του οικιστικού ιστού.

Ζήτημα που είχε εντοπιστεί, και στο κείμενο του ΠΕΠ Αττικής, ως σοβαρό πρόβλημα λειτουργίας του σιδηροδρομικού δικτύου αλλά και της λειτουργικότητας και ασφάλειας των περιοχών από όπου διέρχεται, ήταν η ισόπεδη διέλευση των γραμμών. Τελικά το πρόβλημα αυτό δεν αντιμετωπίζεται με την κατασκευή των νέων έργων.

Σοβαρό ζήτημα για την αναβάθμιση της ποιότητας των υπεραστικών μεταφορών αλλά και της ποιότητας του αστικού ιστού στο Λεκανοπέδιο, και ειδικότερα στην κεντρική περιοχή της Αθήνας, αποτελεί ο προγραμματισμός κατασκευής του Νέου Κεντρικού Σταθμού Υπεραστικών Λεωφορείων Εξωτερικού και Εσωτερικού στον Ελαιώνα. Πρόκειται για έργο «ανάσα» σε πολλά επίπεδα και η επίσπευση των διαδικασιών για την χρηματοδότηση και κατασκευή του χρειάζεται να αποτελέσει κεντρική προσπάθεια για την Περιφέρεια Αττικής.

Τέλος, το Πρόγραμμα της Διοίκησης της Περιφέρειας Αττικής δίνει έμφαση σε ένα επί πλέον ζήτημα. Πρόκειται για το μεταφορικό δίκτυο που εξυπηρετεί το νησιωτικό τμήμα της Περιφέρειας. Καταγράφονται αλληλεπικαλύψεις δρομολογίων ή, αντίθετα, ελλείψεις σε συγκεκριμένες περιόδους. Απαιτείται σε συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς ο ανασχεδιασμός των δρομολογίων πλοίων και αεροπλάνων μέσω ενός ολοκληρωμένου προγράμματος που να καλύπτει τις ανάγκες των κατοίκων και των επισκεπτών των νησιών.

A. 2.1.3.2 Δημόσιες συγκοινωνίες

Το δίκτυο των δημόσιων συγκοινωνιών στην Αττική αποτελείται από το Πρωτεύον και το Δευτερεύον Δίκτυο. Το Πρωτεύον Δίκτυο μητροπολιτικής εξυπηρέτησης αποτελείται από το Δίκτυο Προαστιακού Σιδηροδρόμου, το Δίκτυο Μετρό και το Δίκτυο Τραμ και Ελαφρύ Μετρό και έχει στόχο να διεκπεραιώνει το μεγαλύτερο όγκο συλλογικών μετακινήσεων.

Το Δευτερεύον Δίκτυο έχει χαρακτήρα συμπληρωματικό ως προς το Πρωτεύον και αποτελείται από γραμμές Λεωφορείων και Τρόλεϊ.

Στο κείμενο για το ΠΕΠ Αττικής 2007 - 2013, καταγραφόταν με ιδιαίτερα έντονο τρόπο η προβληματική κατάσταση του συστήματος συγκοινωνιών στην Αττική. Συγκεκριμένα, διαπιστωνόταν ότι παρά την εφαρμογή μέτρων στο πλαίσιο του Συγκοινωνιακού Χάρτη της Αθήνας (10/2004) και τις βελτιώσεις που επήλθαν κυρίως όσον αφορά την αύξηση της επιβατικής κίνησης λόγω της λειτουργίας ενός ικανοποιητικού συστήματος ΜΜΜ σταθερής τροχιάς (Μετρό, Προαστιακός, Τραμ), « η σημερινή κατάσταση του συστήματος μεταφορών της Αθήνας αποτελεί μόνο την απαρχή μιας συνεχώς επιδεινούμενης κυκλοφοριακής ασφυξίας της πόλης.» Βασική στόχευση αποτελεί η λειτουργία των αστικών συγκοινωνιών ως ένα ενιαίο σύνολο ώστε τα λεωφορεία και τα τρόλεϊ να είναι τροφοδότες του Μετρό, του Προαστιακού και του Τραμ και αντίστροφα, με στόχο την αύξηση του μεριδίου επιβατικής κίνησης των ΜΜΜ. Η δημιουργία ενός σύγχρονου «καθαρού» και αποτελεσματικού συστήματος δημόσιων συγκοινωνιών αποτελεί

απαραίτητη προϋπόθεση για τη μείωση της χρήσης του ΙΧ και κατ' επέκταση τη βελτίωση του κυκλοφοριακού αλλά και της ποιότητας του περιβάλλοντος. Ειδικό στόχο αποτελεί η ανάπτυξη, αναβάθμιση και επέκταση των αστικών μεταφορών. Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο ολοκληρώθηκε και υλοποιείται μια σειρά έργων που αφορούν την ανάπτυξη και επέκταση του δικτύου συγκοινωνιών, τα οποία αναμένεται να συμβάλλουν με καθοριστικό τρόπο στον εξορθολογισμό των μεταφορών και κατ' επέκταση στη μείωση, σε σημαντικό βαθμό, τόσο των εκπομπών CO₂ (84% του συγκεκριμένου ρύπου οφείλεται στις οδικές μεταφορές ενώ αποτελεί και κύρια αιτία του φαινομένου του θερμοκηπίου), όσο και στην αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού, σε επίσης μεγάλο βαθμό.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η ανάπτυξη του **Πρωτεύοντος Δικτύου μητροπολιτικής εξυπηρέτησης που περιλαμβάνει τα μέσα σταθερής τροχιάς.**

Προαστιακός σιδηρόδρομος

Στην πλήρη ανάπτυξή του, με βάση τον εγκεκριμένο σχεδιασμό, θα περιλαμβάνει 5 γραμμές και κλάδους. Η πρόταση του ΡΣΑ Αθήνας/Αττικής περιλαμβάνει μια νέα σύνδεση (Ελληνικό – Βάρη – Διεθνές Αεροδρόμιο Αθήνας).

Με χρηματοδότηση από το ΕΠ «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» εκτελείται το έργο της αποπεράτωσης Προαστιακού σιδηροδρόμου Αττικής τμήμα ΣΚΑ – 3 Γέφυρες και η κατασκευή του κλάδου ΣΚΑ – Αεροδρόμιο Σπάτων.

Το ΠΕΠ Αττικής 2007 – 2013, στις στοχεύσεις για τον τομέα των συνδυασμένων (πολύτροπων) μεταφορών περιλαμβάνει τη διασύνδεση των λιμανιών με το σιδηροδρομικό δίκτυο. Στο πλαίσιο αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία η παρακολούθηση της υλοποίησης του προγραμματισμού για την ανάπτυξη του Προαστιακού όσον αφορά την επέκταση της γραμμής ΣΚΑ – Αεροδρόμιο προς Λαύριο και της διακλάδωσής της «Δουκ.Πλακεντίας – Ραφήνα», που εκτός από τη διασύνδεση των λιμανιών θα εξυπηρετήσει περιοχές της Ανατολικής Αττικής, Μεσογείων και Λαυρεωτικής.

Δίκτυο Μετρό

Το δίκτυο Μετρό στην πλήρη ανάπτυξή του θα συγκροτείται από 4 γραμμές και κλάδους. Σήμερα, βρίσκονται σε λειτουργία τμήματα των Γραμμών 1,2 και 3. Έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη ή προγραμματίζονται άμεσα είναι:

- Ανακαίνιση της γραμμής ΗΣΑΠ και ενίσχυση σήραγγας Ομόνοιας – Μοναστηρακίου, με χρηματοδότηση του ΕΠ «Ενίσχυση Προσπελασιμότητας» - ΕΔΑ Μεταφορών
- Από το ΕΠΕΡΑΑ χρηματοδοτείται η ολοκλήρωση του Σταθμού Μετεπιβίβασης του Μετρό «Κεραμεικός» και ολοκληρώθηκαν οι σταθμοί «Νομισματοκοπείο», «Χολαργός» και «Αγία Παρασκευή».
- Αναμένεται η ολοκλήρωση της Γραμμής 2 προς Περιστερί και Ανθούπολη, η οποία παρουσίασε καθυστέρηση σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό.
- Επεκτείνεται η Γραμμή 2 προς Ελληνικό με ενδιάμεσους σταθμούς στην Ηλιούπολη, τον Άλιμο και την Αργυρούπολη.
- Εντός του 2011 ξεκινά η κατασκευή της επέκτασης της Γραμμής 3 προς Πειραιά με σταθμούς στην Αγία Βαρβάρα, τον Κορυδαλλό, τη Νίκαια, τα Μανιάτικα, το Λιμάνι και το Δημοτικό Θέατρο.
- Με χρηματοδότηση του ΕΠ «Ενίσχυση Προσπελασιμότητας» - ΕΥΔ του προγράμματος, υλοποιούνται τα έργα Επέκταση της Γραμμής 3 (τμήμα Αιγάλεω – Χαϊδάρη), Σ.Μ. «Χαϊδάρη» και Αμαξοστάσιο «Ελαιώνα», ύψους 124.600.000€, Μετρό Αθηνών και Σταθμοί Μετεπιβίβασης, ύψους άνω του 1 δις και Μελέτες νέων επεκτάσεων του Μετρό Αθήνας.
- Έχει προγραμματιστεί η δημοπράτηση εντός του 2011 της οριστικής μελέτης και εντός του 2012 της κατασκευής του πρώτου τμήματος της νέας Γραμμής 4 «Άλσος Βεϊκου – Ευαγγελισμός». Η Γραμμή 4 αποτελεί την πιο σύνθετη στην πλήρη ανάπτυξή της και θα εξυπηρετήσει πολλές περιοχές με υψηλή «κεντρικότητα» και υψηλή πυκνότητα πληθυσμού όπως, Κυψέλη, Ζωγράφου, κά.

Η επίσπευση των διαδικασιών κατασκευής της Γραμμής 4 αποτελεί προτεραιότητα για την Περιφερειακή Διοίκηση.

Επίσης, στο πλαίσιο των εργασιών για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Αττικής, έχει διατυπωθεί από την Περιφερειακή Ενότητα Βόρειου Τομέα Αθήνας πρόταση για την επέκταση της γραμμής 3 με χάραξη μονής κυκλικής γραμμής: Δουκ. Πλακεντίας – Νοσοκομεία Πεντέλης, Μελισσίων, Αμαρουσίου – Δουκ. Πλακεντίας.

Δίκτυο Τραμ

Το Τραμ είναι το μέσο σταθερής τροχιάς με τη μικρότερη, μέχρι σήμερα, ανάπτυξη. Λειτουργούν 3 διαδρομές στη γραμμή Σύνταγμα – ΣΕΦ – Ασκληπιείο Βούλας.

Άμεση προτεραιότητα αποτελεί η επέκταση του δικτύου προς Πειραιά. Στο πλαίσιο αυτό έχει ενταχθεί από την ΕΔΑ Μεταφορών και χρηματοδότηση του ΠΕΠ Αττικής το έργο:

- Δυτική επέκταση του Τραμ στον Πειραιά, ύψους 154.500.000€

Το έργο της επέκτασης του Τραμ προς Πειραιά, που αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό έργο τόσο για το Λιμάνι όσο και για την ευρύτερη περιοχή του, στην Γ' φάση της υλοποίησης προβλέπει τη σύνδεση με Κερατσίνι (σημαντική εξέλιξη για την προοπτική μητροπολιτικής παρέμβασης στη Λιμενοβιομηχανική Ζώνη Δραπετσώνας – Κερατσινίου) και στη Δ' φάση τη σύνδεση με Πέραμα (αναβάθμιση εξυπηρέτησης επιβατών Πορθμείου για Σαλαμίνα, ανακούφιση επιβαρυσμένου οδικού δικτύου λόγω συγκέντρωσης ειδικών χρήσεων όπως η ΝΕΖ). Η επίσπευση των διαδικασιών κατασκευής του ώριμου τμήματος του έργου και της ωρίμανσης των υπόλοιπων φάσεων χρειάζεται να αποτελεί προτεραιότητα για την Περιφερειακή Διοίκηση.

Στο Δευτερεύον Δίκτυο συγκοινωνιών (λεωφορεία, τρόλεϊ) έχουν επέλθει, επίσης, μια σειρά από σοβαρές αλλαγές, ενώ ταυτόχρονα βρίσκονται σε εξέλιξη σημαντικά έργα και δράσεις.

Το 2006, ο Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών της Αθήνας (ΟΑΣΑ), στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του ως συντονιστής των Δημόσιων Μεταφορών της Αττικής και σε εφαρμογή της Νέας Πολιτικής των Μεταφορών, όπως αυτή προσδιορίστηκε

από το τότε Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, έθεσε σε εφαρμογή ένα τριετούς διάρκειας ολοκληρωμένο πρόγραμμα αναπτυξιακών μελετών στρατηγικού σχεδιασμού των δημόσιων μεταφορών της Αττικής. Το πρόγραμμα αυτό κατέληγε στη σύνταξη του Γενικού Σχεδίου Μεταφορών της Αττικής. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτήθηκε από το Γ΄ Κ.Π.Σ. και συγκεκριμένα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Σιδηρόδρομοι–Αεροδρόμια-Αστικές Συγκοινωνίες».

Η σύνταξη του Γενικού Σχεδίου Μεταφορών της Αττικής είχε ως σκοπό τη δημιουργία ενός ορθολογικού, στοχοθετημένου και ευρέως αποδεκτού πλάνου και μεθοδολογίας ανάπτυξης των Δημόσιων Μεταφορικών Συστημάτων της Αττικής για την επόμενη 15ετία. Ο σκοπός αυτού του Σχεδίου αναλύθηκε στις εξής επιδιώξεις:

- Θεσμοθέτηση και συστηματική υλοποίηση μιας συμπαγούς πολιτικής μεταφορών
- Σημαντική αύξηση του μεριδίου των ΜΜΜ στην αγορά των επιβατικών μεταφορών
- Εξυπηρέτηση της ζήτησης μετακινήσεων με ικανοποιητικό επίπεδο εξυπηρέτησης
- Βελτιστοποίηση της σχέσης κόστους-απόδοσης του μεταφορικού έργου
- Ευρεία συμμετοχή, ενημέρωση και συναίνεση όλων των ενδιαφερόμενων
- Τεκμηρίωση σκοπιμότητας και προγραμματισμό επενδύσεων και χρηματοδότησης
- Εναρμόνιση και εφαρμογή Κοινοτικών κατευθύνσεων, οδηγιών και προτύπων
- Τροφοδότηση – στοχοθέτηση των επιχειρησιακών σχεδίων των φορέων
- Οργάνωση και βελτίωση των διαδικασιών στρατηγικού σχεδιασμού των μεταφορών.

Σύμφωνα με τη μελέτη, εκτός των άλλων παραμέτρων που επηρεάζουν την οργάνωση του δικτύου των δημόσιων συγκοινωνιών, είναι και οι σοβαρές αλλαγές στην κατανομή του πληθυσμού στη χωρική ενότητα της Αττικής. Συγκεκριμένα, καταγράφεται πληθυσμιακή μετατόπιση προς τα βόρεια και βορειοανατολικά προάστια, τις νοτιοανατολικές περιοχές, τα Μεσόγεια, το Μενίδι, το Ζεφύρι και τα Άνω Λιόσια. Αντίθετα, σοβαρή μείωση καταγράφεται στις περιοχές Αθήνας,

Πειραιά, Ταύρου, Καισαριανής, Αιγάλεω, Νέας Ιωνίας, Δάφνης, Μεταμόρφωσης, Νίκαιας, Κερατσινίου, Δραπετσώνας.

Το 2010, ο ΟΑΣΑ εκπόνησε σχέδιο αλλαγών για τα επίγεια μέσα μεταφοράς για την περίοδο 2010 – 2013 στο πλαίσιο του Γενικού Σχεδίου Μεταφορών Αττικής, του οποίου η εφαρμογή άρχισε το 2011.

Τα σχέδια αναπροσαρμογής του δικτύου περιλαμβάνουν δεδομένα, όπως:

- Τις επεκτάσεις των συγκοινωνιακών δικτύων των μέσων σταθερής τροχιάς
- Την αναδιάρθρωση των λεωφορειακών γραμμών ώστε να προσαρμοστούν στις επεκτάσεις των δικτύων σταθερής τροχιάς
- Τις πληθυσμιακές μετατοπίσεις
- Τις αυξανόμενες απαιτήσεις των πολιτών για υψηλότερο επίπεδο προσφερόμενης συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης
- Τις αυξανόμενες απαιτήσεις των πολιτών για συγκοινωνιακή κάλυψη προς/από ποικίλους πόλους έλξης των μετακινήσεων
- Την αύξηση κόστους κατοχής και χρήσης ΙΧ αυτοκινήτου
- Τον στόχο για αύξηση του μεριδίου των αστικών συγκοινωνιών στο 45% του συνόλου των μετακινήσεων για τα επόμενα 3 χρόνια.

Το σχέδιο που υλοποιείται αφορά τις λεωφορειακές γραμμές και περιλαμβάνει: τροποποιήσεις λεωφορειακών γραμμών, συγχώνευση γραμμών με παράλληλες ή όμοιες διαδρομές, περιορισμό και συγχώνευση γραμμών με πολύ χαμηλή επιβατική κίνηση, ενίσχυση του συνδυασμένου τρόπου μετακίνησης, μεγαλύτερη συχνότητα και περισσότερα δρομολόγια προς σταθμούς Μετρό και ΗΣΑΠ, μείωση του λειτουργικού κόστους.

Η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Αττικής μέσω και της δράσης της αρμόδιας Μητροπολιτικής Επιτροπής χρειάζεται να διασφαλίσει σταθερές σχέσεις συνεργασίας με τον ΟΑΣΑ προκειμένου να παρακολουθεί τα αποτελέσματα των μέτρων που εφαρμόζονται και να παρεμβαίνει με προτάσεις βελτίωσης. Στο πλαίσιο αυτό, θα προωθηθεί και ο στόχος του Προγράμματος της Διοίκησης για «Δημιουργία λεωφορειακών γραμμών που θα συνδέσουν περιμετρικά τις γειτονιές της Δυτικής Αθήνας, αλλά και ευρύτερες περιοχές της Δυτικής και Ανατολικής Αττικής».

Έργα και δράσεις εκσυγχρονισμού και βελτίωσης του δικτύου Λεωφορείων και Τρόλεϊ που βρίσκονται σε εξέλιξη είναι:

Με χρηματοδότηση του ΠΕΠ Αττικής 2007 – 2013 και διαχειριστική ευθύνη της ΕΔΑ Μεταφορών:

- Η Σύνδεση αμαξοστασίου Ρουφ με το υπάρχον δίκτυο των Τρόλεϊ, ύψους 5.528.000€
- Η διαμόρφωση αποκλειστικών λωρίδων και στάσεων για λεωφορεία (3.813.000€) και η βελτίωση εναέριου δικτύου τρόλεϊ στις περιοχές Αθήνας και Πειραιά (2.354.000€).
- Με χρηματοδότηση του ΕΠ «Ενίσχυση Προσπελασιμότητας» - ΕΔΑ Μεταφορών:
 - Νέα προμήθεια λεωφορείων της ΕΘΕΛ
 - Κατασκευή αμαξοστασίου Ανθούσας της ΕΘΕΛ
 - Το Σχέδιο Ανάπτυξης Μητροπολιτικού Φορέα Αστικών Συγκοινωνιών στην Αττική.

Το Σχέδιο Ανάπτυξης Μητροπολιτικού Φορέα Αστικών Συγκοινωνιών στην Αττική αφορά με ιδιαίτερο τρόπο την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Αττικής σε πολλά επίπεδα και θα πρέπει να έχει διακριτό ρόλο τόσο στην κατάρτιση του Σχεδίου όσο και στη συγκρότηση και λειτουργία του Φορέα. Θα αποτελέσει το βασικό εργαλείο μέσα από το οποίο θα επιδιωχθεί να υλοποιηθούν ο βασικός στόχος του Προγράμματος της Διοίκησης για «Συνεργασία με την Πολιτεία για τη μελέτη, εξειδίκευση και προετοιμασία έργων συμπλήρωσης – ολοκλήρωσης του δικτύου μεταφορών της Περιφέρειας με την επέκταση του Μετρό και του Προαστιακού, την ενίσχυση των μέσων μαζικής μεταφοράς (λεωφορείων, τραμ, κλπ)». Επίσης, αναμένεται να συμβάλλει στην αποσαφήνιση αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων ώστε και η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση να ανταποκριθεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην αρμοδιότητά της με βάση το

Ν. 3852/2010 για « το σχεδιασμό, τη μελέτη, την κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών έργων».

A. 2.1.3.3 Βασικό οδικό δίκτυο – Ασφάλεια και κυκλοφορία

α. Βασικό οδικό δίκτυο

Με βάση το Ν. 3852/2010, η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Αττικής έχει άμεση αρμοδιότητα για το οδικό δίκτυο που ανήκει στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Στο πλαίσιο της άσκησης των μητροπολιτικών αρμοδιοτήτων της χρειάζεται να αναπτύξει την επιτελική λειτουργία της για το σύνολο του οδικού δικτύου που αναπτύσσεται στην Αττική.

Η μέχρι σήμερα, διαδικασία ιεράρχησης του οδικού δικτύου έχει γίνει στο πλαίσιο διαφορετικής νομοθεσίας. Επίσης, η καθυστέρηση επικαιροποίησης του χωρικού και πολεοδομικού σχεδιασμού (ΡΣΑ και ΓΠΣ Δήμων) σε συνδυασμό με το αμέσως προηγούμενο, επιτείνει τις γνωστές συγχύσεις για τις αρμοδιότητες και τους φορείς που πρέπει κάθε φορά να δραστηριοποιηθούν.

Στο πλαίσιο του παρόντος, επιλέγεται να ακολουθηθεί η ιεράρχηση του βασικού οδικού δικτύου που υιοθετεί η πρόταση του νέου ΡΣΑ Αττικής/Αθήνας 2021. Η θεσμοθέτησή του αναμένεται να ακολουθηθεί και από τις απαραίτητες διαδικασίες για την άρση αλληλοεπικαλύψεων και την κάλυψη ελλείψεων όσον αφορά όλες τις κατηγορίες του οδικού δικτύου στην Αττική και την ενιαιοποίηση της ιεράρχησής του σε όλα τα επίπεδα με σαφή και οριστικό τρόπο.

Με βάση την πρόταση του νέου ΡΣΑ Αττικής/Αθήνας 2021, οι άξονες που συγκροτούν το Βασικό Οδικό Δίκτυο ιεραρχούνται σε Άξονες Διαπεριφερειακής Σημασίας, σε Πρωτεύοντες και σε Δευτερεύοντες Άξονες Μητροπολιτικής Σημασίας, οι οποίοι περιλαμβάνουν και τις Αστικές Λεωφόρους.

Οι Άξονες Διαπεριφερειακής Σημασίας, οι οποίοι έχουν χαρακτηριστικά ελεύθερων και ταχείων λεωφόρων, διαχειρίζονται τις μεγαλύτερες ροές μετακινήσεων αγαθών και προσώπων μεταξύ των Κύριων Πυλών – Εισόδων στην Περιφέρεια Αττικής.

Ως Άξονες Διαπεριφερειακής Σημασίας ορίζονται :

- Εθνική Οδός Αθηνών–Λαμίας–Θεσσαλονίκης–Ευζώνων, στο τμήμα βορείως της Αττικής Οδού
- Εθνική Οδός Αθηνών–Κορίνθου–Πατρών, στο τμήμα πέραν Λεωφόρου Σχιστού και Αττικής Οδού
- Αττική Οδός, από τον Διεθνή Αερολιμένα Ελευθέριος Βενιζέλος μέχρι την Ελευσίνα
- Λεωφόρος Κύμης, στο τμήμα σύνδεσης της Αττικής Οδού με την Εθνική Οδό Αθηνών-Θεσσαλονίκης
- Εθνική Οδός Ελευσίνα–Θήβα (νέος αυτοκινητόδρομος)

Οι Άξονες Πρωτεύουσας Μητροπολιτικής Σημασίας λειτουργούν ως βασικοί άξονες διανομής της κυκλοφορίας για τις κυριότερες ροές εισόδου στον πυρήνα του Πολεοδομικού Συγκροτήματος. Πρόκειται ουσιαστικά για τρεις παράλληλους άξονες στη διεύθυνση βορρά – νότου, οι δύο εκ των οποίων, η Δυτική Περιφερειακή Υμηττού και η Δυτική Περιφερειακή Αιγάλεω, συνιστούν ή ταυτίζονται με τα όρια του Πολεοδομικού Συγκροτήματος. Ο τρίτος άξονας είναι το τμήμα εισόδου στην κεντρική περιοχή της Εθνικής Οδού Αθηνών – Λαμίας – Θεσσαλονίκης.

Οι Άξονες Δευτερεύουσας Μητροπολιτικής Σημασίας συγκροτούν το βασικό δίκτυο περαιτέρω κατανομής των μετακινήσεων μεταξύ επιμέρους πολεοδομικών ενοτήτων και κέντρων του Λεκανοπεδίου, συμπεριλαμβανομένων και των κέντρων Αθήνας και Πειραιά. Συνιστούν τους διαδρόμους στους οποίους προγραμματίζονται κατά προτεραιότητα οι παρεμβάσεις ενίσχυσης των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, υπόγειων και επιφανειακών.

Ως Αστικές Λεωφόροι νοούνται οι αρτηρίες που συνέχουν αξονικά μια αλληλουχία κεντρικών συνοικιών. Στην κατηγορία αυτή συγκαταλέγονται άξονες όπως οι : Λεωφόρος Πειραιώς, Λεωφόρος Συγγρού, Ιερά Οδός, Λεωφόρος

Θησέως, Λεωφόρος Ποσειδώνος (ιδιαίτερα στο τμήμα μεταξύ Μοσχάτου και Βουλιαγμένης), κ.ά. Η οριστική ιεράρχηση αναμένεται να συμπεριλάβει στη συγκεκριμένη κατηγορία κρίσιμους οδικούς άξονες σε όλες τις επί μέρους χωρικές και περιφερειακές ενότητες όπως π.χ. η οδός Θηβών.

Στην Περιφέρεια Αττικής, κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, υλοποιήθηκαν σημαντικά έργα στον τομέα του βασικού οδικού δικτύου. Ιδιαίτερα επέδρασε η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Το σημαντικότερο από τα έργα, σύμφωνα και με τις εκτιμήσεις του ΠΕΠ Αττικής 2007 – 2013, αποτελεί η κατασκευή της Αττικής Οδού (Λεωφ. Ελευσίνας – Σταυρού – Σπάτων και Δυτική Περιφερειακή Υμηττού), η οποία παρά τη σημαντική συμβολή της στην κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση, κατέγραφε τάσεις κορεσμού ήδη από το 2006.

Σύμφωνα με το ΠΕΠ Αττικής οι σημαντικότερες προτεραιότητες είναι:

- Οι επεκτάσεις της Αττικής Οδού και ειδικότερα η σύνδεση του αεροδρομίου με τα νότια προάστια
- Η δημιουργία συνδετήριου οδικού δικτύου μεταξύ των δύο τμημάτων της ΠΑΘΕ που να παρακάμπτει συνολικά το Πολεοδομικό Συγκρότημα του Λεκανοπεδίου και η ολοκλήρωση των συνδετήριων οδικών αξόνων με την ΠΑΘΕ και την Αττική Οδό
- Η αναβάθμιση των οδικών υποδομών στη νοτιοανατολική περιοχή των Μεσογείων: Μαρκόπουλο – Λαύριο
- Η σύνδεση μεταξύ των βιομηχανικών ζωνών (Θριάσιο – Οινόφυτα)
- Η κατασκευή/βελτίωση περιφερειακής οδοποιίας.
- Το Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» επικεντρώνει στους εξής ειδικούς στόχους:
- Αποπεράτωση των τμημάτων των Διευρωπαϊκών οδικών αξόνων, η κατασκευή των οποίων ξεκίνησε την περίοδο 2000-2006
- Περαιτέρω ανάπτυξη των Διευρωπαϊκών Οδικών Δικτύων, των τροφοδοτικών αξόνων τους και των συνδέσεων των Διευρωπαϊκών κόμβων (λιμάνια, αεροδρόμια) με αστικά κέντρα και αναπτυξιακούς πόλους.

- Υλοποίηση οδικών προσβάσεων που αποκαθιστούν την συνδυασμένη λειτουργία των μεταφορών σε Διευρωπαϊκούς συγκοινωνιακούς κόμβους, όπως λιμένες, αεροδρόμια, σιδηροδρομικοί σταθμοί και τα υπό ανάπτυξη μητροπολιτικά εμπορευματικά κέντρα (freight villages).
- Προώθηση έργων παρακάμψεων των αστικών κέντρων που είναι σε επαφή με το Διευρωπαϊκό οδικό δίκτυο και ή/και κομβικά του σημεία.

Κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο ολοκληρώθηκε ή/και υλοποιείται μια σειρά μεγάλων έργων που ανταποκρίνονται στις προτεραιότητες που προαναφέρθηκαν. Συγκεκριμένα:

Από το Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» και στο πλαίσιο του Α.Π. 4 «Κύριοι Αστικοί Οδικοί Άξονες» καθώς και του Α.Π. 1 του ΠΕΠ Αττικής (εκχώρηση κοινοτικής συνδρομής για τη θεματική προτεραιότητα «Αυτοκινητόδρομοι/ TEN-T»), υλοποιούνται:

- Δύο (2) έργα στην Εθνική Οδό Αθηνών – Λαμίας – Λεωφόρος Κηφισού
- Ο Περιφερειακός Δακτύλιος Αττικής
- Η ανακατασκευή και ολοκλήρωση της οδού Ασπροπύργου – ΝΑΤΟ
- Έξι (6) έργα και δύο (2) μελέτες οδικού δικτύου στην Ανατολική Αττική. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί, μέχρι σήμερα, στον οδικό άξονα Σταυρού – Λαυρίου (διευρωπαϊκός). Ειδικότερα, οι μελέτες αφορούν το τμήμα Μαρκόπουλο – Λαύριο (παράπλευρο οδικό δίκτυο και ανισοπεδοποίηση κρίσιμων κόμβων) και το τμήμα παράκαμψης του Μαρκόπουλου. Τα έργα αφορούν την ολοκλήρωση της Σταυρού – Λαυρίου για το τμήμα Κερατέα – Λαύριο καθώς και την επέκταση προς Σούνιο (ταχεία λεωφόρος) με παράκαμψη του Λαυρίου.

Επίσης, στην ίδια ενότητα έχουν ολοκληρωθεί ή/και υλοποιούνται τα έργα:

- της ολοκλήρωσης μελετών περιφερειακής οδού Παιανίας και αποκατάστασης σύνδεσης με Μαρκόπουλο με παράκαμψη του Κορωπίου, - της βελτίωσης οδού Κερατέας – Αναβύσσου, - της Λεωφ. Βάρης –

Κορωπίου, - της Λεωφ. Σταυρού – Ραφήνας για το τμήμα Σταυρού – Πικερμίου.

- Η ολοκλήρωση της μελέτης για τη σύνδεση της Λεωφ. Κύμης από την Α/Δ Σπάτων μέχρι τον Α/Κ με την Εθνική Οδό καθώς και η βελτίωση της σύνδεσης της επέκτασής της με τους Θρακομακεδόνες.

Από το ΠΕΠ Αττικής 2007 – 2013 χρηματοδοτείται η υλοποίηση των:

- Ολοκλήρωση Δυτικής Περιφερειακής Αιγάλεω και εκατέρωθεν δίκτυα.
- Δύο (2) έργα στην Ανατολική Αττική : Άγ. Απόστολοι – Χαλκούτσι και Παιανία – Σπάτα – Λούτσα. Επίσης, η μελέτη για τη βελτίωση της οδού Δροσιά – Διόνυσος – Ν. Μάκρη (ΕΟ 29).
- Ένα (1) έργο και μία (1) μελέτη στη Δυτική Αττική για την οδό Μεγάρων – Αλεποχωρίου
(το έργο για το πεδινό τμήμα και η μελέτη για το ορεινό). Για την ολοκλήρωση του έργου διατίθενται από τον προϋπολογισμό της Περιφέρειας επί πλέον κονδύλια.
- Δύο (2) έργα στο νησιωτικό τμήμα που αφορούν το οδικό δίκτυο από Αίγινα προς Αγ. Μαρίνα και μελέτη βελτίωσης ΕΟ Δρυόπη - Γαλατάς.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος και προϋπολογισμού της Περιφέρειας Αττικής υλοποιείται, επίσης, ένας πολύ μεγάλος αριθμός έργων οδικών υποδομών, τα οποία αφορούν κυρίως στη βελτίωση της βατότητας και ασφάλειας υφιστάμενου δικτύου, και γι αυτό επιλέγεται να αναφερθούν στην επόμενη ενότητα.

Για τη Διοίκηση της Περιφέρειας, σύμφωνα με το πρόγραμμά της, ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η Επέκταση και αναβάθμιση της Οδού Θηβών, η οποία αποτελεί κρίσιμο συνδετήριο άξονα μεταξύ Δυτικής Αθήνας – Δυτικών Προαστίων και Πειραιά.

Για το τμήμα του έργου «Διάνοιξη Λεωφ. Θηβών από οδό Αγ. Νικολάου έως Λεωφ. Φυλής», προϋπολογισμού 10.115.000 €, έχει γίνει επικαιροποίηση της

μελέτης, η οποία θα εγκριθεί από την Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφερειακής Ενότητας Αθηνών και εκκρεμεί να συναφθεί Προγραμματική Σύμβαση με τον Δήμο Ιλίου, εντός των διοικητικών ορίων του οποίου θα υλοποιηθεί το έργο.

Επίσης, έχει ολοκληρωθεί η «Μελέτη διάνοιξης Λεωφ. Θηβών από Λεωφ. Φυλής έως Αττική Οδό», αλλά εκκρεμούν θέματα απαλλοτριώσεων ώστε να προκύψει ο οριστικός προϋπολογισμός.

Τα ώριμα τμήματα του έργου για την Οδό Θηβών θα επιδιωχθεί να ενταχθούν προς χρηματοδότηση στα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007 – 2013.

Επίσης, στο ΕΣΠΑ προτείνεται για ένταξη από την Περιφέρεια Αττικής ένα ακόμη σημαντικό έργο που αφορά τη Διαπλάτυνση Λεωφόρου Αγίου Δημητρίου (από οδό Θεομήτορος έως οδό Γράμμου), προϋπολογισμού 6.545.000€.

Με βάση την άσκηση της αρμοδιότητας της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, από 1^{ης} Ιουλίου, που αφορά τη Διαχείριση του ΠΕΠ Αττικής 2007 – 2013 μέχρι την ολοκλήρωσή του, έχει γίνει σημαντική προετοιμασία για την επιτάχυνση της υλοποίησης, που περιλαμβάνει και την επικαιροποίησή του. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν συγκεντρωθεί τα αιτήματα κατά Περιφερειακή Ενότητα και επίκειται η αξιολόγησή τους.

β. Ασφάλεια οδικού δικτύου και κυκλοφορία

Η ασφάλεια του οδικού δικτύου όλων των κατηγοριών και η βελτίωση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων αποτελούν ζήτημα μείζονος ενδιαφέροντος για το σύνολο των περιοχών της Περιφέρειας Αττικής.

Η πρόταση του ΡΣΑ Αθήνας/Αττικής 2021 περιλαμβάνει σημαντικές κατευθύνσεις για παρεμβάσεις βιώσιμης κινητικότητας υπερτοπικού και τοπικού δικτύου καθώς και για την πολιτική στάθμευσης, η οποία σχετίζεται άμεσα με την υποστήριξη των στόχων του κυκλοφοριακού σχεδιασμού.

Το ΠΕΠ Αττικής στους ειδικούς στόχους του εντάσσει τη βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών και την επίλυση των προβλημάτων που παρουσιάζονται από την έλλειψη των χώρων στάθμευσης.

Το Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» για το ζήτημα της βελτίωσης της ασφάλειας του οδικού δικτύου και της κυκλοφορίας υιοθετεί τους εξής ειδικούς στόχους:

- ενίσχυση της εφαρμογής των μέτρων που είναι απαραίτητα για την ασφάλεια των εποχουμένων και των πεζών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες
- βελτίωση της οδικής ασφάλειας μέσω παρεμβάσεων στο στρατηγικό σχεδιασμό, εγκατάστασης συστημάτων νέων τεχνολογιών και του απαραίτητου εξοπλισμού (ηλεκτρονικού κλπ.)
- χρήση σύγχρονων τεχνολογιών (τηλεματική, ΟΠΣ κ.α.) για τη βελτίωση υπηρεσιών παρακολούθησης και διαχείρισης της αστικής κυκλοφορίας
- βελτίωση της διαχείρισης της κυκλοφορίας και της αστυνόμευσης τμημάτων του οδικού δικτύου, καθώς και η εγκατάσταση συστημάτων παροχής πληροφόρησης προς τους χρήστες του οδικού δικτύου και η αξιοποίηση άλλων "ευφυών συστημάτων" (ITS) για τη διαχείριση της κυκλοφορίας.

Ειδικότερα, περιλαμβάνονται μια σειρά σημαντικών δράσεων, οριζόντιου χαρακτήρα, που αφορούν την εφαρμογή συστημάτων τηλεματικής, τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας και την ηλεκτρονική διαχείριση της οδικής κυκλοφορίας. Σε σχέση με την οδική ασφάλεια περιλαμβάνονται πρόσθετες δράσεις προετοιμασίας και εξειδίκευσης του Στρατηγικού Σχεδίου Οδικής Ασφάλειας, εναρμόνισης της νομοθεσίας με Κοινοτικές Οδηγίες, και χρήσης νέων τεχνολογιών / εξοπλισμού για τη βελτίωση του συστήματος έκδοσης αδειών, και διαχείρισης των παραβάσεων των οδηγών.

Με τη βελτίωση της κυκλοφορίας σχετίζεται άμεσα η δημιουργία νέων εγκαταστάσεων δημόσιων μεταφορών, όπως η δημιουργία και οργάνωση σταθμών διακίνησης, μετεπιβίβασης, των υποδομών στάθμευσης και εξυπηρέτησης των ΜΜΜ (αμαξοστάσια, κλπ). Τα έργα που υλοποιούνται σε αυτόν τον τομέα αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο για τις Δημόσιες Συγκοινωνίες.

Η Περιφερειακή Διοίκηση, στο πρόγραμμά της, δίνει προτεραιότητα:

- Στην ενίσχυση της βατότητας των κύριων οδικών αξόνων της Αττικής με την κατάλληλη σήμανση και τον σωστό φωτισμό ώστε να αποφεύγονται τα ατυχήματα.
- Στη βελτίωση του οδικού δικτύου και του επιπέδου ασφαλείας με συστηματική ασφαλτόστρωση, σήμανση και φωτισμό των διαβάσεων και διάνοιξη όπου απαιτείται.
- Πιλοτικό Δίκτυο Ποδηλατόδρομων σε συνεργασία με τους Δήμους (συνεκτικό και υπερτοπικής κλίμακας).

Από το ΠΕΠ Αττικής δεν χρηματοδοτείται, μέχρι στιγμής, έργο και δράση που να αφορά στο συγκεκριμένο τομέα.

Στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» υλοποιούνται τα εξής:

- Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις και βελτίωση οδικών προσβάσεων στο ΟΑΚΑ
- Βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις για τη βελτίωση του επιπέδου οδικής ασφαλείας σε επικίνδυνες θέσεις του Λεκανοπεδίου Αττικής
- Πιλοτική εφαρμογή συστήματος τηλεδιαχείρισης και τηλεελέγχου των δικτύων ηλεκτροφωτισμού σε τμήμα του ΕΟ δικτύου από τις Αφίδνες έως την εκβολή του Κηφισού.

Ιδιαίτερη σημασία θα έχει η προώθηση από τον ΟΑΣΑ της μελέτης για την οργάνωση της κυκλοφορίας και της στάθμευσης στους σταθμούς των μέσων σταθερής τροχιάς, για την οποία υπάρχει πρόβλεψη στο Ε.Π. και χρειάζεται να υλοποιηθεί εντός της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου αφού αποτελεί βασική προϋπόθεση για τον κυκλοφοριακό σχεδιασμό σε πολλές κρίσιμες περιοχές του Λεκανοπεδίου αλλά και της υπόλοιπης Αττικής.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος και προϋπολογισμού της Περιφέρειας Αττικής υλοποιείται ένας μεγάλος αριθμός έργων που αφορούν στη βελτίωση της βατότητας και ασφαλείας υφιστάμενου δικτύου. Πρόκειται για παρεμβάσεις που σχετίζονται με εργασίες άρσης επικινδυνότητας, οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης, επισκευής – συντήρησης δικτύων ηλεκτροφωτισμού και

διαπλατύνσεων οδών. Σύμφωνα με την επεξεργασία των στοιχείων από τη Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού κατά Περιφερειακή Ενότητα, τα κυριότερα από αυτά είναι:

Περιφερειακές Ενότητες Τομέων Αθηνών: Για όλους τους Τομείς υλοποιούνται και προγραμματίζονται 12 έργα και 1 μελέτη σε διάφορες περιοχές, όπως: Λ. Αλεξάνδρας, Λ. Ηρακλείου, στο Γαλάτσι, το Ίλιον, κλπ. Επίσης, αρκετά έργα είναι διαδημοτικού χαρακτήρα.

Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής : Για την Π.Ε. εγγράφονται 19 έργα. Από αυτά, 11 είναι έργα σε εξέλιξη, 5 είναι δημοπρατημένα χωρίς να έχουν ακόμα συμβασιοποιηθεί και 3 είναι προς δημοπράτηση. Σε αυτά περιλαμβάνονται 3 μελέτες που αποτελούν προϋπόθεση ωρίμανσης έργων (αναβάθμιση Λ. Φλέμιγκ στο δήμο Ραφήνας – Πικερμίου, βελτίωση ΕΟ Δροσιάς – Διονύσου – Νέας Μάκρης, διαδημοτικός άξονας Κορωπίου – Καλυβίων Θορικού).

Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής: Για την Π.Ε. εγγράφονται 13 έργα που αφορούν σε επισκευές, βελτιώσεις και συντηρήσεις οδών, καθαρισμό οδοστρωμάτων, βελτιώσεις χαράξεων υφιστάμενων οδών, καθώς και μελέτες βελτίωσης χάραξης, μελέτη κόμβων οδών και απαλλοτριώσεις ακινήτων.

Τα 7 έργα είναι συμβασιοποιημένα και σε φάση εκτέλεσης, με κυριότερα: - τη συμμετοχή της Περιφέρειας στην κατασκευή της νέας χάραξης βελτίωσης της ΕΟ Μεγάρων – Αλεποχωρίου (χρηματοδοτείται και από ΠΕΠ), -επισκευή, βελτίωση επαρχιακού και λοιπού οδικού δικτύου. Δύο (2) έργα είναι δημοσιοποιημένα για δημοπράτηση.

Τέσσερα (4) έργα είναι ενταγμένα σε αρχική φάση (απαλλοτριώσεις ιδιοκτητών ακινήτων, συντήρηση – βελτίωση επαρχιακού και λοιπού οδικού δικτύου, κλπ).

Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά : Για την Π.Ε. εγγράφονται 11 έργα.

Από αυτά εκτελούνται 5 (λειτουργία νέας σήραγγας Δραπετσώνας, συντήρηση οδικού δικτύου Κορυδαλλού, Λ. Α. Παπανδρέου). 1 είναι προς δημοπράτηση και 5 ενταγμένα σε αρχική φάση.

Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Πειραιά : Για την Π.Ε. εγγράφονται 15 έργα.

Από αυτά εκτελούνται τα 6 και αφορούν την ολοκλήρωση έργων (ΕΟ Π.Επιδαύρου – κόμβου Καλλονής, οδός Αιαντείου – Μονής Αγ. Νικολάου Κανακίων Σαλαμίνας,

κλπ). 4 είναι δημοπρατημένα (Κύθηρα, Αντικύθηρα, Γαλατάς). 1 προς δημοπράτηση (Κήθυρα) και 4 ενταγμένα σε αρχική φάση.

Τέλος, προγραμματίζεται ένα σημαντικό έργο που αφορά την προσβασιμότητα και ασφάλεια των μετακινήσεων στο οδικό δίκτυο. Πρόκειται για το έργο Κατασκευής Πεζογεφυρών με προβλεπόμενο προϋπολογισμό 5.000.000€. Σημειώνεται, όμως ότι βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο καθώς δεν υπάρχει αναλυτική περιγραφή των σημείων που θα καλύψει, ενώ απαιτείται η εκπόνηση μελετών και προώθηση διαδικασιών εγκρίσεων, κλπ.

Επίσης, εκτελούνται δύο έργα που χρηματοδοτούνται από το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ και αφορούν συντήρηση οδικού δικτύου σε διάφορα σημεία της Περιφέρειας και αποκατάσταση ζημιών από θεομηνία στην Ανατολική Αττική.

Στο πλαίσιο των εργασιών για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Αττικής, επισημάνθηκε από όλες τις Περιφερειακές Ενότητες η αναγκαιότητα για τον περαιτέρω σχεδιασμό και υλοποίηση έργων οδικής ασφάλειας και βελτίωσης της κυκλοφορίας. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες προτάσεις για να αναδειχθούν οι θεματικές και χωρικές περιοχές αναγκών:

Β.Τ. της Π.Ε. Αθηνών: - κατασκευή πεζογεφυρών στο βασικό οδικό δίκτυο για την ασφαλή διέλευση πεζών, ιδιαίτερα των μαθητών, - η επέκταση του δικτύου των ποδηλατόδρομων και η σύνδεσή τους σε διαδημοτικό επίπεδο, - η εκπόνηση κυκλοφοριακής μελέτης για την αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού φόρτου της ΠΑΘΕ διαμέσου των Δήμων Μελισσίων – Πεντέλης – Κηφισιάς.

Ν.Τ. της Π.Ε. Αθηνών: - διαπλάτυνση της οδού Αγ. Δημητρίου, - ενίσχυση της οδικής ασφάλειας στο βασικό οδικό δίκτυο, όπου ως γνωστό συμβαίνει μεγάλος αριθμός ατυχημάτων.

Π.Ε. Ανατολικής Αττικής: - εκσυγχρονισμό του ηλεκτροφωτισμού στο οδικό δίκτυο, - άμεση κατασκευή πεζογεφυρών στις Λεωφ. Μαραθώνος και Λαυρίου.

Π.Ε. Δυτικής Αττικής : - αναβάθμιση του βασικού οδικού δικτύου και ιδιαίτερα εκείνου του τμήματος που δέχεται μεγάλους κυκλοφοριακούς φόρτους από φορτηγά οχήματα και παρουσιάζει υψηλό βαθμό επικινδυνότητας, όπως

Αυτοκινητόδρομος Ελευσίνας – Υλίκης, Διόδια Ελευσίνας έως Λεωφόρο Σχιστού, αναβάθμιση κόμβου Μάνδρας και κατασκευή ανισόπεδου κόμβου στο ύψος των διυλιστηρίων, βελτίωση – επαναχάραξη της Π.Ε.Ο Ελευσίνας – Θήβας, κ.ά.

Κατά τη διαδικασία της επικαιροποίησης του ΠΕΠ Αττικής και με στόχο την πλήρη απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων αναμένεται να ενταχθούν εκείνα τα έργα που έχουν πλήρη βαθμό ωριμότητας. Στην ιεράρχηση και το συνεκτικό προγραμματισμό των έργων και δράσεων για το σύνολο της Περιφέρειας αναμένεται να διαδραματίσει ρόλο και η Μητροπολιτική Επιτροπή Μεταφορών και Συγκοινωνιών.

A. 2.1.4 Πολιτική προστασία και ασφάλεια

Τα ζητήματα της Πολιτικής Προστασίας σε επίπεδο πλέον Περιφέρειας Αττικής είναι πολλά και σύνθετα. Στόχος της Διοίκησης της Περιφέρειας είναι μέσα από την ανάπτυξη σχεδίων, δράσεων και πρωτοβουλιών να συμβάλει στην πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστροφικών φαινομένων για την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, καθώς και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Στο Νόμο 3852/2010 περιγράφονται οι μητροπολιτικές λειτουργίες της Περιφέρειας Αττικής στον τομέα της Πολιτικής προστασίας και ασφάλειας και πιο συγκεκριμένα:

- Η εκπόνηση σχεδίων έκτακτης ανάγκης.
- Η συγκρότηση και λειτουργία συντονιστικού μητροπολιτικού οργάνου για την πρόληψη και αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.
- Η διαχείριση και εφαρμογή προγραμμάτων πολιτικής προστασίας.
- Ο σχεδιασμός των αναδασώσεων και της αντιχειμαρρικής προστασίας και η μέριμνα για την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων περιφερειακού επιπέδου.

- Η μέριμνα για το σχεδιασμό της αντιτυρικής προστασίας και η οργάνωση της αρωγής και συνεργασίας των εμπλεκόμενων κρατικών και άλλων φορέων και των Ο.Τ.Α. στο έργο της καταστολής των δασικών πυρκαγιών.

Τα έργα που εκτελούνται αυτήν την περίοδο και έχουν άμεση σχέση με την πολιτική προστασία και ασφάλεια, όπως αναδασώσεις, αντιτυρική προστασία, ρέματα, αντιπλημμυρικά, κλπ, αναφέρθηκαν αναλυτικά στις αντίστοιχες ενότητες. Στο Πρόγραμμα και τον προϋπολογισμό της Περιφέρειας περιλαμβάνεται επίσης:

- 1 έργο, που υλοποιείται, με τίτλο «Διαχείριση δράσεων περιβάλλοντος και μεταφορών αρμοδιότητας Νομαρχίας Αθηνών με χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών» και αφορά την ανάπτυξη ενός Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) της πρώην Νομαρχίας Αθηνών για τις δράσεις Πολιτικής Προστασίας, Περιβάλλοντος και Μεταφορών. Πρωτεύον στόχος του έργου είναι η δημιουργία της απαραίτητης οργανωτικής και τεχνολογικής υποδομής για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης από την Πολιτική Προστασία της πρώην Νομαρχίας Αθηνών με χρήση σύγχρονων τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), την υποστήριξη έκδοσης Περιβαλλοντικών Αδειών και αδειών αρμοδιότητας Διεύθυνσης Μεταφορών και την δημιουργία χαρτογραφικού κόμβου στη Νομαρχία Αθηνών, υπό τη μορφή του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της πρώην Νομαρχίας Αθηνών.

Η Μητροπολιτική Επιτροπή για την Πολιτική Προστασία και Ασφάλεια σε συνεργασία με την Αυτοτελή Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Αττικής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, χρειάζεται να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους :

- Τη σταθερή λειτουργία του Συντονιστικού Μητροπολιτικού Οργάνου για την πρόληψη και αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και για την επίλυση ζητημάτων συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.
- Σε επίπεδο Μητροπολιτικής Περιφέρειας άμεσα πρέπει να επικαιροποιηθούν τα σχέδια για έκτακτες ανάγκες ανά κατηγορία κινδύνου και Περιφερειακή

Ενότητα. Η Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας να συντάξει τα τελικά σχέδια για το σύνολο της Περιφέρειας.

- Να συνταχθεί μητρώο με το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στην Πολιτική Προστασία και τα μέσα που διατίθενται για το σύνολο της Περιφέρειας .
- Να συνταχθεί βάση δεδομένων για το σύνολο της Περιφέρειας με στοιχεία όπως: χώροι συγκέντρωσης πληθυσμού, κατασκηνώσεις, Νοσοκομεία, Αρχαιολογικοί χώροι, Κάμπινγκ, Μοναστήρια, Πάρκα, Άλση, κλπ
- Σε συνεργασία με συναρμόδιες υπηρεσίες να καταγραφούν τα σημεία που θεωρούνται επικίνδυνα προκειμένου να ληφθεί μέριμνα για να αποφευχθούν πιθανές καταστροφικές συνέπειες.

Επίσης:

Για τη διαχείριση και εφαρμογή προγραμμάτων πολιτικής προστασίας

Σε επίπεδο Μητροπολιτικής Περιφέρειας και με ευθύνη της Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας να δημιουργηθεί ένα κέντρο διαχείρισης – κρίσεων που θα αποτελεί τη βάση για πιο ουσιαστική και αποτελεσματική συνεργασία και συνεννόηση τόσο με τις Περιφερειακές Ενότητες, όσο και με τα αρμόδια όργανα όπως η Γ.Γ.Π.Π και άλλους φορείς. Τα υπάρχοντα ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων χρειάζεται να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο των δράσεων άμεσης προτεραιότητας για την αναβάθμιση και συμβατότητα μεταξύ τους που περιγράφονται στο σχέδιο πρότασης « Προετοιμασία εφαρμογής στην Περιφέρεια Αττικής της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης».

Σχετικά με το σχεδιασμό των αναδασώσεων και της αντιχειμαρρικής προστασίας και τη μέριμνα για την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων περιφερειακού επιπέδου

Η Περιφέρεια Αττικής μπορεί να συμβάλει στα πλαίσια της πρόληψης, με την σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με τους Συνδέσμους των Δήμων, π.χ. ΣΠΑΠ

– ΣΠΑΥ- ΑΣΔΑ, για έργα καθαρισμού, προμήθεια και τοποθέτηση πυροφυλακείων, υδατοδεξαμενών, κλπ..

Σχετικά με την αντιχειμαρρική προστασία, άμεση είναι η ανάγκη για καθαρισμούς των ρεμάτων καθώς και για έργα συγκράτησης των εδαφών, όπου αυτό απαιτείται.

Σχετικά με τη μέριμνα για το σχεδιασμό της αντιπυρικής προστασίας και την οργάνωση της αρωγής και συνεργασίας των εμπλεκόμενων κρατικών και άλλων φορέων και των Ο.Τ.Α. στο έργο της καταστολής των δασικών πυρκαγιών.

Εκτός από την επικαιροποίηση των σχεδίων για αντιπυρική προστασία, ο σχεδιασμός σε περιφερειακό επίπεδο χρειάζεται να περιλαμβάνει:

- Εργασίες αποψίλωσης και απομάκρυνσης ξερής φυτικής βλάστησης από τα πρηνή εκατέρωθεν του Οδικού Δικτύου αρμοδιότητας της Περιφέρειας, αλλά και των Πάρκων και Αλσών που ανήκουν στην Περιφέρεια Αττικής.
- Να ανανεωθεί το Μητρώο Εργοληπτικών Εταιριών για την αντιμετώπιση πυρκαγιών
- Συντονισμός με τους ΟΤ.Α. για τον καθαρισμό των ιδιωτικών οικοπέδων, τον καθαρισμό των δένδρων με ευθύνη της ΔΕΗ κατά μήκος του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Τον ορισμό των χώρων συγκέντρωσης κοινού και διαύλων διαφυγής του σε περίπτωση πυρκαγιάς.
- Συνεργασία με τη Διεύθυνση Αναδασώσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης προκειμένου οι μελέτες που καταθέτουν οι Σύνδεσμοι προστασίας των ορεινών όγκων να εγκρίνονται έγκαιρα.
- Εκπόνηση μελέτης για την Οργάνωση της Πολιτικής Προστασίας σε επίπεδο Μητροπολιτικής Περιφέρειας.

A. 2.1.5 Εφαρμογή χωρικού σχεδιασμού

Ο χωρικός σχεδιασμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την αντιμετώπιση προβλημάτων και την προώθηση λύσεων σχεδόν για το σύνολο των ζητημάτων

του περιβάλλοντος, φυσικού και αστικού, και της ποιότητας ζωής στην Αττική, που αναπτύχθηκαν στα προηγούμενα.

Προσθετικά σε αυτήν την καθολικά αποδεκτή εκτίμηση, αναφέρεται το γεγονός ότι η αποτελεσματική άσκηση μεγάλου αριθμού υπηρεσιακών αρμοδιοτήτων της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης Αττικής και κατ' επέκταση η ορθή και έγκαιρη εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων εξαρτάται από την ύπαρξη ολοκληρωμένου και θεσμικά κατοχυρωμένου πλαισίου χωρικού σχεδιασμού. Θεωρείται χρήσιμο να αποσαφηνιστεί ότι δεν αναφερόμαστε μόνο στην άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχουν οι υπηρεσίες περιβάλλοντος και πολεοδομικού σχεδιασμού, αλλά και σε πολλές άλλες που αδειοδοτούν την εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων ή προβαίνουν σε ελέγχους, όπως π.χ. οι υπηρεσίες για την αγροτική ανάπτυξη, την πολιτική γης, την περιβαλλοντική υγιεινή, κλπ.

Παράλληλα, με βάση το Ν. 3852/2010 η Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής ασκεί λειτουργίες στον τομέα χωρικού σχεδιασμού, οι οποίες αφορούν:

- Εξειδίκευση των γενικών κατευθύνσεων και έκδοση οδηγιών στα θέματα πολεοδομικού σχεδιασμού, οικιστικής πολιτικής και κατοικίας, καθώς και οικοδομικού και κτιριοδομικού κανονισμού.
- Εξειδίκευση των στρατηγικών κατευθύνσεων για τον χωροταξικό σχεδιασμό σε επίπεδο μητροπολιτικής περιφέρειας.
- Προώθηση προγραμμάτων/έργων μητροπολιτικών παρεμβάσεων και αναπλάσεων μητροπολιτικής/διαδημοτικής εμβέλειας.

Για τα ζητήματα που αφορούν την άσκηση των μητροπολιτικών λειτουργιών της Περιφέρειας Αττικής στους τομείς του πολεοδομικού σχεδιασμού και των μητροπολιτικών παρεμβάσεων έγινε αναφορά στα αντίστοιχα κεφάλαια.

Ο χωροταξικός σχεδιασμός σε επίπεδο μητροπολιτικής Περιφέρειας Αττικής συμπίπτει με την ύπαρξη ειδικού νομικού πλαισίου, το Ν. 1515/1985 και τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις του για το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας. Στο αμέσως επόμενο διάστημα ολοκληρώνεται η διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης για την πρόταση του νέου ΡΣ Αθήνας/Αττικής προκειμένου στη συνέχεια να γίνει νόμος. Την αρμοδιότητα εφαρμογής του ΡΣ έχει κατά νόμο ο Ο.Π.Σ.Α., φορέας εποπτευόμενος από το ΥΠΕΚΑ.

Στο σχέδιο για το νέο ΡΣΑ περιλαμβάνεται σειρά προτάσεων για επεξεργασία και θεσμική ολοκλήρωση επί μέρους ζητημάτων προκειμένου να είναι εφαρμοστέο το ΡΣ, όπως προώθηση έκδοσης ΠΔ για την προστασία και διαχείριση των ορεινών όγκων, πρόγραμμα μελέτης και κήρυξης ιστορικών τοπίων, συμπλήρωση του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, εξειδίκευση σχεδιασμού για τις γεωργικές περιοχές, θέσπιση αντισταθμιστικών οφελών για την εκτός σχεδίου οικοδόμηση, θέσπιση εργαλείων για τις περιοχές μητροπολιτικών παρεμβάσεων, διαχείρισης ακτών, κλπ.

Επίσης, στους «10+1» Άξονες Προτεραιότητας που προτείνει, ο 11ος αφορά τη Βελτίωση του Συστήματος χωρικού σχεδιασμού και διακυβέρνησης με:

- Τη βελτίωση της εσωτερικής συνοχής και αποτελεσματικότητας του συστήματος χωρικού σχεδιασμού.
- Την προώθηση δομών διακυβέρνησης που θα διασφαλίζουν οριζόντιες συνεργασίες μεταξύ φορέων περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και φορέων άσκησης επιμέρους θεματικών πολιτικών, προκειμένου για τον συντονισμό των χωρικών με τις οικονομικές, αναπτυξιακές και κοινωνικές πολιτικές.
- Την επιχειρησιακή διάσταση του σχεδιασμού μέσω προγραμματισμού διακριτών δράσεων, σύνδεσής τους με τις κατάλληλες πηγές χρηματοδότησης, προώθησης διαδικασιών και κριτηρίων που θα τις αξιολογούν ανά τακτά μεσοπρόθεσμα διαστήματα και θα δίνουν τη δυνατότητα τυχόν αναγκαίων αναπροσαρμογών των επί μέρους πολιτικών.

Σε αυτό το πλαίσιο η μητροπολιτική λειτουργία για την εξειδίκευση των στρατηγικών κατευθύνσεων για τον χωροταξικό σχεδιασμό στην Αττική, απαιτεί περαιτέρω αποσαφήνιση σειράς κρίσιμων ζητημάτων σε συνεργασία με το ΥΠΕΚΑ και το Υπουργείο Εσωτερικών με στόχο η μητροπολιτική περιφέρεια να μην καταστεί ακόμη ένας φορέας που προστίθεται στους υπόλοιπους για τα πολύπλοκα ζητήματα της Αττικής, αλλά να έχει διακριτό ρόλο με συγκεκριμένες ευθύνες.

A. 2.1.6 Κρίσιμα Ζητήματα της Θεματικής Ενότητας

ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
<p>Φυσικοί Πόροι και Περιβαλλοντικές Υποδομές</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ο ζωτικός χώρος των Ορεινών όγκων ως χαρακτηριστική περίπτωση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων (καταστροφικές πυρκαγιές, λατομεία, καταπατήσεις, κλπ). Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου προστασίας τους. - Δραστική μείωση της γεωργικής γης. - Ποσοτική και ποιοτική υποβάθμιση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων. Ανεπάρκεια υδατικών πόρων. Σημαντικά ρυπασμένο θαλάσσιο περιβάλλον κατά περιοχές. Καταπάτηση και κλείσιμο ρεμάτων. - Ατελέστατο δίκτυο ομβρίων και αντιπλημμυρικής προστασίας. - Ανεπάρκεια δικτύων ύδρευσης σε εκτεταμένες χωρικές ενότητες (Αν. και Δυτ. Αττική, νησιά). - Οριακή κατάσταση στην κάλυψη των αναγκών διαχείρισης 	<ul style="list-style-type: none"> - Οι 2 Εθνικοί Δρυμοί και οι λοιποί Ορεινοί όγκοι ως χώροι με υφιστάμενο ακόμη ή εν δυνάμει υψηλό πράσινο. Κεντρική κατεύθυνση για ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου προστασίας. - 52 αξιόλογοι τόποι οικολογικού ενδιαφέροντος ενταγμένοι στους καταλόγους της Ε.Ε. Κεντρική κατεύθυνση για δημιουργία Δικτύου ν. 3937/2011. - Εκτεταμένο παράκτιο μέτωπο. - Προσαρμογή του εθνικού πλαισίου στο ευρωπαϊκό για την αειφόρο διαχείριση του υδάτινου δυναμικού. 	<ul style="list-style-type: none"> - Αντιμετώπιση των ανθρωπογενών πιέσεων στους ορεινούς όγκους και τις λοιπές περιοχές προστασίας. - Αντιμετώπιση των παραγόντων περιορισμού και υποβάθμισης της γεωργικής γης. - Αντιμετώπιση των παραγόντων υποβάθμισης και κατασπατάλησης του ανεπαρκούς υδάτινου δυναμικού. - Αναστροφή της μέχρι σήμερα αντιμετώπισης των ρεμάτων. - Παραμονή πολλών περιοχών κατοικίας χωρίς κατάλληλο πόσιμο νερό

	<p>στερεών αποβλήτων. Εμπλοκές στην εφαρμογή του ΠΕΣΔΑ. Μη συγκρότηση του ΦΟΔΣΑ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αρκετές ελλείψεις στην κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 91/271 για τα υγρά απόβλητα. Απουσία υποδομών σε εκτεταμένες χωρικές ενότητες (Αν. και Δυτ. Αττική, νησιά, μικροί οικισμοί). - Η ατμοσφαιρική ρύπανση, η ηχορύπανση και η θερμική ρύπανση ως προβλήματα για το σύνολο σχεδόν της Περιφέρειας. - Ως πιθανός κίνδυνος, οι καθυστερήσεις στην προώθηση της εφαρμογής του νέου ΡΣΑ (απαιτητές ενέργειες σε θεσμικό επίπεδο). - Ως πιθανός κίνδυνος, η μη αποσαφήνιση ζητημάτων που άπτονται της αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων καθώς και της 	<ul style="list-style-type: none"> - Μητροπολιτική αρμοδιότητα της Περιφέρειας Αττικής στον τομέα διαχείρισης στερεών αποβλήτων. - Σημαντική πρόοδος στην κατασκευή κρίσιμων υποδομών για τα υγρά απόβλητα. Ένταξη πολλών νέων έργων στις χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ. - Ολοκλήρωση και εκσυγχρονισμός του εθνικού πλαισίου για όλες τις μορφές ρύπανσης μέσω της χρηματοδότησης Σχεδίων από το ΕΠΕΡΑΑ. Ανάλυση αρμοδιοτήτων από την Αυτοδιοίκηση β' βαθμού σε σχέση με την παρακολούθηση της ποιότητας του περιβάλλοντος και το σχεδιασμό μέτρων. - Επίκαιρο πλαίσιο κατευθύνσεων ανώτερου χωροταξικού επιπέδου (νέο ΡΣΑ). - Μητροπολιτική αρμοδιότητα Περιφέρειας Αττικής στον τομέα περιβάλλοντος και 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασφαλής και περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των στερεών αποβλήτων. - Παραμονή πολλών περιοχών εντός σχεδίου χωρίς αποχετευτικό δίκτυο. - Απεμπλοκή των διαδικασιών υλοποίησης των κρίσιμων βιολογικών καθαρισμών - Εξοικονόμηση ενέργειας. - Ελλειματική παρακολούθηση της ποιότητας περιβάλλοντος και συχνά αναποτελεσματικός έλεγχος της ρύπανσης.
--	--	---	---

	<p>άσκησης των μητροπολιτικών λειτουργιών.</p>	<p>ποιότητας ζωής. - Χρηματοδοτικά εργαλεία ΕΣΠΑ (ΠΕΠ Αττικής, ΕΠΕΡΑΑ, Ταμείο Συνοχής).</p>	
ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ
Αστικός χώρος	<ul style="list-style-type: none"> - Η ραγδαία γιγάντωση της Πόλης - Η ένταση της αστικοποίησης - Η άναρχη και χωρίς μοντέλο πολεοδομική ανάπτυξη. Ανεπίκαιρα θεσμοθετημένα Γ.Π.Σ. Μη ολοκλήρωση των Π.Μ.Επέκτασης, και κύρωση των Πράξεων Εφαρμογής Χρονοβόρες διαδικασίες & απαίτηση σημαντικών οικονομικών πόρων για την προώθηση του πολεοδομικού σχεδιασμού. - Η ιδιαίτερα πυκνή δόμηση στα αστικά κέντρα. - Η έλλειψη χώρων πρασίνου. - Η εμφάνιση νέων φαινομένων όπως η «γκετοποίηση» κεντρικών, αλλά και ορισμένων άλλων περιοχών, και η αστική φτώχεια. - Εντεινόμενη οικονομική και 	<ul style="list-style-type: none"> - Πρόβλεψη για σταθερότητα πληθυσμού Αττικής. - Επαρκής πολεοδομημένη και θεσμοθετημένη προς πολεοδόμηση γη. - Σημαντική νέα συγκοινωνιακή υποδομή. - Κρίσιμα αποθέματα γης που δημιουργούν ευκαιρίες για πολεοδομική και κοινωνικο – οικονομική αναβάθμιση. - Εμπλουτισμός κεντρικών περιοχών της Πρωτεύουσας με σημαντικά έργα ανάδειξης της πολιτιστικής ταυτότητας. - Επίκαιρο πλαίσιο κατευθύνσεων ανώτερου χωροταξικού επιπέδου (νέο ΡΣΑ). - Μητροπολιτική αρμοδιότητα Περιφέρειας Αττικής στον τομέα των αστικών αναπλάσεων. - Αξιοποίηση ΠΕΠ Αττικής και Τ.Χ. JESSICA για την προώθηση Αστικών Αναπλάσεων, 	<ul style="list-style-type: none"> - Ανεπίκαιρος πολεοδομικός σχεδιασμός που δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στην εφαρμογή του σε σχέση με τις ανάγκες της περιβαλλοντικής και οικονομικής ανάπτυξης. - Συντονισμός και ενεργοποίηση διαδικασιών για την αναζωογόνηση κρίσιμων περιοχών της Αττικής. - Αντιμετώπιση της υποβάθμισης κεντρικών περιοχών και γειτονιών. Ενίσχυση αστικού πρασίνου.

	<p>κοινωνική υποβάθμιση κεντρικών περιοχών.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η μη αξιοποίηση των χώρων και εγκαταστάσεων των Ολυμπιακών παρεμβάσεων για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής. - Περιορισμένα χρηματοδοτικά εργαλεία για την Περιφέρεια Αττικής. - Η εκτεταμένη συναρμοδιότητα φορέων για τα μείζονα ζητήματα του αστικού περιβάλλοντος. - Επιμερισμός της προώθησης και εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδιασμού σε περισσότερους από έναν φορείς (η προώθηση στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση – η εφαρμογή στην Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση). - Ως πιθανός κίνδυνος, οι καθυστερήσεις στην προώθηση της εφαρμογής του νέου ΡΣΑ (απαιτητές ενέργειες σε θεσμικό επίπεδο, μη επικαιροποίηση παλαιών Γ.Π.Σ., κλπ). - Ως πιθανός 	<p>αναβάθμιση Πάρκων και ενίσχυση αστικού και περιαστικού πρασίνου.</p>	
--	---	---	--

	κίνδυνος, η μη έγκαιρη αποσαφήνιση ζητημάτων που άπτονται της αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων καθώς και της άσκησης των μητροπολιτικών λειτουργιών.		
Μεταφορές και Συγκοινωνίες	<ul style="list-style-type: none"> - Εξακολουθούν να παραμένουν βασικά προβλήματα προσπελασιμότητας με σοβαρότερο την κυκλοφοριακή συμφόρηση. - Προβλήματα στο μεταφορικό δίκτυο που εξυπηρετεί το νησιωτικό τμήμα. - Εξακολουθούν να παραμένουν προβλήματα ή/και να εμφανίζονται νέα στην κατάσταση των δημόσιων συγκοινωνιών (καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση λειτουργίας Γραμμών του Μετρό και στην προώθηση νέων, ΗΣΑΠ, Τραμ). - Ανακολουθία μεταξύ της επικαιροποίησης ιεράρχησης του βασικού οδικού δικτύου και των εξελίξεων σε επίπεδο αρμοδιοτήτων φορέων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Η Περιφέρεια Αττικής παραμένει ισχυρός κόμβος Διευρωπαϊκών και Υπεραστικών Δικτύων μεταφορών της χώρας. - Προγραμματισμός / υλοποίηση σημαντικών έργων & παρεμβάσεων μητροπολιτικού επιπέδου στο κυκλοφοριακό & μεταφορικό δίκτυο της Αττικής στην προηγούμενη και τρέχουσα προγραμματική περίοδο. - Συγκεκριμενοποίηση Μεγάλων Έργων στον Τομέα Μεταφορών με την Επιτροπή Ε.Ε. (DG REGIO) στο πλαίσιο της επιτάχυνσης του ΕΣΠΑ. - Προγραμματισμός / υλοποίηση σημαντικών έργων & παρεμβάσεων στο Πρωτεύον Δίκτυο Συγκοινωνιών μητροπολιτικής εξυπηρέτησης – Μέσα σταθερής 	<ul style="list-style-type: none"> - Υιοθέτηση και εφαρμογή των αρχών βιώσιμης κινητικότητας. - Κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση. - Αποτελεσματική εξυπηρέτηση των κατοίκων από τις δημόσιες συγκοινωνίες. - Συμπλήρωση και βελτίωση του βασικού οδικού δικτύου. - Αντιμετώπιση των προβλημάτων βατότητας και ασφάλειας στο οδικό δίκτυο. - Συντονισμός - συνεργασία των συναρμόδιων φορέων.

	<ul style="list-style-type: none"> - Χαμηλό επίπεδο βατότητας και ασφάλειας στο οδικό δίκτυο πολλών περιοχών της Αττικής. - Περιορισμένοι Χώροι Στάθμευσης. - Έλλειψη υποδομών ήπιας μετακίνησης. 	<p>τροχιάς.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Κατάρτιση Σχεδίου Ανάπτυξης Μητροπολιτικού Φορέα Αστικών Συγκοινωνιών στην Αττική. - Προγραμματισμός / υλοποίηση σημαντικών έργων & παρεμβάσεων στο Βασικό οδικό δίκτυο της Αττικής (ΕΣΠΑ, ΠΕΠ, Προϋπολογισμός Π.Α.). - Προγραμματισμός / υλοποίηση σημαντικού αριθμού έργων & παρεμβάσεων για τη βατότητα και ασφάλεια του οδικού δικτύου και σε τοπικό επίπεδο από την Περιφέρεια Αττικής. - Επίκαιρο πλαίσιο κατευθύνσεων ανώτερου χωροταξικού επιπέδου (νέο ΡΣΑ). - Μητροπολιτική αρμοδιότητα Περιφέρειας Αττικής στον τομέα των μεταφορών και συγκοινωνιών. - Άμεση αρμοδιότητα της Περιφέρειας Αττικής για το βασικό οδικό δίκτυο που ανήκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των πρώην Ν.Α. 	
--	--	--	--

Πολιτική Προστασία & ασφάλεια	<ul style="list-style-type: none"> - Ελλείψεις σοβαρές στο σχεδιασμό, την οργάνωση και τα μέσα για την αντιμετώπιση κινδύνων φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών στη βάση των αρχών της πρόληψης και της προφύλαξης. - Ελλείψεις στον προγραμματισμό και καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων και παρεμβάσεων στους διαφορετικούς τομείς που έχουν άμεση σχέση με την άσκηση αποτελεσματικής πολιτικής προστασίας. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μητροπολιτική αρμοδιότητα Περιφέρειας Αττικής στον τομέα της πολιτικής προστασίας και ασφάλειας. - Προγραμματισμός / υλοποίηση έργων & παρεμβάσεων στους τομείς που έχουν άμεση σχέση με την ικανοποίηση των απαιτήσεων της πολιτικής προστασίας και ασφάλειας (αναδασώσεις, αντιπυρικές ζώνες, καθαρισμός ρεμάτων, δίκτυα ομβρίων, κλπ). - Λειτουργία δραστηρίων Συνδέσμων για την προστασία ορεινών όγκων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Αξιολόγηση των κινδύνων κατά περιφερειακή ενότητα - Ενσωμάτωση στο σχεδιασμό και οργάνωση της Πολιτικής Προστασίας και ασφάλειας των αρχών της πρόληψης και προφύλαξης.
Χωρικός Σχεδιασμός	<ul style="list-style-type: none"> - Ως πιθανός κίνδυνος, οι καθυστερήσεις στην προώθηση της εφαρμογής του νέου ΡΣΑ (απαιτητές ενέργειες σε κεντρικό θεσμικό επίπεδο, μη προώθηση των κατώτερων επιπέδων σχεδιασμού, όπως ο πολεοδομικός, κλπ). - Ως πιθανός 	<ul style="list-style-type: none"> - Επίκαιρο πλαίσιο κατευθύνσεων ανώτερου χωροταξικού επιπέδου (νέο ΡΣΑ). - Μητροπολιτική αρμοδιότητα Περιφέρειας Αττικής στον τομέα του χωρικού σχεδιασμού. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μειωμένη αποτελεσματικότητα του χωρικού σχεδιασμού - Νέες μορφές διακυβέρνησης, όπως η μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής που απαιτούν και νέες μορφές συνεργασίας και συντονισμού. - Έγκαιρη προώθηση των απαραίτητων

	κίνδυνος, η μη έγκαιρη αποσαφήνιση ζητημάτων που άπτονται της αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων καθώς και της άσκησης των μητροπολιτικών λειτουργιών.		διαδικασιών και εξασφάλιση των κατάλληλων πηγών χρηματοδότησης.
--	---	--	---

A 2.2. Θεματική ενότητα Β: Κοινωνική μέριμνα, υγεία, πολιτισμός, αθλητισμός

A 2.2.1. Κοινωνική Μέριμνα - Υγεία

A.2.2.1.1. Περιγραφή και αξιολόγηση

Οι υπηρεσίες

Οι αρμοδιότητες Κοινωνικής Μέριμνας και Υγείας της Περιφέρειας ασκούνται από τη Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Μέριμνας και ειδικότερα από τη Δ/ση Μέριμνας, τη Δ/ση Δημόσιας Υγείας και τις επτά (7) Δ/σεις δημόσιας υγείας και κοινωνικής μέριμνας των περιφερειακών ενοτήτων (Κεντρικού-Βόρειου-Νότιου-Δυτικού τομέα, Ανατολικής -Δυτικής Αττικής & Πειραιώς-Νήσων)⁸.

Στην παρούσα φάση (Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2011) αναδιοργανώνεται η Γ.Δ. λόγω του Ν. 3852/07.07.10 (Πρόγραμμα Καλλικράτης), αλλά και των τροποποιήσεων στον οργανισμό της Περιφέρειας (αλλαγή την 01.01.11, προς δημοσίευση νέος οργανισμός-ψηφισμένος από το περιφερειακό συμβούλιο στις 27.06.11 και σχεδιαζόμενη νέα τροποποίηση στο τέλος του 2011). Τμήματά της μεταφέρονται στη Γ. Δ. Ανάπτυξης, καταργείται η Δ/ση υγείας και μέριμνας κεντρικού τομέα, μεταφέρονται αρμοδιότητες πρόνοιας στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ και αρμοδιότητες από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση μεταφέρονται στην Περιφέρεια. Η μεταβατική αυτή περίοδος προκαλεί προβλήματα δυσλειτουργίας παράλληλα όμως δίνει τη δυνατότητα στην Περιφέρεια για αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων της Δ/σης και απλούστευση των διαδικασιών.

Οι **εργασίες** των τμημάτων της Μέριμνας μπορούν να κατανεμηθούν σε δυο μεγάλες κατηγορίες:

⁸ Η Δ/ση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Κεντρικού Τομέα, καταργείται (σύμφωνα με τον προς δημοσίευση νέο οργανισμό των υπηρεσιών της περιφέρειας Αττικής, ο οποίος έχει ήδη ψηφισθεί από το περιφερειακό συμβούλιο) και οι αρμοδιότητές της ανατίθενται (αναλόγως με το αντικείμενο) στη Δ/ση δημόσιας υγείας και στη Δ/ση κοινωνικής μέριμνας.

1. Εργασίες «εποπτείας και ελέγχων» π.χ. έλεγχοι σε ιδρύματα, μη χορήγηση αδειών λειτουργίας, δελτία μετακίνησης σε ΑΜΕΑ κλπ, και
2. Εργασίες «κοινωνικής στήριξης» όπως υιοθεσίες, συμβουλευτική, κοινωνική έρευνα-αυτοψίες, επίλυση προβλημάτων ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες κλπ.

Στις εργασίες εποπτείας-ελέγχων καταγράφονται⁹ προβλήματα όπως: ασάφεια αρμοδιοτήτων, επικαλύψεις με άλλες δημόσιες υπηρεσίες, ανομοιογένεια ζητούμενων δικαιολογητικών ανά περιφερειακή ενότητα, ανεπαρκής μηχανογράφηση, έλλειμμα στον προγραμματισμό των ενεργειών, ανεπάρκειες σε ειδικότητες, έλλειψη νομικής υποστήριξης, καθυστέρηση στην μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και παραλαβή του αντικειμένου από τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι η χρονοβόρα εξυπηρέτηση του πολίτη, οι επιπλοκές στη διεκπεραίωση του έργου, η αδυναμία ορθής παρακολούθησης των υποθέσεων, ο μειωμένος χρόνος που διαθέτουν οι υπηρεσίες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων κοινωνικής στήριξης, καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, προώθησης της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια.

Στις εργασίες *κοινωνικών παρεμβάσεων* (το δεύτερο είδος εργασιών), παρά το ότι αποτελούν τον «πυρήνα» του αναμενόμενου έργου των Διευθύνσεων, καταγράφονται ακόμα περισσότερα και πιο δύσκολο να επιλυθούν προβλήματα: μειωμένος διαθέσιμος χρόνος προσωπικού, αποσπασματικές ενέργειες, έλλειψη στοιχείων για την κατάρτιση ολοκληρωμένων σχεδίων δράσης, ανεπαρκής ενημέρωση για τις παροχές άλλων φορέων (δημόσιων-ιδιωτικών-ΜΚΟ κα) στις μειονεκτούσες ομάδες, έλλειμμα σχεδιασμού και συντονισμού του έργου ανά περιφερειακή ενότητα, αδύναμες συνεργασίες με άλλες διευθύνσεις της Περιφέρειας (π.χ. με τη Δ/ση προγραμματισμού, Νομική υπηρεσία).

Οι **εργασίες των τμημάτων Υγείας** αντίστοιχα διαχωρίζονται σε αδειοδοτήσεις-ελέγχους (όπως: άδειες-ανακλήσεις άσκησης ιατρικών επαγγελματιών, αδειοδοτήσεις λειτουργίας ιατρείων, φαρμακείων, φαρμακαποθηκών, θεωρήσεις μπλοκ χορήγησης ναρκωτικών, κλπ.) και εργασίες παροχής υπηρεσιών υγείας (όπως: εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης, προώθηση δημόσιας υγείας,

⁹ Σύμφωνα με τα ερωτηματολόγια, τις συνεντεύξεις και τις συναντήσεις με υπαλλήλους, που έγιναν στο πλαίσιο του επιχειρησιακού

εμβολιασμοί ταξιδιωτών- μετακινούμενων πληθυσμών, κλπ). Από τα σχετικά ερωτηματολόγια προκύπτουν και στα τμήματα της Υγείας θέματα ανεπαρκούς προγραμματισμού, ελλιπών συνεργασιών, επικάλυψης και ασάφειας αρμοδιοτήτων. Η υπερφόρτωση ακόμα και των εξειδικευμένων υπαλλήλων με διοικητικά καθήκοντα εξαιτίας του όγκου των διοικητικών εργασιών και της έλλειψης οργάνωσης και μηχανογράφησης περιορίζει ακόμα περισσότερο τις δυνατότητες παροχής υπηρεσιών υγείας.

Τα παραπάνω προβλήματα των τμημάτων υγείας και μέριμνας δημιουργούν τελικά ένα **αδύναμο πλαίσιο που εμποδίζει την Περιφέρεια να ασκήσει επιτελικό-συντονιστικό ρόλο, για την προώθηση της κοινωνικής - χωρικής συνοχής στην «Αττική».**

Οι αποδέκτες των υπηρεσιών

Στην Περιφέρεια Αττικής κατοικούν ομάδες που απειλούνται ή βιώνουν σε συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού, φαινόμενο που δημιουργεί κοινωνικές ανισότητες μεταξύ του πληθυσμού και καθιστά αναγκαία τη λήψη μέτρων για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής. Πληθυσμιακές ομάδες που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση¹⁰ και έχουν καταγραφεί από τις υπηρεσίες της περιφέρειας είναι στην πλειοψηφία τους: Άτομα με αναπηρία (κινητική, νοητική, κλπ), Ρομά, Μετανάστες, Άνεργοι, Άστεγοι, πρ/χρήστες, Μονογονεϊκές οικογένειες. Άτομα που ανήκουν στις ομάδες αυτές αντιμετωπίζουν εντονότερα προβλήματα επιβίωσης, επαγγελματικής αποκατάστασης, χρήσης υπηρεσιών υγείας-εκπαίδευσης-μέριμνας κ.α., ενώ συχνά γίνονται αποδέκτες ρατσιστικών συμπεριφορών και απομόνωσης από το γενικό πληθυσμό.

Το φαινόμενο του αποκλεισμού έχει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στα ίδια τα άτομα – μέλη των ευπαθών ομάδων, όσο και γενικότερα στην κοινωνία και στην οικονομία, καθώς παραμένει «αναξιοποίητο» ανθρώπινο δυναμικό, αυξάνεται η ανεργία, ευνοούνται κοινωνικές συγκρούσεις, δημιουργούνται γκέτο στις πόλεις κλπ.

Ένα δεύτερο πρόβλημα που καταγράφεται στην Αττική είναι η ανομοιογένεια μεταξύ των περιοχών της, τόσο σε επίπεδο πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και

¹⁰ Όπως φαίνεται στα ερωτηματολόγια των Δ/νσεων Μέριμνας

περιφερειακών ενοτήτων αλλά και περιοχών μέσα στον ίδιο Δήμο. Παρατηρούνται περιοχές α) με βασικές ελλείψεις σε δημόσιες υποδομές υγείας-μέριμνας (π.χ. στο Νότιο Τομέα και στην Ανατολική Αττική σε δημόσια νοσοκομεία), β) με συγκέντρωση ευπαθών ομάδων (π.χ. μετανάστες σε συνοικίες του κέντρου, Ρομά στις δυτικές περιοχές) γ) περιοχές με επιβαρημένο περιβάλλον (π.χ. Θριάσιο), δ) απομακρυσμένες περιοχές (π.χ. Κύθηρα). Η άνιση ανάπτυξη των περιοχών και οι άνισες συνθήκες διαβίωσης, υγείας και εργασίας, πολλαπλασιάζουν τα φαινόμενα αποκλεισμού, δημιουργώντας χωρικές ανισότητες και ανάπτυξη δυο ταχυτήτων σε πληθυσμούς και γειτονίες μέσα στην ίδια περιφέρεια, γεγονός που επιβάλλει στοχευμένες δράσεις και πολιτικές ανά περιφερειακή ενότητα. Σημειώνεται στο σημείο αυτό ότι ο προγραμματισμός και η ένταξη κατασκευής νέων έργων κοινωνικών υποδομών στο ετήσιο πρόγραμμα εκτελεστέων έργων της Περιφέρειας Αττικής, δεν αποτελεί αρμοδιότητα των Δ/νσεων Υγείας – Μέριμνας, αλλά της Δ/σης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού. Στο πλαίσιο όμως της αποτελεσματικότερης οργάνωσης των υπηρεσιών της Περιφέρειας προτείνεται η διερεύνηση της δυνατότητας συνεργασίας των δύο Δ/νσεων με στόχο έναν πιο ορθολογικό προγραμματισμό χρηματοδότησης κοινωνικών υποδομών, βασισμένο στις καταγεγραμμένες ανάγκες και ελλείψεις ανά Περιφερειακή Ενότητα, ώστε να υποστηριχθεί η κοινωνική συνοχή και να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικότερα ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Η καταπολέμηση του αποκλεισμού αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο των σύγχρονων πολιτικών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης: Ευρωπαϊκή Ένωση - Εθνικά Κράτη - Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την ανάπτυξη διατρέχεται κυρίως από το 2000¹¹ έως το 2020¹² από το στόχο της καταπολέμησης του αποκλεισμού και της προώθησης της συνοχής: «...ένας από τους τρεις πυλώνες της «Στρατηγικής της Λισσαβόνας» είναι ο κοινωνικός πυλώνας για τον εκσυγχρονισμό του κοινωνικού μοντέλου μέσω επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού...». Μια από τις τρεις προτεραιότητες της στρατηγικής της Ευρώπης

¹¹ «Στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση» 2000

¹² Ανακοίνωση της Επιτροπής 03.03.10: «ΕΥΡΩΠΗ 2020 Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη»

έως το 2020 είναι η «Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς – μια οικονομία με υψηλή απασχόληση παρέχοντας οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή»

- Σε εθνικό επίπεδο προγραμματισμού, το ΕΣΠΑ¹³ προωθεί την κοινωνική συνοχή με το γενικό Στόχο 9: «*Προώθηση της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης.*»
- Το προς ψήφιση «Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας/Αττικής 2021¹⁴» θέτει ως δεύτερο άξονα προτεραιότητας την: «*Έμφαση στις πολιτικές κοινωνικής συνοχής*», «... *ως κατεξοχήν ζητούμενο σε περιόδους μετάβασης / κρίσης...*»

Η γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας σήμερα, επηρεάζει αρνητικά όλο τον πληθυσμό και ιδιαίτερα και πρωτίστως τους πληθυσμούς που αντιμετώπιζαν ήδη προβλήματα κοινωνικό-οικονομικής ένταξης καθώς και τις περιοχές με καθυστέρηση στην ανάπτυξη. Προβλέπεται και έχει ήδη αρχίσει η αύξηση του αριθμού των ανέργων, των αστέγων και γενικότερα του πληθυσμού που χρήζει υπηρεσιών υγείας, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και κοινωνικής προστασίας, παράγοντας που καθιστά περισσότερο αναγκαίο από ποτέ το σχεδιασμό και συντονισμό πολιτικών για τη στήριξη των αδυνάτων.

Είναι φανερό πλέον ότι η Περιφέρεια, με βάση τις σημερινές κοινωνικό-οικονομικές συνθήκες στην Χώρα αλλά και στην Αττική και στοχεύοντας στην ευθυγράμμιση των πολιτικών και παρεμβάσεων της με τις ευρωπαϊκές και εθνικές προτεραιότητες για την ανάπτυξη, οφείλει (μέσα από τις υπηρεσίες της Γενικής Δ/σης Υγείας-Μέριμνας) **να αναλάβει πρωταγωνιστικό και επιτελικό ρόλο στην άμβλυνση των κοινωνικών ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων της Αττικής.**

Σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τη δυνατότητα της Περιφέρειας να πρωταγωνιστήσει σε θέματα υγείας-μέριμνας και τοπικής κοινωνικής ανάπτυξης αποτελεί η θέση που έχει ως πολιτική αρχή και υπηρεσία, στο πλέγμα των φορέων που λειτουργούν στην Αττική και παρέχουν σχετικές υπηρεσίες στήριξης του πληθυσμού. Από τα ερωτηματολόγια και τις συνεντεύξεις¹⁵ καταγράφεται μεγάλο κενό στον τομέα των δικτύωσης και συνεργασιών, με ΟΤΑ, ΜΚΟ, άλλες Δημόσιες υπηρεσίες ακόμα και μεταξύ των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Η

¹³ «Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013» Ιανουάριος 2007

¹⁴ «Αθήνα Μεσογειακή Πρωτεύουσα Στρατηγικές & Προτεραιότητες του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας/Αττικής 2021» Ιούνιος 2011

¹⁵ Υλικό που συλλέχθηκε στο πλαίσιο εκπόνησης του Επιχειρησιακού

συνεργασία π.χ. με τη Δ/νση Αναπτυξιακού προγραμματισμού θα μπορούσε να εξασφαλίσει καλύτερο προγραμματισμό της χωροθέτησης των νέων έργων κατασκευής κοινωνικών υποδομών στις περιφερειακές ενότητες ή θα μπορούσε να αξιοποιήσει δυνατότητες χρηματοδότησης επιπλέον παρεμβάσεων από την ένταξή τους σε κοινοτικά προγράμματα.

Το ίδιο ισχύει και για συνεργασίες σε διακρατικό επίπεδο, παρά το γεγονός ότι πολλές μητροπολιτικές περιοχές στην Ευρώπη και τη Μεσόγειο αντιμετωπίζουν παρόμοια με την Αττική προβλήματα σε θέματα αποκλεισμού πληθυσμιακών ομάδων, υγείας μεταναστών κλπ και θα μπορούσαν με ανταλλαγή εμπειριών, μεταφορά τεχνογνωσίας και κοινές δράσεις να προωθηθούν λύσεις.

Από τα διαθέσιμα στοιχεία, γίνεται αντιληπτό ότι στην Αττική δεν υπάρχουν δομημένα δίκτυα συνεργασίας σε ευρεία κλίμακα και συνήθως κάθε φορέας λειτουργεί αποσπασματικά και σχεδόν απομονωμένος από τους λοιπούς. Η ανυπαρξία διαλόγου, ενημέρωσης και κοινής δράσης, πολλαπλασιάζει τα φαινόμενα επικαλύψεων, στερεί από την περιφέρεια τη δυνατότητα δημιουργίας οικονομιών κλίμακας, επηρεάζει αρνητικά τις παρεχόμενες υπηρεσίες στους χρήστες και τελικά δεν υποστηρίζει τους στόχους της συνοχής.

Οι Δ/νσεις της Μέριμνας-Υγείας αντιμετωπίζουν, όπως περιγράφηκε συνοπτικά, πολλά προβλήματα, εξαιτίας εσωτερικών δυσλειτουργιών αλλά και εξαιτίας εξωτερικών παραγόντων (οικονομική κρίση, απουσία συντονισμού, έλλειψη πόρων και υποδομών, αύξηση πληθυσμού σε μειονεκτική θέση και θυλάκων ανεργίας και υποβάθμισης). Υπάρχουν όμως θετικά στοιχεία, όπως ειδικευμένο προσωπικό με εμπειρία και καλή διάθεση, νέοι θεσμοί οργάνωσης και προγραμματισμού των υπηρεσιών, όπως ο νέος οργανισμός και το παρόν επιχειρησιακό, πολιτικές ευρωπαϊκές και εθνικές που στοχεύουν και έχουν ως προτεραιότητα την στήριξη της συνοχής, χρηματοδοτήσεις για παρεμβάσεις σε περιφερειακό επίπεδο και δυνατότητες συνεργασιών σε ευρωπαϊκό – διαπεριφερειακό επίπεδο, εθελοντικό κίνημα, ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στην κοινωνική στήριξη του πληθυσμού.

Η πρόκληση για την Περιφέρεια Αττικής και ιδιαίτερα για τις Δ/νσεις Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας είναι να ξεπεράσουν το διοικητικό – διεκπεραιωτικό τους

χαρακτήρα και να αναλάβουν σε μεγαλύτερο βαθμό, τον επιτελικό ρόλο «που τους αναλογεί», για την επίτευξη των στόχων της μείωσης των ανισοτήτων στις ευκαιρίες, της κοινωνικής ανάπτυξης και τελικά της χωρικής και κοινωνικής συνοχής της Αττικής.

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που απέστειλαν οι Δ/νσεις της Υγείας-Μέριμνας, τη γενικότερη υφιστάμενη κατάσταση, τους στρατηγικούς στόχους ανάπτυξης σε εθνικό-περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και τη δηλωμένη βούληση των πολιτικών αρχών της Περιφέρειας Αττικής για αναβάθμιση των υπηρεσιών και ανάληψη πρωτοβουλιών από την Περιφέρεια προκειμένου να υποστηριχθεί η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της Αττικής προτείνεται ως «**όραμα**» για τον τομέα Υγείας-Μέριμνας της Περιφέρειας, την προγραμματική περίοδο **2012-2014**:

«Η ανάπτυξη της Περιφέρειας Αττικής μέσα από την υποστήριξη της κοινωνικής και χωρικής της συνοχής».

Για την υλοποίηση του οράματος προτείνονται οι εξής **Στρατηγικοί Στόχοι** για το Επιχειρησιακό:

- 1. Στρατηγικός σχεδιασμός στον τομέα και προσδιορισμός του ρόλου της Περιφέρειας στο «άτυπο» δίκτυο φορέων κοινωνικής στήριξης, στην Αττική.**
- 2. Υποστήριξη κοινωνικής-χωρικής συνοχής μέσα από τη μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων στον τομέα Υγείας-Μέριμνας**
- 3. Ταχύτερη και αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών στον πολίτη**

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται κωδικοποιημένα, αφενός μεν τα προβλήματα και οι αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπισθούν αφετέρου δε οι δυνατότητες και οι ευκαιρίες που μπορούν να αξιοποιηθούν προκειμένου η Περιφέρεια να ασκήσει αποτελεσματικά τον επιτελικό της ρόλο στο συγκεκριμένο τομέα. Η καταγραφή αυτή στοχεύει στον εντοπισμό των κρίσιμων ζητημάτων τα οποία πρέπει να αντιμετωπίσει κατά προτεραιότητα η Περιφέρεια.

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
• Έλλειμμα στρατηγικού σχεδιασμού, Γεν. Διεύθυνσης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων	• Ενιαίο πολιτικό κέντρο με ισχυρή δημοκρατική νομιμοποίηση	Έλλειμμα στρατηγικού

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγές στις αρμοδιότητες, επικαλύψεις, μη έγκαιρη προετοιμασία των Δ/σεων για τις αλλαγές αρμοδιοτήτων. • Περιορισμένες συνεργασίες με άλλες υπηρεσίες της Περιφέρειας (νομική, προγραμματισμός κλπ) • Ανεπαρκείς συνεργασίες με φορείς, (Υπουργεία, Δήμους, φορείς δημόσιους, ιδιωτικούς, ΜΚΟ κλπ,) που εμπλέκονται στον τομέα της μέριμνας - υγείας & απροσδιόριστος ρόλος της Περιφέρειας σε αυτό το «ανοργάνωτο» δίκτυο • Ανεκμετάλλετες δυνατότητες διαπεριφερειακών συνεργασιών σε εθνικό-ευρωπαϊκό επίπεδο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Συγκέντρωση δημοσίων-ιδιωτικών υποδομών μέριμνας και υγείας στο λεκανοπέδιο Αττικής • Διοικητική μεταρρύθμιση • Νέος οργανισμός εσωτερικών υπηρεσιών Περιφέρειας και δυνατότητα αναθεώρησής του μέσα στο 2011 • Δυνατότητες διαβαθμιδικής συνεργασίας (Υπουργεία, ΟΤΑ, φορείς) και ανάδειξης του Στρατηγικού Ρόλου της Περιφέρειας • Κοινωνική ευαισθητοποίηση, οργανώσεις, ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα υγείας-πρόνοιας και μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά των δημόσιων υπηρεσιών 	<p style="text-align: center;">σχεδιασμού στον τομέα.</p> <p style="text-align: center;">Ανάγκη προσδιορισμού του ρόλου της Περιφέρειας στο</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ανομοιογένεια χαρακτηριστικών, προβλημάτων και προοπτικών ανάμεσα στις περιφερειακές ενότητες και έλλειψη εμπειρίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Θετικές ιδιαιτερότητες ανά περιφερειακή ενότητα • Θετικό θεσμικό πλαίσιο και πολιτικές Ευρωπαϊκής Ένωσης 	<p style="text-align: center;">Ενθύτερο πλάνο φωτός και μειωμένη</p>
<p>εκπόνησης πολιτικών ανά χωρική ενότητα, βασισμένη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής</p>	<p>για τη στήριξη κοινωνικής-χωρικής συνοχής, δυνατότητες μεταφοράς τεχνογνωσίας και</p>	<p style="text-align: center;">χωρική συνοχή</p>

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη ερευνών για την αποτύπωση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και των προβλημάτων των πληθυσμών-στόχου και των περιφερειακών ενοτήτων • Σημαντικές Χωρικές ανισότητες μέσα στην Περιφέρεια, ως προς τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά των κατοίκων, τη συγκέντρωση ομάδων σε αποκλεισμό, την επιβάρυνση των κατοίκων εξαιτίας του μολυσμένου περιβάλλοντος • Διαφοροποιήσεις και ανισότητες μεταξύ των Περιφ. Ενοτήτων στη διαθεσιμότητα υποδομών υγείας-μέριμνας • Καθυστέρηση στην εφαρμογή θετικών ευρωπαϊκών πολιτικών για το περιβάλλον και τις επιπτώσεις του στη δημόσια υγεία • Αύξηση αριθμού ανέργων, αστέγων, μεταναστών και γενικότερα ομάδων που βιώνουν ή απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό και συνεπώς αναμενόμενη αύξηση των ζητούμενων υπηρεσιών μέριμνας και υγείας • Ανεπάρκεια πολεοδομικού σχεδιασμού και αύξηση του αριθμού περιοχών-κτηρίων που δημιουργούν κίνδυνο για τη δημόσια υγεία • Η οικονομική κρίση που από τη μία επιβαρύνει περισσότερο τον πληθυσμό που απειλείται ή/και βιώνει σε συνθήκες κοινωνικο-οικονομικού αποκλεισμού και από την άλλη περιορίζει τα έσοδα του κράτους που προορίζονται για την περιφερειακή Αυτοδιοίκηση 	<p>συνεργασίες με ευρωπαϊκές μητροπόλεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ευαισθητοποίηση κοινωνίας για τις επιπτώσεις του επιβαρυσμένου περιβάλλοντος στη δημόσια υγεία • Χρηματοδοτήσεις από ΕΣΠΑ: ΠΕΠ Αττικής, Τομεακά Επιχειρησιακά προγράμματα («Ψηφιακή Σύγκλιση», «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» κλπ, Προγράμματα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου • Διαφοροποίηση χαρακτηριστικών, και προοπτικών ανάπτυξης ανάμεσα στις περιφερειακές ενότητες (περιοχές με πολιτιστικά μνημεία, με τουριστική κίνηση, με δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης) 	
<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλο εύρος διοικητικών ενεργειών και ανισοβαρής απασχόληση των τμημάτων σε εργασίες διεκπεραιωτικού και ελεγκτικού χαρακτήρα εις βάρος εργασιών εξειδίκευσης και επιτελικού σχεδιασμού. • Ανισοκατανομή προσωπικού στις διάφορες περιφερειακές ενότητες και απουσία σχεδιασμού επιμόρφωσης υπαλλήλων • Ανομοιογένεια εγγράφων – 	<ul style="list-style-type: none"> • Δηλωμένη πολιτική βούληση για καλύτερη οργάνωση και εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών καθώς και ποιοτικότερες υπηρεσίες στον πολίτη • Εξειδικευμένο, με εμπειρία (στη μεγάλη του πλειοψηφία) προσωπικό • Μεταφορά αρμοδιοτήτων σε πρωτοβάθμιους ΟΤΑ 	<p>Ανάγκη βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας</p>

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<p>δικαιολογητικών διεκπεραίωσης εργασιών και ανεπαρκές σύστημα ηλεκτρονικής παρακολούθησης εργασιών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καθυστέρηση πλήρους εφαρμογής του «Καλλικράτη» και επιμήκυνση της μεταβατικής περιόδου. • Ενίσχυση των γραφειοκρατικών επιπλοκών από την μη έγκαιρη αποσαφήνιση του ρόλου των Γεν. Δ/σεων και των σχέσεων με τις εποπτεύουσες Διευθύνσεις. 		

A.2.2.1.2. Τα κρίσιμα ζητήματα

Έλλειμμα στρατηγικού σχεδιασμού στον τομέα Υγείας - Μέριμνας.

Η θέσπιση του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης με την αιρετή Περιφέρεια και την κατάργηση των Νομαρχιών, έχει προκαλέσει σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στις Δ/σεις Υγείας-Μέριμνας. Από τα κρισιμότερα ζητήματα που εντοπίζονται (στον πρώτο μεταβατικό στάδιο λειτουργίας) είναι η ασάφεια αρμοδιοτήτων, η έλλειψη θεσμών προγραμματισμού και συντονισμού των ενεργειών των Δ/σεων ανά περιφερειακή ενότητα και η έλλειψη θεσμών παρακολούθησης και αξιολόγησης του ίδιου του προγραμματισμού αλλά και της πορείας υλοποίησης και αποτελεσματικότητας των δράσεων.

Ο προγραμματισμός, αφορά πολιτικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες για τον τομέα, κατάρτιση ολοκληρωμένων σχεδίων δράσης ανά Διεύθυνση περιφερειακής ενότητας και έτος, στόχους και αναμενόμενα αποτελέσματα. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση αφορούν τον τρόπο υλοποίησης των πολιτικών, την πορεία υλοποίησης των προγραμματισμένων δράσεων, την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

Ο προγραμματισμός, ο συντονισμός, η αξιολόγηση (όπως προκύπτει με τα έως τώρα δεδομένα της κατάρτισης του επιχειρησιακού) παρουσιάζουν σήμερα σοβαρότατο έλλειμμα, σε ότι αφορά τις πολιτικές και τις παρεμβάσεις της περιφέρειας, στον κοινωνικό τομέα. Παράλληλα, επισημαίνεται η διαρκώς αυξανόμενη αναγκαιότητα ένταξής τους στην καθημερινότητα των υπηρεσιών,

προκειμένου να αξιοποιηθούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό οι διαθέσιμοι πόροι της Περιφέρειας (ανθρώπινο δυναμικό, δομές και υποδομές, προϋπολογισμός κλπ) και να μεγιστοποιηθούν στο έπακρο τα οφέλη για την κοινωνία. Είναι αναγκαίο, μεταξύ των άλλων παρεμβάσεων, άμεσα να επανα-προσδιορισθούν οι αρμοδιότητες τόσο των Δ/σεων όσο και της γενικής Διεύθυνσης, προκειμένου να εφαρμοσθεί σε επαρκές επίπεδο ο προγραμματισμός, η ενιαιοποίηση και η αξιολόγηση των πολιτικών και των ενεργειών της Περιφέρειας, σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα.

Σημαντικός τομέας με προβλήματα αποτελεί και η οργάνωση των υπηρεσιών σε θέματα «αντιμετώπισης και ένταξης στην εσωτερική τους λειτουργία» των αλλαγών που προκύπτουν στις αρμοδιότητες που έχουν. Οι αλλαγές στις αρμοδιότητες που προκύπτουν εξαιτίας μεταβολών στο νομικό πλαίσιο, δημιουργούν συχνά μεγάλες χρονικές περιόδους ασάφειας, επικάλυψης, μη επαρκούς εξυπηρέτησης πολιτών κλπ. Στην κατεύθυνση της αποτελεσματικότερης λειτουργίας είναι αναγκαίο να επανα-προσδιορισθεί ο τρόπος γενικότερης οργάνωσης των Δ/σεων, ιδιαίτερα σε τομείς που εμφανίζουν κενά όπως ο στρατηγικός σχεδιασμός, η ταχεία αντίδραση στις θεσμικές αλλαγές, η παρακολούθηση και αποτελεσματικότητα των ενεργειών.

Ανάγκη προσδιορισμού του ρόλου της Περιφέρειας στο ευρύτερο πλέγμα φορέων κοινωνικής στήριξης.

Στην Αττική¹⁶ λειτουργεί πλήθος δημόσιων, κοινωνικών και ιδιωτικών φορέων που εμπλέκονται σε ζητήματα κοινωνικής στήριξης (Υπουργεία, Δήμοι, εταιρίες, ιδρύματα πρόνοιας, σωματεία-ομοσπονδίες ευπαθών ομάδων, μη κυβερνητικές οργανώσεις κλπ). Όλοι αυτοί αποτελούν ένα άτυπο δίκτυο, το οποίο με τις αποφάσεις και τις δραστηριότητές του επηρεάζει καθοριστικά την ποσότητα και την ποιότητα των παρεχόμενων στην Αττική, κοινωνικών υπηρεσιών.

Η Περιφέρεια ως δευτεροβάθμιος οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης συμμετέχει –εξ' αντικειμένου- στο δίκτυο αυτό, χωρίς όμως να αξιοποιεί¹⁷ όσο θα μπορούσε τις δυνατότητές του. Ενδεικτικά παραδείγματα: α) οι Δ/σεις της δεν έχουν

¹⁶ ως γεωγραφική ενότητα της εδαφικής επικράτειας της Περιφέρειας Αττικής

¹⁷ Σύμφωνα με τα ερωτηματολόγια και τις συναντήσεις που έγιναν στο πλαίσιο κατάρτισης του επιχειρησιακού.

έγκαιρη πληροφόρηση για τις υπηρεσίες που παρέχουν οι άλλοι φορείς, με συνέπεια να μην μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά το σύστημα των παραπομπών. β) ο χωροταξικός προγραμματισμός της Περιφέρειας, για τα νέα έργα κοινωνικών υποδομών, δεν γίνεται σε πλήρη συνεννόηση με τους αντίστοιχους φορείς που έχουν την αρμοδιότητα κατασκευής, με αποτέλεσμα να μην αξιοποιούνται με τον αποδοτικότερο τρόπο οι διαθέσιμοι πόροι συνολικά.

Είναι φανερό ότι η Περιφέρεια, ως δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση οφείλει, να αναζητήσει, να προσδιορίσει και να αναλάβει ένα ευρύτερο συντονιστικό και επιτελικό ρόλο στους φορείς κοινωνικής στήριξης που λειτουργούν στο έδαφος της διοικητικής της αρμοδιότητας.

Ενδοπεριφερειακές ανισότητες και μειωμένη κοινωνική-χωρική συνοχή

Έχουν ήδη περιγραφεί τα εντονότερα προβλήματα απασχόλησης, χρήσης υπηρεσιών, κοινωνικο-οικονομικής ένταξης που αντιμετωπίζουν ειδικές ομάδες του πληθυσμού (Ρομά, οι μετανάστες, τα άτομα με αναπηρία κλπ). Από την άλλη πλευρά, παρά την έλλειψη αξιόπιστων στοιχείων σε τοπικό επίπεδο, είναι απολύτως ορατές οι ενδοπεριφερειακές και οι ενδοδημοτικές πολλές φορές ανισότητες, η ανομοιογένεια χαρακτηριστικών, δυνατοτήτων ανάπτυξης, προβλημάτων και περιορισμών.

Ο διαφορετικός βαθμός κοινωνικής και χωρικής συνοχής ανά Περιφερειακή και Δημοτική ενότητα απαιτεί ειδικές, στοχευμένες δράσεις και ανισοκατανομή πόρων και οι κάτοικοι-εργαζόμενοι να απολαμβάνουν τις ίδιες παροχές, το ίδιο επίπεδο διαβίωσης, τις ίδιες ευκαιρίες ανάπτυξης, σε κάθε σημείο της Περιφέρειας.

Ανάγκη βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας

Η εσωτερική λειτουργία των Υπηρεσιών αναλύεται διεξοδικά στο αντίστοιχο κεφάλαιο του στρατηγικού σχεδίου. Υπογραμμίζεται απλώς (για λόγους μιας ολοκληρωμένης ανάλυσης του τομέα υγείας-μέριμνας) ότι για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη λειτουργία του απαιτούνται δράσεις ενοποίησης και απλούστευσης εγγράφων και διαδικασιών, δράσεις

μηχανοργάνωσης και λειτουργίας βάσεων δεδομένων, αναζήτηση τρόπων ταχύτερης εξυπηρέτησης των χρηστών των υπηρεσιών.

Σημαντικό επίσης στοιχείο για την αποτελεσματική αναδιάρθρωση των ανθρώπινων αλλά των οικονομικών πόρων, οφείλει να αποτελέσει και η υλοποίηση, της προβλεπόμενης από τον «Καλλικράτη», μεταφοράς των αρμοδιοτήτων των Υγειονομικών Περιφερειών (Δ.Υ.Π.Ε.)

A 2.2.2. Πολιτισμός – Αθλητισμός

A.2.2.2.1. Περιγραφή και αξιολόγηση

Οι υπηρεσίες

Σύμφωνα με τον ισχύοντα Οργανισμό της Περιφέρειας Αττικής (ΠΔ145/23-12-2010 ΦΕΚ 238/27-12-2010), οι αρμοδιότητες Αθλητισμού-Πολιτισμού για όλη την Περιφέρεια ασκούνται από το Τμήμα Αθλητισμού Πολιτισμού της Δ/σης Κοινωνικής Μέριμνας, που ανήκει στην Γενική Δ/ση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας. Επειδή η παραπάνω οργάνωση καθίσταται δυσλειτουργική για την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων για το σύνολο της Περιφέρειας, στην πρόταση για το νέο Οργανισμό συμπεριλαμβάνεται η δημιουργία Δ/σης Αθλητισμού Πολιτισμού εντασσόμενη στην Γενική Δ/ση Ανάπτυξης, η οποία θα περιλαμβάνει αντίστοιχα τμήματα ανά περιφερειακή ενότητα.

Παράλληλα, με την υπ. αριθμ 57/2011 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου με την οποία συστάθηκε η επιτροπή «Παιδείας - Δια βίου μάθησης, Πολιτισμού Τουρισμού και Αθλητισμού», δηλώνεται το έντονο ενδιαφέρον της πολιτικής ηγεσίας της Περιφέρειας για την προώθηση αθλητικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, προγραμμάτων σε συνεργασία με συναρμόδιους φορείς, τόσο σε τοπικό όσο και σε υπερτοπικό επίπεδο, καθώς και δράσεων για την προώθηση του πολιτισμού γενικότερα.

Οι Αρμοδιότητες στον τομέα του πολιτισμού

Στον τομέα του Πολιτισμού, οι αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα, κατά κύριο λόγο, αφορούν στην εποπτεία αναγνωρισμένων πολιτιστικών μη κερδοσκοπικών σωματείων, καθώς και στην χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των ερασιτεχνικών σχολών χορού και την εποπτεία τους.

Οι αρμοδιότητες σχετικά με:

- α) τη συμμετοχή σε προγράμματα πολιτιστικών της Περιφέρειας και των Δήμων,
- β) το συντονισμό των δράσεων των Πολιτιστικών φορέων της Περιφέρειας,

γ) την κοινή οργάνωση με τοπικούς φορείς πολιτιστικών εκδηλώσεων με σκοπό την διατήρηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και τη διάδοσή της στους νέους, καθώς και

δ) τη σύσφιξη σχέσεων της Περιφέρειας με τις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις αποδήμων,

αποτελούν νέες αρμοδιότητες και στην παρούσα φάση δεν υλοποιούνται σχετικές δράσεις. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί, ότι αποτελούν και αρμοδιότητα της σχετικής περιφερειακής επιτροπής.

Οι Αρμοδιότητες στον τομέα του Αθλητισμού

Οι αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα αφορούν στη χορήγηση αδείας ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών γυμναστηρίων και ιδιωτικών σχολών εκμάθησης αθλημάτων, καθώς και στην εποπτεία τους, και στην εποπτεία και έλεγχο των αθλητικών σωματείων. Η αρμοδιότητα σχετικά με την υλοποίηση αθλητικών προγραμμάτων σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού, τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και τους αθλητικούς φορείς και οργανισμούς της Περιφέρειας και των Δήμων, **αποτελούν νέες αρμοδιότητες** και στην παρούσα φάση δεν υλοποιούνται σχετικές δράσεις.

Η μεταφορά της αρμοδιότητας σχετικά με την άσκηση εποπτείας επί των Εθνικών αθλητικών κέντρων, παρότι έχει προβλεφθεί Ν. Καλλικράτη (Αρθ. 186, παρ.Η, εδ 20) χρονικό όριο του ενός έτους, δεν έχει υλοποιηθεί ούτε έχει πραγματοποιηθεί κάποιο νομικό βήμα εφαρμογής.

Ωστόσο, σύμφωνα με τις καταγεγραμμένες απόψεις των υπηρεσιών, διαπιστώνονται αρκετά προβλήματα στη λειτουργία τους, που δυσχεραίνουν την εκτέλεση του συνολικού πλαισίου αρμοδιοτήτων τους. Ενδεικτικά αναφέρονται η ελλιπής γραμματειακή υποστήριξη των τμημάτων, η ελλιπής στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό για την υποστήριξη των λειτουργιών της Δ/νσης, η μη τήρηση τυποποιημένου αρχείου, η μη εφαρμογή του ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου και οι ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή.

Η υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα του Πολιτισμού

Η μοναδική πολιτιστική κληρονομιά της Αττικής αποτελεί σημαντική παράμετρο, η οποία μπορεί να αποτελέσει έναν από τους πυλώνες προβολής και ανάπτυξης της περιφέρειας. Η πολιτιστική ταυτότητα της Αθήνας εμπλουτίζεται με την ανάδειξη του πολιτισμού ως βασικού άξονα ενίσχυσης της διεθνούς ακτινοβολίας της. Έτσι μπορεί να ενισχύσει το διεθνή ρόλο της, το οποίο, μεταξύ άλλων, αποτελεί στρατηγικό στόχο του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου της Αθήνας. Τα μνημεία που βρίσκονται διάσπαρτα στον Αττικό χώρο, από τους προϊστορικούς χρόνους έως τις μέρες μας, καταδεικνύουν έναν τόπο στον οποίο αποτυπώνεται ταυτόχρονα η διαρκής παρουσία της ανθρώπινης δημιουργίας. Είναι γνωστό ότι στην Αττική βρίσκονται πολιτιστικοί-αρχαιολογικοί χώροι παγκόσμιας ακτινοβολίας (π.χ. Παρθενώνας), των οποίων η αξία έχει συμπληρωθεί με σύγχρονα πολιτιστικά έργα (Νέο Μουσείο της Ακρόπολης), καθώς και έργα ανάπλασης, όπως η ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας.

Σημαντική πολιτιστική παρακαταθήκη αποτελεί το Φεστιβάλ Αθηνών ως ένας από τους πιο σημαντικούς θεσμούς στα πολιτιστικά δρώμενα της χώρας με ενδιαφέρον σε παγκόσμιο επίπεδο, στους τομείς του θεάτρου, της μουσικής και του χορού, τόσο με κλασικά, όσο με σύγχρονα έργα, ελλήνων και ξένων δημιουργών. Εκτός όμως από το εν λόγω φεστιβάλ, δεν υπάρχει αντίστοιχος σχεδιασμός για μέγα - πολιτιστικά γεγονότα, με διεθνή ακτινοβολία.

Θετική εξέλιξη αποτελούν οι μεγάλης κλίμακας παρεμβάσεις που προγραμματίζονται και σχετίζονται με τον πολιτισμό. Για παράδειγμα σημαντική παρέμβαση θα αποτελέσει το μεγάλο πολιτιστικό σύμπλεγμα στο Φαληρικό Όρμο, για την ανάδειξη του θαλάσσιου μετώπου ως σημαντικού συγκριτικού πλεονεκτήματος της Αθήνας ως μεσογειακής πρωτεύουσα (προβλέπεται η μετατροπή του γηπέδου Tae Kwon Do σε Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο της Αθήνας, η δημιουργία συγκροτήματος της Λυρικής Σκηνής και Εθνικής Βιβλιοθήκης).

Αυτή η διεθνώς ευδιάκριτη ιστορική / πολιτιστική ταυτότητα της Αθήνας, η ανάδειξη του ιστορικού και φυσικού περιβάλλοντος και η προώθηση και προβολή της σύγχρονης πολιτιστικής παραγωγής και των σύγχρονων δημιουργών μπορεί

να αποτελέσει έναν από τους πυλώνες ενίσχυσης της διεθνούς ακτινοβολίας της Αττικής και να συμβάλλει στην τουριστική ανάπτυξη της περιφέρειας.

Παράλληλα, οι πολλαπλοί πολιτιστικοί φορείς και δομές των Δήμων με στοχευμένες δράσεις καθώς και η συγκέντρωση του μεγαλύτερου όγκου των ιδιωτικών δομών και φορέων πολιτισμού, καθιστούν την ανάδειξη του συντονιστικού – επιτελικού ρόλου της Περιφέρειας, κάτι περισσότερο από αναγκαία.

Χρηματοδοτικό πλαίσιο – ΕΣΠΑ

Είναι πολύ θετικό το γεγονός ότι υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι του ΕΣΠΑ 2007-2013, οι οποίοι σχετίζονται με την εκτέλεση έργων υποδομής πολιτισμού μητροπολιτικού χαρακτήρα, την κατασκευή νέων μουσείων, αλλά και την βελτίωση υφιστάμενων, την δημιουργία και τον εξοπλισμό χώρων εκδηλώσεων σύγχρονου πολιτισμού, την ανάπτυξη συνεκτικών πολιτιστικών υποδομών, και με την αποκατάσταση μνημείων και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων. Υπάρχουν αντίστοιχοι άξονες προτεραιότητας και θεματικές προτεραιότητες τόσο στο ΠΕΠ Αττικής και στο ΕΠ Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα ¹⁸.

Πιο αναλυτικά

ΠΕΠ Αττικής : Στον Άξονα Προτεραιότητας 2 ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ, μεταξύ άλλων προβλέπει την κατάλληλη αξιοποίηση της σχέσης τουρισμού-πολιτισμού προκειμένου να καταστεί η Αττική ισχυρό περιφερειακό κέντρο Πολιτισμού και Παιδείας, με έμφαση στην περιοχή της Νοτιανατολικής Ευρώπης και της Ανατολικής Μεσογείου, η δε συνολική κοινοτική συνδρομή για τον Πολιτισμό ανέρχεται σε 103.000.000€.

Η ενίσχυση των πολιτιστικών υποδομών εστιάζεται από το ΠΕΠ Αττικής στην αναβάθμιση των διεθνούς εμβέλειας ισχυρών πόλων προσέλκυσης επισκεπτών της Αττικής (λ.χ. δίκτυο σύγχρονων μουσείων, πινακοθήκη, ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων, ενίσχυση πολιτιστικών θεσμών κ.ο.κ.), ενώ ταυτόχρονα επιδιώκεται να αναδειχθούν και άλλοι χώροι σε αυτό το επίπεδο

¹⁸ ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3 «Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος» - ΚΩΔΙΚΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 58 – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ - http://www.antagonistikotita.gr/greek/prokResults_inst.asp?cs=2

επισκεψιμότητας. Ήδη, σημαντικά έργα αναβάθμισης της μητροπολιτικής πολιτιστικής υποδομής έχουν προωθηθεί με μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων (Λυρική Σκηνή και Εθνική Βιβλιοθήκη), Η αναβάθμιση αυτή οφείλει να επεκταθεί στην αξιοποίηση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων, ώστε να αναδειχθεί η Αττική ως κόμβος τουρισμού-πολιτισμού διεθνούς εμβέλειας,

Οι ενδεικτικές παρεμβάσεις που προβλέπονται από το ΠΕΠ Αττικής είναι :

- Προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Υποδομές πολιτισμού μητροπολιτικού χαρακτήρα.
- Ανάπτυξη συνεκτικών πολιτιστικών υποδομών .
- Προστασία και ανάπτυξη της φυσικής κληρονομιάς με στόχο την ανάπτυξη και προώθηση και μορφών εναλλακτικού τουρισμού.

ΕΠ Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα : Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας - εξωστρέφειας (Άξονας Προτεραιότητας 2), προβλέπονται δράσεις η ενίσχυση των ειδικών μορφών τουρισμού και η προώθηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στον πολιτισμό, κα.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3 αφορά στη βελτίωση των δομών, υποδομών και υποστηρικτικών μηχανισμών για την ανάπτυξη και στήριξη της επιχειρηματικότητας. Ειδικότερα, προβλέπονται ανάπτυξη επενδύσεων στον τομέα του πολιτισμού με έμφαση στην προστασία των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στο νέο **Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής** γίνεται αναφορά στα διαχρονικά πολιτιστικά στοιχεία του αττικού τοπίου, τόσο στον αστικό όσο και στον εξωαστικό χώρο. Προτείνεται η προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών υποδομών, οι οποίες αφορούν:

α) στα ιστορικά κέντρα, μέσω προγραμμάτων ουσιαστικών αναπλάσεων (ανάδειξη ελευθέρων χώρων, διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων, προσέλκυση μόνιμων κατοίκων και χρηστών), καθώς και ειδικές πολεοδομικές ρυθμίσεις, που να διατηρούν τη φυσιογνωμία της περιοχής,

β) στις Πολεοδομικές ενότητες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, μέσω μελετών διατήρησης παραδοσιακών συνόλων, προστασία και διατήρηση παραδοσιακών χρήσεων και επαγγελμάτων, θέτοντας κατά προτεραιότητα συγκεκριμένα οικιστικά σύνολα (πχ τους παραδοσιακούς οικισμούς της Ανατολικής, Βόρειας και Νησιωτικής Αττικής, τους προσφυγικούς συνοικισμούς και τους βιομηχανικούς οικισμούς στο Λαύριο κλπ)

γ) στην αξιοποίηση του κενού κτιριακού αποθέματος και ένταξη του πολιτισμού στην πολιτική των αναπλάσεων, μέσω απογραφής, ανάδειξης και επανάχρησης ιστορικών ή αρχιτεκτονικών αξιόλογων κτιρίων, ή κήρυξης τους ως διατηρητέων, καθώς και ανάδειξης της ευρύτερης περιοχής τους (αναπλάσεις, ανάπτυξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων, κίνητρα για ενεργοποίηση ιδιωτικής πρωτοβουλίας κλπ)

δ) στην ανάδειξη και διασύνδεση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, μέσω καταγραφής και κήρυξης όλων των μνημείων της Αττικής, καθορισμό ζωνών προστασίας μνημείων και αρχαιολογικών χώρων κλπ,

ε) στην ανάδειξη και δημιουργία «διαδρομών πολιτισμικής διαχρονικότητας», μέσω οργάνωσης πολιτιστικών περιπάτων που να διέρχονται ή να καταλήγουν σε 'τόπους ή σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος', σύνδεσης ιστορικών κέντρων στην Αθήνας και του Πειραιά, ολοκλήρωση του προγράμματος της ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων, ανάδειξη του Μεγάλου Αρχαιολογικού Περίπατου, όπου βρίσκονται οι σημαντικότεροι χώροι πολιτισμού της Αθήνας,

στ) στην ενίσχυση νέων «πολιτιστικών διαδρομών», πχ του Νέου Μουσείου Ακροπόλεως με το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, του Ιστορικού κέντρου Αθήνας με τον αρχαιολογικό χώρο της Ελευσίνας κλπ

Η υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα του Αθλητισμού

Στην Αττική υπάρχουν σημαντικές υποδομές αθλητισμού ολυμπιακών προδιαγραφών. Θετική παράμετρο επίσης αποτελεί το γεγονός ότι η χώρα διαθέτει εμπειρία στη διοργάνωση μεγάλων αθλητικών γεγονότων και ότι η Αττική διαθέτει τις απαραίτητες υποδομές φιλοξενίας (επισκεπτών, αθλητών κλπ).

Υπάρχει επομένως η δυνατότητα οργάνωσης μεγάλων αθλητικών γεγονότων σε συνεργασία με Ομοσπονδίες και τη ΓΓ Αθλητισμού.

Η διοργάνωση ωστόσο σημαντικών αθλητικών γεγονότων που θα συμβάλλουν και στην τουριστική προβολή της Αττικής, προϋποθέτει την καταγραφή και αξιοποίηση των αθλητικών υποδομών, την ανάπτυξη συνεργασιών και το συντονισμό με τη ΓΓ Αθλητισμού και Ομοσπονδίες.

Πέρα από την προβολή της Αττικής, μέσα από την διοργάνωση μεγάλων αθλητικών γεγονότων, υπάρχει για τη Περιφέρεια ένα ευρύ πεδίο δράσης στο μαζικό, σχολικό και ερασιτεχνικό αθλητισμό καθώς στην Αττική δραστηριοποιείται ένας μεγάλος αριθμός ερασιτεχνικών αθλητικών σωματείων και οι περισσότεροι Δήμοι υλοποιούν προγράμματα μαζικού αθλητισμού και διενεργούν αντίστοιχες εκδηλώσεις (σχολικά πρωταθλήματα κλπ.) διαθέτοντας, παρά τις ελλείψεις, ένα σχετικά ικανοποιητικό δίκτυο αθλητικών υποδομών και συνολικά σε επίπεδο Αττικής αξιόλογους πόρους.

Παράλληλα, οι δυνατότητες συγκρότησης από τη Περιφέρεια αυτοδιοικητικών δικτύων αθλητισμού, σύμφωνα με το Νόμο «Καλλικράτη» μπορούν να επιφέρουν οικονομίες κλίμακας, καλύτερο συντονισμό δράσεων και διεύρυνση της δυνατότητας συμμετοχής ειδικών ομάδων του πληθυσμού (ΑΜΕΑ, ηλικιωμένοι, μετανάστες κλπ) σε αθλητικές δραστηριότητες.

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται συγκεντρωτικά τα προβλήματα και οι δυνατότητες που διαθέτει η Περιφέρεια για τη στήριξη του πολιτισμού και του αθλητισμού στην εδαφική της επικράτεια.

A.2.2.1.2. Τα κρίσιμα ζητήματα

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Μη αξιοποίηση πολιτιστικού κεφαλαίου της Αττικής - Ανεπαρκής κινητοποίηση και συντονισμός των αρμοδίων φορέων για την προβολή και αξιοποίηση του πολιτισμού στην περιοχή της Αττικής - Ανεπαρκής διαπεριφερειακή συνεργασία σε εθνικό-ευρωπαϊκό-διεθνές επίπεδο για την προβολή του πολιτισμού (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, ιστορία κλπ) της Αττικής 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία ενιαίου πολιτικού κέντρου με ισχυρή δημοκρατική νομιμοποίηση με τη θεσμοθέτηση του δεύτερου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Πολιτιστικοί και αρχαιολογικοί χώροι παγκόσμιας και εθνικής εμβέλειας. - Πολιτιστικοί θεσμοί με διαχρονική παρουσία - Το νέο ρυθμιστικό σχέδιο Αττικής που υποστηρίζει παρεμβάσεις στον πολιτιστικό τομέα - Δυνατότητες σύνδεσης πολιτισμού και τουριστικής ανάπτυξης - Υποδομές αθλητισμού ολυμπιακών προδιαγραφών και δυνατότητες φιλοξενίας διοργάνωσης διεθνών αθλητικών και πολιτιστικών γεγονότων στην Αττική - Μεγάλος αριθμός ερασιτεχνικών σωματείων στον αθλητισμό και τον πολιτισμό - Λειτουργία υποδομών αθλητισμού-πολιτισμού στους περισσότερους ΟΤΑ και διενέργεια αντίστοιχων εκδηλώσεων - Σημαντικές δράσεις σχολικού αθλητισμού - Αυξανόμενο ενδιαφέρον από το κοινό για δραστηριότητες αθλητικές και πολιτιστικές 	<p>Ανάγκη ανάδειξης της πολιτιστικής φυσιογνωμίας και της Διεθνούς αναγνώρισης της Αττικής.</p> <p>Έλλειψη συντονισμού και συνεργασίας των φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Απουσία προγραμματισμού και υλοποίησης ενεργειών επιτελικού χαρακτήρα συνολικά και κατά περιφερειακή ενότητα - Ανεπαρκής στελέχωση υπηρεσιών - Ανεπαρκείς συνεργασίες με λοιπές υπηρεσίες της Περιφέρειας, ΟΤΑ, Υπουργεία και εξυπηρετούμενους. - Έλλειψη εμπειρίας πρότερου σχεδιασμού σε επίπεδο Περιφέρειας - Γραφειοκρατικές επιπλοκές από την μη έγκαιρη αποσαφήνιση του ρόλου της Γενικής Διεύθυνσης και των σχέσεων με την εποπτευόμενη Διεύθυνση/Τμήματα 	<ul style="list-style-type: none"> - Ισχυρή πολιτική βούληση της περιφερειακής αρχής για την προώθηση του πολιτισμού-αθλητισμού μέσα από την σύσταση Επιτροπής του Περιφερειακού Συμβουλίου «Παιδείας-Δια βίου μάθησης, Πολιτισμού Τουρισμού και Αθλητισμού» - Δημιουργία Διεύθυνσης στο νέο Οργανισμό της Περιφέρειας και μεταφορά της στην Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης. - Νέες δυνατότητες της Περιφέρειας στον τομέα του αθλητισμού-πολιτισμού σύμφωνα με το Νόμο «Καλλικράτη» - Δυνατότητες συγκρότησης διαβαθμικών δικτύων στους τομείς του πολιτισμού-αθλητισμού, 	<p>Ανάγκη αναβάθμισης των υπηρεσιών της Περιφέρειας για την αποτελεσματικότερη άσκηση αρμοδιοτήτων στον τομέα πολιτισμού - αθλητισμού</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Καθυστέρηση πλήρους εφαρμογής του Καλλικράτη και επιμήκυνση της μεταβατικής περιόδου - Απουσία κεντρικού προγραμματισμού της αξιοποίησης των εθνικών αθλητικών κέντρων που λειτουργούν στα όρια της εδαφικής επικράτειας της Περιφέρειας - Απουσία σχεδιασμού για την χωροθέτηση αθλητικών κέντρων μέσα στην περιφέρεια - Υποτυπώδεις συνεργασίες μεταξύ ΟΤΑ (Α', Β' βαθμού) για το σχεδιασμό και την υλοποίηση κοινών δράσεων - Αδυναμία άμεσης χρηματοδότησης από ευρωπαϊκούς πόρους στον τομέα του αθλητισμού - Έλλειψη ικανών πόρων για χρηματοδότηση δράσεων αθλητισμού 	<p>σύμφωνα με το Νόμο «Καλλικράτη»</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ικανό ύψος πόρων που διατίθεται σε δημοτικό επίπεδο και δυνατότητες οικονομιών κλίμακας από τη διαβαθμιδική συνεργασία - Διαθέσιμοι πόροι για τον πολιτισμό μέσω του ΕΣΠΑ 	
---	---	--

Ανάγκη ανάδειξης της διεθνούς φυσιογνωμίας της Περιφέρειας Αττικής.

Πανθομολογούμενο είναι ότι υπάρχει ένα πλούσιο ιστορικό, αρχαιολογικό, πολιτιστικό απόθεμα, οι αντικειμενικές δηλαδή δυνατότητες για την εκπλήρωση του οράματος για την «Αθήνα – Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Μεσογείου». Παράλληλα γίνεται άμεσα αντιληπτή η έλλειψη συντονισμού και συνεργασίας των δημοσίων κυρίως φορέων, που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού, έτσι το παραγόμενο αποτέλεσμα δεν αποφέρει δεδομένα ανάλογα με το ιστορικό μέγεθος και τον πολιτιστικό πλούτο της Αττικής. Θετικό στοιχείο αποτελεί η διαφαινόμενη βούληση της Κεντρικής Διοίκησης, όπως αυτή διατυπώνεται στο σχέδιο του ΡΣΑ, για την προτεραιότητα στην προστασία και ανάδειξη του ιστορικού και φυσικού περιβάλλοντος της Αττικής. Αυτό το πλαίσιο θέτει επιτακτικά στην **Περιφέρεια Αττικής, ως ισχυρά δημοκρατικά εκλεγμένη διοίκηση, την ανάγκη να αναλάβει πρωτοβουλίες ανάδειξης αυτής της μοναδική φυσιογνωμίας μέσω της οργάνωσης συνεργασιών με τους κεντρικούς φορείς Πολιτισμού, με δημοτικές, κοινωνικές και επαγγελματικές δομές και συλλογικότητες και να μην παραμείνει αμέτοχος θεατής των εξελίξεων. Η**

αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών (portal ψηφιακής προβολής κλπ.), οι ευρωδιαπεριφερειακές συνεργασίες, η εντονότερη συμμετοχή της σε ευρωπαϊκές και διακρατικές πρωτοβουλίες και προγράμματα θα συνεισφέρει σημαντικά σε αυτή την υπόθεση.

Στον τομέα του Αθλητισμού, κατά κοινή ομολογία τόσο στο εσωτερικό όσο και διεθνώς η Ελλάδα, και ειδικότερα η Αττική, δεν αξιοποίησε κατάλληλα τα οφέλη (σε υποδομές, εμπειρία κλπ) από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Οι μεγάλες αθλητικές υποδομές παραμένουν μέχρι σήμερα αναξιοποίητες, το πλούσιο ανθρώπινο κεφάλαιο δεν αξιοποιήθηκε, το απόθεμα εθελοντισμού μηδενίστηκε και οι ποιοτικές υποδομές φιλοξενίας που δημιουργήθηκαν στην Αττική δεν μπόρεσαν να αποκομίσουν τα προσδοκώμενα οφέλη από τη μεταολυμπιακή περίοδο. Η χώρα σήμερα, λόγω και της οικονομικής κρίσης, αποφεύγει να αναλάβει αθλητικές διοργανώσεις διεθνούς κύρους. Σε αυτή τη δύσκολη περίοδο, δημιουργείται **μία ευκαιρία** ώστε με πρωτοβουλία της Περιφέρειας Αττικής, και προς τη κατεύθυνση προσέλκυσης επισκεπτών και επενδύσεων, να επανεκκινήσει η προσπάθεια για διοργάνωση μεγάλων αθλητικών γεγονότων κατάλληλα σχεδιασμένων και προσαρμοσμένων στις υπαρκτές δυνατότητες με το μικρότερο δυνατό κόστος. Είναι σαφές ότι οι οικονομικοί πόροι δεν είναι απεριόριστοι και η δυσπιστία των πολιτών ως προς τα οφέλη αυτών των γεγονότων είναι μεγάλη, απαιτείται η απόλυτη διαφάνεια στη διαχείριση, η κινητοποίηση και συμμετοχή στο σχεδιασμό και την υλοποίηση του αξιόλογου επιστημονικού δυναμικού της Αττικής, η ουσιαστική συνεργασία / συνδιοργάνωση με τους κεντρικούς φορείς και τις ομοσπονδίες, η κινητοποίηση εθελοντικών πρωτοβουλιών και η ενεργός συμμετοχή της κοινωνίας.

Έλλειψη συντονισμού και συνεργασίας των φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς αθλητισμού πολιτισμού.

Το πολιτιστικό καλεντάρι (Φεστιβάλ, μουσεία, εκθέσεις, παραστάσεις, συναυλίες κλπ.) στην Αττική δείχνει μεμονωμένες κινήσεις διάφορων δημοσίων δημοτικών και κοινωνικών φορέων πολιτισμού, που δρουν αποσπασματικά και πολλές φορές ανταγωνιστικά μεταξύ τους, δημιουργώντας αφενός μεν σύγχυση επιλογής στον πολίτη αφετέρου δεν αποφέρουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα καθώς δεν

ενδιαφέρει πλέον την κοινωνία, ποιος είναι ο φορέας που «πραγματοποιεί» ή «οικειοποιείται» π.χ. κάποια εκδήλωση, αλλά η ποιότητα της, ο σκοπός και στόχος της, το κόστος και η δυνατότητα συμμετοχής. Σε αυτό το πλαίσιο, συνυπολογίζοντας την τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας, η Περιφέρεια Αττικής έχει τη δυνατότητα να οργανώσει συνεργασίες (διαδημοτικές, διαβαθμιδικές, άτυπες) ανά ΠΕ προκειμένου να επιτευχθούν σημαντικές οικονομίες κλίμακας (π.χ. στα πολλαπλά δημοτικά φεστιβάλ τόσο στη χορηγία όσο και στο κόστος των εκδηλώσεων). Επιπλέον μέσω του ΕΣΠΑ (ΕΠ Αττικής) μπορεί να κατευθύνει πόρους για υποδομές, σε περιοχές που διαθέτουν αναξιοποίητο αρχαιολογικό, ιστορικό, πολιτιστικό απόθεμα και μπορούν να αποτελέσουν πεδία ολοκληρωμένης οικονομικής ανάπτυξης αξιοποιώντας τις υπάρχουσες δυνατότητες συνεδριακού, ψυχαγωγικού, κλπ τουρισμού.

Ανάγκη αναβάθμισης των υπηρεσιών της Περιφέρειας για την αποτελεσματικότερη άσκηση αρμοδιοτήτων στον τομέα πολιτισμού - αθλητισμού

Όπως αναφέρθηκε, μέχρι σήμερα με τον ισχύοντα Οργανισμό της Περιφέρειας Αττικής, οι αρμοδιότητες Αθλητισμού-Πολιτισμού για όλη την Περιφέρεια ασκούνται από το Τμήμα Αθλητισμού Πολιτισμού της Δ/σης Κοινωνικής Μέριμνας, που ανήκει στην Γενική Δ/ση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας. Επειδή η παραπάνω οργάνωση καθίσταται δυσλειτουργική για την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων για το σύνολο της Περιφέρειας, στην πρόταση για το νέο Οργανισμό συμπεριλαμβάνεται η δημιουργία Δ/σης Αθλητισμού Πολιτισμού εντασσόμενη στην Γενική Δ/ση Ανάπτυξης, η οποία θα περιλαμβάνει αντίστοιχα τμήματα ανά περιφερειακή ενότητα.

Είναι προφανές ότι δεν αρκεί μόνο η τυπική οργανωτική διαδικασία για να επιτευχθούν οι στόχοι ανάδειξης της διεθνούς φυσιογνωμίας της Περιφέρειας Αττικής και διασύνδεσης με τους φορείς που δραστηριοποιούνται στην Αττική. Κρίσιμο ζήτημα αποτελεί η ουσιαστική ενίσχυση των νέων υπηρεσιακών μονάδων με επιστημονικά εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και επαρκή μέσα, που γίνεται ιδιαίτερα επείγουσα αν υλοποιηθεί η πρόβλεψη του Καλλικράτη για μεταφορά της εποπτεία των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων στη Περιφέρεια.

A 2.2.3. Περιβαλλοντική Υγιεινή

A.2.2.3.1. Περιγραφή και αξιολόγηση

Οι υπηρεσίες

Οι αρμοδιότητες της Περιβαλλοντικής Υγιεινής και των Υγειονομικών Ελέγχων ασκούνται στην Περιφέρεια από τέσσερις υπηρεσιακές μονάδες:

- Διεύθυνση Π.Υ. & Υ.Ε. Κεντρικού και Νότιου Τομέα
- Διεύθυνση Π.Υ. & Υ.Ε. Βόρειου Τομέα και Ανατολικής Αττικής
- Διεύθυνση Π.Υ. & Υ.Ε. Δυτικού Τομέα και Δυτικής Αττικής
- Διεύθυνση Π.Υ. & Υ.Ε. Πειραιώς και Νήσων

Το έργο των Υπηρεσιών είναι κατεξοχήν ελεγκτικό, αφού οι αρμοδιότητές τους επικεντρώνονται σε ελέγχους για την τήρηση των υγειονομικών κανονισμών, αυτεπάγγελτα ή κατόπιν αιτήσεων ή καταγγελιών. Την ελεγκτική τους δικαιοδοσία την ασκούν σε καταστήματα, σχολεία, δημόσια κτήρια, ξενοδοχεία, οχήματα, πλοία κλπ.

Στο μεγαλύτερο ποσοστό του εργάσιμου χρόνου τους απασχολούνται¹⁹ με την εφαρμογή του υγειονομικού κανονισμού, με γνωματεύσεις για την αδειοδότηση ή την αφαίρεση άδειας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, τον έλεγχο ανθυγιεινών εγκαταστάσεων καθώς και με ενέργειες για την θεραπεία καταγγελιών πολιτών. Το Τμήμα Υγειονομικού Ελέγχου λιμένος Πειραιώς ασχολείται κατά 90% με θέματα υγειονομικών ελέγχων πλοίων. Οι υπάλληλοι των Δ/σεων επίσης συμμετέχουν σε διάφορες επιτροπές όπως: επιτροπές ελέγχου κτιριακών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των κτιρίων που μετέχουν στην Πολιτική Προστασία, επιτροπές διαχείρισης στερεών αποβλήτων, επιτροπές αδειοδότησης πτηνοτροφικών εγκαταστάσεων κ.α.

Το είδος των εργασιών, των Υπηρεσιών Περιβαλλοντικής Υγιεινής είναι κυρίως ελεγκτικό, συνεπώς η αποτελεσματικότητά τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εσωτερική οργάνωση των υπηρεσιών και την εξασφάλιση αποτελεσματικών μεθόδων εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό οι Υπηρεσίες έχουν προτείνει δράσεις όπως:

¹⁹ Σύμφωνα με τα ειδικά ερωτηματολόγια, που συμπληρώθηκαν στο πλαίσιο του επιχειρησιακού της Περιφέρειας

συνεχή επιμόρφωση προσωπικού, μηχανογράφηση, βελτίωση συνεργασιών με άλλες υπηρεσίες Περιφέρειας: Νομική- Οικονομική, επίλυση πρακτικών θεμάτων (ανάλογα με την περιφερειακή ενότητα). Αυτά όμως αποτελούν αντικείμενο ξεχωριστού κεφαλαίου του επιχειρησιακού και εκεί αναλύονται διεξοδικά.

Σε σχέση με την επίλυση προβλημάτων της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα της περιβαλλοντικής υγιεινής, προτείνονται²⁰: Απλούστευση των διαδικασιών, διερεύνηση δυνατότητας πιστοποίησης των Υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη οργάνωση της εργασίας, επιβολή προστίμων και κυρώσεων στους ελεγχόμενους, επισήμανση και καταγραφή προβλημάτων και συνεργασία με συναρμόδιους φορείς για την οριστική λύση ζητημάτων όπως: κατασκευή δικτύων, επίλυση προβλημάτων ΧΥΤΑ, καθαρισμός ρεμάτων, χωροθέτηση και δημιουργία οργανωμένων χώρων για την εγκατάσταση των Ρομά κλπ.

Σημασία της Επίδρασης του Περιβάλλοντος στην Υγεία

Η σχέση μεταξύ περιβάλλοντος και υγείας είναι στενή και πολύπλοκη. Η σύνθετη, μακροχρόνια και αθροιστική έκθεση σε φυσικούς, μικροβιακούς και χημικούς ρυπαντές στο νερό, στον αέρα, στα απόβλητα, στο έδαφος, στα διάφορα καταναλωτικά προϊόντα καθώς και στα κτίρια, μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία.

Η προστασία της Δημόσιας Υγείας, από την απειλή διαφόρων περιβαλλοντικών παραγόντων, συνδέεται άμεσα με τη διασφάλιση των συνθηκών υγιεινής του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος και την ενίσχυση των περιβαλλοντικών παραγόντων που επηρεάζουν θετικά την υγεία. Οι περιβαλλοντικές απειλές κατά της υγείας αφορούν στις παθογόνες επιδράσεις βιολογικών, χημικών και φυσικών παραγόντων και περιλαμβάνουν:

- Τη ρύπανση του αέρα που έχει βραχυχρόνιες και μακροχρόνιες βλαπτικές επιδράσεις στην υγεία.
- Τη θαλάσσια ρύπανση

²⁰ Σύμφωνα με τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια των αρμοδίων Δ/νσεων

- Την ποιότητα του νερού που είναι επίσης εξαιρετικά σημαντική για την υγεία, προκαλώντας επιδράσεις τόσο μέσω της άμεσης κατανάλωσης πόσιμου νερού, όσο και μέσω της διατροφικής αλυσίδας.
- Άλλους παράγοντες που έχουν ενοχοποιηθεί για βλαβερές επιδράσεις στην υγεία όπως η ύπαρξη και διασπορά στο περιβάλλον τοξικών και ραδιενεργών ουσιών, η κακή διαχείριση μολυσματικών αποβλήτων, η οποία οδηγεί σε διασπορά και ανάπτυξη εστιών μόλυνσης του πληθυσμού κλπ.

Με σκοπό την αποτελεσματικότερη μελέτη των παραγόντων που καθορίζουν την περιβαλλοντική υγεία και προκειμένου να προσδιοριστούν επαρκώς τα τμήματα εκείνα του περιβάλλοντος που μπορούν να τροποποιηθούν με βραχυπρόθεσμες ή μακροχρόνιες παρεμβάσεις, ώστε να μειωθούν οι επιπτώσεις στην υγεία, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ.) υιοθέτησε τον παρακάτω πρακτικό ορισμό για το περιβάλλον : *«Περιβάλλον είναι όλοι εκείνοι οι φυσικοί, χημικοί και βιολογικοί παράγοντες, εκτός του ανθρώπινου, και όλες οι σχετικές συμπεριφορές, εξαιρουμένων εκείνων των φυσικών περιβαλλόντων που δεν είναι δυνατόν ρεαλιστικά να τροποποιηθούν».*²¹

Συχνά, το νοσολογικό φορτίο είναι αποτέλεσμα διαφόρων παραγόντων κινδύνου, περιβαλλοντικών, κοινωνικών και συμπεριφοράς. Έχει προσδιοριστεί ότι το 23% όλων των θανάτων μπορούν να αποδοθούν σε περιβαλλοντικούς παράγοντες. Από τις 102 μείζονες ασθένειες, ομάδες ασθενειών και τραυματισμούς που καλύφθηκαν από το World Health Report το 2004, προέκυψε ότι οι παράγοντες κινδύνου του περιβάλλοντος συνεισφέρουν στο νοσολογικό φορτίο σε 85 από αυτές τις κατηγορίες²².

Σημαντικό παράγοντα φαίνεται να αποτελεί και η περιφερειακή / κοινωνική διάσταση της επίδρασης του περιβάλλοντος και του νοσολογικού φορτίου στην υγεία του πληθυσμού. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας παρατηρείται, αφενός μεν, μία μεγαλύτερη έκθεση σε κινδύνους σε «φτωχές» περιοχές / περιφέρειες / κοινότητες, αφετέρου λιγότερες δυνατότητες πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας²³.

²¹ http://www.who.int/topics/environmental_health/en/

²² Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας - WHO (2006) Preventing Disease through Healthy Environments – Towards an estimate of the environmental burden of disease. Geneva.

²³ Το ίδιο.

Η Αττική αποτελεί περιοχή, με έντονα περιβαλλοντικά προβλήματα που επιβαρύνουν τη δημόσια υγεία: ατμοσφαιρική χημική ρύπανση, μεγάλο όγκο στερεών αποβλήτων με άλυτα ζητήματα διαχείρισης, ανεπάρκεια κοιμητηρίων και προβλήματα στην χωροθέτηση νέων, ηχορύπανση, μόλυνση Σαρωνικού, κλπ. Τα προβλήματα αυτά επηρεάζουν αρνητικά και μια σειρά άλλων παραγόντων όπως ποιότητα εδάφους, υπόγεια ύδατα, κλίμα, κ.α. Η επιβάρυνση στη δημόσια υγεία εξαιτίας της ρύπανσης εμφανίζει διαφοροποιήσεις (στο είδος και το βαθμό) ανά περιφερειακή ενότητα.

Τα σημαντικότερα προβλήματα με επιπτώσεις στη δημόσια υγεία στην Αττική, όπως καταγράφονται από τις Δ/νσεις ανά Περιφερειακή Ενότητα μπορούν να αποκωδικοποιηθούν ως εξής ²⁴:

- Δ/νση Κεντρικού & Νότιου Τομέα Αθηνών : Ανθυγιεινές Εστίες (εγκαταλειμμένα κτίρια, ελεύθεροι χώροι), Διαρροές ακαθάρτων, ηχορύπανση από κέντρα διασκέδασης, υγειονομικό έλεγχο καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, ελέγχους για την απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσιους χώρους, διατήρηση κατοικίδιων ζώων υπό απαράδεκτες συνθήκες.
- Δ/νση Βόρειου Τομέα Αθηνών & Ανατολικής Αττικής : Θέματα ύδρευσης, αποχέτευσης, εγκατάστασης Ρομά, καθαρισμού ρεμάτων και χώρων υγειονομικής ταφής απορριμμάτων. Επιπλέον αναφέρεται επίσης σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν εξαιτίας της συμμετοχής της Υπηρεσίας σε επιτροπές: διαχείρισης στερεών αποβλήτων, αδειοδότησης πτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, πολιτικής προστασίας. Προβλήματα με θαλάσσια ρύπανση διότι υπάρχουν πολλά λιμάνια με έντονη δραστηριότητα όπου αντιμετωπίζεται γενικότερο πρόβλημα με την ρύπανση του θαλάσσιου περιβάλλοντος καθώς και των ακτών. Επίσης υπάρχουν διάσπαρτοι χώροι ανεξέλεγκτης εναπόθεσης απορριμμάτων (οικιακά, βιομηχανικά, αδρανή υλικά). Ανεξέλεγκτες εγκαταστάσεις σταυλισμών χωρίς άδεια και χωρίς τις κατάλληλες υποδομές. Προβλήματα με την επιτήρηση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων με έντονη ρύπανση (φυτοφάρμακα, απόβλητα). Εγκαταλειμμένες εγκαταστάσεις Λατομείων και μεταλλείων.

²⁴ Σύμφωνα με τα ερωτηματολόγια και τις συναντήσεις με υπαλλήλους των Διευθύνσεων, που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της σύνταξης του Επιχειρησιακού

- Δ/νση Δυτικού Τομέα Αθηνών & Δυτικής Αττικής : Ανεξέλεγκτη απόρριψη αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων, με υπογράμμιση ότι το πρόβλημα είναι μεγαλύτερο στην Π.Ε. Δυτικής Αττικής και στα προβλήματα που προκύπτουν από την εγκατάσταση νομάδων ή αθιγγάνων και προβλήματα που προκύπτουν από τη λειτουργία του ΧΥΤΑ Δήμου Φυλής, ο οποίος έχει κορεσθεί και δημιουργεί ανθυγιεινές καταστάσεις, μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα κλπ.

- Δ/νση Πειραιά και Νήσων υπογραμμίζει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει στα νησιά: δυσκολίες στη διενέργεια υγειονομικών ελέγχων και δειγματοληψιών θαλασσινού και πόσιμου νερού, έλλειψη έργων υποδομής για την εξασφάλιση ποιότητας πόσιμου ύδατος, μη λειτουργία βιολογικών καθαρισμών.

Από τις αρμοδιότητες και τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι Δ/νσεις Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι αιτίες που προκαλούν τα προβλήματα, «ξεπερνούν» τις αρμοδιότητες των συγκεκριμένων υπηρεσιών και συνεπώς για την οριστική επίλυση αυτών είναι απαραίτητη η ενεργοποίηση μιας ευρείας γκάμας φορέων δημόσιων και ιδιωτικών.

Η Περιφέρεια, στην παρούσα φάση, μπορεί **αρχικά να βελτιώσει την οργάνωση των αρμοδίων τμημάτων της**, ώστε στο μέτρο που της αναλογεί να προστατεύσει τη δημόσια υγεία με βάση τους προβλεπόμενους ελέγχους, με δράσεις ενημέρωσης και πρόληψης, με καταγραφή-ιεράρχηση των προβλημάτων και σε ένα δεύτερο επίπεδο **να διερευνήσει τις δυνατότητες προώθησης λύσεων, για τα πλέον επικίνδυνα από αυτά για τη δημόσια υγεία**, μέσα από ειδικές συνεργασίες με συναρμόδιους φορείς.

Ως στρατηγικός στόχος για την επόμενη περίοδο 2012-2014, προτείνεται: **Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση βιώσιμης στρατηγικής της Περιφέρειας κατά των κινδύνων που δημιουργούνται στη δημόσια υγεία, από το περιβάλλον και η προώθηση οριστικών λύσεων για τα πλέον επικίνδυνα προβλήματα, μέσα από αναβαθμισμένες συνεργασίες με συναρμόδιους φορείς.**

Ειδικοί Στόχοι:

- Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων και βιώσιμων πολιτικών από την Περιφέρεια, για την προστασία της Δημόσιας Υγείας από τους περιβαλλοντικούς κινδύνους και

εξειδίκευσή τους ανάλογα με το είδος του προβλήματος και τις ιδιαιτερότητες ανά περιφερειακή ενότητα.

- Ο προσδιορισμός του ρόλου της Περιφέρειας στην εξεύρεση οριστικών λύσεων σε προβλήματα προστασίας της δημόσιας υγείας, από τους κινδύνους που προκαλεί το περιβάλλον.
- Η προστασία της δημόσιας υγείας των κατοίκων της Περιφέρειας Αττικής, μέσα από την αναβαθμισμένη λειτουργία των Διευθύνσεων Περιβαλλοντικής Υγιεινής

A.2.2.3.2. Τα κρίσιμα ζητήματα

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<ul style="list-style-type: none"> • Αποσπασματική πολιτική της περιφέρειας, χωρίς στρατηγικό σχεδιασμό και αξιολόγηση προόδου • Ανεπαρκής συνεργασία των υγειονομικών υπηρεσιών της Περιφέρειας και άλλων φορέων • Ανεπάρκεια εφαρμογής χωρικού σχεδιασμού διαχείρισης αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων (υγρών και στερεών) • Ανεπαρκής έλεγχος ορθής λειτουργίας σημαντικών για την υγεία περιβαλλοντικών υποδομών (π.χ. βιολογικών καθαρισμών). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ενιαίο πολιτικό κέντρο με ισχυρή δημοκρατική νομιμοποίηση • Μεγάλο εύρος φορέων που ασχολούνται με τις επιπτώσεις του περιβάλλοντος στη δημόσια υγεία (πολιτικές αρχές, δημόσιες υπηρεσίες, ιδιωτικοί φορείς, επιστημονική κοινότητα, ΜΚΟ κ.α.) • Δυνατότητες διαπεριφερειακής συνεργασίας 	<p>Ανεπαρκής στρατηγικός σχεδιασμός της Περιφέρειας και έλλειμμα συνεργασιών.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Ανεπάρκεια πολιτικών πρόληψης και προαγωγής της περιβαλλοντικής υγείας ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε περιφερειακής ενότητας • Ανεπάρκεια πολεοδομικού σχεδιασμού και αναπλάσεων «ανθυγιεινών εστιών» με αποτέλεσμα την επιβάρυνση της υγείας των κατοίκων • Απουσία ολοκληρωμένου μητροπολιτικού συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων. • Διαφοροποιήσεις στο είδος και στην ένταση των προβλημάτων ανά περιφερειακή ενότητα (π.χ. πόσιμο νερό στα νησιά) • Ανεξέλεγκτη και χωρίς σχεδιασμό εγκατάσταση κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων (Ρόμα, μετανάστες κλπ) • Αύξηση του αριθμού των αστέγων, με επακόλουθα στην ατομική και δημόσια υγεία • Μειωμένη αντίληψη της έννοιας της ατομικής ευθύνης για την υγεία (πχ ακαθαρσίες κατοικιδίων, απορρίμματα κλπ 	<ul style="list-style-type: none"> • Θετικές ιδιαιτερότητες στην ποιότητα του περιβάλλοντος και στις δυνατότητες για βελτίωσή του ανάμεσα στις περιφερειακές ενότητες • Δυνατότητα χρηματοδότησης παρεμβάσεων από κοινοτικούς πόρους • Κοινωνική ευαισθητοποίηση & κινητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος • Ύπαρξη ευαισθητοποιημένων Μ.Μ.Ε. 	<p>Ανάγκη μείωσης των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων στην περιβαλλοντική υγιεινή και προώθησης της συνοχής.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Απουσία εξειδικευμένου προσωπικού υποστήριξης ορισμένων υπηρεσιών & ελλειμματική επιμόρφωση προσωπικού (ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε Π.Ε.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Εμπειρία στις δράσεις προφύλαξης της δημόσιας υγείας από περιβαλλοντικούς κινδύνους 	<p>Ανάγκη βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Ανομοιογένεια εγγράφων – δικαιολογητικών διεκπεραίωσης εργασιών και ανεπαρκές σύστημα ηλεκτρονικής παρακολούθησης εργασιών • Ανεπαρκείς συνεργασίες μεταξύ των τμημάτων της περιφέρειας • Ανεπαρκή κονδύλια για έρευνες, συσχέτισης του περιβάλλοντος με τη δημόσια υγεία 		
---	--	--

Ανεπαρκής στρατηγικός σχεδιασμός της Περιφέρειας και έλλειμμα συνεργασιών.

Ο μέσος κάτοικος της Αττικής, σήμερα είναι εκτεθειμένος σε έναν πολύ μεγάλο εύρος νοσολογικού φορτίου στο νερό, στον αέρα, στην τροφή και σε άλλα προϊόντα που καταναλώνει. Αυτή η πολλαπλή επιβάρυνση στη δημόσια υγεία, αναδεικνύει την ανάγκη αποφυγής των αποσπασματικών μέτρων και παρεμβάσεων , αλλά την ανάπτυξη επιστημονικά τεκμηριωμένων προσεγγίσεων και πολύπλευρες συνεργασίες κοινωνικής εταιρικότητας, για την προώθηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης για την περιβαλλοντική υγιεινή, σε συνεργασία με συναρμόδιους, δημόσιους και κοινωνικούς φορείς. Η οριστική λύση των προβλημάτων όπως λ.χ. κατασκευή δικτύων, ΧΥΤΥ-Α, καθαρισμός ρεμάτων, χωροθέτηση και δημιουργία χώρων για την εγκατάσταση των Ρομά κλπ. μπορεί να επιτευχθεί μόνο με επιστημονική τεκμηρίωση, επιτελικό σχεδιασμό με δημοκρατικό προγραμματισμό και πολύπλευρη κοινωνική διαβούλευση και συνεργασία. Σήμερα, είναι ιδιαίτερα εμφανής, η ελλιπής ανάπτυξη κοινωνικών συνεργασιών εντός της Περιφέρειας, η απουσία ενιαίας στρατηγικής και ενός συνεκτικού σχεδίου δράσης των υπηρεσιών.

Ανάγκη μείωσης των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων στην περιβαλλοντική υγιεινή και προώθησης της συνοχής.

Η κοινωνική και χωρική διάσταση, στην ανισομέρεια κατανομής των περιβαλλοντικών κινδύνων στην υγεία των διαφόρων ομάδων πληθυσμού, αντικατοπτρίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στο σημαντικά διαφορετικό επίπεδο

ρύπων και νοσογόνων αιτίων, των επιμέρους περιφερειακών ενοτήτων της Αττικής. Τόσο τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά (π.χ. νησιά) όσο και τα κοινωνικά (π.χ. Δυτική Αττική) επιδρούν στην ισόρροπη ανάπτυξη και στην συνεκτικότητα της περιφέρειας. Από την καταγραφή των απόψεων των υπηρεσιακών παραγόντων και της πολιτικής ηγεσίας της Περιφέρειας, εμφανίζεται επιτακτική η επίλυση χρόνιων ζητημάτων υποδομών – όπως, η συνεχής και ασφαλής, ύδρευση στα νησιά, οι ανεξέλεγκτοι ΧΑΔΑ και καταυλισμοί εντός και εκτός Λεκανοπεδίου, η προβληματική διαχείριση των στερών και υγρών αποβλήτων κλπ, με σημαντικές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία - σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα.

Ανάγκη βελτίωσης των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας.

Όπως αναφέρθηκε το είδος των εργασιών των Υπηρεσιών Περιβαλλοντικής Υγιεινής της Περιφέρειας Αττικής, είναι κυρίως ελεγκτικό και συνεπώς η αποτελεσματικότητά τους εξαρτάται από την εσωτερική οργάνωση, την στελέχωση, την εκπαίδευση και την εξασφάλιση αποτελεσματικών μέσων και μεθόδων εργασίας.

A.2.3. Οικονομία και απασχόληση

A.2.3.1. Οικονομική Ανάπτυξη, Μεταφορές και Επιχειρηματικότητα

Η Περιφέρεια Αττικής αποτελεί τον ισχυρότερο επιχειρηματικό ιστό της εθνικής οικονομίας από πλευράς παραγωγικής διάρθρωσης, επενδύσεων καινοτομίας και τεχνολογίας. Η Περιφέρεια Αττικής συμβάλλει διαχρονικά σε σημαντικό βαθμό στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Χώρας, βελτιώνοντας συνεχώς τη σχετική της θέση:

- το 1995 το Περιφερειακό ΑΕΠ –με βάση τα στοιχεία των Εθνικών Λογαριασμών 2011- συνέβαλε κατά 38,0% στη διαμόρφωση του Εθνικού ΑΕΠ, ποσοστό που διατηρήθηκε μέχρι και το 2002,
- από το 2003 και μετά –και λόγω Ολυμπιακών Αγώνων- η σχέση αυτή βελτιώθηκε ραγδαία, φθάνοντας το 2007 ακόμα και το 49,74% (!),
- τα έτη 2008 και 2009 παρατηρείται υποχώρηση στη «ζώνη» του 43%, η οποία λόγω της επιτεινόμενης κρίσης, εκτιμάται ότι θα έχει επιδεινωθεί σε ακόμα χαμηλότερα επίπεδα.
- Αντίστοιχα, το κατά κεφαλήν περιφερειακό ΑΕΠ από το 138% του εθνικού (Χώρα = 100) κατά το έτος 2007, υποχώρησε το 2009 στο 119%.
- Η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (ΑΠΑ) του πρωτογενή τομέα στην Αττική κινείται στα χαμηλά εθνικά όρια του 4,5% περίπου: η ΑΠΑ του Τομέα το 2006 ήταν στο 4,4% (όσο και στον εθνικό μ.ο. για να διατηρηθεί με μικρές διακυμάνσεις στο 4,5% το 2009 (ενώ σε επίπεδο χώρας μειώθηκε στο 3,1%)²⁵.
- Η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (ΑΠΑ) του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας κινείται στο 33,0%: η ΑΠΑ του Τομέα το 2006 ήταν στο 33,0% (20,4% στη Χώρα), για να διατηρηθεί με μικρές διακυμάνσεις στο 33,4% το 2009 (ενώ σε επίπεδο Χώρας μειώθηκε στο 17,8%).
- Αντίστοιχα, η Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής (ΑΠΑ) του τριτογενή τομέα στην Αττική κινείται στο 50,0% περίπου με αρνητικές τάσεις: η ΑΠΑ του Τομέα το 2006 ήταν στο 53,9% (75,2% στη Χώρα), για να διολισθήσει στο 47,2% το 2009 (ενώ σε επίπεδο Χώρας αυξήθηκε στο 79,1%).
- Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (ΑΕΠΚ), σε σταθερές τιμές παρουσιάζουν σε επίπεδο Χώρας κάμψη από το 2008, η οποία συνεχίζεται μέχρι σήμερα, με τάσεις περαιτέρω επιδείνωσης²⁶. Οι ΑΕΠΚ στην Αττική μειώνονται ταχύτερα από ό,τι σε άλλες Περιφέρειες.
- Η διεθνής ανταγωνιστικότητα των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών είναι χαμηλή, ενώ το ποσοστό των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο ΑΕΠ (περίπου 23% στο 2008) είναι το χαμηλότερο στην ΕΕ των 15, ειδικά αν συγκριθεί με αυτό των λοιπών μικρών οικονομιών, συμβάλλοντας έτσι στο μεγάλο άνοιγμα του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών²⁷.

²⁵ Πηγή: ΕΣΥΕ, Εθνικοί Λογαριασμοί, 2011

²⁶ Έκθεση για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση 2011, ΙΝΕ ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ

²⁷ BCG, Η Ελληνική Οικονομία σε Αναζήτηση Στρατηγικής, Σεπτέμβριος 2011

Οι ΜΜΕ της Περιφέρειας αποτελούν την έκφραση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην πράξη:

- Στην Αττική συγκεντρώνεται το 35% των ΜΜΕ της χώρας, οι οποίες επιτυγχάνουν αντίστοιχα το 67% του κύκλου εργασιών σε εθνικό επίπεδο²⁸
- Το 94% περίπου των ΜΜΕ απασχολεί έως 9 εργαζόμενους και πραγματοποιεί τζίρους έως 500 χιλ. Ευρώ.
- Ο βαθμός ενσωμάτωσης της καινοτομίας στις ΜΜΕ αγγίζει μόλις το 12,8% της νέας επιχειρηματικότητας.
- Σύμφωνα με διάφορες έρευνες διαπιστώνεται ότι περίπου το 80% των επιχειρήσεων έχουν την μορφή οικογενειακής επιχείρησης.
- Στην Αττική δραστηριοποιούνται επίσης πάνω από 280.000 φυσικά πρόσωπα που λειτουργούν ως τεχνίτες κάθε μορφής, χειριστές μηχανημάτων κ.λπ. Η αδειοδότηση και παρακολούθηση των επαγγελματιών αυτών θεωρείται απηρχαιωμένη²⁹.

Η εγκατάσταση – χωροθέτηση των μεταποιητικών κυρίως εγκαταστάσεων στην Αττική είναι προβληματική. Οι οργανωμένοι χώροι είναι ελλιπείς και μέχρι σήμερα ανελαστικοί ως προς την επέκτασή τους, ενώ οι άτυπες βιομηχανικές συγκεντρώσεις (στην λεγόμενη παρακηφίσια ζώνη και στο Θριάσιο) δημιουργούν σημαντικά περιβαλλοντικά και κυκλοφοριακά προβλήματα.

Η πολεοδόμηση των ήδη θεσμοθετημένων «υποδοχέων» μεταποιητικών / επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ και σε περιοχές εντός θεσμοθετημένων Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου) που βρίσκονται σε καθεστώς εκτός σχεδίου, καθώς και η εξασφάλιση των αναγκαίων υποδομών αποτελούν στρατηγική επιλογή στο υπό διαβούλευση Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας- Αττικής 2021.

Αντίστοιχα, υπάρχει ανάγκη εξορθολογισμού της δημιουργίας και διαχείρισης λατομικών ζωνών. Η ανεξέλεγκτη δημιουργία λατομείων στην Αττική έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία χώρων εντελώς αποψιλωμένων, με επικίνδυνες κλίσεις, υψηλά πρανή και σαθρά εδάφη, εικόνα πλέον χαρακτηριστική σε ορισμένες πρώην προαστιακές περιοχές της Αθήνας γύρω από το Αιγάλεω όρος, τα Τουρκοβούνια και τον Υμηττό. Το τοπίο αυτό δυστυχώς συνεχίζει να αναπαράγεται, με άμεση πρόκληση σοβαρής ρύπανσης.

Οι βασικές προϋποθέσεις για τη λειτουργία ενός λατομείου είναι σχετικές με την άδεια μίσθωσης ή εκμετάλλευσης, την υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και αποκατάστασης της περιοχής μετά την επέμβαση και την έγκριση επέμβασης σε δασική έκταση. Η χορήγηση αδειών εκμεταλλεύσεως ιδιωτικών – δημοτικών λατομείων Βιομηχανικών Ορυκτών ή Μαρμάρων και η ανανέωση της άδειας λειτουργίας τους και γενικότερα ο καθορισμός και ο αποχαρκτηρισμός

²⁸ Εθνικό Παρατηρητήριο ΜΜΕ, ΕΟΜΜΕΧ, 2011

²⁹ π.χ. για την απόκτηση της άδειας Ηλεκτρολόγου Εγκαταστάτη Α Ειδικότητας, σήμερα έχουν, μεταξύ άλλων, εφαρμογή 5 ΒΔ και 2 ΠΔ (ΠΔ 1988/252, ΠΔ 1988/41 και ΒΔ 13-2-1936, ΒΔ 14-10-1937, ΒΔ 4-11-1949, ΒΔ 1965/328 και ΒΔ 1966/407).

λατομικών περιοχών συνιστά κρίσιμη αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης.

Τα περισσότερα ενεργά λατομεία αδρανών υλικών λειτουργούν μόνο με την πρώτη άδεια, που συνήθως προϋπάρχει του 1986 και παρά την λήξη της το 1994, ανανεώνεται κατά διαστήματα. Συχνά λειτουργούν μέσα σε αρχαιολογικούς χώρους, σε δασικές ή αναδασωτές περιοχές, σε τοπία φυσικού κάλλους ή κοντά σε οικισμούς. Σήμερα, αναπτύσσονται στην ανατολική πλευρά του Υμηττού και δεν συγκεντρώνονται σε οροθετημένες λατομικές ζώνες, με κάποιες εξαιρέσεις, όπως οι λατομικές περιοχές στον Δήμο Ασπροπύργου και στην Σαλαμίνα.

Στην Αττική υπάρχουν επίσης δύο μεγάλα λατομεία αδρανών υλικών που εξυπηρετούν τις τσιμεντοβιομηχανίες ΧΑΛΥΨ και ΤΙΤΑΝ (στα όρια του Νομού Βοιωτίας) και 4 λατομικές ζώνες μαρμάρου στις περιοχές Πεντέλης και Αγίας Μαρίνας. Ειδικότερα, τα ανενεργά λατομεία αδρανών βρίσκονται γύρω από το Λεκανοπέδιο και σε επαφή με τον αστικό ιστό.

Τόσο τα προβλήματα της Αθήνας που σχετίζονται με το «επιχειρείν» αλλά και με την ποιότητα ζωής, όσο και το γενικότερα προβληματικό επιχειρηματικό περιβάλλον της χώρας, κατατάσσουν την Αθήνα πολύ χαμηλά ως ελκυστικό τόπο άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (από την 32^η θέση το 2006 στην 34^η θέση³⁰ το 2009). Επιπρόσθετα,

Η ενεργειακή κατανάλωση στην Αττική παρουσιάζει αυξητικές τάσεις και εμφανίζει έντονη εποχικότητα με αιχμή τους καλοκαιρινούς μήνες, λόγω προσέλευσης επισκεπτών αλλά και υψηλών συνήθως θερμοκρασιών. Δεδομένου ότι κύριο χαρακτηριστικό του Ελληνικού Συστήματος Ηλεκτρικής Ενέργειας είναι η μεγάλη συγκέντρωση σταθμών παραγωγής στο βόρειο τμήμα της χώρας (Δυτική Μακεδονία), ενώ το κύριο κέντρο κατανάλωσης βρίσκεται στο Νότιο (Περιοχή Αττικής και Πελοποννήσου) υπάρχει μεγάλη γεωγραφική ανισορροπία μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης, που έχει ως συνέπεια την εμφάνιση προβλημάτων ασφάλειας και κυρίως αστάθειας, και συνακόλουθων δυσχερειών στη διατήρηση ικανοποιητικών επιπέδων τάσεων στο Νότιο Σύστημα κατά τις ώρες υψηλού φορτίου (ΠΕΠ Αττικής 2007-2013).

Για το σκοπό αυτό κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση των υποδομών του τομέα, προκειμένου για την ασφάλεια τροφοδότησης του νότιου Συστήματος και την αύξηση του περιθωρίου ευστάθειας της τάσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα, στους τομείς των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας η πρόοδος στην Ελλάδα και ειδικότερα στην περιοχή της Περιφέρειας Αττικής υπήρξε περιορισμένη. Έχει αξιοποιηθεί κυρίως η ηλιακή ενέργεια για οικιακή χρήση. Σύμφωνα με μελέτη του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, μπορεί να αξιοποιηθεί η αιολική ενέργεια σε διάφορες τοποθεσίες της Αττικής λόγω του υπάρχοντος σημαντικού αιολικού δυναμικού.

³⁰ Πηγή: European Cities Monitor, 2010. Η κατάταξη αυτή το 1990 περιελάμβανε 25 πόλεις, ενώ το 2010, 36 πόλεις αντίστοιχα.

Επιπλέον, ο βαθμός διεύθυνσης του φυσικού αερίου στον οικιακό τομέα ήταν σχετικά περιορισμένος μέχρι σήμερα, αυξάνεται όμως σταδιακά και η τάση αυτή προβλέπεται να συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια, γεγονός που αναμένεται να συμβάλει και στον περιορισμό της ρύπανσης.

Οι συνέπειες της οικονομικής ύφεσης στην τελική κατανάλωση ενέργειας γίνεται αισθητή και στον τομέα των μεταφορών: το 2010 η μείωση κατανάλωσης καυσίμου στις δραστηριότητες των μεταφορών ανέρχεται στο 13,7%, γεγονός που οδηγεί σε συνολική μείωση της κατανάλωσης ενέργειας του εν λόγω τομέα της περιόδου 2007-2010 κατά 8,9%. Σύμφωνα με το 2ο ΣΔΕΑ³¹, ο τομέας των μεταφορών παρουσιάζει σημαντική αύξηση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας, κατέχοντας το υψηλότερο μερίδιο σε σχέση με τους υπόλοιπους τομείς (45%), αναδεικνύεται δε ως ιδιαίτερα προβληματικός ως προς την ενεργειακή του αποτελεσματικότητα, τόσο αναφορικά με τις αστικές όσο και τις υπεραστικές μετακινήσεις.

Ο τομέας των μεταφορών στην Περιφέρεια Αττικής χαρακτηρίζεται από τις περιορισμένες υποδομές σε μέσα σταθερής τροχιάς, την υπερβολική χρήση αεροπορικών μεταφορών, τη μειωμένη χρήση δημόσιων μέσων αστικής μετακίνησης, καθώς και την άναρχη και σπάταλη επέκταση των οδικών μεταφορών εμπορευμάτων.

Ένας από τους Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττικής 2007-2013 αφορά στην ενίσχυση των υποδομών προσπελασιμότητας –ενέργειας. Στον Άξονα περιλαμβάνονται οι παρεμβάσεις που στοχεύουν στην αναβάθμιση / επέκταση των υποδομών στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας. Ο Άξονας Προτεραιότητας συμβάλλει στην επίτευξη του Γενικού Στόχου του Προγράμματος «Βελτίωση της ελκυστικότητας της Αττικής σαν Διεθνές Επιχειρηματικό κέντρο» και του Γενικού Στόχου «Βελτίωση της ποιότητας ζωής και της προστασίας του περιβάλλοντος».

Στο πλαίσιο του Γενικού Στόχου «Βελτίωση της ελκυστικότητας της Αττικής σαν Διεθνές Επιχειρηματικό κέντρο» αλλά και λόγω αναγκαιότητας εναρμόνισης της χώρας με την ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε απαιτείται η βελτίωση των ενεργειακών υποδομών που συμβάλλουν στην ενίσχυση της ευστάθειας του συστήματος και την μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο.

Στον τομέα της ενέργειας η στρατηγική εστιάζεται στην αναβάθμιση των υποδομών για την διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού και με άλλες πηγές ενέργειας πλην πετρελαίου αλλά και για την ολοκλήρωση της διασύνδεσης των δικτύων μεταφοράς ηλεκτρισμού. Στόχος είναι η μείωση της εξάρτησης από το πετρέλαιο για λόγους περιβαλλοντικούς αλλά και η ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού, μέσω της επέκτασης των δικτύων φυσικού αερίου και των εγκαταστάσεων αποθήκευσής του, την αξιοποίηση των ΑΠΕ και την αναβάθμιση

³¹ 2ο Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (ΣΔΕΑ), ΥΠΕΚΑ, Σεπτέμβριος 2011, στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας 2006/32/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση κατά τη τελική χρήση και του Νόμου 3855/2010 (ΦΕΚ Α'95) 'Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά τη τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις'.

των δικτύων σύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας της Περιφέρειας με την υπόλοιπη χώρα.

Στον τομέα ανάπτυξης Βιώσιμων Ενεργειακών Πόρων και ενίσχυσης της Αειφορίας, προβλέπονται οι ακόλουθες ενδεικτικές παρεμβάσεις :

- Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα.
- Επενδύσεις από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Ενεργειακές επενδύσεις σε δημόσια κτίρια (π.χ. νοσοκομεία κ.α.) και γενικότερα στον δημόσιο και οικιακό τομέα, ειδικές ενεργειακές επενδύσεις και επενδύσεις αξιοποίησης βιομάζας.
- Έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων εναλλακτικών ενεργειακών τεχνολογιών.
- Αειφορική διαχείριση των ενεργειακών πόρων .
- Αύξηση του ποσοστού ακαθάριστης περιφερειακής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμη ηλεκτροπαραγωγή (Οδηγία 2001/77/ΕΚ),
- Βελτίωση της σχέσης κατανάλωσης καυσίμων μεταφορών (επί ενεργειακής βάσης) με χρήση βιοκαυσίμων (Οδηγία 2003/30/ΕΚ),
- Συμβολή στη μέση ετήσια εξοικονόμηση ενέργειας στην τελική χρήση κατά 1% (Οδηγία 2006/32/ΕΚ) και συγκράτηση του ρυθμού αύξησης του CO₂ και των άλλων αερίων θερμοκηπίου κατά 25%.

Τέλος, συνοδευτικό προς τις ανωτέρω παρεμβάσεις είναι το 2ο ΣΔΕΑ³², το οποίο στοχεύει στην συντονισμένη προώθηση πολιτικών και μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική χρήση οδηγώντας σε εξοικονόμηση ενέργειας τουλάχιστον έως 16,41TWh το 2016 εκπληρώνοντας επομένως τον εθνικό στόχο για εξοικονόμηση ενέργειας ίση με ποσοστό 9% της μέσης ετήσιας τελικής ενεργειακής κατανάλωσης αναφοράς. Επίσης, ο Ν.3661/2008 «Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις» εναρμονίζει το εθνικό δίκαιο με την Οδηγία 2002/91/ΕΚ και επικεντρώνεται αποκλειστικά στην ενεργειακή απόδοση του κτιριακού τομέα με την εφαρμογή του ΚΕΝΑΚ.

³² ΥΠΕΚΑ, Σεπτέμβριος 2011

A.2.3.1.1. Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Τομέα Ανάπτυξης και Μεταφορών

Η ανάπτυξη, ως γενική έννοια, διαμορφώνεται στο επίπεδο της Αιρετής Περιφέρειας Αττικής ως ένα «σύστημα» αρμοδιοτήτων, ασκούμενο κυρίως από τις ακόλουθες Διευθύνσεις:

- Τη Διεύθυνση Βιομηχανίας Ενέργειας και Φυσικών Πόρων,
- Τις επτά (7) Διευθύνσεις Ανάπτυξης στις αντίστοιχες Περιφερειακές Ενότητες (Τμήματα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων και Εμπορίου),
- Τη Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΓΔΜΕ) και τις επιμέρους Διευθύνσεις στις οποίες διαρθρώνεται,
- Το Τμήμα Κινήτρων της πρώην Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Ανάπτυξης (ΣΧΑΝ), του οποίου οι αρμοδιότητες μεταφέρονται από 1-7-2011 στη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού.

Στην ανάλυση που θα ακολουθήσει, θα γίνει προσέγγιση της οργανωτικής διάρθρωσης και των δυνατοτήτων βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των οργανωτικών μονάδων της Αιρετής Περιφέρειας που συγκροτούν τον «τομέα» δραστηριοτήτων που αναφέρεται στην ανάπτυξη, στην επιχειρηματικότητα, στις επενδύσεις, στον τουρισμό, στις μεταφορές, στην ενέργεια, στις επικοινωνίες κ.λπ.

Οι αρμοδιότητες που ασκούνται σε επίπεδο Αιρετής Περιφέρειας είναι κυρίως αδειοδοτικού, ελεγκτικού και εκτιμητικού χαρακτήρα και καλύπτουν σχεδόν όλο το φάσμα των μεταποιητικών και εμπορικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των «τεχνικών επαγγελμάτων» (του Ν. 6422/1934, όπως ισχύει).

Πέραν αυτών των αρμοδιοτήτων, η Περιφέρεια λειτουργεί στην πράξη:

- Ως υποδοχέας ερωτημάτων σχετικών με την έναρξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, πληροφοριών για τις επενδυτικές ευκαιρίες στην Περιφέρεια, για το καθεστώς αδειοδοτήσεων, εγκατάστασης νέων επιχειρήσεων ή επέκτασης υφιστάμενων, της διαδοχής των επιχειρήσεων κλπ.
- Ως αποτέλεσμα αυτού του «συμβουλευτικού» ρόλου (που θεσμικά παραμένει «εν κενώ»), της έλλειψης σχετικής ηλεκτρονικής ενημέρωσης και εξυπηρέτησης των επενδυτών και επιχειρηματιών και της ανάγκης ενιαιοποίησης των αδειοδοτικών δραστηριοτήτων, έχουν ληφθεί διαχρονικά στα ΚΠΣ σχετικές πρωτοβουλίες (Γραφεία Βιομηχανικής Αλλαγής, ΚΕΤΑ, ΚΥΕ κλπ), των οποίων τα αποτελέσματα δεν οδήγησαν σε συγκεκριμένα και μόνιμη αντιμετώπιση.
- Ως «ενδιάμεσος» φορέας διαχείρισης επενδυτικών προγραμμάτων άμεσων ενισχύσεων μέσω του ΚΠΣ (μέσω του ΕΣΠΑ αυτή η λειτουργία φαίνεται να περιορίζεται μόνο στη διαχείριση επενδύσεων του Αναπτυξιακού Νόμου).

Η Περιφέρεια Αττικής θα μπορούσε στο πλαίσιο αυτό να λειτουργήσει και ως **υποκινητής προσέλκυσης επενδύσεων**, τόσο μέσω της βελτίωσης του

επιχειρηματικού κλίματος στην Περιφέρεια³³, όσο και μέσω απλοποίησης διαδικασιών αδειοδοτήσεων, θέσπισης κοινών συστημάτων και ομάδων ελέγχων, συνεργασίας με το ΕΒΕΑ και το σύνδεσμο εξαγωγέων, συνδυασμένης προβολής των επενδυτικών ευκαιριών της Περιφέρειας κ.ο.κ.

Η επιχειρούμενη από την Πολιτεία απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης και λειτουργίας των ΜΜΕ βρίσκει την Περιφέρεια Αττικής αργό και υποστηρικτή των επιχειρούμενων παρεμβάσεων. Έτσι, οι Διευθύνσεις Ανάπτυξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών, σε επίπεδο Π.Ε. αποτελούν σήμερα το κύριο σημείο επικοινωνίας του ενδιαφερόμενου επενδυτή με το σύστημα αδειοδότησης. Ειδικότερα, η Διεύθυνση Ανάπτυξης παραλαμβάνει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τις προβλεπόμενες μελέτες και προμελέτες από τον επενδυτή, τα ελέγχει για την πληρότητά τους και τα διαβιβάζει στις συναρμόδιες υπηρεσίες και φορείς προς γνωμοδότηση, ενώ διενεργεί και τις απαιτούμενες αυτοψίες πριν την έκδοση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας.

Στο άμεσο μέλλον, οι Διευθύνσεις Ανάπτυξης θα λειτουργούν ως «αδειοδοτούσες αρχές», υποστηριζόμενες από σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο, σαφείς κατευθύνσεις, απλοποιημένες διαδικασίες και εργαλεία ΤΠΕ.

Οι βασικές λειτουργίες που ασκούνται σήμερα στον τομέα Ανάπτυξης ανά Τμήμα είναι:

³³ BCG, Σεπτέμβριος 2011

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
1	Τμήμα Τεχνικών Εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεγχος και παρακολούθηση όλων των σχετικών τεχνικών και διοικητικών θεμάτων και ζητημάτων που αφορούν στους τομείς ανάπτυξης ενέργειας και φυσικών πόρων. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υπουργείο Οικονομίας (Γ.Γ. Βιομηχανίας), ΥΠΕΚΑ (Γ.Γ. Ενέργειας) ▪ ΡΑΕ
2	Τμήματα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων στις Π.Ε.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανιών, βιοτεχνιών, εργαστηρίων και ειδικής κατηγορίας αποθηκών • Καθορισμός – αποχαρα-κτηρισμός λατομικών περιοχών ▪ Χορήγηση αδειών εγκατάστασης, λειτουργίας, ελέγχου, μελετών και όλων των σχετικών διοικητικών και τεχνικών θεμάτων και ζητημάτων που αφορούν θέματα ανάπτυξης, ενέργειας, φυσικών πόρων, επενδύσεων και προστασίας του περιβάλλοντος. ▪ Χορήγηση αδειών ηλεκτροπαραγωγών-ζευγών, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων ίδρυσης και λειτουργίας αυτών. ▪ Τήρηση, ενημέρωση και διαχείριση ειδικού Μητρώου των επιχειρήσεων ναυπήγησης, μετατροπής, επισκευής και συντήρησης πλοίων, ▪ Χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας Ενεργειακών Συστημάτων Κλιματισμού χώρων μέσω της εκμετάλλευσης της θερμότητας των γεωλογικών σχηματισμών και των υπογείων ή επιφανειακών νερών που δεν χαρακτηρίζονται γεωθερμικό δυναμικό. ▪ Η χορήγηση απαλλαγής από άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας εφεδρικών ηλεκτροπαραγωγών ζευγών. ▪ Χορήγηση αδειών πωλητών πετρελαίου θέρμανσης. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ΥΠΕΚΑ ▪ ΥΠΟΙΑΝ ▪ ΕΜΝΕ (Επιθεώρηση Μεταλλείων) ▪ ΥΠΠΟ ▪ ΕΟΤ ▪ ΔΕΗ ▪ ΤΥΔΚ – ΟΤΑ Α Βαθμού ▪ Αποκεντρωμένη Διοίκηση – Διεύθυνση Δασών ▪ Υπουργείο Οικονομίας (Γ.Γ. Βιομηχανίας), ▪ ΥΠΕΚΑ (Γ.Γ. Ενέργειας) ▪ ΡΑΕ ▪ ΕΒΕΑ ▪ ΓΣΕΒΕΕ ▪ Κλπ <p>Ανάγκες υποστήριξης και συνεργασίας με:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ΙΓΜΕ • ΥΠΕΚΑ • Επιθεωρήσεις Μεταλλείων • ΑΕΙ – Ερευνητικά κέντρα

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
3	Τμήμα Κινήτρων Επενδύσεων	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αξιολόγηση Επενδύσεων Αναπτυξιακού Νόμου, σύμφωνα με σχετικές εξουσιοδοτήσεις ▪ Αξιολόγηση – διαχείριση επενδύσεων άμεσων ενισχύσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων που εντάσσονται στο ΠΕΠ Αττικής 2007-2013 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υπουργείο Οικονομίας (ΓΓ Επενδύσεων και Ανάπτυξης, Ειδ. Γρ. ΕΣΠΑ)
4	Τμήμα Επαγγέλματος των Διευθύνσεων Ανάπτυξης στις Π.Ε	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκδοση, χορήγηση, έλεγχος, και ανανέωση των αδειών άσκησης «τεχνικού επαγγέλματος του Ν. 6422/ 1934, όπως ισχύει (λ.χ. μηχανοτεχνίτες, χειριστές μηχανημάτων, ηλεκτρο-συγκολλητές κ.λπ.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υπουργείο Οικονομίας (Γ.Γ. Βιομηχανίας),
5	Τμήμα Εμπορίου (Διεύθυνσης Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων) και Τμήματα Εμπορίου-Τουρισμού των Διευθύνσεων Ανάπτυξης στις Π.Ε.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εφαρμογή του εθνικού ενιαίου πλαισίου λειτουργίας των καταστημάτων κάθε είδους. ▪ Υποστήριξη της διατύπωσης σχετικής γνώμης (από την αρμόδια Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας για την ίδρυση Εμπορευματικού Κέντρου. ▪ ίδρυση, λειτουργία, λύση των ανωνύμων εταιρειών και λοιπά θέματα που τις αφορούν ▪ Διενέργεια ελέγχων τιμών, έλεγχοι επάρκειας και ομαλής λειτουργίας της αγοράς, ▪ Έλεγχοι κανονικότητας των τιμών παρεχόμενων υπηρεσιών 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υπουργείο Οικονομίας (Γ.Γ. Εμπορίου και Γ.Γ. καταναλωτή) ▪ Διάφορες επαγγελματικές ενώσεις, ενώσεις καταναλωτών κ.λπ.

Οι βασικές λειτουργίες που ασκούνται ως κοινό σύνολο από τα ανωτέρω Τμήματα εξειδικεύονται από άποψη όγκου δραστηριοτήτων στην πράξη ως εξής:

1. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών, σύμφωνα με το Ν. 3325/2005 (ΦΕΚ 68 Α'), όπως ισχύει.
2. Η ενημέρωση και συμβουλευτική υποστήριξη των επενδυτών σε θέματα ίδρυσης επιχειρήσεων, αναπτυξιακών προγραμμάτων, δικαιολογητικών και διαδικασιών προκειμένου να χορηγηθούν οι απαιτούμενες άδειες και οι επί μέρους εγκρίσεις.
3. Η συνεργασία με αρμόδιους συλλογικούς φορείς και Επιμελητήρια για την εξέταση θεμάτων, τα οποία αφορούν στην αδειοδότηση και στη λειτουργία των μεταποιητικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, για την υπαγωγή των ανωτέρω επιχειρηματικών μονάδων σε αναπτυξιακά προγράμματα και σχέδια και γενικά στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
4. Η υποβολή προτάσεων στο αρμόδιο Υπουργείο, σχετικά με την ενίσχυση της

επιχειρηματικής δραστηριότητας ανά ενότητα με τις διαμορφούμενες τάσεις οικονομικής δραστηριότητας, με την υπαγωγή των μεταποιητικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών σε αναπτυξιακά προγράμματα και σχέδια, καθώς και με τη βελτίωση των διαδικασιών αδειοδότησης των μεταποιητικών επιχειρήσεων.

5. Ο έλεγχος και η επιβολή κυρώσεων σε όσους ιδρύουν, επεκτείνουν, εκσυγχρονίζουν και λειτουργούν βιομηχανίες, βιοτεχνίες, επαγγελματικά εργαστήρια και αποθήκες, κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων.
6. Η έγκριση παραγωγής, χωροθέτησης και κυκλοφορίας εκρηκτικών υλικών και η παρακολούθηση της διακίνησης τέτοιων υλών
7. Η χορήγηση βεβαιώσεων σε βιομηχανίες, για την πλήρωση των προϋποθέσεων, που απαιτούνται, κατά το άρθρο 4 παρ. 16 του π.δ. 78/2006.
8. Η πραγματοποίηση δειγματοληπτικών ελέγχων και τήρησης προδιαγραφών κατασκευής παιχνιδιών, που διακινούνται στην αγορά, κατ' άρθρο 4 παρ. 8 του Π.Δ. 78/2006.
9. Η χορήγηση μηχανολογικών αδειών εγκατάστασης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού σε βιομηχανικές, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, επαγγελματικά εργαστήρια και αποθήκες κατά την ειδικότερη πρόβλεψη του άρθρου 1 παρ. 1 του Π.Δ. 78/2006.
10. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης εγκατάστασης και λειτουργίας αρτοποιείων.
11. Η έγκριση τεχνικών μελετών ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ. συνολικού προϋπολογισμού άνω των 5.870 ευρώ.
12. Η χορήγηση ειδικών αδειών εργοστασίων κατασκευής και επισκευής ατμολεβήτων και ο έλεγχος τούτων.
13. Η απόφαση απαλλαγής από την καταβολή των προβλεπόμενων δασμών, του Φ.Π.Α., καθώς και του προβλεπόμενου ειδικού φόρου κατά την εισαγωγή των φορτηγών οχημάτων, κατά το άρθρο 4 παρ. 17 του π.δ. 78/2006.
14. Η έγκριση ατελούς εισαγωγής μηχανημάτων και εξαρτημάτων προοριζόμενων για επαρχιακές βιομηχανίες, βιοτεχνίες και επαγγελματικά εργαστήρια.
15. Η έγκριση ατελούς εισαγωγής κάθε είδους εξοπλισμού που προορίζεται για επαρχιακές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.
16. Η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3325/2005, καθώς και από τις διατάξεις του άρθρου 3 παράγραφοι 30 και 37, 38 και 39 του π.δ. 78/2006, όπως ισχύουν.
17. Η τήρηση και ενημέρωση ηλεκτρονικού Ειδικού Μητρώου των επιχειρήσεων ναυπήγησης, μετατροπής, επισκευής και συντήρησης πλοίων, η εγγραφή στο Ειδικό Μητρώο και η διαγραφή από το Μητρώο αυτό των ανωτέρω επιχειρήσεων, η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η επιβολή σε αυτές των προβλεπόμενων κυρώσεων.
18. Η χορήγηση βεβαίωσης σχετικά με την αρτιότητα και καταλληλότητα του μηχανολογικού εξοπλισμού βιομηχανικών - βιοτεχνικών μονάδων επεξεργασίας βιομηχανικής ντομάτας.
19. Η χορήγηση βεβαίωσης ότι προϊόντα που εισάγονται από το εξωτερικό, απευθείας, από εγχώριες βιομηχανίες, βιοτεχνίες ή επαγγελματικά εργαστήρια, για να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά ως πρώτες ύλες, δεν

παράγονται από την εγχώρια βιομηχανία κατάλληλα για τη χρήση που προορίζονται και σε επάρκεια και ότι η οικονομική σημασία του παραγόμενου τελικού προϊόντος δικαιολογεί τον προθεσμιακό διακανονισμό ή την απαλλαγή από την υποχρέωση κατάθεσης χρηματικών προκαταβολών.

20. Η χορήγηση βεβαίωσης ότι μηχανήματα, ανταλλακτικά μηχανημάτων, καθώς και κάθε άλλο είδος εγχώριας ή ξένης προέλευσης, τα οποία έχουν ανάγκη επισκευής, δεν μπορούν να επισκευασθούν από εγχώριες επιχειρήσεις, προκειμένου να επιτραπεί η εξαγωγή των μηχανημάτων αυτών για την επισκευή και την εκ νέου εισαγωγή τους.
21. Η χορήγηση βεβαίωσης για την ύπαρξη ή μη εγχώριας επιχείρησης κατασκευής γεωργικών μηχανημάτων, προκειμένου τα εισαγόμενα γεωργικά μηχανήματα να χρηματοδοτούνται από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος.
22. Η χορήγηση βεβαίωσης ότι μορφές χλωριούχου πολυβινυλίου δεν παράγονται από την εγχώρια βιομηχανία, κατάλληλα και σε επάρκεια, προκειμένου να μην επιβάλλεται, κατά την εισαγωγή τους, ο προβλεπόμενος δασμός.
23. Η εκτίμηση της αξίας μηχανημάτων για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας τους.
24. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για βιομηχανικές, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, επαγγελματικά εργαστήρια, αποθήκες και ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών, κατηγορίας Β4, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. ΗΠ15393/2332/2002 κοινή υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 1022 Β'), όπως ισχύει.
25. Ο έλεγχος, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α') τήρησης των περιβαλλοντικών όρων, προκειμένου περί μονάδων του ν. 3325/2005, όπως ισχύει.
26. Ο έλεγχος της πληρότητας του φακέλου της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης, της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της περιβαλλοντικής έκθεσης, που υποβάλλονται στην αδειοδοτούσα αρχή και αφορούν μονάδες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3325/2005 (ΦΕΚ 68 Α'), όπως ισχύει και η αποστολή στις αρμόδιες υπηρεσίες του φακέλου της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης και της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
27. Η ίδρυση, παρακολούθηση, δημοσίευση κ.λπ. των Ανωνύμων Εταιρειών και η τήρηση του σχετικού Μητρώου (με φυσικό τρόπο).
28. Ο έλεγχος της κανονικότητας των τιμών και η παρακολούθηση του ανταγωνισμού.
29. Η έκδοση, χορήγηση, έλεγχος, και ανανέωση των αδειών άσκησης «τεχνικού επαγγέλματος».

Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι οι αρμοδιότητες αυτές υποστηρίζουν την ουσία του «επιχειρείν», αν και ενσωματώνουν ποικίλες γραφειοκρατικού χαρακτήρα υποχρεώσεις και λειτουργίες, οι οποίες απορρέουν από σχετικά νομοθετήματα. Στην κατεύθυνση αυτή, η Περιφέρεια Αττικής θα μπορούσε να συνδράμει την Πολιτεία με συγκεκριμένες προτάσεις απλοποίησης των επενδυτικών και επιχειρηματικών διαδικασιών.

Οι πολιτικές στήριξης των ΜΜΕ μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, πέραν της βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, περιορίζονται σε άμεσες ενισχύσεις αναδιάρθρωσης και βελτίωσης της λειτουργίας τους, πρόσβασης σε γνώσεις και κεφάλαια, συμμετοχής σε clusters κ.λπ.

Όσον αφορά στα Τεχνικά επαγγέλματα, ήδη δρομολογείται νέα και σύγχρονη νομοθεσία σε συμμόρφωση με:

- το Ν.3845/2010 (ΦΕΚ 65Α) «Μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης ...», και ειδικότερα η παρ. 3 του Παραρτήματος IV, που μεταξύ άλλων προβλέπει ότι : «Η κυβέρνηση θα υιοθετήσει νομοθεσία για την απλοποίηση και την επιτάχυνση της διαδικασίας αδειοδότησης επιχειρήσεων, βιομηχανικών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων,»
- το Ν. 3844/2010 (εφαρμογή της Οδηγίας 123/2006 για τις υπηρεσίες) και ειδικότερα το άρθρο 6 αυτού, το οποίο επίσης αναφέρεται στην υποχρέωση για απλούστευση των διαδικασιών αδειοδότησης δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων.

Για τη διασφάλιση διαλειτουργικότητας μεταξύ των ρυθμίσεων του νέου πλαισίου και των ρυθμίσεων του Ν. 3879/2010 (ΦΕΚ 163Α) «Ανάπτυξη της δια βίου μάθησης και λοιπές διατάξεις», προβλέπεται ότι οι εξεταστικοί φορείς θα αδειοδοτούνται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων.

Επιπρόσθετα, βρίσκεται ήδη σε διαβούλευση σχετική νομοθεσία απλοποίησης Ν. 3325/2005 περί αδειών ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών, ώστε το επιχειρηματικό κλίμα στην Ελλάδα, αλλά και στην Αττική να αναστραφεί. Ενδεικτικά, εισάγεται ο θεσμός της «Αδειοδοτούσας Αρχής» (λ.χ. προστίθενται τα Επιμελητήρια), ενώ διευρύνεται η προτυποποίηση των απαιτήσεων της γενικότερης διαδικασίας αδειοδότησης.

Από τις απαντήσεις των Διευθυντών στα σχετικά ερωτηματολόγια, αναδεικνύονται ως βασικά κοινά προβλήματα του Τομέα Ανάπτυξης:

- η υποστελέχωση των αρμόδιων κλιμακίων ελέγχου, η οποία δυσχεραίνει και επιβραδύνει το έργο των ελέγχων,
- η έλλειψη υποβάθρου για σχεδιασμό προληπτικών ελέγχων, πιθανά σε συνδυασμό με λοιπά κλιμάκια άλλων Διευθύνσεων της Περιφέρειας,
- μη τήρηση των προβλεπομένων προθεσμιών για γνωμοδοτήσεις – απαντήσεις.
- η αδυναμία άμεσης πρόσβασης σε αρχεία για την χρήση τους σε ελέγχους.
- η μη ύπαρξη ηλεκτρονικής σύνδεσης και διακίνησης εγγράφων – πράξεων – αποφάσεων.
- η έλλειψη ηλεκτρονικής υπογραφής του τελικού υπογράφοντος.
- η μη ύπαρξη μηχανογράφησης κρίσιμων διαδικασιών λειτουργίας (αρχείο αδειών λειτουργίας Βιομηχανιών).
- οι γραφειοκρατικές διαδικασίες με αποκορύφωμα στις αποφάσεις να απαιτούνται κατά περίπτωση 5 ή/και 6 υπογραφές.

- η έλλειψη έγκαιρης ενημέρωσης για νέες διατάξεις και ερμηνευτικές εγκυκλίους.
- οι χρονοβόρες διαδικασίες απόδοσης δικαιοσύνης (περίπου 5÷ 8 χρόνια) από τη Δικαστική εξουσία και οι συνεχείς αναβολές των δικών.
- η έλλειψη χωροταξικού πλαισίου και διοικητικού υπόβαθρου για την ορθολογική χωροθέτηση βιομηχανικών υποδομών και την πρακτική αντιμετώπιση της υψηλής ζήτησης για εγκατάσταση ή μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε οργανωμένους χώρους (ΒΕΠΕ) και την αξιοποίηση των εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών κτιρίων.

Ως ειδικά προβλήματα, του Τομέα Ανάπτυξης που αφορούν στα λατομεία καταγράφονται:

- το δαιδαλώδες και περιοριστικό θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης - Πλήθος δικαιολογητικών για την έκδοση αδειών εκμεταλλεύσεως ιδιωτικών – δημοτικών λατομείων.
- η ύπαρξη λατομείων τα οποία υποβαθμίζουν το φυσικό περιβάλλον – Οπτική αλλοίωση του τοπίου.
- η ελλιπής αντιμετώπιση περιβαλλοντικών επιπτώσεων λατομικών περιοχών.
- το χαμηλό δυναμικό αξιοποίησης του χώρου των ανενεργών λατομείων.
- οι κίνδυνοι περαιτέρω υποβάθμισης ορισμένων περιοχών λόγω μη λήψης μέτρων αποκατάστασης.
- οι εγγενείς αδυναμίες και δυσχέρειες στην υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων αναπλάσεων.

Ως βασικά κοινά αναπτυξιακά προβλήματα του υπό ανάλυση Τομέα καταγράφονται τα ακόλουθα:

1. Ανάλυση συστηματικών πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση της επιχειρηματικότητας ανάγκης στην Περιφέρεια και προώθηση της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας, σε συνδυασμό με αξιοποίηση της καινοτομίας και των τεχνολογικών εξελίξεων.
2. Απλοποίηση διαδικασιών αδειοδοτήσεων και εγκατάστασης, ίδρυσης νέας επιχείρησης κ.λπ., ώστε να μειωθεί ο αντίκτυπος της δύσκολης και δαπανηρής εισόδου νέας επιχείρησης στην αγορά.
3. Ελλιπής, άκαμπτη και καθυστερημένη ενημέρωση επί νομοθετημάτων και διευκρινιστικών εγκυκλίων ή οδηγιών, η οποία σήμερα γίνεται με νέες εγκυκλίους των κεντρικών Διευθύνσεων, αυξάνοντας την εσωτερική γραφειοκρατία στην Περιφέρεια.
4. Υποστήριξη των Διευθύνσεων Ανάπτυξης από εξειδικευμένους νομικούς.
5. Συλλογική αντιμετώπιση του φαινομένου της αποδυνάμωσης της Περιφέρειας Αττικής ως υποδοχέα επενδύσεων και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
6. Αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών και κυκλοφοριακών προβλημάτων των άτυπων βιομηχανικών περιοχών και συνολική επαναρρύθμιση του ζητήματος της χωροθέτησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με σύγχρονο, διαφανή και ορθολογικό τρόπο.
7. Μεταφορά των σχετικών αρμοδιοτήτων στις Αιρετές Περιφέρειες.

Οι κοινές προτάσεις των Διευθύνσεων για την εσωτερική ανάπτυξη των ανωτέρω λειτουργιών, αλλά και της Ομάδας Μελέτης για την προώθηση εξωστρεφών δράσεων είναι οι ακόλουθες:

1. Αξιοποίηση πόρων ΕΣΠΑ για δημιουργία δικτύου «μεντόρων επιχειρηματικότητας». Αξιοποίηση εμπειρίας ΚΕΤΑ-ΚΥΕ.
2. Δημιουργία «Γραφείων Επιχειρηματικότητας» στις Π.Ε., τα οποία θα λειτουργούν ως κέντρα μίας στάσης για την αδειοδότηση και λειτουργία επιχειρήσεων, άσκησης τεχνικών δραστηριοτήτων κ.λπ.
3. Ανάλυση συστηματικών και συλλογικών πρωτοβουλιών για την προβολή της Περιφέρειας Αττικής ως επενδυτικού και επιχειρηματικού πόλου.
4. Συνεχής, άμεση ενημέρωση και επιμόρφωση των στελεχών των Διευθύνσεων Ανάπτυξης σε σχέση με τις εξελίξεις και υποστήριξή τους από σύγχρονα εργαλεία και εξ αποστάσεως υπηρεσίες μάθησης.
5. Διασφάλιση (σταδιακά, αλλά εντός της διάρκειας του Επιχειρησιακού Σχεδίου) της δυνατότητας παροχής εξ αποστάσεως διαδραστικών υπηρεσιών επιπέδου 4 σε επενδυτές και επιχειρηματίες.
6. Δημιουργία «Οδηγού» σε ηλεκτρονική έκδοση και μορφή **Διαρκούς Ενημερωτικού Κώδικα Νομοθεσίας και Αρμοδιοτήτων** ανά Υπηρεσία και βαθμό Διοίκησης (Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμους κλπ). Μετά από κάθε ψηφισθείσα διάταξη στη Βουλή και σε εξουσιοδότηση αυτών (Ν, ΠΔ, ΥΑ, κλπ) να αναρτάται σ' αυτήν ανεξάρτητα από ποιο Υπουργείο έχει προταθεί και σε συνάρτηση των νομοθετημάτων που αντικαθίστανται, κ.λπ.).
7. Να προταθεί Νομοθετική ρύθμιση όσον αφορά στο ποιος εξετάζει τις προσφυγές επί διοικητικών προστίμων που επιβάλλει η Υπηρεσία μας σύμφωνα με το Ν. 3668/2008 όπως αυτός τροποποιήθηκε για τις προσφυγές με το άρθρο 5 του Ν. 3959/2011. Οι προσφυγές π.χ. πρέπει να εξετάζονται από το Γεν. Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης (Διεύθυνση Ανάπτυξης Κεντρικού Τομέα).
8. Η αρμοδιότητες που είναι επικαλυπτόμενες με αυτές της Διεύθυνσης Βιομηχανίας Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, προτείνεται να αποδοθούν στα Τμήματα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων (σύμφωνα με το αρ. 186 του ν. 3852/2010).
9. Στελέχωση ή αξιοποίηση εξειδικευμένου προσωπικού άλλων Διευθύνσεων (Τεχνολόγοι Τροφίμων, Περιβαλλοντολόγοι, Χημικοί, Ηλεκτρολόγοι κ.λπ.).

Ως ειδικές προτάσεις για τη βιώσιμη εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της Αττικής καταγράφονται οι εξής:

1. Διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών πλαισίωσης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των κοιτασμάτων με εκσυγχρονισμό της μεταλλευτικής νομοθεσίας (Λατομική και Μεταλλευτική Νομοθεσία, Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών κ.λπ.) και εξορθολογισμό των διοικητικών διαδικασιών για να επιταχυνθούν οι διαδικασίες έκδοσης των αδειών.
2. Ενίσχυση και αναδιοργάνωση των υπηρεσιών ελέγχου, ιδιαίτερα των επιθεωρήσεων μεταλλείων.
3. Η υποχρέωση εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου υπό συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης (εν προκειμένω, βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει ορθολογική αξιοποίηση των ορυκτών πόρων, με ενίσχυση των κοινωνικών και οικονομικών δράσεων

ανακύκλωσης, με απόλυτο σεβασμό και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και με προστασία της ζωής και της υγείας των εργαζομένων και των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής, η οποία δυνητικά επηρεάζεται από την εξορυκτική δραστηριότητα) - Επανεξέταση της δυνατότητας χωροθέτησης λατομικής περιοχής στην Τροιζηνία.

4. Υποχρέωση σεβασμού της θεσμοθετημένης πλέον συμμετοχής των πολιτών στα περιβαλλοντικά ζητήματα, όπως ορίζεται στη Σύμβαση του Aarhus, με την οποία έχει εναρμονιστεί η ελληνική νομοθεσία.
5. Αναβάθμιση των Εθνικών Γεωλογικών Ινστιτούτων για την βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τα κοιτάσματα ορυκτών, που βρίσκονται στην Ε.Ε., την ουσιαστική συμμετοχή στην εκπόνηση σχεδίων χρήσης γης, την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, όσον αφορά τα σχέδια χρήσης γης και την περαιτέρω δικτύωσή των Ινστιτούτων αυτών.
6. Αναβάθμιση της οργάνωσης, στελέχωσης και του ρόλου του ΙΓΜΕ, ουσιαστική συμμετοχή του στη εκπόνηση σχεδίων χρήσης γης, στην ανταλλαγή ορθών πρακτικών εκμετάλλευσης μεταξύ των κρατών μελών, όσον αφορά τα σχέδια χρήσης γης και δικτύωσή του με τα Εθνικά Γεωλογικά Ινστιτούτα των άλλων χωρών μελών της Ε.Ε. (πρωτοβουλία Verheugen).
7. Η συνεργασία της εξορυκτικής βιομηχανίας με τα Ερευνητικά Ινστιτούτα και ΑΕΙ της χώρας για την ανάπτυξη και εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων και συστημάτων περιβαλλοντικής προστασίας και διαχείρισης.
8. Διαμόρφωση σε εθνικό και προώθηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο των προϋποθέσεων και κατευθυντηρίων γραμμών με τις οποίες οι εξορυκτικές δραστηριότητες, που πραγματοποιούνται εντός ή πλησίον περιοχών «Natura 2000», είναι συμβατές με την προστασία του περιβάλλοντος.
9. Δημιουργία προϋποθέσεων αξιοποίησης των ερευνητικών έργων, που έχουν επίκεντρο την εξόρυξη και επεξεργασία πρώτων υλών και τη διάθεση κονδυλίων από το ΕΤΠΑ για εφαρμοσμένη έρευνα.
10. Ενίσχυση αξιοποίησης εγχώριων πλουτοπαραγωγικών πηγών στις ιδιαίτερα κρίσιμες οικονομικές συνθήκες.
11. Η προώθηση ερευνητικών έργων με επίκεντρο την εξόρυξη και επεξεργασία πρώτων υλών με σκοπό τον εντοπισμό κοιτασμάτων σε μεγάλο βάθος στην ξηρά και στη θάλασσα και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών εξόρυξης, προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη.
12. Υποστήριξη σειράς μέτρων έρευνας, καινοτομίας και υποστήριξης επιχειρήσεων για την εξερεύνηση και την εκμετάλλευση των πρώτων υλών, μέσω διάθεσης κονδυλίων, κυρίως από το Ε.Τ.Π.Α.

Για την υποστήριξη της οικονομικής ανασυγκρότησης της Αττικής, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς της και την αύξηση της απασχόλησης, προωθείται –στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης στρατηγικής για ένα αναπτυξιακό πρότυπο που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις, τόσο της οικονομικής, όσο και της περιβαλλοντικής και κοινωνικής διάστασης και βασίζεται στους **τρεις άξονες: «έξυπνη», βιώσιμη, χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.**

Στον Τομέα της Ανάπτυξης και Επιχειρηματικότητας, επιδιώκεται:

- Η εσωτερική οργάνωση των Υπηρεσιών της Περιφέρειας που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τη διάδοση της επιχειρηματικότητας και την προσέλκυση επενδύσεων και, ιδίως εκείνων που έχουν άμεση επαφή με τον Πολίτη, τον Επιχειρηματία και τον δυνητικό επενδυτή.
- Η σταδιακή οργάνωση «ενιαίων κλιμακίων ελέγχου» των ΜΜΕ που εμπíπτουν σε διάφορες κατηγορίες δραστηριοτήτων και από διαφορετικές Διευθύνσεις της Αιρετής Περιφέρειας (και, δυνητικά, και της Κεντρικής Διοίκησης), ώστε αφενός να επιτευχθούν εσωτερικές οικονομίες κλίμακας στις Υπηρεσίες και, αφετέρου, να μειωθεί η επιβάρυνση συνεχών ελέγχων στις Επιχειρήσεις από διαφορετικές διοικητικές μονάδες της Πολιτείας.
- Η ανάπτυξη συστημάτων εκτίμησης κινδύνων και προγραμματισμού προληπτικών ελέγχων για την ασφάλη, αποτελεσματική και πλήρη επιτήρηση της αγοράς.
- Η συνεργασία με το Υπ. Οικονομίας (Γ.Γ. Βιομηχανίας) για τη βελτίωση – συντονισμό της επιτήρησης της αγοράς όσον αφορά στις «Οδηγίες Νέας Προσέγγισης» (CE).
- Η ανάπτυξη συνεχώς επικαιροποιούμενου «οδηγού» (κώδικα) νομοθεσίας και αρμοδιοτήτων.
- Η συμβολή στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, τόσο όσον αφορά στην απλοποίηση διαδικασιών και στην προετοιμασία νέων θεσμικών και κανονιστικών διατάξεων, όσο και στην οριζόντια συμβουλευτική υποστήριξη των ΜΜΕ σε θέματα πρόσβασης σε χρηματοδοτήσεις, τεχνογνωσία και συνέργιες με άλλες ΜΜΕ.
- Η συστηματική συνεργασία με το επιμελητήρια, τους λοιπούς επαγγελματικούς φορείς και το Υπουργείο Οικονομίας για τη βελτίωση της θέσης των ΜΜΕ της Περιφέρειας και την καλλιέργεια της πράσινης επιχειρηματικότητας.
- Η ανάληψη κοινών / συλλογικών πρωτοβουλιών για την προσέλκυση Επενδύσεων και την προβολή της Περιφέρειας Αττικής ως τόπου εγκατάστασης Επιχειρήσεων, με διεθνή / εξωστρεφή προσανατολισμό.
- Η συστηματική και εντοπισμένη βελτίωση λειτουργιών που άπτονται της επιχειρηματικότητας (λ.χ. ίδρυση – μεταβίβαση επιχείρησης, αδειοδότηση – εγκατάσταση κ.λπ.), έτσι ώστε να βελτιωθούν οι δείκτες διεθνών Οργανισμών (λ.χ. GEM European Cities κλπ).
- Η συμβολή στη χωροθέτηση νέων βιομηχανικών και επιχειρηματικών υποδομών, με έμφαση στις δραστηριότητες συνεργατικότητας (clustering) και καινοτομίας.
- Η συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομίας και τις τοπικές Αρχές για την εξυγίανση των άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων, κυρίως στο Θριάσιο και στον Κηφισό.
- Η επαναχρησιμοποίηση παλαιών εργοστασίων και εγκαταλελειμένων βιομηχανικών κτιρίων.
- Η καλλιέργεια – στήριξη της νέας και της νεανικής επιχειρηματικότητας.

Όσον αφορά στην ίδρυση – εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων, η διέξοδος νόμιμης εγκατάστασης στις Επιχειρήσεις μέσω της οργανωμένης ανάπτυξης των επιχειρηματικών / μεταποιητικών Υποδοχέων, καθώς και η εφαρμογή των σχετικών

θεσμικών εργαλείων (ΠΟΑΠΔ, ΒΕΠΕ ή Επιχειρηματικά Πάρκα), αποτελεί στρατηγικό ζήτημα για τον εξορθολογισμό του επιχειρείν, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων στην Αττική.

Σοβαρή προσπάθεια θα πρέπει να καταβληθεί στον εξορθολογισμό της διαχείρισης των Λατομείων, υφιστάμενων και πιθανώς νέων. Λόγω δυσκολιών στις απαλλοτριώσεις ή ελλείψεων σοβαρής διεκδίκησης των πρώην λατομικών περιοχών από το Δημόσιο, έχουν υλοποιηθεί ελάχιστες αναπλάσεις σε σχέση με τον αριθμό των ανενεργών λατομείων. Με βάση επίσημα στοιχεία του 2004 από τα 80 ανενεργά λατομεία της Αττικής μόνο 7 έχουν μετατραπεί σε υπαίθρια θέατρα και 14 σε αθλητικούς χώρους, κυρίως λόγω αντιδράσεων, ενώ ελάχιστα έχουν μετατραπεί σε πνεύμονες πρασίνου (Στρατηγικό Πλαίσιο Χωρικής Ανάπτυξης, 2004).

Ωστόσο, τελευταίως ορισμένα χρησιμοποιούνται για την εναπόθεση υλικών εκσκαφών με τρόπο οργανωμένο και ανταποδοτικό. Ταυτόχρονα έχουν ανατεθεί από τον ΟΡΣΑ περιβαλλοντικές μελέτες αποκατάστασης αργούντων λατομείων (Μερέντα Μαρκοπούλου, Πολύδωρα Καρέας), ενώ η υλοποίηση ορισμένων προχωράει σε συνεργασία με τους κατά τόπους Δήμους και φορείς. Χαρακτηριστική είναι επίσης η μελέτη που αφορά τα λατομεία μαρμάρων Πεντέλης, η εφαρμογή της οποίας μετέτρεψε έναν απρόσιτο χώρο σε ένα μαγευτικό, ελκυστικό τοπίο.

Δεδομένου ότι η λατομική δραστηριότητα αφορά κυρίως σε ασβεστολιθικά υλικά που συναντώνται σε μεγάλο ποσοστό στα πετρώματα του ελλαδικού χώρου (ελαστική κατηγορία) υπάρχει δυνατότητα μεταφοράς ορισμένων εκμεταλλεύσεων, που γειτνιάζουν με οικιστικές περιοχές σε άλλες ελεγχόμενες λατομικές ζώνες, που θα καθορίζονται όχι μόνο σαν θέσεις αλλά και σαν συγκεκριμένες εκτάσεις. Στις περιοχές αυτές θα πρέπει να είναι υποχρεωτική η συστηματική αποκατάσταση του τοπίου.

Η επιδίωξη της βιώσιμης εκμετάλλευσης του Ορυκτού Πλούτου της Περιφέρειας αποτελεί σημαντική στρατηγική επιλογή, με σημαντικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες και την εθνική οικονομία, αλλά και με βασική προϋπόθεση την προστασία των πολιτών, των φυσικών αποδεκτών και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Περιλαμβάνονται δράσεις:

- Αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, μεγάλο μέρος των οποίων συγκεντρώνεται στους ορεινούς όγκους της Περιφέρειας με σχεδιασμό δράσεων ανάπτυξης ειδικών υποδομών και βελτίωσης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ορθολογικής διαχείρισης των φυσικών πόρων με έμφαση στο υδάτινο δυναμικό, το δασικό πλούτο και τις εστίες αξιολογής χλωρίδας και πανίδας.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη δημιουργία εξειδικευμένων **ζωνών – θυλάκων ανάπτυξης** που σαν στόχο θα έχουν την ανάπτυξη συστάδων επιχειρήσεων και επιχειρηματικών δικτύων ομοειδών ή συμπληρωματικών δραστηριοτήτων³⁴. Η

³⁴ Αναφέρονται ενδεικτικά στο υπό διαβούλευση Ρυθμιστικό, η δημιουργία Επιστημονικού - Τεχνολογικού Πάρκου στον **Ελαιώνα** (με έμφαση στους τομείς τροφίμων, γεωργίας και βιοτεχνολογίας, πράσινων υλικών και τεχνολογιών δόμησης και κατασκευών, σε δικτύωση με το

χωροθέτησή τους θα γίνεται σε συνάρτηση με τους Αναπτυξιακούς Πόλους και τα Κέντρα / Περιοχές Εξισορρόπησης και Συνοχής και προβλέπεται από τα ΓΠΣ ή μελέτες εξειδίκευσης του Ρυθμιστικού.

Η χωροθέτηση τέτοιων ζωνών προτείνεται να γίνεται με τις διαδικασίες ίδρυσης αναπτυξιακών / επιχειρηματικών περιοχών που προβλέπονται από τη νομοθεσία, οι οποίες αφενός θα πρέπει να απλοποιηθούν, να ενταχθούν στα σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, ενώ η αδειοδότηση (μετά την χωροθέτηση και πολεοδόμηση, όπου απαιτείται) και η λειτουργία τους να υποστηρίζονται από τις Υπηρεσίες της Περιφέρειας, με μεταφορά των σχετικών αρμοδιοτήτων³⁵.

Αν και οι κλαδικές πολιτικές δεν έχουν στην ουσία περιορισθεί, μέσω κατάλληλων προωθητικών ενεργειών (λ.χ. start-up projects, απλούστερες προϋποθέσεις εγκατάστασης και λειτουργίας, αριστεία κ.λπ.), η Αιρετή Περιφέρεια θα συνεργασθεί με τους επαγγελματικούς φορείς και την Πολιτεία για την προσέλκυση ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων όπως δραστηριότητες που επενδύουν στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων που ενσωματώνουν νέα γνώση και Ε&Τ, καθώς και προϊόντων ή διεργασιών φιλικών προς το περιβάλλον (οικο-καινοτομίες) στην κατεύθυνση της «πράσινης επιχειρηματικότητας».

Οι βασικές αρμοδιότητες της Αιρετής Περιφέρειας Αττικής απορρέουν από τη Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΓΔΜΕ). Όμως, τόσο η μητροπολιτικότητα της Περιφέρειας, όσο και η εμπλοκή της στον γενικότερο αναπτυξιακό σχεδιασμό και στη διαχείριση του ΕΣΠΑ, αναδεικνύουν ένα ευρύτερο πεδίο ανάπτυξης συγκροτημένων και πολλαπλών πρωτοβουλιών στον υπό ανάλυση Τομέα, ο οποίος εν πολλοίς διεφάνη στις προηγούμενες ενότητες.

Η ΓΔΜΕ συγκροτείται:

- σε κεντρικό επίπεδο από τη Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΔΜΕ) Περιφερειακής Ενότητας Κεντρικού Τομέα Αθηνών, με τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Κεντρικού Τομέα Αθηνών και από τη Διεύθυνση ΚΤΕΟ με έδρα την Αθήνα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια.
- Σε περιφερειακό επίπεδο, από τις αντίστοιχες Διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών των λοιπών Περιφερειακών Ενοτήτων.

Σύμφωνα με το Οργανόγραμμα της Περιφέρειας και τη διακίνηση των σχετικών ερωτηματολογίων, τα Τμήματα των ΔΜΕ ασκούν τις παρακάτω δραστηριότητες:

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο και τα ΤΕΙ), η Τεχνόπολη / Πάρκο Καινοτομίας στην περιοχή του **Διεθνούς Αερολιμένα** (με στρατηγική τη δημιουργία cluster καινοτομίας) και το οικο-βιομηχανικό Πάρκο στον **Αναπτυξιακό Πόλο Θριασίου** (με προσανατολισμό σε τομείς της πράσινης επιχειρηματικότητας).

³⁵ Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας - Αττικής 2021, υπό διαβούλευση, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΑΣ

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1	ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΟΔΗΓΗΣΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Άδειες οδήγησης ▪ Ειδικές άδειες ταξί ▪ Κάρτες ψηφιακού ταχογράφου
2	ΑΔΕΙΩΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Άδειες κυκλοφορίας οχημάτων ▪ ΙΧ και ΔΧ ▪ Άδειες οδικού μεταφορέα ▪ Κάρτες στάθμευσης ΑΜΕΑ
3	ΤΕΧΝΙΚΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αδειοδότηση και έλεγχος συνεργείων αυτοκινήτων, πρατηρίων, σταθμών, εμπορευματικών σταθμών, πλυντηρίων - λιπαντηρίων. ▪ Χορήγηση Καρτών Ελέγχου Καυσαερίων ▪ Παροχή εξουσιοδοτήσεων σε συνεργεία για έκδοση ΚΕΚ, αντικατάσταση καταλυτών και εγκατάσταση ψηφιακών ταχογράφων. ▪ Επεξεργασία τεχνικών στοιχείων οχημάτων ▪ Θέματα τηλεπικοινωνιών

Στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης ΚΤΕΟ (οι οποίες μεταβιβάστηκαν πρόσφατα) ανήκουν ο συντονισμός, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των πέντε (5) Τμημάτων ΚΤΕΟ που λειτουργούν στην Περιφέρεια Αττικής. Κάθε ΚΤΕΟ αποτελεί αυτοτελές «τμήμα» της Διεύθυνσης.

Ως βασικά κοινά προβλήματα στο επίπεδο των δραστηριοτήτων της Αιρετή Περιφέρειας στις Μεταφορές-Επικοινωνίες αναδεικνύονται:

- Το αναχρονιστικό θεσμικό πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων, οι οποίες έχουν άμεση επαφή με πολίτες.
- Η αναγκαστική συντήρηση ογκώδους και δύσκολα προσπελάσιμου αρχείου.
- Ο χαμηλός βαθμός αξιοποίησης της εφαρμογής του ΥΠΟΜΕΔΙ, κυρίως λόγω συχνών προβλημάτων στην λειτουργία του και αδυναμία πρόσβασης σε υποσυστήματα αναφορών.
- Η ανάγκη επιπρόσθετης υποστήριξης και βελτίωσης της λειτουργίας του Μηχανογραφικού Συστήματος Θεωρητικής Εξέτασης Υποψηφίων Οδηγών.
- Η διασφάλιση της διαλειτουργικότητας με τις κατά τόπους ΔΟΥ (προβλήματα δυσλειτουργίας μετά την αποχώρηση των κλιμακίων των ΔΟΥ).
- Οι διαδικασίες αδειοδότησης εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης οχημάτων (πρατήρια, συνεργεία, κ.λ.π.) είναι συχνά γραφειοκρατική, χρονοβόρα και επίπονη.
- Οι θεωρητικές εξετάσεις για τις ειδικές άδειες οδήγησης ΕΔΧ, γίνονται

έντυπα, ενώ θεωρείται απαραίτητη η καθιέρωση τους με μηχανογραφικό σύστημα.

- Τα μικτά κλιμάκια ελέγχου οχημάτων υπολειτουργούν, καθώς δεν διατίθεται ικανός αριθμός τεχνικών υπαλλήλων.
- Η λειτουργία ορισμένων ΚΤΕΟ καθίσταται προβληματική, τόσο λόγω της δύσκολης πρόσβασης και χωροθέτησής τους, όσο και λόγω του έντονου ανταγωνισμού που υφίστανται από τον ιδιωτικό τομέα

Ως βασικά κοινά αναπτυξιακά προβλήματα του υπό ανάλυση Τομέα δραστηριοτήτων της Αιρετής Περιφέρειας αναδεικνύονται:

1. η δημιουργία Πάρκων Πρακτικής Εξέτασης Υποψηφίων Οδηγών,
2. η αναβάθμιση – συντήρηση – επέκταση του μηχανογραφικού συστήματος θεωρητικών εξετάσεων υποψηφίων οδηγών, με συντήρηση του εξοπλισμού, εγκατάσταση συστημάτων παρακολούθησης- καταγραφής εξωγενών παρεμβάσεων και απενεργοποίησης κινητών,
3. η συνεργασία με τις ΔΟΥ και τις Τράπεζες, για την ηλεκτρονική κατάθεση τελών ταξινόμησης και μεταβίβασης οχήματος, τόσο για τη διευκόλυνση των πολιτών, όσο και για την ηλεκτρονική παρακολούθηση των διαδικασιών, των εσόδων κ.λπ.,
4. η αυτόματη έκδοση βεβαιώσεων και εγγράφων με εφαρμογές ενσωματωμένες,
5. η επανεξέταση της χωροθέτησης και λειτουργίας των ΚΤΕΟ και η εκπόνηση μελέτης για την αξιοποίηση των ακινήτων (όσων θα μπορούσαν να καταργηθούν), την μετεγκατάσταση των Υπηρεσιών της Π.Ε. κ.λπ.,
6. η έλλειψη λειτουργικής διασύνδεσης των δραστηριοτήτων μεταφορών με την οδική ασφάλεια, τον οδοφωτισμό (σε επίπεδο Περιφέρειας), κ.λπ.,
7. Η μη-ύπαρξη ουσιαστικά εμπλοκής στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.

A.2.3.1.2. Τα κρίσιμα ζητήματα του τομέα «Ανάπτυξης, Μεταφορών και Επιχειρηματικότητας.

Τα κρίσιμα ζητήματα του Τομέα του Τομέα Ανάπτυξης, Μεταφορών - Επικοινωνιών και Επιχειρηματικότητας κωδικοποιούνται στον πίνακα που ακολουθεί.

Ανάπτυξη – Μεταφορές - Επιχειρηματικότητα

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<p>Υποβάθμιση του ευρύτερου προωθητικού ρόλου που μπορεί να αναλάβει η Αιρετή Περιφέρεια για τη βελτίωση και απλοποίηση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος της Περιφέρειας</p> <p>Υποστελέχωση των αρμόδιων κλιμακίων ελέγχου, η οποία δυσχεραίνει και επιβραδύνει το έργο των ελέγχων,</p> <p>Πολλαπλοί έλεγχοι της Αγοράς από πολλές Υπηρεσίες, κυρίως με καταστατική μεθοδολογία. Αδυναμία ιχνηλάτησης των αποτελεσμάτων των ελέγχων.</p> <p>Αδυναμία τήρησης των προβλεπομένων προθεσμιών για γνωμοδοτήσεις – απαντήσεις.</p> <p>Χρονοβόρες διαδικασίες απόδοσης δικαιοσύνης</p> <p>Ανύπαρκτη νομική υποστήριξη και μάλιστα, σε ένα «Σύστημα Αγοράς» προσανατολισμένο σε αλληπάλληλες και συχνά συγκρουόμενες δικλίδες ασφαλείας, οι οποίες δημιουργούν ένα πολύπλοκο γραφειοκρατικό περιβάλλον. Η «ερμηνεία» αυτού του περιβάλλοντος χαρακτηρίζεται –μεταξύ άλλων- ως δυσκολία εισόδου νέων επιχειρήσεων στην αγορά, η οποία –ομοίως μεταξύ άλλων- υποβαθμίζει τον ανταγωνισμό, σε βάρος όχι του τελικού</p>	<p>Συνεργασίες με τα συναρμόδια Υπουργεία στην κατεύθυνση του συντονισμού της δράσης τους και απλοποίησης διαδικασιών</p> <p>Αξιοποίηση του θεσμικού πλαισίου για την απλοποίηση διαδικασιών ίδρυσης, αδειοδότησης και λειτουργίας επιχειρήσεων</p>	<p>Βελτίωση του επιχειρηματικού και επενδυτικού κλίματος και στήριξη των ΜΜΕ σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία, ΕΒΕΑ και λοιπούς επαγγελματικούς φορείς.</p> <p>Σχεδιασμός και εφαρμογή ελέγχων προληπτικού χαρακτήρα, σε συνδυασμό με λοιπά κλιμάκια άλλων Διευθύνσεων της Αιρετής Περιφέρειας.</p>

Ανάπτυξη – Μεταφορές - Επιχειρηματικότητα

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
καταναλωτή, αλλά και των επαγγελματιών.		
<p>Χαμηλό επίπεδο επιχειρηματικότητας, εισόδου νέων Επιχειρήσεων στην αγορά – Ανάπτυξη νέας Επιχειρηματικότητας.</p> <p>Αδυναμία προσέλκυσης επενδύσεων και δραστηριοτήτων διοίκησης διεθνών επιχειρήσεων</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Πολιτική βούληση και προτεραιότητα της Περιφερειακής Αρχής για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας, την προσέλκυση Επενδύσεων και την προβολή της Περιφέρειας Αττικής ως τόπου εγκατάστασης Επιχειρήσεων, με έμφαση στην καινοτομία, στην πράσινη επιχειρηματικότητα και στην παροχή έδρας σε μεγάλες επιχειρήσεις Διεθνούς – Μεσογειακής εμβέλειας ▪ Δυνατότητα ανάληψης της λειτουργίας του Εθνικού Παρατηρητηρίου για τις ΜΜΕ μετά την απορρόφηση του ΕΟΜΜΕΧ από το Υπουργείο Οικονομίας ▪ Αξιοποίηση πόρων ΕΣΠΑ για δημιουργία δικτύου «μεντόρων επιχειρηματικότητας». Αξιοποίηση εμπειρίας ΚΕΤΑ-ΚΥΕ. <p>Συνεργασία με Τράπεζες και Επιμελητήρια για την προσέλκυση νέων επενδύσεων</p>	<p>Ανάγκη προσέλκυσης νέων επιχειρηματικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων</p> <p>Οργάνωση και απλοποίηση της αδειοδότησης νέων επενδυτικών σχεδίων και βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος</p> <p>Συστηματική στήριξη των ΜΜΕ και της Επιχειρηματικότητας</p> <p>Πρώθηση Μεγάλων Επενδυτικών Σχεδίων (mega projects) σε υποδομές, αναψυχή, μεταφορές, FTTH κ.λπ.</p>
<p>Έλλειψη συγκεκριμένου και λειτουργικού χωροταξικού πλαισίου και αντίστοιχου διοικητικού υπόβαθρου για την ορθολογική χωροθέτηση βιομηχανικών υποδομών και την πρακτική αντιμετώπιση της υψηλής ζήτησης για εγκατάσταση ή μετεγκατάσταση επιχειρήσεων σε οργανωμένους χώρους (ΒΕΠΕ) και την αξιοποίηση των εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών κτιρίων, εμπορικών αποθηκευτικών εγκαταστάσεων κ.λπ.</p>	<p>Δυνατότητα αξιοποίησης περιοχών (ζωνών) για την χωροθέτηση οργανωμένων παραγωγικών, εμπορικών και αποθηκευτικών δραστηριοτήτων.</p> <p>Μεταφορά αρμοδιοτήτων εξειδίκευσης των βημάτων χωροθέτησης και αδειοδότησης – λειτουργίας των νέων Επιχειρηματικών Πάρκων.</p> <p>Συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομίας και τις τοπικές Αρχές για την εξυγίανση των άτυπων Βιομηχανικών συγκεντρώσεων στο Θριάσιο και στον Κηφισό.</p>	<p>Εξορθολογισμός της δημιουργίας και διαχείρισης Βιομηχανικών Υποδομών:</p> <p>Βιώσιμη διαχείριση και εκμετάλλευση του Ορυκτού Πλούτου της Αττικής</p>

Ανάπτυξη – Μεταφορές - Επιχειρηματικότητα

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<p>Ραγδαία μείωση στην κατανάλωση ενέργειας όλων των τομέων, που βασίστηκε με βάση τα ενεργειακά ισοζύγια της περιόδου 2007-2010.</p> <p>Αρνητικές επιπτώσεις και επικαλύψεις της οικονομικής ύφεσης στην ταχεία εφαρμογή μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.</p> <p>Γραφειοκρατικό περιβάλλον και έλλειψη ευελιξίας στην ανάληψη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στους τομείς της Ενέργειας</p>	<p>Βελτίωση της σχέσης κατανάλωσης καυσίμων μεταφορών (επί ενεργειακής βάσης) με χρήση βιοκαυσίμων (Οδηγία 2003/30/ΕΚ)</p> <p>Συμβολή στη μέση ετήσια εξοικονόμηση ενέργειας στην τελική χρήση κατά 1% (Οδηγία 2006/32/ΕΚ) και συγκράτηση του ρυθμού αύξησης του CO₂ και των άλλων αερίων θερμοκηπίου κατά 25%</p> <p>Στόχος για σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης κτίρια (όλα τα καινούργια κτίρια, ποσοστό (%) ή διεύρυνση των απαιτήσεων για ενεργειακή απόδοση)</p> <p>Ανάπτυξη μηχανισμών της αγοράς, όπως οι Επιχειρήσεις Ενεργειακών Υπηρεσιών (ΕΕΥ), για την προώθηση ενεργειακά αποδοτικών υπηρεσιών</p> <p>Ανταποδοτική αξιοποίηση των χώρων των ΚΤΕΟ των οποίων η λειτουργία χαρακτηρίζεται ως φθίνουσα</p> <p>Δυνατότητα αξιοποίησης ελεύθερων χώρων που προκύπτουν από μεταφορά ή επαναχωροθέτηση μεγάλων εγκαταστάσεων μεταφορικών υποδομών ως χώρων στάθμευσης ή για τον επανασχεδιασμό του οδικού δικτύου (Πειραιάς, Ρουφ κ.λπ.), την εγκατάσταση δραστηριοτήτων των δημοσίων Φορέων κ.λπ.</p> <p>Προώθηση προγραμμάτων χρηματοδότησης και ανάπτυξης μηχανισμών της αγοράς (π.χ. προγράμματα ενεργειακής αναβάθμισης σε διάφορες κατηγορίες δημοσίων κτιρίων, με κρίσιμο κριτήριο αξιολόγησης και επιλεξιμότητας των συγχρηματοδοτούμενων έργων την ενεργειακή και οικονομική αποδοτικότητα των παρεμβάσεων)</p>	<p>Ανάδειξη του υποδειγματικού ρόλου του δημοσίου τομέα στο θέμα της εξοικονόμησης ενέργειας (λ.χ. προσαρμογή στο Εθνικό δίκαιο διατάξεων που καθιστούν υποχρεωτική την υλοποίηση μέτρων για εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο τομέα, χρήση κριτηρίων ενεργειακής απόδοσης στις διαδικασίες προκηρύξεων και διαγωνισμών για τις δημόσιες προμήθειες και συμβάσεις κ.λπ.)</p> <p>Ευαισθητοποίηση των πολιτών και των επιχειρηματιών (αξιοποίηση της τάσης για εξοικονόμηση ενέργειας)</p> <p>Αξιοποίηση ελεύθερων ή διαθέσιμων χώρων</p>

A.2.3.2. Ο Πρωτογενής Τομέας

Ο αγροτικός τομέας ανέκαθεν αποτελούσε ένα δομικό χαρακτηριστικό της ελληνικής κοινωνίας καθώς και ένα συστατικό παράγοντα της ελληνικής οικονομίας και ανάπτυξης, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Η ένταξη της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) το 1981, επηρέασε καταλυτικά την εξέλιξη της ελληνικής γεωργίας. Σήμερα πλέον, η γεωργία διέπεται πλήρως από τους κανόνες της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.), οι οποίοι μορφοποιούν και ελέγχουν όλο το πλαίσιο λειτουργίας και δραστηριότητας του αγροτικού τομέα³⁶.

Παρά τη σημαντική συμβολή του πρωτογενή τομέα στην ελληνική οικονομία, οι διαφορές μεταξύ Ελλάδος και Ε.Ε.-25 σύμφωνα με τα στοιχεία της EUROSTAT, είναι εμφανείς. Συγκεκριμένα, το έτος 2005, η Ελλάδα συνεισφέρει λιγότερο από 3% στο Α.Ε.Π. του αγροτικού τομέα της Ε.Ε.-25, ποσοστό χαμηλό συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Γαλλία, με συνεισφορά πάνω από 19% ή άλλες μεσογειακές χώρες, όπως η Ιταλία και η Ισπανία, οι οποίες συνεισφέρουν 15% και 12.2%, αντίστοιχα.

Ένα δομικό χαρακτηριστικό του ελληνικού αγροτικού τομέα αφορά στην αναλογία μεταξύ της φυτικής και ζωικής παραγωγής. Η αναλογία αυτή για τον ελληνικό αγροτικό τομέα είναι, επί σειρά ετών, 70:30, ενώ στην Ευρώπη η αντίστοιχη αναλογία είναι σχεδόν 50:50.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, πάνω από το 57% του εργατικού δυναμικού στον αγροτικό τομέα είναι πάνω από 45 ετών και βαθμιαία αποχωρούν από την ενεργό δράση, ενώ οι νεότερες ηλικίες καλύπτουν το υπόλοιπο 43%. Συγκεκριμένα, ενώ κατά τη διάρκεια της τελευταίας εικοσαετίας σημειώθηκε αύξηση στο σύνολο των απασχολούμενων στην οικονομία, η απασχόληση στον αγροτικό τομέα έπεσε περίπου στο μισό. Η κατάσταση αυτή μπορεί να αποδοθεί, σε μεγάλο βαθμό, στο γεγονός ότι ο αγροτικός τομέας της Ελλάδος δεν παρουσιαζόταν ως ελκυστικός στις νεότερες γενεές, όταν η Χώρα παρουσίαζε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Όμως, η έλευση της οικονομικής κρίσης φαίνεται ότι αντιστρέφει αυτή την προοπτική, αν και είναι ακόμα νωρίς αυτό να αποδειχθεί με σχετικά στοιχεία.

Το ποσοστό της ενδιάμεσης ανάλωσης, όπως φάρμακα, λιπάσματα, ζωοτροφές, ενέργεια, κλπ, στον γεωργικό κλάδο διατηρείται στο 40% περίπου σε σχέση με το σύνολο της ακαθάριστης αξίας παραγωγής (στην οποία δεν συμπεριλαμβάνονται οι φόροι και οι επιδοτήσεις) ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Ε.Ε.-25 είναι 57,8%. Στις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Γερμανία τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 65%, 63% και 66% ενώ σε Μεσογειακές χώρες, όπως Ιταλία και η Ισπανία, ανέρχεται σε 42%.

³⁶ Τα Βασικά Χαρακτηριστικά του Ελληνικού Πρωτογενούς Τομέα, εισήγηση στο πλαίσιο διημερίδας με τίτλο 'Διεκδικήστε το Δικαίωμα στην Τροφή', Λάρισα Οκτώβριος 2007.

Το ποσοστό της Ελλάδος προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των μεσογειακών χωρών, γεγονός το οποίο, σε συνδυασμό με την διάρθρωση των εκμεταλλεύσεων, εξηγεί τη διαμόρφωση ενός μεσογειακού -μη εντατικού- χαρακτήρα της αγροτικής ανάπτυξης, ο οποίος διαφοροποιείται σε σημαντικό βαθμό από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πιο σημαντική αναλώσιμη εισροή στην Ελλάδα είναι οι ζωοτροφές, η οποία καλύπτει περίπου 34% του συνόλου των εισροών. Το ποσοστό αυτό δεν αποκλίνει σημαντικά από το αντίστοιχο ποσοστό στην Ε.Ε.-25, το οποίο είναι 36%. Η δεύτερη κατά σειρά εισροή στην ελληνική αγροτική παραγωγή είναι η κατανάλωση ενέργειας, η οποία καλύπτει περίπου το 18% των συνολικών εισροών. Στην Ε.Ε.-25 το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 12%, συγκριτικά χαμηλότερο έναντι του ελληνικού.

A.2.3.2.1. Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Η Περιφέρεια Αττικής σε γενικές γραμμές ακολουθεί τα βασικά διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του πρωτογενούς τομέα τη χώρας, αν και η συμβολή του πρωτογενούς τομέα στην Περιφερειακή Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) και συνακόλουθα, η απασχόληση στον εν λόγω τομέα κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα συγκριτικά με το μέσο όρο της χώρας.

Ειδικότερα, ο δείκτης απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα είναι «εξαιρετικά περιορισμένος στις Π.Ε. του κεντρικού και βόρειου λεκανοπεδίου, καθώς και του Δήμου Πειραιά με ορισμένες εξαιρέσεις, είτε Δήμων στην περιοχή των οποίων βρίσκεται ο Ελαιώνας, είτε Δήμων της Περιφέρειας όπου η ανάπτυξη του αστικού ιστού μειώνεται εις όφελος της αγροτικής γης. Αντιθέτως, η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα έχει εξέχουσα σημασία στις Π.Ε. Δυτικής και Ανατολικής Αττικής, καθώς και στα Νησιά της Περιφέρειας και στην Τροιζήνα³⁷

Ωστόσο, εξακολουθεί να ισχύει το παράδοξο ότι ενώ «η κλαδική ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα σε εθνικό επίπεδο παρουσιάζει σημαντικά διαρθρωτικά προβλήματα με χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας και σταδιακή μείωση της συμμετοχής του στο συνολικά παραγόμενο εθνικό προϊόν, αντιθέτως, στην Αττική παρουσιάζει σημαντικό δυναμισμό, ο οποίος οφείλεται μεταξύ άλλων στην αυξημένη παραγωγικότητα της εργασίας, στην εγγύτητα με το ισχυρό καταναλωτικό κέντρο του Πολεοδομικού συγκροτήματος, στο είδος των παραγόμενων προϊόντων, στο σχετικά μεγάλο γεωργικό κλήρο και στη χρήση σύγχρονων μεθόδων εκμηχάνισης της παραγωγής»³⁸.

Η άσκηση γεωργικών δραστηριοτήτων εντοπίζεται κυρίως στην περιοχή του Μαραθώνα, στον Αυλώνα, στα Μέγαρα, στα νησιά και στην Επαρχία Τροιζηνίας και σε ζώνες όπου δεν αναπτύσσονται ασύμβατες με την εν λόγω δραστηριότητα

³⁷ Στρατηγικό Πλαίσιο Χωρικής Ανάπτυξης, 2004

³⁸ ΠΕΠ Αττικής 2007-2013, σελ. 20).

χρήσεις γης, ενώ ως δυναμικοί κλάδοι καταγράφονται η ανθοκομία, τα κηπευτικά, οι αμπελοκαλλιέργειες και τα αλιευτικά προϊόντα – υδατοκαλλιέργειες³⁹.

Με εξαίρεση την παραγωγή κρασιού και μάλιστα εμφιαλωμένου, οι παραδοσιακές αγροτικές δραστηριότητες στην Αττική, όπως η καλλιέργεια σιτηρών και ελιάς, τείνουν να περιορίζονται, όπως περιορίζεται και η παραδοσιακά μετακινούμενη κτηνοτροφία. Στη Δυτική Αττική συγκεντρώνονται επίσης μονάδες θερμοκηπίων έντασης κεφαλαίου και κτηνοτροφικές μονάδες⁴⁰.

Μια προσπάθεια ποσοτικοποίησης της αγροτικής παραγωγής στην Περιφέρεια (με εκτιμήσεις της Ομάδας σύνταξης του Επιχειρησιακού σε συνεργασία με τις αρμόδιες Διευθύνσεις, δεδομένου ότι τα επίσημα στατιστικά στοιχεία είναι παλαιότερα), έχουν ως εξής:

- Δυτική Αττική: περισσότερα από 25.000 στρέμματα με κηπευτικά, 70.000 στρέμματα με ελιές, 12.000 στρέμματα με αμπέλια, 5.000 στρέμματα με φιστικές και 50.000 στρέμματα με σιτηρά και βαμβάκι.
- Δυτικός Τομέας: μικρές ποσότητες ανθέων, κηπευτικών.
- Ανατολική Αττική: Κηπευτικά 91100 τn, Φυτά μεγάλης καλλιέργειας 8170 τn, Κτηνοτροφικά φυτά 1570 τn, Σύκα 360 τn, Φιστίκια Αιγίνης 1120 τn, Ελιές 1220 τn, Σταφύλια 27950 τn, Διάφορα οπωροφόρα 300 τn, Άνθη 1320 στρέμματα .
- Πειραιάς & Νησιά: ελιές και λάδι, εσπεριδοειδή, κηπευτικά, ανθοκομικά είδη, θερμοκηπιακά είδη, φυστίκια και μέλι - πολλά από τα είδη αυτά είναι βιολογικής παραγωγής και ΠΟΠ (Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης).

Ο βασικότερος παράγοντας, στον οποίο οφείλεται η ανωτέρω εξέλιξη, είναι το φαινόμενο της αστικής διάχυσης, το οποίο λαμβάνει τη μορφή είτε της ραγδαίας αστικοποίησης περιοχών με γεωργική χρήση στην ευρύτερη περιοχή της Πρωτεύουσας, όπως τα Μεσόγεια, είτε της ανάπτυξης περιοχών παραθεριστικής κατοικίας κυρίως στις νησιωτικές και στις παραθαλάσσιες περιοχές, όπως η Τροιζηνία, με αποτέλεσμα να περιορίζονται σε σημαντικό βαθμό οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα καθιστώντας αδήριτη την ανάγκη αφενός, λήψης μέτρων για την ανάδειξη της γεωργίας σε βασικό πυλώνα της οικονομίας και αφετέρου, ανάδειξης του κοινωνικού και περιβαλλοντικού της ρόλου. Στην ανωτέρω εξέλιξη σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και η πίεση που δέχεται ο πρωτογενής τομέας από τον δευτερογενή.

Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι «ο αγροτικός τομέας έχει σε μεγάλο βαθμό αναδιαρθρωθεί, συντονιζόμενος με τις ανάγκες της μεγάλης αγοράς της Πρωτεύουσας, ενώ στον τομέα των «παραδοσιακών» προϊόντων και κυρίως του οίνου, υπάρχουν σημαντικές νέες παραγωγές», (ΡΣΑ, 2011). Ωστόσο απομένουν να γίνουν ακόμη πολλά προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της γεωργικής παραγωγής και ανάδειξης του δυναμισμού της στην αγορά της Πρωτεύουσας (ΡΣΑ, 2011).

³⁹ ΠΕΠ Αττικής 2007-2013 και ΥΠΑΑΤ «Σύγκριση καλλιεργούμενων εκτάσεων».

⁴⁰ Στρατηγικό Πλαίσιο Χωρικής Ανάπτυξης, 2004 και ΕΣΥΕ, «Οικονομικοί Λογαριασμοί», 2007

Οι νησιωτικές περιοχές της Περιφέρειας Αττικής έχουν σχετικά ανεπτυγμένο πρωτογενή τομέα και αρκετά μεγάλο αριθμό απασχολούμενων. Αυτές είναι κυρίως η Τροιζηνία και σε μικρότερο βαθμό τα Μέθανα και τα Κύθηρα. Από την έντονη αυτή πρωτογενή δραστηριότητα προκύπτουν αρκετά επώνυμα προϊόντα, όπως το φιστίκι Αιγίνης, το μέλι, το λάδι και τα παξιμάδια Κυθήρων κ.ά., τα οποία προωθούνται στις αγορές του εσωτερικού και του εξωτερικού, ενισχύοντας σημαντικά τις τοπικές οικονομίες. Αυξημένη είναι επίσης η συμμετοχή της αλιείας στον πρωτογενή τομέα στην περιοχή του Αργοσαρωνικού, με σημαντικές ποσότητες αλιευμάτων, καθώς και η ύπαρξη μεγάλου αριθμού ιχθυοκαλλιεργειών (κυρίως στα Μέθανα και τη Σαλαμίνα). Μάλιστα, τα νησιά της Περιφέρειας και ο Πειραιάς αποτελούν το δεύτερο μεγαλύτερο υποδοχέα ιχθυοκαλλιεργειών της Ελλάδας μετά τη Χαλκιδική⁴¹ ().

Πάντως ο κλάδος της αλιείας παρουσιάζει μια σταδιακή υποχώρηση τα τελευταία χρόνια και φαίνεται ότι αρχίζει να υποχωρεί μαζί με το ποσοστό του πρωτογενούς τομέα στο σύνολο της περιφερειακής οικονομίας. Στο αποτέλεσμα αυτό οδηγούν και οι ελλείψεις στην οργάνωση και την εμπορία των αγροτικών προϊόντων των νησιών, οι διοικητικές διαδικασίες εμπορίας, καθώς και τα υψηλά κόστη παραγωγής τους. Ως απόρροια των παραπάνω προκύπτει η συνεχής αποθάρρυνση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού να ασχοληθεί με τις πρωτογενείς δραστηριότητες.

Από το εξωτερικό περιβάλλον πάντως φαίνεται να υπάρχει μια τάση ενίσχυσης του πρωτογενούς τομέα, κυρίως μέσω της υψηλής ζήτησης των τοπικών παραδοσιακών προϊόντων των νησιών και της συνεχούς τυποποίησής τους. Επιπρόσθετα, η εφαρμοζόμενη αγροτική πολιτική αποτελεί ένα ισχυρό μέσο στήριξης της γεωργίας με την ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος. Το βασικότερο μέτρο στον τομέα αυτό είναι οι βιολογικές καλλιέργειες οι οποίες επιδοτούνται και είναι φιλικές προς το περιβάλλον.

Μία από τις σοβαρότερες απειλές που παρουσιάζονται στην Περιφέρεια και, περισσότερο στα νησιά της Περιφέρειας και αφορούν την πρωτογενή παραγωγή έχει να κάνει με την αναστροφή της ηλικιακής πυραμίδας. Κίνδυνο για την περαιτέρω εξέλιξη της γεωργίας αποτελεί και η απελευθέρωση της αγοράς αγροτικών προϊόντων στα οποία η Ελλάδα δεν είναι ανταγωνιστική. Τέλος, η θαλάσσια ρύπανση του Αργοσαρωνικού, η οποία επιδεινώνεται συνεχώς από τις εγκαταστάσεις βιομηχανίας και όχι μόνο της περιοχής, απειλεί άμεσα τον τομέα υδατοκαλλιεργειών και ιχθυοκαλλιεργειών.

Τα αίτια της εξέλιξης αυτής, πέρα από τη γενικότερη πορεία της αγροτικής οικονομίας της χώρας, εντοπίζονται κατά κύριο λόγο στη ραγδαία αστικοποίηση περιοχών με γεωργική χρήση στην ευρύτερη περιοχή της Πρωτεύουσας, όπως τα Μεσόγεια, καθώς επίσης και στην αυξημένη ζήτηση παραθεριστικής κατοικίας σε νησιωτικές και παραθαλάσσιες περιοχές, όπως η Τροιζηνία, η οποία εκτοπίζει με ταχύ ρυθμό τον πρωτογενή τομέα, καθιστώντας επιτακτική τη λήψη μέτρων για την

⁴¹ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2007-2013

ανάδειξη του ρόλου της γεωργίας στην προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της νέας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και της σημασίας που αποδίδεται στην περιφερειακή γεωργία.

Ο ρόλος της Αιρετής Περιφέρειας Αττικής στην υποστήριξη του Πρωτογενούς τομέα

Ο πρωτογενής τομέας στην Περιφέρεια Αττικής υπόκειται στον έντονο ανταγωνισμό με τις μητροπολιτικές δραστηριότητες. Η οριοθέτηση της γεωργικής γης ως υποσύνολο του «εξωαστικού χώρου» είναι ασαφής, με συνέπεια τόσο την υποβάθμιση της παραγωγικότητας των αγροτικών δραστηριοτήτων, όσο και τη συνεχή «σύγκρουσή» τους με άλλες χρήσεις.

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας (ΓΔ ΠΑΓΡΟΙΚ) και Κτηνιατρικής είναι επιφορτισμένη με την ενασχόληση με ζητήματα που άπτονται του πρωτογενούς τομέα εντός της χωρικής ενότητας της Περιφέρειας Αττικής και αρμόδια για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της λειτουργίας όλων των οργανικών μονάδων που υπάγονται σ' αυτή και την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους. Παράλληλα, οφείλει να βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων και των υποθέσεων αρμοδιότητάς τους.

Από τις Διευθύνσεις που υπάγονται στη ΓΔ ΠΑΓΡΟΙΚ, «περιφερειακή εμβέλεια» έχουν:

- Η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας,
- Η Διεύθυνση Κτηνιατρικής,
- Η Διεύθυνση Πολιτικής Γης,

Συγκεκριμένα, με βάση τον υφιστάμενο οργανισμό της Περιφέρειας Αττικής ΠΔ 145/2010 (ΦΕΚ 238 Α') η Γενική Διεύθυνση αποτελείται από 12 Διευθύνσεις, εκ των οποίων η Διεύθυνση Αγροτικής και Κτηνιατρικής Πολιτικής με αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Αττικής είναι αρμόδια μεταξύ άλλων για την εφαρμογή προγραμμάτων και τη λήψη μέτρων σε θέματα φυτικής και ζωικής παραγωγής και οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων επιφορτισμένες κυρίως με την κατάρτιση ετησίων και πολυετών περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη γεωργία, κτηνοτροφία και την αλιεία, την εκπόνηση και αξιολόγηση σχετικών μελετών και μέτρων πολιτικής, καθώς και τη μέριμνα και τη λήψη μέτρων για την ανάπτυξη και την ποιοτική βελτίωση της γεωργίας και κτηνοτροφίας στον τομέα της φυτικής και ζωικής παραγωγής.

Ειδικότερα, σε ότι αφορά το αντικείμενο της Γεωργίας, ο ευρύτετος τομέας ευθύνης των Διευθύνσεων των χωρικών ενοτήτων, που άπτονται του αντικειμένου αυτού, περιλαμβάνει :

- Την επιστημονική στήριξη του γεωργικού τομέα της Αττικής για να καταστεί πιο ανταγωνιστικός, προσοδοφόρος, και βιώσιμος.

- Την ενίσχυση και διατήρηση της φυσικής παραγωγικής βάσης και του φυσικού περιβάλλοντος πάνω στο οποίο στηρίζεται αυτός ο παραγωγικός τομέας.
- Την εφαρμογή προγραμμάτων και την προσφορά υπηρεσιών που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο γεωργικός τομέας της Περιφέρειας Αττικής.
- Την ενημέρωση του αγροτικού πληθυσμού και του πληθυσμού της περιοχής γενικότερα.
- Την ουσιαστική τεχνική στήριξη των αναπτυξιακών προσπαθειών των αγροτών και γενικότερα όλων των κατοίκων της Περιφέρειας.
- Την εφαρμογή αναπτυξιακών και επενδυτικών προγραμμάτων που αφορούν τον παραγωγό και τον μεταποιητή.
- Τον φυτοϋγειονομικό και ποιοτικό έλεγχο με σκοπό την εξασφάλιση της υγιεινής και ποιοτικής κατάστασης των τροφίμων που παράγονται και διακινούνται στην Περιφέρεια.

Οι βασικές λειτουργίες που ασκούνται από τις αποκεντρωμένες Διευθύνσεις βάσει των απαντήσεων των ερωτηματολογίων - είναι:

1. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας ανάγονται ιδίως στην κατάρτιση ετήσιων και πολυετών περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη γεωργία, κτηνοτροφία και την αλιεία, στην εκπόνηση και αξιολόγηση σχετικών μελετών και μέτρων πολιτικής καθώς και στη μέριμνα για την ανάπτυξη και την ποιοτική βελτίωση της γεωργίας και κτηνοτροφίας στον τομέα της φυτικής και ζωικής παραγωγής, αντίστοιχα, σε συνδυασμό με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

2. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής ανάγονται ιδίως στη μέριμνα για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου σε όλη την Περιφέρεια, την εξασφάλιση της υγείας των ζώων, τη λήψη αποφάσεων για ασθένειες ζώων που μπορεί να έχουν επιδημικό χαρακτήρα καθώς και τη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας.

3. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Πολιτικής Γης αφορούν κυρίως στην παραχώρηση εκτάσεων σε νομικά ή φυσικά πρόσωπα και ΟΤΑ, στην εκποίηση, ανταλλαγή και προστασία εποικιστικών εκτάσεων και στην έκδοση, διόρθωση και ακύρωση τίτλων κυριότητας, στη σύνταξη τοπογραφικών προγραμμάτων, στη συγκρότηση τοπογραφικών συνεργείων από τεχνικούς υπαλλήλους, στη σύνταξη, τήρηση, συμπλήρωση και ολοκλήρωση θεματικών χαρτών με στοιχεία που συλλέγονται επιτόπου, καθώς και στην περιοδική ενημέρωση των τοπικών θεματικών χαρτών με τις μεταβολές που έχουν σημειωθεί, στη χορήγηση βεβαιώσεων και διαγραμμάτων για την εξυπηρέτηση πολιτών καθώς και στην έρευνα των φακέλων των εργασιών για τον έλεγχο αιτημάτων.

Οι βασικές λειτουργίες που ασκούνται από τις αποκεντρωμένες Διευθύνσεις των χωρικών ενοτήτων –βάσει των απαντήσεων των ερωτηματολογίων - είναι:

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
1	Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου	<ul style="list-style-type: none"> • Ποιοτικός και Φυτοϋγειονομικός Έλεγχος προϊόντων φυτικής προέλευσης σε τελωνεία και εσωτερική αγορά • Χορήγηση αδειών καταστημάτων εμπορίας φυτοπροστατευτικών προϊόντων και έλεγχος λειτουργίας τους • Έλεγχος εφαρμογής της οινικής νομοθεσίας • Έλεγχος εμπορίας, ετικέτας συσκευασίας, διαφήμισης, εγγυημένης σύνθεσης & χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων • Εφαρμογή προγράμματος βιολογικής γεωργίας • Ποιοτικός έλεγχος νωπών, επεξεργασμένων βαθείας κατάψυξης και μεταποιημένων προϊόντων φυτικής προέλευσης • Εφαρμογή του Πολυετούς Ολοκληρωμένου Εθνικού Σχεδίου Ελέγχων 2007-2011 • Φυτοϋγειονομικός έλεγχος, εφαρμογή προγραμμάτων φυτοπροστασίας ((δακοκτονία, κουνουποκτονία, κ.λ.π), παρακολούθηση της εξέλιξης εχθρών και ασθενειών των καλλιεργειών και την εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπισή τους • Χορήγηση φυτοϋγειονομικών διαβατηρίων, φυτοϋγειονομικό έλεγχο πολλαπλασιαστικού υλικού και φυτωρίων • Διενέργεια προγράμματος επισκοπήσεων, εφαρμογή και έλεγχος της σήμανσης ξύλινων μέσων συσκευασίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης • Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής και Διεύθυνση Σχεδιασμού Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Αξ. Εδαφοδατικών Πόρων του ΥΠ.Α.Α.Τ. (Πρόγραμμα εκτέλεσης ελέγχου ποιότητας αρδευτικών νερών, με την συμμετοχή και υποστήριξη της Διεύθυνσης και συγκεκριμένα του προτεινόμενου τμήματος Εγγείων Βελτιώσεων) • Εργαστήριο Εδαφοϋδρολογίας και Γεωλογίας του ΥΠ.Α.Α.Τ. (διενέργεια των χημικών αναλύσεων) • ΕΦΕΤ (Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων) του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης • ΕΛΟΓΑΚ (Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος & Κρέατος) • ΟΠΕΚΕΠΕ (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων) • AGROCERT (Οργανισμός Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π.)

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
2	Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής	<ul style="list-style-type: none"> • Θέματα πτηνοτροφίας, χοιροτροφίας, αιγοπροβατοτροφίας, κονικλοτροφίας, βοοτροφίας, μελισσοκομίας, γενετικής βελτίωσης ζώων, εισαγωγή ζώντων ζώων, πολιτικής κρέατος-γάλακτος • Έλεγχος ζωοτροφών • Διεκπεραίωση θεμάτων κτηνοτροφικών κτισμάτων • Έλεγχος στη διακίνηση τυριών ΠΟΠ • Γνωμοδότηση σκοπιμότητας και λειτουργικότητας κατασκευής αγροτικών αποθηκών σε καλλιεργούμενα αγροκτήματα • Έκδοση βεβαιώσεων απαλλαγής από το ΦΠΑ αγοράς του θερμοκηπιακού εξοπλισμού, βεβαιώσεων για την εισαγωγή Φ.Ι.Χ. αυτοκινήτου και Α.Μ.Π.Χ. στις γεωργικές επιχειρήσεις • Χειρισμός του μέτρου 2.1 του καν.(ΕΟΚ) 1257/99 και του μέτρου 123Α του καν (ΕΚ) 1698/2005 • Θέματα Αμπελουργίας (εκριζώσεις, αναδιαρθρώσεις αμπελώνων), Δενδροκομίας, Ανθοκομίας, Κηπευτικών • Θέματα Στατιστικής, Φ.Μ.Α.Π. και γεωργικού εισοδήματος και RICA • Δωρεάν διανομή τροφίμων και προϊόντων παρέμβασης σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες • Χορήγηση έγκρισης αναγραφής της προέλευσης του ελαιολάδου, παρακολούθηση των εργασιών ελαιοτριβείων-πυρηνοελαιουργείων και επιχειρήσεων μεταποίηση επιτραπέζιας ελιάς • Θέματα της πρώην ΝΕΧΩΠ – Γνωμοδότηση χωροθέτησης για την εγκατάσταση διαφόρων δραστηριοτήτων • Θέματα νέων αγροτών • Τήρηση του Αμπελουργικού και Ελαιοκομικού Μητρώου • Διαδικασίες αποτύπωσης, χαρτογράφησης και εισαγωγής τοπογραφικών στοιχείων των αμπελοτεμαχίων στη βάση του Αμπελουργικού Μητρώου 	<ul style="list-style-type: none"> • Ομοίως, ως άνω

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
	Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής <i>(της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας Περιφέρειας Αττικής)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ρύθμιση θεμάτων που προκύπτουν από τη χωροθέτηση της γεωργικής γης και των βοσκοτόπων, την αλλαγή της χρήσης τους, τις εγγειοδιαρθρωτικές επεμβάσεις στις ιδιωτικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τη μελέτη των σχετικών προβλημάτων σε συνεργασία με τις λοιπές υπηρεσίες της Περιφέρειας • Μελέτη και τον Προγραμματισμό διατήρησης της γονιμότητας και βελτίωσης των γεωργικών εδαφών • Επισήμανση εχθρών και ασθενειών του φυτικού κεφαλαίου σε περιφερειακό επίπεδο και τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπισή τους • Συντονισμό και παρακολούθηση παραγωγής προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας, Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) φυτικής και ζωϊκής προέλευσης • Συντονισμό τακτικών και εκτάκτων ελέγχων διακίνησης ζωοτροφών • Εφαρμογή προγραμμάτων και λήψη μέτρων για τη βελτίωση της δενδροκομίας, της αμπελουργίας, των φυτών μεγάλης καλλιέργειας, των κηπευτικών καθώς και των καλλωπιστικών και φαρμακευτικών φυτών • Επόπτευση και συντονισμό όλων των αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων και την παρακολούθησή τους εκτέλεσής τους • Αξιοποίηση των στοιχείων των μητρώων για τον πρωτογενή τομέα τα οποία τηρούνται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων • Καθορισμό ζωνών προστασίας και την καταστροφή εντός αυτών των παράνομων καλλιεργειών 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ομοίως, ως άνω
	Τμήμα Κτηνιατρικής. <i>(της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας Περιφέρειας Αττικής)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Διενέργεια των ελέγχων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για την προστασία του ζωικού κεφαλαίου στην οικεία περιφερειακή ενότητα, • την εξασφάλιση της υγείας των ζώων και τη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ομοίως, ως άνω

ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
Τμήμα Αλιείας <i>(ομοίως)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Μίσθωση με δημοπρασία των ιχθυοτρόφων υδάτων, • Καθορισμός της προστατευτικής ζώνης πέριξ του τοποθετούμενου αλιευτικού εργαλείου, σε θαλάσσιους παραλιακούς χώρους, • Απόφαση αυξομείωσης των συμβατικών δόσεων μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε ιδιώτες, τη χορήγηση αδειών, • Αδειοδότηση ίδρυσης συσκευα-στηρίων νωπών αλιευμάτων και εργαστηρίων συσκευασίας και μεταποίησης κατεψυγμένων αλιευμάτων • Αδειοδότηση ίδρυσης ιχθυοσκαλών καθώς και της έδρας αυτών. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ομοίως, ως άνω
Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού <i>(ομοίως)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Εξέταση της παραχώρησης εκτάσεων σε νομικά ή φυσικά πρόσωπα και ΟΤΑ, • Εκποίηση, ανταλλαγή και προστασία εποικιστικών εκτάσεων και την έκδοση, • διόρθωση και ακύρωση τίτλων κυριότητας, • Σύνταξη τοπογραφικών προγραμμάτων, τη συγκρότηση τοπογραφικών συνεργείων από τεχνικούς υπαλλήλους, • Σύνταξη, τήρηση, συμπλήρωση και ολοκλήρωση θεματικών χαρτών με στοιχεία που συλλέγονται επιτόπου, • Περιοδική ενημέρωση των τοπικών θεματικών χαρτών με τις μεταβολές που έχουν σημειωθεί, τη χορήγηση βεβαιώσεων και διαγραμμάτων για την εξυπηρέτηση πολιτών, καθώς και την έρευνα των φακέλων των εργασιών για τον έλεγχο αιτημάτων. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ομοίως, ως άνω

Οι βασικότερες λειτουργίες που ασκούνται από τα Τμήματα της Διεύθυνσης Αγροτικής και Κτηνιατρικής Πολιτικής, στον τομέα της Γεωργίας είναι οι εξής:

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
	Προγραμματισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάρτιση ετήσιων και πολυετών περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία, εκπόνηση και αξιολόγηση σχετικών μελετών και μέτρων πολιτικής και παρακολούθηση εκτέλεσης των ανωτέρω προγραμμάτων • Προστασία της Γεωργικής Γης από αλλαγή χρήσης της • Σύνταξη Προγραμμάτων για την μεταποίηση των Αγροτικών Προϊόντων • Αντιμετώπιση τεχνικών, οικονομικών και διαρθρωτικών προβλημάτων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων • Κατάρτιση μελετών ανάπτυξης του ιχθυοπονικού εν γένει πλούτου 	<ul style="list-style-type: none"> • Ομοίως, όπως προηγούμενο Πίνακα
	Τμήμα Εγγείων Βελτιώσεων <i>(προτεινόμενο)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορισμός των αναγκών σε εγγειοβελτιωτικά έργα για καθαρά αγροτικό σκοπό, και η υποβολή προτάσεων εκτέλεσής τους. • Εκτέλεση δειγματοληψιών αρδευτικών υδάτων, χημική ανάλυση αυτών • Εκμηχάνιση Γεωργίας • Αγροτικός εξηλεκτρισμός • Τήρηση ενιαίου αρχείου για όλη την Αττική τόσο για τα γεωργικά μηχανήματα και κατασκευές όσο και για τον αγροτικό εξηλεκτρισμό. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ομοίως, όπως προηγούμενο Πίνακα

Οι βασικότερες λειτουργίες που ασκούνται από τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής είναι, ανά Τμήμα, οι εξής:

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
1.	Τμήμα Υγείας Ζώων	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπόνηση και παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής ειδικών προγραμμάτων για την πρόληψη, επιτήρηση και καταπολέμηση των λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων των ζώων και η μέριμνα για την εξασφάλιση των αναγκών μέσω εφαρμογής • Αυτεπάγγελτη επιθεώρηση της υγιεινής κατάστασης του ζωικού κεφαλαίου της Περιφέρειας • Αδειοδότηση μονάδων διαχείρισης ζωικών υποπροϊόντων, σύμφωνα με το Π.Δ. 211/2006 • Αδειοδότηση εκμεταλλεύσεων υδατοκαλλιέργειας σύμφωνα με Π.Δ. 28/2009 • Συμμετοχή στη χορήγηση κτηνιατρικών αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και επέκτασης στις εγκαταστάσεις με δραστηριότητες που περιγράφονται στο Π. Δ 79/2007 • Εποπτεία συστήματος TRACES 	<ul style="list-style-type: none"> • Ομοίως, όπως προηγούμενο Πίνακα
2.	Τμήμα Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας	<ul style="list-style-type: none"> • Χορήγηση κτηνιατρικών αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και επέκτασης στις εγκαταστάσεις ζωικών προϊόντων (Π.Δ 79) • Συμμετοχή στη χορήγηση κτηνιατρικών αδειών εγκατάστασης, λειτουργίας και επέκτασης στις εγκαταστάσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα διαχείρισης ζωικών υποπροϊόντων ακατάλληλων για ανθρώπινη κατανάλωση • Τήρηση αρχείου στοιχείων, από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειακών ενοτήτων, για επιβολή ποινικών και διοικητικών κυρώσεων σε επιχειρήσεις που δεν πληρούν τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας. • Εποπτεία συστήματος TRACES • Αυτεπάγγελτοι έλεγχοι όλων των δραστηριοτήτων αρμοδιότητας Τμήματος 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ομοίως, όπως προηγούμενο Πίνακα

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
3.	Τμήμα Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων	<ul style="list-style-type: none"> • Έκδοση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας των ιδιωτικών κλινικών και ενδιαιτημάτων • Αδειοδότηση και έλεγχος λειτουργίας εγκαταστάσεων φιλοξενίας ζώων, που ανήκουν σε Δήμους, φιλοζωικά σωματεία και άλλους φορείς • Αδειοδότηση καταστημάτων χονδρικής πώλησης κτηνιατρικών φαρμάκων, των βιολογικών προϊόντων & προσθετικών φαρμακευτικών προμιγμάτων των ζωοτροφών • Μέριμνα και εφαρμογή των αρχών προστασίας των ζώων από πλευράς πειραματισμών • Αδειοδότηση, τήρηση μητρώου και έλεγχος των εγκαταστάσεων εκτροφής, εγκαταστάσεων προμηθειών και εγκαταστάσεων πειραματισμού, καθώς και πειραματισμών σε ζώα • Αυτεπάγγελτοι έλεγχοι όλων των δραστηριοτήτων αρμοδιότητας Τμήματος. 	

Ως βασικά κοινά προβλήματα αναδεικνύονται:

1. Απουσία οργανωμένου συστήματος διαχείρισης των περιεκτών των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και των απορριπτόμενων πλαστικών υλικών των θερμοκηπιακών μονάδων.
2. Πλημμελείς, ως προς τον αριθμό, έλεγχοι από το Τμήμα Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (έλεγχοι των νωπών, βαθείας κατάψυξης και μεταποιημένων τροφίμων φυτικής προέλευσης κλπ) λόγω του μεγάλου αριθμού μονάδων εμπορίας των προϊόντων φυτικής προέλευσης και της μείωσης του αριθμού εκτός έδρας κινήσεων, γεγονός που συνεπάγεται κινδύνους για τη δημόσια υγεία
3. Έλλειψη χαρτών που να αποτυπώνουν τη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας με αποτέλεσμα την αποσπασματική αντιμετώπιση της χωροθέτησης δραστηριοτήτων καθώς και τη μη ορθολογική χρήση λιπασμάτων.
4. Έλλειψη χαρτογράφησης εκτάσεων αμπελοκαλλιέργειας με συνέπεια τη δυσχέρεια διασταυρωτικών ελέγχων και ελέγχου των παράνομων φυτεύσεων.
5. Απουσία συστήματος διαχείρισης φυτών ή φυτικών προϊόντων για την πρόληψη εξάπλωσης επιβλαβών οργανισμών-καραντίνας
6. Προβλήματα που οδηγούν σε λανθασμένες αποφάσεις και δυσχεραίνουν τη διαφύλαξη της Δημόσιας Υγείας, όπως: πολυδιάσπαση των Υπηρεσιών που ασχολούνται υγιεινή και την ασφάλεια των τροφίμων, και του ζωϊκού κεφαλαίου, έλλειψη συντονισμού, αδυναμία ταχείας επίλυσης προβλημάτων από την πλευρά διοικητικών παραγόντων (μέσα μεταφοράς ελεγκτικών υπηρεσιών, δαπάνες για ταχεία αποστολή δειγματοληψιών).
7. Αδυναμία ικανοποίησης της αδειοδότησης και πλήρους ελέγχου των εγκαταστάσεων, λόγω του όγκου των παραγόμενων σε αυτές ζωικών

προϊόντων και υποπροϊόντων⁴². Ειδικότερα, η παραγόμενη ποσότητα ζωικών υποπροϊόντων κατηγορίας 1, κατηγορίας 2 και κατηγορίας 3 στην Αττική ανέρχεται περίπου σε 10.000 έως 12.000 τόνους ετησίως ή στο 27% του συνόλου της χώρας:

- Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι μεγάλες εγκαταστάσεις επεξεργασίας κρέατος στην Αθήνα, που παράγουν περισσότερους από 300 τόνους /μήνα ζωικών υποπροϊόντων (κυρίως οστά) δηλαδή περίπου 4000 τόνους ετησίως .
- Οι μεγάλες αγορές Βαρβάκειος, Ιχθυόσκαλα, ΟΚΑΑ, παράγουν περίπου 1700 τόνους ετησίως .
- Τα σφαγεία στην Περιφερειακή Ενότητα Αν.Αττικής (οπληφόρων, πουλερικών) παράγουν περίπου 2300 τόνους ζωικών υποπροϊόντων κατηγορίας 1, 2 και 3
- Υλικά κατηγορίας Ι που αφορούν σε πτώματα παραγωγικών ζώων (βοοειδή και αιγοπρόβατα) στην Περιφέρεια Αττικής, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για το 2010, ανέρχονται σε 110 τόνους.
- Οι υπόλοιπες ποσότητες αφορούν σε παραγωγή ΖΥΠ από μικρότερες εγκαταστάσεις επεξεργασίας κρέατος, αγορές, κρεοπωλεία και πτώματα ζώων συντροφιάς και υπολογίζονται κατά προσέγγιση και κατ' εκτίμηση σε 2500 έως 4500 τόνους.

Ως βασικά κοινά αναπτυξιακά προβλήματα του υπό ανάλυση Τομέα αναδεικνύονται τα ακόλουθα:

1. Εντατική καλλιέργεια των εδαφών κυρίως με κηπευτικά γεγονός που δεν συνάδει με τις ορθές γεωργικές πρακτικές.
2. Ανεξέλεγκτη χρήση αρδευτικού νερού με συνέπεια προβλήματα αλατότητας και υφαλμύρωσης, ιδιαίτερα στα νησιά.
3. Κατακερματισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
4. Υπερβολική χρήση λιπασμάτων που οδηγεί στην υποβάθμιση των εδαφών και τη μόλυνση του υπόγειου υδροφορέα.
5. Υψηλό και συνεχώς αυξανόμενο κόστος εισροών (λιπάσματα, φυτοφάρμακα, πετρέλαιο κλπ.) που συνεπάγεται συνεχώς αυξανόμενο κόστος παραγωγής για τον παραγωγό αγροτικών προϊόντων και μικρότερη οικονομική πρόσοδο.
6. Άναρχη αστικοποίηση της περιοχής, που οδηγεί σε ανταγωνισμό δραστηριοτήτων (συνύπαρξη οικιών με καλλιέργειες, κτηνοτροφικές μονάδες, βιομηχανίες).
7. Ανεπάρκεια ενημέρωσης από τα αρμόδια Υπουργεία προς τις Περιφερειακές Υπηρεσίες σχετικά με Προγράμματα επιδοτήσεων μέσω Αναπτυξιακού νόμου ή κοινοτικών επιδοτήσεων.
8. Έλλειψη επιμόρφωσης των αγροτών, ανεπάρκεια μεταφοράς και διάχυσης τεχνογνωσίας και καινοτομιών στον αγροτικό τομέα σε συνδυασμό με την αύξηση του ορίου ηλικίας των απασχολούμενων με τον αγροτικό τομέα.

⁴² Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η ετήσια παραγωγή των επικίνδυνων ζωικών υποπροϊόντων (κατηγορίας 1 του Κανονισμού 1774/2002/ΕΚ, 2009/1069/ΕΚ, 2011/142/Ε.Κ και Π.Δ 211/2006)

9. Ανυπαρξία πολιτικού προσανατολισμού για την κατεύθυνση της αγροτικής ανάπτυξης, απουσία κατευθύνσεων από το αρμόδιο Υπουργείο για παραγωγή νέων αποδοτικών καλλιεργειών.
10. Έλλειψη προβολής στο εσωτερικό και στο εξωτερικό των Ελληνικών αγροτικών προϊόντων και των ποιοτικών χαρακτηριστικών τους.
11. Οι αναφερόμενες ανωτέρω συνεργασίες θα πρέπει να διευρυνθούν και προς τις ακόλουθες κατευθύνσεις:
 - Τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού σε θέματα χρηματοδοτήσεων, αναπτυξιακών και θεσμικών παρεμβάσεων, Γνωμοδοτήσεων
 - Τις Διευθύνσεις Εμπορίου και Δημόσιας Υγείας για την διενέργεια ελέγχων σχετικά με την ποιότητα, την υγιεινή και ασφάλεια των τροφίμων και τη διακίνηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων στην αγορά
 - Τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων (Εγγειοβελτιωτικά Έργα)
 - Τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού σε θέματα διαχείρισης και προστασίας των υδάτων (ρύπανση γεωργικής προέλευσης πχ νιτρορύπανση)
 - Τη Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών προκειμένου, για την συγκρότηση της Επιτροπής Ελέγχου Γεωργικών Μηχανημάτων και Αχρήστευσης Κρατικών Πινακίδων, να ορισθεί εκπρόσωπος Μηχανολόγος ή Ηλεκτρολόγος ΠΕ ή ΤΕ ως μέλος στην Επιτροπή.
 - Τη Νομική Υπηρεσία
 - Τη Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Ειδικότερα, τα προβλήματα που «καλούνται να αντιμετωπίσουν οι αγροτικές περιοχές στην Περιφέρεια Αττικής σχετίζονται με την επιβάρυνση του περιβάλλοντος από την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας, που αποτυπώνεται στη διαχείριση των υδάτων για άρδευση και τη μόλυνση του εδάφους και των υπόγειων υδάτων από υπολείμματα φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, με την αλλαγή χρήσεων γης και με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της φυτικής και ζωικής παραγωγής και των επιχειρήσεων πρώτης μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων.

Η στρατηγική της Περιφέρειας Αττικής όσον αφορά στην αγροτική ανάπτυξη θα πρέπει να στοχεύσει στην ανάπτυξη συνεργιών μεταξύ του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα της παραγωγής, την ανάδειξη των παραδοσιακών της προϊόντων, μέσω ειδικότερων δράσεων όπως την αναβάθμιση και διαφύλαξη του οινικού αποθέματος της Ανατολικής Αττικής, την ανάδειξη των «διαδρομών του κρασιού» και του αγροτουρισμού, τον εξορθολογισμό και την παροχή κινήτρων μετεγκατάστασης κτηνοτροφικών μονάδων, την προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών και των απαραίτητων συνεργειών, με πρώτη τη μεταποίηση των προϊόντων βιοκαλλιέργειας

Η στρατηγική για την προαγωγή και συγκρότηση του πρωτογενούς τομέα στην Αττική προσδιορίζεται ως εξής:

- Οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα, δηλαδή της γεωργίας, κτηνοτροφίας και ιχθυοκαλλιεργειών σε επίπεδο Περιφέρειας αναδεικνύονται, υποστηρίζονται, ενισχύονται και εκσυγχρονίζονται.
- Η γεωργική γη αντιμετωπίζεται ως σημαντικός περιβαλλοντικός και παραγωγικός πόρος. Η περιιαστική γεωργική δραστηριότητα διατηρείται και ενισχύεται για περιβαλλοντικούς λόγους, αλλά και προκειμένου να είναι δυνατή η αντιμετώπιση των ισχυρών πιέσεων από τις οικιστικές και άλλες ανταγωνιστικές χρήσεις που οδηγούν στη συρρίκνωση της γεωργικής γης γενικότερα.
- Επιδιώκεται η αναβάθμιση των αγροτικών δραστηριοτήτων με τη στήριξη μεθόδων παραγωγής που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση της φυσιογνωμίας του τοπίου.
- Στις περιιαστικές περιοχές προωθούνται και ενισχύονται πιστοποιήσιμες μορφές διαχείρισης, κυρίως βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.
- Ενισχύονται δραστηριότητες αγροτουρισμού, αγροβιοτεχνίας και οικοτουρισμού.
- Προωθείται και ενισχύεται η παραγωγή προϊόντων ποιότητας.
- Δημιουργείται το «καλάθι» των προϊόντων της Περιφέρειας και συνδέεται με τον τουρισμό και την αναψυχή.

Τα μέτρα εξυγίανσης και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς θα πρέπει να είναι συμβατά με τις αντίστοιχες αναπτυξιακές και διαρθρωτικές κατευθύνσεις των διαρθρωτικών ταμείων και, λαμβάνοντας υπόψη τη σύγκρουση των δραστηριοτήτων του τομέα, αφενός με τους λοιπούς παραγωγικούς τομείς και, αφετέρου, με την αστική και τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει να συντείνουν⁴³:

- στον περιορισμό / ανάσχεση της ανεξέλεγκτης αστικής διάχυσης,
- στην προστασία / διατήρηση του αδόμητου εξωαστικού χώρου, με προώθηση της πολυλειτουργικής αγροτικής παραγωγής.
- στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, με πολιτικές που αρθρώνονται γύρω από την ανάσχεση κατανάλωσης εδαφικών πόρων για δόμηση και την επανάχρηση του υπάρχοντος κτιριακού αποθέματος, όπου είναι δυνατόν σε σχέση με αγροτικές και αγροδιατροφικές δραστηριότητες.

Στην Αττική, ως **Γεωργικές Περιοχές Α' Προτεραιότητας**, πέραν των οριζομένων βάσει της έννοιας της «Κατηγορίας 1: Γη υψηλής παραγωγικότητας» της ΚΥΑ 168040 ΦΕΚ Β 1528/7-9-2010, θεωρούνται:

- Οι γεωργικές εκτάσεις που περιλαμβάνονται σε Ζώνες προστατευόμενων περιοχών υψηλής προστασίας (Γ1).
- Οι γεωργικές εκτάσεις που περιλαμβάνονται σε Ζώνες προστατευόμενων θεσμοθετημένων περιοχών (Γ2).
- Οι εκτάσεις που είναι οριοθετημένες και παράγουν οίνους ποιότητας ή/και Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης ή Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης ή οι εκτάσεις για τις οποίες εισπράττονται επιδοτήσεις στα πλαίσια του συστήματος της ενιαίας ενίσχυσης ή φιλοξενούν καλλιέργειες που συγκροτούν φυσικές ενότητες, όπως οι ελαιώνες, οι αμπελώνες κ.ά

⁴³ Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας - Αττικής 2021, υπό διαβούλευση, ομοίως.

Προβλέπεται επίσης ο καθορισμός, μέσα στις Γεωργικές Περιοχές Α' Προτεραιότητας, ειδικών ζωνών αυξημένης προστασίας, τα **Γεωργικά Πάρκα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης**, που αφορούν περιαστικές γεωργικές ενιαίες εκτάσεις, οι οποίες υπόκεινται σε σοβαρές πιέσεις υποβάθμισης των οικολογικών τους αξιών και λειτουργιών, κυρίως λόγω αστικής ή οικιστικής ανάπτυξης και χρήζουν άμεσης προστασίας (λ.χ. Αττικά Πάρκα Μεσογείων, Παιανία, Μέγαρο, Ερυθρές, Βόρεια Αττική).

Οι Γεωργικές Περιοχές Α' Προτεραιότητας Γ3 και τα Γεωργικά Πάρκα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης οριοθετούνται και καθορίζονται σε αυτά χρήσεις και ειδικοί όροι δόμησης με εξειδίκευση του σχεδιασμού τους.

Μέχρι την ολοκλήρωση του τελευταίου, περιορίζεται η δόμηση κατοικίας, επιτρέπεται η εγκατάσταση παραγωγικών δραστηριοτήτων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, μικρών μονάδων εστίασης / πολιτισμού, συνδεδεμένων με την αντίστοιχη παραγωγή. Για κατά περίπτωση αδειοδοτήσεις πριν την εξειδίκευση του σχεδιασμού, προβλέπονται διαδικασίες για τον χαρακτηρισμό της κατηγορίας γεωργικής γης στην οποία ανήκουν τα αντίστοιχα αγροτεμάχια.

Όσον αφορά στις Ιχθυοκαλλιέργειες, προσδιορίζονται οι εξής στόχοι πολιτικής:

- Χωροταξική οργάνωση της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας, με εξειδίκευση ανά τύπο υδατοκαλλιέργειας που διασφαλίζει την ανάπτυξη του τομέα.
- Προώθηση της περιβαλλοντικής συνιστώσας στη χωρική διάρθρωση της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας, σύμφωνα και με τους στόχους του Γενικού Πλαισίου για τις Υδατοκαλλιέργειες.
- Εξασφάλιση του αναγκαίου χώρου για την ανάπτυξη του τομέα, την κάλυψη των αναγκών για νέες μονάδες, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις και μετασχηματισμούς υφισταμένων μονάδων, σε επιλεγμένες ευρύτερες θαλάσσιες περιοχές. Η πλειοψηφία των περιοχών χαρακτηρίζονται ως περιοχές ιδιαίτερα αναπτυγμένες.
- Εξορθολογισμός της χωροθέτησης των μονάδων, με ενίσχυση της οργανωμένης λειτουργίας τους έναντι της σημειακής χωροθέτησης.
- Ρύθμιση των σχέσεων των υδατοκαλλιεργειών με κλάδους ή δραστηριότητες με τις οποίες υπάρχει δυνητικά σύγκρουση ή ανταγωνισμός, με επιδίωξη την επίτευξη της συμπληρωματικότητας των τομέων μεταξύ τους.

A.2.3.2.2. Τα κρίσιμα ζητήματα του «πρωτογενή τομέα»

Τα κρίσιμα ζητήματα του Πρωτογενή Τομέα κωδικοποιούνται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πρωτογενής Τομέας

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<p>Αξιοποίηση των νέων δεδομένων που δημιουργεί η νέα ΚΓΠ και της έμφασης της ΕΕ στην κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης της γεωργίας</p> <p>Ανάγκη ενίσχυσης των μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων ως προς την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα τους, μέσω χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ. (π.χ. σε θέματα τυποποίησης μελιού, παραγωγής και τυποποίησης φυτικών προϊόντων)</p> <p>Ανάγκη προαγωγής καινοτόμων δραστηριοτήτων - ορθών γεωργικών πρακτικών (συμβολαιακή γεωργία).</p> <p>Ανάγκη ενίσχυσης του διατροφικού τομέα και ανάδειξης της Ελληνικής Μεσογειακής Διατροφής.</p> <p>Έλλειψη μηχανισμών και θεσμών υποστήριξης, καθοδήγησης, πληροφόρησης και διάχυσης της καινοτομίας στον πρωτογενή τομέα.</p> <p>Ανάγκη ενθάρρυνσης της εισόδου γυναικών και νέων στη γεωργία.</p> <p>Ανάγκη βελτίωσης των υποδομών πρόσβασης στις αγροτικές περιοχές</p> <p>Ανάγκη βελτίωσης των δομών εμπορίας για την απορρόφηση των προϊόντων στην τοπική αγορά.</p> <p>Ανάγκη κατάρτισης των νέων παραγωγών και εκσυγχρονισμού των ΜΜΕ του αγροδιατροφικού τομέα</p> <p>Πολυδιάσπαση και ενίοτε αλληλοεπικάλυψη των αρμοδιοτήτων σε σχέση με τους ελέγχους στα τρόφιμα και δυσλειτουργίες κατά τον συντονισμό ιδιαίτερα στο Πολυσχιδές σύστημα κανόνων και προδιαγραφών ασφαλείας ζωικού κεφαλαίου, σε μια</p>	<p>Δυνατότητα αξιοποίησης Προγραμμάτων Επιδοτήσεων μέσω Αναπτυξιακού Νόμου ή Ευρωπαϊκής Ένωσης με κατεύθυνση την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας, υψηλής προστιθέμενης αξίας και ζήτησης σε όλο το φάσμα της πρωτογενούς παραγωγής.</p> <p>Αξιοποίηση της αυξανόμενης ζήτησης για παραγωγή βιολογικών προϊόντων και προώθηση της βιολογικής γεωργίας.</p> <p>Έμφαση στη Δια Βίου Μάθηση και αξιοποίησή της για τη βελτίωση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού</p> <p>Δυνατότητα αξιοποίησης του άτυπου εργαστηρίου βασικών αναλύσεων, (PH, ηλεκτρικής αγωγιμότητας, υπολογισμός Νιτρικών κ.λ.π), του προτεινόμενου Τμήματος Εγγείων Βελτιώσεων καθώς και της διερεύνησης της δυνατότητας πιστοποίησης αυτού. Η Αξιολόγηση των αναλύσεων αυτών επικουρικά και σε συνδυασμό με τις αναλύσεις του Εργαστηρίου Εδαφοϋδρολογίας και Γεωλογίας του ΥΠ.Α.Α.Τ. μπορούν να οδηγήσουν στην εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων για την ποιότητα των αρδευτικών υδάτων της Περιφέρειας Αττικής</p> <p>Δυνατότητα εντατικοποίησης της υλοποίησης του προγράμματος επισκοπήσεων και των σχεδίων δράσης της Δ/νσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπ.Α.Α.Τ, για την επισήμανση εχθρών και ασθενειών του φυτικού κεφαλαίου (π.χ Σχέδιο Δράσης για την πρόληψη της εισαγωγής και την παρεμπόδιση της εξάπλωσης του κόκκινου ρυγχωτού σκαθαριού (Κ.Ρ.Σ) που προσβάλλει τα φοινικοειδή στη χώρα μας).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οριζόντιες παρεμβάσεις απλοποίησης και αναβάθμισης της ανταγωνιστικότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του πρωτογενή τομέα: 2. Αναβάθμιση ανταγωνιστικότητας των γεωργικών δραστηριοτήτων: 3. Ειδικές παρεμβάσεις αναζωογόνησης και αναβάθμισης της ζωϊκής παραγωγής: 4. Εξορθολογισμός των δραστηριοτήτων αλιείας και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας του Τομέα: 5. Προστασία του περιβάλλοντος από τις δραστηριότητες του Πρωτογενή

<p>περίοδο έκτακτων διατροφικών κρίσεων προϊόντων και υποπροϊόντων.</p> <p>Αυστηρή τήρηση ευρωπαϊκών προδιαγραφών με πενιχρά μέσα και εργαλεία.</p> <p>Δυσκολία χωροθέτησης – αδειοδότησης εγκαταστάσεων νέων κτηνοτροφικών μονάδων, και, κυρίως, μεταγκατάστασης υφισταμένων, λόγω απουσίας ειδικού χωροταξικού πλαισίου.</p> <p>Έλλειψη σαφούς κατεύθυνσης των δραστηριοτήτων της Δ/σης Κτηνιατρικής για την υποστήριξη της πρωτογενούς παραγωγής και την ενίσχυσης της παραγωγικής βάσης.</p> <p>Στα νησιά της Περιφέρειας δεν υπάρχουν σφαγεία με αποτέλεσμα τη μετακίνηση για σφαγή ζώων σε μακρινές περιοχές με αρκετές αρνητικές συνέπειες για τους παραγωγούς και τον καταναλωτή(αύξηση κόστους τελικού προϊόντος σφαγής , προβλήματα υγείας ζώων κατά τη μεταφορά ή και θάνατοι) ενώ προτρέπει στην παράνομη σφαγή</p> <p>Αδυναμία φιλοξενίας και ανάπαυσης ζώντων ζώων που καταφτάνουν στο λιμάνι του Πειραιά μετά από μακρινά ταξίδια, με αποτέλεσμα την αδυναμία προστασίας τους από στρεσογόνους παράγοντες,- όπως επιβάλει ο ΕΚ 1/2005- και τελικά την υποβάθμιση των παραγόμενων προϊόντων, τον τραυματισμό ή και το θάνατό τους.</p> <p>Η Ιχθυόσκαλα Κερατσινίου συγκεντρώνει το μεγαλύτερο όγκο εγχώριων και εισερχόμενων αλιευμάτων της χώρας Περιφέρειας Αττικής. Έχει ήδη επιτευχθεί η ανακαίνιση της από το 2002 αλλά προβληματίζει η χωρητικότητα των ψυκτικών θαλάμων της και η υγειονομική βελτίωση του χώρου δημοπρασίας, ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες (κλιματισμός) ενώ η μη λειτουργία του συσκευαστηρίου της που έχει ήδη κατασκευασθεί , δυσχεραίνει τις εξαγωγές αλιευμάτων και τις καθιστά χρονοβόρες , δύσκολες ή και αδύνατες.</p>	<p>Δυνατότητες παραγωγής ενέργειας με αξιοποίηση γεωργικής και δασοκομικής παραγωγής, συμβάλλοντας στον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής.</p> <p>Δυνατότητα αξιοποίησης της αυξανόμενης ζήτησης σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού (αγροτικός τουρισμός).</p> <p>Εφαρμογή των χρήσεων γης χωρίς τη δυνατότητα παρεκκλίσεων και όπου δεν υπάρχει καθορισμός</p> <p>Δυνατότητα συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς (ΕΦΕΤ, ΥΠΠΑΤ) για τη βελτιστοποίηση των δράσεων στον τομέα πρόληψης και αντιμετώπισης προβλημάτων που σχετίζονται με τη Δημόσια Υγεία και ενέχουν κινδύνους (ανθρωποζωνόσοι, τροφιμογενή νοσήματα).</p> <p>Δυνατότητα συνεργασίας και από κοινού αντιμετώπιση της υποβάθμισης της ποιότητας των αρδευτικών νερών, μεταξύ υπηρεσιών τόσο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (Διεύθυνση Υδάτων) όσο και της Αιρετής Περιφέρειας (Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού).</p> <p>Δυνατότητα αξιοποίησης του υψηλού αποθέματος σε περιοχές φυσικού κάλλους, ιδιαίτερης γεωμορφολογίας και πλούσιας πολιτιστικής – περιβαλλοντικής κληρονομιάς.</p>	
--	--	--

A.2.3.3. Η Τουριστική Ανάπτυξη της Περιφέρειας Αττικής

Ο Τουρισμός αντιπροσωπεύει περίπου το 15% της ελληνικής οικονομίας, συνυπολογίζοντας την άμεση (7%) και έμμεση (8%) συνεισφορά του στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία σε ετήσια βάση. Ο Τομέας έχει αυξηθεί εδώ και μια δεκαετία, αλλά το 70% αυτής της αύξησης τροφοδοτείται από την εγχώρια ζήτηση⁴⁴.

Το τουριστικό μοντέλο ανάπτυξης, παρά τις επιμέρους προσπάθειες εκσυγχρονισμού, παραμένει παραδοσιακό και στρεβλό. Η Ελλάδα, με βάση τις αφίξεις επισκεπτών με σκοπό τον τουρισμό, συνεισέφερε κατά την περίοδο 2005-2008 στο σύνολο των αφίξεων στην Ε.Ε κατά 2,36% - 2,61%, ήτοι σε ποσοστά μικρότερα από εκείνα της Ολλανδίας (2,96% - 3,09%), της Αυστρίας (3,87% - 4,05%) και στο ίδιο επίπεδο με τη Σουηδία (2,50% - 2,59%).

Με βάση το «μοντέλο τουρισμού διακοπών» που έχει εγκαθιδρυθεί στη χώρα εδώ και τέσσερις δεκαετίες, πάνω από το 50% των αφίξεων αυτών περιορίζεται στο τρίτο 3μηνο του έτους. Η απάντηση σε αυτή την παραδοσιακή προσέγγιση της τουριστικής ανάπτυξης συνδέεται με την αναδιάρθρωση του μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης της Χώρας με νέες μορφές και υπηρεσίες εκτός του τουρισμού διακοπών (λ.χ. συνεδριακός τουρισμός, αστικός τουρισμός και city break, κ.λπ.), αλλά και αναβαθμισμένες υπηρεσίες στο πλαίσιο του τουρισμού διακοπών, όπως ο θαλάσσιος τουρισμός σε συνδυασμό με υποδομές Μαρινών 3^{ης} και 4^{ης} γενιάς, οι κρουαζιέρες, ο καταδυτικός τουρισμός ο αγροτουρισμός κ.ο.κ.

Η συνολική συνεισφορά του Τουρισμού στο ΑΕΠ της Χώρας ανέρχεται στο 15,8% του ΑΕΠ (έναντι 25,4% της Μάλτας, 18,2% της Κύπρου και 9,9% της Τουρκίας, 2010), ενώ η άμεση συνεισφορά του Τομέα ανέρχεται σε 5,64 % (έναντι 13,0% της Μάλτας, 6,0 της Κύπρου και 4,0% της Τουρκίας)⁴⁵.

Η συνολική συνεισφορά του Τουρισμού στην απασχόληση ανέρχεται σε 18,4% (έναντι 26,1% της Μάλτας, 19,6% της Κύπρου και 8,1% της Τουρκίας), ενώ η άμεση συνεισφορά του τομέα στην απασχόληση ανέρχεται σε 8,0% (έναντι 14,0% της Μάλτας, 6,9% της Κύπρου και 2,2% της Τουρκίας). Η συνεισφορά του Τουρισμού στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας είναι σε υψηλότερα επίπεδα και από χώρες όπως η Γαλλία (4,5%), η Ιταλία (3,7%) και η Ισπανία (2,43%).

Αυτό δείχνει υψηλή παραγωγικότητα του Τομέα, ιδιαίτερα με ανταγωνίστριες χώρες, με ταυτόχρονη εξάρτηση της απασχόλησης από συγκεκριμένους κλάδους

⁴⁴ Η Ελλάδα 10 Χρόνια Μπροστά: Προσδιορίζοντας το νέο Εθνικό Μοντέλο Ανάπτυξης McKinsey & Company, 2011

⁴⁵ WTTC, Travel & Tourism Economic Impact 2011 (μέσω εκτιμήσεων του Δορυφόρου Λογαριασμού Τουρισμού - Tourism Satellite Accounts - TSAs)

και εξάρτηση του ίδιου του Τομέα από συγκεκριμένες παραδοσιακές αγορές επισκεπτών. Σημειώνεται ότι διεθνώς ο Τομέας του τουρισμού ορίζεται σαν «Τουρισμός και συνοδευτικές υπηρεσίες μεταφορών» (Travel & Tourism).

Κατά συνέπεια, ο Τουρισμός αναδεικνύεται σαν «ατμομηχανή» της οικονομίας, με ισχυρές διακλαδικές επιδράσεις και με σημαντικά περιθώρια βελτίωσης και ανάπτυξης. Πρόσφατη μελέτη του Παγκοσμίου Συμβουλίου Τουρισμού (WTTC) εκτιμά τις ακόλουθες προοπτικές για τον Τομέα, με χρονικό ορίζοντα το 2021 :

- ~ Ετήσια αύξηση 2012-2021 της άμεσης συνεισφοράς του Τουρισμού στο ΑΕΠ κατά 4% (έναντι 4,8% της Κύπρου, 4,5% της Μάλτας και 4,2% της Τουρκίας),
- ~ Ετήσια αύξηση συνολικής συνεισφοράς του Τουρισμού στο ΑΕΠ κατά 4% (έναντι 4,5% της Κύπρου, 4,3% της Μάλτας και 4,3% της Τουρκίας),
- ~ Ετήσια αύξηση 2012-2021 της άμεσης συνεισφοράς του Τουρισμού στην Απασχόληση κατά 1,9% (έναντι 2,7% της Τουρκίας 2,7% της Μάλτας και 2,3% της Κύπρου
- ~ Ετήσια αύξηση της συνολικής συνεισφοράς του Τουρισμού στην Απασχόληση κατά 2,1% (έναντι 2,0% της Μάλτας 1,8% της Κύπρου και 1,7% της Τουρκίας).

Στις προοπτικές της επόμενης 10ετίας, ο Τουρισμός μπορεί να συμβάλλει καθοριστικά στην ανάταξη της Ελληνικής Οικονομίας, με συγκεκριμένες πολλαπλασιαστικές επιδόσεις σε περιφερειακή κλίμακα.

A.2.3.3.1. Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Η Περιφέρεια Αττικής αποτελεί ήδη διεθνώς αναγνωρισμένο τουριστικό προορισμό, λόγω των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων που διαθέτει. Το βασικό brand name της Περιφέρειας είναι η Αθήνα και τα μνημεία της. Τα νησιά της Περιφέρειας αποτελούσαν στην μεταπολεμική «ανατολή» της Ελλάδας ως τουριστικού προορισμού, σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών. Η σχέση μεταξύ Αθήνας και Αττικής δημιουργεί ένα «δίπολο» τουριστικής προβολής, το οποίο όμως δεν λειτουργεί ισόρροπα.

Παρόλη τη διεθνή της αναγνωρισιμότητα, η Αττική «διολισθαίνει» συνεχώς ως προς την ανταγωνιστική της θέση στον Τουριστικό Τομέα: οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών στην Περιφέρεια από 8.9 εκ. το 1980, περιορίζονται σε 4,5 εκ. το 2006, σε 4,1 εκ. το 2008 και κάτω από 4,0 εκ επισκέπτες το 2010 (εκτίμηση). Σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις της ΤτΕ (Έρευνα Συνόρων), το 8μηνο του 2011 ως προς τις αφίξεις στην Περιφέρεια βρίσκεται στα ίδια ποσοτικά επίπεδα του αντίστοιχου 6μήνου του 2007.

Οι αφίξεις αλλοδαπών στην Αττική το 2006 ανήλθαν σε 1,96 εκ επισκέπτες (25,3% της Χώρας) και διατηρούνται περίπου στο επίπεδο των 2,0 εκ. επισκεπτών ετησίως. Ο μέσος όρος των ημερών παραμονής των αλλοδαπών στην Περιφέρεια είναι

χαμηλός (κάτω από 3 ημέρες), αλλά θα πρέπει να συνεκτιμηθεί και ο ρόλος της Αττικής ως γενικής πύλης εισόδου στη Χώρα. Το 90% των αφίξεων στην Περιφέρεια γίνεται αεροπορικώς, ενώ περίπου το 2% καταγράφεται μέσω κρουαζιεροπλοίων. Η μέση κατά κεφαλή δαπάνη στην Περιφέρεια, σύμφωνα με έρευνα του ΟΠΑ (2010) ανέρχεται σε 370€, εκ των οποίων το 90% διοχετεύεται σε αγορές και διασκέδαση. Με βάση αυτή την εκτίμηση, η ετήσια συνεισφορά του Τουρισμού στην Περιφερειακή Οικονομία ανέρχεται σε 740 εκ Ευρώ περίπου.

Σημειώνεται πάντως ότι η μέση κατά κεφαλή δαπάνη (σε επίπεδο Χώρας) από την ΤτΕ εκτιμάται σε 743 € για το 2007, σε 730 € για το 2008 και σε 697 € για το 2008. Αντίστοιχα, η εκτίμηση της McKinsey & Co εκτιμάται σε 146 € ημερησίως (έναντι 200 € στην Ιταλία και 162 € στην Τουρκία).

Εν κατακλείδι, το παραπάνω περιφερειακό μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης χαρακτηρίζεται από χαμηλή πληρότητα και έντονη εποχικότητα.

Πολιτιστικές Υποδομές και Υπηρεσίες

Η Περιφέρεια Αττικής διαθέτει σημαντικές και διεθνώς μοναδικές οργανωμένες πολιτιστικές υποδομές, στις οποίες παρέχονται υπηρεσίες επισκεψιμότητας, αναψυχής, αφορών, ευαισθητοποίησης των επισκεπτών κ.λπ. σε οργανωμένους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία. Πέρα από το πλέγμα των δημόσιου χαρακτήρα πολιτιστικών υποδομών του Άξονα Αθήνας-Πειραιά, τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί, αναπτυχθεί και εξελίσσεται ένα πλέγμα πολιτιστικών χώρων σύγχρονης δημιουργίας με ιδιωτική πρωτοβουλία.

Η ποιοτική παροχή αυτών των υπηρεσιών συνδέεται άμεσα με το αττικό τουριστικό προϊόν και συμβάλλει στη διαμόρφωση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων του.

Η συμβολή των βασικών πολιτιστικών υποδομών διεθνούς εμβέλειας στην τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας παραμένει χαμηλή. Η επισκεψιμότητα της Ακρόπολης δεν μπορεί να υπερβεί κατά μ.ο. τους 1,15 εκ. επισκέπτες ετησίως, με το 76%-79% αυτών να κατανέμεται διαχρονικά στο 6μηνο της αποκαλούμενης «τουριστικής περιόδου». Πρώτο σε επισκεψιμότητα ανάμεσα στα μουσεία όλης της Ελλάδας είναι το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης (486.597 επισκέπτες κατά το πρώτο πεντάμηνο του 2011). Συνολικά πάντως, η επισκεψιμότητα στα Μουσεία ανέρχεται ετησίως περίπου στο 25%-27% του συνόλου των επισκεπτών στις υπό συζήτηση πολιτιστικές υποδομές της Χώρας. Σημειώνεται ότι το σύνολο των επισκεπτών σε αυτές τις υποδομές της Χώρας σε ετήσια βάση είναι υποδεέστερο ακόμα και από τους επισκέπτες ορισμένων Ευρωπαϊκών Πόλεων.

Υποδομές Θαλάσσιου Τουρισμού - Κρουαζιέρες

Ο θαλάσσιος τουρισμός εντάσσεται στις ειδικές μορφές τουρισμού με την έννοια του ότι εξέρχεται των ιδιαίτερων στοιχείων του παραθεριστικού τουρισμού και καλύπτει μια σειρά δραστηριοτήτων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τη θάλασσα.

Ο θαλάσσιος τουρισμός στην Ελλάδα βασίζεται και σχετίζεται με τον πλούτο και την ποικιλία των Ελληνικών θαλασσών, το πολύ μεγάλο μήκος της Ελληνικής ακτογραμμής και τις εκατοντάδες Ελληνικά νησιά που αποτελούν μοναδικούς και διαφορετικούς τουριστικούς προορισμούς. Η αγορά του θαλάσσιου τουρισμού διακρίνεται σε δύο κύριες υποαγορές⁴⁶:

- Στο θαλάσσιο τουρισμό ναυσιπλοΐας αναψυχής (ιστιοπλοΐα, γιώτινγκ),
- Στις κρουαζιέρες.

Σε αυτές τις υποαγορές λειτουργούν επιμέρους τμήματα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και απαιτήσεις. Στο πλαίσιο της υποαγοράς του θαλάσσιου τουρισμού κρουαζιέρας, δίνει τη δυνατότητα στα κρουαζιερόπλοια να σταματήσουν σε περισσότερα του ενός λιμανιού μέσα στην Ελληνική επικράτεια, διασφαλίζοντας επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, σε ιστορικά και εμπορικά κέντρα γνωστών διεθνώς τουριστικών προορισμών κ.λπ., μέσω των οποίων επιτυγχάνεται οικονομική αναζωογόνηση των τοπικών οικονομιών.

Δεν θα πρέπει πάντως να διαφεύγει το γεγονός ότι οι κρουαζιέρες συνδέονται με την ανάγκη ανάπτυξης «ακριβών» λιμενικών υποδομών, ενώ επιφέρουν σημαντικά κυκλοφοριακά προβλήματα, ιδιαίτερα εκεί όπου τα εμπορικά λιμάνια είναι ενταγμένα στον αστικό ιστό των πόλεων ή συναντούν σημαντικά προβλήματα προσβασιμότητας λόγω γεωγραφικών – γεωλογικών ιδιαιτεροτήτων.

Τα σύγχρονα κρουαζιερόπλοια εξελίσσονται διαρκώς, γίνονται συνεχώς μεγαλύτερα και πολυτελέστερα, μεταλλάσσονται από «floating hotels» σε «floating resorts» παρέχοντας σύνθετες υπηρεσίες και αναπτύσσοντας συνεχώς νέες (cool cruising, adventure cruising κ.λπ.)⁴⁷.

Μεταξύ 2005 και 2010, έχουν ήδη πάνω από 33 καινούργια πλοία, τα οποία προστίθενται στο σύνολο των κρουαζιερόπλοιων που θα κινούνται στην Ευρώπη, δηλαδή στην Μεσογειακή λεκάνη και στη Βόρεια θάλασσα. Οι παραγγελίες για νέα κρουαζιερόπλοια αγγίζουν τα 40 super-πλοία με 100.000 περίπου κλίνες⁴⁸. Από αυτά, πάνω από τα μισά θα δρομολογηθούν μέχρι το 2015 στη Μεσόγειο.

Από τη σημειούμενη μεγάλη αύξηση σε αφίξεις κρουαζιέρας στη Μεσόγειο, φαίνεται ότι έχουν ωφεληθεί κυρίως δύο χώρες: η Ιταλία (κατά κύριο λόγο) και λιγότερο η Ισπανία, ενώ στις υπόλοιπες χώρες της Μεσογείου υπάρχουν μεμονωμένες περιπτώσεις λιμένων που έχουν ωφεληθεί. Δυναμική είναι η είσοδος της Τουρκίας, με την Κωσταντινούπολη να αποτελεί ήδη έναν Ευρωπαϊκό λιμένα βάσης εκκίνησης δρομολογίων κρουαζιέρας (homeport).

Σύμφωνα με στοιχεία εταιρειών κρουαζιέρας το 2008 δρομολογούντο σε Ευρωπαϊκά δρομολόγια 126 κρουαζιερόπλοια με σύνολο 127.525 κλίνες περίπου, ενώ σύμφωνα με τα σχέδια των εταιρειών κρουαζιέρας το 2012 τα πλοία θα είναι

⁴⁶ Εθνικό Σχέδιο δράσης για τον θαλάσσιο Τουρισμό, Υπ. Τουριστικής Ανάπτυξης, 2009

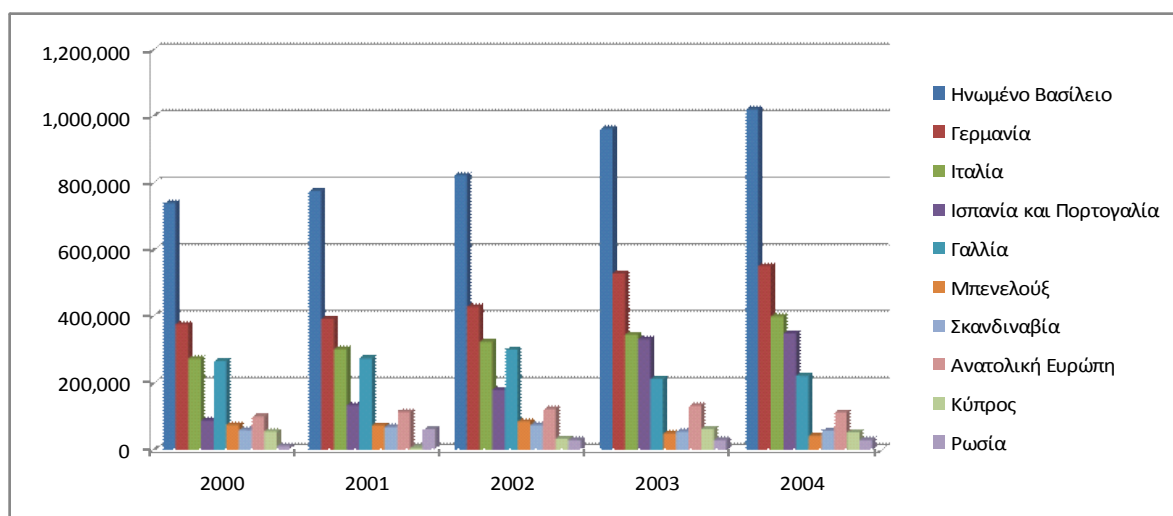
⁴⁷ ομοίως

⁴⁸ European Cruise Council “Contribution of Cruise Tourism to the Economies of Europe 2009

139 με περίπου 162.718 κλίνες⁴⁹. Σημαντικό είναι και το γεγονός ότι σε παγκόσμιο επίπεδο ο κλάδος της κρουαζιέρας δείχνει να έχει μια ανθεκτικότητα απέναντι στην οικονομική κρίση.

Η ζήτηση για κρουαζιέρες αυξάνεται διαδοχικά κατά την περίοδο 2000 – 2004 (5 έτη αναφοράς), περίοδος κατά την οποία από 2,0 εκ διανυκτερεύσεις, η ζήτηση πλησίασε τα 3,0 εκ (Σχήμα 1). Πρόκειται για μια εντυπωσιακή αύξηση που αποκαλύπτει μεταστροφή των ευρωπαϊών από τις παραδοσιακές μορφές τουρισμού σε νέες μορφές όπως είναι η κρουαζιέρα.

Σχήμα 1: Η Δυναμική της ζήτησης Ευρωπαϊκής Κρουαζιέρας ανά Χώρα

Πηγή: Επεξεργασία δεδομένων WTO 2007 από την Ομάδα Εκπόνησης του Ε.Π.

Η Ελλάδα κατατάσσεται ως 2η χώρα προορισμού της Ευρωπαϊκής κρουαζιέρας, μετά την Ιταλία, ενώ προηγείται της Ισπανίας, και αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η Χώρα διαθέτει πλήθος λιμένων - ενδιάμεσων σταθμών, αλλά δεν έχει επιλεγεί από τις εταιρείες διαχείρισης της Κρουαζιέρας στην στρατηγική σχέση της εκκίνησης δρομολογίων Κρουαζιέρας (Home-Ports) και, συγκεκριμένα, με το Λιμάνι του Πειραιά, επιλογή που συνδέεται με πολλαπλά οφέλη στην Περιφερειακή Οικονομία.

Όσον αφορά στο **θαλάσσιο τουρισμό**, η Μεσόγειος, λόγω κλίματος, καιρικών φαινομένων και ακτογραμμής αποτελεί τον παγκόσμιο ανταγωνιστικό προορισμό θαλάσσιας αναψυχής. Για παράδειγμα:

- Η Ιταλία σχεδιάζει την κατασκευή, μέχρι το 2014, εξήντα Μαρινών, αυξάνοντας τη δυναμικότητά της σε 200.000 θέσεις.
- Η Γαλλία σήμερα διαθέτει 227.000 θέσεις, ενώ η Ισπανία 107.000.
- Η Τουρκία διαθέτει 25.000 θέσεις.

⁴⁹ Turismo de Cruceros, WTO, 2007.

- Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, η Ελλάδα θεωρείται διεθνώς αμελητέα δύναμη στο χώρο του yachting με 6.000 έως 8.000 λειτουργικές θέσεις.

Οι Ζώνες Ναυσιπλοΐας Αναψυχής (ΖΝΑ) του Αιγαίου και του λεγόμενου «Αργοσαρωνικού» διαθέτουν κύριες Μαρίνες που δεν λειτουργούν, καθώς και δορυφορικούς λιμένες υποδοχής σκαφών, που είτε έχουν χωροθετηθεί ως αλιευτικά είτε ως τουριστικά καταφύγια, αποτελούν στην ουσία τις «ενδιάμεσες στάσεις» ενός ιστιοπλοϊκού ή ενός μηχανοκίνητου σκάφους. Η έλλειψη λειτουργικών υποδομών «κύριων» τουριστικών λιμένων δημιουργεί αντίστοιχα έλλειψη θέσεων «εκκίνησης» μεμονωμένων ή ομάδων σκαφών (flotilae). Συνακόλουθα, οι σχετικές υποδομές που έχουν δημιουργηθεί στην ακτή της Μικράς Ασίας απορροφούν το σύνολο σχεδόν του «επαγγελματικού» τουρισμού θαλάσσιας αναψυχής, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Οι Μαρίνες της Αττικής προσφέρουν ήδη 4.459 θέσεις ελλιμενισμού, ενώ η ζήτηση είναι πολλαπλάσια, ιδιαίτερα δε και για θέσεις διαχείμασης και επισκευής – συντήρησης των σκαφών, χώροι και υπηρεσίες που δεν υπάρχουν αλλά και δεν προβλέπονται.

Στο πλαίσιο της στρατηγικής της Τουρκίας για την ανάπτυξη του θαλασσιού τουρισμού, το γιώτινγκ, τα σκάφη αναψυχής, οι περιοχές ελλιμενισμού και οι μαρίνες, ο καταδυτικός τουρισμός, καθώς και τα θαλάσσια πάρκα, αποτελούν κύρια σημεία της ανάπτυξης και διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος της γείτονος, τα οποία στηρίζονται με εστιασμένες και σε βάθος χρόνου ενέργειες προβολής και προώθησης σε διεθνές επίπεδο.

Η ζήτηση για θέσεις ελλιμενισμού στην Περιφέρεια Αττικής καλύπτει όλες τις δυνητικά παρεχόμενες υπηρεσίες, ήτοι :

- τη ζήτηση θέσεων από τους ιδιοκτήτες σκαφών για μακρά διαμονή (ελλιμενισμός βάσης)
- τη ζήτηση θέσεων των επαγγελματικών σκαφών για μακρά διαμονή (ελλιμενισμός βάσης)
- την περιστασιακή ζήτηση θέσεων για «διανυκτέρευση» ιδιωτών και ενοικιαζόμενων σκαφών κατά την διάρκεια του δρομολογίου τους.
- τη ζήτηση συνοδευτικών υπηρεσιών αναψυχής, ανεφοδιασμού, τεχνικής συντήρησης / επιδιόρθωσης βλαβών κ.λπ.

Οι υπηρεσίες αυτές συνδέονται με τις σύγχρονες Μαρίνες 2^{ης} γενιάς. Σύντομα πάντως, η Τουρκία θα διαθέτει Μαρίνες 3^{ης} γενιάς, οι οποίες θα διαθέτουν τουριστικές κατοικίες, ιδιόκτητες ή ενοικιαζόμενες για ολοκληρωμένες υπηρεσίες stay & sail. Στις Μαρίνες αυτές υπάρχουν συγκεκριμένοι «θύλακες» για θαλαμηγά σκάφη και mega yachts, παρέχοντας αναβαθμισμένες υπηρεσίες **«life style classification»**. Σε αρκετές τέτοιου τύπου Μαρίνες που κατασκευάζονται τώρα, ακόμα και στις ακτές της Βόρειας Ευρώπης (Ολλανδία, Γερμανία!) αλλά και της Μεσογείου (Κύπρος), οι υποδομές της λεγόμενης 3ης γενιάς συνδυάζονται με υποδομές υποδοχής κρουαζιεροπλοίων.

Ο ρόλος της Αιρετής Περιφέρειας Αττικής

Ο Τουρισμός αποτελεί στην ουσία για την Αυτοδιοικητική Περιφέρεια Αττικής νέα αρμοδιότητα, δεδομένου ότι για πρώτη φορά προβλέπονται στον Οργανισμό αντίστοιχα Τμήματα στο κεντρικό και στο αποκεντρωμένο επίπεδο των Υπηρεσιών.

Σε γενικές γραμμές, οι προβλεπόμενες αρμοδιότητες θεωρούνται ως γενικά περιγεγραμμένες, επιχειρείται δε στην παρούσα παράγραφο μια αναλυτική κωδικοποίηση, με βάση αφενός την ισχυρή οικονομική βάση του τουρισμού στο περιφερειακό γίγνεσθαι και, αφετέρου, την εμπειρία από τις δυνατότητες της Αυτοδιοίκησης στην προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης σε περιφερειακό – τοπικό επίπεδο, όπως απορρέει από καλές πρακτικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το Τμήμα Τουρισμού αναφέρεται στη Διεύθυνση Δια Βίου Μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού, ενώ το Τμήμα Εμπορίου - Τουρισμού αναφέρεται στις επιμέρους Διευθύνσεις Ανάπτυξης των Περιφερειακών Ενοτήτων.

Το Τμήμα Τουρισμού φαίνεται να συγκεντρώνει στην πράξη πέντε βασικές αρμοδιότητες:

1. την κατάρτιση του τουριστικού περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού, με γνώμονα την ισόρροπη ανάπτυξη της τουριστικής ανάπτυξης στις επιμέρους χωρικές ενότητες αυτής,
2. την κατάρτιση σχεδίων (marketing) και την υλοποίηση της τουριστικής προβολής της Περιφέρειας (σε συνεργασία με τον Ε.Ο.Τ. και τους ΟΤΑ Α΄ βαθμού της Περιφέρειας, μέσω των αντίστοιχων Τμημάτων των Χ.Ε.),
3. την υποστήριξη της συνεργασίας με τους επαγγελματικούς φορείς του Τουρισμού που έχουν τουλάχιστον περιφερειακή εμβέλεια και έδρα την Περιφέρεια και τον συντονισμό της ανάληψης κοινών πρωτοβουλιών με γνώμονα την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών του Τουρισμού στην Περιφέρεια,
4. την παροχή γνωμοδότησης, κατ' άρθρο 29 παρ. 3 του ν. 2545/1997 (Α΄254), για χαρακτηρισμό και οριοθέτηση Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.)
5. την κατάρτιση σχεδίου ανάπτυξης υποδομών για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής στον Τουρισμό της Περιφέρειας, σε φυσικούς και οικονομικούς όρους.

Οι βασικές λειτουργίες που (προβλέπεται να) ασκούνται από τα Τμήματα Εμπορίου-Τουρισμού των αποκεντρωμένων Διευθύνσεων των χωρικών ενοτήτων, αλλά και σε σχέση με την κεντρική υπηρεσία, εντοπίζονται:

1. στην εφαρμογή προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης που αφορούν στην συγκεκριμένη χωρική ενότητα,
2. στην συνεργασία με τους τοπικούς επαγγελματικούς φορείς που έχουν έδρα την Χωρική Ενότητα και τοπική εμβέλεια, καθώς και με τους ΟΤΑ Α΄ βαθμού με στόχο τον σχεδιασμό και τον συντονισμό της ανάληψης κοινών

- πρωτοβουλιών σε περιφερειακό επίπεδο με γνώμονα την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών του Τουρισμού στην Περιφέρεια,
3. την καταγραφή των υποδομών και των ανωδομών που σχετίζονται με το τουριστικό προϊόν, την συγκέντρωση περιεχομένου (content) σε φυσική και ηλεκτρονική μορφή για την υποστήριξη της τουριστικής προβολής της χωρικής ενότητας,
 4. την παρακολούθηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στον τουρισμό της Περιφέρειας, σε φυσικούς όρους.

Οι βασικές αυτές λειτουργίες απορρέουν από τον Οργανισμό της Περιφέρειας, αλλά κυρίως, από τις συνεργασίες και συνεντεύξεις που διενήργησε η Ομάδα Εκπόνησης του Επιχειρησιακού με τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες στις χωρικές ενότητες, με επισήμανση:

- ~ των διαρθρωτικών αναγκών των νησιών της Περιφέρειας και της Τροιζήνας στο συγκεκριμένο ζήτημα, αλλά και
- ~ της ανάγκης ίσων ευκαιριών τουριστικής ανάπτυξης και αναλογικής κατανομής των πόρων της τουριστικής ανάπτυξης στις περιοχές της Δυτικής και Ανατολικής Αττικής, οι οποίες στην ουσία μέχρι σήμερα δεν έχουν ενσωματωθεί οργανικά και συστηματικά στην στρατηγική προσέλκυσης τουριστικών ροών.

Με βάση τη «συναρμογή» αυτών των λειτουργιών, αλλά και την απουσία συγκεκριμένου και συγκροτημένου από την Πολιτεία λειτουργικού πλαισίου του τουριστικού προϊόντος σε επίπεδα πέραν του εθνικού, αναδεικνύεται ένα δυναμικό πεδίο αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και συνεργασιών με Φορείς, Δήμους, συναρμόδιες Υπηρεσίες, αλλά και προσέλκυσης επενδύσεων από την Αιρετή Περιφέρεια.

Σημειώνεται ότι η Περιφέρεια καλείται άμεσα να ενεργήσει ως «Δικαιούχος» του Έργου «Τουριστική Προβολή της Περιφέρειας Αττικής» (Κατηγορία Πράξης 02.57.01.01), προϋπολογισμού σύμβασης 8,54 εκ Ευρώ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 23%), το οποίο πρόκειται σύντομα να συμβασιοποιηθεί στο πλαίσιο του ΠΕΠ Αττικής.

Με βάση τα ανωτέρω μεγέθη, θα διατεθούν για τα επόμενα 4 χρόνια περίπου 2,14 εκ Ευρώ ετησίως, άρα, θα επιχειρηθεί στοχευμένη «επένδυση» στην προβολή με κόστος της τάξης των 1,07 Ευρώ ανά επισκέπτη εξωτερικού, ή με κόστος της τάξης του 2,34 τοις χιλίοις των ετήσιων ωφελειών στην Περιφερειακή Οικονομία. Απαιτούνται αφενός πρόσθετοι πόροι (με σύγκριση αντίστοιχων διεθνών πρακτικών) και, αφετέρου, στοχευμένες πρακτικές προβολής με αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους. Έτσι, το υπό συζήτηση έργο αποτελεί αφορμή για την συστράτευση των εμπλεκόμενων Φορέων, με τη δημιουργία της «Περιφερειακής Επιτροπής Τουρισμού και Τουριστικής Προβολής» και συγκρότησης Ταμείου Τουριστικής Προβολής με την συμμετοχή του Ιδιωτικού τομέα για την μετά το 2015 εποχή⁵⁰.

⁵⁰ Βλέπε σχετικά /www.europeancitiesmarketing.com

Ο σκοπός του έργου αφορά στην ολοκληρωμένη προβολή του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Αττικής, ως συνόλου επιμέρους γεωγραφικών προορισμών και δραστηριοτήτων, που δικτυώνονται θεματικά και αποτελούν αλληλοσυμπληρούμενα στοιχεία ενός συνεκτικού συνόλου διακριτού και αναγνωρίσιμου διεθνώς τουριστικού προορισμού. Εργαλείο προβολής είναι το «Ολοκληρωμένο Περιφερειακό Επιχειρησιακό και Επικοινωνιακό Σχέδιο» (ΟΠΕΕΣ), το οποίο αξιολογείται και επικαιροποιείται σε ετήσια βάση.

Οι Ενέργειες που συγκροτούν την Τουριστική Προβολή της Περιφέρειας έχουν ως εξής:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	% επί του Π/Υ Σύμβασης
1	Κατάρτιση και εξειδίκευση του ΟΠΕΕΣ (marketing plan), παρακολούθηση και επικαιροποίησή του	5%
2.1	Δημιουργία Περιφερειακής Τουριστικής Ταυτότητας	2%
2.2	Δημιουργία και Παραγωγή Προωθητικού Υλικού (μελέτη, το σχεδιασμό, την παραγωγή, έκδοση και διανομή έντυπου, ηλεκτρονικού και οπτικοακουστικού πληροφοριακού και διαφημιστικού υλικού για την Περιφέρεια Αττικής) Περιλαμβάνει γενικό τουριστικό έντυπο, τουριστικούς χάρτες και χάρτες θεματικών διαδρομών, θεματικά φυλλάδια, αφίσες, τουριστικούς οδηγούς κ.λπ.	10%
2.3	Δημιουργία και Διαχείριση Ηλεκτρονικού Περιεχομένου. αναβάθμιση του υπάρχοντος δικτυακού τόπου www.athensattica.gr , με αισθητικές και κυρίως με λειτουργικές παρεμβάσεις, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των δυνητικών χρηστών με σύγχρονες μεθόδους και εργαλεία στον Τομέα της Πληροφορικής.	28%
2.4	Καταχωρήσεις στα Ελληνικά και Ξένα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Στο ΟΠΕΕΣ θα προβλέπεται Media-Plan, σύμφωνα με το οποίο θα γίνονται οι σχετικές καταχωρήσεις.	25%
2.5	Παραγωγή Οπτικοακουστικού Υλικού. Σχεδιασμός, παραγωγή και διανομή οπτικοακουστικού πληροφοριακού υλικού για την υποστήριξη του σχεδίου τουριστικής προβολής (παραγωγή βιντεοσκοπημένου ενημερωτικού υλικού, όπως video news releases, ντοκιμαντέρ, CD ROM / DVD και web banners), με γενικό και θεματικό περιεχόμενο για την προβολή των τουριστικών πόρων στο ευρύ κοινό.	10%
2.6	Προσκλήσεις Δημοσιογράφων, Επαγγελματιών του Τουρισμού και συγκρότηση «δικτύου φίλων της Περιφέρειας». Αφορά στον σχεδιασμό και την οργάνωση ολοκληρωμένων προγραμμάτων φιλοξενίας διαμορφωτών της κοινής γνώμης, τουριστικών διάμεσων και επαγγελματιών του τουριστικού κλάδου της αλλοδαπής με στόχο την επιτόπια γνωριμία και προβολή των τουριστικών προορισμών της Περιφέρειας. Επίσης θα συγκροτηθεί «δικτύου φίλων» της Περιφέρειας με κατάλληλη μεθοδολογία (καταγραφή σημαντικών Ελλήνων και Αλλοδαπών που θα μπορούσαν να ενισχύουν το τουριστικό lobbying της Περιφέρειας, ηλεκτρονικό blog, απόψεις, περιπτώσεις, κ.λπ.).	5%
2.7	Οργάνωση Συμμετοχής της Περιφέρειας Αττικής σε Τουριστικές Εκθέσεις Εξωτερικού – Εσωτερικού». Για τις εκθέσεις εξωτερικού η παρουσία της Περιφέρειας θα είναι μέσα από περίπτερο του	15%

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	% επί του Π/Υ Σύμβασης
	ΕΟΤ. Προβλέπεται ενδεικτικά η συμμετοχή σε 6 εκθέσεις εξωτερικού κατ' έτος και σε 3 εκθέσεις εσωτερικού κατ' έτος.	

Οι βασικές λειτουργίες που ασκούνται ως κοινό σύνολο από τα Τμήματα Τουρισμού της Περιφέρειας εξειδικεύονται στην πράξη ως εξής:

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
3	Τμήμα Τουρισμού Τμήματα Εμπορίου - Τουρισμού	<ul style="list-style-type: none"> Κατάρτιση, διάχυση, συστηματοποίηση και συμμετοχή στην εφαρμογή του τουριστικού περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού. Κατάρτιση Σχεδίων Marketing και συμμετοχή στην υλοποίηση της τουριστικής προβολής της Περιφέρειας (σε συνεργασία με τις αναφερόμενες εξωτερικές οντότητες και τους τοπικούς φορείς). Κωδικοποίηση και ανάπτυξη περιεχομένου (content) σε φυσική και ηλεκτρονική μορφή για την υποστήριξη της τουριστικής προβολής της Περιφέρειας σε επίπεδο Χωρικής Ενότητας και Περιφέρειας συνολικά. παροχή γνωμοδότησης για τον χαρακτηρισμό και την οριοθέτηση Π.Ο.Τ.Α. στην Περιφέρεια. Κατάρτιση Μητρώου παρακολούθησης και Σχεδίου Ανάπτυξης υποδομών για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής στον Τουρισμό στην Περιφέρεια. Αναζήτηση χρηματοδοτήσεων για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας στον τουριστικό ανταγωνισμό και την προσέλκυση τουριστικών επενδύσεων. Σχεδιασμός της χρηματοδότησης της τουριστικής προβολής στην μετά-ΕΣΠΑ εποχή. 	<ul style="list-style-type: none"> Υπ. Πολιτισμού – Τουρισμού (Γ.Γ. Τουρισμού) ΕΟΤ Ξ.Ε.Ε. ΣΕΤΕ ΗΑΤΤΑ ΕΠΕΣΤ Ενώση Ξενοδόχων Αττικής ΕΒΕΑ ΟΤΑ Α' βαθμού Κλπ <p>Εσωτερική διαλειτουργικότητα με Τμήμα Αθλητισμού και Πολιτισμού της Περιφέρειας.</p>

Ως βασικά κοινά προβλήματα αναδεικνύονται:

- η μη-εφαρμογή των λειτουργιών των Τμημάτων που ασκούν τις σχετικές αρμοδιότητες που αναφέρονται στον Οργανισμό, άρα η έλλειψη αξιολογητικού υπόβαθρου σε σχέση με την πληρότητα εφαρμογής τους,
- η έλλειψη εμπειρίας σε ζητήματα τουριστικής αγοράς και τουριστικής προβολής,

- η έλλειψη σχετικού συντονιστικού – καθοδηγητικού οργάνου σε περιφερειακό επίπεδο για την ανάπτυξη και τη διαχείριση ειδικών υποδομών τουριστικής ανάπτυξης (συνεδριακός, κρουαζιερόπλοια, διαχείριση επισκεπτών, νέες υπηρεσίες και προϊόντα κ.λπ.),
- η έλλειψη συστηματικών πληροφοριών και εργαλείων ανάπτυξης και διαχείρισης του τουριστικού προϊόντος.
- η εσωστρεφής αντίληψη (τουλάχιστον στο πλαίσιο του προβλεπόμενου Οργανισμού) των ζητημάτων ενός κατεχοχίν εξωστρεφούς Τομέα, με ισχυρές διασυνδέσεις με όλους τους παραγωγικούς κλάδους και το τοπικό κοινωνικό κεφάλαιο.

Ως βασικά κοινά αναπτυξιακά προβλήματα του υπό ανάλυση Τομέα καταγράφονται τα ακόλουθα:

1. Το μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας εμφανίζει φθίνουσα ανταγωνιστικότητα, ενώ χαρακτηρίζεται από χαμηλή πληρότητα και έντονη εποχικότητα.
2. Συνεχής υποβάθμιση της Αθήνας, ως τουριστικού προορισμού, χωρίς εναλλακτικές επιλογές αναψυχής, άρα συνδέονται με χαμηλό μ.ο. ημερών παραμονής.
3. Προβληματικές και ελλειμματικές σύγχρονες υποδομές υποδοχής κρουαζιεροπλοίων και διαχείρισης των επισκεπτών τους, υποδομών θαλασσίου τουρισμού στις δημοφιλείς Ζώνες Ναυσιπλοΐας Αναψυχής (Αργοσαρωνικός, Νότιο Αιγαίο).
4. Χαμηλή συνέργια του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος με πολιτιστική υποδομή (όχι μνημειακής, αλλά και σύγχρονης), ιδιαίτερα στις χωρικές ενότητες εκτός Αθηνών.
5. Μηδενική παρουσία της Αθήνας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού «συστήματος» αστικών προορισμών και city break (ως υποσύνολο του αστικού τουρισμού), στο πλαίσιο του οποίου καταγράφονται ετησίως πάνω από 40,0 εκ ταξίδια (!).
6. Χαμηλό επίπεδο οργάνωσης και αξιοποίησης των πολιτιστικών χώρων και υποδομών δημόσιου χαρακτήρα που θα ευνοούσε την περαιτέρω διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της Αττικής.
7. Ενίσχυση των εμπορικών δραστηριοτήτων σε επίπεδο Περιφέρειας με ενσωμάτωση στις τουριστικές ροές του τουρισμού των αγορών. Εδώ απαιτούνται σοβαρές συνέργιες με αστικές αναπλάσεις και διερεύνηση εφαρμογής ολοκληρωμένου προγράμματος επαναχωροθέτησης των υποδομών διοίκησης του Δημόσιου Τομέα (mega-investment), εκτός του εμπορικού κέντρου.
8. Χαμηλή παρουσία της Περιφέρειας και της Αθήνας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού «συστήματος» Επαγγελματικών Συνεδρίων και προσέλκυσης επισκεπτών μέσω incentives στο πλαίσιο ευρύτερης στρατηγικής «MICE».
9. Απουσία διεθνούς εμβέλειας Συνεδριακού και Εκθεσιακού Κέντρου - εσωστρέφεια στην οργάνωση Εκθεσιακών γεγονότων – χαμηλή διαλειτουργικότητα με Συνεδριακές εκδηλώσεις για την συνδυασμένη ανάπτυξη Συνεδρίων – Εκθέσεων (MICE)⁵¹

51 MICE: Meetings, Incentives, Conferencing, Exhibitions

10. Αδυναμία οργανωμένης αξιοποίησης των Ολυμπιακών και άλλων μεγάλων Υποδομών πολιτιστικού και αθλητικού ενδιαφέροντος, αναψυχής κ.λπ.
11. Ανυπαρξία άλλων «ενεργών» και αναγνωρίσιμων επισκέψιμων τουριστικών προορισμών στην Περιφέρεια.
12. Ανάδειξη ως κρίσιμου αρνητικού παράγοντα του ζητήματος της ασφάλειας και της πρόσβασης στα αξιοθέατα, σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση και τις επιπτώσεις της.
13. Κατακερματισμένες πρωτοβουλίες Φορέων και Δήμων, χωρίς διασφάλιση συνέχειας και με αδυναμία διασφάλισης υπεραξίας μέσω οικονομιών κλίμακας.
14. Χαμηλές επιδόσεις στην ποιότητα και ποσότητα καταρτισμένων ανθρώπινων πόρων (talent quantity) για τη διαχείριση ποιοτικών και υψηλής εισοδηματικής ελαστικότητας τουριστικών ροών.

Τέλος, η ζήτηση για παραθεριστικές κατοικίες στην Αττική δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί στο πλαίσιο της παρούσας προσέγγισης. Εκτιμάται ότι η ακριβή γη στην ηπειρωτική Αττική και στα νησιά του Αργοσαρωνικού, σε συνδυασμό με την ανάγκη διαφύλαξης του παράκτιου περιβάλλοντος θα αποθαρρύνει την ανάπτυξη τέτοιων θερέτρων στην Περιφέρεια.

Πιθανά, θα πρέπει να διερευνηθεί η επιλεκτική ανάπτυξη οργανωμένων θερέτρων αστικού τύπου, σε συνδυασμό με υπηρεσίες θαλασσίου τουρισμού (stay & sail) για την προσέλκυση επισκεπτών μόνιμης διαμονής αναψυχής κατηγορίας μέσης-υψηλής Εισοδηματικής ελαστικότητας (upper affluent).

Ακόμα όμως και στο ΡΣΑ (2011, υπό διαβούλευση), στο οποίο δεν γίνεται μνεία για την παραθεριστική κατοικία, επισημαίνεται η ανάγκη εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των υφιστάμενων καταλυμάτων, ενθάρρυνσης της επανάχρησης του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος (ακόμα και του τουρισμού), καθώς και η ανάπτυξη νέων καταλυμάτων με όρους βιοκλιματικού σχεδιασμού.

Οι κοινές προτάσεις για την εσωτερική ανάπτυξη των ανωτέρω λειτουργιών των Τμημάτων Τουρισμού της Αιρετής Περιφέρειας εντοπίζονται στις ακόλουθες:

1. Εκπόνηση αναλυτικού Σχεδίου Δράσης για την Τουριστική Ανάπτυξη –όπως προβλέπεται οργανικά- διαρθρωμένου σε Επιχειρησιακά Σχέδια εφαρμογής του, με ενεργοποίηση, ευαισθητοποίηση και συνεργασία των εμπλεκόμενων Φορέων,
2. Συνεργασία με τις Υπηρεσίες και τους Φορείς για την εξειδίκευση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών και οργανωτικών παρεμβάσεων που αφορούν στη βελτίωση των υπηρεσιών επισκεψιμότητας-αναψυχής στις πολιτιστικές υποδομές και τα διεθνούς εμβέλειας δρώμενα στην Περιφέρεια Αττικής.
3. Υποστήριξη της πολιτικής Ηγεσίας της Αιρετής Περιφέρειας στην ανάληψη πρωτοβουλιών συλλογικού και στρατηγικού χαρακτήρα, όπως ενδεικτικά:
 - μέσω της δημιουργίας «Περιφερειακής Επιτροπής Τουρισμού και Τουριστικής Προβολής» και υποστήριξης της λειτουργίας της,
 - συγκρότησης Ταμείου Τουριστικής Προβολής με την συμμετοχή του Ιδιωτικού τομέα για την μετά το 2015 εποχή

- δημιουργίας ενιαίου Συνεδριακού Φορέα (Convention Bureau) με αυξημένες οριζόντιες αρμοδιότητες και τέλεσης mega-event διεθνούς εμβέλειας (το αντικείμενο του οποίου θα πρέπει να προκύψει από σχετική κατεπείγουσα μελέτη), κ.λπ.
4. Συντονισμός της εφαρμογής κοινών δράσεων τουριστικής προβολής με αξιοποίηση της εμπειρίας και της επί μακρόν «επένδυσης» στο ζήτημα του ΕΟΤ, αλλά και των Ιδιωτών και, με έμφαση στη δημιουργία, συγκέντρωση και προώθηση ηλεκτρονικού περιεχομένου και μεθόδων web marketing,
 5. Εκπαίδευση των εμπλεκόμενων στελεχών της Περιφέρειας, τα οποία προφανώς είναι αριθμητικά υπέρτερα των στελεχών των υπό συζήτηση Τμημάτων,
 6. Ανάπτυξη εργαλείων σχεδιασμού, πρόληψης και υποστήριξης αποφάσεων, όπως ενδεικτικά:
 - Παρατηρητήριο Τουρισμού Περιφέρειας Αττικής (ηλεκτρονικό, σε συνδυασμό με παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών),
 - Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Περιφέρειας ως Τουριστικού Προορισμού (DMS) και προωθημένων μεθόδων – τεχνολογιών WEB-MARKETING,
 - Έρευνες και αξιολόγηση προτιμήσεων επισκεπτών και δράσεων τουριστικής προβολής, κλπ

Μια σειρά από στρατηγικά κείμενα συντείνουν στην δυναμική στόχευση του τουρισμού ως «λοκομοτίβας» της αναπτυξιακής διαδικασίας της Χώρας, αλλά και της Αττικής.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τη μελέτη «Η Ελλάδα 10 Χρόνια Μπροστά»⁵² το αναπτυξιακό οικονομικό μοντέλο της Χώρας πρέπει να γίνει πολύ πιο εξωστρεφές, με έμφαση στις αγορές του εξωτερικού, για να εξάγει αγαθά και υπηρεσίες και να εισάγει επενδυτικά κεφάλαια. Διεθνώς «εμπορεύσιμοι τομείς», όπως ο τουρισμός και η βιομηχανία, εκτιμάται ότι θα πρέπει να απορροφήσουν το μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων πόρων, ώστε να αποκτήσουν οικονομίες κλίμακας, τεχνογνωσία και ανταγωνιστικότητα σε διεθνές επίπεδο.

Η σύνδεση της Αττικής με τις αναδυόμενες και μακρινές αγορές θεωρείται περιορισμένη, ενώ τα ειδικά σημεία εισόδου (Αθήνα) είναι πολύ δαπανηρά για τους αερομεταφορείς.

Σύμφωνα με το ΡΣΑ⁵³, η ενδυνάμωση της ελκυστικότητας της Αθήνας / Αττικής ως τουριστικού προορισμού με διεθνή και εθνική ακτινοβολία είναι κρίσιμη, ενώ οι αναγνωρισμένοι πολιτιστικοί και φυσικοί της πόροι, μπορούν να αξιοποιηθούν για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, η οποία συνδέεται με την ενίσχυση της τουριστικής έλξης της Αττικής ως αυτόνομου προορισμού αστικού τουρισμού σύντομης διάρκειας (city break). Στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος εντάσσεται επίσης η εδραίωση της σχέσης πολιτισμού –αθλητισμού – τουρισμού (δια-τομεακό τρίπτυχο).

⁵² Προσδιορίζοντας το νέο Εθνικό Μοντέλο Ανάπτυξης McKinsey & Company, 2011

⁵³ Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας - Αττικής 2021, υπό διαβούλευση, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΘΗΝΑΣ

Στις **παραγωγικές ζώνες** της Περιφέρειας εντάσσεται ο **Τουρισμός**, όπου ενθαρρύνεται η **οργανωμένη ανάπτυξη ζωνών** εντός των ήδη θεσμοθετημένων ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ, όπου επιτρέπονται οι «σύνθετες ολοκληρωμένες» αναπτύξεις, οι οποίες περιλαμβάνουν και κατοικία, μόνο υπό τους όρους που αφορούν στην οικιστική ανάπτυξη, προς αποφυγή συγχύσεων με την παραθεριστική κατοικία και προβλημάτων συνταγματικότητας και επενδυτικής ανασφάλειας.

A.2.3.3.2. Τα κρίσιμα ζητήματα του Τομέα του Τουρισμού

Τα κρίσιμα ζητήματα κωδικοποιούνται στον πίνακα που ακολουθεί.

Τουρισμός

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<p>Συνεχής υποβάθμιση της Αθήνας, ως τουριστικού προορισμού – Αδυναμία πολλαπλών εναλλακτικών επιλογών αναψυχής και τουρισμού αγορών για την ανάπτυξη αστικού τουρισμού και city break</p> <p>Χαμηλή ποιοτικά λειτουργία και αξιοποίηση υποδομών θαλασσίου Τουρισμού</p> <p>Αδυναμία και έλλειψη συνεκτικού σχεδιασμού προσέλκυσης Τουριστικών Επενδύσεων στον θαλάσσιο τουρισμό και στις κρουαζιέρες, υποδομών φιλοξενίας δραστηριοτήτων MICE, αξιοποίησης</p> <p>Πολύπλοκο και αναποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο χωροθέτησης, αδειοδότησης και λειτουργίας επενδύσεων θαλασσίου τουρισμού (ποικίλλει, ανάλογα με τον Φορέα του Δημοσίου, «ιδιοκτήτη» της Υποδομής</p> <p>Ανάγκη Δημιουργίας Νέων Υποδομών Θαλασσίου Τουρισμού, ήτοι :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υποδομών Τ.Λ. (ενδεικτικά: είσοδοι Διώρυγας Κορίνθου, Σαλαμίνα, Τροιζηνία, παραλία Κεραστινίου-Δραπετσώνας, Π. Φώκαια –σε συνδυασμό με τουριστικό θέρετρο-, Λαύριο, Ραφήνα, Δ. Μαραθώνος κ.λπ.) - Υποδομών επισκευής- διαχείρισης τουριστικών σκαφών με μετατροπή της ΝΠΕ Ζώνης Περάματος σε Ζώνη Εναπόθεσης και 	<p>Σημαντικές, αν και ασύνδετες λειτουργικά Τουριστικές, Πολιτιστικές και Αθλητικές Υποδομές.</p> <p>Δυνατότητα ανάπτυξης θεματικών πάρκων και αξιοποίηση χειμάζοντος τουριστικού αποθέματος</p> <p>Δυνατότητα αξιοποίησης υφιστάμενων υποδομών θαλασσίου τουρισμού μέσω προσέλκυσης στρατηγικών επενδυτών και απλοποίησης θεσμικού πλαισίου και διαδικασιών. Η αξιοποίηση μπορεί να είναι κατά «ομάδες» δικτύων Τ.Λ.</p> <p>Δυνατότητα ανάδειξης του Πειραιά σε Λιμάνι Home-port Κρουαζιέρας με επίλυση κυκλοφοριακών προβλημάτων και ζητημάτων ασφάλειας της αυξημένης ναυσιπλοΐας. Διερεύνηση εναλλακτικών επιλογών με μικρότερο κόστος, λιγότερα προβλήματα ασφαλείας και κυκλοφορίας και αυξημένης δυναμικότητας επισκεψιμότητας κρουαζιεροπλοίων.</p> <p>Παράλληλα, ανάδειξη του ευρύτερου Πειραιά ως τουριστικού προορισμού, με αξιοποίηση πολιτιστικών υποδομών, αναψυχής και τουρισμού αγορών.</p> <p>Ανάδειξη Λαυρίου σε Λιμένα ενδιάμεσης στάσης Κρουαζιεροπλοίων (σε συνδυασμό με επέκταση προαστιακού και Αττικής Οδού).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης και της ελκυστικότητας της Αθήνας και της Περιφέρειας Αττικής, με ανάληψη διακριτών πρωτοβουλιών: 2. Εμπλουτισμός/διαφοροποίηση του περιφερειακού τουριστικού προϊόντος και ενίσχυση του θαλάσσιου τουρισμού. 3. Ολοκληρωμένη τουριστική προβολή της Περιφέρειας - Ενίσχυση της διεξοδικότητας της Αττικής ως τουριστικού προορισμού διεθνούς εμβέλειας σε στοχευμένες ομάδες – στρατηγική ευθυγράμμιση και αξιοποίηση των οικονομικών κλίμακας από τις επιμέρους δράσεις τουριστικής προβολής

Τουρισμός

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<p>Χαμηλή διείσδυση της Περιφέρειας σε νέες αγορές (ΗΠΑ, Κίνα, Ρωσία).</p> <p>Χαμηλή διαλειτουργικότητα των τουριστικών ροών με την επισκεψιμότητα των πολιτιστικών υποδομών της Περιφέρειας</p> <p>Έλλειψη συνολικού και διευρυμένου (με τη συμμετοχή των Φορέων και των Δήμων της Περιφέρειας) σχεδίου Τουριστικής Ανάπτυξης).</p> <p>Έλλειψη Περιφερειακού συντονιστικού-καθοδηγητικού οργάνου για την ανάπτυξη και τη διαχείριση ειδικών υποδομών τουριστικής ανάπτυξης: συνεδριακός, αστικός, θαλάσσιος, κρουαζιερόπλοια, διαχείριση επισκεπτών, νέες υπηρεσίες και προϊόντα κ.λπ.</p> <p>Έλλειψη συνολικής εμπειρίας της Αιρετής Διοίκησης στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης και τουριστικής προβολής</p> <p>Ανάγκη επανατοποθέτησης των Νησιών της Περιφέρειας στο Τουριστικό Προϊόν της Περιφέρειας και της Χώρας.</p> <p>Ανάγκη εξειδίκευσης του σχεδίου ανάπτυξης πολιτιστικών υποδομών διεθνούς εμβέλειας στο σύνολο της Περιφέρειας.</p>	<p>Δυνατότητα αξιοποίησης των νέων μεγάλων διεθνούς εμβέλειας πολιτιστικών υποδομών που έχουν ήδη δρομολογηθεί (Εθνική Λυρική Σκηνή, Εθνική Βιβλιοθήκη και Διεθνές Συνεδριακό – Πολιτιστικό Κέντρο στο Φαληρικό Ορμο, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στο παλιό εργοστάσιο Φιξ στη Συγγρού, Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών στην Ακαδημία Πλάτωνο κ.λπ.).</p> <p>Αξιοποίηση αντίστοιχων πρωτοβουλιών του Ιδιωτικού Τομέα.</p> <p>Δυνατότητα ανάληψης Πρωτοβουλίας από την Αιρετή Περιφέρεια για τη συγκρότηση Συλλογικών Οργάνων σε επίπεδο Περιφέρειας και προώθησης των θεμάτων του Τουρισμού.</p> <p>Δράσεις Τουριστικής Προβολής με χρηματοδότηση ΕΣΠΑ μέχρι το 2015. Δυνατότητα διενέργειας ερευνών για την αξιολόγηση της διεισδυτικότητας των παρεμβάσεων τουριστικής προβολής.</p>	<p>4. Ενίσχυση της στρατηγικής, οργανωτικής, διοικητικής και διαθεσμικής ικανότητας της Περιφέρειας για τη συμμετοχική κινητοποίηση των φορέων που εμπλέκονται με τις τουριστικές δραστηριότητες (Οργάνωση της υλοποίησης των παρεμβάσεων στον τομέα του Τουρισμού)</p>

A.2.3.4. Απασχόληση – Εκπαίδευση

Η εκπόνηση του 1^{ου} Επιχειρησιακού Προγράμματος της Αιρετής Περιφέρειας Αττικής συμπίπτει με την αρνητική συγκυρία μιας επιδεινούμενης οικονομικής κρίσης. Η Ελλάδα αντιμετώπιζε και πριν την οικονομική κρίση οξύ δημοσιονομικό πρόβλημα με υψηλό δημόσιο χρέος και έλλειμμα.

Η διεθνής οικονομική κρίση που έπληξε την ελληνική οικονομία από τα τέλη του 2008 επιτάχυνε και επέτεινε την επιδείνωση των δημόσιων οικονομικών. Από αυτή την άποψη και εάν δεχθούμε ότι ο βασικός στρατηγικός στόχος θα ήταν η αύξηση της απασχόλησης, σε ποσοτικούς και ποιοτικούς όρους, τότε ο ρόλος της Περιφέρειας Αττικής καθίσταται κρίσιμος για την αναστροφή της ύφεσης και την επίτευξη σημαντικών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης.

Ο ρόλος της Περιφέρειας Αττικής σε ζητήματα απασχόλησης κινείται στο τρίπτυχο εκπαίδευση - απασχόληση – δια βίου μάθηση, με δυνατότητες εφαρμογής σειράς αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.

Η υφιστάμενη κατάσταση στην απασχόληση – ανεργία σε επίπεδο Χώρας συνοψίζεται ως εξής:

- Η μείωση της ανεργίας στην διάρκεια των ετών 2000-2008, στην Ελλάδα, ανήλθε συνολικά σε 3,6 εκατοστιαίες μονάδες και προήλθε κυρίως από την μείωση του αριθμού των νέων ανέργων 15-29 ετών, των μακροχρόνιων και των νεο-εισερχό-μενων ανέργων. Η μεταστροφή του 2009-2011 οδήγησε σε περαιτέρω αύξηση της μακροχρόνιας ανεργίας.
- Η αύξηση της ανεργίας κατά το 2009-2011 δεν προέρχεται μόνον από την μείωση της απασχόλησης αλλά και από την αύξηση κατά 2,4% του εργατικού δυναμικού, αύξηση που αντιστοιχεί σε 120.000 άτομα.
- Ο αριθμός των εργαζομένων, το 2009, ανερχόταν σε 4,53 εκατομμύρια άτομα ενώ το 2001 δεν υπερέβαινε τα 4,32 εκατομμύρια (μείωση περίπου 210.000 χιλιάδων ατόμων)⁵⁴.
- Συγκρίνοντας τον αριθμό των ανέργων του πρώτου τριμήνου του 2008 με τον αντίστοιχο αριθμό του πρώτου τριμήνου του 2011, διαπιστώνεται μία αύξηση της τάξης του 95%.
- Το εργατικό δυναμικό των 5,1 εκατομμυρίων ατόμων αντιστοιχούσε στο 66,3% του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών) το 2009 και είχε αυξηθεί σε 66.8% το 2011.
- Ο λόγος ανέργων / απασχολούμενων ανέρχεται σήμερα σε περίπου 20%. Με άλλα λόγια, σε κάθε πέντε εργαζόμενους αντιστοιχεί ένας άνεργος. Σε κάθε δέκα άτομα εργάσιμης ηλικίας (15 έως 64 ετών), αντιστοιχεί ένας περίπου άνεργος.

⁵⁴ Έκθεση για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση 2011, ΙΝΕ ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ

- Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η πτώση της απασχόλησης κατά το 2009-2011, που ανήλθε αθροιστικά σε 6% περίπου, αναμένεται να ανακοπεί κατά το 2012 και να επανέλθει στο επίπεδο του 2004).
- Οι Κατασκευές είναι ο κυριότερος κλάδος στον οποίο μειώθηκε η απασχόληση και ακολουθούν οι κλάδοι της γεωργίας, της αλιείας, η Μεταποίηση και η Εκπαίδευση. Σε αυτούς αναλογεί το 75% περίπου της μεταβολής των 16 κλάδων της οικονομίας στους οποίους μειώθηκε η απασχόληση.
- Οι μακροχρόνια άνεργοι (όσοι δηλαδή αναζητούν εργασία πάνω από 1 έτος, ανεξάρτητα αν είναι «νέοι» ή «παλαιοί»), αποτελούν το 46,2% των ανέργων έναντι 44,6% που αποτελούσαν το προηγούμενο έτος (369.580 έναντι 261.580). Στην αύξηση των μακροχρόνια ανέργων κατά 108.000 ανέργους αναλογεί στην ηλικιακή ομάδα άνω των 30 ετών το 63% της μεταβολής
- Όπως προκύπτει από τις παραπάνω μεταβολές των κατηγοριών των ανέργων, η αύξηση αυτών σε σχέση με το προηγούμενο έτος προέρχεται κυρίως από αυξήσεις των «παλαιών» ανέργων καθώς και όσων η διάρκεια ανεργίας είναι μεγαλύτερη του ενός έτους. Οι άνεργοι με διάρκεια ανεργίας μικρότερη του έτους συμμετέχουν κατά 46% στην συνολική μεταβολή των ανέργων ενώ το 80% αυτών η διάρκεια ανεργίας τους κυμαίνεται από 6-11 μήνες.
- Κατά το πρώτο 3μηνο του 2011, από το σύνολο των απασχολούμενων, το 63,4% εργάζονται ως μισθωτοί, περί το 1/4 είναι αυτοαπασχολούμενοι, το 8,0% είναι εργοδότες και το 5,5% συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη της οικογένειας.
- Η γυναικεία απασχόληση αναλογεί στο 40,3% της συνολικής απασχόλησης, στο 21,4% στην απασχόληση των εργοδοτών, στο 33,1% των αυτοαπασχολούμενων, στο 43,3% των μισθωτών και αποτελούν λιγότερο από τα 2/3 των συμβοηθούντων μελών (63,7%).

A. 2.3.4.1. Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Η αντίστοιχη «εικόνα» σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής είναι:

- Το εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας ανέρχεται σε 1,86 εκ. άτομα (1ο 3μηνο 2011), εκ των οποίων οι εργαζόμενοι είναι 1,59 εκ (85,3%) και οι άνεργοι 273,6 χιλιάδες άτομα (14,7%).
- Το εργατικό δυναμικό της Περιφέρειας αντιστοιχεί στο 37,3% του συνολικού της Χώρας, ενώ ο αριθμός των ανέργων αντιστοιχεί στο 27,0% του αντίστοιχου σε επίπεδο Χώρας.
- Κατά το 1ο 3μηνο του 2011 οι άνεργοι αυξήθηκαν περισσότερο στην Αττική, στην Κεντρική Μακεδονία και στη Δυτική Ελλάδα. Η απασχόληση κατά το 2011 σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο μειώθηκε σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, ενώ οι περιφέρειες με την μεγαλύτερη αριθμητική μείωση είναι η Αττική, η Κεντρική Μακεδονία, η Θεσσαλία και η Δυτική Ελλάδα.

- Διαχρονικά, η ανεργία στην Περιφέρεια κινείται σε διψήφια ποσοστά κατά τη 10ετία του '90 (γύρω από το 12,3% κατά μ.ο.), έπεσε σε μονοψήφια τη 10ετία του 2000 (8,6%-9,3%), για να αυξηθεί στο 11,6% το 2010.

Ο ρόλος της Περιφέρειας Αττικής

Η Διεύθυνση Διά Βίου Μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού, με έδρα την Αθήνα και τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνει αρμοδιότητες σε θέματα υποστήριξης του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, σε θέματα της πέραν του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος διά βίου μάθησης και της σύνδεσης αυτών με την απασχόληση και την κοινωνική ενσωμάτωση. Οι Διευθύνσεις Ανάπτυξης των Περιφερειακών Ενοτήτων ασκούν στην ουσία περιορισμένες λειτουργίες σε θέματα παιδείας και διά βίου μάθησης, ενώ δεν προβλέπεται η εμπλοκή τους σε ζητήματα απασχόλησης.

Στη Διεύθυνση Διά Βίου Μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού ασκούν τις υπό συζήτηση αρμοδιότητες τα τμήματα Υποστήριξης της Εκπαίδευσης, Διά Βίου Μάθησης και Παιδείας και Απασχόλησης. Την υλοποίηση δράσεων κατάρτισης, σύνδεσης με την απασχόληση κ.λπ., μπορεί να αναλαμβάνει (στο πλαίσιο σχετικών «ανταγωνιστικών» προγραμμάτων του ΕΣΠΑ) το Κ.Ε.Κ. της Περιφέρειας.

Οι βασικές λειτουργίες που ασκούνται από τις αποκεντρωμένες Διευθύνσεις των χωρικών ενοτήτων –όπως αξιολογούνται από τα ερωτηματολόγια- είναι:

1. Οι αρμοδιότητες που αφορούν στην πέραν του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος **διά βίου Μάθηση**, υπάγονται στο Τμήμα Διά Βίου Μάθησης και Παιδείας και είναι οι ακόλουθες:

- Η υποστήριξη των συλλογικών οργάνων της Περιφέρειας στην εκπόνηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του περιφερειακού προγράμματος διά βίου μάθησης, το οποίο περιλαμβάνει επενδύσεις, προγράμματα ή επιμέρους δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και γενικότερα δράσεις εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής διά βίου μάθησης σε περιφερειακό επίπεδο.
- Η υποστήριξη των συλλογικών οργάνων της Περιφέρειας στην έρευνα της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας, την ιεράρχηση των ειδικοτήτων επαγγελματικής κατάρτισης που πρέπει να λειτουργήσουν στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), στα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) και γενικότερα στις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης και τη σύνδεση της παρεχόμενης επαγγελματικής κατάρτισης με τις αναπτυξιακές ανάγκες και δυνατότητες της Περιφέρειας.
- Η διοικητική υποστήριξη της λειτουργίας και διαχείρισης των δημοσίων Ι.Ε.Κ. που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης, στο πλαίσιο σχετικών προγραμματικών συμβάσεων που υπογράφονται από την Περιφέρεια κατά τις διατάξεις του νόμου και της λειτουργίας και διαχείρισης των Κ.Ε.Κ. της Περιφέρειας

- Η αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στις λειτουργίες και τις σχέσεις της διεύθυνσης, περιλαμβανομένης της μέριμνας ηλεκτρονικής διασύνδεσης με τις υπηρεσίες και τους φορείς, τη διαδικτυακή πύλη και τα ηλεκτρονικά μητρώα των άρθρων 9 και 17 του Ν. 3879/2010 (Α'163).
- Η συγκρότηση και η μέριμνα για τη λειτουργία των υφιστάμενων Νομαρχιακών Επιτροπών Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.), καθώς και η διαχείριση των λογαριασμών τους, που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος.
- Ο συντονισμός των επιμορφωτικών φορέων, που συμμετέχουν στις υφιστάμενες Ν.Ε.Λ.Ε.

2. Οι αρμοδιότητες που αφορούν στην **προαγωγή της απασχόλησης και στην κοινωνική ενσωμάτωση**, υπάγονται στο Τμήμα Απασχόλησης και είναι οι ακόλουθες:

- συμμετοχή και υλοποίηση προγραμμάτων, δράσεων και πρωτοβουλιών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών,
- επιβολή της ποινής του προστίμου σε εργοδότες, βάσει εισήγησης της οικείας Συμβουλευτικής Επιτροπής,
- κύρωση εσωτερικών κανονισμών εργασίας επιχειρήσεων,
- έγκριση ή απόρριψη παραπόνων οργανώσεων εργαζομένων κατά διατάξεων κανονισμών εργασίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Ως βασικά κοινά προβλήματα του Τομέα αναδεικνύονται:

- Οι λειτουργίες αυτές είναι στην ουσία τους νέες για την νέα Αιρετή Περιφέρεια και παραμένουν ανενεργές. Το Κ.Ε.Κ. της Περιφέρειας βρίσκεται επίσης σε στάδιο αναδιοργάνωσης, μετά την συγχώνευση των επιμέρους πρώην Νομαρχιακών Κ.Ε.Κ.
- Για την άμεση ενεργοποίηση της καθημερινής λειτουργίας, αλλά κυρίως της στρατηγικής της Απασχόλησης και Δια βίου μάθησης στην Περιφέρεια απαιτείται η εκπόνηση διακριτού, αλλά απόλυτα συναρτώμενου με το παρόν, «Περιφερειακού Προγράμματος Απασχόλησης και Διά Βίου Μάθησης» (ΠΠΑΔΜ), καθώς και η σύσταση της Περιφερειακής Επιτροπής Επαγγελματικής Κατάρτισης,
- Το οργανωτικό διοικητικό «υπόβαθρο» των ζητημάτων απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης στο επίπεδο της Περιφέρειας θεωρείται πολύπλοκο, με την εμπλοκή ποικίλων Υπηρεσιών, Φορέων, ΜΚΟ κ.λπ. Απαιτείται λοιπόν μια εστιασμένη στρατηγική προσέγγισης και συνεργασίας από την Αιρετή Περιφέρεια, με συγκεκριμένες πρωτοβουλίες και συνεργασίες.

Οι βασικές λειτουργίες που ασκούνται ανά Τμήμα είναι:

ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
<p>Τμήμα Διά Βίου Μάθησης και Παιδείας</p> <p>(Κεντρικού Τομέα και Π.Ε., στις οποίες στην ουσία δεν ασκούνται λειτουργίες απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκπόνηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του Περιφερειακού Προγράμματος Διαβίου μάθησης, το οποίο περιλαμβάνει ▪ Διεξαγωγή ερευνών της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας, ▪ ιεράρχηση των ειδικοτήτων επαγγελματικής κατάρτισης που πρέπει να λειτουργήσουν στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), στα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) και γενικότερα στις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης ▪ Σύνδεση της παρεχόμενης επαγγελματικής κατάρτισης με τις αναπτυξιακές ανάγκες και δυνατότητες της Περιφέρειας. ▪ Διοικητική υποστήριξη της λειτουργίας και διαχείρισης των ΙΕΚ και των ΚΕΚ της Περιφέρειας. ▪ Αξιοποίηση των ΤΠΕ στις λειτουργίες και τις σχέσεις της Διεύθυνσης, και της ηλεκτρονικής διασύνδεσης με τις υπηρεσίες και τους φορείς, τη διαδικτυακή πύλη και τα ηλεκτρονικά μητρώα των άρθρων 9 και 17 του Ν. 3879/2010 (Α' 163). ▪ Έκδοση αδειών εργασίας αλλοδαπών ▪ Καθορισμός ωραρίου λειτουργίας καταστημάτων και φαρμακείων. ▪ Μίσθωση σχολικών κτηρίων ▪ Μεταφορά μαθητών ▪ Έγκριση σχολικών εκδρομών ▪ Μηχανογράφηση του αρχείου αδειοδότησης εργασίας των πολιτικών προσφύγων 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ΟΑΕΔ / ΚΠΑ , ▪ Γ.Γ. Διαβίου Μάθησης ▪ Γ.Γ. Απασχόλησης ▪ ΔΑ ΕΠ ΑΝΑΔ ▪ ΔΑ ΕΠ ΕΔΒΜ ▪ ΟΚΕ ▪ ΙΝΕ ΓΣΕΕ ▪ ΜΚΟ (που δραστηριοποιούνται στην κοινωνική ενσωμάτωση, στην ψυχική υγεία κ.λπ.) ▪ Επιμελητήρια και Επιχειρήσεις ▪ Κ.ο.κ.

	ΑΡΜΟΔΙΟ ΤΜΗΜΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ
	Τμήμα Απασχόλησης (Κεντρικού Τομέα)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ συμμετοχή και υλοποίηση προγραμμάτων, δράσεων και πρωτοβουλιών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών, ▪ ανάληψη πρωτοβουλιών στη ΣΠΖΕ και συμμετοχή στην υλοποίηση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, ▪ επιβολή της ποινής του προστίμου σε εργοδότες, βάσει εισήγησης της οικείας Συμβουλευτικής Επιτροπής, ▪ κύρωση εσωτερικών κανονισμών εργασίας επιχειρήσεων, ▪ έγκριση ή απόρριψη παραπόνων οργανώσεων εργαζομένων κατά διατάξεων κανονισμών εργασίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ΟΑΕΔ / ΚΠΑ , ▪ Γ.Γ. Διαβίου Μάθησης ▪ Γ.Γ. Απασχόλησης ▪ ΔΑ ΕΠ ΑΝΑΔ ▪ ΔΑ ΕΠ ΕΔΒΜ ▪ Κ.Ε.Κ. ▪ ΟΚΕ ▪ ΙΝΕ ΓΣΕΕ ▪ ΜΚΟ (που δραστηριοποιούνται στην κοινωνική ενσωμάτωση, στην ψυχική υγεία κ.λπ.) ▪ Επιμελητήρια και Επιχειρήσεις ▪ Κ.ο.κ.

Ως βασικά κοινά αναπτυξιακά προβλήματα του υπό ανάλυση Τομέα αναδεικνύονται:

- Χαμηλό επίπεδο εμπειρίας των Διευθύνσεων στις νέες αρμοδιότητες που απαιτούν ιδιαίτερες εξειδικεύσεις.
- Οι αρμοδιότητες του υπό συζήτηση Τομέα, ιδίως σε επίπεδο Π.Ε. στην πράξη υποβαθμίζονται (λ.χ. έναντι πιο άμεσων και πρακτικών αναγκών), ακόμα και σε συνδυασμό με την συνλειτουργία με αρμοδιότητες λ.χ. Εμπορίου, με τις οποίες δεν έχουν καμία σχέση.
- Οι λειτουργίες της Αιρετής Περιφέρειας σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης προβλέπονται μόνο σε κεντρικό επίπεδο.
- Η μηχανογραφική υποστήριξη (με συστήματα, εργαλεία κ.λπ.) είναι ανύπαρκτη.
- Η εμπλοκή πολλών συναρμόδιων Υπηρεσιών και Φορέων, αλλά και το ευρύ πεδίο άσκησης δραστηριοτήτων από ΜΚΟ και τον ιδιωτικό τομέα καθιστούν την «είσοδο» της Αιρετής Περιφέρειας, στο επίπεδο των ουσιαστικών της αρμοδιοτήτων δύσκολη και πιθανά αναποτελεσματική, ιδιαίτερα όταν δεν εντάσσονται σε ένα συγκεκριμένο σχέδιο δράσης.

Οι κοινές προτάσεις για την εσωτερική ανάπτυξη της συγκεκριμένης κατηγορίας λειτουργιών των Διευθύνσεων εντοπίζονται στις ακόλουθες:

1. Άμεση εκπόνηση του «Περιφερειακού Προγράμματος Απασχόλησης και Διάβίου Μάθησης» (ΠΠΑΔΜ).
2. Επίλυση των εσωτερικών ζητημάτων οργάνωσης και λειτουργίας, ιδιαίτερα δε μεταξύ του Κεντρικού Τομέα και των Τμημάτων των Π.Ε.

3. Σύσταση της Περιφερειακής Επιτροπής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΠΕΕΚ), εκπόνηση μιας άμεσης «agenda» ιεραρχημένων αναγκών και προτεραιοτήτων και ανάληψη εξωστρεφών πρωτοβουλιών, ιδίως σε «κενά» σχεδιασμού και εφαρμογής των ενεργών πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης στην Αττική και, σε ευπαθείς ομάδες-στόχους.
4. Άμεση διενέργεια έρευνας γνωστικών κενών και δρομολόγηση επιμορφωτικού προγράμματος στα στελέχη της Περιφέρειας που θα κληθούν να αναλάβουν τις σχετικές αρμοδιότητες.
5. Διαπιστώνονται δυνατότητες ανάληψης σημαντικών πρωτοβουλιών στα ζητήματα Σύζευξης της ζήτησης με την Προσφορά Εργασίας (ΣΠΖΕ), όπου η ενεργοποίηση των Τμημάτων στις Π.Ε. είναι αναγκαία.
6. Αξιοποίηση διαδικαστικού χαρακτήρα αρμοδιοτήτων για τη δημιουργία και επεξεργασία κρίσιμων πληροφοριών που σχετίζονται με την Περιφερειακή αγορά εργασίας (μορφές απασχόλησης, ζήτηση ειδικοτήτων, εργασία μεταναστών κ.λπ.).

Η επίτευξη του στόχου της επίτευξης νέων και ποιοτικών θέσεων εργασίας στην Αττική αφορά στο συνδυασμό της διεύρυνσης της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και σε ενέργειες σύνδεσης της κατάρτισης και της απασχόλησης των ανέργων, κύρια στους δυναμικούς κλάδους της περιφερειακής οικονομίας.

Η επίτευξη τέτοιων στόχων προϋποθέτει την εσωτερική οργάνωση των Υπηρεσιών της Περιφέρειας, την ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών σε επίπεδο συγκρότησης δικτύων (μεταξύ των οποίων, γραφείων απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης στις Π.Ε. και στα Νησιά), την αξιοποίηση του Κ.Ε.Κ. της Περιφέρειας, αλλά και την ενεργή συμμετοχή της Αιρετής Περιφέρειας στις εξελίξεις της περιφερειακής αγοράς εργασίας.

Όσον αφορά στις ενέργειες κατάρτισης και δια βίου μάθησης των εργαζομένων, θα πρέπει να συνδεθούν με τους δυναμικούς κλάδους και να συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα ιδίως των ΜΜΕ, συμβάλλοντας στην καθιέρωση της Περιφέρειας Αττικής ως διεθνούς κέντρου επενδύσεων και επιχειρηματικότητας, στη βελτίωση της εξωστρέφειας του τοπικού παραγωγικού συστήματος, στη διευκόλυνση της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και στη διάδοση και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στις ΜΜΕ και της καινοτομίας.

Στις επιμέρους ζώνες της Αττικής που υστερούν ως προς την οικονομική ανάπτυξη και παρουσιάζουν κάμψη της επιχειρηματικής λειτουργίας, αστική υποβάθμιση κλπ, θα αξιοποιηθούν ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα και σύγχρονα εργαλεία χρηματοοικονομικής τεχνικής, για την ενίσχυση πρωτοβουλιών προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων δράσεων ενίσχυσης της αστικής ανάπτυξης.

Επίσης, στην Περιφέρεια Αττικής λόγω του υψηλού ποσοστού απασχολούμενων γυναικών και των δυσκολιών του αστικού περιβάλλοντος, θα προβλεφθούν εστιασμένες υποστηρικτικές δράσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση, τόσο στην προοπτική της βελτίωσης της υποδομής φροντίδας

(προώθηση δραστικών αλλαγών στην οργάνωση της εργασίας), όσο και στο επίπεδο της αλλαγής των νοοτροπιών, στάσεων και αντιλήψεων, κυρίως σε σχέση με τους ρόλους των φύλων στην οικογένεια και την εργασία

Λόγω του μεγάλου πληθυσμιακού μεγέθους ευπαθών κοινωνικά ομάδων και της χωρικής εστίασης τους σε υποβαθμισμένες περιοχές (π.χ Π.Ε. Δυτική Αττική, ορισμένες περιοχές του Βόρειου και του Κεντρικού Τομέα κ.ο.κ.), καθώς και σε περιοχές που υστερούν λόγω γεωγραφικού αποκλεισμού (νησιά), θα προωθηθούν δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού, ολοκληρωμένες δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες και στοχευμένες παρεμβάσεις για την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη συγκεκριμένων ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, που στην Αττική σε σχέση με άλλες περιφέρειες έχουν μεγάλη πληθυσμιακή συγκέντρωση (ΑμεΑ, παλιννοστούντες, μετανάστες, πρόσφυγες, χρήστες και πρώην χρήστες ουσιών, ανήλικοι παραβάτες, αποφυλακισμένοι, άστεγοι κ.λπ.).

A.2.3.4.2. Τα κρίσιμα ζητήματα του τομέα «Απασχόλησης – Δια βίου Μάθησης»

Τα κρίσιμα ζητήματα κωδικοποιούνται στον πίνακα που ακολουθεί.

Απασχόληση – Διαβίου Μάθηση

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<p>Χαμηλό επίπεδο εμπειρίας των Διευθύνσεων της Αιρετής Περιφέρειας στις νέες αρμοδιότητες, οι οποίες απαιτούν ιδιαίτερες εξειδικεύσεις (απασχολησιμότητα, πτυχές διαβίου μάθησης, κοινωνική ενσωμάτωση κ.λπ.)</p> <p>Ανάγκη επίλυσης των εσωτερικών ζητημάτων οργάνωσης και λειτουργίας, ιδιαίτερα δε μεταξύ του Κεντρικού Τομέα και των Τμημάτων των Π.Ε.</p> <p>Γενικευμένες αρμοδιότητες, οι οποίες όμως παρουσιάζουν σημαντικά πεδία άσκησης αναπτυξιακών πρωτοβουλιών από την Αιρετή Περιφέρεια</p> <p>Ανεπαρκής συμμετοχή των ενηλίκων στη Διά βίου μάθηση.</p> <p>Σημαντική καθυστέρηση τόσο ως προς την ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου πιστοποίησης των συστημάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης, με την πιστοποίηση προγραμμάτων, εκπαιδευτών, γνώσεων και δεξιοτήτων, όσο και ως προς την ενεργοποίηση του (ΕΣΣΕΕΚΑ)</p>	<p>Η εκπόνηση του προβλεπόμενου «Περιφερειακού Προγράμματος Απασχόλησης και Δια Βίου Μάθησης» (ΠΠΑΔΜ).</p> <p>Δυνατότητα ανάληψης εξωστρεφών πρωτοβουλιών, ιδίως στα «κενά» σχεδιασμού και εφαρμογής των ενεργών πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης στην Αττική και, σε ευπαθείς ομάδες-στόχους.</p> <p>Τα ΕΠ ΕΔΜ και ΕΠ ΑΝΑΔ παρουσιάζουν χαμηλή απορρόφηση, γεγονός που αποτελεί πρόκληση για την ποσοτική και ποιοτική συμβολή της Αιρετής Περιφέρειας στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της εκπαίδευσης και της απασχόλησης στην Περιφερειακή κλίμακα.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ενίσχυση της δια βίου μάθησης, μέριμνα για την αύξηση της ποιότητας και της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, 2. Ουσιαστική και αποτελεσματική σύνδεση με την περιφερειακή αγορά εργασίας και βελτίωση της πρόσβασης και του επιπέδου των βασικών δεξιοτήτων των πολιτών της Αττικής χωρίς εξαιρέσεις και διακρίσεις

Απασχόληση – Διαβίου Μάθηση

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<p>Οι λειτουργίες της Αιρετής Περιφέρειας σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης προβλέπονται μόνο σε κεντρικό επίπεδο.</p> <p>Η μηχανογραφική υποστήριξη (με συστήματα, εργαλεία κ.λπ.) είναι ανύπαρκτη.</p> <p>Η εμπλοκή πολλών συναρμόδιων Υπηρεσιών και Φορέων, αλλά και το ευρύ πεδίο άσκησης δραστηριοτήτων από ΜΚΟ και τον ιδιωτικό τομέα καθιστούν την «είσοδο» της Αιρετής Περιφέρειας, στο επίπεδο των ουσιαστικών της αρμοδιοτήτων δύσκολη και πιθανά αναποτελεσματική, ιδιαίτερα όταν δεν εντάσσονται σε ένα συγκεκριμένο σχέδιο δράσης.</p> <p>Αδυναμία σύνδεσης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας</p> <p>Χαμηλό επίπεδο επιχειρηματικότητας υψηλής προστιθέμενης αξίας</p> <p>Αδυναμία αντιμετώπισης της διαρθρωτικής ανεργίας και ουσιαστικής στήριξης και σύζευξης των ανέργων και των επιχειρήσεων.</p>	<p>Διαπιστώνονται δυνατότητες ανάληψης σημαντικών πρωτοβουλιών στα ζητήματα Σύζευξης της ζήτησης με την Προσφορά Εργασίας (ΣΠΖΕ), όπου η ενεργοποίηση των Τμημάτων στις Π.Ε. είναι αναγκαία.</p> <p>Αξιοποίηση διαδικαστικού χαρακτήρα αρμοδιοτήτων για τη δημιουργία και επεξεργασία κρίσιμων πληροφοριών που σχετίζονται με την Περιφερειακή αγορά εργασίας (μορφές απασχόλησης, ζήτηση ειδικοτήτων, εργασία μεταναστών κ.λπ.).</p> <p>Καλλιέργεια επιχειρηματικότητας ευκαιρίας και, ενσωμάτωση τεχνολογίας και καινοτομίας για την υφιστάμενη και τη νέα επιχειρηματικότητα</p>	

Απασχόληση – Διαβίου Μάθηση

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφεται και στη συνέχεια αξιολογείται το «εσωτερικό περιβάλλον» της Περιφέρειας Αττικής, δηλαδή, η οργάνωσή της, η στελέχωση, ο εξοπλισμός, κλπ. Στόχος είναι ο εντοπισμός των σημαντικότερων (κρισίμων) ζητημάτων που πρέπει να αντιμετωπισθούν προκειμένου να βελτιωθεί η διοικητική ικανότητα της Περιφέρειας

Β1. Η ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Β 1.1. Όργανα Διοίκησης

Τα όργανα διοίκησης της Περιφέρειας περιγράφονται στη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης και συγκεκριμένα στο Ν. 3852/7-6-10 και περιλαμβάνονται στον Οργανισμό της Περιφέρειας Αττικής (Π.Δ. 145/23-12-2010, ΦΕΚ 238/27-12-2010). Τα όργανα αυτά και οι αρμοδιότητές τους, παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια:

Β.1.1.1. Περιφερειακό Συμβούλιο

Είναι αρμόδιο ιδίως για:

- α) την έγκριση και παρακολούθηση του επιχειρησιακού προγράμματος της περιφέρειας,
- β) την έγκριση και παρακολούθηση αναπτυξιακών προγραμμάτων κατά την κείμενη νομοθεσία,
- γ) την έγκριση του προϋπολογισμού και του απολογισμού της περιφέρειας,
- δ) την επιβολή τελών, εισφορών και δικαιωμάτων,
- ε) την απαλλοτρίωση ακινήτων,
- στ) την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, καθώς και τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων,
- ζ) την αγορά, παραχώρηση χρήσης, μίσθωση και εκμίσθωση κινητών και ακινήτων,
- η) τη σύναψη δανείων,

θ) την έγκριση του κανονισμού των εργασιών του, του κανονισμού των εργασιών της οικονομικής επιτροπής και των επιτροπών του, καθώς και του οργανισμού των υπηρεσιών της περιφέρειας,

ι) την πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της περιφέρειας,

ια) το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων και προμηθειών,

ιβ) τη σύσταση επιτροπών στις οποίες μεταβιβάζει αρμοδιότητές του κατά τις διατάξεις του επόμενου άρθρου.

B.1.1.2. Εκτελεστική Επιτροπή

Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Συντονίζει την κατάρτιση και έχει την ευθύνη της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος της περιφέρειας, το οποίο και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο.

β) Καταρτίζει και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο τα τομεακά προγράμματα δράσης και έχει την ευθύνη της υλοποίησής τους.

γ) Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού προς την οικονομική επιτροπή.

δ) Συντάσσει και εισηγείται προς το περιφερειακό συμβούλιο τις προβλεπόμενες εκθέσεις πεπραγμένων.

ε) Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

στ) Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των υπηρεσιών της περιφέρειας.

ζ) Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο το σχέδιο:

i) οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας, ii) κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών, iii) κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των περιφερειακών υπηρεσιών.

η) Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο σχέδιο χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση οδηγού του πολίτη για τις παρεχόμενες υπηρεσίες της περιφέρειας σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

θ) Εισηγείται το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και του κανονισμού διαβούλευσης.

ι) Εισηγείται τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

ια) Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των νομικών προσώπων που ανήκουν στην εποπτεία της περιφέρειας.

ιβ) Καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας της.

B.1.1.3. Οικονομική Επιτροπή

Ασκεί τις παρακάτω αρμοδιότητες

- α) Την κατάρτιση σχεδίου του προϋπολογισμού της περιφέρειας και την εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο για ψήφιση.
- β) Την κατάρτιση, επεξεργασία, προέλεγχο του απολογισμού και υποβολή σχετικής έκθεσης στο περιφερειακό συμβούλιο.
- γ) Την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους της περιφέρειας ή δημόσιους υπαλλήλους.
- δ) Τη μελέτη της ανάγκης σύναψης δανείων, τον καθορισμό των όρων τους και την υποβολή της σχετικής εισήγησης στο περιφερειακό συμβούλιο.
- ε) Την άσκηση όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και την παραίτηση από αυτά.
- στ) Την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές.
- ζ) Το συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.
- η) Την πρόσληψη δικηγόρου και την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, όταν δεν έχει προσληφθεί δικηγόρος με πάγια αντιμισθία ή ο προσληφθείς δεν έχει δικαίωμα παράστασης στο δικαστήριο που είναι διάδικος η περιφέρεια.
- Το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες της οικονομικής επιτροπής. Επίσης και η οικονομική επιτροπή με ειδική απόφαση, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της, μπορεί να παραπέμψει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο περιφερειακό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

B.1.1.4. Περιφερειάρχης

Ο περιφερειάρχης προασπίζει το δημόσιο συμφέρον, κατευθύνει την υλοποίηση του σχεδίου περιφερειακής ανάπτυξης και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας. Ο περιφερειάρχης έχει επίσης τις κατωτέρω αρμοδιότητες:

- α) εκδίδει όλες τις πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, β) εκτελεί τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της εκτελεστικής επιτροπής και της οικονομικής επιτροπής, γ) συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της, δ) εκπροσωπεί την περιφέρεια δικαστικώς και εξωδίκως, ε) είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών της περιφέρειας και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου, στ) διατάσσει την είσπραξη των εσόδων της περιφέρειας και αποφασίζει για τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, ι) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η περιφέρεια,

ια) συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους. ιβ) συγκροτεί συλλογικά όργανα, εφόσον η συγκρότησή τους δεν ανατίθεται από το νόμο σε άλλα όργανα και ιγ) μπορεί να μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλη του περιφερειακού συμβουλίου, καθώς και να παρέχει εξουσιοδότηση υπογραφής με εντολή του σε προϊσταμένους υπηρεσιών της περιφέρειας, με εξαίρεση χρηματικά εντάλματα πληρωμών.

Ο περιφερειάρχης μπορεί, κατ' εξαίρεση, να αποφασίσει για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της οικονομικής επιτροπής όταν δημιουργείται άμεσος κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων της περιφέρειας από την αναβολή λήψης απόφασης. Στην περίπτωση αυτή ο περιφερειάρχης οφείλει να υποβάλει προς έγκριση τη σχετική απόφασή του κατά την επόμενη συνεδρίαση της οικονομικής επιτροπής.

Ο περιφερειάρχης προσέρχεται μια φορά κατ' έτος στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής σύμφωνα με τον Κανονισμό αυτής, όπου παρουσιάζει τον ετήσιο απολογισμό πεπραγμένων του περιφερειάρχη και της εκτελεστικής επιτροπής συνοδευόμενο με τα πρακτικά της συνεδρίασης του περιφερειακού συμβουλίου, την ετήσια έκθεση του περιφερειακού συμπαραστάτη, καθώς και την ετήσια έκθεση του οικείου ελεγκτή νομιμότητας για την περιφέρειά του. Ο ανωτέρω ετήσιος απολογισμός κοινοποιείται και στον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Παρουσιάζει επίσης τον προϋπολογισμό της περιφέρειας στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής σύμφωνα με τα οριζόμενα σε σχετικές διατάξεις του Κανονισμού της.

B.1.1.5. Αντιπεριφερειάρχες

Τον περιφερειάρχη επικουρούν οι αντιπεριφερειάρχες που εκλέγονται άμεσα καθώς και τρεις (3) επιπλέον αντιπεριφερειάρχες, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση του περιφερειάρχη. Η θητεία των αντιπεριφερειάρχων που ορίζονται είναι ίση με το ήμισυ της θητείας των περιφερειακών αρχών. Με όμοια απόφαση ο περιφερειάρχης αναθέτει σε όλους τους αντιπεριφερειάρχες την άσκηση τομέων αρμοδιοτήτων της περιφέρειας και μπορεί, επίσης, να τους μεταβιβάζει την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων του. Στις νησιωτικές περιφέρειες και για την αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων σε ορισμένα νησιά, ο περιφερειάρχης μπορεί να αναθέτει την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων στους αντιπεριφερειάρχες που ορίζονται από αυτόν.

Οι άμεσα εκλεγόμενοι αντιπεριφερειάρχες έχουν και τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) συντονίζουν και εποπτεύουν τις υπηρεσίες της περιφέρειας που λειτουργούν στα όρια της περιφερειακής ενότητας,
- β) εκτελούν τις αποφάσεις του περιφερειάρχη, του περιφερειακού συμβουλίου και της οικονομικής επιτροπής, που αφορούν την περιφερειακή ενότητα όπου είναι κατά τόπο αρμόδιοι,
- γ) ασκούν όλες τις αρμοδιότητες που τους μεταβιβάζει ο περιφερειάρχης,
- δ) διατυπώνουν εισήγηση προς το περιφερειακό συμβούλιο για το σχεδιασμό μέτρων πολιτικής προστασίας της περιφερειακής ενότητας,

ε) έχουν την ευθύνη της διάθεσης και του συντονισμού δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των φυσικών και άλλων καταστροφών στην περιφερειακή ενότητά τους, σύμφωνα με τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις που τους παρέχει ο περιφερειάρχης,
στ) προεδρεύουν του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας της περιφερειακής ενότητας.

B.1.1.6. Επιτροπές Περιφερειακού Συμβουλίου

Με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου μπορεί να συστήνονται μέχρι δύο (2) επιτροπές, στις οποίες το Συμβούλιο μεταβιβάζει αρμοδιότητές του για συγκεκριμένους τομείς περιφερειακής πολιτικής. Μέλη των επιτροπών αυτών ορίζονται περιφερειακοί σύμβουλοι ανάλογα της δύναμης των περιφερειακών παρατάξεων. Το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες που είχε μεταβιβάσει στις περιφερειακές επιτροπές. Οι επιτροπές, με απόφαση, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, μπορούν να παραπέμπουν συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς τους στο περιφερειακό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνουν ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

Στην Περιφέρεια Αττικής έχει συσταθεί η Επιτροπή «παιδείας και δια βίου μάθησης, πολιτισμού, τουρισμού και αθλητισμού».

B.1.1.7. Μητροπολιτικές Επιτροπές

Οι λειτουργίες μητροπολιτικού χαρακτήρα αφορούν τους τομείς περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων, μεταφορών και συγκοινωνιών, πολιτικής προστασίας και ασφάλειας, που υπερβαίνουν τα διοικητικά όρια δήμου. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, για καθέναν από τους τομείς αρμοδιοτήτων μητροπολιτικού χαρακτήρα, συγκροτούνται πενταμελείς συντονιστικές μητροπολιτικές επιτροπές επίβλεψης και προετοιμασίας. Οι επιτροπές αυτές δεν μπορεί να είναι περισσότερες από τέσσερις. Έργο των επιτροπών αυτών είναι η προετοιμασία, η επίβλεψη, ο έλεγχος και ο συντονισμός των αντίστοιχων δράσεων μητροπολιτικού χαρακτήρα που τους έχουν ανατεθεί. Οι επιτροπές επεξεργάζονται τα σχέδια και προγράμματα δράσης ανά τομέα αρμοδιοτήτων, ενημερώνουν και εισηγούνται στο περιφερειακό συμβούλιο τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την καλύτερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του. Μέλη των επιτροπών είναι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι οποίοι εκλέγονται από το περιφερειακό συμβούλιο με φανερή ψηφοφορία.

Με την υπ' αριθ. 5/2011 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής συγκροτήθηκαν και ασκούν τις αρμοδιότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα 4 Επιτροπές στους ως άνω τομείς.

B.1.1.8. Εκτελεστικός Γραμματέας

Διορίζεται και απολύεται με απόφαση του περιφερειάρχη και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Υπογράφει τις αποφάσεις χορήγησης αδειών με ή χωρίς αποδοχές και μετακίνησης εκτός έδρας στο εσωτερικό και εξωτερικό των υπαλλήλων της περιφέρειας.

β. Παρέχει οδηγίες, δίνει κατευθύνσεις και, γενικότερα, συντονίζει τις υπηρεσίες της περιφέρειας κατά την άσκηση του έργου τους.

γ. Προβαίνει στη μελέτη και εισήγηση μέτρων για τη βελτίωση και προαγωγή των λειτουργιών της περιφέρειας.

δ. Μεριμνά για την επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των θεμάτων που είναι προς συζήτηση ενώπιον του περιφερειακού συμβουλίου ή των οικείων Επιτροπών σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη.

ε. Παρακολουθεί τη διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων του περιφερειακού συμβουλίου και των οικείων επιτροπών από τις αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας.

στ. Μεριμνά για την έγκαιρη ετοιμασία των περιοδικών απολογισμών δράσης της περιφέρειας, σύμφωνα προς τα αντίστοιχα προγράμματα ή τις συγκεκριμένες αποφάσεις και ενημερώνει σχετικά το περιφερειακό συμβούλιο και τις οικείες επιτροπές.

ζ. Μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης των υπηρεσιών της περιφέρειας, την προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της απόδοσης του στελεχικού δυναμικού και των τεχνικών μέσων της περιφέρειας.

η. Οργανώνει κάθε νέα υπηρεσία που δημιουργείται στην περιφέρεια.

Ο περιφερειάρχης μπορεί, με απόφασή του, να μεταβιβάζει την άσκηση και άλλων αρμοδιοτήτων στον Εκτελεστικό Γραμματέα.

B.1.1.9. Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης

Με την υπ' αριθμ. 30/2011 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής επιλέχτηκε Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης της Περιφέρειας Αττικής. Ο περιφερειακός συμπαραστάτης υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες της περιφέρειας, δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων για κακοδιοίκηση των υπηρεσιών της περιφέρειας, των νομικών της προσώπων και επιχειρήσεων και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους διοικούμενους.

Η υποβολή καταγγελίας ή αναφοράς στον περιφερειακό συμπαραστάτη δεν αναιρεί τη σχετική αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη ως ανεξάρτητης αρχής ούτε τις αρμοδιότητες άλλων ελεγκτικών οργάνων και αρχών, καθώς και του Ελεγκτή Νομιμότητας. Ο περιφερειακός συμπαραστάτης συντάσσει ετήσια έκθεση που παρουσιάζεται από τον ίδιο και συζητείται στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου για τον απολογισμό πεπραγμένων της περιφερειακής αρχής. Ο περιφερειακός συμπαραστάτης μπορεί επίσης να προβαίνει στη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της περιφερειακής διοίκησης και των σχέσεών της με το κοινό, τόσο στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσής του όσο και επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει. Στην τελευταία αυτή περίπτωση οι ειδικές προτάσεις του περιφερειακού συμπαραστάτη υποβάλλονται στον περιφερειάρχη και κοινοποιούνται στο περιφερειακό συμβούλιο και στον εκτελεστικό γραμματέα της περιφέρειας. Τόσο η ετήσια έκθεση όσο και οι ειδικές προτάσεις του περιφερειακού συμπαραστάτη αναρτώνται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας με φροντίδα των περιφερειακών υπηρεσιών.

B.1.1.10. Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης

Σε κάθε περιφέρεια συνιστάται με απόφαση του περιφερειάρχη, περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης ως γνωμοδοτικό όργανο. Η θητεία της επιτροπής διαβούλευσης ακολουθεί τη θητεία των περιφερειακών αρχών. Η περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης αποτελείται από τους δημάρχους της περιφέρειας, καθώς και από εκπροσώπους: α) των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, β) των επιμελητηρίων και των επιστημονικών οργανώσεων, συλλόγων και φορέων, γ) των συνεταιριστικών οργανώσεων, δ) της αποκεντρωμένης διοίκησης στην οποία υπάγεται η περιφέρεια, ε) των κρατικών υπηρεσιών που έχουν την έδρα τους στην περιφέρεια, στ) οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών στην περιφέρεια και ζ) πολίτες.

Η περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης:

- α) Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο σχετικά με τις βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες της περιφέρειας.
- β) Γνωμοδοτεί ως προς θέματα γενικότερου περιφερειακού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτή από το περιφερειακό συμβούλιο ή τον περιφερειάρχη.
- γ) Εξετάζει τα προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιφέρειας και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.

Η διατύπωση γνώμης από την περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου. Οι προτάσεις της ηλεκτρονικής διαβούλευσης συγκεντρώνονται και συστηματοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας και παρουσιάζονται από τον πρόεδρο της περιφερειακής επιτροπής διαβούλευσης κατά την αντίστοιχη συνεδρίασή της. Κατά την έναρξη της σύνταξης του Ε.Π. η διαδικασία συγκρότησης της εν λόγω Επιτροπής ήταν σε εξέλιξη.

B.1.1.11. Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων

Συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειάρχη και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) μεριμνά και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στην αναπτυξιακή πολιτική της περιφέρειας,

λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Δικαιοσύνης,

Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

β) Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα της περιφέρειας τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής.

γ) Εισηγείται προς το περιφερειακό συμβούλιο την ένταξη έργων στις Σ.Α.Ε.Π. που προωθούν τα ανωτέρω μέτρα και τις σχετικές δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης των πολιτών και

δ) συνεργάζεται με το Συμβουλευτικό Κέντρο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, στην περιφέρεια, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών. |

Η εν λόγω Επιτροπή έχει ήδη συσταθεί στην Περιφέρεια Αττικής

B.1.1.12. Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης

Συστήνεται στην έδρα της Περιφέρειας Αττικής και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Το Ταμείο διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο και τον πρόεδρο. Το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειάρχη. Σκοπός και αρμοδιότητες του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης είναι:

α) Η διαχείριση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου πιστώσεων του προγράμματος

δημοσίων επενδύσεων, χρηματοδοτήσεων φορέων του δημόσιου τομέα και άλλων νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεων προερχομένων από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού, οι οποίες αφορούν τα περιφερειακά και τα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της Περιφέρειας.

Κατ' εξαίρεση των ισχυουσών διατάξεων περί Δημοσίων Επενδύσεων το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ορίζεται υπόλογος Διαχειριστής για πληρωμές έργων σε βάρος του προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

β) Η υποστήριξη του έργου της Εκτελεστικής Επιτροπής και της οικείας Διεύθυνσης.

γ) Η υποστήριξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού ευρύτερων της περιφέρειας χωρικών αναπτυξιακών ενοτήτων, με την παροχή αναγκαίων στοιχείων, στις οικείες υπηρεσίες. Η υποστήριξη των δικαιούχων κατά τη διαδικασία ιεράρχησης των έργων προς υλοποίηση,

προετοιμασία και ένταξή τους στα αντίστοιχα επιχειρησιακά προγράμματα, καθώς και η υποστήριξη κατά την εκτέλεση έως και την ολοκλήρωσή τους.

δ) Η τεχνική υποστήριξη της περιφέρειας, ιδίως στον τομέα της εκπόνησης μελετών και ερευνών και εφαρμογής προγραμμάτων που αναθέτει στο Ταμείο η περιφέρεια για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων.

ε) Η άσκηση της ταμειακής του διαχείρισης.

στ) Η επιβολή, βεβαίωση και η είσπραξη τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υπέρ του Ταμείου, μετά από απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου και έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

ζ) Η συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

η) Η σύναψη δανείων με χρηματοδοτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού για την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών και την εφαρμογή προγραμμάτων.

θ) Η παροχή υπηρεσιών, η διεξαγωγή ερευνών και η εκπόνηση αναπτυξιακών, τεχνικοοικονομικών, οργανωτικών μελετών, καθώς και η επίβλεψη και υλοποίηση προγραμμάτων η διενέργεια των οποίων ανατίθεται στο Ταμείο, από τα Υπουργεία, από την Περιφέρεια, από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, από δήμους και από Ν.Π.Δ.Δ.. Στην πράξη της ανάθεσης προβλέπονται οι όροι διενέργειας και η αμοιβή του Ταμείου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που εκδίδεται μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η καταβολή της αμοιβής του Ταμείου από τους πόρους του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α'), όπως ισχύει, όταν η ανάθεση προς το Ταμείο έχει γίνει από δήμο.

B.1.1.13. Ειδικός Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης συνιστάται Ειδικός Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος, ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, με έδρα την Αθήνα, στον οποίο μετέχουν η Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής και όλοι οι Δήμοι του Νομού Αττικής σύμφωνα με το άρθρο 211 του Νόμου 3852/2011 (Καλλικράτης).

B.1.1.14. Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή

Σκοπός της υπηρεσίας είναι η άσκηση των αρμοδιοτήτων που ορίζονται στο Νόμο 2860/2000 και η άσκηση των αρμοδιοτήτων διαχείρισης που αναλαμβάνει με βάση το άρθρο 6 του Νόμου 3614/2007 σύμφωνα με το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του εδ. γ της παρ. 1 του άρθρου 2 του Νόμου 3614/2007 και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

B 1.2. Βασική οργάνωση υπηρεσιών

Κατά την περίοδο σύνταξης του στρατηγικού σχεδίου (Ιούνιος- Ιούλιος – Αύγουστος 2011), η οργάνωση των υπηρεσιών της Περιφέρειας ήταν αυτή που προέβλεπε το Προεδρικό Διάταγμα 145/23-12-2010 (ΦΕΚ 238/27-12-2010). Σύμφωνα με αυτό:

1. Οι υπηρεσίες της Περιφέρειας διαρθρώνονται σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.
2. Οι περιφερειακές υπηρεσίες οργανώνονται στο πλαίσιο της οικείας περιφερειακής ενότητας και υπάγονται σε οργανική μονάδα της Κεντρικής Υπηρεσίας.

Η Κεντρική Υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής διαρθρώνεται ως κατωτέρω:

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Γραφεία Αντιπεριφερειάρχων
- Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών.
- Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας.
- Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής.
- Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης.
- Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών.
- Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας.

Στην Κεντρική Υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής λειτουργούν επίσης και οι παρακάτω υπηρεσίες:

- Νομική Υπηρεσία.
- Αυτοτελής Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας.
- Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου.
- Αυτοτελές Τμήμα Παλαιϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών (ΠΑΜ ΠΣΕΑ).
- Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων.

B.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

B.2.1. Γραφείο Περιφερειάρχη

B.2.2. Γραφεία Αντιπεριφερειάρχων

Το Γραφείο του Περιφερειάρχη και τα Γραφεία των Αντιπεριφερειάρχων συγκεντρώνουν τα αναγκαία στοιχεία για την ενημέρωση των οργάνων αυτών κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους, επιμελούνται για την αλληλογραφία τους και οργανώνουν την επικοινωνία αυτών με τις υπηρεσίες και το κοινό.

B.2.3. Υπηρεσίες υπαγόμενες στον Περιφερειάρχη

1. Νομική Υπηρεσία:

Είναι αρμόδια για τη νομική υποστήριξη της Περιφέρειας στις κάθε μορφής υποθέσεις της, δικαστικές ή εξώδικες καθώς και για τη νομική καθοδήγηση των οργάνων και των υπηρεσιών της με γραπτές γνωμοδοτήσεις και συμβουλές. Η Νομική Υπηρεσία συγκροτείται από τα ακόλουθα Γραφεία:

- Νομικό Γραφείο Περιφερειάρχη και Συλλογικών Οργάνων της Περιφέρειας
- Νομικό Γραφείο Περιφερειακών Ενοτήτων Κεντρικού, Νοτίου, Βορείου και Δυτικού Τομέα Αθηνών
- Νομικό Γραφείο Περιφερειακών Ενοτήτων Πειραιώς και Νήσων
- Νομικό Γραφείο Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής
- Νομικό Γραφείο Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής

2. Αυτοτελής Δ/ση Πολιτικής Προστασίας:

Παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις στα αντίστοιχα Τμήματα Πολιτικής Προστασίας των Περιφερειακών Ενοτήτων για την εκτέλεση της αποστολής τους στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας. Τη Διεύθυνση απαρτίζουν τα παρακάτω 10 Τμήματα:

- Τμήμα Συντονισμού
- Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης
- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Κεντρικού Τομέα Αθηνών
- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Νότιου Τομέα Αθηνών
- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Βόρειου Τομέα Αθηνών
- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών
- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Πειραιά

- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Νήσων
- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής
- Τμήμα Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής

3. Αυτοτελές Τμήμα Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών (Π.ΑΜ. – Π.Σ.Ε.Α):

Το Τμήμα Π.ΑΜ. Π.Σ.Ε.Α., κατά το μέρος που αφορά τη διαμόρφωση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητές του, διέπεται από τις κείμενες κάθε φορά ειδικές διατάξεις. Συστήνεται Γραφείο Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών (Π.ΑΜ. Π.Σ.Ε.Α.) στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιώς με τοπική αρμοδιότητα στις Περιφερειακές Ενότητες Πειραιώς και Νήσων, στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής και στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής. Στα Γραφεία αυτά ασκούνται σε τοπικό επίπεδο οι αρμοδιότητες του Αυτοτελούς Τμήματος Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών (Π.ΑΜ. Π.Σ.Ε.Α.).

4. Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου:

Αρμοδιότητα του Τμήματος είναι ο ελεγκτικός μηχανισμός της διοικητικής δράσης ώστε να αποκαθίστανται διοικητικές και οργανωτικές δυσλειτουργίες. Το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου υποχρεούται να υποβάλλει αναλυτική έκθεση στον Περιφερειάρχη και στον Περιφερειακό Συμπαραστάτη για κάθε οργανική μονάδα ξεχωριστά. Το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου έχει αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Αττικής.

5. Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων

Το Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων μεριμνά για την οργάνωση και τέλεση δημοσίων εορτών και επισήμων τελετών, στη διοργάνωση συνεδρίων, στη διοργάνωση δεξιώσεων και λοιπών συναφών εκδηλώσεων, στην αποτελεσματική προβολή των δραστηριοτήτων της Περιφέρειας και στη αξιοποίηση των προοπτικών που προκύπτουν από αυτές. Επίσης, είναι αρμόδιο για την πληροφόρηση των μέσων ενημέρωσης που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια αλλά και των μέσων ενημέρωσης εθνικής εμβέλειας. Το Γραφείο έχει αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Αττικής.

B.2.4. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

B 2.4.1. Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής.
- Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων.
- Τμήμα Κινήτρων Περιφερειακής Ανάπτυξης.

- Τμήμα Τεκμηρίωσης.

B 2.4.2. Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού

Τη Διεύθυνση απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού με αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια
- Τμήμα Περιβάλλοντος με αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια
- Τμήμα Υδροοικονομίας με αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια
- Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Κεντρικού Τομέα
- Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Νοτίου Τομέα
- Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Βορείου Τομέα
- Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Δυτικού Τομέα
- Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Πειραιώς
- Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Δυτικής Αττικής
- Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Ανατολικής Αττικής

B 2.4.3. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων

Απαρτίζεται από τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
- Τμήμα Εργαστηρίων
- Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος

B 2.4.4. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Κεντρικού Τομέα Αθηνών

B 2.4.5. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Νότιου Τομέα Αθηνών

B 2.4.6. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Βόρειου Τομέα Αθηνών

B 2.4.7. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών

B 2.4.8. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς

B 2.4.9. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής

B 2.4.10. Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής

Στις Διευθύνσεις Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων υπάγονται τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
- Τμήμα Εργαστηρίων
- Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος

B.2.5. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

B 2.5.1. Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Τη Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης απαρτίζουν τα παρακάτω τμήματα:

- Τμήμα Διαφάνειας
- Τμήμα Σχεδιασμού και Υποστήριξης Συστημάτων Φορέα
- Τμήμα Υποστήριξης Περιφερειακών Συστημάτων
- Τμήμα Σχεδιασμού Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για τον πολίτη
- Τμήμα Πληροφορικής Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς, με τοπική αρμοδιότητα στις Περιφερειακές Ενότητες Πειραιώς και Νήσων
- Τμήμα Πληροφορικής Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής, με τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής
- Τμήμα Πληροφορικής Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής, με τοπική αρμοδιότητα στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής

B 2.5.2. Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη

Τη Διεύθυνση Οργάνωσης και Εξυπηρέτησης του Πολίτη απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Συντονισμού
- Τμήμα Σχεδιασμού

B 2.5.3. Δ/νση Διοίκησης

Τη Διεύθυνση απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Προσωπικού
- Τμήμα Συλλογικών Οργάνων
- Τμήμα Γραμματείας

B 2.5.4. Διεύθυνση Οικονομικών

Τη Διεύθυνση Οικονομικών απαρτίζουν τα εξής 5 Τμήματα:

- Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστικής Διαχείρισης
- Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας

- Τμήμα Προσόδων και Περιουσίας
- Τμήμα Προμηθειών
- Τμήμα Μισθοδοσίας

B 2.5.5. Διεύθυνση Διοικητικού - Οικονομικού Περιφερειακής Ενότητας Νοτίου Τομέα Αθηνών

B 2.5.6. Διεύθυνση Διοικητικού - Οικονομικού Περιφερειακής Ενότητας Βορείου Τομέα Αθηνών

B 2.5.7. Διεύθυνση Διοικητικού - Οικονομικού Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών

B 2.5.8. Διεύθυνση Διοικητικού - Οικονομικού Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς

B 2.5.9 Διεύθυνση Διοικητικού - Οικονομικού Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής

B 2.5.10 Διεύθυνση Διοικητικού - Οικονομικού Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής

Τις Διευθύνσεις των ΠΕ απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας
- Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης
- Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας
- Τμήμα Προμηθειών
- Τμήμα Γραμματείας

B.2.6. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

B 2.6.1. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας

Τη Διεύθυνση απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Προγραμματισμού
- Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής
- Τμήμα Αλιείας

B 2.6.2. Διεύθυνση Κτηνιατρικής

Τη Διεύθυνση απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα υγείας των ζώων
- Τμήμα Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας
- Τμήμα Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων

B 2.6.3. Διεύθυνση Πολιτικής Γης

Τη Διεύθυνση απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Τοπογραφίας,
- Τμήμα Εποικισμού και Αναδασμού

B 2.6.4. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Κεντρικού Τομέα Αθηνών

B 2.6.5. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Νοτίου Τομέα Αθηνών

B 2.6.6. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Βορείου Τομέα Αθηνών

B 2.6.7. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών

B 2.6.8. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς και Νήσων

B 2.6.9. Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής

B 2.6.10. Διεύθυνση Αγροτικής και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής

Τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής απαρτίζουν τα εξής 6 τμήματα:

- Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής
- Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου

- Τμήμα Κτηνιατρικής
- Τμήμα Αλιείας
- Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού

B.2.7. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

B 2.7.1. Διεύθυνση Βιομηχανίας Ενέργειας και Φυσικών Πόρων

Η Διεύθυνση Βιομηχανίας έχει αρμοδιότητα σε όλη την Περιφέρεια Αττικής και την απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Τεχνικών Εφαρμογών
- Τμήμα Διοικητικών Διαδικασιών

B 2.7.2. Διεύθυνση Δια βίου μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού

Απαρτίζεται από τα Τμήματα:

- Τμήμα Υποστήριξης της εκπαίδευσης
- Τμήμα δια βίου μάθησης και Παιδείας
- Τμήμα Απασχόλησης
- Τμήμα Εμπορίου
- Τμήμα Τουρισμού

B 2.7.3. Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Κεντρικού Τομέα Αθηνών

B 2.7.4. Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Νότιου Τομέα Αθηνών

B 2.7.5. Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Βόρειου Τομέα Αθηνών

B 2.7.6. Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών

B 2.7.7. Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς

B 2.7.8. Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής

B 2.7.9. Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής

Τις Διευθύνσεις Ανάπτυξης των περιφερειακών ενότητων απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης Ενέργειας και Φυσικών Πόρων
- Τμήμα Επαγγέλματος
- Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού
- Τμήμα Δια βίου μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης

- Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης

B.2.8. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

B 2.8.1. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Κεντρικού Τομέα Αθηνών

B 2.8.2. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Νοτίου Τομέα Αθηνών

B 2.8.3. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Βορείου Τομέα Αθηνών

B 2.8.4. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών

B 2.8.5. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς και Νήσων

B 2.8.6. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής

B 2.8.7. Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής

Οι Διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών Περιφερειακών Ενοτήτων Κεντρικού, Νοτίου, Βορείου και Δυτικού Τομέα Αθηνών, Πειραιώς και Νήσων, Δυτικής Αττικής και Ανατολικής Αττικής ασκούν όλες τις αρμοδιότητες του τομέα Μεταφορών και Επικοινωνιών, οι οποίες έχουν ανατεθεί στις Περιφέρειες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Τις Διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών που συνιστώνται στις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Αττικής, ως ανωτέρω, απαρτίζουν τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας
- Τεχνικό Τμήμα
- Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης
- Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης

B 2.8.8. Διεύθυνση ΚΤΕΟ

Τη Δ/νση ΚΤΕΟ απαρτίζουν τα εξής 5 τμήματα:

- Τμήμα ΚΤΕΟ Χολαργού
- Τμήμα ΚΤΕΟ Ελληνικού

- Τμήμα ΚΤΕΟ Αναβύσσου
- Τμήμα ΚΤΕΟ Μάνδρας
- Τμήμα ΚΤΕΟ Μεγάρων

B.2.9. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

B 2.9.1 Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας

Τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας απαρτίζουν τα εξής 5 Τμήματα :

- Τμήμα Υπηρεσιών και Επαγγελματών Υγείας
- Τμήμα Δημόσιας Υγιεινής
- Τμήμα Πρόληψης και Προαγωγής της Υγείας

B 2.9.2. Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας

Την Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας απαρτίζουν τα εξής 4 Τμήματα:

- Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής
- Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών
- Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
- Τμήμα Αθλητισμού και πολιτισμού

B 2.9.3. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Κεντρικού Τομέα Αθηνών

B 2.9.4. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Νότιου Τομέα Αθηνών

B 2.9.5. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Βόρειου Τομέα Αθηνών

B 2.9.6. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών

B 2.9.7. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς

B 2.9.8. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής

B 2.9.10. Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής

Τις Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας των Περιφερειακών Ενοτήτων απαρτίζουν τα εξής 5 Τμήματα:

- Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων
- Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης

B 2.12.9. Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου Περιφερειακής Ενότητας Κεντρικού Τομέα Αθηνών

B 2.12.11. Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου Περιφερειακής Ενότητας Βόρειου Τομέα Αθηνών

B 2.12.12. Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών

B 2.12.13. Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς

Τις Διευθύνσεις Υγειονομικού Ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγιεινής των Περιφερειακών Ενοτήτων απαρτίζουν τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Υγειονομικού Ελέγχου
- Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής
- Τμήμα Υγειονομικού Ελέγχου Λιμένος Πειραιώς (μόνο για την ΠΕ Πειραιώς)

B.3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑ ΘΕΜΑ

B. 3.1. Οργάνωση και λειτουργία

B.3.1.1. Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Στον πίνακα 3.1 του Παραρτήματος παρουσιάζονται συνοπτικά και ανά Διεύθυνση τα προβλήματα οργάνωσης και λειτουργίας που απασχολούν τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, ενώ στη συνέχεια καταγράφονται ομαδοποιημένα στις εξής ενότητες :

1. Οργανωτική δομή
2. Διαδικασίες λειτουργίας
3. Διαδικασίες διοίκησης
4. Διαδικασίες πληροφόρησης των πολιτών, διαβούλευσης και διαφάνειας

B.3.1.1.1. Οργανωτική δομή

Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας

Τα ζητήματα που εντοπίζουν οι Υπηρεσίες, σύμφωνα με τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια από τις Διευθύνσεις της Περιφέρειας Αττικής, αφορούν κυρίως σε :

1. Αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων, είτε μεταξύ οργανικών μονάδων εντός της Π.Α. είτε με φορείς εκτός Π.Α. (Δήμους, Υπουργεία, ...)
2. Διάσπαση Διευθύνσεων ή/και Τμημάτων
3. Προσθήκη νέων Δ/νσεων και Τμημάτων λόγω μεταφοράς νέων αρμοδιοτήτων στην Π.Α.
4. Ανάγκη σύστασης Τμημάτων Γραμματειακής Υποστήριξης (όχι μόνο για την απρόσκοπτη και αποδοτική λειτουργία του Ηλεκτρονικού Πρωτοκόλλου, αλλά και για την σωστή τήρηση και διαχείριση του αρχείου)
5. Παράλειψη αναφοράς συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων στον αρχικό Οργανισμό (πχ αρμοδιότητα των 'Μηχανημάτων Έργων' στη Δ/ση Τεχνικών Έργων',...)
6. Αρκετές διοικητικές ενότητες δεν έχουν συγκροτηθεί ακόμη, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις υπάρχει δυσκολία στη συγκρότηση και λειτουργία Επιτροπών.

Διακρίνονται επομένως περιθώρια βελτίωσης και εξορθολογισμού της εσωτερικής διάρθρωσης ορισμένων Διευθύνσεων και της κατανομής των αρμοδιοτήτων στα επί μέρους Τμήματα, ώστε να κατανέμεται με τρόπο ορθολογικό και ισόρροπο το αντικείμενο των

Διευθύνσεων. Συγχρόνως, υπάρχουν περιθώρια στην βελτίωση της κατανομής του ανθρώπινου δυναμικού των Διευθύνσεων στις διοικητικές ενότητες στις οποίες διαρθρώνονται, με βάση τα προσόντα τους (γνώσεις, ικανότητες, δεξιότητες) και τον όγκο των δραστηριοτήτων.

Διακρίνονται επίσης περιθώρια βελτίωσης και εξορθολογισμού στην κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ Διευθύνσεων με συγγενές αντικείμενο (π.χ μεταξύ των Διευθύνσεων Τεχνικών έργων), ώστε να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την αποδοτικότερη διενέργεια των επί μέρους δραστηριοτήτων.

Κατά την έναρξη της σύνταξης του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος, η Περιφέρεια Αττικής λειτουργούσε ακόμα με βάση τον πρώτο Οργανισμό (ΠΔ 145 ΦΕΚ Α 248), ενώ παράλληλα, από 1/07/2011 μεταφέρθηκαν στην Περιφέρεια νέες αρμοδιότητες, οι οποίες δεν καλύπτονται από αυτόν. Για το σκοπό αυτό αλλά και για την αντιμετώπιση ορισμένων προβλημάτων που είχαν ήδη εντοπιστεί κατά το πρώτο εξάμηνο λειτουργίας της Περιφέρειας έγινε τροποποίηση του αρχικού Οργανισμού.

Η τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής ψηφίστηκε στις 27 Ιουνίου, κατά τη διάρκεια της 16ης Συνεδρίασης του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής. Ο νέος Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας, καλύπτει σε μεγάλο βαθμό την ενσωμάτωση των νέων αρμοδιοτήτων και βελτιώνει ορισμένα από τα προηγούμενα οργανωτικά προβλήματα που εντοπίστηκαν από τις υπηρεσίες στα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια.

Στην εισήγησή του ο Περιφερειάρχης Αττικής επισήμανε:

«... Ο προς ψήφιση Οργανισμός περιλαμβάνει αυτό που θεωρούμε ότι θα είναι λειτουργικότερο για το πρώτο μεταβατικό στάδιο συνένωσης των τεσσάρων πρώην Νομαρχιών, της Υπερνομαρχίας και των μεταφερόμενων Διευθύνσεων από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση και το Υπουργείο Υποδομών.

Είναι ένας Οργανισμός με ορίζοντα εξαμήνου. Από αύριο κιόλας, τίθεται σε αξιολόγηση προκειμένου η αναθεώρησή του τον Ιανουάριο, να είναι προς την κατεύθυνση της μείωσης διοικητικών δομών (Διευθύνσεων και Τμημάτων) προκειμένου να γίνει πιο ευέλικτος και στο πνεύμα της εποχής, όπως προκύπτει και από τις προτάσεις των παρατάξεων που τέθηκαν υπόψη μας, προκειμένου να επιτύχουμε το καλύτερο αποτέλεσμα.

Να δούμε πώς και πότε θα έρθουν οι νέες Διευθύνσεις, με τι αρμοδιότητες, τι έργα θα εκτελούν και πόσο προσωπικό, και μόλις βγάλουμε τα πρώτα συμπεράσματα, θα ξεκινήσουμε συλλογικά, τη συζήτηση για τις αναγκαίες συγχωνεύσεις και συνενώσεις. Για να κάνουμε ένα σχήμα συνεκτικό, λειτουργικό και με σαφή οριοθέτηση ρόλων και αρμοδιοτήτων.

Προτάσεις και υποδείξεις από την αξιωματική αντιπολίτευση και τις άλλες παρατάξεις έχουν κατατεθεί ή θα κατατεθούν τις προσεχείς ημέρες. Τις καταγράφουμε, τις λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη και στην επόμενη τροποποίηση του οργανισμού, που δεν θα αργήσει, θα τεθούν στο τραπέζι του διαλόγου, χωρίς παρωπίδες, αγκυλώσεις και

κομματικές δεσμεύσεις. Δεσμεύομαι ότι εφόσον κινούνται στην κατεύθυνση της μείωσης των δαπανών, της εύρυθμης λειτουργίας των υπηρεσιών και της ορθολογικής διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού, θα ενσωματωθούν πλήρως στο νέο Οργανισμό.

Σας ζητώ σήμερα να ψηφίσουμε το σχέδιο του Οργανισμού ως έχει, προκειμένου να ενσωματωθούν και να λειτουργήσουν οι μεταφερόμενες υπηρεσίες, και να ενταχθούν οργανικά στις θέσεις τους οι νέοι υπάλληλοι, και εδώ θα είμαστε σε λίγους μήνες, τον προσεχή Ιανουάριο, να κάνουμε την πρώτη αποτίμησή μας, και να συζητήσουμε σε βάθος για τις αλλαγές που μαζί θα συμφωνήσουμε, και πάντα προς την κατεύθυνση της μείωσης κατά το δυνατό του οργανωτικού μοντέλου, με σκοπό την συνοχή και την αποδοτικότητα των υπηρεσιών...».

Ο ρόλος των κεντρικών Διευθύνσεων και των Γενικών Διευθυντών

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η πολιτική για κάθε τομέα αρμοδιοτήτων είναι ενιαία για όλη την περιφέρεια δημιουργήθηκαν επιτελικές Διευθύνσεις σε κάθε Γενική Δ/νση και αποκεντρωμένες Διευθύνσεις της κάθε Γενικής Διεύθυνσης ανά περιφερειακή ενότητα.

Η επιλογή αυτή στοχεύει στο συντονισμό όλων των επιμέρους υπηρεσιών μιας Γενικής Διεύθυνσης και στην εφαρμογή της ενιαίας πολιτικής για όλη την Περιφέρεια. Οι κεντρικές επιτελικές Διευθύνσεις υποστηρίζουν τη λειτουργία του Γενικού Διευθυντή, ο οποίος θα πρέπει να συντονίζει όλες τις υπηρεσίες του τομέα του σε όλη την έκταση της Περιφέρειας.

Όμως η δυσκολία αποσαφήνισης του επιτελικού ρόλου των Γεν. Δ/σεων και των σχέσεων με τις εποπτεύουσες Διευθύνσεις, έχει οδηγήσει στην αίσθηση της αύξησης της γραφειοκρατίας με τις πέντε βαθμίδες υπογραφών, η οποία σε συνδυασμό με τη μεγάλη γεωγραφική διασπορά των Υπηρεσιών καταλήγει μερικές φορές σε χρονοβόρες και αντιπαραγωγικές διαδικασίες (Εισηγητής ⇒ Προϊστάμενος Τμήματος ⇒ Προϊστάμενος Διεύθυνσης ⇒ Γενικός Διευθυντής ⇒ Πολιτικός Προϊστάμενος (Περιφερειάρχης / Αντιπεριφερειάρχης / Εντεταλμένος Σύμβουλος).

Αρμοδιότητες της Περιφέρειας

Παρατηρείται σύγχυση αναφορικά με τις αρμοδιότητες ορισμένων Δ/σεων στο μεταβατικό στάδιο εφαρμογής του 'ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ' όπου βρισκόμαστε. Πρόσφατα μεταφέρθηκαν υπηρεσίες από την Αποκεντρωμένη διοίκηση στην Περιφέρεια, ενώ επίκειται η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Περιφέρεια σε πρωτοβάθμιους ΟΤΑ την 1/1/2013. Η αστάθεια αυτή δυσχεραίνει το τρέχον έργο της Περιφέρειας.

B. 3.1.1.2. Διαδικασίες λειτουργίας

Σχεδόν το σύνολο των Υπηρεσιών συνδέουν τα προβλήματα στη λειτουργία τους με την έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού (τόσο αριθμητικά όσο και σε επίπεδο εξειδίκευσης / κατάρτισης) και την έλλειψη υποδομών. Οι υποδομές αφορούν θέματα :

1. Στέγασης (ακατάλληλα παλαιωμένα κτίρια, ανεπάρκεια χώρου -για τους υπάρχοντες υπαλλήλους, το αρχείο των Υπηρεσιών, τους υπαλλήλους που μετατάσσονται-, διασπορά της ίδιας Υπηρεσίας σε δύο ή/και περισσότερα κτίρια, μη προσβασιμότητα σε ΑΜΕΑ,)
2. Υλικοτεχνικής υποδομής (παλαιωμένοι Η/Υ, ανεπαρκή δίκτυα, δύσκολη διαδικασία προμήθειας υλικών,)
3. Εξειδικευμένου τεχνικού εξοπλισμού (τοπογραφικά όργανα, θερμόμετρα laser και ακίδας, υλικά δειγματοληψιών,)
4. Μετακίνησης (έλλειψη υπηρεσιακών οχημάτων,)

Επιπλέον παρατηρήσεις :

1. Παρατηρούνται διαφορές κουλτούρας (πχ τήρηση στατιστικών στοιχείων) και επιχειρησιακής πρακτικής (πχ συνεργασία με διαφορετικές Τράπεζες) στις 4 πρώην Νομαρχίες του Νομού Αττικής, καθώς επίσης και διαφορές στις κτιριακές εγκαταστάσεις και το εργασιακό περιβάλλον εν γένει, άρα και στις συνθήκες εργασίας.
2. Μη γενικευμένη χρήση προγράμματος Ηλεκτρονικού Πρωτοκόλλου
3. Κρίνεται απαραίτητη η νομική υποστήριξη -και δη η εξειδικευμένη- καθώς και η υποστήριξη σε θέματα μηχανοργάνωσης/μηχανογράφησης αλλά και χρηματοδοτήσεων (ΕΣΠΑ).
4. Έλλειψη συγκεκριμένων ειδικοτήτων προσωπικού. Πέραν της αριθμητικής / ποσοτικής ανεπάρκειας, η έλλειψη συγκεκριμένων ειδικοτήτων συνιστά οργανωτικό πρόβλημα, καθώς οδηγεί στη αδυναμία ορθής κατανομής καθηκόντων στους υπαλλήλους από τους Προϊσταμένους τους για την εκτέλεση έργων. Η σημαντική πχ έλλειψη που σημειώνουν πολλές Δ/νσεις σε προσωπικό ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, οδηγεί στο να εκτελούνται τα καθήκοντα αυτά από υπαλλήλους ειδικότητας ΤΕ, ΠΕ οι οποίοι προσελήφθησαν για την παροχή άλλων γνώσεων.

Η γενική αξιολόγηση των συστημάτων λειτουργίας (οργανωτικές διαδικασίες / αρχεία εγγράφων και πληροφοριών / έντυπα που χρησιμοποιούνται) με βάση τα οποία διεξάγονται οι δραστηριότητες των υπηρεσιών, οδηγεί στα ακόλουθα συμπεράσματα :

- Τα εσωτερικά συστήματα λειτουργίας των υπηρεσιών της ΠΑ δεν υποστηρίζονται επαρκώς από τις σύγχρονες τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών (ΤΠΕ)
 Διακρίνονται μεγάλα περιθώρια βελτίωσης που θα μπορούσαν να προκύψουν από την ενίσχυση της υποστήριξης των Υπηρεσιών τόσο με τις κατάλληλες εφαρμογές πληροφορικής και επικοινωνιών, όσο και από τον κατάλληλο και επαρκή ηλεκτρονικό εξοπλισμό. Το πρόβλημα δεν έχει όμως μόνο ποσοτική αλλά και ποιοτική διάσταση και συνδέεται και με την ικανότητα αξιοποίησης από το ανθρώπινο δυναμικό των νέων τεχνολογιών, η οποία πρέπει να ενισχυθεί με τα κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης. Βέβαια ήδη σημαντικό ποσοστό των υπηρεσιών είναι εξοπλισμένο με Η/Υ και έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο και επίσης μεγάλο ποσοστό υπαλλήλων της Π.Α. γνωρίζει τη χρήση υπηρεσιών Τ.Π.Ε..

- Οι σημερινές διαδικασίες λειτουργίας δεν διευκολύνουν την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των επιμέρους υπηρεσιών

Η επικοινωνία και η συνεργασία των Υπηρεσιών και ο συντονισμός των διασυνδεδεμένων δραστηριοτήτων τους, βασίζεται σήμερα είτε στην ακολουθία ενεργειών που επιβάλλεται από το υφιστάμενο νομοθετικό ή διοικητικό / ιεραρχικό πλαίσιο (π.χ. υπογραφή εγγράφων από τα διοικητικά υπερκείμενα ή τα αρμόδια στελέχη), είτε στον βαθμό καλής συνεργασίας μεταξύ των στελεχών σε προσωπικό επίπεδο.

Η διευκόλυνση όμως της επικοινωνίας, της συνεργασίας και τελικά η δυνατότητα συντονισμού και παρακολούθησης των διασυνδεδεμένων δραστηριοτήτων, τουλάχιστον για τις σημαντικές για την αποτελεσματικότητα και απόδοση της Περιφέρειας λειτουργίες, θα μπορούσε να υποστηριχθεί με το σχεδιασμό και την εφαρμογή συγκεκριμένων συστημάτων και διαδικασιών (π.χ. σύστημα / διαδικασίες προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης, σύστημα / διαδικασίες παρακολούθησης της κίνησης οχημάτων, σύστημα προμηθειών κλπ). Τέτοιες διαδικασίες σήμερα είτε δεν εφαρμόζονται, είτε εφαρμόζονται άτυπα χωρίς να είναι καταγεγραμμένες (με αποτέλεσμα να ατονούν και να βασίζονται στην καλή πρόθεση των στελεχών).

- Υπάρχουν γραφειοκρατικές διαδικασίες που επιδέχονται ανασχεδιασμού και απλοποίησης που θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των επιμέρους λειτουργιών

Η Περιφέρεια ως οργανισμός παροχής πολυποίκιλων υπηρεσιών προς τους πολίτες, περιλαμβάνει πλήθος λειτουργιών η εξυπηρέτηση των οποίων, πέραν του ανθρώπινου δυναμικού, γίνεται μέσω μεγάλου αριθμού εσωτερικών διαδικασιών. Είναι κοινή διαπίστωση ότι υπάρχουν μεγάλα περιθώρια βελτίωσης του αποτελέσματος επί μέρους λειτουργιών της Περιφέρειας, με την ανάληψη προσπαθειών ανασχεδιασμού εσωτερικών διαδικασιών και γενικά σχεδιασμού οργανωτικών συστημάτων με στόχους :

- την απλοποίηση / απλούστευσή τους
- την ορθολογική κατανομή των αρμοδιοτήτων εκτέλεσης των επί μέρους ενεργειών
- τον ορθολογικό σχεδιασμό και τήρηση των αρχείων των αναγκαίων εγγράφων και πληροφοριών
- τη βελτίωση των χρησιμοποιούμενων εντύπων
- τη μείωση του χρόνου των επεξεργασιών

Το έργο του σχεδιασμού και της απλοποίησης των εσωτερικών διαδικασιών θα μπορούσε να το αναλάβει η Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Ο έλεγχος τήρησης των νέων διαδικασιών είναι αρμοδιότητα της Δ/σης Εσωτερικού Ελέγχου.

Μία από τις αρμοδιότητες της εκτελεστικής επιτροπής είναι και η κατάρτιση σχεδίων Εσωτερικών Κανονισμών Λειτουργίας. Τέτοιοι κανονισμοί συνοδευόμενοι από απλοποίηση / βελτίωση των διαδικασιών, θα μπορούσαν να συνταχθούν για τις ακόλουθες οριζόντιες λειτουργίες της ΠΑ:

- Την οικονομική διαχείριση των εσόδων και δαπανών
- Τις προμήθειες υλικών και υπηρεσιών και τη διαχείριση των αποθηκών
- Τη διαχείριση Πρωτοκόλλου και εγγράφων
- Την επικοινωνία των κεντρικών υπηρεσιών και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών.
- Τη διαχείριση της κίνησης Οχημάτων
- Τη διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Τη διαχείριση Τεχνικών Έργων.

Διαχειριστική επάρκεια

Δεδομένου ότι η ΝΑ Αθηνών είχε ήδη επιβεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας, η Αιρετή Περιφέρεια οφείλει μέχρι τις 31 /10/2011 να ενημερώσει τον Φάκελο της διαχειριστικής της επάρκειας υποβάλλοντας συμπληρωματικά στοιχεία στην αρμόδια Ειδική Υπηρεσία που το εξέδωσε, προκειμένου να εκδοθεί νέο έγγραφο επιβεβαίωσης.

B.3.1.1.3. Διαδικασίες διοίκησης

Διακρίνονται αδυναμίες στην άσκηση επιτελικών λειτουργιών για την υποστήριξη της διοίκησης (management). Σε μικρό βαθμό απασχολούνται σήμερα οι υπηρεσίες με βασικές επιτελικές λειτουργίες όπως είναι :

- ✓ Η συγκέντρωση και η ανάλυση δεδομένων και δεικτών
- ✓ Η επεξεργασία και η προετοιμασία τεκμηριωμένων εισηγήσεων για λήψη αποφάσεων
- ✓ Η υποστήριξη του στρατηγικού σχεδιασμού
- ✓ Η υποστήριξη του επιχειρησιακού σχεδιασμού συνολικά και κατά υπηρεσία
- ✓ Η παρακολούθηση εφαρμογής του εγκεκριμένου στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδιασμού
- ✓ Η ανάλυση και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων δραστηριοποίησης της ΠΑ
- ✓ Η εισήγηση της λήψης διορθωτικών αποφάσεων για την βελτίωση των αποτελεσμάτων κλπ.

Παρατηρείται επομένως ότι το μεγαλύτερο ποσοστό της απασχόλησης των υπηρεσιών αφιερώνεται σε εργασίες διοικητικής φύσης διεκπεραιωτικού και ελεγκτικού χαρακτήρα σε βάρος των εργασιών εξειδίκευσης και επιτελικού σχεδιασμού. Με δεδομένο ότι υπάρχουν οι προηγούμενες αδυναμίες του υπηρεσιακού μηχανισμού, παρατηρείται επίσης συγκέντρωση δραστηριοτήτων άσκησης των επιτελικών αυτών λειτουργιών στα πολιτικά όργανα της ΠΑ (Περιφερειάρχης / Αντιπεριφερειάρχης / Εντεταλμένος Σύμβουλος / Εκτελεστικός Γραμματέας).

Για να ανταποκριθούν τα πολιτικά όργανα στον ρόλο αυτό αναγκάζονται να χρησιμοποιούν προσωρινούς υποστηρικτικούς μηχανισμούς (ειδικοί σύμβουλοι, ειδικοί συνεργάτες, ειδικές ομάδες έργου κλπ).

Χωρίς να παραγνωρίζεται η αναγκαιότητα αξιοποίησης των γνώσεων και εμπειριών εξειδικευμένων συνεργατών, η υποστήριξη των οποίων είναι πολύτιμη, παράλληλα είναι φανερό ότι θα πρέπει να προωθηθεί η αναβάθμιση των δυνατοτήτων του υπηρεσιακού μηχανισμού στην παροχή υπηρεσιών επιτελικής υποστήριξης και σχεδιασμού. Μια τέτοια εξέλιξη θα βοηθούσε τόσο στην διαμόρφωση συνθηκών εξασφάλισης της συνέχειας των στόχων και δραστηριοτήτων της ΠΑ, όσο και στην δημιουργία κλίματος παρακίνησης του στελεχιακού δυναμικού, αφού θα αναβάθμιζε το επίπεδο και το εύρος του ρόλου του.

Με σκοπό την εισαγωγή συστηματικών διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δραστηριοτήτων των Περιφερειών το θεσμικό πλαίσιο προβλέπει την εκπόνηση 5ετών Επιχειρησιακών προγραμμάτων και την εξειδίκευσή τους με ετήσια προγράμματα δράσης. Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού είναι αρμόδια για το συντονισμό και την υποστήριξη των διαδικασιών αυτών.

Η εκτελεστική επιτροπή έχει καθοριστικό ρόλο στις διαδικασίες αυτές δεδομένου ότι:

- α) Συντονίζει την κατάρτιση και έχει την ευθύνη της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος της περιφέρειας, το οποίο και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο.
- β) Καταρτίζει και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο τα τομεακά προγράμματα δράσης και έχει την ευθύνη της υλοποίησής τους.
- γ) Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού προς την οικονομική επιτροπή.
- δ) Συντάσσει και εισηγείται προς το περιφερειακό συμβούλιο τις προβλεπόμενες εκθέσεις πεπραγμένων
- ε) Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- στ) Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει την δράση των υπηρεσιών της περιφέρειας.
- ζ) Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο το σχέδιο κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των περιφερειακών υπηρεσιών.

B.3.1.1.4. Διαδικασίες ενημέρωσης, πληροφόρησης των πολιτών, διαβούλευσης και διαφάνειας

- Οι ανάγκες ενημέρωσης / πληροφόρησης των πολιτών είναι αυξημένες λόγω της ανακατανομής αρμοδιοτήτων και της αναδιοργάνωσης της Αυτοδιοίκησης λόγω εφαρμογής του «Καλλικράτη».
- Σε ορισμένες Υπηρεσίες της ΠΑ που έχουν άμεση επαφή με το κοινό, λειτουργούν Γραφεία Ενημέρωσης του Πολίτη με πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα.
- Οι αρμοδιότητες της εκτελεστικής επιτροπής περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και τις ακόλουθες :

- Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο σχέδιο χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση οδηγού του πολίτη για τις παρεχόμενες υπηρεσίες της περιφέρειας σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- Εισηγείται το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και του κανονισμού διαβούλευσης.

B.3.1.2. Κρίσιμα ζητήματα

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται συνοπτικά, αφενός μεν τα προβλήματα και οι αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπισθούν αφετέρου δε οι δυνατότητες και οι ευκαιρίες που μπορούν να αξιοποιηθούν προκειμένου η Περιφέρεια να βελτιώσει την οργάνωση και λειτουργία της. Η καταγραφή αυτή οδηγεί στον εντοπισμό των κρίσιμων ζητημάτων τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα την επόμενη περίοδο.

ΘΕΜΑ : ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		
Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δεν είναι πάντοτε επιτυχής η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των Διευθύνσεων στον ΟΕΥ. ➤ Δεν είναι πάντοτε επιτυχής η εσωτερική διάρθρωση των Διευθύνσεων και η κατανομή των αρμοδιοτήτων και του ανθρώπινου δυναμικού. ➤ Μειωμένος βαθμός εναρμόνισης και υποστήριξης των υπηρεσιών από τα αντίστοιχα οργανωτικά συστήματα λειτουργίας και τις υποδομές που χρειάζονται (κτίρια, τεχνικά μέσα, συστήματα και εξοπλισμός πληροφορικής κλπ). ➤ Οι σημερινές διαδικασίες δεν διευκολύνουν πάντοτε την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών. ➤ Υπάρχουν γραφειοκρατικές διαδικασίες που επιδέχονται ανασχεδιασμού και απλοποίησης που θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των επί μέρους λειτουργιών. ➤ Υπάρχουν δυσχέρειες στην παροχή ορισμένων οριζόντιων υποστηρίξεων στο έργο των επί μέρους υπηρεσιών. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δηλωμένη πολιτική βούληση για καλύτερη οργάνωση και εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών καθώς και ποιοτικότερες υπηρεσίες στον πολίτη ➤ Με την εκ νέου τροποποίηση του υφισταμένου Ο.Ε.Υ. θα μπορούσαν να βελτιωθούν αρκετά αδύνατα σημεία της Οργανωτικής Δομής που επισημάνθηκαν. ➤ Η ΠΑ διαθέτει έμπειρο και εξειδικευμένο, (στη μεγάλη του πλειοψηφία) στελεχιακό δυναμικό, πάνω στο οποίο θα μπορούσε να στηριχθεί η προσπάθεια βελτίωσης της οργάνωσης και της αποδοτικότητας λειτουργίας της. ➤ Με το σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΑ, ο οποίος θα αποτελέσει πλέον πάγιο θεσμό για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, δίδεται η ευκαιρία προδιαγραφής και προγραμματισμού ενεργειών που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη 	<p>Ανάγκη βελτίωσης της οργανωτικής δομής και των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας των υπηρεσιών της ΠΑ</p>

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Η ΠΑ δεν διαθέτει σήμερα εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας, τουλάχιστον για τις βασικές της λειτουργίες. ➤ Επιμήκυνση της μεταβατικής περιόδου εφαρμογής του «Καλλικράτη». Πρόσφατα μεταφέρθηκαν υπηρεσίες από την Αποκεντρωμένη διοίκηση ενώ επίκειται η μεταφορά αρμοδιοτήτων σε πρωτοβάθμιους ΟΤΑ ➤ Ανισοκατανομή προσωπικού στις διάφορες περιφερειακές ενότητες, ανομοιογένεια εγγράφων – δικαιολογητικών διεκπεραίωσης εργασιών και μη ενοποιημένο σύστημα ηλεκτρονικής παρακολούθησης των εργασιών. ➤ Ενίσχυση των γραφειοκρατικών επιπλοκών από τη δυσκολία αποσαφήνισης του ρόλου των Γεν. Δνσεων και των σχέσεων με τις εποπτεύουσες Διευθύνσεις. 	<p>και εφαρμογή σύγχρονων συστημάτων λειτουργίας, υποστηριζομένων από τα κατάλληλα συστήματα πληροφορικής και επικοινωνιών.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο του ΕΠ Διοικητική μεταρρύθμιση είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθούν έργα για την βελτίωση των συστημάτων λειτουργίας της ΠΑ. ➤ Προβλέπεται στον ΟΕΥ οργανωτική μονάδα για την ανασχεδίαση / απλοποίηση / σχεδίαση των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων και διαδικασιών. ➤ Προβλέπεται στον ΟΕΥ οργανωτική μονάδα για την παρακολούθηση και τον έλεγχο καλής εφαρμογής των εσωτερικών συστημάτων και διαδικασιών της ΠΑ. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλο εύρος διοικητικής φύσης ενεργειών και ανισοβαρής απασχόληση των τμημάτων σε εργασίες διεκπεραιωτικού και ελεγκτικού χαρακτήρα σε βάρος εργασιών εξειδίκευσης και επιτελικού σχεδιασμού. • Υπάρχουν ελλείψεις σε βασικές επιτελικές λειτουργίες, ιδίως σε ζητήματα που βοηθούν τον καλύτερο προγραμματισμό, συντονισμό και παρακολούθηση των δραστηριοτήτων και έργων. • Δεν τηρούνται συστηματικά στοιχεία και δείκτες με τις πραγματοποιούμενες δραστηριότητες και τις παρεχόμενες υπηρεσίες, με αποτέλεσμα τη δυσκολία στην διατύπωση στόχων και την παρακολούθηση της επίτευξής τους. 	<ul style="list-style-type: none"> • Το θεσμικό πλαίσιο προβλέπει την εκπόνηση 5ετών Επιχειρησιακών προγραμμάτων και την εξειδίκευσή τους με ετήσια προγράμματα δράσης. • Προβλέπεται στον ΟΕΥ οργανωτική μονάδα υποστήριξης των διαδικασιών προγραμματισμού • Το θεσμικό πλαίσιο δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας και αξιοποίησης Αναπτυξιακής Εταιρίας. 	<p>Ανάγκη ανάπτυξης διαδικασιών προγραμματισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης των δραστηριοτήτων της ΠΑ</p>
<p>Οι ανάγκες ενημέρωσης / πληροφόρησης των πολιτών είναι αυξημένες λόγω της εφαρμογής του «Καλλικράτη».</p>	<p>Σε ορισμένες Υπηρεσίες που έχουν άμεση επαφή με το κοινό, λειτουργούν Γραφεία Ενημέρωσης του Πολίτη με πολύ</p>	<p>Ανάγκη ανάπτυξης διαδικασιών ενημέρωσης / πληροφόρησης</p>

	ενθαρρυντικά αποτελέσματα.	των πολιτών, διαβούλευσης και διαφάνειας
--	----------------------------	---

B.3.2. Ανθρώπινο δυναμικό

B.3.2.1. Περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης

Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται στο ηλεκτρονικό μητρώο της Δ/σης Διοίκησης της Περιφέρειας, ο αριθμός των υπηρετούντων υπαλλήλων κατανέμεται ανά Διεύθυνση και ανά σχέση εργασίας ως ακολούθως :

Πίνακας 1: Αριθμός Υπαλλήλων /Σχέση εργασίας

Πηγή : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ-
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
22/6/2011

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ / ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΜΟΝΙΜΟ (Οργανικές θέσεις και προσωποπαγείς)	ΙΔΑΧ (Οργανικές και προσωποπαγείς)	ΙΔΑΧ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	2			2
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ- ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΩΝ- ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	44	19		63
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	30	2		32
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	16	1		17
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	80	37		117
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	49	6		55
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	5	1		6
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	5	3		8
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	3	3		6
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΠΕΙΡΑΙΑ	89	4		93
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	41	12	1	54

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	49	8		57
ΣΥΝΟΛΟ	413	96	1	510
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	1			1
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	25			25
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	120	14		134
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	56	5		61
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	38	3		41
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	2	2		4
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	2			2
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	41	3		44
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	3			3
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	2			2
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	47			47
ΣΥΝΟΛΟ	337	27		364
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ	2			2
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	40	3		43
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ	25	4		29
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΗΣ	6			6
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	9			9
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	9	1		10
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	7	2		9

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	6			6
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	61			61
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	31	2		33
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	58	2		60
ΣΥΝΟΛΟ	254	14		268
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2			2
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	1			1
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	19	12		31
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	63	7		70
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	36	3		39
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	31	5		36
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	26	9		35
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	92			92
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	36	2		38
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	31	7		38
ΣΥΝΟΛΟ	337	45		382
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	2			2
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	69	13		82
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	48	14		62
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	36	9		45
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ	41	15		56

ΤΟΜΕΑ				
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	64			64
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	31	3		34
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	30	12		42
ΚΤΕΟ	101	17		118
ΣΥΝΟΛΟ	422	83		505
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	1			1
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	30	6		36
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	25	4		29
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	22	3		25
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	25	5		30
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	38	10		48
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	19	11		30
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	63	1		64
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	18	2		20
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	28	6		34
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	64	5		69
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	40	9		49
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	36			36

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	35	3		38
ΣΥΝΟΛΟ	444	65		509
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ Δ/ΝΣΕΙΣ - ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ				
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	10	1		11
ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	16	5		21
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	10	1		11
ΠΑΛΛΑΪΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΠΑΜ ΠΣΕΑ)	6			6
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	10	1		11
ΣΥΝΟΛΟ	52	8		60
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	2259	338	1	2598

Σημειώνεται ότι στον ως άνω Πίνακα περιλαμβάνονται όλοι οι υπάλληλοι της Περιφέρειας Αττικής, οι αποσπασμένοι υπάλληλοι από και προς την Περιφέρεια Αττικής, καθώς και οι υπάλληλοι που κατέχουν τίτλο θέσης εντός της Περιφέρειας. Δεν έχουν καταγραφεί οι υπάλληλοι που προέρχονται από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, καθώς η μεταφορά τους στην Περιφέρεια Αττικής και η κατανομή τους στις διάφορες Διευθύνσεις δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του εν λόγω Πίνακα.

Όπως προκύπτει από τον ως άνω πίνακα, από συνόλου **2598** υπαλλήλων, οι **2259** ανήκουν στο μόνιμο προσωπικό, οι **338** απασχολούνται με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ) και **1** υπάλληλος απασχολείται ως προσωπικό μερικής απασχόλησης με σχέση εργασίας Ι.Δ.Α.Χ.

Στον Πίνακα 2 εμφανίζονται οι υπάλληλοι της Περιφέρειας ανά Διεύθυνση και ανά κατηγορία εκπαίδευσης.

Πίνακας 2: Αριθμός Υπαλλήλων ανά κατηγορία εκπαίδευσης

Πηγή : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
22/6/2011

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ / ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	1		1		2
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ- ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΩΝ-ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	15	6	38	4	63
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	13	9	10	0	32
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	5	7	3	2	17
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	33	9	48	27	117
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	25	19	10	1	55
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	3	1	2		6
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	3	1	4		8
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	2		2	2	6
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε.ΠΕΙΡΑΙΑ	34	16	39	4	93
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	13	5	32	4	54
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	22	2	27	6	57
ΣΥΝΟΛΟ	169	75	216	50	510
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	1				1
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	21	3	1		25
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	81	27	16	10	134
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	34	14	12	1	61
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	20	15	6		41
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	1	1	2		4
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	1	1			2
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	15	18	11		44

ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	3				3
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	2				2
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	29	13	3	2	47
ΣΥΝΟΛΟ	208	92	51	13	364
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ	2				2
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	24	9	9	1	43
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ	20	3	4	2	29
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΗΣ	3	2	1		6
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	8	1			9
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	5	4		1	10
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	7		2		9
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	3	3			6
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	44	10	6	1	61
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	22	4	6	1	33
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	41	10	9		60
ΣΥΝΟΛΟ	179	46	37	6	268
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1	1			2
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	1				1
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	9	3	12	7	31
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	24	21	22	3	70
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	17	9	13		39
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	23	5	8		36
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	11	5	18	1	35

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	34	28	25	5	92
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	16	13	9		38
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	16	11	11		38
ΣΥΝΟΛΟ	152	96	118	16	382
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	2				2
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	8	19	49	6	82
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	4	12	42	4	62
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	5	12	27	1	45
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	7	15	28	6	56
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	12	16	34	2	64
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	4	9	21		34
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	13	7	20	2	42
ΚΤΕΟ	3	20	91	4	118
ΣΥΝΟΛΟ	58	110	312	25	505
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	1				1
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	15	12	7	2	36
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	8	16	3	2	29
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	10	4	10	1	25
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	9	10	9	2	30
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	15	19	11	3	48
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	8	11	6	5	30
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	25	13	24	2	64
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	12	3	5		20
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	13	8	10	3	34

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	1	59	7	2	69
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΑΝ.ΑΤΤΙΚΗΣ		44	5		49
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	4	28	3	1	36
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΔΥΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ		34	4		38
ΣΥΝΟΛΟ	121	261	104	23	509
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ Δ/ΝΣΕΙΣ- ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ					
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	8	1	2		11
ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	10	2	9		21
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	7		1	3	11
ΠΑΛΛΑΪΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΠΑΜ ΠΣΕΑ)	2	2	2		6
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	5	1	5		11
ΣΥΝΟΛΟ	32	6	19	3	60
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	919	686	857	136	2598

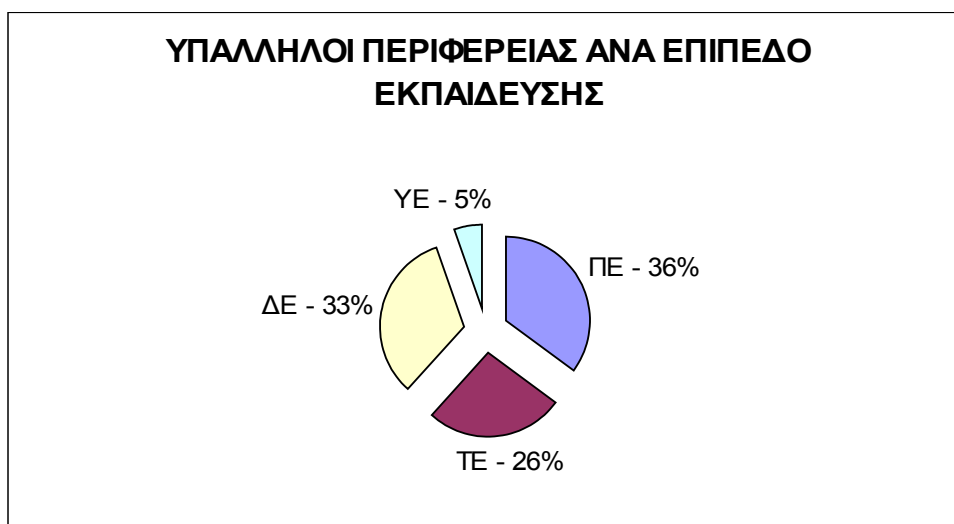
Σημειώνεται ότι στον ως άνω Πίνακα περιλαμβάνονται όλοι οι υπάλληλοι της Περιφέρειας Αττικής, οι αποσπασμένοι υπάλληλοι από και προς την Περιφέρεια Αττικής, καθώς και οι υπάλληλοι που κατέχουν τίτλο θέσης εντός της Περιφέρειας. Δεν έχουν καταγραφεί οι υπάλληλοι που προέρχονται από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, καθώς η μεταφορά τους στην Περιφέρεια Αττικής και η κατανομή τους στις διάφορες Διευθύνσεις δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του εν λόγω Πίνακα.

Αναλυτικά στοιχεία των υπαλλήλων της κάθε Διεύθυνσης ανά Τμήμα και Γραφείο δίνονται στο παράρτημα της μελέτης. Τα στοιχεία αυτά συγκεντρώθηκαν από τις Διευθύνσεις μέσω του δομημένου ερωτηματολογίου που συμπλήρωσαν στο πλαίσιο της σύνταξης του επιχειρησιακού προγράμματος.

Σημειώνεται ότι ο αριθμός του προσωπικού ανά Διεύθυνση που προκύπτει από τους ανωτέρω Πίνακες δεν ταυτίζεται πάντοτε με τον αντίστοιχο αριθμό που δηλώθηκε από τις Διευθύνσεις, στο πλαίσιο των δομημένων ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν για τους σκοπούς της παρούσης Έκθεσης και διαπιστώνονται κατά περίπτωση διαφορές.

Στο παρακάτω γράφημα (1) απεικονίζεται το ποσοστό των υπαλλήλων ανά κατηγορία εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Αττικής.

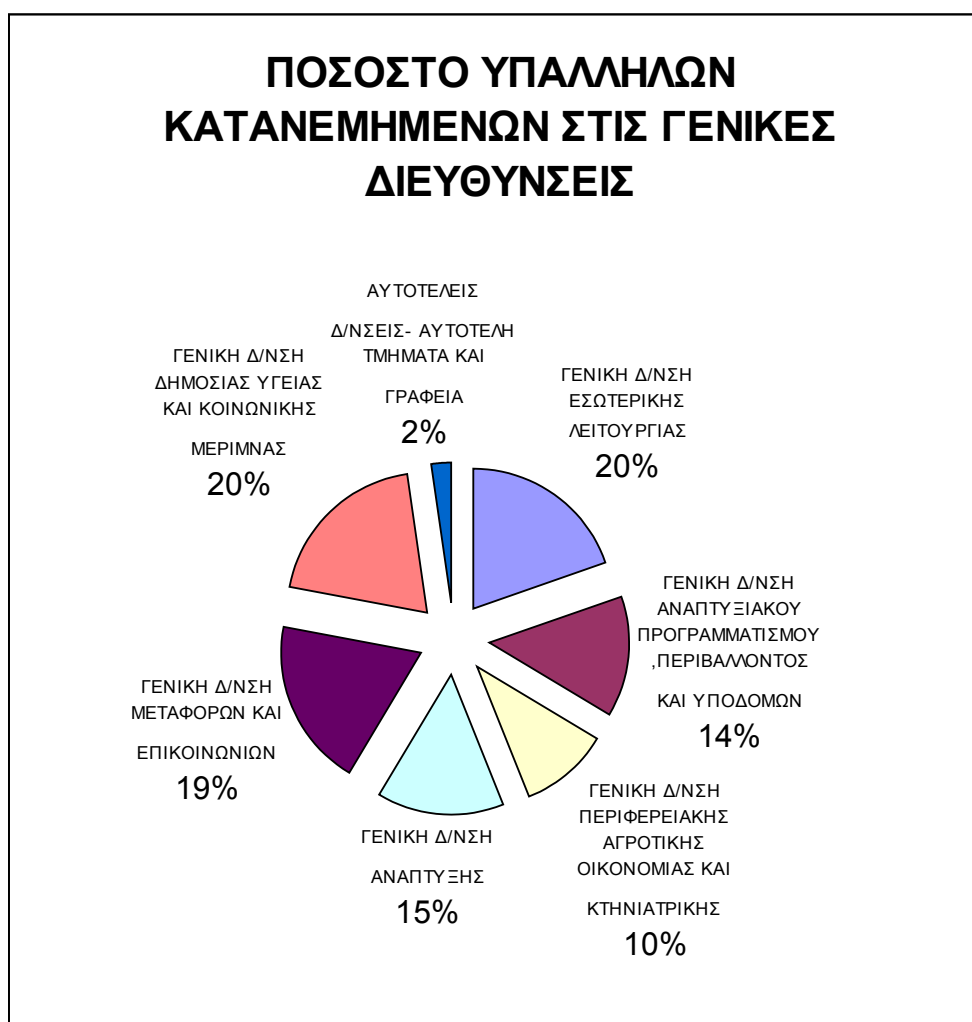
Γράφημα 1: Ποσοστό υπαλλήλων Περιφέρειας ανά κατηγορία εκπαίδευσης

Σύμφωνα με το **Γράφημα 1**, ποσοστό **36%** των υπαλλήλων της Περιφέρειας Αττικής ανήκουν στην κατηγορία ΠΕ, **26%** των υπαλλήλων ανήκει στην κατηγορία ΤΕ, ενώ τα ποσοστά των υπαλλήλων που ανήκουν στις κατηγορίες ΔΕ και ΥΕ είναι **33%** και **5%** αντίστοιχα.

Στο **Γράφημα 2** απεικονίζεται το ποσοστό των υπαλλήλων που είναι κατανομημένο στις Γενικές Διευθύνσεις της Περιφέρειας Αττικής.

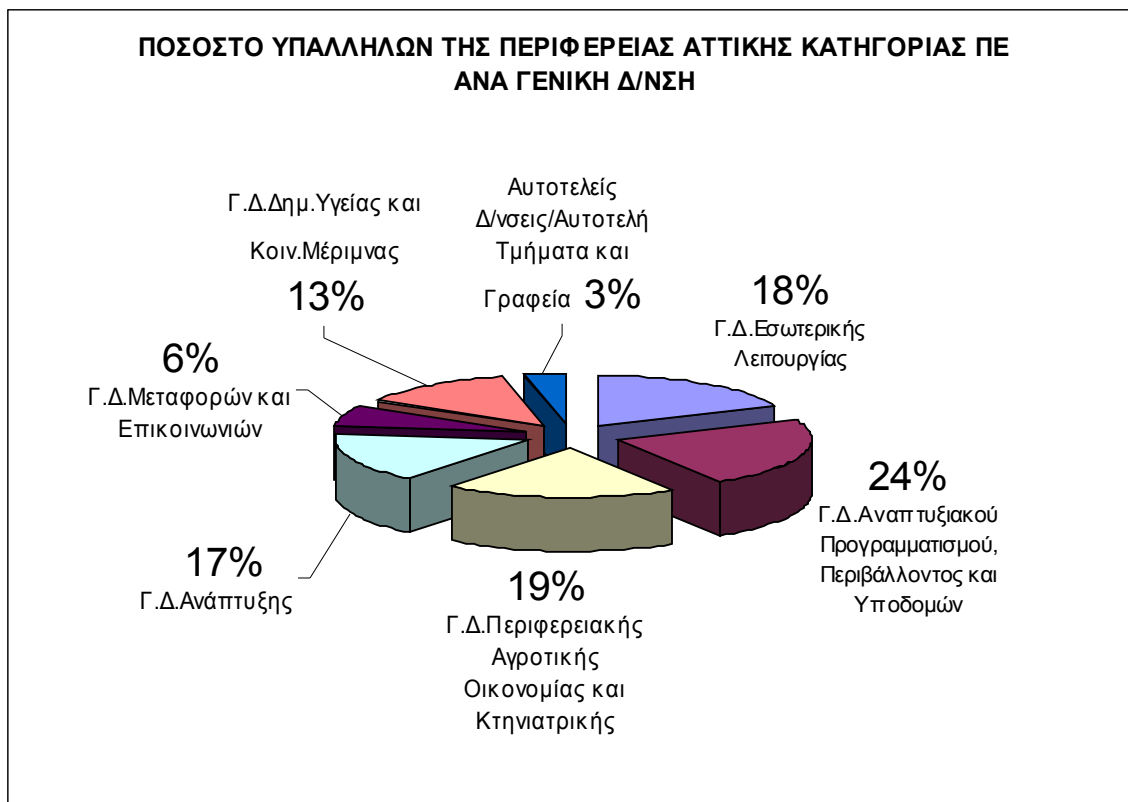
Γράφημα 2: Ποσοστό υπαλλήλων κατανομημένων στις Γενικές Διευθύνσεις της Περιφέρειας

Παρατηρούμε ότι σύμφωνα με το **Γράφημα 2**, οι Γενικές Δ/σεις Εσωτερικής Λειτουργίας, και Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας απασχολούν το μεγαλύτερο ποσοστό υπαλλήλων, σε σχέση με τις Γενικές Δ/σεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών, Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Ανάπτυξης, Μεταφορών και Επικοινωνιών, οι οποίες απασχολούν το 14%, 10%, 15% και 19% αντίστοιχα των υπαλλήλων. Στην τελευταία θέση βρίσκονται τα αυτοτελή Τμήματα και Γραφεία τα οποία απασχολούν μόλις το 2% των υπαλλήλων της Περιφέρειας.

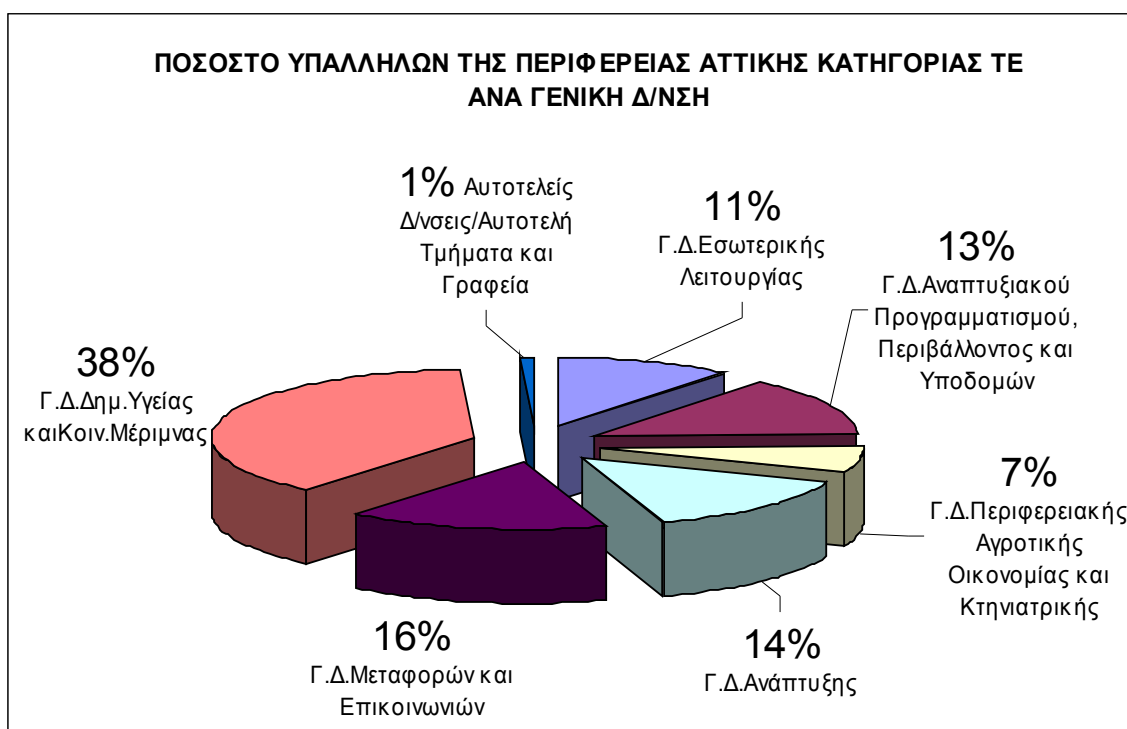
Ακολουθούν Γραφήματα κατανομής των υπαλλήλων της Περιφέρειας Αττικής στις Γενικές Δ/νσεις της Περιφέρειας, ανά κατηγορία εκπαίδευσης.

Γράφημα 3

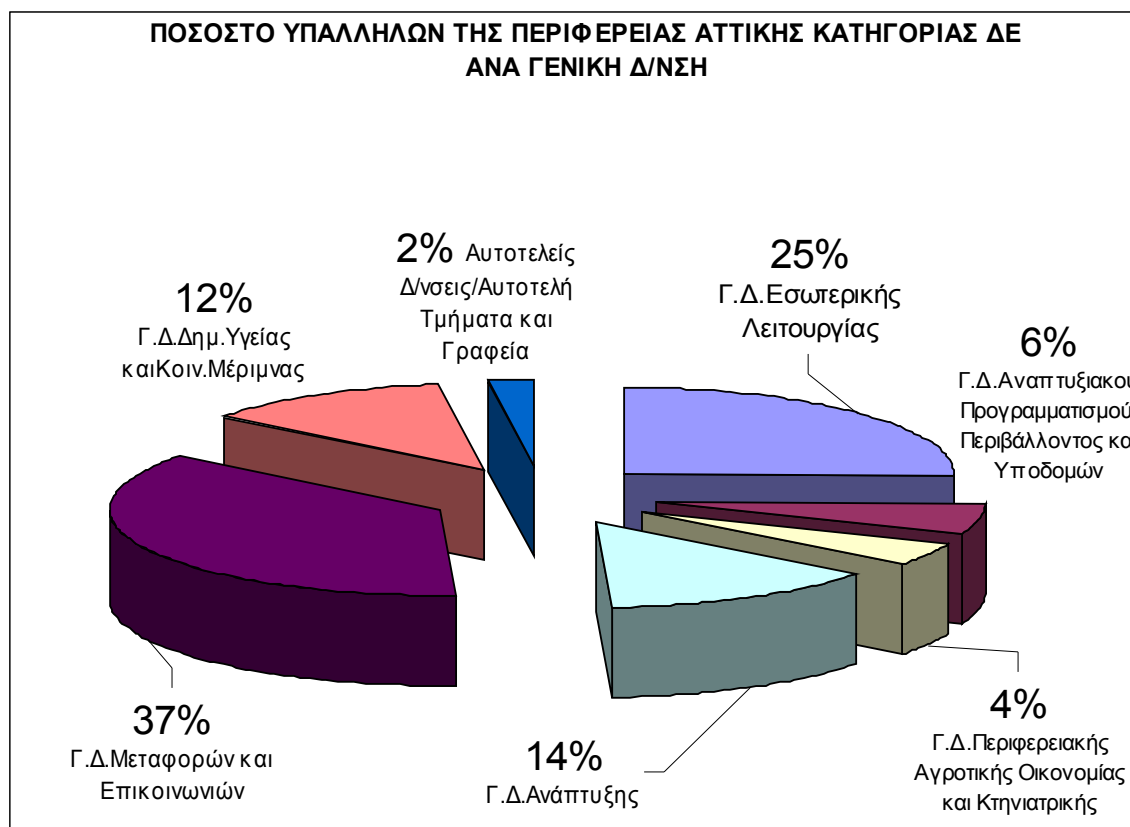
Σύμφωνα με το Γράφημα 3, το μεγαλύτερο ποσοστό υπαλλήλων κατηγορίας ΠΕ απασχολείται στην Γενική Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών (24%) και ακολουθούν οι Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Εσωτερικής Λειτουργίας και Ανάπτυξης με ποσοστά 19%, 18% και 17%. Στις τελευταίες θέσεις βρίσκονται οι Γενικές Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας, η Γενική Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών καθώς και οι Αυτοτελείς Διευθύνσεις /Αυτοτελή Τμήματα και Γραφεία, με ποσοστά 13%, 6% και 3% αντίστοιχα.

Γράφημα 4

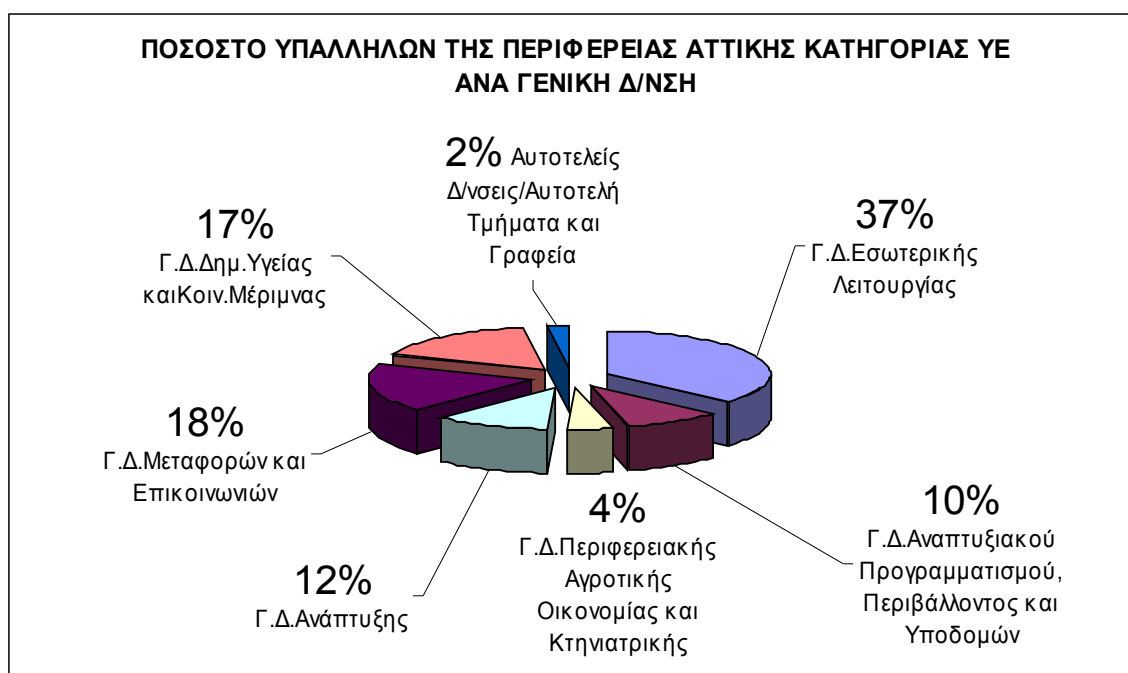
Στο Γράφημα 4, απεικονίζεται το ποσοστό των υπαλλήλων κατηγορίας ΤΕ που απασχολείται στις Γενικές Διευθύνσεις της Περιφέρειας. Το μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει στη Γ.Δ. Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας (38%), ενώ ακολουθούν οι Γ.Δ. Μεταφορών και Επικοινωνιών, Γ.Δ. Ανάπτυξης, Γ.Δ. Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών και Γ.Δ. Εσωτερικής Λειτουργίας, με ποσοστά 16%, 14%, 13% και 11% αντίστοιχα. Το μικρότερο ποσοστό απασχολούν οι Γ.Δ. Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής καθώς και οι Αυτοτελείς Διευθύνσεις /Αυτοτελή Τμήματα κ Γραφεία, ήτοι 7% και 1% αντίστοιχα.

Γράφημα 5

Στο εν λόγω Γράφημα παρουσιάζεται το ποσοστό υπαλλήλων κατηγορίας ΔΕ που απασχολούν οι Γενικές Διευθύνσεις, με την Γ.Δ. Μεταφορών και Επικοινωνιών να περιλαμβάνει το 37% των υπαλλήλων και τη Γ.Δ. Εσωτερικής Λειτουργίας το 25% των υπαλλήλων της Περιφέρειας. Ακολουθούν οι Γ.Δ. Ανάπτυξης, Γ.Δ. Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας, Γ.Δ. Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών και Γ.Δ. Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, με ποσοστά 14%, 12%, 6% και 4%, ενώ την τελευταία θέση καταλαμβάνουν οι Αυτοτελείς Διευθύνσεις /Αυτοτελή Τμήματα και Γραφεία.

Γράφημα 6

Στο εν λόγω Γράφημα παρατηρείται ότι, 37% των υπαλλήλων κατηγορίας ΥΕ απασχολείται στη Γ.Δ. Εσωτερικής Λειτουργίας, η οποία καταλαμβάνει και το μεγαλύτερο ποσοστό και ακολουθούν οι Γ.Δ. Μεταφορών και Επικοινωνιών, Γ.Δ. Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας, Γ.Δ. Ανάπτυξης, Γ.Δ. Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών, με ποσοστά 18%, 17%, 12% και 10% αντίστοιχα, ενώ τα μικρότερα ποσοστά υπαλλήλων απασχολούνται στις Γ.Δ. Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής καθώς και στις Αυτοτελείς Διευθύνσεις /Αυτοτελή Τμήματα και Γραφεία.

B.3.2.2. Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Σε ότι αφορά τα ισχύοντα συστήματα διοίκησης του προσωπικού της Περιφέρειας, η αξιολόγησή τους θα πρέπει να λάβει υπόψη τον δημόσιο χαρακτήρα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα ισχύοντα από τις διατάξεις νόμων όπως ο 3528/2007 «Κώδικας Κατάστασης δημοσίων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων ν.π.δ.δ. γενικές διατάξεις», ο Ν.2690/99 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», ο Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» και πλήθος άλλων νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και εγκυκλίων. Στο βαθμό που τα συστήματα αυτά εξαρτώνται ή προβλέπονται από τις διατάξεις αυτές (π.χ. θέματα που αφορούν τις προσλήψεις, την επιλογή προσωπικού, την αξιολόγηση, την προαγωγή, τη μισθοδοσία προσωπικού κλπ), η Περιφέρεια έχει απλώς την υποχρέωση να τα εφαρμόζει κατά τον προβλεπόμενο τρόπο.

Υπάρχουν όμως και ζητήματα που αφορούν την καλή διοίκηση του προσωπικού, όπου η Περιφέρεια έχει την ευχέρεια να διαμορφώσει τα δικά της συστήματα και διαδικασίες, με στόχο πάντοτε την αναβάθμιση και την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού που διαθέτει.

B.3.2.2.1. Στελέχωση της Περιφέρειας και κατανομή του προσωπικού μεταξύ των Διευθύνσεων.

Σύμφωνα με τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια οι περισσότερες Δ/νσεις ζητούν επιπλέον στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό, γεγονός που καθίσταται δύσκολο έως αδύνατο λόγω της πολιτικής προσλήψεων που ακολουθείται αυτή την εποχή στη χώρα. Οι μετατάξεις π.χ. από ΔΕΚΟ, Οργανισμούς κλπ, θα μπορούσαν ίσως να καλύψουν μέρος του ανθρώπινου δυναμικού που απαιτείται για την εύρυθμη λειτουργία των Υπηρεσιών.

Ο επόμενος Πίνακας 3 συγκεντρώνει τις απαντήσεις σχετικά με την καταλληλότητα καθώς και την επάρκεια του προσωπικού της Περιφέρειας Αττικής ανά Διεύθυνση:

Πίνακας 3: ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ- ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
1.	Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών.		
1.1	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού		
1.2.	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού	ΟΧΙ	Το υπάρχον προσωπικό μετακινήθηκε από τις Πολεοδομίες των πρ. Νομαρχιών και είναι γνώστης ορισμένων εκ των

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
			αντικειμένων του χωρικού σχεδιασμού. Οι ειδικότητες του υπάρχοντος προσωπικού αντιστοιχούν στις απαιτήσεις των δραστηριοτήτων του Τμήματος. Το υπάρχον προσωπικό δεν επαρκεί για τις ανάγκες του Τμήματος.
1.3.	Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΝΑΙ	αλλά το προσωπικό δεν επαρκεί για τον όγκο του αντικειμένου της Διεύθυνσης.
1.4.	Δ/νση Τεχνικών Έργων Κεντρικού Τομέα	Χ	
1.5.	Δ/νση Τεχνικών Έργων Νοτίου Τομέα	ΟΧΙ	Η Δ/νση δεν έχει στελεχωθεί ακόμα με προσωπικό και δεν λειτουργεί
1.6.	Δ/νση Τεχνικών Έργων Βορείου Τομέα	ΟΧΙ	Οι δραστηριότητες της Διεύθυνσης δεν έχουν αναπτυχθεί λόγω έλλειψης προσωπικού
1.7.	Δ/νση Τεχνικών Έργων Δυτικού Τομέα	ΟΧΙ	Χ
1.8.	Δ/νση Τεχνικών Έργων Πειραιώς	ΝΑΙ	Χ
1.9.	Δ/νση Τεχνικών Έργων Δυτικής Αττικής	ΟΧΙ	[5] ΠΕ ή ΤΕ Πολιτικούς Μηχανικούς. [1] οδηγός γκρέηντερ, [1] οδηγός φορτωτή και [2] οδηγοί φορτηγών.
1.10.	Δ/νση Τεχνικών Έργων Ανατολικής Αττικής	ΟΧΙ	(4) τέσσερις Ηλεκτρολόγοι-Μηχανολόγοι μηχανικοί
2.	Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας.		
2.1	Δ/νση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	ΟΧΙ	Δύο (2) κλάδου Π.Ε. Πληροφορικής, Ένα (1) κλάδου Τ.Ε. Δ/κού Λογ/κού, Ένα (1) κλάδου ΔΕ Πληροφορικής – Προσωπικού Η/Υ Έναν (1) Υπάλληλο ΠΕ Πληροφορικής

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
			Έναν (1) Υπάλληλο ΠΕ Μηχανικών Τηλεπικοινωνιών και Δικτύων Έναν (1) Υπάλληλο ΤΕ Πληροφορικής Δύο (2) Τεχνικούς τηλεπικοινωνιών Πέντε (5) Τεχνικούς Η/Υ και Δικτύων Δύο (2) ΠΕ Πληροφορικής - Ένα (1) ΤΕ Πληροφορικής Ένα (1) ΤΕ Πληροφορικής Ένα (1) Δ.Ε Πληροφορικής Ένα (1) ΤΕ Πληροφορικής Ένα (1) Δ.Ε Πληροφορικής Δύο (2) ΤΕ Πληροφορικής
2.2.	Δ/νση Εξυπηρέτησης του Πολίτη	ΟΧΙ	Χρειάζεται απαραίτητα επιπλέον προσωπικό, το οποίο να καλύπτει και ειδικότητες, όπως (ενδεικτικά) ΠΕ Περιφερειακής Ανάπτυξης, απόφοιτους Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης & Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΤΕ Πληροφορικής.
2.3.	Διεύθυνση Διοίκησης	ΟΧΙ	η Δ/νση αντιμετωπίζει ελλείψεις σε προσωπικό κατηγορίας ΤΕ και ΠΕ ειδικοτήτων Πληροφορικής και Διοικητικού
2.4.	Δ/νση Οικονομικού		
2.5.	Δ/νση Διοικητικού-Οικονομικού Νοτίου Τομέα	ΟΧΙ	Χ
2.6.	Δ/νση Διοικητικού-Οικονομικού Βορείου Τομέα	ΟΧΙ	Αναντιστοιχία ειδικοτήτων-αρμοδιοτήτων Δ/νσης
2.7.	Δ/νση Διοικητικού-Οικονομικού Δυτικού Τομέα	ΟΧΙ	Τα προσόντα των υπαλλήλων αντιστοιχούν στις απαιτήσεις των δραστηριοτήτων της Δ/νσης αλλά δεν επαρκεί ο αριθμός των τριών υπαλλήλων ούτε για να τοποθετηθούν στα πέντε τμήματα που προβλέπονται από τον Οργανισμό.

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
2.8.	Δ/νση Διοικητικού-Οικονομικού Πειραιώς	ΟΧΙ	Οικονομικών εντολών, Νομικής , Πληροφορικής. Υπάρχουν ειδικότητες που δεν χρειάζονται στην Διοίκηση (αθλητές). Οι υπάλληλοι που είναι αποσπασμένοι σε γραφεία Βουλευτών ,πολιτικά γραφεία κλπ, είναι επιλεκτικά οι πιο καταρτισμένοι και παραγωγικοί με συνέπεια την αποδυνάμωση της Υπηρεσίας.
2.9.	Δ/νση Διοικητικού-Οικονομικού Δυτικής Αττικής		
2.10.	Δ/νση Διοικητικού-Οικονομικού Ανατολικής Αττικής,	ΝΑΙ	
3.	Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής.		
3.1.	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας,	ΟΧΙ	Το προσωπικό που υπηρετεί στο Τμήμα, δεν επαρκεί σε ότι αφορά τις ειδικότητες (π.χ. έλλειψη Κτηνιάτρου, Ιχθυολόγου)
3.2.	Δ/νση Κτηνιατρικής,	ΝΑΙ	
3.3.	Δ/νση Πολιτικής Γης,	ΟΧΙ	Θα ήταν προτιμότερο να γίνει η στελέχωση της, Υπηρεσίας με υπαλλήλους ΠΕ Διοικητικού και τουλάχιστον ενός με νομικές σπουδές, καθώς και Τοπογράφους Μηχανικούς ΠΕ και ΤΕ, καθ' όσον η μία ΤΕ Τοπογράφος είναι έμπειρη , αλλά δεν μπορεί να ανταποκριθεί στο εύρος των καθηκόντων. Επισημαίνεται ότι μέχρι σήμερα το Τμήμα Τοπογραφίας δεν έχει στελεχωθεί και οι χάρτες διανομής και κτηματολογικοί πίνακες παραμένουν στη Δ/νση Τεχν. Έργων, ενώ ο αρμόδιος Τοπογράφος (Γ.

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
			Τσιτσάνης) δεν έχει τοποθετηθεί στη Δ/νση Πολιτικής Γης. Τέλος απαιτείται η άμεση τοποθέτηση Προϊσταμένων Τμημάτων με ειδικότητα Τοπογράφων Μηχανικών.
3.4.	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Κεντρικού Τομέα	ΟΧΙ	Απουσία σε προσωπικό που να καλύπτει ανάγκες γραμματειακής, νομικής, διοικητικής υποστήριξης.
3.5.	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Νοτίου Τομέα	ΝΑΙ	
3.6.	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Βορείου Τομέα	ΟΧΙ	Τα προσόντα του υπάρχοντος προσωπικού αντιστοιχούν στις απαιτήσεις της Δ/νσης. Πλην όμως το προσωπικό δεν επαρκεί για τις δραστηριότητες. Υπάρχουν τμήματα που δεν έχουν κανένα υπάλληλο.
3.7.	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Δυτικού Τομέα	ΟΧΙ	2 Κτηνίατροι, 1 Γεωπόνος, 1 Ιχθυολόγος και 2 Υπάλληλοι για Γραμματειακή Υποστήριξη
3.8.	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Πειραιώς	ΟΧΙ	Ο αριθμός των υπαλλήλων είναι από ανεπαρκής έως οριακά επαρκής ανάλογα με την ειδικότητα των απασχολουμένων υπαλλήλων
3.9.	Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Δυτικής Αττικής	ΝΑΙ	
3.10.	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Ανατολικής Αττικής,	ΟΧΙ	Προσωπικό του κλάδου διοικητικού-οικονομικού προσωπικό του κλάδου χειριστών ηλεκτρονικών υπολογιστών βοηθητικό προσωπικό-εργάτες κτηνιάτρων γεωπόνων
4.	Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης.		
4.1.	Δ/νση Βιομηχανίας Ενέργειας και Φυσικών Πόρων	ΟΧΙ	Στην Δ/νση έχει τοποθετηθεί μόνο ο Δ/ντής. Δεν έχουν τοποθετηθεί

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
			υπάλληλοι
4.2.	Δ/νση Διά Βίου Μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού	ΟΧΙ	<p>Το Τμήμα Τουρισμού στελεχώνεται από έναν μόνο υπάλληλο.</p> <p>Το Τμήμα Δια Βίου Μάθησης, οι αρμοδιότητες του οποίου είναι υπό ενεργοποίηση, λειτουργεί με το προσωπικό του Τμήματος Υποστήριξης της Εκπαίδευσης. Τέλος, όσον αφορά στο Τμήμα Εμπορίου, οι αρμοδιότητές του ασκούνται καθ' ολοκληρίαν από το αντίστοιχο τμήμα της Διεύθυνσης Ανάπτυξης.</p>
4.3.	Δ/νση Ανάπτυξης Κεντρικού Τομέα Αθηνών	ΟΧΙ	<p>Χημικοί, φυσικοί, μαθηματικοί και ΤΕ θετικών επιστήμων για εξυπηρέτηση αναγκών στο μέρος του εμπορίου από το Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού. Το δε προσωπικό υποστήριξης του ελεγκτικού έργου του Εμπορίου πρέπει να είναι σε αναλογία 1 διοικητικός προς 5 ή 6 ελεγκτές και όχι 1 διοικητικός για κάθε 2 ελεγκτές όπως συμβαίνει σήμερα.</p>
4.4.	Δ/νση Ανάπτυξης Νοτίου Τομέα Αθηνών	ΝΑΙ	
4.5.	Δ/νση Ανάπτυξης Βορείου Τομέα Αθηνών	ΟΧΙ	<p>Μηχανολόγου Μηχανικού, Χημικού Μηχανικού και ΠΕ Ηλεκτρολόγου Μηχανικού οικονομολόγοι –λογιστές & οικονομολόγοι –νομικοί χημικοί & τεχνολόγοι τροφίμων. ΠΕ/ Διοικητικού Οικονομικού ή ΤΕ/Διοικητικού Οικονομικού. 2 ΠΕ/Φυσικών & 2 ΤΕ/Μηχανικών 1 ΤΕ/Διοικητικού, 1</p>

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
			ΤΕ/Πληροφορικής
4.6.	Δ/νση Ανάπτυξης Δυτικού Τομέα Αθηνών	ΟΧΙ	Οι ειδικότητες σε μεγάλο αριθμό υπαλλήλων είναι αντίστοιχες. Τα προσόντα είναι ανεπαρκή σε μικρό αριθμό υπαλλήλων κυρίως για λόγους υγείας ή άσχετης ειδικότητας ή έλλειψη επιμόρφωσης
4.7.	Δ/νση Ανάπτυξης Πειραιώς	ΟΧΙ	3 πε μηχανικών 3 τε μηχανικών 3 πε περιβαλλοντολόγων 2 τε διοικ-λογιστικού 3 δε διοικ γραμματέων 2 υε επιμελητών
4.8.	Δ/νση Ανάπτυξης Δυτικής Αττικής	ΝΑΙ	Απαιτούνται όμως και επιπλέον υπάλληλοι για την κάλυψη των αναγκών της διεύθυνσης
4.9.	Δ/νση Ανάπτυξης Ανατολικής Αττικής	ΟΧΙ	Υπάρχει ανάγκη, για την μόνιμη τοποθέτηση υπαλλήλου, απόφοιτου Νομικής
5.	Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών.		
5.1.	Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Κεντρικού Τομέα	ΟΧΙ	ΤΕ & ΠΕ Πληροφορικής ΤΕ & ΠΕ Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Σημαντικό ποσοστό του ήδη υπάρχοντος προσωπικού αδυνατεί να παρακολουθήσει τις εξελίξεις στον σύγχρονο τρόπο διοίκησης (χρήση πληροφοριακών συστημάτων, νέες τεχνολογίες κ.λ.π)
5.2.	Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Νοτίου Τομέα	ΟΧΙ	ΤΕ και ΠΕ Πληροφορικής ΥΕ Βοηθητικού Προσωπικού Επίσης, σημειώνουμε ότι ένα μέρος του προσωπικού έχει ξεπεράσει τα 25 χρόνια υπηρεσίας και ή θα συνταξιοδοτηθεί ή δυσκολεύεται να παρακολουθήσει τις τεχνολογικές εξελίξεις.
5.3.	Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Βορείου Τομέα	Χ	

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
5.4.	Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Δυτικού Τομέα	ΟΧΙ	Ένα ποσοστό του ήδη υπάρχοντος προσωπικού, έχει ξεπεράσει τα 20 χρόνια υπηρεσίας, με αποτέλεσμα να έχει μεν πλούσια εμπειρία, ωστόσο να δυσκολεύεται να παρακολουθήσει τις εξελίξεις και τις σύγχρονες μεθόδους διοίκησης και λειτουργίας της Υπηρεσίας μας.
5.5.	Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Πειραιώς	ΟΧΙ	έναν (1) υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ Πληροφορικής, έναν (1) υπάλληλο κατηγορίας ΤΕ Μηχανικών Δικτύων έναν (1) έμπειρο υπάλληλο σε οικονομικά θέματα. Έναν (1) υπάλληλο με αρμοδιότητες κλητήρα, καθώς ο όγκος της αλληλογραφίας που διεκπεραιώνουμε είναι μεγάλος.
5.6.	Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Δυτικής	ΟΧΙ	ΠΕ Μηχανολόγων ή Ηλεκτρολόγων, ΤΕ Μηχανολόγων ή Ηλεκτρολόγων, ΠΕ ή ΤΕ Πληροφορικής και ΠΕ ή ΤΕ Διοικητικών.
5.7.	Δ/νση Μεταφορών και Επικοινωνιών Ανατολικής Αττικής	ΟΧΙ	Τεχνικών και ΔΕ Διοικ/κών
5.8.	Δ/νση ΚΤΕΟ	ΝΑΙ	
6.	Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας		
6.1.	Δ/νση Δημόσιας Υγείας,	ΟΧΙ	Δεν επαρκούν ορισμένες ειδικότητες ιατρών, όπως Δερματολόγου ή Γυναικολόγου για την σωστή λειτουργία του αντιαφροδισιακού ιατρείου, ΤΕ Επ/των υγείας (Επισκέπτριες, Νοσηλεύτριες, Κοινωνικοί

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
			Λειτουργοί), ΠΕ & ΤΕ Διοικητικών
6.2.	Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας	ΟΧΙ	Διοικητικού Οικονομικού ή Γραμματέων γνώσεις Η/Υ τουλάχιστον 2 άτομα και σε Π.Ε Μηχανικών τουλάχιστον 2
6.3.	Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Κεντρικού Τομέα		
6.4.	Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Νοτίου Τομέα Αθηνών,		
6.5.	Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Βορείου Τομέα	ΟΧΙ	Αναντιστοιχία ειδικοτήτων-αρμοδιοτήτων Δ/νσης
6.6.	Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Δυτικού Τομέα Αθηνών	ΝΑΙ	
6.7.	Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Πειραιώς	ΟΧΙ	Υγείας (ιατροί, επισκέπτες υγείας, φαρμακοποιούς, νοσηλευτές) ακόμα κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους
6.8.	Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Δυτικής Αττικής	ΟΧΙ	Υπάρχει ιδιαίτερη έλλειψη διοικητικού προσωπικού. Δεν υπάρχει κοινωνικός λειτουργός.
6.9.	Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Ανατολικής Αττικής	ΝΑΙ	
6.10.	Δ/νση Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου Κεντρικού Τομέα Αθηνών και Νοτίου Τομέα Αθηνών	ΝΑΙ	<u>Κεντρικού Τομέα:</u> 1 οδηγό υπηρεσιακού οχήματος και 1 κλητήρα. <u>Νοτίου Τομέα:</u> (1) οδηγός υπηρεσιακού οχήματος, (1) κλητήρας, (1) απολυμαντής και (5) επιπλέον Τεχνολόγους Υγιεινολόγους για την επόμενη πενταετία, αφενός λόγω συνταξιοδότησης προσωπικού αλλά και αφετέρου λόγω αύξησης υπηρεσιακών αναγκών (υποβάθμιση περιβάλλοντος, ένταση υγειονομικών ελέγχων, μεταναστευτικό κ.ο.κ)

	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΝΑΙ /ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
6.11.	Δ/νση Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου Βορείου Τομέα Αθηνών και Ανατολικής Αττικής	ΝΑΙ	
6.12.	Δ/νση Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς	ΝΑΙ	
6.13.	Δ/νση Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου Δυτικού Τομέα Αθηνών και Δυτικής Αττικής	ΝΑΙ	
7.	Αυτοτελείς Δ/νσεις-Αυτοτελή Τμήματα και Γραφεία		
7.1	Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου	ΝΑΙ	
7.2	Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων	ΝΑΙ	
7.3	Νομική υπηρεσία	ΝΑΙ	

Σύμφωνα με την γενόμενη έρευνα, με βάση δομημένα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων για τους σκοπούς της παρούσας Έκθεσης, ποσοστό **70,9 %** των Διευθύνσεων θεωρούν ότι ο αριθμός του προσωπικού τους δεν επαρκεί για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών λειτουργίας της Διεύθυνσης. Ομοίως σύμφωνα με την ίδια έρευνα, ποσοστό **16,36 %** των Διευθύνσεων θεωρούν ότι δεν διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό από απόψεως ειδικοτήτων και κατάλληλων προσόντων. Το πρόβλημα έγκειται στο ότι οι αρμοδιότητες / δραστηριότητες που προσδιορίζονται από τον Ο.Ε.Υ. ανά διοικητική ενότητα, δεν κατανέμονται στη συνέχεια σε Θέσεις Εργασίας ανά Δ/νση. Αποτέλεσμα τούτου είναι η δυσκολία του προσδιορισμού του κατάλληλου προσωπικού για κάθε Δ/νση καθώς και η ορθολογική κατανομή του προσωπικού μεταξύ των Διευθύνσεων της Περιφέρειας.

Μητρώο Προσωπικού

Κατόπιν τούτου κρίνεται απαραίτητη η αξιοποίηση των δεδομένων του Μητρώου Προσωπικού για την καλύτερη κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού στις επί μέρους διοικητικές μονάδες υπό την προϋπόθεση ότι αυτό υποστηρίζεται συνεχώς από τα κατάλληλα συστήματα πληροφορικής.

Απαραίτητη κρίνεται επίσης η δημιουργία προγράμματος πληροφορικής που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της Περιφέρειας Αττικής και θα επιτρέπει την άμεση εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με θέματα που άπτονται της υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Περιφέρειας. Θα πρέπει να τονιστεί ότι χωρίς τη δημιουργία του ανωτέρω προγράμματος θα καταστεί αδύνατη η εξαγωγή στοιχείων, όταν θα ενοποιηθούν οι βάσεις δεδομένων των Δ/νσεων Διοικητικού-Οικονομικού και των τεσσάρων περιφερειακών ενοτήτων, όπως προβλέπεται στον υπό ψήφιση Ο.Ε.Υ.

Επίσης, η κατάρτιση ενός νέου οργανισμού εσωτερικών υπηρεσιών (Ο.Ε.Υ.) για την Περιφέρεια θα δημιουργούσε τις κατάλληλες ευκαιρίες για την ορθολογική κατανομή του προσωπικού μεταξύ των Διευθύνσεων της Περιφέρειας, μέσω επακριβούς προσδιορισμού αρμοδιοτήτων / δραστηριοτήτων ανά διοικητική ενότητα και της κατανομής στη συνέχεια σε Θέσεις Εργασίας ανά Δ/νση.

Θέσεις εργασίας

Οι αρμοδιότητες / δραστηριότητες που προσδιορίζονται από τον Ο.Ε.Υ. ανά διοικητική ενότητα, θα πρέπει να κατανέμονται στη συνέχεια σε **Θέσεις Εργασίας** (=σύνολο αρμοδιοτήτων / καθηκόντων που ασκούνται από ένα ή περισσότερα άτομα του ανθρῶπινου δυναμικού της Περιφέρειας με τα αυτά ή παρόμοια προσόντα).

Ο σχεδιασμός των θέσεων εργασίας θα εξορθολογίσει :

- τον προσδιορισμό του κατάλληλου προσωπικού για τη στελέχωση των επί μέρους διοικητικών ενότητων.
- την υλοποίηση της ανάπτυξης και της συνεχιζόμενης κατάρτισης του προσωπικού.
- την κατανομή των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων μεταξύ του προσωπικού.
- την παρακολούθηση της αποτελεσματικής άσκησης των δραστηριοτήτων.

Η προώθηση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των θέσεων εργασίας ανά διοικητική ενότητα, πρέπει να γίνει σταδιακά με πιλοτικές εφαρμογές, ώστε να προσδιορισθεί η κατάλληλη μεθοδολογία και να καταδειχθούν στην πράξη τα αντίστοιχα πλεονεκτήματα.

Με βάση τις ανωτέρω διαπιστώσεις, είναι εύλογο ότι προκύπτει η ανάγκη πέραν της βελτίωσης της Οργανωτικής Δομής των υπηρεσιών μέσω του ανασχεδιασμού και της αναδιατύπωσης του υφιστάμενου Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών (Ο.Ε.Υ.):

- Σχεδιασμού των αναγκαίων Θέσεων Εργασίας ανά διοικητική ενότητα της Οργανωτικής Δομής.
- Περιγραφής Αρμοδιοτήτων / Καθηκόντων και προσόντων για κάθε Θέση Εργασίας.
- Σχεδιασμού και εφαρμογής συστήματος (διαδικασίας) για την συνεχή επικαιροποίηση των Θέσεων Εργασίας και των αντίστοιχων περιγραφών Αρμοδιοτήτων / Καθηκόντων.

B.3.2.2.2.Αξιολόγηση-προαγωγές υπαλλήλων

Το υπάρχον σύστημα αξιολόγησης των υπαλλήλων καθώς και το σύστημα προαγωγών τους σε θέσεις ευθύνης, διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3528/2007 «Κώδικας Κατάστασης δημοσίων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων ν.π.δ.δ. γενικές διατάξεις» καθώς επίσης και από το Π.Δ.318/92 (ΦΕΚ Α' 161) «Αξιολόγηση των ουσιαστικών προσόντων του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών - πλην των εκπαιδευτικών λειτουργών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου».

Η άμεση εφαρμογή του Ν.3839/2010 που προβλέπει τη σύσταση Ειδικού Συμβουλίου Επιλογής Προϊσταμένων (Ει.Σ.Ε.Π.), με κριτήρια μεταξύ άλλων τις γραπτές εξετάσεις για την κατάληψη όλων των θέσεων ευθύνης, καθώς επίσης και η σύνδεση της αξιολόγησης των υπαλλήλων με την επίτευξη αντικειμενικών και μετρήσιμων στόχων κρίνεται επιτακτική, προκειμένου να υπάρχει διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στην ως άνω διαδικασία.

B.3.3.2.3. Εγχειρίδιο εργαζομένων

Πέραν της δαιδαλώδους νομοθεσίας που διέπει την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων του δημοσίου (Ν.3528/2007 «Κώδικας Κατάστασης δημοσίων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων ν.π.δ.δ. γενικές διατάξεις», Ν.2690/99 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» και πλήθος άλλων νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και εγκυκλίων) ή του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών (Ο.Ε.Υ.) δεν υπάρχει άλλο κανονιστικού τύπου επίσημο ή ανεπίσημο έγγραφο (π.χ. Εγχειρίδιο / Οδηγός εργαζομένων, η Κωδικοποιημένο Κείμενο που να αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων κλπ).

Γι αυτό, η δημιουργία ενός εγχειριδίου με τις ισχύουσες εσωτερικές διαδικασίες (π.χ. διαδικασίες κατά την πρόσληψη, διαδικασίες πιστοποίησης της παρουσίας, διαδικασίες σε περίπτωση ασθενειών, σε περίπτωση συνταξιοδότησης, μετακίνησης, μετάταξης κλπ), καθώς και την περιγραφή των διατάξεων που αφορούν σε δικαιώματα και υποχρεώσεις των εργαζομένων κρίνεται απαραίτητο για την ενημέρωση των νεοεισερχομένων υπαλλήλων όσο και για τους παλαιότερους.

B.3.3.2.4. Βελτίωση των συνθηκών εργασίας

Στον τροποποιημένο ΟΕΥ προβλέπονται θέσεις τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας. Η στελέχωση των θέσεων αυτών και η εφαρμογή των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία διαδικασιών, θα βελτιώσουν τις συνθήκες εργασίας της ΠΑ.

B.3.3.2.5. Κατάρτιση ενημέρωση / επιμόρφωση του προσωπικού

Σύμφωνα με την γενόμενη έρευνα, με βάση δομημένα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων για τους σκοπούς της παρούσας Έκθεσης, ως κύρια θέματα ενημέρωσης / επιμόρφωσης του προσωπικού αναφέρονται τα ακόλουθα:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
22/6/2011

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	ΤΙΤΛΟΙ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΣΚΕΙΤΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ		

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ- ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΡΧΩΝ- ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ		
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων & Δικτύων	OXI
	Διαχείριση & Προγραμματισμός Τηλεφωνικών Κέντρων	
	Πιστοποιήσεις Δικτύων Cisco	
	Πιστοποιήσεις Oracle	
	Εγκατάσταση και διαχείριση Linux Server	
	Εγκατάσταση και διαχείριση Windows Server 2008	
	Εγκατάσταση & Διαχείριση Δικτύων	
	Εκπαίδευση στους τομείς Auditing & Quality	
	Joomla για προχωρημένους	
	Διαχείριση Βάσεων Δεδομένων	
	Σχεδίαση & Ανάπτυξη εφαρμογών διαδικτύου με εργαλεία ανοιχτού λογισμικού	
	ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	
Δυνατότητες της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης		
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Ανασχεδιασμός Διοικητικών Διαδικασιών στον Δημόσιο Τομέα	OXI
	Αξιολόγηση Δημοσίων Υπαλλήλων	
	Βελτίωση Δεξιοτήτων Επικοινωνίας, ομαδικής συνεργασίας, διαχείρισης συγκρούσεων	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ		
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Επιμόρφωση σε θέματα Λογιστικής Διαχείρισης	OXI
	Επιμόρφωση σε θέματα Προμηθειών	
	Επιμόρφωση σε θέματα Ταμειακής Διαχείρισης	
	Επιμόρφωση σε θέματα Γραμματειακής Υποστήριξης	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Οικονομικών Υπηρεσιών OPS	OXI
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Πρόγραμμα οικονομικής διαχείρισης	OXI
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΠΕΙΡΑΙΑ	Θέματα Πληροφορικής	OXI
	Λογιστικά προγράμματα	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ		

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	ΟΧΙ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ		
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ		
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	Χωροταξίας (Γ.Π.Σ) – Τροποποιήσεις ρυμοτομικών Σχεδίων, κλπ – Πράξεις αναλογισμού – εφαρμογής, κλπ Πρόγραμμα Γραμματειακής Υποστήριξης – Αρχαιοθέτησης	ΝΑΙ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	Επιμόρφωση σχετικά με τη σχεδίαση/διοίκηση των έργων (σύνταξη μελετών – επίβλεψη έργων) Επιμόρφωση σχετικά με τη Νομοθεσία των δημόσιων έργων.	ΟΧΙ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	θέματα νομοθεσίας έργων και μελετών, κυκλοφοριακών συνδέσεων και κόμβων, πληροφορικής	ΝΑΙ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	X	ΝΑΙ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Επιμόρφωση σχετική με το αντικείμενο της Διεύθυνσης Επιμόρφωση σχετική με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση σε συνδυασμό με το αντικείμενο της Διεύθυνσης.	ΟΧΙ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	Η/Υ (autocad, MS Project) Νομοθεσία	ΟΧΙ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	X	X
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	X	X
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	Απαιτείται διαρκής επιμόρφωση για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών στη μελέτη – και κατασκευή έργων Δημοσίων Επενδύσεων. Καθώς και σε θέματα εφαρμογής των διατάξεων για τα Δημόσια Έργα στους νεότερους υπαλλήλους.	ΟΧΙ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ		

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	Προγραμματισμός και Αναπτυξιακά Προγράμματα (θεσμικό πλαίσιο, εθνική και ευρωπαϊκή πολιτική, χρηματοδοτήσεις, επιδοτήσεις κλπ)	ΟΧΙ
	Σύνταξη και Αξιολόγηση Μελετών και Προγραμμάτων	
	Αγροτικός Χώρος (γεωργική γη, γεωργική γη υψηλής και μέσης παραγωγικότητας, προστατευόμενες περιοχές κλπ). Θεσμικό και Νομικό Πλαίσιο, Εθνικό και Ευρωπαϊκό	
	Γεωργική Γη Κριτήρια διαβάθμισης σε Ποιότητες (Υδρομορφία Εδάφους, Μηχανική Σύσταση Εδάφους κλπ)	
	Γεωγραφικά όρια της Αγροτικής Γης, Χαρτογράφηση Αγροτικής Γης	
	Βιώσιμη Ανάπτυξη	
	Βασικές Αρχές Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων	
	Νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης επιφανειακών και υπογείων νερών	
	Έλεγχος ποιότητας επιφανειακών και υπόγειων νερών (δειγματοληψίες από αρδευτικές γεωτρήσεις, χημικές αναλύσεις, αξιολόγηση και τεκμηρίωση αναλύσεων, χαρακτηρισμός αρδευτικού νερού)	
	Τρέχοντα σεμινάρια της Δ/σης Θαλ. Αλιείας σχετικά με το ΕΠΑΛ	
ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ	Χ	ΝΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΗΣ	Νομιμότητα και διαφάνεια στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση	ΟΧΙ
	Διοίκηση μέσω στόχων και μέτρηση αποδοτικότητας	
	Χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών	
	Θέματα ρυθμίσεων αγροτικής γης	
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Διαχείριση Προγραμμάτων Υγείας Ζώων,εφαρμογή συστημάτων ασφαλείας, κλπ	ΝΑΙ
	Φυτογυγιονομικός Έλεγχος, φυτοπροστατευτικά προϊόντα	
	Λογιστικός (έλεγχος εμπορικών παραστατικών) οικονομοτεχνικός έλεγχος	
	Διαχείριση νέων διοικητικών πρακτικών (διαύγεια-ηλεκτρονικό πρωτόκολλο)	
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Ποιοτικού ελέγχου προϊόντων φυτικής παραγωγής	ΝΑΙ
	Υγιονομικά πιστοποιητικά	
	Έλεγχος ζωοτροφών-Εγγραφές	
	Νομοθεσία (Εθνική & Κοινοτική) σε θέματα αρμοδιότητας	
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Εξειδίκευση στα αντικείμενα της Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής. Κτηνιατρική επιμόρφωση σε θέματα ελέγχου εγκαταστάσεων, αστυκτηνιατρικής.	ΟΧΙ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Θέματα Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων και Εφαρμογών	ΝΑΙ
	Θέματα Υγείας Ζώων και Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας	
	Θέματα Ποιοτικού και Φυτοϋγιονομικού Ελέγχου	
	Θέματα Ελέγχου Ζωοτροφών	

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	Προστασία του περιβάλλοντος(πανίδα και χλωρίδα)	ΟΧΙ
	Διαχείριση και εξοικονόμηση φυσικών πόρων	
	Υγιεινή των τροφίμων	
	Διαχείριση διατροφικών κρίσεων	
	Εναλλακτικές καλλιέργειες	
	Θέματα κτηνιατρικής επιστήμης	
	Θέματα Αλιείας-Υδατοκαλλιέργειών	
	Επιμόρφωση διοικητικών υπαλλήλων για θέματα διοικητικής νομοθεσίας	
	Ορθολογική και ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή της Νομοθεσίας	
	Οργάνωση διαδικασιών για την ταχύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη	
	Χρήση G.I.S	
	Αγροτική Νομοθεσία (εποικιστικά)	
	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	
Νομιμότητα Διοικητικών Πράξεων		ΟΧΙ
Οργάνωση Αρχείου		
Οργάνωση διαδικασιών για την ταχύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.		
Οργάνωση και Αντιμέτωπιση Κοινοτικών Ελέγχων στον τομέα της Κτηνιατρικής.		
Ορθολογική και ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή της Νομοθεσίας		
Κτηνιατρική Νομοθεσία α. Τροφίμων (π.χ. αυγά, μέλι, ζώνες παραγωγής ζώντων δίθυρων μαλακίων, κρέας, γάλα, αλιεύματα, κατάλοιπα κτλ), β. Υγείας των Ζώων (π.χ. σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών, γρίπη, προγράμματα εξυγίανσης ζωικού κεφαλαίου κτλ), γ. Προστασίας των ζώων (μεταφορά, σφαγή, εκτροφές, πειραματόζωα, αδέσποτα, ζώα συντροφιάς), δ. Διαχείρισης στερεών αποβλήτων (εφαρμογή των νέων Καν. 1069/09 & 142/11), ε. Κτηνιατρικό επάγγελμα.		
Γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών (GIS)		
Σχεδιαστικά προγράμματα (AUTOCAD κα)		
Εκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες τοπογραφικών οργάνων		
Αγροτική νομοθεσία (θέματα εποικισμού)		
Φυτοϋγειονομική νομοθεσία		
Ποιοτικός έλεγχος τροφίμων πρωτογενούς παραγωγής		
Ενημέρωση σε καινοτόμες δραστηριότητες και τεχνικές παραγωγής αγροτικών προϊόντων (βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία, ολοκληρωμένη διαχείριση		

	Προστασία του περιβάλλοντος (διαχείριση αγροτικών αποβλήτων, ορθολογική διαχείριση λιπασμάτων-φυτοφαρμάκων κ.ά.) Διαχείριση & προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων Υδατοκαλλιέργειες Μεταποίηση & εμπορία αλιευμάτων	
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	X	X
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Ηλεκτρονική Επικοινωνία και χρήση ΤΠΕ	ΟΧΙ
	Μεταναστευτική πολιτική	
	Αναγνώριση πλαστών εγγράφων	
	Εργατικά θέματα	
	Ενημέρωση και Εκπαίδευση του προσωπικού πάνω στις διαδικασίες που εισάγουν οι νέες αρμοδιότητες του Τμήματος Δια Βίου Μάθησης	
	Διοίκηση Ολικής Ποιότητας	
	Διαχείριση Επιχειρηματικών Κρίσεων & Κινδύνων	
	Μάρκετινγκ Τουριστικών Προορισμών	
	Αειφόρος Τουριστική Ανάπτυξη	
	Τουριστική Ανάπτυξη & Διοικητική Αποκέντρωση	
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ		
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Internet	ΟΧΙ
	Ήπιες μορφές ενέργειας	
	Εφαρμογή του Ν.3982/11	
	Εφαρμογή περιβαλλοντικής νομοθεσία, ηχομέτρηση κτλ.	
	Κατάταξη και ταξινόμηση υλών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγική διαδικασία (π.χ. σύστημα REACH)	
Εκπαίδευση – επιμόρφωση υπαλλήλων σε Η/Υ.		
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Επιμόρφωση σε θέματα της διαχειριστικής εφαρμογής, σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό του αντίστοιχου λογισμικού ΟΠΣΠΑ Βιομηχανίας & Πρωτόκολλο και των εφαρμογών του (δυνατότητες & στατιστικά στοιχεία).	ΟΧΙ
	Θέματα νομοτεχνικής ύλης που περιέχονται στις αρμοδιότητες του Τμήματος, εναρμόνιση σε εθνικό επίπεδο των νομοθετημένων διαδικασιών (έκδοση αδειών, διοικητικές προσφυγές, νομοθεσία περιβάλλοντος κλπ).	
	Επιμόρφωση σε θέματα της διαχειριστικής εφαρμογής, σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό του αντίστοιχου λογισμικού ΟΠΣΠΑ Βιομηχανίας & Πρωτόκολλο και των εφαρμογών του (δυνατότητες & στατιστικά στοιχεία).	

	Επιμόρφωση σε θέματα της διαχειριστικής εφαρμογής, σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό του αντίστοιχου λογισμικού ΟΠΣΠΑ Ανωτύμων Εταιρειών, Εμπορίου & Πρωτοκόλλου αυτών και των εφαρμογών του (δυνατότητες & στατιστικά στοιχεία).	
	Οι αρμοδιότητες με το νέο οργανισμό πρόκειται να ασκούνται από την Περιφερειακή Ενότητα του Κεντρικού Τομέα Αθηνών.	
	Επιμόρφωση σε θέματα διοικητικών διαδικασιών & αλληλογραφίας.	
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Περιβαλλοντολογική Μελέτη	ΟΧΙ
	Λογιστικά πρότυπα	
	Μετρολογία.	
	Τρόποι Δειγματοληψίας	
	Καλή γνώση Η/Υ – Mail-διαδίκτυο και εφαρμογή προγραμμάτων	
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	Επιμόρφωση σε θέματα διοικητικών διαδικασιών	ΟΧΙ
	Επιμόρφωση σε θέματα ελέγχου ανωτύμων εταιριών	
	Επιμόρφωση σε τεχνικά θέματα, ιδιαίτερα αυτά των νέων αρμοδιοτήτων που προκύπτουν από τον Ν.3852/2010 ή από νέες νομοθετικές ρυθμίσεις.	
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	Θέματα αδειοδότησης βιομηχανικών δραστηριοτήτων	ΟΧΙ
	Θέματα έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων- Δραστηριοτήτων κατηγορίας Β4	
	Θέματα επαγγελματικών αδειών	
	Θέματα τεχνικού ελέγχου του Τμήματος εμπορίου	
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	Έκδοση Διοικητικών Πράξεων	ΟΧΙ
	Θέματα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων	
	Αρχές Διοικητικού Δικαίου	
	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση	
	Αρχές στην Ασφάλεια Τροφίμων	
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ		
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Χρήση Η/Υ (Εφαρμογές επεξεργασίας κειμένου, υπολογιστικών φύλλων και χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου)	ΟΧΙ
	Υλοποίηση σεμιναρίων σχετικά με την ενημέρωση των υπαλλήλων για τις τελευταίες εξελίξεις στο αντικείμενο δραστηριοποίησης τους (π.χ.νομοθεσία, επιμορφωτικά σεμινάρια στους υπαλλήλους του τμήματος έκδοσης αδειών οδήγησης, επιμορφωτικά σεμινάρια για τη διενέργεια ελέγχων Ηλεκτρομαγνητικής Συμβατότητας)	
	Επιμόρφωση στελεχών σχετικά με Διοικητικές Διαδικασίες, Διοικητικό Δίκαιο	
	Εκπαίδευση στη χρήση εφαρμογών σχετικών με το αντικείμενο της Διεύθυνσης (ΜΣΘΕΥΟ, ΑΤΛΑΣ, Εφαρμογές Καταχώρησης, στην τεχνική υποστήριξη των συστημάτων αυτών και γενικότερα επιμορφωτικά σεμινάρια για νέες τεχνολογίες).	
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ	Χρήση Η/Υ (Εφαρμογές επεξεργασίας κειμένου, υπολογιστικών φύλλων και χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου)	ΟΧΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Υλοποίηση σεμιναρίων για την ενημέρωση των υπαλλήλων για τις τελευταίες εξελίξεις στο αντικείμενο δραστηριοποίησής τους(νέες τεχνολογίες)	
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Επιμόρφωση για τις νέες τεχνολογίες	ΟΧΙ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Διοικητική Διαδικασία	ΟΧΙ
	Διοικητικό Δίκαιο	
	Υπαλληλικός Κώδικας	
	Νομοθεσία	
	Πληροφορική	
	Νέες Τεχνολογίες	
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	Χ	Χ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	Διοικ/κές Διαδικασίες	ΟΧΙ
	Νομοθεσία	
	Πληροφορική	
ΚΤΕΟ	Θέματα Δημόσιας Διοίκησης (υπαλληλικός κώδικας κλπ)	ΟΧΙ
	Εκπαίδευση τεχνικών υπαλλήλων ως προς τις νέες τεχνολογίες οχημάτων	
	Θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ		
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	Πρόσθετη επιμόρφωση – ενημέρωση στη μηχανοργάνωση	ΟΧΙ
	Επιμόρφωση ιατρών και επισκεπτριών στην ταξιδιωτική ιατρική	
	Διαρκής επιμόρφωση στα γνωστικά αντικείμενα και τις αρμοδιότητες της Δ/σης Δημόσιας Υγείας	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	Διοικητική Νομοθεσία	ΟΧΙ
	Χρήση Ηλεκτρονικών υπολογιστών	
	Επικαιροποιημένη ενημέρωση ιδιαίτερα τα νέα εξειδικευμένα θέματα που περιέχονται στις αρμοδιότητες της δ/σης	
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ		
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ	Θέματα σύνταξης, διακίνησης, διεκπεραίωσης και αρχειοθέτηση εγγράφων.	ΟΧΙ
	Θέματα ενημέρωσης στην Δημόσια Υγεία, Επιδημιολογική επιτήρηση, αντιμετώπιση λοιμωδών νοσημάτων	

ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Υιοθεσία (σχετικά με τις ψυχολογικές παραμέτρους για τους θετούς γονείς κ.λ.π)	
	Κοινωνικό Σύμβουλο	
	Νέες τεχνολογίες (Η/Υ)	
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Χειρισμός Η/Υ (βασικές δεξιότητες και εξειδικευμένα προγράμματα)	ΝΑΙ
	Η νομιμότητα των Διοικητικών πράξεων	
	Ενημέρωση σε θέματα Υιοθεσίας Παιδιών	
	Ανάλυση και ερμηνεία της Φαρμακευτικής Νομοθεσίας	
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Θέματα μηχανογράφησης-πληροφορικής	ΟΧΙ
	Θέματα Δημόσιας Διοίκησης	
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	Πρόσθετη επιμόρφωση – ενημέρωση στις νέες τεχνολογίες και στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση (Η/Υ, υπηρεσίες διαδικτύου)	ΟΧΙ
	Επιμόρφωση προσωπικού σε θέματα δημόσιας διοίκησης	
	Επιμόρφωση σε θέματα Κοινωνικών Συμβούλων	
	Διαρκής επιμόρφωση στα γνωστικά αντικείμενα και τις αρμοδιότητες της Δ/σης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας	
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	Χρήση Ηλεκτρονικών / Υπολογιστών (word, excel, διαδίκτυο και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο).	ΟΧΙ
	Κανόνες σύνταξης και έκδοσης δημοσίων εγγράφων, νομιμότητα διοικητικών πράξεων και διαφάνειας της διοικητικής δράσης.	
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	Πρόσθετη επιμόρφωση επί διοικητικών πρακτικών και θεμάτων στα τμήματα γραμματειακής υποστήριξης	ΟΧΙ
	Εκπαίδευση-ενημέρωση πάνω σε βασικά Προεδρικά Διατάγματα και νόμους που εφαρμόζονται από τους υπαλλήλους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Ειδικά σε προσφάτως ψηφισμένους νόμους όπως ο 3918/2011, ΠΔ38/2010 ή νόμοι για το άνοιγμα των επαγγελματιών(ιατρικών).	
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	Επιμόρφωση σε θέματα δειγματοληψιών τροφίμων και νερών, ηχομετρήσεις και εισαγωγής και χρήσης σε προγράμματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.	ΝΑΙ
	Επιμόρφωση σε θέματα Δημόσιας Υγείας και Περιβαλλοντικής υγιεινής στα πλαίσια της ανάγκης δια βίου εκπαίδευσης (όπως δειγματοληψίες τροφίμων & νερών , ηχομετρήσεις κ.λ.π.)	
	Επιμόρφωση χρήσης προγραμμάτων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΑΝ.ΑΤΤΙΚΗΣ	Δεξιότητες σε θέματα Περιβαλλοντικής Υγιεινής, Υγειονομικών Ελέγχων και Δημόσιας Υγείας γενικότερα.	ΝΑΙ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	Ενημέρωση για θέματα Δημόσιας Υγείας σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο όσον αφορά τον υγειονομικό έλεγχο πλοίων.	ΟΧΙ
	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων.	
	Συνεχής ενημέρωση και κατάρτιση σε θέματα υγειονομικού ελέγχου.	
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΔΥΤ.ΑΤΤΙΚΗΣ	Περιβάλλον – Υγειονομική Μηχανική	ΟΧΙ
	Νέες Νομοθετικές Ρυθμίσεις – Ευρωπαϊκή & Εθνική Νομοθεσία για τις επιχειρήσεις Υγειονομικού Ενδιαφέροντος	
	Ποιοτικός Έλεγχος Τροφίμων – Ποτών - Νερών	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ Δ/ΝΣΕΙΣ- ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ		
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	Σεμινάρια ηλεκτρονικής γραμματείας, συστημάτων αρχειοθέτησης	ΝΑΙ
ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ		
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	Σύγχρονες μέθοδοι Εσωτερικών Ελέγχων της Δημόσιας Διοίκησης.	ΟΧΙ
	Εφαρμογή και έλεγχος της Διαχειριστικής Επάρκειας των Υπηρεσιών.	
	Κατανόηση και εκπαίδευση στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών επικοινωνίας και διαχείρισης (ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κ.λ.π.)	
	Δείκτες μέτρησης παραγωγικότητας και αποδοτικότητας	
ΠΑΛΛΑΪΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΠΑΜ ΠΣΕΑ)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	X	ΟΧΙ

Σύμφωνα με τον εν λόγω πίνακα, ποσοστό **περίπου 77 %** θεωρεί ότι δεν ασκείται συστηματική πολιτική για την επιμόρφωση του προσωπικού της Περιφέρειας.

Για το λόγο αυτό, απαραίτητη κρίνεται η δημιουργία ενός συστήματος διάγνωσης των αναγκών επιμόρφωσης του προσωπικού της Περιφέρειας, μέσω ερωτηματολογίων, ανάλογα με την θέση Εργασίας του υπαλλήλου και τις αρμοδιότητες του κάθε Τμήματος, οδηγώντας με αυτόν τον τρόπο στην αναβάθμιση των προσόντων των υπαλλήλων και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητάς τους, καθώς επίσης και ο σχεδιασμός, η οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης.

Η προώθηση της εφαρμογής των ανωτέρω, είναι εύλογο ότι θα απαιτήσει και την αναβάθμιση των εσωτερικών λειτουργιών της Δ/σης Διοίκησης της Περιφέρειας Αττικής, με τη λειτουργία του Τμήματος Εκπαίδευσης Προσωπικού, με αρμοδιότητες μεταξύ άλλων την κατανομή/ μετακίνηση προσωπικού με βάση την ειδικότητα και τα προσόντα εκάστου, τη διάγνωση των αναγκών προσωπικής βελτίωσης και ανάπτυξης των προσόντων, την παρακολούθηση της ανάπτυξης του προσωπικού με βάση προσωπικά προγράμματα ανάπτυξης, τον σχεδιασμό προδιαγραφών αναγκαίων προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης κλπ.

B.3.2.2. Κρίσιμα ζητήματα

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται συνοπτικά, αφενός μεν τα προβλήματα και οι αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπισθούν αφετέρου δε οι δυνατότητες και οι ευκαιρίες που μπορούν να αξιοποιηθούν προκειμένου η Περιφέρεια να βελτιώσει την οργάνωση και λειτουργία της. Η καταγραφή αυτή οδηγεί στον εντοπισμό των κρίσιμων ζητημάτων τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα την επόμενη περίοδο.

ΘΕΜΑ : ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Υπάρχουν πολύ περιορισμένες δυνατότητες μεταβολής / βελτίωσης των βασικών συστημάτων διοίκησης του προσωπικού , αφού η ΠΑ ακολουθεί τις ισχύουσες διατάξεις του σχετικού θεσμικού πλαισίου - Υπάρχουν σε πολλές Διευθύνσεις παράπονα ότι το προσωπικό δεν είναι επαρκές τόσο ποσοτικά, όσο και ποιοτικά. - Περιορισμός των προσλήψεων στο δημόσιο τομέα - Δεν έχει εισαχθεί η έννοια της Θέσης Εργασίας , με επιπτώσεις στην αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία των Υπηρεσιών. - Υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης του σχεδιασμού και του περιεχομένου του Μητρώου Προσωπικού, πράγμα που θα μπορούσε να οδηγήσει, εκτός των άλλων, στην καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού. - Η κατανομή του υπάρχοντος δυναμικού στις επί μέρους οργανωτικές μονάδες, δεν είναι πάντοτε η βέλτιστη, τόσο ποσοτικά, όσο και ποιοτικά (με βάση την εμπειρία και τα προσόντα). - Κίνδυνος απογοήτευσης άξιων στελεχών που τυχόν θα χρησιμοποιηθούν σε θέσεις που απαιτούν διαφορετικά προσόντα από αυτά που διαθέτουν, πράγμα που θα έχει επίπτωση στην αποτελεσματικότητα / απόδοσή τους και στην αποδυνάμωση των ανθρώπινων πόρων της ΠΑ. - Δεν υπάρχει ένα επίσημο κείμενο (Εγχειρίδιο / Οδηγός) που να περιγράφει τις ισχύουσες εσωτερικές διαδικασίες που αφορούν τις σχέσεις και τις ενέργειες του προσωπικού κατά τη διάρκεια της εργασιακής του ζωής 	<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση του θεσμού των μετατάξεων για την κάλυψη ορισμένων αναγκών στελέχωσης - Στον τροποποιημένο ΟΕΥ προβλέπονται θέσεις τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας - Το θεσμικό πλαίσιο προβλέπει τη σύσταση Ειδικού Συμβουλίου Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.) με νέα διαδικασία με κριτήρια μεταξύ άλλων τις γραπτές εξετάσεις για την κατάληψη όλων των θέσεων ευθύνης, καθώς επίσης και τη σύνδεση της αξιολόγησης των υπαλλήλων με την επίτευξη αντικειμενικών και μετρήσιμων στόχων 	<p align="center">Ανάγκη βελτίωσης των συστημάτων διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού της Π.Α.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Δεν λειτουργεί σήμερα σύστημα διάγνωσης των αναγκών βελτίωσης 	<ul style="list-style-type: none"> - Το Τμήμα Εκπαίδευσης Προσωπικού της Διεύθυνσης 	<p align="center">Ανάγκη συνεχούς</p>

<p>των προσόντων, προώθησης και παρακολούθησης της ανάπτυξής τους, καθώς και προγραμματισμού της υλοποίησης των καταλλήλων προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης.</p> <p>- Υπάρχει ανάγκη οργάνωσης ποικιλίας προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης για την ανάπτυξη των προσόντων του προσωπικού.</p> <p>- Κίνδυνος σταδιακής απαξίωσης της διατιθέμενης τεχνογνωσίας λόγω μη συστηματικής υλοποίησης των κατάλληλων προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης.</p>	<p>Ανθρώπινου Δυναμικού μπορεί να αξιοποιηθεί για τη για την προώθηση της ανάπτυξης του προσωπικού της ΠΑ.</p> <p>-Το Κ.Ε.Κ. της ΠΑ και άλλοι αρμόδιοι φορείς μπορούν να αξιοποιηθούν για τη συνεχιζόμενη κατάρτιση του προσωπικού.</p> <p>- Με το σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΑ, ο οποίος θα αποτελέσει πλέον πάγιο θεσμό για την Αυτοδιοίκηση, δίδεται η ευκαιρία προδιαγραφής και προγραμματισμού ενεργειών που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της ΠΑ.</p>	<p>ανάπτυξης και βελτίωσης των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού της Π.Α.</p>
--	--	---

B.3.3. Εξοπλισμός και συστήματα ΤΠΕ

B.3.3.1. Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ, δρομολογήθηκαν σημαντικές δράσεις Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) για την υποστήριξη των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Μια από τις κρίσιμες παρεμβάσεις (για τις πρώην Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις) ήταν το σύνολο των έργων που ομαδοποιήθηκαν υπό τον τίτλο: Ολοκληρωμένα Πληροφορικά Συστήματα Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (ΟΠΣΝΑ). Τα έργα αυτά είχαν ως δικαιούχο την Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε. (ΚτΠ Α.Ε.).

Σκοπός των ΟΠΣΝΑ ήταν η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού περιβάλλοντος μεταξύ των υπηρεσιών των Ν.Α. και των αρμόδιων Υπουργείων, καθώς και η ηλεκτρονική διασύνδεση και συνεργασία των Ν.Α. με το σύνολο των Υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης για την επέκταση και αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Τα ΟΠΣΝΑ οργανώθηκαν με βάση τις παρακάτω κύριες κατηγορίες:

1. **Εξοπλισμός**

[Προμήθεια και εγκατάσταση βασικού Εξοπλισμού και Υποδομών στις Ν.Α.](#)

2. **Δίκτυο ΣΥΖΕΥΞΙΣ**

[Υλοποίηση Δικτύου παροχής Τηλεπικοινωνιακών και Τηλεματικών υπηρεσιών.](#)

3. **Back – Office**

[Ανάπτυξη και εφαρμογή Ολοκληρωμένων Πληροφοριακών Συστημάτων για τις Υποστηρικτικές Λειτουργίες των Ν.Α.](#)

- Πρωτοκόλλου και Διαχείρισης Εγγράφων
- Οικονομικής και Λογιστικής Διαχείρισης
- Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού
- Διαχείρισης Τεχνικών Έργων
- Έρευνας, Τεκμηρίωσης, Σχεδιασμού και Προγραμματισμού Έργου και Δράσεων.

Στο έργο περιλαμβάνεται επίσης και η ανάπτυξη Πληροφοριακού Συστήματος Διοικητικής Πληροφόρησης για την κάλυψη αναγκών διοικητικής πληροφόρησης και βελτιστοποίηση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

4. Κάθετες Δράσεις:

Οι κάθετες δράσεις των ΟΠΣΝΑ περιλαμβάνουν έργα για την οργάνωση και την ηλεκτρονική διαχείριση διαδικασιών και αντικειμένων όλων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της χώρας και οργανώνονται με βάση συγκεκριμένες Λειτουργικές Περιοχές:

- Πολεοδομία
- Υγεία & Κοινωνική Πρόνοια
- Εμπόριο & Ανώνυμες Εταιρείες
- Μεταφορές & Επικοινωνίες
- Βιομηχανία & Ορυκτός Πλούτος
- Αγροτική Ανάπτυξη

Στην Περιφέρεια Αττικής όσον αφορά τον εξοπλισμό και τις υποδομές πραγματοποιήθηκαν:

- προμήθεια μεγάλου αριθμού Η/Υ, με αποτέλεσμα το σύνολο σχεδόν των υπαλλήλων γραφείου να διαθέτουν Η/Υ
- δημιουργία δικτυακών υποδομών (τοπικά δίκτυα, αξιοποίηση του σύζευξης),

ενώ σε κάθε υπηρεσία αναπτύχθηκαν εγκαταστάθηκαν και τέθηκαν σε παραγωγική λειτουργία πληροφορικά συστήματα που καλύπτουν το σύνολο σχεδόν των αντικειμένων των υπηρεσιών της Περιφέρειας.

Ωστόσο, λόγω παραλείψεων και δυσλειτουργιών στη εφαρμογή των ΟΠΣΝΑ, η Περιφέρεια Αττικής καλείται σήμερα να αντιμετωπίσει προβλήματα και να καλύψει ανάγκες τόσο σε εξοπλισμό και δικτυακές υποδομές όσο και στην εφαρμογή και παραγωγική λειτουργία συστημάτων πληροφορικής.

B.3.3.1.1. Εξοπλισμός – δικτυακές υποδομές

Με βάση τις απαντήσεις των Διευθύνσεων στα ερωτηματολόγια που αφορούν στη σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Αττικής, οι απαιτήσεις εξοπλισμού - υποδομών προκειμένου οι Υπηρεσίες της Περιφέρειας να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα τους, συνοψίζονται ως εξής:

1. Προμήθεια πρόσθετου εξοπλισμού.
2. Αναβάθμιση ή αντικατάσταση μέρους του υπάρχοντος εξοπλισμού (υπολογιστές - περιφερειακά, αναβάθμιση εγκατεστημένων λειτουργικών συστημάτων και εφαρμογών λογισμικού windows - office), καθώς λόγω παλαιότητας ή ασυμβατότητας των εκδόσεων λογισμικού, εμφανίζονται προβλήματα στη λειτουργία τους.
3. Πρόσβαση όλων των Υπηρεσιών στο δίκτυο ΣΥΖΕΥΞΙΣ - αύξηση της ταχύτητας πρόσβασης στο διαδίκτυο (band width) και αντιμετώπισης προβλημάτων που παρατηρούνται στις τηλεφωνικές γραμμές μέσω ΣΥΖΕΥΞΙΣ.
4. Υποστήριξη μηχανοργάνωσης (συντήρηση - επισκευή εξοπλισμού, ασφάλεια - προστασία από ιούς και κακόβουλο λογισμικό, υποστήριξη δικτύων).

Ειδικότερα η Δ/ση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, στις αρμοδιότητες της οποίας ανάγεται η ανάπτυξη και βελτίωση των υποδομών πληροφορικής της Περιφέρειας, επισημαίνει:

- Απαιτείται συμβόλαιο συντήρησης για μεγάλο μέρος του ηλεκτρονικού εξοπλισμού που ανήκει στην περιφέρεια Αττικής. Επίσης ο υπάρχων εξοπλισμός προέρχεται από διαφορετικές συμβάσεις - προμηθευτές, με διαφορετικές εγγυήσεις και συμβόλαια συντήρησης.
- Απαιτείται κατάλληλος εξοπλισμός και λογισμικό για τις λειτουργίες υποστήριξης των υποδομών: εντοπισμό των βλαβών του εξοπλισμού και επιδιόρθωσή τους, τήρηση αντιγράφων ασφαλείας, διαχείριση των υφιστάμενων συστημάτων με σκοπό την παρακολούθηση, καταγραφή της λειτουργίας και συντήρησης τους (τακτικοί έκτακτοι έλεγχοι).
- Υπάρχει άμεση ανάγκη αναβάθμισης των γραμμών του σύζευξης καθώς παρατηρούνται σοβαρά προβλήματα συνδεσιμότητας των χρηστών των ΟΠΣΝΑ που λειτουργούν στις υπηρεσίες της περιφέρειας.
- Απαιτείται αναβάθμιση της λειτουργίας και επέκτασης του server room (Συγγρού 80-88). Βραχυπρόθεσμα είναι άμεση ανάγκη για την υπογραφή συμβάσεων υποστήριξης - συντήρησης του εξοπλισμού του, αναβάθμιση του κλιματισμού, ολοκλήρωση των εργασιών πυρόσβεσης και ηλεκτρολογικών.

Η Δ/ση φιλοξενεί σε δικό της χώρο τον απαραίτητο εξοπλισμό για την ομαλή λειτουργία ηλεκτρονικών υπηρεσιών του φορέα, όπως για παράδειγμα Ηλεκτρονικό Πρωτόκολλο, Οικονομική Διαχείριση κ.λπ. Είναι αναγκαία η δημιουργία disaster site, ώστε σε περίπτωση που διαταχθεί εκκένωση του κτιρίου για οποιοδήποτε λόγο, π.χ. φυσική καταστροφή, ταραχές κ.λπ., να είναι δυνατή η μεταφορά μέρους του εξοπλισμού με σκοπό την συνέχιση της λειτουργίας των εφαρμογών.

Η ανάγκη αύξησης της ταχύτητας πρόσβασης στο διαδίκτυο (band width) επισημαίνεται και από τον εντεταλμένο σύμβουλο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Διαφάνειας της Περιφέρειας Αττικής κ. Ν. Ανδρουλακάκη, ο οποίος σε αποτίμηση των προβλημάτων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης της Περιφέρειας, σημειώνει ότι οι ταχύτητες διαδικτύου είναι απαγορευτικές και οι εφαρμογές που συνενώθηκαν σε επίπεδο Περιφέρειας έχουν φτάσει στα όριά τους.

B.3.3.1.2. Συστήματα ΤΠΕ

Τα πληροφορικά συστήματα που υλοποιήθηκαν βελτίωσαν κατά πολύ την αποδοτική λειτουργία των υπηρεσιών, χωρίς όμως να αξιοποιηθούν πλήρως, καθώς δεν τέθηκαν σε παραγωγική λειτουργία όλα τα υποσυστήματα των εφαρμογών που ανατήχθηκαν και ιδιαίτερα τα συστήματα εκείνα που αφορούν τις διαδικτυακές πύλες (Portal) για ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς πολίτες και υπηρεσίες.

Ο εντεταλμένος σύμβουλος Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Διαφάνειας της Περιφέρειας Αττικής κ. Ν. Ανδρουλακάκης επισημαίνει ενδεικτικά ότι δημιουργήθηκαν:

- ξεχωριστές διαδικτυακές πύλες για κάθε δράση, με αποτέλεσμα να προκαλείται σύγχυση τόσο στο προσωπικό της Περιφέρειας όσο και στους πολίτες
- πολλές εφαρμογές ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου από ξεχωριστό κατασκευαστή και διαφορετική λειτουργικότητα. Ακόμη, τα έργα ενοποίησης των κάθετων δράσεων δεν οδήγησαν στη δημιουργία εφαρμογής ενιαίου ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου, αλλά στην ενοποίηση των πρωτοκόλλων των πρώην Νομαρχιών σε κάθε δράση ξεχωριστά
- διαφορετικά προγράμματα μισθοδοσίας, οικονομικής διαχείρισης και διαχείρισης έργων.

Επίσης επισημαίνει ότι:

- δεν υπάρχει πρόσβαση στα αρχεία σε επίπεδο Περιφέρειας αλλά κάθε περιφερειακή ενότητα έχει πρόσβαση στα δικά της στοιχεία
- δεν λειτουργούν τα προβλεπόμενα συστήματα πληροφόρησης της Διοίκησης (MIS), ούτε αναπτύχθηκε κεντρικό σύστημα πληροφόρησης της Διοίκησης, καθώς και την απουσία διαλειτουργικότητας των εφαρμογών που αναπτύχθηκαν.

Οι απαιτήσεις εξοπλισμού - υποδομών των Δ/νσεων της Περιφέρειας σε συστήματα ΤΠΕ, προκειμένου οι Υπηρεσίες της Περιφέρειας να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα τους, συνοψίζονται ως εξής:

1. Δημιουργία Ενιαίου Ηλεκτρονικού Πρωτοκόλλου της Περιφέρειας.
2. Εφαρμογή της ηλεκτρονικής υπογραφής

3. Αναβάθμιση των εφαρμογών ΟΠΣΝΑ
 - βελτίωση της λειτουργίας τους (παρατηρούνται π.χ. καθυστερήσεις, δυσχέρειες στην καταχώρηση και στην επεξεργασία δεδομένων)
 - άμεση προσαρμογή τους στις απαιτήσεις του καινούριου Οργανισμού της Περιφέρειας (π.χ. προσθήκη νέων αρμοδιοτήτων, αφαίρεση παλιών)
 - εξασφάλιση διαλειτουργικότητας μεταξύ των εφαρμογών ΟΠΣΝΑ και των υφιστάμενων συστημάτων της Περιφέρειας Αττικής
 - διασύνδεση των εφαρμογών ΟΠΣΝΑ με τα συστήματα των συνεργαζόμενων φορέων Διοίκησης
4. Προμήθεια εξειδικευμένου λογισμικού διοίκησης έργων.
5. Ψηφιοποίηση αρχείων συγκεκριμένων υπηρεσιών σύμφωνα με τις ανάγκες που εκφράζονται από τις Δ/νσεις (π.χ. ψηφιοποίηση των αποσπασμάτων χαρτών, διανομών και αρχείου όλων των τμημάτων τοπογραφίας, εποικισμού και αναδασμού των περιφερειακών ενοτήτων) - μηχανογράφηση όλων των κρίσιμων λειτουργιών/διαδικασιών των Υπηρεσιών.
6. Προώθηση και εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Οι ευκαιρίες και δυνατότητες που επισημαίνονται αφορούν:

- στη θέσπιση του νόμου για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ο οποίος και παρουσιάζεται συνοπτικά στη συνέχεια,
- στα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ στο επίπεδο του μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου σχεδιασμού.
- στους πόρους που ήδη διατίθενται για Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες από τον Τακτικό Προϋπολογισμό σε όλους φορείς του δημοσίου.

Για την προώθηση και εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το θεσμικό πλαίσιο και ιδιαίτερα οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή του νόμου για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Ο νόμος αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου θα οργανωθεί και θα απλοποιηθεί η σχέση της δημόσιας διοίκησης με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις χρησιμοποιώντας τις Νέες Τεχνολογίες και την Πληροφορική.

Οι βασικοί στόχοι της εφαρμογής του Νόμου είναι:

- Η εξυπηρέτηση του πολίτη και της επιχείρησης μέσα από τη χρήση ηλεκτρονικών υπηρεσιών και με την καθιέρωση της ηλεκτρονικής συναλλαγής σε κάθε δημόσιο φορέα.

- Η πλήρης αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών προκειμένου να περιοριστεί δραστικά η γραφειοκρατία.
- Η απλούστευση των διαδικασιών που θα επιφέρει δραστική μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων που υφίστανται πολίτες και επιχειρήσεις κατά τις συναλλαγές τους με φορείς του δημόσιου τομέα.
- Η μείωση εμφάνισης φαινομένων διαφθοράς και η εδραίωση σχέσης εμπιστοσύνης ανάμεσα σε πολίτες, επιχειρήσεις και φορείς του δημόσιου τομέα.
- Η Δημιουργία προϋποθέσεων Ανάπτυξης.
- Η Βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων με ταυτόχρονη αύξηση της αποδοτικότητάς τους και η επίτευξη του τρίπτυχου ευελιξία, ταχύτητα, ποιότητα με ασφάλεια στην εσωτερική επικοινωνία και λειτουργία των φορέων.

Τι αλλάζει για τους Πολίτες και τις Επιχειρήσεις

- Ηλεκτρονικές Συναλλαγές, ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων και δικαιολογητικών.
- Ηλεκτρονική Επικοινωνία με τους φορείς του Δημοσίου.
- Ηλεκτρονικό Πρωτόκολλο στο οποίο ο πολίτης θα μπορεί να παρακολουθεί την πορεία της υποθέσεως που τον αφορά και μέσω του διαδικτύου.
- Πλαίσιο για τις Ηλεκτρονικές Πληρωμές.
- Πρόσβαση σε χρήσιμη και οργανωμένη πληροφορία μέσω των δικτυακών τόπων.
- Θεσμοθετείται η δυνατότητα ηλεκτρονικής εγγραφής για πρόσβαση σε υπηρεσίες που παρέχονται από φορείς του δημόσιου τομέα.
- Προβλέπεται η νομική και αποδεικτική ισχύς ηλεκτρονικών εγγράφων.
- Ελεύθερη Διάθεση Δημόσιων Δεδομένων.
- Θεσμοθετείται η διαρκής συμμετοχή στη βελτίωση λειτουργιών και υπηρεσιών.

Τι αλλάζει για τους Φορείς του Δημοσίου

- Θεσμικό πλαίσιο να παρέχουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες
- Θεσμοθετημένη δυνατότητα διακίνησης ηλεκτρονικών εγγράφων.
- Οι δικτυακοί τόποι όλων των φορέων του δημοσίου τομέα είναι πλέον οργανικό τμήμα της δομής του φορέα που ενημερώνεται καθημερινά.
- Διατηρούν μητρώα στα οποία καταγράφουν το σύνολο των υποδομών τους, έχουν τη δυνατότητα να συνεργαστούν με άλλους φορείς για την από κοινού παροχή υπηρεσιών.
- Διατηρούν ηλεκτρονικά αρχεία.
- Λαμβάνουν μέτρα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Λειτουργούν καινοτόμες υπηρεσίες (π.χ. πρωτόκολλο στο οποίο οι πολίτες θα βλέπουν την πορεία της αιτήσεως – υποθέσεώς τους)
- Είναι συμμετοχοί στο συνολικό σχεδιασμό αξιοποιώντας την εμπειρία τους.

- Υποστηρίζονται με χρηματοδοτικά εργαλεία για την άμεση απλούστευση των διαδικασιών τους και ανάπτυξη ασφαλών G2G υπηρεσιών, στην υπηρεσία του πολίτη, αναιρώντας την απαίτηση για παραγωγή έντυπου «πιστοποιητικού».

Άξονες παρεμβάσεων και αποτελέσματα εφαρμογής

- Δικαιώματα φυσικών και νομικών προσώπων για ηλεκτρονικές συναλλαγές
- Δικτυακοί τόποι φορέων της δημόσιας διοίκησης, διάθεση δημόσιας πληροφορίας και ανοιχτά δημόσια δεδομένα
- Ηλεκτρονικά έγγραφα, αντίγραφα και αρχεία
- Ηλεκτρονικό πρωτόκολλο
- Ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ φορέων της δημόσιας διοίκησης, φυσικών και νομικών προσώπων
- Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, δηλώσεων και δικαιολογητικών
- Ηλεκτρονικές πληρωμές
- Νέες οργανωτικές δομές
- Κοινή χρήση υποδομών, υπηρεσιών ΤΠΕ και δεδομένων
- Δίκτυο Δημόσιου Τομέα

Δράσεις άμεσης προτεραιότητας

- Αναδιοργάνωση της διαδικτυακής παρουσίας των Φορέων
- Διαμόρφωση Πλαισίου για τις Ηλεκτρονικές Πληρωμές
- Δημιουργία κεντρικής πλατφόρμας ανοικτών δεδομένων
- Ηλεκτρονικό Έγγραφο του Δημοσίου
- Δημιουργία εφαρμογής πρωτοκόλλου μια φορά για όλους τους Φορείς
- Δράση του Συμμετοχικού ανασχεδιασμού των Υπηρεσιών της Διοίκησης
- Πρώτη Φάση απόδοσης Ψηφιακής Υπογραφής σε στελέχη της Δημόσιας διοίκησης που εκδίδουν αποφάσεις
- Εκπαίδευση κρίσιμου αριθμού στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης
- Συνάθροιση της ζήτησης των Τηλεπικοινωνιακών Αναγκών και αναγκών σε πληροφοριακά Συστήματα και Υποδομές
- Ενιαίο σημείο επικοινωνίας με τον πολίτη (contact.gov)

Για την άμεση εφαρμογή του νόμου για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και την ταχύτερη ανάδειξη των ωφελειών του, έχει ήδη καταρτιστεί οδικός χάρτης εφαρμογής του. Κατά την εφαρμογή του νόμου θα αξιοποιηθούν οι μελέτες και έρευνες που έχουν γίνει στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και ο υφιστάμενος εξοπλισμός και λογισμικό.

Ο οδικός χάρτης εφαρμογής του νόμου προδιαγράφει:

- τις ενέργειες που θα πρέπει να ακολουθήσουν

- το ανθρώπινο δίκτυο που θα υποστηρίξει την εφαρμογή του νόμου σε κάθε μονάδα της δημόσιας διοίκησης
- τις τεχνολογικές υποδομές που θα αξιοποιηθούν
- τις φάσεις σχεδιασμού και τα χρονοδιαγράμματα, τη στρατηγική υλοποίησης
- το οργανωτικό σχήμα και τα εργαλεία παρακολούθησης
- τη σχέση με τις δράσεις προτεραιότητας σε θέματα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- την αναφορά στους επιχειρησιακούς βραχίονες υλοποίησης (ΚΤΠ ΑΕ, ΗΔΙΚΑ ΑΕ, ΕΔΕΤ ΑΕ κ.α.)
- την αξιοποίηση των έργων που υλοποιήθηκαν στο Γ ΚΠΣ σε συνδυασμό με τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ στο πλαίσιο κοινής στρατηγικής.

Προετοιμασία εφαρμογής του Νόμου στην Περιφέρεια Αττικής

Η Περιφέρεια Αττικής θα πρέπει να καταρτίσει σχέδιο εφαρμογής του νόμου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και να προδιαγράψει τις δράσεις εκείνες που η υλοποίησή τους θα έχει σημαντικά αποτελέσματα και θα συμβάλει στην βελτίωση της ικανότητας των υπηρεσιών να παρέχουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες.

Στην κατεύθυνση αυτή ο οδικός χάρτης εφαρμογής θα συμβάλει :

- στον προγραμματισμό τόσο των άμεσων, όσο των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δράσεων - έργων
- στην αξιοποίηση των υφιστάμενων Πληροφορικών Συστημάτων (όσα δεν αξιοποιούνται προαγωγικά θα επεκταθούν για να παρέχουν χρήσιμες υπηρεσίες στο πλαίσιο της εφαρμογής του Νόμου) μαζί με τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητάς τους
- στο σχεδιασμό και ανάπτυξη Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών μαζί με την απλούστευση διαδικασιών, αξιοποιώντας τα υφιστάμενα Πληροφορικά Συστήματα
- στην αξιοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων ΕΣΠΑ (Ψηφιακής Σύγκλισης, Διοικητικής Μεταρρύθμισης) κλπ

Στο σχεδιασμό και ανάπτυξη Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών θα πρέπει να αξιοποιηθεί η πρόταση του εντεταλμένου συμβούλου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Διαφάνειας κ. Ν. Ανδρουλακάκη «Προτεινόμενα έργα Περιφέρειας Αττικής για την Ψηφιακή Σύγκλιση», η οποία αναφέρεται στην εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και προώθηση της «ψηφιακής σύγκλισης» στην Περιφέρεια Αττικής.

Η πρόταση περιλαμβάνει δέκα (10) έργα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτών, τη μείωση της γραφειοκρατίας, τη διαφάνεια στις συναλλαγές και την πάταξη της διαφθοράς, αλλά και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της Περιφέρειας Αττικής.

1. **Δικτυακή πύλη εξυπηρέτησης πολιτών** με στόχο τη μείωση της γραφειοκρατίας, τη διαφάνεια στις συναλλαγές και τη βελτίωση ποιότητας ζωής
2. **Κέντρο υποστήριξης πολιτών** με στόχο την υποστήριξη των πολιτών και τη βελτίωση ποιότητας ζωής
3. **Αυτοματοποιημένο σύστημα ελέγχων** με στόχο τη βελτίωση των ελέγχων και τη διαφάνεια στις συναλλαγές
4. **Ηλεκτρονικές προμήθειες** με στόχο τη διαφάνεια στις συναλλαγές
5. **Κόμβος Τηλεκπαίδευσης Περιφέρειας Αττικής** με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής
6. **Πλατφόρμα τουρισμού** με στόχο την τόνωση του τουρισμού και την προβολή Περιφέρειας (εξειδικεύονται προτάσεις για σχετικές παρεμβάσεις στην ανάλυση του Τομέα)
7. **Ενοποίηση εφαρμογών πρωτοκόλλου Περιφέρειας Αττικής** με στόχο την εφαρμογή ηλεκτρονικής υπογραφής και τη βελτίωση ποιότητας ζωής
8. **Διαδικτυακή πύλη γεωχωρικών δεδομένων στην Περιφέρεια Αττικής** με στόχο τη συμβολή στην ΕΥΓΕΠ, τη δημιουργία νέων προϊόντων και εφαρμογών και την βελτίωση ποιότητας ζωής.
9. **Ηλεκτρονική πρόσβαση στα αρχεία της Περιφέρειας** με στόχο τη διαφάνεια στις συναλλαγές και τη βελτίωση ποιότητας ζωής
10. **DATA CENTER** με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας, υπολογιστικών και ανθρωπίνων πόρων και πρόσβαση στις υπηρεσίες από παντού

Από τα παραπάνω προτεινόμενα έργα το έργο **Ενοποίηση εφαρμογών πρωτοκόλλου Περιφέρειας Αττικής** θεωρείται πολύ υψηλής προτεραιότητας τόσο για την εύρυθμη λειτουργία των Υπηρεσιών της Περιφέρειας, όσο και για την εφαρμογή του νόμου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, καθώς με το νόμο ενισχύονται οι ρυθμίσεις σχετικά με το ηλεκτρονικό πρωτόκολλο και αποκτούν υποχρεωτικότητα εφαρμογής προς την αυτοματοποιημένη έκδοση μοναδικού αριθμού πρωτοκόλλου. Προβλέπεται η δυνατότητα των πολιτών ή των ΝΠΙΔ να ενημερώνονται ηλεκτρονικά τόσο για την πρωτοκόλληση όσο και ιδίως για την πορεία της υπόθεσης που τους αφορά. Στόχος είναι η ταχύτητα, η αυτοματοποίηση διεκπεραίωσης, η διαφάνεια και η καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

Ενέργειες προετοιμασίας για την εφαρμογή του Νόμου

- Σύσταση ΟΔΕ
 - Οι ΟΔΕ, αξιοποιώντας τον οδικό χάρτη
 - Υλοποιούν τις προτεινόμενες ενέργειες Προετοιμασίας
 - Αξιοποιούν υφιστάμενες υποδομές

- Διαμορφώνουν και υλοποιούν το σχέδιο του κάθε φορέα για την απλοποίηση και ηλεκτρονικοποίηση των Υπηρεσιών που παρέχει
- Αξιοποίηση Υφιστάμενων Συστημάτων
 - Πληροφορικά συστήματα που μπορούν να αξιοποιηθούν
 - Δεδομένα των Πληροφορικών συστημάτων
- Υπηρεσίες
 - Σημαντικές υπηρεσίες για Πολίτες και Επιχειρήσεις
 - Υπηρεσίες που θα ηλεκτρονικοποιηθούν
 - Απλούστευση διαδικασιών
 - Πλάνο Βελτίωσης του διαδικτυακού τύπου σε επίπεδο λειτουργικό και περιεχομένου

B.3.3.2. Κρίσιμα ζητήματα

Η αξιοποίηση των συστημάτων ΤΠΕ είναι ιδιαίτερης σημασίας για την υποστήριξη της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας της Περιφέρειας Αττικής και αποβλέπει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των υπηρεσιών της κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων και συναλλαγών τους.

Τα κρίσιμα ζητήματα που προέκυψαν από την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης αναλύονται ως εξής:

1. Αναβάθμιση του εξοπλισμού και των υποδομών πληροφορικής της Περιφέρειας
 - αναβάθμιση και ανανέωση του υφιστάμενου εξοπλισμού, προσθήκη νέου
 - αναβάθμιση τοπικών δικτύων και δικτύου σύζευξης
 - υπογραφή συμβάσεων συντήρησης του εξοπλισμού και των υποδομών
2. Αναβάθμιση και επέκταση των εφαρμογών ΟΠΣΝΑ
 - ψηφιοποίηση δεδομένων - δημιουργία ηλεκτρονικών αρχείων
 - αξιοποίηση υφιστάμενων συστημάτων - εξασφάλιση διαλειτουργικότητας με ΟΠΣΝΑ
 - υλοποίηση ενιαίου ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου
 - αναβάθμιση και επέκταση των εφαρμογών ΟΠΣΝΑ ώστε να καλύπτουν όλες τις λειτουργικές περιοχές της Περιφέρειας

- διασύνδεση των εφαρμογών ΟΠΣΝΑ με τα συστήματα των συνεργαζόμενων φορέων Διοίκησης
 - υλοποίηση Κεντρικού Συστήματος Πληροφόρησης της Διοίκησης (MIS)
3. Προώθηση και εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- κατάρτιση σχεδίου προώθησης και εφαρμογής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην Περιφέρεια Αττικής
 - σχεδιασμός και ανάπτυξη Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών

B.3.4. Τα οικονομικά της Περιφέρειας

B 3.4.1. Εισαγωγικές σημειώσεις

Η οικονομική διοίκηση και λειτουργία των Περιφερειών ολοκληρώνεται σε τέσσερα διαδοχικά στάδια, με βάση τις ρυθμίσεις του Ν. 3852/2010:

Το πρώτο στάδιο αφορά στη συγκρότηση των Οργάνων και κυρίως την εκλογή της Οικονομικής Επιτροπής.

Το δεύτερο στάδιο αναφέρεται στην απογραφή των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων, καθώς και των διαθέσιμων χρηματικών μέσων των Περιφερειών και ολοκληρώθηκε στις 28/02/2011 (απόφαση 50/2011 Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής).

Το τρίτο στάδιο αφορά στην κατάρτιση του προϋπολογισμού (οικονομική ενοποίηση και ετήσιος προγραμματισμός) και ολοκληρώθηκε στις 31/03/2011 (απόφαση 52/2011 Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής).

Το τέταρτο στάδιο αναφέρεται στην κατάρτιση του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο στη συνέχεια εξειδικεύεται σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της Περιφέρειας. Ο ετήσιος προϋπολογισμός καλύπτει τις δράσεις που προβλέπονται στο αντίστοιχο ετήσιο πρόγραμμα δράσης.

Μέσα στο 2011 επίσης θα εκδοθούν:

- Το Π.Δ. για την εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος γενικής και αναλυτικής

λογιστικής - κοστολόγησης⁵⁵.

- Το Π.Δ. για την οικονομική διοίκηση και το λογιστικό των Περιφερειών⁵⁶.
- Η Υπουργική Απόφαση για τον τύπο του προϋπολογισμού τους.

Οι παραπάνω κανονιστικές πράξεις θα ισχύσουν από την 1/1/2012, οπότε το 2011 αποτελεί περίοδο προσαρμογής για τις Περιφέρειες⁵⁷.

Συνεπώς μέσα στο 2011 αφενός μεν υλοποιούνται τα τέσσερα στάδια που αφορούν την οικονομική διοίκηση και λειτουργία των Περιφερειών, αφετέρου δε θα ξεκινήσει η προετοιμασία για την έκδοση και εφαρμογή των Π.Δ. και της Υ.Α.

Τέλος, αυτή τη χρονιά ολοκληρώθηκε το πρώτο στάδιο μεταφοράς αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση προς την Περιφέρεια και από τις Περιφέρειες στους Δήμους. Η επόμενη μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων από τις Περιφέρειες στους Δήμους προβλέπεται να ολοκληρωθεί την 01/01/2013.

Με βάση τα παραπάνω, είναι σαφές ότι οι αρμοδιότητες, η οργανωτική δομή και οι οικονομικές λειτουργίες των Περιφερειών θα αποκρυσταλλωθούν, αφού περάσει η διετία 2011 και 2012.

B.3.4.1.1. Ο πρώτος προϋπολογισμός των Αιρετών Περιφερειών

Με την Κ.Υ.Α. 3907/11 «Κατάρτιση και υποβολή προϋπολογισμού των περιφερειών, οικονομικού έτους 2011» καθορίστηκαν ο τύπος του προϋπολογισμού των Περιφερειών και οι διαδικασίες κατάρτισης, υποβολής και ελέγχου, με βάση τις ρυθμίσεις του ν.3852/10 και του Π.Δ. 30/1996 (Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης).

Ο προϋπολογισμός συντάσσεται κατά φορέα - υποφορέα και Κ.Α.Ε (κωδικοί αριθμοί εσόδων/εξόδων). Ως προς τα έσοδα η ανάλυση των κονδυλίων ακολουθεί τον κώδικα κατάταξης εσόδων Ν.Π.Δ.Δ. (εγκύκλιος ΥΠ.ΟΙΚ. 2/47285/0094/2.8.01). Ως προς τα έξοδα

⁵⁵ Στο άρθρο 43, παράγραφος 2 του ν. 3979/2011 (ΦΕΚ 138 Α') προβλέφθηκε ότι «Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης των Περιφερειών.» Συνεπώς η Περιφέρεια Αττικής είναι υποχρεωμένη να εφαρμόσει το διπλογραφικό σύστημα από το 2012 με βάση τις εγκυκλίους που θα εκδοθούν από το ΥΠ.ΕΣ.

⁵⁶ Θα ρυθμιστούν όλα τα θέματα που αφορούν στη βεβαίωση εσόδων, στην ανάληψη υποχρεώσεων, στην έκδοση χρηματικών ενταλμάτων, στην ευθύνη και στον καταλογισμό σε βάρος των προσώπων που τα εκδίδουν και τα προσυπογράφουν, στη διαδικασία και το περιεχόμενο του ελέγχου των χρηματικών ενταλμάτων, στη χρηματική διαχείριση της ταμειακής υπηρεσίας, στη λογοδοσία των υπαλλήλων που ασκούν καθήκοντα ταμίας, στα βιβλία που πρέπει να τηρούν οι ταμειακές υπηρεσίες και γενικά ότι αφορά την οικονομική διαχείριση των Περιφερειών.

⁵⁷ Βλέπε επίσης το άρθρο 22 του Ν. 3965/2011 «Η μισθοδοσία του μόνιμου και με σχέση εργασίας Ι.Δ.Α.Χ. προσωπικού, που υπηρετούσε στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις την 31.12.10 και από 1.1.11 κατέστη αυτοδίκαια προσωπικό των περιφερειών ή μετατάχθηκε σε δήμο, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3852/10 και ανεξαρτήτως δημοσιεύσεως ή μη των σχετικών διαπιστωτικών πράξεων κατάταξης ή μετατάξής του, καταβάλλεται έως και το Δεκέμβριο του 2011 από τον κρατικό προϋπολογισμό και ειδικότερα σε βάρος των οικείων ΚΑΕ του Ε.Φ. 07-120 του προϋπολογισμού εξόδων του ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. με την ίδια έως την 31.12.10 διαδικασία.

Με έναρξη τον Ιούνιο του 2011 γίνεται σταδιακή τακτοποίηση των πληρωμών αυτών με μεταφορά στον ανωτέρω Ε.Φ. και στους σχετικούς ΚΑΕ αντίστοιχων κατά περίπτωση ποσών από τους πόρους των άρθρων 259 και 260 του προαναφερθέντος νόμου.

ακολουθείται ο **κώδικας κατάταξης εξόδων του κρατικού προϋπολογισμού** (εγκύκλιος ΥΠ.ΟΙΚ. 2/50418/0020/17.9.02), εκτός από ορισμένες κατηγορίες και υποκατηγορίες εξόδων που λόγω της φύσης τους εγγράφονται σε κωδικούς αριθμούς του πρώτου κώδικα.

Όλα τα κονδύλια εσόδων και εξόδων αθροίζονται σε υποσύνολα κατά κατηγορίες (ανά χιλιάδα π.χ. 0000) και υποκατηγορίες (ανά εκατοντάδα π.χ. 0700) κάθε κωδικού. Ο προϋπολογισμός αναπτύσσεται και στα δύο σκέλη του σε πέντε (5) στήλες, όπου αναγράφονται:

- στην 1η ο κωδικός αριθμός (Κ.Α.Ε.) και στην 2η η ονομασία του,
- στην 3η οι προβλέψεις για το 2011 και στην 4η οι διαμορφωθείσες πιστώσεις των εσόδων και εξόδων κατά το 2010 (αρχικός προϋπολογισμός ± τροποποιήσεις),
- στην 5η τα απολογιστικά στοιχεία εσόδων και εξόδων του 2009.

Οι **κοινοί στόχοι κατάρτισης** των προϋπολογισμών των Περιφερειών το 2011, σε γενικές γραμμές είναι:

1. Η οικονομική ενοποίηση των πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (Ν.Α., Ε.Ν.Α., Ν.Δ.) που απαρτίζουν πλέον το νέο δευτεροβάθμιο ΟΤΑ (Περιφέρεια).
2. Η ενεργοποίηση της διαχειριστικής αυτοτέλειας των Περιφερειακών Ενοτήτων με την κατάρτιση δικού τους προϋπολογισμού.
3. Η συγκράτηση των λειτουργικών δαπανών στα επίπεδα του 2010, με βάση τις οδηγίες του ΥΠ.ΟΙΚ. και ο περιορισμός των προσλήψεων (αναλογία 5 προς 1).
4. Η εξασφάλιση των πιστώσεων για τη χρηματοδότηση όλων των έργων των πρώην Ν.Α. που είναι συνεχιζόμενα ή ολοκληρωμένα αλλά δεν έχουν εξοφληθεί.
5. Η κοστολόγηση και η σταδιακή απένταξη δαπανών για αρμοδιότητες που μεταφέρθηκαν στους Δήμους (π.χ. ενοίκια σχολικών κτιρίων) ή θα μεταφερθούν από 01/07/2011 (π.χ. μεταφορά μαθητών).

Η ενοποίηση των προϋπολογισμών των Ν.Α. στον προϋπολογισμό της Περιφέρειας εξασφαλίζει την λογιστική παρακολούθηση των εσόδων και εξόδων, ενώ η υλοποίηση ενός σημαντικού τμήματος από τις Περιφερειακές Ενότητες, επιτρέπει την αποτελεσματικότερη και ταχύτερη απορρόφησή του.

B.3.4.1.2. Το λογιστικό σύστημα των Περιφερειών

Οι Περιφέρειες είναι υποχρεωμένες να εφαρμόσουν προσωρινά τη νομοθεσία που ρύθμιζε την οικονομική διοίκηση - διαχείριση και το λογιστικό σύστημα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και αποτελείτο από δύο σκέλη:

1. Τον Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Π.Δ. 30/1996) και συγκεκριμένα τα κεφάλαια Η' «Έσοδα, Οικονομική Διοίκηση, Περιουσία» και Θ' «Έργα, Προμήθειες, Απαλλοτριώσεις».
2. Το Νομοθετικό Διάταγμα 496/1974 «Περί λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου», με το οποίο εξειδικεύεται το δημόσιο λογιστικό σε ότι αφορά αυτά τα νομικά πρόσωπα. Το διάταγμα έχει τροποποιηθεί επανειλημμένα με κανονιστικές πράξεις και έχει εξειδικευτεί με προεδρικά διατάγματα που εκδόθηκαν σε εκτέλεσή του.

Πρακτικά η διενέργεια, η παρακολούθηση και ο έλεγχος της οικονομικής διαχείρισης των Ν.Α. ακολουθούσε την ισχύουσα για το δημόσιο λογιστικό νομοθεσία. Τα οικονομικά μεγέθη της διαχείρισης των Ν.Α. καταγραφόντουσαν με την απλογραφική μέθοδο, προϋπολογιστικά στον προϋπολογισμό εσόδων - εξόδων και απολογιστικά στον αντίστοιχο απολογισμό. Οι έννοιες των εσόδων και των εξόδων ταυτιζόντουσαν με τις έννοιες των εισπράξεων και των πληρωμών. Η πρακτική αυτή ακολουθήθηκε υποχρεωτικά από τις Περιφέρειες το 2011.

Παραμένουν όμως τα προβλήματα κατάρτισης και υλοποίησης του προϋπολογισμού που χαρακτήριζαν τις Ν.Α. Ο προϋπολογισμός αποτελεί ένα απλό **λογιστικό εργαλείο απεικόνισης των κονδυλίων κατά κωδικό**, το οποίο εξυπηρετεί κυρίως τις ανάγκες του ελέγχου και δεν λειτουργεί ως **εργαλείο προγραμματισμού, διαφάνειας και αξιολόγησης** των εφαρμοζόμενων πολιτικών κάθε Περιφέρειας.

Το οικονομικό - διαχειριστικό - λογιστικό σύστημα των Ν.Α. δεν τις βοηθούσε να ανταποκριθούν στις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες που καλούνταν να ικανοποιήσουν. Δεν λειτουργούσε ως εργαλείο για την άσκηση διοίκησης, προγραμματισμού και παρακολούθησης των δραστηριοτήτων τους, αλλά είχε σχεδιαστεί ως ένα σύστημα ταμειακής διαχείρισης, που κάλυπτε τα τυπικά της νομοθεσίας του δημόσιου λογιστικού.

Η κατάρτιση του προϋπολογισμού δεν επέτρεπε την απεικόνιση της πραγματικής οικονομικής τους κατάστασης, αφού δεν διέθετε τις δυνατότητες μιας ολοκληρωμένης και αξιόπιστης λογιστικής παρακολούθησης. Η παρακολούθησή του τις περισσότερες φορές γινότανε μόνο για να διαπιστώνεται η υπέρβαση ή όχι, κάποιων κονδυλίων.

Οι πολλαπλοί έλεγχοι κατά την κατάρτιση και υλοποίηση του προϋπολογισμού τους (Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου) αφορούσαν αποκλειστικά τη νομιμότητα των δαπανών και την τήρηση των περιορισμών που έθεταν τα κεντρικά όργανα.

Η οικονομική τους αυτοτέλεια ήταν περιορισμένη, πρώτον γιατί υποβαλλόντουσαν στον δημοσιονομικό έλεγχο του Υπουργείου Οικονομικών (Υ.Δ.Ε.)⁵⁸, δεύτερον στα ελάχιστα ίδια έσοδά τους και τρίτον στους λογιστικούς και διαχειριστικούς περιορισμούς που συνεπαγότανε η δομή του προϋπολογισμού τους κατά φορέα και ΚΑΕ (κωδικοί αριθμοί εσόδων / εξόδων).

Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής, ήταν:

- Να είναι ασαφής η εικόνα της οικονομικής διαχείρισης και να μην υπάρχουν κίνητρα αποτελεσματικότητας / αποδοτικότητας / εξοικονόμησης πόρων
- Να μην υπάρχουν αξιόπιστα στοιχεία που να συνθέτουν την εικόνα της οικονομικής διοίκησης των Ν.Α.
- Να είναι δυσχερής η άντληση συμπερασμάτων τόσο από τις Ν.Α. όσο και από κεντρικά όργανα για τη δράση τους, άρα και η χάραξη ανάλογων πολιτικών.

Συνεπώς οι δυνατότητες καταγραφής και ανάλυσης των λειτουργιών των Περιφερειών είναι περιορισμένες, με αποτέλεσμα η παροχή τεκμηριωμένων στοιχείων και πληροφοριών να εμφανίζει πολλές αδυναμίες, οι οποίες εκτιμάται ότι θα ξεπεραστούν με την εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος γενικής και αναλυτικής λογιστικής - κοστολόγησης.

⁵⁸ Ο έλεγχος αυτός αφορούσε τόσο την κατάρτιση του προϋπολογισμού τους (έγκριση από την αρμόδια Υ.Δ.Ε.), όσο και την υλοποίησή του (προληπτικός έλεγχος δαπανών από την Υ.Δ.Ε.)

B.3.4.1.3. Κρατικές επιχορηγήσεις

Στο Ν. 3852/10 προβλέπεται ότι οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Αιρετών Περιφερειών προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού:

- α) Το **2,4%** των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.),
- β) Το **4%** των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.).

Με κοινή απόφαση των Υπουργών ΕΣ.Α.Η.Δ. και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζεται στο σύνολο των Κ.Α.Π. το ποσοστό που προορίζεται για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των περιφερειών, το ποσοστό που προορίζεται για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών, το ποσοστό που αποτελεί έσοδο της Ένωσης Περιφερειών, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία κατανομής των ποσών που αναλογούν στα ανωτέρω ποσοστά.

Οι κατανομές των δύο επιχορηγήσεων στις Περιφέρειες διενεργούνται με βάση τα δημογραφικά, γεωμορφολογικά, διοικητικά, οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους (**κριτήρια**). Επιπλέον λαμβάνεται υπόψη η άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Επίσης με απόφαση του Υπουργού ΕΣ.Α.Η.Δ., μετά από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών καθορίζονται τα ποσοστά κατανομής των πόρων που αφορούν στις περιφερειακές ενότητες (πρώην Ν.Α.- Ν.Δ.)⁵⁹. Επιπλέον οι νέες ρυθμίσεις του Ν. 3852/2010 για τις προπληρωμές από του Κ.Α.Π., το λογαριασμό εξυγίανσης και την πιστοληπτική πολιτική των Ο.Τ.Α., αφορούν και τις Περιφέρειες:

- **Ν. 3852/10, άρθρο 264, παρ. 3:** «Προπληρωμές από τους Κ.Α.Π. προς τις Περιφέρειες από το ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. καταβάλλονται εφόσον συντρέχουν τα ακόλουθα κριτήρια:
 - α) Η Περιφέρεια έχει εξαντλήσει το σύνολο των δημοσιονομικών της δυνατοτήτων και ιδίως αυτών που έχουν σχέση με την είσπραξη ιδίων εσόδων,
 - β) το αντικείμενο της προπληρωμής αφορά στην κάλυψη ανελαστικής δαπάνης,

⁵⁹ Υ.Α. 74455, 29/12/2010, «Καθορισμός των ποσοστών κατανομής των πόρων που αφορούν στις περιφερειακές ενότητες»

γ) υπάρχει δυνατότητα οικονομικής αναπλήρωσης εντός ενός ημερολογιακού έτους,
δ) η προκαταβολή δε θα υπερβαίνει το ποσοστό του 150% του ύψους της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης της Περιφέρειας από τους Κ.Α.Π.».

Με τη ρύθμιση αυτή θεσπίζονται συγκεκριμένες προϋποθέσεις και διαφανείς κανόνες για την χορήγηση προκαταβολών και περιορίζονται οι έκτακτες επιχορηγήσεις.

- **Ν. 3852/10, άρθρο 262:** «Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης» και **άρθρο 263** «Λογαριασμός εξυγίανσης και αλληλεγγύης της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης».

Τα σχετικά άρθρα αποτελούν μία από τις θεσμικές και οικονομικές καινοτομίες του προγράμματος «Καλλικράτης». Για να αποφεύγονται οι «πυροσβεστικές» έκτακτες επιχορηγήσεις ή ο συνεχής δανεισμός, προβλέπεται πλέον πρόγραμμα εξυγίανσης για τις Περιφέρειες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα. Η ένταξη στο πρόγραμμα γίνεται με ειδικές προϋποθέσεις (δείκτες δανεισμού) και συνεπάγεται συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις, ενώ προβλέπονται μηχανισμοί παρακολούθησης για την εφαρμογή του.

- Τέλος η συνομολόγηση **δανείων** αφορά αποκλειστικά στην χρηματοδότηση επενδύσεων ή χρεών και συνδέεται με δύο δείκτες που αποτυπώνουν το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης των δανειακών υποχρεώσεων ως προς τα τακτικά έσοδα και το συνολικό χρέος ως προς τα συνολικά έσοδα⁶⁰.

Με τις διατάξεις αυτές θα πρέπει να αλλάξει ριζικά το υφιστάμενο σύστημα κατανομής των Κ.Α.Π. των Ν.Α. και να προσαρμοστεί στα χαρακτηριστικά του νέου θεσμού των αιρετών Περιφερειών. Τα σχετικά ποσά θα είναι πολύ μεγαλύτερα και θα αφορούν πλέον μόνο δύο κατηγορίες δαπανών, λειτουργικές και επενδύσεις.

⁶⁰ Βλέπε επίσης το ν. 3943/11 που περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τις δυνατότητες επιμήκυνσης των δανείων που οφείλουν οι Περιφέρειες στο Τ.Π.Δ., ρύθμιση των χρεωστικών υπολοίπων τους, καθώς και δάνεια για τον ισοσκελισμό των προϋπολογισμών τους.

B 3.4.2. Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

B 3.4.2.1. Κρατικός προϋπολογισμός – επιχορηγήσεις 2011

Οι συνολικές πιστώσεις που προβλέπονται στον τακτικό προϋπολογισμό του 2011 για τις Περιφέρειες, ανέρχονται στο ποσό των 850,2 εκατ. €. Με τις πιστώσεις αυτές θα πρέπει να καλυφθεί το λειτουργικό κόστος των Υπηρεσιών των Ν.Α. και των κρατικών περιφερειών που μεταφέρονται στην Περιφέρεια και κυρίως το μισθολογικό κόστος του προσωπικού των Ν.Α., το οποίο μέχρι το 2010 καλυπτόταν από τον κρατικό προϋπολογισμό⁶¹.

Πόροι Περιφερειών από τον τακτικό προϋπολογισμό το 2011 (εκατ. €)	
Χρηματοδότηση Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων	
Απόδοση του 4% επί του Φ.Π.Α.	605,9
Απόδοση του 2,4% επί του Φ.Ε.Φ.Ν.Π.	244,3
Σύνολο	850,2
Πόροι Περιφερειών από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων το 2011	
Συγχρηματοδοτούμενα (Π.Ε.Π., ΣΑΝΑ/3, ΣΑΝΑ/8)	1.020
Από εθνικούς πόρους	120
Σύνολο	1.140
Πιστώσεις που αποδόθηκαν τελικά το 2010 για τους Κ.Α.Π. των Ν.Α.	
Κ.Α.Π. για λειτουργικές δαπάνες	120,75
Κ.Α.Π. για επενδύσεις	120,75
Κ.Α.Π. για οδικό δίκτυο	109,20
Σύνολο	350,60

Η κατανομή των σχετικών πιστώσεων στις Περιφέρειες προσωρινά ακολουθεί τα κριτήρια κατανομής των Κ.Α.Π. των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων του 2010 και τα ποσά που τους αποστέλλονται, αποτελούν άθροισμα των αντίστοιχων επιχορηγήσεων των Ν.Α. που

⁶¹ Με το άρθρο 38 παρ.4 του Ν.3986/11 ορίστηκε πως το ποσό που μεταβιβάζεται από τον κρατικό προϋπολογισμό στους Δήμους και τις Περιφέρειες κάθε χρόνο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από 5.200.000.0000 €. Συνεπώς τα ποσά που προκύπτουν από τις διατάξεις των άρθρων 259 και 260 του Ν.3852/10 δεν μπορούν να ξεπερνούν το ποσό αυτό (5,2 δις €), έστω και αν η απόδοση των ΦΕΦΝΠ, ΦΑΠ, ΦΠΑ αυξηθεί.

απαρτίζουν πλέον τις Περιφέρειες⁶². Η Περιφέρεια Αττικής έχει εισπράξει τα παρακάτω ποσά, σύμφωνα με τις αποφάσεις κατανομής που έχουν εκδοθεί μέχρι τον Αύγουστο 2011.

Οι Κ.Α.Π. κατανέμονται σε επιχορήγηση για λειτουργικές και λοιπές δαπάνες, μαζί με τις αμοιβές αιρετών, σε ειδικές επιχορηγήσεις (μεταφορά μαθητών, μετατάξεις) και σε επιχορήγηση για επενδύσεις.

Κατανομές Κ.Α.Π. στην Περιφέρεια Αττικής						
Κ.Α.Π. για λειτουργικές και λοιπές δαπάνες						ΚΑΠ επενδύσεις
Μήνας	Ποσό	Αντιμισθία αιρετών	Μετατάξεις ΟΣΕ ΟΑΣΑ	Μεταφορά μαθητών	Δακοκτονία	Μήνας
Ιανουάριος	2.245.317					1.959.981
Φεβρουάριος	2.242.896					1.959.981
Μάρτιος	2.242.896	362.383				1.959.981
Απρίλιος	2.242.896				677.354	1.959.981
Μάιος	2.242.896			5.805.000		1.959.981
Ιούνιος	2.242.896			5.572.800		1.959.981
Ιούλιος	2.242.896	65.963				1.959.981
Αύγουστος	2.242.896	65.963	127.200			1.959.981
Άθροισμα	17.945.589	494.308	127.200	11.377.800	677.354	15.679.848
Συνολική χρηματοδότηση	82.418.477		836.800	83.790.000	28.302.359	152.648.230
Αναλογία	21,8%		15,2%	13,6%	2,4%	10,3%

Η Περιφέρεια Αττικής εισέπραξε το 21,8% των Κ.Α.Π. για λειτουργικές δαπάνες και το 10,3% για επενδύσεις, με βάση τα συστήματα κατανομής που ίσχυαν για τις Ν.Α. και τα Ν.Δ. Στις ειδικές επιχορηγήσεις των Κ.Α.Π. εισέπραξε το 15,2% για την κάλυψη της μισθοδοσίας των μετατάξεων από ΟΣΕ και ΟΑΣΑ, το 13,6% για τις δαπάνες μεταφοράς μαθητών και το 2,4% για δαπάνες δακοκτονίας.

Με βάση τα στοιχεία που ανακοίνωσε η ΕΛ.ΣΤΑΤ. για την τελευταία απογραφή πληθυσμού, στην Περιφέρεια αναλογεί το 35,34% του πληθυσμού και το 2,9% της έκτασης. Είναι σαφές ότι τουλάχιστον στην κατανομή των Κ.Α.Π. για επενδύσεις το συγκεκριμένο ποσοστό (10,3%) δεν ανταποκρίνεται στις πραγματικές της ανάγκες.

⁶² Κάθε μήνα υπολογίζεται το 1/12 των ποσών τα οποία κατανεμήθηκαν στις πρώην Ν.Α. και Ν.Δ. ως τακτική επιχορήγηση για λειτουργικές και λοιπές γενικές δαπάνες το έτος 2010, καθώς και το 1/12 του ποσού που έλαβαν για τη μισθοδοσία υπαλλήλων μερικής απασχόλησης. Επίσης κάθε μήνα υπολογίζεται το 1/12 των Κ.Α.Π. που κατανεμήθηκαν στις πρώην Ν.Α. και Ν.Δ. το έτος 2010, οι οποίοι προορίζονταν για κάλυψη επενδυτικών δαπανών καθώς και δαπανών για τη βελτίωση, συντήρηση και αποκατάσταση του οδικού δικτύου.

B 3.4.2.2. Οικονομική οργάνωση και λειτουργία της Περιφέρειας

Στο Π.Δ. 145/2010 «Οργανισμός της Περιφέρειας Αττικής» οι οικονομικές λειτουργίες της Περιφέρειας οργανώνονται ως εξής:

Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας						
Διεύθυνση Οικονομικού - Κεντρικός Τομέας	Περιφερειακές ενότητες Διευθύνσεις Διοικητικού - Οικονομικού					
	Βόρειος Τομέας	Νότιος Τομέας	Δυτικός Τομέας	Πειραιάς	Δυτική Αττική	Ανατολική Αττική
Τμήμα μισθοδοσίας	Τμήμα προσωπικού - μισθοδοσίας	Τμήμα προσωπικού - μισθοδοσίας	Τμήμα προσωπικού - μισθοδοσίας	Τμήμα προσωπικού - μισθοδοσίας	Τμήμα προσωπικού - μισθοδοσίας	Τμήμα προσωπικού - μισθοδοσίας
Τμήμα προϋπολογισμού - λογιστικής διαχείρισης	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης
Τμήμα ταμειακής υπηρεσίας	Τμήμα ταμειακής υπηρεσίας	Τμήμα ταμειακής υπηρεσίας	Τμήμα ταμειακής υπηρεσίας	Τμήμα ταμειακής υπηρεσίας	Τμήμα ταμειακής υπηρεσίας	Τμήμα ταμειακής υπηρεσίας
Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών
Τμήμα προσόδων - περιουσίας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας

Κάθε τομέας διαθέτει τις δικές του οικονομικές υπηρεσίες (τμήματα), ενώ η Διεύθυνση Οικονομικού ασκεί κεντρικές οικονομικές λειτουργίες και την οικονομική διαχείριση του κεντρικού τομέα. Η κατάρτιση, παρακολούθηση του προϋπολογισμού, η σύνταξη του απολογισμού, η σύναψη δανείων και η διαχείριση της ακίνητης περιουσίας αποτελούν αντικείμενα της Διεύθυνσης Οικονομικών.

Με τη λύση που υιοθετήθηκε οι Περιφερειακές Ενότητες διαθέτουν σχεδόν πλήρη αυτονομία σε θέματα οικονομικής διαχείρισης (όχι οικονομικού προγραμματισμού) αλλά θα πρέπει να διαθέτουν υπηρεσίες κατάλληλα στελεχωμένες και οργανωμένες και να λειτουργεί ένα ολοκληρωμένο λογιστικό πληροφοριακό σύστημα, μέσω του οποίου να αποτυπώνονται σε καθημερινή βάση οι οικονομικές τους συναλλαγές και θα παρακολουθείται η υλοποίηση λειτουργικών δαπανών, προμηθειών κ.λπ. αλλά και η είσπραξη εσόδων.

Στην πράξη το σύστημα αυτό λειτούργησε στις Περιφερειακές Ενότητες Πειραιά, Δυτικής και Ανατολικής Αττικής που διέθεταν οργανωμένες οικονομικές υπηρεσίες από τις πρώην Ν.Α. / Ν.Δ. με πολλά προβλήματα συντονισμού και έλλειψης ενιαίου πληροφοριακού συστήματος, αλλά και υποδομών - εξοπλισμού πληροφορικής. Στις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες (Βόρειου, Νότιου και Δυτικού τομέα) δεν λειτούργησαν τα τμήματα ταμειακής υπηρεσίας και η Διεύθυνση Οικονομικού, μέσω του σχετικού τμήματος ανέλαβε την ταμειακή διαχείριση όλων των ενοτήτων που αποτελούσαν το πρώην Νομαρχιακό Διαμέρισμα Αθηνών, ενώ αρκετά από τα υπόλοιπα τμήματα τους υπολειτούργησαν.

Παράλληλα δημιουργήθηκαν πολλά προβλήματα συντονισμού με την Οικονομική Επιτροπή και τον αντίστοιχο Αντιπεριφερειάρχη, αφού αυτό το αποκεντρωμένο σύστημα οικονομικής διαχείρισης δεν είχε τόσο σχεδιαστεί όσο και οργανωθεί κατάλληλα ώστε να συμβαδίζει με ένα κεντρικό σύστημα οικονομικής διοίκησης, με βάση τις ρυθμίσεις του ν. 3852/2010.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε η Διεύθυνση Διοικητικού, το προσωπικό ανά εκπαιδευτικό επίπεδο και σχέση εργασίας, που υπηρετεί στις σχετικές Διευθύνσεις (05/07/2011) έχει ως εξής:

ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (εκπαιδευτικό επίπεδο)	Π.Ε.	Τ.Ε.	Δ.Ε.	Υ.Ε.	Σύνολο
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	25	19	10	1	55
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	3	1	2	-	6
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	3	1	4	-	8
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	2	-	2	2	6
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΠΕΙΡΑΙΑ	34	16	39	4	93
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	13	5	32	4	54
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	22	2	27	6	57
Σύνολο	102	44	116	17	279
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (οργανικές - προσωποπαγείς θέσεις)	Μόνιμοι	Ι.Δ.Α.Χ.		Σύνολο	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	49	6		55	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. Ν.Τ.	5	1		6	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. Β.Τ.	5	3		8	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. Δ.Τ.	3	3		6	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΠΕΙΡΑΙΑ	89	4		93	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	42	12		54	
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΑΝ. ΑΤΤΙΚΗΣ	49	8		57	
Σύνολο	242	37		279	

- Η μεγάλη πλειοψηφία του προσωπικού είναι μόνιμοι (86,7%) και οι υπόλοιποι Ι.Δ.Α.Χ. (13,3%).
- Το 52,3% έχει αποφοιτήσει από την τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 41,6% από τη δευτεροβάθμια και το υπόλοιπο 6,1% από την υποχρεωτική.

Με βάση τα παραπάνω, εκτιμάται ότι οι σχετικές αναλογίες είναι ικανοποιητικές. Το σύνολο του προσωπικού είναι ουσιαστικά μόνιμο και η πλειοψηφία του Π.Ε./Τ.Ε.

Η κατανομή του ανά ενότητα όμως παρουσιάζει σημαντικές ανισότητες. Η Διεύθυνση Οικονομικού που έχει αναλάβει τις οικονομικές λειτουργίες του κεντρικού τομέα, μαζί με τις επιτελικές οικονομικές λειτουργίες, απασχολεί τα ίδια περίπου άτομα με τις Διευθύνσεις Διοικητικού – Οικονομικού της Δυτικής και της Ανατολικής Αττικής. Η αντίστοιχη Διεύθυνση του Πειραιά απασχολεί επίσης πολλά άτομα, αν και το ένα τέταρτο περίπου είναι αποσπασμένοι σε άλλους φορείς. Οι Διευθύνσεις Διοικητικού - Οικονομικού του Βόρειου, Νότιου και Δυτικού Τομέα απασχολούν ελάχιστα άτομα και ορισμένες υπολειτουργούν. Συνεπώς η ανακατανομή του προσωπικού με βάση τις πραγματικές υπηρεσιακές ανάγκες κρίνεται απαραίτητη.

Για να αντιμετωπιστούν τα παραπάνω προβλήματα, στο νέο Ο.Ε.Υ. επιχειρείται αναδιοργάνωση των οικονομικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα προβλέπεται η ακόλουθη οργανωτική δομή:

Γενική Διεύθυνση Οικονομικών								
Διεύθυνση Οικονομικού	Περιφερειακές ενότητες - Διευθύνσεις Οικονομικών							
	Κεντρικός Τομέας	Βόρειος Τομέας	Νότιος Τομέας	Δυτικός Τομέας	Πειραιάς	Π.Ε. Νήσων	Δυτική Αττική	Ανατολική Αττική
Τμήμα προϋπολογισμού - απολογισμού	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης - δαπανών	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης - δαπανών	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης - δαπανών	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης - δαπανών	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης - δαπανών	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης - δαπανών	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης - δαπανών	Τμήμα λογιστικής διαχείρισης - δαπανών
Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών	Τμήμα προμηθειών
Τμήμα εσόδων	Τμήμα εσόδων	Τμήμα εσόδων	Τμήμα εσόδων	Τμήμα εσόδων	Τμήμα εσόδων	Τμήμα εσόδων	Τμήμα εσόδων	Τμήμα εσόδων
Τμήμα ταμειακής υπηρεσίας	-	-	-	-	Τμήμα ταμειακής διαχείρισης	Τμήμα ταμειακής διαχείρισης	Τμήμα ταμειακής διαχείρισης	Τμήμα ταμειακής διαχείρισης
Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας	Τμήμα γραμματείας

1. Συστήνεται Γενική Διεύθυνση Οικονομικών
2. Η Διεύθυνση Οικονομικού ασκεί τις αρμοδιότητές της σε όλη την Περιφέρεια.
3. Οι Διευθύνσεις Οικονομικού των τεσσάρων τομέων (Κεντρικός, Βόρειος, Νότιος και Δυτικός) ασκούν αρμοδιότητες λογιστικής διαχείρισης, δαπανών, εσόδων και προμηθειών. Η ταμειακή τους διαχείριση ασκείται από την κεντρική ταμειακή υπηρεσία της Διεύθυνσης Οικονομικών.
4. Οι Διευθύνσεις Οικονομικού των υπόλοιπων ενοτήτων (Πειραιά, Νήσων, Δυτικής και Ανατολικής Αττικής) ασκούν επίσης αρμοδιότητες λογιστικής διαχείρισης, δαπανών,

εσόδων και προμηθειών. Επισημαίνεται ότι διαθέτουν τμήμα ταμειακής διαχείρισης, αλλά όχι ταμειακή υπηρεσία.

Το σχήμα αυτό φαίνεται περισσότερο λειτουργικό. Η αποτελεσματικότητά του θα κριθεί από την οργάνωση και στελέχωση των οκτώ (8) διευθύνσεων και των σαράντα ένα (41) τμημάτων και από την εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος από όλες τις οικονομικές υπηρεσίες.

B 3.4.2.3. Ανάλυση προϋπολογισμού – έσοδα

Με βάση τους προϋπολογισμούς του 2011 και του 2012 (δεν υπάρχουν απολογιστικά στοιχεία) που ψήφισε το Περιφερειακό Συμβούλιο είναι δυνατό να γίνουν οι εξής παρατηρήσεις στο σκέλος των εσόδων:

1. Οι επιχορηγήσεις κάθε είδους κυμαίνονται μεταξύ του 35,9% (2011) και του 36,3% (2012) των προϋπολογιζομένων εσόδων του 2011, τα ίδια έσοδα μεταξύ του 10,1% και του 7,6% αντίστοιχα και το ταμειακό υπόλοιπο κυμαίνεται μεταξύ του 54% (2011) και του 56,1% (2012).
2. Τα έσοδα της χρήσης αποτελούν μόλις το 45,7% (2011) και το 43,9% (2012) των συνολικών εσόδων, ενώ τα ίδια έσοδα, αυτά δηλαδή που βεβαιώνουν και εισπράττουν οι υπηρεσίες της Περιφέρειας μόνο το 10,1% (2011) και το 7,6% (2012). Στην εισηγητική έκθεση του 2011 αναφέρεται ότι τα βεβαιωμένα έσοδα από επιβληθέντα πρόστιμα φθάνουν τα 43.485.488 €, αλλά εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν, μαζί με τα παράβολα, μόνο τα 8.889.600 €.
3. Οι συνολικές επιχορηγήσεις για επενδύσεις φθάνουν το 9,3% και τα δύο έτη (ΚΑΠ για επενδύσεις, για συντήρηση οδικού δικτύου, επιχορηγήσεις από το Π.Δ.Ε. κ.α.).
4. Το μεγαλύτερο τμήμα του ταμειακού υπολοίπου προέρχεται από γενικές και ειδικές επιχορηγήσεις παρελθόντων ετών και ουσιαστικά αυτό χρηματοδοτεί τη λειτουργία και τις επενδύσεις της Περιφέρειας.
5. Τα συνολικά έσοδα μέσα στην διετία παραμένουν σταθερά (μεταβολή -1%), με επιμέρους αυξομειώσεις είτε λόγω λογιστικών ανακατατάξεων στους κωδικούς είτε λόγω της οικονομικής συγκυρίας (μειωμένα ίδια έσοδα).

Έσοδα κατά κατηγορίες και υποκατηγορίες		2011	%	2012	%	Μεταβολή
0000	Επιχορηγήσεις	100.340.317	20,7%	8.548.880	1,8%	-91,5%
0100	Επιχορηγήσεις από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό	100.340.317	20,7%	8.548.880	1,8%	-91,5%
1000	Φόροι, τέλη και δικαιώματα υπέρ Ν.Π.Δ.Δ.	86.374.645	17,8%	169.590.087	35,3%	96,3%
1100	Φόροι	468.000	0,1%	0	0,0%	-100,0%
1200	Εσοδα από τέλη και δικαιώματα	85.906.645	17,7%	169.590.087	35,3%	97,4%
1250	Εσοδα από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους	53.604.656	11,0%	144.590.086	30,1%	169,7%
1210-1240 & 1290	Λοιπά έσοδα από τέλη και δικαιώματα	32.301.989	6,6%	25.000.001	5,2%	-22,6%
3000	Εσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	5.577.543	1,1%	7.325.818	1,5%	31,3%
3100-3200	Εσοδα από προσφορά υπηρεσιών	332.000	0,1%	0	0,0%	-100,0%
3400	Εσοδα από εκμίσθωση κινητής ή ακίνητης περιουσίας	1.835.543	0,4%	1.825.818	0,4%	-0,5%
3500	Πρόσοδοι από κεφάλαια, κινητές αξίες κ.λπ. περιπτώσεις	3.410.000	0,7%	5.500.000	1,1%	61,3%
4000	Πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα	8.889.600	1,8%	4.403.200	0,9%	-50,5%
4200	Πρόστιμα, χρηματικές ποινές και παράβολα	8.889.600	1,8%	4.403.200	0,9%	-50,5%
5000	Λοιπά έσοδα	270.686	0,1%	20.000	0,0%	-92,6%
5500	Επιστροφές χρημάτων	268.500	0,1%	0	0,0%	-100,0%
5600	Εσοδα από λοιπές περιπτώσεις	2.186	0,0%	20.000	0,0%	814,9%
6000	Εκτακτα έσοδα	1.359.050	0,3%	0	0,0%	-100,0%
6600	Λοιπά έσοδα	1.359.050	0,3%	0	0,0%	-100,0%
7000	Εσοδα από δάνεια	-	-	0	0,0%	-
8000	Εσοδα από παρελθόντα οικονομικά έτη (Π.Ο.Ε.)	-	-	0	0,0%	-
9000	Εσοδα από επιχορηγήσεις κ.λπ. για επενδύσεις	20.659.472	4,3%	21.194.094	4,4%	2,6%
9100	Επιχορηγήσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό για επενδύσεις	0	0,0%	585.334	0,1%	-

Έσοδα κατά κατηγορίες και υποκατηγορίες		2011	%	2012	%	Μεταβολή
9300-9400	Επιχορηγήσεις από το Π.Δ.Ε. για επενδύσεις	20.232.222	4,2%	20.163.381	4,2%	-0,3%
9500-9600	Επιχορηγήσεις από τον προϋπολογισμό Ν.Π.Δ.Δ., οργανισμών ή ειδικών λογαριασμών για επενδύσεις	427.250	0,1%	445.378	0,1%	4,2%
Ταμειακό υπόλοιπο		262.365.086	54,0%	269.655.042	56,1%	2,8%
Γενικό σύνολο		485.836.399	100%	480.737.121	100,0%	-1,0%

	Έξοδα κατά κατηγορίες και υποκατηγορίες	2011	%	2012	%	Μεταβολή
000	Πληρωμές για υπηρεσίες	155.940.149	32,1%	136.882.025	28,5%	-12,2%
0200	Αμοιβές πολιτικών υπαλλήλων (τακτικοί και Ι.Δ.Α.Χ.)	42.257.391	8,7%	57.513.900	12,0%	36,1%
0300	Αμοιβές υπάλληλων Ι.Δ.Ο.Χ. και ειδικών κατηγοριών	766.852	0,2%	35.670	0,01%	-95,3%
0500	Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	10.640.317	2,2%	7.247.500	1,5%	-31,9%
0600	Ασφαλιστικές παροχές (από κώδικα ΝΠΔΔ)	778.732	0,2%	781.354	0,2%	0,3%
0700	Πληρωμές για μετακινήσεις	1.849.500	0,4%	1.486.000	0,3%	-19,7%
0800	Πληρωμές για λοιπές υπηρεσίες	99.581.256	20,5%	69.751.481	14,5%	-30,0%
0900	Φόροι - Τέλη - έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης (από κώδικα ΝΠΔΔ)	66.100	0,01%	66.120	0,01%	0,0%
1000	Προμήθειες αγαθών και κεφαλαιακού εξοπλισμού	8.935.663	1,8%	8.396.900	1,7%	-6,0%
1100	Προμήθεια ειδών εξοπλισμού υπηρεσιών εργαστηρίων κ.λπ.	1.732.050	0,4%	1.468.000	0,3%	-15,2%
1200	Προμήθεια υγειονομικού, φαρμακευτικού υλικού και ειδών καθαριότητας	377.250	0,1%	408.900	0,1%	8,4%
1300	Προμήθεια ειδών συντήρησης και επισκευής εγκαταστάσεων - εξοπλισμού	913.932	0,2%	1.126.000	0,2%	23,2%
1400	Προμήθεια ειδών διατροφής ιματισμού, υπόδησης, εξάρτησης, εστίασης, κατασκλήνωσης και άθλησης	175.500	0,04%	79.000	0,02%	-55,0%

	Έξοδα κατά κατηγορίες και υποκατηγορίες	2011	%	2012	%	Μεταβολή
1500	Καύσιμα και λιπαντικά	1.678.500	0,3%	1.656.000	0,3%	-1,3%
1600	Διάφορες προμήθειες	946.283	0,2%	758.500	0,2%	-19,8%
1700	Προμήθεια κεφαλαιακού εξοπλισμού	3.112.148	0,6%	2.900.500	0,6%	-6,8%
2000	Πληρωμές μεταβιβαστικές	32.625.514	6,7%	34.032.880	7,1%	4,3%
2300	Επιχορηγήσεις σε Ν.Π.Δ.Δ. (Ιδρύματα και οργανισμοί υγείας, πρόνοιας και κοινωνικής ασφάλισης και λογαριασμοί)	340.000	0,1%	340.000	0,1%	0,0%
2400	Επιχορηγήσεις σε Ν.Π.Δ.Δ. (Επιστημονικά, εκπαιδευτικά, πολιτιστικά, λογαριασμοί, λοιπά ιδρύματα και οργανισμοί)	1.244.000	0,3%	934.000	0,2%	-24,9%
2500	Επιχορηγήσεις σε Ν.Π.Ι.Δ.	8.377.543	1,7%	8.208.880	1,7%	-2,0%
2700	Εισοδηματικές ενισχύσεις και λοιπές μεταβιβάσεις	22.663.971	4,7%	24.550.000	5,1%	8,3%
2710	Βοηθήματα για υγειονομική περίθαλψη	22.481.971	4,6%	24.370.000	5,1%	8,4%
2730-2790	Λοιπά επιδόματα και αποζημιώσεις	182.000	0,04%	180.000	0,04%	-1,1%
3000	Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	252.321	0,05%	220.000	0,0%	-12,8%
3100	Επιστροφές όσων εισπράχθηκαν χωρίς να οφείλονται	224.000	0,05%	220.000	0,05%	-1,8%
3200	Αποδόσεις εσόδων που εισπράχθηκαν για τρίτους	28.321	0,01%	0	0%	-100,0%
5000	Δαπάνες που δεν εντάσσονται σε άλλες κατηγορίες	47.221.068	9,7%	12.270.890	2,6%	-74,0%
5100	Διάφορες σύνθετες δαπάνες	42.457.161	8,7%	9.083.788	1,9%	-78,6%
5200	Διάφορες σύνθετες δαπάνες	4.571.934	0,9%	3.186.102	0,7%	-30,3%
5300	Προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.	191.974	0,04%	1.000	0%	-99,5%
6000	Κίνηση κεφαλαίων (από κώδικα ΝΠΔΔ)	45.000	0,01%	45.000	0,01%	0,0%
6100-6200	Τόκοι - χρεολύσια, χορήγηση δανείων	45.000	0,01%	45.000	0,01%	0,0%

	Έξοδα κατά κατηγορίες και υποκατηγορίες	2011	%	2012	%	Μεταβολή
7000	Απαλλοτριώσεις, αγορές, ανεγέρσεις	44.021	0,01%	40.001.000	8,3%	90768,9%
7200-7300	Απαλλοτριώσεις, αγορές, μελέτες - έρευνες, ανεγέρσεις, εκτελέσεις έργων, συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών κ.λπ.	44.021	0,0%	40.001.000	8,3%	90768,9%
8000	Πληρωμές για έργα του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)	50.000	0,01%	50.000	0,01%	0,0%
8200	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	50.000	0,0%	50.000	0,01%	0,0%
9000	Πληρωμές για επενδύσεις (από κώδικα ΝΠΔΔ)	240.722.662	49,5%	248.834.252	51,8%	3,4%
9100-9200	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω τακτικού κρατικού προϋπολογισμού	585.334	0,1%	585.334	0,1%	0,0%
9300-9400	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω Π.Δ.Ε.	23.822.462	4,9%	20.159.207	4,2%	-15,4%
9500-9600	Επενδύσεις που εκτελούνται μέσω προϋπολογισμού άλλων Ν.Π.Δ.Δ. ή οργανισμών ή ειδικών λογαριασμών	455.378	0,1%	445.378	0,1%	-2,2%
9700-9800	Επενδύσεις που εκτελούνται με τα έσοδα της Περιφέρειας	215.672.000	44,4%	227.634.332	47,4%	5,5%
9900	Επενδύσεις από έσοδα Ε.Ε.	187.488	0,04%	10.000	0%	-94,7%
Γενικό σύνολο		485.836.399	100%	480.732.947	100%	-1,1%

Σημείωση: Στο 2011 έχουν εγγραφεί διαμορφωμένα ποσά εσόδων και εξόδων (προϋπολογισθέντα και τροποποιήσεις)

Κρίσιμο ζήτημα 1: η Περιφέρεια Αττικής εξαρτάται αποκλειστικά σχεδόν από τις επιχορηγήσεις για να καλύψει τόσο τις λειτουργικές της δαπάνες, όσο και τις επενδύσεις. Η οικονομική της αυτοδυναμία είναι ελάχιστη και η αναλογία των επιχορηγήσεων για επενδύσεις στα συνολικά έσοδα χαμηλή.

Σε ότι αφορά το σκέλος των εξόδων με βάση τους προϋπολογισμούς του 2011 και του 2012 (δεν υπάρχουν απολογιστικά στοιχεία) που ψήφισε το Περιφερειακό Συμβούλιο είναι δυνατό να γίνουν οι εξής παρατηρήσεις:

1. Οι σημαντικότερες κατηγορίες εξόδων είναι: επενδύσεις (50,2% το 2011 και 60,7% το 2012), πληρωμές για υπηρεσίες (33,3% το 2011 και 29,6% το 2012), δαπάνες διάφορες που περιλαμβάνουν το αποθεματικό (9,7% το 2011 και 2,6% το 2012), μεταβιβαστικές πληρωμές (6,7% το 2011 και 7,1% το 2012). Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν τη μισθοδοσία και λοιπές λειτουργικές δαπάνες και οι μεταβιβαστικές πληρωμές τα επιδόματα
2. Οι ΚΑΕ 1700, 7000, 8000, 9000 αφορούν στο σύνολο των επενδύσεων. Οι λειτουργικές δαπάνες της χρήσης προσεγγίζουν το 40% το 2011 και το 36,7% το 2012 (ΚΑΕ 000, 1000 εκτός 1700, 2000, 6000).

Κρίσιμο ζήτημα 2: η Περιφέρεια Αττικής είναι σε σημαντικό βαθμό προσανατολισμένη προς τις επενδύσεις μέσω ιδίων πόρων, ενώ τα λειτουργικά της έξοδα με βάση τις αρμοδιότητες της κινούνται σε μεσαία επίπεδα.

Κρίσιμο ζήτημα 3: η Περιφέρεια Αττικής έχει σχετικά χαμηλή οικονομική αυτοδυναμία, αλλά χρηματοδοτεί τις αναλογικά υψηλές επενδύσεις, μέσω του ταμειακού υπολοίπου που έχει συσσωρευτεί τα προηγούμενα χρόνια. Με δεδομένη την δυσμενή οικονομική συγκυρία οι δυνατότητες της έχουν ως εξής:

1. Περιορισμός των λειτουργικών εξόδων, κυρίως των μισθωμάτων, εκπόνηση προγράμματος στέγασης των Υπηρεσιών,
2. Είσπραξη όσο το δυνατό περισσότερων βεβαιωμένων απαιτήσεων από πρόστιμα.

3. Αύξηση της απορροφητικότητας από το Π.Ε.Π. Αττικής και τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, με δεδομένη την στασιμότητα των ΚΑΠ και του Π.Δ.Ε.

B 3.4.3. Το ζήτημα της αξιοποίησης των Ακινήτων της Περιφέρειας Αττικής

Η αξιοποίηση των ακινήτων αποτελεί κεντρικό ζήτημα της αναπτυξιακής δραστηριότητας της Περιφέρειας δεδομένου ότι:

- Παράγει προστιθέμενη αξία και οικονομικούς πόρους,
- Δημιουργεί θέσεις εργασίας και συμβάλλει στην οικονομική αναζωογόνηση, είτε του τόπου επιρροής του ακινήτου, είτε σε ευρύτερη κλίμακα, ανάλογα με την χωροθέτηση, την τυπολογία, την προσβασιμότητα και τη χρήση του ακινήτου,
- Συμβάλλει στη βελτίωση του πολιτιστικού αποθέματος, ιδιαίτερα εάν το ακίνητο έχει ιδιαίτερα ιστορικά, πολιτιστικά ή αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά,
- Συνδυάζεται με συμπληρωματικές ή ανταποδοτικές δράσεις αξιοποίησης ευρύτερης περιοχής (λ.χ. παραλιακό μέτωπο, Ελαιώνας, κ.λπ.),
- Διασφαλίζει καινοτόμες χρηματοδοτήσεις (λ.χ. JESSICA) και προσελκύει περαιτέρω ιδιωτικούς πόρους,

Η αξιοποίηση του ακινήτου μπορεί να μειώσει λειτουργικά έξοδα της Περιφέρειας, εφόσον το υπό αξιοποίηση ακίνητο στοχεύει στην στέγαση των υπηρεσιών της.

Προς τούτο απαιτούνται:

- η καταγραφή των ακινήτων περιουσιακών στοιχείων της Περιφέρειας, η κωδικοποίηση των νομικών, τεχνικών και οικονομικών αναπτυξιακών τους χαρακτηριστικών και η συγκρότηση ενός «φακέλου» για κάθε ακίνητο,
- ο εντοπισμός και η ειδική καταγραφή ακινήτων που ήδη κατέχει ή πρόκειται να αποκτήσει μελλοντικά, με σημαντική πολιτισμική αξία ή ενδεχόμενη αξία εμπορικής εκμετάλλευσης τα οποία η Περιφέρεια θα μπορούσε να αξιοποιήσει ή να συνδυάσει ως προς την ανάπτυξη νέου κεντρικού Διοικητικού Μεγάρου, αποκεντρωμένων κτιρίων διοίκησης στις Π.Ε. και στα νησιά κ.ο.κ.,

- η τεκμηριωμένη ανάλυση των λειτουργικών και άλλων ενδεχόμενα δαπανών των χρησιμοποιούμενων ακινήτων, καθώς και των διαφυγόντων εσόδων από την μη-αξιοποίηση των υπολοίπων,
- η διατύπωση προτάσεων για ενδεχόμενη αλλαγή χρήσης, ειδικώς παραχωρηθέντων ακινήτων ή και κληροδοτημάτων.

Η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας της Περιφέρειας θα πρέπει να συνδυασθεί:

- με τις πρωτοβουλίες ανάπλασης της οδού Πειραιώς αλλά και την Ενοποίηση των Αρχαιολογικών Χώρων της Αθήνας, όπως ενδεικτικά:
 - η ενίσχυση των δραστηριοτήτων πολιτιστικού ενδιαφέροντος, αναψυχής και διοίκησης, με ουσιαστικές παρεμβάσεις στις χρήσεις και απομάκρυνση όσων οχλούν, ώστε να αποκτήσει η οδός Πειραιώς κυρίως πολιτιστικό χαρακτήρα,
 - η αναγνώριση, διατήρηση και ανάδειξη του κτιριακού πλούτου του δρόμου (βιομηχανικού ή μη) ως σημείων αναφοράς στη διαδρομή (Εθνική Πινακοθήκη, ΣΑΝΙΤΑΣ, ΝΕΛΣΩΝ, ΗΒΗ, ΧΡΩ.ΠΕΙ. κ.ά.) και ένταξη νέων χρήσεων στα παλαιά κελύφη,
- με τις δράσεις αξιοποίησης και αναβάθμισης του παραλιακού μετώπου από την Λιμενική ζώνη του Πειραιά μέχρι και την Γλυφάδα.
- με την ανάπλαση του Ελαιώνα και της ευρύτερης περιοχής του Βοτανικού.
- με τις αναπτυξιακές δυνατότητες των επιμέρους Περιφερειακών Ενοτήτων.
- με τη γενικότερη αξιοποίηση των ακινήτων του Δημοσίου, αλλά και ακινήτων Δήμων, με τους οποίους η Αιρετή Περιφέρεια θα μπορούσε να αναλάβει κοινές δράσεις και πρωτοβουλίες.

Τα ανωτέρω θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν σε ειδικό επιχειρησιακό σχέδιο αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας της Περιφέρειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Γ 1. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Η Περιφέρεια Αττικής που αποτελεί το μητροπολιτικό οικονομικό και διοικητικό κέντρο της Ελλάδας, συγκαταλέγεται στις «μητροπολιτικές περιφέρειες» της Ευρώπης και διαμορφώνει σε μεγάλο βαθμό την αναπτυξιακή πορεία της χώρας μας. Οι λειτουργίες της επηρεάζουν αποφασιστικά την αναπτυξιακή δυναμική στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Αν και τα προβλήματα είναι πολλά ωστόσο υπάρχουν και πολλές δυνατότητες που μπορούν να αξιοποιηθούν.

Αν και τα προβλήματα της Περιφέρειας Αττικής είναι ποικίλα και σύνθετα, η δυναμική της Περιφέρειας και η γεωπολιτική της θέση, δημιουργούν σημαντικές αναπτυξιακές ευκαιρίες και δυνατότητες σε μεσογειακό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Η Αιρετή Περιφέρεια Αττικής αποτελεί νέο θεσμό, με συγκεκριμένο πλαίσιο αρμοδιοτήτων, αλλά ταυτόχρονα έχοντας ευρεία αντίληψη των αναπτυξιακών δυνατοτήτων και των ευκαιριών που αναδεικνύονται μεσοπρόθεσμα στην Αττική, καθώς και την απαραίτητη ευελιξία, μπορεί να συμβάλλει δυναμικά στην ανάληψη ευρύτερων αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.

Στο πλαίσιο των αναλύσεων που προηγήθηκαν αλλά και σύμφωνα με το προεκλογικό πρόγραμμα της σημερινής διοίκησης της Περιφέρειας, το όραμα για την Αττική είναι το ακόλουθο:

«Η ανάδειξη του ρόλου της Περιφέρειας Αττικής ως Ευρωπαϊκής Μητρόπολης στο χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου, μέσω της συγκρότησης και λειτουργίας της ως ισχυρού αυτοδιοικητικού οργανισμού με ενισχυμένο ρόλο σε όλους τους τομείς αρμοδιοτήτων της, μέσω της προσέλκυσης επενδυτικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και μέσω της προσφοράς ουσιαστικού και ποιοτικού έργου προς όφελος όλων των πολιτών της».

Οι **βασικές πολιτικές επιλογές**, μέσω των οποίων θα επιδιωχθεί η υλοποίηση του οράματος είναι:

- Η θεμελίωση και ισχυροποίηση του νέου θεσμού της αιρετής περιφερειακής διοίκησης και η οργάνωση και λειτουργία της ως ενιαίου ΟΤΑ και ως σύγχρονου διοικητικού και αναπτυξιακού πόλου,
- Η οργάνωση και η καλλιέργεια της εξωστρέφειας των Υπηρεσιών της Αιρετής Περιφέρειας, για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των

πολιτών, των επιχειρήσεων, των επενδυτών, κ.λπ., με την αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού της και με την χρήση των νέων τεχνολογιών για την παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς τις ανωτέρω γενικές και ειδικές Ομάδες-Στόχους.

- Η συνεργασία με την Πολιτεία και την α' βάρθμια Αυτοδιοίκηση σε θέματα αναβάθμισης των δημοσίων και αστικών υποδομών και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων του Λεκανοπεδίου
- Η προώθηση διαπεριφερειακών ευρωπαϊκών συνεργασιών, με ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων και σύναψη συμφωνιών συνεργασίας σε διοικητικό και οικονομικό επίπεδο
- Η ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών για συνεργασίες και κοινές δράσεις με λοιπούς Φορείς, Επαγγελματικές Οργανώσεις κ.λπ. για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της οικονομικής κρίσης, την προσέλκυση επενδύσεων και την αναβάθμιση και διεύρυνση των τουριστικών ροών προς την Περιφέρεια Αττικής

Όσον αφορά στους **αναπτυξιακούς τομείς** στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα, αυτοί είναι:

- Η δημιουργία των τεχνικών υποδομών που θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της Περιφέρειας
- Η ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας μέσω της καλλιέργειας φιλικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ενίσχυσης επενδυτικών πρωτοβουλιών που εμπεριέχουν καινοτόμες ιδέες και δράσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων και υπηρεσιών. Η ενδυνάμωση του τουριστικού ρεύματος προς την Αττική
- Η προστασία του περιβάλλοντος με την προώθηση της πράσινης ανάπτυξης
- Η βελτίωση της ποιότητας ζωής και της ασφάλειας των κατοίκων
- Η κοινωνική μέριμνα και υγεία με έμφαση στην στήριξη των οικονομικά ασθενέστερων και κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων πολιτών
- Η ενίσχυση της απασχόλησης, μέσω συμβολής στη δημιουργία επενδύσεων και στην σύζευξη της προσφοράς με τη ζήτηση εργασίας,

Τα εργαλεία που θα αξιοποιήσει η Περιφέρεια για να εφαρμόσει τις επιλογές της είναι:

- Οι θεσμικές δυνατότητες που προσφέρει ο Ν. 3852/2010 ("Καλλικράτης"), σε σχέση με τη διοικητική ενοποίηση, την ανασυγκρότηση των υπηρεσιών και την ενδυνάμωση του ρόλου της Περιφέρειας
- Η υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων και αιτημάτων και η διεκδίκηση της συνεργασίας της κεντρικής εξουσίας για την εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών προς όφελος της Περιφέρειας,
- Η συνεργασία με την Πολιτεία, τους Κοινωνικούς Φορείς και τους Δήμους της Αττικής,
- Η αξιοποίηση, στον βαθμό που αναλογεί στην Περιφέρεια, των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων που προσφέρει το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) για την περίοδο 2007-2013.

- Η αξιοποίηση καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων σε επίπεδο Ε.Ε. (JESSICA), την ΕΤΕπ, τον ΟΟΣΑ και άλλους διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς
- Οι προβλέψεις του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττικής και οι δυνατότητες που προσφέρει το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Γεωργικό Ταμείο
- Το πλεόνασμα που έχει προκύψει από την οικονομική διαχείριση της πρώην Νομαρχίας Αθηνών
- Η συστηματική εφαρμογή διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης της

Γ 2. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Στα κεφάλαια που προηγήθηκαν προσδιορίστηκαν τα κρίσιμα ζητήματα, δηλαδή τα σημαντικότερα προβλήματα σε όλους τους τομείς αρμοδιοτήτων της. Για κάθε ένα από αυτά τα ζητήματα προσδιορίζονται στη συνέχεια οι στόχοι, στους οποίους θα πρέπει να εστιάσει η Περιφέρεια προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή της και να υλοποιήσει το όραμά της.

Στη συνέχεια οι στόχοι ομαδοποιούνται σε Μέτρα, τα οποία εν συνεχεία εντάσσονται σε Άξονες Προτεραιότητας.

Βάσει του οράματος και των πολιτικών επιλογών της Διοίκησης της Περιφέρειας οι αναπτυξιακές της προτεραιότητες για το επόμενο διάστημα (2012-2014) είναι:

ΑΞΟΝΑΣ 1:

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

ΑΞΟΝΑΣ 2:

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ, ΥΓΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΑΞΟΝΑΣ 3:

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΑΞΟΝΑΣ 4:

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Αναλυτικότερα, σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας, εντάσσονται τα ακόλουθα Μέτρα και στόχοι:

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ		
	ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ
1.1	Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος	<ol style="list-style-type: none">1. Προστασία και ανάδειξη των Ορεινών όγκων ως αδιάκοπης συνέχειας πρασίνου.2. Προστασία και οικολογική διαχείριση προστατευόμενων φυσικών περιοχών.3. Προστασία και διαχείριση γεωργικής γης ως οικολογικού πόρου.4. Σχεδιασμός και εξειδίκευση της αντίστοιχης μητροπολιτικής λειτουργίας.5. Βελτίωση της ποιότητας ατμοσφαιρικού και ακουστικού περιβάλλοντος

1.2	Βιώσιμη διαχείριση υδάτινου δυναμικού	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έλεγχος της θαλάσσιας ρύπανσης. Προστασία και αποκατάσταση των ακτών. 2. Προστασία των ρεμάτων και φιλική στο περιβάλλον αντιπλημμυρική λειτουργία τους. 3. Εξοικονόμηση υδάτινων πόρων. 4. Παροχή πόσιμου και καθαρού νερού σε όλους τους κατοίκους της Περιφέρειας.
1.3	Επέκταση και βελτίωση περιβαλλοντικών υποδομών	<ol style="list-style-type: none"> 1. Περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των στερεών αποβλήτων – «Μηδέν Απορρίμματα» με την ευαισθητοποίηση και συμμετοχή του Πολίτη. 2. Επίλυση των άμεσων προβλημάτων στη διαχείριση των λυμάτων. 3. Επέκταση δικτύων ομβρίων. 4. Εξοικονόμηση ενέργειας για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
1.4	Αναζωογόνηση αστικών περιοχών	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ολοκληρωμένη προσέγγιση αναπλάσεων και εφαρμογή σημαντικών αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την τόνωση της περιφερειακής οικονομίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. 2. Αναβάθμιση και βιώσιμη διαχείριση των «πράσινων πνευμόνων» του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας. 3. Ανάπτυξη και βελτίωση των χώρων πρασίνου σε κάθε γειτονιά. 4. Σχεδιασμός και εξειδίκευση της αντίστοιχης μητροπολιτικής λειτουργίας.
1.5	Επέκταση και βελτίωση μεταφορών και συγκοινωνιών	<ol style="list-style-type: none"> 1. Συμπλήρωση – ανάπτυξη του δικτύου οδικών μεταφορών. 2. Επέκταση των μέσων μεταφοράς σταθερής τροχιάς και ενίσχυση των λοιπών ΜΜΜ. 3. Βελτίωση της βατότητας και της ασφάλειας του οδικού δικτύου. 4. Βελτίωση του μεταφορικού δικτύου εξυπηρέτησης των νησιών. 5. Προώθηση συνεκτικών δικτύων ήπιας μετακίνησης 6. Σχεδιασμός και εξειδίκευση της αντίστοιχης μητροπολιτικής λειτουργίας με αιχμή την ενίσχυση της συνεργασίας – συντονισμού και την παρακολούθηση – συμμετοχή στον κεντρικό σχεδιασμό.
1.6	Αναβάθμιση του συστήματος Πολιτικής Προστασίας	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ολοκληρωμένος σχεδιασμός Πολιτικής Προστασίας που να καλύπτει το σύνολο της Περιφέρειας. 2. Σχεδιασμός και εξειδίκευση της αντίστοιχης

		μητροπολιτικής λειτουργίας με αιχμή τη δημιουργία ενεργού συντονιστικού οργάνου φορέων, εθελοντών, κλπ.
1.7	Βελτίωση του συστήματος πολεοδομικού και χωρικού σχεδιασμού	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έγκαιρη προώθηση των απαραίτητων διαδικασιών. 2. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας. 3. Διασφάλιση του συντονισμού και των συνεργασιών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων. 4. Σχεδιασμός και εξειδίκευση της αντίστοιχης μητροπολιτικής λειτουργίας.

ΑΞΟΝΑΣ 2: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ, ΥΓΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ		
	ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ
2.1.	Ενίσχυση του ρόλου της Περιφέρειας στον τομέα κοινωνικής μέριμνας και υγείας	Ενίσχυση του ρόλου της Περιφέρειας στο «άτυπο» δίκτυο φορέων κοινωνικής στήριξης, στην Αττική με έμφαση στο στρατηγικό σχεδιασμό στον τομέα Κοινωνικής Μέριμνας και Υγείας
		Ενίσχυση των παρεμβάσεων της Περιφέρειας σε θέματα κοινωνικής μέριμνας και υγείας, στην κατεύθυνση της μείωσης των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων
2.2.	Αναβάθμιση του ρόλου της Περιφέρειας στους τομείς Πολιτισμού - Αθλητισμού	Ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων της Αττικής και προβολή της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας και διεθνής προβολή της
		Βελτίωση του επιπέδου ζωής των κατοίκων και της κοινωνικής συνοχής, μέσω ολοκληρωμένων αθλητικών και πολιτιστικών και προγραμμάτων σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο.
2.3.	Προστασία της δημόσιας υγείας.	Ανάπτυξη ολοκληρωμένων πολιτικών από την Περιφέρεια, για την προστασία της δημόσιας υγείας από περιβαλλοντικούς κινδύνους
		Προσδιορισμός του ρόλου της περιφέρειας και ανάπτυξη συνεργασιών με συναρμόδιους φορείς

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	
ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ
3.1. Ανάπτυξη - Μεταφορές – Επιχειρηματικότητα -	<ol style="list-style-type: none"> 1. Βελτίωση του ανταγωνισμού, του επιχειρηματικού και επενδυτικού κλίματος στην Περιφέρεια Αττικής και στήριξη των ΜΜΕ. 2. Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης και της ελκυστικότητας της Περιφέρειας Αττικής ως τόπου άσκησης Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων - Προσέλκυση νέων επενδύσεων 3. Χωροθέτηση νέων «υποδοχέων» Επιχειρηματικών και Μεταποιητικών Δραστηριοτήτων. 4. Βιώσιμη Διαχείριση και Εκμετάλλευση του Ορυκτού πλούτου της Αττικής 5. Ανάδειξη του υποδειγματικού ρόλου του δημοσίου τομέα στο θέμα της εξοικονόμησης ενέργειας (λ.χ. προσαρμογή στο Εθνικό δίκαιο διατάξεων που καθιστούν υποχρεωτική την υλοποίηση μέτρων για εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο τομέα, χρήση κριτηρίων ενεργειακής απόδοσης στις διαδικασίες προκηρύξεων και διαγωνισμών για τις δημόσιες προμήθειες και συμβάσεις κ.λπ.) 6. Προώθηση προγραμμάτων χρηματοδότησης και ανάπτυξης μηχανισμών της αγοράς (π.χ. προγράμματα ενεργειακής αναβάθμισης σε διάφορες κατηγορίες δημοσίων κτιρίων, με κρίσιμο κριτήριο αξιολόγησης και επιλεξιμότητας των συγχρηματοδοτούμενων έργων την ενεργειακή και οικονομική αποδοτικότητα των παρεμβάσεων) 7. Ευαισθητοποίησης των πολιτών και των επιχειρηματιών (αξιοποίηση της τάσης για εξοικονόμηση ενέργειας) 8. Αξιοποίηση ελεύθερων χώρων
3.2 Πρωτογενής τομέας	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του Πρωτογενή Τομέα 2. Αναβάθμιση και διεύρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών δραστηριοτήτων στην Αττική 3. Στήριξη, αναδιάρθρωση της παραγωγικής

ΑΞΟΝΑΣ 3: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΜΕΤΡΑ		ΣΤΟΧΟΙ
		<p>βάσης, αναζωογόνηση και αναβάθμιση της ζωϊκής παραγωγής- διασφάλιση της δημόσιας υγείας</p> <p>4. Εξορθολογισμός των δραστηριοτήτων της Αλιείας και βελτίωση της Περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας του Τομέα</p> <p>5. Προστασία του περιβάλλοντος από τις δραστηριότητες του Πρωτογενή:</p>
3.3.	Τουριστική ανάπτυξη	<p>5. Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης και της ελκυστικότητας της Αθήνας και της Περιφέρειας Αττικής, με ανάληψη διακριτών πρωτοβουλιών:</p> <p>6. Εμπλουτισμός/διαφοροποίηση του περιφερειακού τουριστικού προϊόντος και ενίσχυση του θαλάσσιου τουρισμού.</p> <p>7. Ολοκληρωμένη τουριστική προβολή της Περιφέρειας - Ενίσχυση της διεξοδικότητας της Αττικής ως τουριστικού προορισμού διεθνούς εμβέλειας σε στοχευμένες ομάδες – στρατηγική ευθυγράμμιση και αξιοποίηση των οικονομικών κλίμακας από τις επιμέρους δράσεις τουριστικής προβολής</p> <p>8. Ενίσχυση της στρατηγικής, οργανωτικής, διοικητικής και διαθεσμικής ικανότητας της Περιφέρειας για τη συμμετοχική κινητοποίηση των φορέων που εμπλέκονται με τις τουριστικές δραστηριότητες (Οργάνωση της υλοποίησης των παρεμβάσεων στον τομέα του Τουρισμού)</p>
3.4.	Απασχόληση – δια βίου μάθηση	<p>3. Ενίσχυση της δια βίου μάθησης, μέριμνα για την αύξηση της ποιότητας και της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης,</p> <p>4. Ουσιαστική και αποτελεσματική σύνδεση με την περιφερειακή αγορά εργασίας και βελτίωση της πρόσβασης και του επιπέδου των βασικών δεξιοτήτων των πολιτών της Αττικής χωρίς εξαιρέσεις και διακρίσεις</p>

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

	ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ
4.1.	Βελτίωση της οργάνωσης και των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας και διοίκησης	<ul style="list-style-type: none">- Βελτίωση της οργανωτικής δομής και των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας των υπηρεσιών της ΠΑ- Ανάπτυξη διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δραστηριοτήτων των υπηρεσιών- Ανάπτυξη των διαδικασιών ενημέρωσης / πληροφόρησης των πολιτών, διαβούλευσης και διαφάνειας
4.2.	Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της ΠΑ.	<ul style="list-style-type: none">- Ανάπτυξη και βελτίωση των συστημάτων διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού της ΠΑ- Ανάπτυξη και βελτίωση των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού
4.3.	Αξιοποίηση των ΤΠΕ και προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	<ul style="list-style-type: none">- Αναβάθμιση του εξοπλισμού και των υποδομών πληροφορικής της Περιφέρειας Αττικής- Αναβάθμιση και επέκταση των υφιστάμενων εφαρμογών ΟΠΣΝΑ της Περιφέρειας Αττικής- Προώθηση και εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στην Περιφέρεια Αττικής
4.4.	Βελτίωση των οικονομικών - διαχειριστικών λειτουργιών	<ul style="list-style-type: none">- Αύξηση εσόδων - περιορισμός εξόδων, μέσω της αναβάθμισης των διαδικασιών προγραμματισμού και διαχείρισης των οικονομικών της Περιφέρειας Αττικής- Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας της Περιφέρειας

Γ 3. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΟ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται ενδεικτικές δράσεις ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρο. Οι ενδεικτικές δράσεις αφορούν ενέργειες, σχέδια, μελέτες και έργα που είτε έχει προγραμματιστεί η υλοποίησή τους είτε προτείνεται η υλοποίησή τους για την επίτευξη των στόχων του Ε.Π.

ΑΞΟΝΑΣ 1:

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Μέτρο 1.1: Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Ενδεικτικές δράσεις

- Μαζική δενδροφύτευση ορεινών όγκων με προτεραιότητα σε αυτούς που περιβάλλουν το Λεκανοπέδιο.
- Ολοκληρωμένο Σχέδιο διαχείρισης και εποπτείας των ορεινών όγκων της Αττικής. Επειδή οι εθνικοί δρυμοί δεν ανήκουν στην αρμοδιότητά της, χρειάζεται ο συντονισμός με τους αρμόδιους γι αυτά φορείς προκειμένου τα Σχέδια να είναι συμβατά και αλληλοσυμπληρούμενα.
- Οργάνωση της αρμοδιότητας για τη σύνταξη, παρακολούθηση της εφαρμογής και την αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης για προστατευόμενες περιοχές.

Μέτρο 1.2: Βιώσιμη διαχείριση υδάτινου δυναμικού

Ενδεικτικές δράσεις

- Επέκταση των δικτύων ύδρευσης και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων σε συνεργασία με τους Δήμους και την ΕΥΔΑΠ.
- Μελέτη ανάπτυξης συστημάτων αφαλάτωσης στα νησιά. Δημιουργία εσωτερικού δικτύου.
- Παρακολούθηση και προώθηση των διαδικασιών υλοποίησης των έργων προστασίας και διευθέτησης ρεμάτων (Εσχατιάς, Ερασίνου, Ραφήνας, Πικροδάφνης, κλπ).

- Μελέτες οριοθέτησης και προστασίας λοιπών ρεμάτων Αττικής.
- Προώθηση μελετών και έργων εμπλουτισμού του υδροφόρου ορίζοντα και εξοικονόμησης πόρων για αρδεύσεις με την αξιοποίηση των ομβρίων υδάτων.
- Μελέτη και κατασκευή των αναγκαίων υποδομών επαναχρησιμοποίησης, κατόπιν κατάλληλης επεξεργασίας, των εκροών των Ε.Ε.Λ. για αρδεύσεις σε διάφορες περιοχές της Περιφέρειας.

Μέτρο 1.3: Επέκταση και βελτίωση περιβαλλοντικών υποδομών

Ενδεικτικές δράσεις

- Υλοποίηση του εφικτού μέρους του ΠΕΣΔΑ για τη διαχείριση των απορριμμάτων.
- Μελέτη παρακολούθησης ΧΑΔΑ
- Υπηρεσία Συμβούλου για ενημέρωση Περιφερειακού Σχεδιασμού στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής Οδηγίας 98/2008
- Μελέτη ωρίμανσης της διαλογής στην πηγή με τη συμμετοχή των πολιτών
- Ολοκλήρωση όλων των προγραμματισμένων έργων κατασκευής Ε.Ε.Λ. και αποχέτευσης λυμάτων.
- Προώθηση της ωρίμανσης έργων κατασκευής δευτερευόντων και τριτευόντων δικτύων αποχέτευσης λυμάτων σε οικισμούς 2.000 έως 5.000 κατοίκων καθώς και στους μικρότερους.
- Ενίσχυση των δικτύων αποχέτευσης ομβρίων βάσει ώριμων μελετών.
- Σχέδιο δράσης για ενεργειακή αποδοτικότητα κτιρίων με αρχή από τα κτίρια της Περιφερειακής Διοίκησης.
- Πιλοτική εφαρμογή για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του ερευνητικού έργου του ΕΜΠ «Μετατροπή συμβατικών αυτοκινήτων σε ηλεκτρικά».
- Σχέδιο δράσης για την εξοικονόμηση ενέργειας στο φωτισμό ανοιχτών χώρων.
- Προώθηση πιλοτικών παρεμβάσεων «Πράσινες γειτονιές».
- Οργάνωση της συγκέντρωσης πληροφοριών για την ποιότητα του περιβάλλοντος και τις ρυπογόνες δραστηριότητες στην Αττική. Συμμετοχή στη λειτουργία του εθνικού δικτύου πληροφορικής για το περιβάλλον.
- Εκπόνηση στρατηγικού σχεδίου για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου.

Μέτρο 1.4: Αναζωογόνηση αστικών περιοχών

Ενδεικτικές δράσεις

- Προώθηση της άμεσης ενεργοποίησης της ολοκληρωμένης ανάπλασης των παραλιακών μετώπων του χερσαίου και νησιωτικού τμήματος της Αττικής.
- Προώθηση της άμεσης αξιοποίησης του Ταμείου Χαρτοφυλακίου JESSICA για υπερτοπικές ολοκληρωμένες αναπλάσεις.
- Αξιοποίηση και διαχείριση του Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Αντώνης Τρίτσης».
- Εξειδίκευση της συμμετοχής και συμβολής της Περιφέρειας Αττικής στην Ανάπλαση του Ιστορικού Κέντρου της Αθήνας.
- Ανάπλαση – διαμόρφωση Λ. Όλγας
- Προώθηση των ώριμων έργων για ανάπλαση υποβαθμισμένων συνοικιών με έμφαση στις περιοχές κινδύνου «γκετοποίησης».
- Διασφάλιση της συμμετοχής της Περιφέρειας Αττικής σε όλους τους φορείς και όργανα σχεδιασμού και εφαρμογής προγραμμάτων Αστικής Αναζωογόνησης και Αναπτυξιακών παρεμβάσεων.
- Μελέτη οργάνωσης και λειτουργίας Ταμείου Αστικής Ανάπτυξης και Αναζωογόνησης. Στο πλαίσιο αυτό και για την αξιοποίηση χρόνου προτείνεται η συγκρότηση ειδικού Γραφείου σε υπηρεσιακό επίπεδο.

Μέτρο 1.5: Επέκταση και βελτίωση μεταφορών και συγκοινωνιών

Ενδεικτικές δράσεις

- Κατάρτιση στρατηγικού και επιχειρησιακού σχεδίου της Μητροπολιτικής Επιτροπής μεταφορών και συγκοινωνιών. Διασφάλιση του διακριτού ρόλου της Περιφέρειας Αττικής στη συγκρότηση και λειτουργία του Μητροπολιτικού Φορέα Αστικών Συγκοινωνιών στην Αττική.
- Συμπλήρωση του βασικού οδικού δικτύου με προτεραιότητα στην επέκταση του διαδημοτικού άξονα της οδού Θηβών και τη διαπλάτυνση της Λ. Αγίου Δημητρίου.

- Αξιοποίηση 2ου ΣΔΕΑ όσον αφορά στις μεταφορές σε συνεργασία με το ΥΠΕΚΑ, το ΚΑΠΕ, τους Δήμους κ.λπ. – Εξειδίκευση στο πλαίσιο της Περιφέρειας Αττικής.
- Ανάλυση πρωτοβουλιών Eco-Driving με στόχο την εξοικονόμηση καυσίμου 5-20% στις οδικές μεταφορές στην Περιφέρεια, τη μείωση εκπομπών ρύπων, μείωση ηχορύπανσης, τη μείωση ατυχημάτων, κ.λπ.
- Προώθηση μελετών και έργων για την ενίσχυση της ασφάλειας στο βασικό οδικό δίκτυο (σήμανση, σωστός φωτισμός, πεζογέφυρες) με προτεραιότητα στις αστικές λεωφόρους όπως Κηφισίας, Βουλιαγμένης, Ποσειδώνος, Μαραθώνος, Λαυρίου, κλπ.
- Μελέτη και κατασκευή ενός τουλάχιστον πιλοτικού συνεκτικού δικτύου ήπιας μετακίνησης σε υπερτοπική κλίμακα.
- Εκπόνηση σχεδίου βελτίωσης του μεταφορικού δικτύου εξυπηρέτησης του νησιωτικού τμήματος της Περιφέρειας.
- Εκπόνηση σχεδίου για την αξιοποίηση ελεύθερων χώρων που προκύπτουν από μεταφορά ή επαναχωροθέτηση μεγάλων εγκαταστάσεων μεταφορικών υποδομών για χρήσεις όπως χώροι στάθμευσης ή για τον επανασχεδιασμό του οδικού δικτύου (Πειραιάς, Ρουφ, κ.λπ.), κá.
- Εκπόνηση σχεδίου σκοπιμότητας κατασκευής νέων Μαρίνων σε περιφερειακό επίπεδο.

Μέτρο 1.6: Αναβάθμιση του συστήματος Πολιτικής Προστασίας

Ενδεικτικές δράσεις

- Ολοκληρωμένο σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με εκτίμηση κινδύνων ανά Περιφερειακή ενότητα, ενσωμάτωση των αρχών της πρόληψης και προφύλαξης, ορθή αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων – μέσων και νέων τεχνολογιών και ανάδειξη του εθελοντισμού.

Μέτρο 1.7: Βελτίωση του συστήματος πολεοδομικού και χωρικού σχεδιασμού

Ενδεικτικές δράσεις

- Οργάνωση της εσωτερικής συνοχής και αποτελεσματικότητας του συστήματος πολεοδομικού και χωρικού σχεδιασμού (παρακολούθηση, εφαρμογή, προώθηση διαδικασιών) στο υπηρεσιακό επίπεδο της Περιφέρειας Αττικής σύμφωνα με τις ανειλημμένες αρμοδιότητες .

ΑΞΟΝΑΣ 2:
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ, ΥΓΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Μέτρο 2.1.: Ενίσχυση του ρόλου της Περιφέρειας στον τομέα κοινωνικής μέριμνας και υγείας

Στόχος: Ενίσχυση των παρεμβάσεων της Περιφέρειας σε θέματα κοινωνικής μέριμνας και υγείας, στην κατεύθυνση της μείωσης των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων

Ενδεικτικές Δράσεις

- Σύσταση ομάδας στρατηγικού σχεδιασμού και ομάδας εργασίας για την βέλτιστη οργάνωση της Γ. Δ/σης.
- Ανάπτυξη συνεργασιών-δικτυώσεων της Γ. Δ/σης στο εσωτερικό και εξωτερικό της περιβάλλον, με δημόσιους, δημοτικούς και κοινωνικούς φορείς .
- Ανάπτυξη διαπεριφερειακών συνεργασιών σε εθνικό, ευρωπαϊκό, μεσογειακό επίπεδο.
- Οργάνωση μηχανισμών ταχείας αντίδρασης για την αντιμετώπιση έκτακτων κινδύνων και απειλών για τη δημόσια υγεία .

Στόχος: Ενίσχυση των παρεμβάσεων της Περιφέρειας σε θέματα κοινωνικής μέριμνας και υγείας, στην κατεύθυνση της μείωσης των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων

Ενδεικτικές Δράσεις

- Διεξαγωγή έρευνας (ανάμεσα στους εξυπηρετούμενους) των υπηρεσιών των Δ/σεων Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας.
- Καταγραφή των ελλειμμάτων σε υποδομές κοινωνικής μέριμνας και υγείας ανά περιφερειακή ενότητα και ιεράρχηση αναγκών παρέμβασης ανά ενότητα.
- Πρόγραμμα έργων, κάλυψης ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων σε ανάγκες κοινωνικού εξοπλισμού (μονάδες υγείας, παιδικοί σταθμοί, κλπ)
- Ολοκληρωμένο σχέδιο συνολικής παρέμβασης για την υποστήριξη Ατόμων με Αναπηρία.
- Ολοκληρωμένο σχέδιο συνολικής παρέμβασης για την υποστήριξη των Ρομά.

- Σχέδιο υποστήριξης ένταξης μεταναστών.
- Δράσεις υποστήριξης ανέργων με προτεραιότητα ειδικές ομάδες.
- Εκπόνηση προγραμμάτων πρόληψης και προαγωγής υγείας.

Μέτρο 2.2: Αναβάθμιση του ρόλου της Περιφέρειας στους τομείς Πολιτισμού - Αθλητισμού

Στόχος: Ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων της Αττικής, προβολή της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας και διεθνής προβολή της Φυσιογνωμίας της Περιφέρειας

Ενδεικτικές Δράσεις

- Ανάπτυξη ολοκληρωμένων συνεργασιών και δράσεων με Δομές, Συλλογικότητες και Φορείς Πολιτισμού της Περιφέρειας Αττικής (συνδιοργάνωση φεστιβάλ, εκθέσεων, γεγονότων, καθιέρωση βραβείων κλπ)
- Ανάδειξη ιστορικών – πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων κάθε ΠΕ (π.χ. φρούριο Θορικού, Ελευσίνα, Ιερά Οδός κλπ.), δημιουργία αρχαιολογικών και πολιτιστικών διαδρομών σε συνεργασία με αντίστοιχους Δημόσιους Φορείς
- Καθιέρωση Διοργάνωσης ενός ετήσιου «μεγάλου» πολιτιστικού γεγονότος, διεθνούς εμβέλειας
- Έκδοση οδηγού (έντυπου – ηλεκτρονικού) με όλα τα σημεία ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος της Αττικής
- Δημιουργία Portal ψηφιακής προβολής (χώρων, δράσεων, γεγονότων αλλά και αντίστοιχων επαγγελματικών δραστηριοτήτων τέχνης, εστίασης, φιλοξενίας, παράδοσης κλπ)

Στόχος: Βελτίωση του επιπέδου ζωής των κατοίκων και της κοινωνικής συνοχής, μέσω ολοκληρωμένων αθλητικών και πολιτιστικών και προγραμμάτων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Καταγραφή θεσμοθετημένων δράσεων, δομών και υποδομών πολιτισμού ανά ΠΕ (π.χ. Φεστιβάλ ΟΤΑ, Δημοτικοί Πολιτιστικοί και Αθλητικοί Οργανισμοί, ωδεία, θέατρα, στάδια κλπ.).
- Εκπόνηση σχεδίου δράσης για την υλοποίηση του επιτελικού ρόλου της Περιφέρειας Αττικής στους τομείς αθλητισμού και πολιτισμού.
- Χρηματοδότηση έργων και υποδομών αθλητισμού και πολιτισμού. Ιεράρχηση αναγκών ανά ΠΕ.
- Ανάπτυξη και προώθηση διαδημοτικών συνεργασιών στον τομέα των πολιτιστικών εκδηλώσεων με στόχο την επίτευξη οικονομικών κλίμακας.

Δημιουργία περιφερειακού δικτύου Πολιτισμού με Παρατηρητήριο ή ως Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος

- Δημιουργία περιφερειακού δικτύου Μαζικού Λαϊκού Αθλητισμού με Παρατηρητήριο ή ως Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος
- Προώθηση της ερασιτεχνικής καλλιτεχνικής δημιουργίας
- Διοργάνωση πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων ανά ΠΕ με τοπικούς δημοτικούς και συλλογικούς φορείς, με προτεραιότητα στις υποβαθμισμένες περιοχές
- Ενίσχυση συλλογικών, εθνικοτοπικών, κοινωνικών φορέων για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων πολιτισμού, αθλητισμού.
- Ο πολιτισμός και ο αθλητισμός, γέφυρες αλληλοκατανόησης και κοινωνικής συνοχής. Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και κουλτούρας ειδικών ομάδων του πληθυσμού (π.χ. μετανάστες, γυναίκες, νέοι), συνδιοργάνωση πολυπολιτισμικών γεγονότων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο
- Θεσμοθέτηση περιφερειακών και διαδημοτικών, αθλητικών και πολιτιστικών δράσεων για ΑΜΕΑ
- Ενέργειες προώθησης του αθλητισμού και των ωφελειών του σε όλες τις ηλικίες με έμφαση στη παιδική ηλικία (προγράμματα για ηλικιωμένους, ημερίδες, σχολικός αθλητισμός κλπ)
- Συνδιοργάνωση Διαδημοτικών – Διαπεριφερειακών αθλητικών εκδηλώσεων σε όλα τα αθλήματα, με τη συμμετοχή ερασιτεχνικών σωματείων

Μέτρο 2.3.: Προστασία της δημόσιας υγείας

Στόχος: Ανάπτυξη ολοκληρωμένων πολιτικών από την Περιφέρεια, για την προστασία της δημόσιας υγείας από περιβαλλοντικούς κινδύνους

Ενδεικτικές δράσεις

- Δημιουργία και Λειτουργία Παρατηρητηρίου Περιβαλλοντικής Υγείας.
- Βελτίωση υποδομών, σε κάθε ΠΕ, πρόσβασης σε πόσιμο νερό και σε δημόσιο δίκτυο διαχείρισης λυμάτων
- Εκστρατείες Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης Πολιτών, με προτεραιότητα στα σχολεία.
- Σχέδια δράσης για ειδικές ομάδες πληθυσμού (μετανάστες, Roma, τοξικοεξαρτημένους κλπ).
- Έκδοση Κατευθυντήριων Οδηγιών - Προτύπων για Βασικούς Περιβαλλοντικούς Παράγοντες που Απειλούν την Υγεία
- Βελτίωση της Εποπτείας Εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας.
- Ενίσχυση του Εξοπλισμού των Περιφερειακών Υπηρεσιών Περιβαλλοντικής Υγιεινής.

Στόχος: Προσδιορισμός του ρόλου της Περιφέρειας και ανάπτυξη συνεργασιών με συναρμόδιους φορείς

- Οργανωτική και Λειτουργική Διασύνδεση Περιβαλλοντικών Υπηρεσιών, φορέων που δραστηριοποιούνται στην Αττική.

- Ανάλυση πρωτοβουλιών για την οργάνωση διαβαθμιδικής συνεργασίας με στόχο τη Διαχείριση Απορριμμάτων
- Ανάλυση πρωτοβουλιών για την οργάνωση Διαβαθμιδικής συνεργασίας για τη χωροθέτηση και κατασκευή Κοιμητηρίων σε κάθε ΠΕ
- Σχέδια δράσης ανά Π.Ε. για τον περιορισμό των χώρων ανεξέλεγκτης εναπόθεσης απορριμμάτων

ΑΞΟΝΑΣ 3:

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Μέτρο 3.1.: Ανάπτυξη – Μεταφορές - Επιχειρηματικότητα

Στόχος: Βελτίωση του ανταγωνισμού, του επιχειρηματικού και επενδυτικού κλίματος στην Περιφέρεια Αττικής και στήριξη των ΜΜΕ.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Ανάλυση πρωτοβουλιών για «κρίσιμα σημεία» απλούστευσης διαδικασιών και διατύπωση συγκεκριμένων βημάτων (action plans) προς τα συναρμόδια Υπουργεία για απλοποίηση επιχειρηματικού περιβάλλοντος και εξορθολογισμό της λειτουργίας της αγοράς.
- Προετοιμασία των αρμοδίων Υπηρεσιών της Αιρετής Περιφέρειας στην άμεση εφαρμογή των αναλαμβανόμενων νομοθετικών πρωτοβουλιών για την απλοποίηση διαδικασιών ίδρυσης, αδειοδότησης και λειτουργίας επιχειρήσεων.
- Διασφάλιση (σταδιακά, αλλά εντός της διάρκειας του Επιχειρησιακού Σχεδίου) της δυνατότητας παροχής εξ αποστάσεως διαδραστικών υπηρεσιών επιπέδου 4 σε επενδυτές και επιχειρηματίες.
- Συνεχής, άμεση ενημέρωση και επιμόρφωση των στελεχών των Διευθύνσεων Ανάπτυξης σε σχέση με τις εξελίξεις και υποστήριξή τους από σύγχρονα εργαλεία και εξ αποστάσεως υπηρεσίες μάθησης.
- Δημιουργία «Οδηγού» σε ηλεκτρονική έκδοση και μορφή Διαρκούς Ενημερωτικού Κώδικα Νομοθεσίας και Αρμοδιοτήτων ανά Υπηρεσία και βαθμό Διοίκησης (Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμους κλπ). Μετά από κάθε ψηφισθείσα διάταξη στη Βουλή και σε εξουσιοδότηση αυτών (Ν, ΠΔ, ΥΑ, κλπ) να αναρτάται σε αυτήν ανεξάρτητα από ποιο Υπουργείο έχει προταθεί και σε συνάρτηση των νομοθετημάτων που αντικαθίστανται, κ.λπ.).
- Απλοποίηση διαδικασιών αδειοδοτήσεων και εγκατάστασης, ίδρυσης νέας επιχείρησης κ.λπ., ώστε να μειωθεί αφενός ο αντίκτυπος της δύσκολης και δαπανηρής εισόδου νέας επιχείρησης στην αγορά και, αφετέρου, να αναβαθμισθεί το επίπεδο του ανταγωνισμού με τελικούς αποδέκτες τους επιχειρηματίες, τους επαγγελματίες, τους τελικούς καταναλωτές, αλλά και

τους εν δυνάμει επενδυτές.

- Αρση επικαλυπτόμενων αρμοδιοτήτων (λ.χ. επικαλυπτόμενες με αυτές της Διεύθυνσης Βιομηχανίας Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, προτείνεται να αποδοθούν στα Τμήματα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, σύμφωνα με το αρ. 186 του Ν. 3852/2010 κ.λπ.).
- Στήριξη **θεματικών τομέων** στους οποίους εντάσσονται δραστηριότητες κρίσιμες για την ανάπτυξη της Αττικής, όπως ενδεικτικά⁶³: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών - Μικροηλεκτρονική, Περιβάλλον, Ενέργεια, Τρόφιμα και Βιοτεχνολογία, Προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και καινοτόμες τεχνολογίες παραγωγής σε παραδοσιακούς κλάδους, Υλικά και τεχνολογίες δόμησης και κατασκευών περιβαλλοντικά φιλικών και ενεργειακά αποδοτικών, Μεταφορές, Υπηρεσίες Διαμεταφοράς, Πολιτισμός - Δημιουργικές Βιομηχανίες, Τουρισμός, Αθλητισμός, Υγεία – φαρμακευτικά προϊόντα και συσκευές, design προϊόντων κ.λπ.
- Δημιουργία Δικτύου «Γραφείων Επιχειρηματικότητας και Επενδύσεων» (Γ.Ε.Ε.) στις Π.Ε., τα οποία θα λειτουργούν ως κέντρα μίας στάσης (one-stop-shop) για την ίδρυση, αδειοδότηση και λειτουργία επιχειρήσεων, άσκησης τεχνικών δραστηριοτήτων κ.λπ.
- Ανάπτυξη και ενίσχυση της νέας (start-up) και νεανικής Επιχειρηματικότητας σε δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Στόχος: Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης και της ελκυστικότητας της Περιφέρειας Αττικής ως τόπου άσκησης Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων - Προσέλκυση νέων επενδύσεων

Ενδεικτικές Δράσεις

- Ανάλυση συστηματικών πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση της επιχειρηματικότητας ανάγκης στην Περιφέρεια και προώθηση της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας, σε συνδυασμό με αξιοποίηση της καινοτομίας και των τεχνολογικών εξελίξεων.
- Δημιουργία και υλοποίηση κύκλων «Ανοιχτών Σχολείων Επιχειρηματικότητας» στις Π.Ε. και τα Νησιά της Αττικής για τη διάδοση και διάχυση του σύγχρονου επιχειρείν, σε συνεργασία με Επαγγελματικούς Φορείς, Πανεπιστήμια κ.λπ.
- Προβολή Ανάλυση συστηματικών και συλλογικών πρωτοβουλιών για την προβολή της Περιφέρειας Αττικής ως επενδυτικού και επιχειρηματικού πόλου.
- Υποστήριξη Αποφάσεων για την επιχειρηματικότητα και τις ΜΜΕ: διατύπωση πρότασης προς την Πολιτεία για την ανάληψη από την Αιρετή Περιφέρεια της λειτουργίας του «Εθνικού Παρατηρητηρίου για τις ΜΜΕ» μετά την προβλεπόμενη απορρόφηση του ΕΟΜΜΕΧ από το Υπουργείο

⁶³ Για τον Πρωτογενή Τομέα και τον Τουρισμό αφιερώνονται στο παρόν ειδικές ενότητες.

Οικονομίας.

- Συντονισμένες δράσεις εφαρμογής του ΣΔΕΑ στην Περιφέρεια Αττικής (σε συνδυασμό με αντίστοιχες στον Τομέα των Μεταφορών) και, ιδιαίτερα, σε δράσεις που προάγουν την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία στον τομέα της ενέργειας
- Δράσεις Βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων στα οποία στεγάζονται οι Υπηρεσίες της Περιφέρειας

Στόχος : Χωροθέτηση νέων «υποδοχέων» Επιχειρηματικών και Μεταποιητικών Δραστηριοτήτων.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Προσέλκυση νέων βιομηχανικών και επιχειρηματικών υποδομών (business parks), με έμφαση στις δραστηριότητες συνεργατικότητας (clustering) και καινοτομίας.
- Προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων για την οργανωμένη χωροθέτηση και λειτουργία επιχειρηματικών πάρκων, συμβολή σε νομοθετικές και οργανωτικές πρωτοβουλίες διεθνοποίησης των business parks της Αττικής και των επιχειρηματικών ευκαιριών που αναδεικνύονται.
- Διερεύνηση χωροθέτησης (νέων) ζωνών για την εγκατάσταση οργανωμένων παραγωγικών, εμπορικών και αποθηκευτικών δραστηριοτήτων (εξειδίκευση στρατηγικής Ρυθμιστικού 2021).
- Εξορθολογισμός της διαδικασίας χωροθέτησης και αδειοδότησης νέων Επιχειρηματικών Πάρκων.
- Μεταφορά αρμοδιοτήτων εξειδίκευσης των βημάτων χωροθέτησης και αδειοδότησης – λειτουργίας των νέων Επιχειρηματικών Πάρκων στην Αιρετή Περιφέρεια.
- Συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομίας και τις τοπικές Αρχές για την εξυγίανση των άτυπων Βιομηχανικών συγκεντρώσεων στο θριάσιο και στον Κηφισό.
- Επαναχρησιμοποίηση παλαιών εργοστασίων και εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών κτιρίων – ταυτοποίηση ιδιοκτησιών, συνεργασία με Τράπεζες και προσέλκυση νέων επενδύσεων.
- Προετοιμασία μεγάλων επενδυτικών σχεδίων στους τομείς της ανακύκλωσης και της επανάχρησης της ήδη πολεοδομημένης γης και του αστικού ιστού με έμφαση στις ολοκληρωμένες πολιτικές αστικής ανασυγκρότησης, οικονομικού, κοινωνικού και αστικού ιστού – Αξιοποίηση νέων Χρηματοδοτικών Εργαλείων (JESSICA, JEREMIE).
- Υποστήριξη της ανάπτυξης νέου τύπου χρήσεων (δημιουργικές βιομηχανίες σε συνδυασμό με πολιτιστικές λειτουργίες), με ένταξη σε προγράμματα

αστικής ανασυγκρότησης και επανάχρηση του υφιστάμενου κτιριακού βιομηχανικού / παραγωγικού αποθέματος.

- Άμεση πολεοδόμηση των άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων με απλή οριοθέτηση και δόμηση με όρους εκτός σχεδίου, για λόγους λειτουργικής και περιβαλλοντικής εξυγίανσης.
- Εξυγίανση της λειτουργίας υφιστάμενων ομάδων ΜΜΕ χαμηλής όχλησης εντός του αστικού, μέσω της δημιουργίας κοινών υποδομών και δικτύων μεταφορών, αποθήκευσης κ.λπ.
- Χωροθέτηση νέων οργανωμένων ζωνών – θυλάκων ανάπτυξης που σαν στόχο θα έχουν την εγκατάσταση νέων ή την μετεγκατάσταση υφιστάμενων επιχειρήσεων, την τόνωση της ανάπτυξης συστάδων επιχειρήσεων και επιχειρηματικών δικτύων ομοειδών ή συμπληρωματικών δραστηριοτήτων, με έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη καινοτομίας.

Στόχος: Βιώσιμη Διαχείριση και Εκμετάλλευση του Ορυκτού πλούτου της Αττικής

Ενδεικτικές Δράσεις

- Εξορθολογισμός της αδειοδότησης και διαχείρισης των Λατομείων, υφιστάμενων και, πιθανά, νέων.
- Επανεξέταση της ισχύουσας νομοθεσίας που διέπει την χωροθέτηση και αδειοδότηση των λατομείων.
- Σχέδιο δράσης για την σταδιακή αποκατάσταση εγκαταλειμμένων Λατομείων, με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα (λ.χ. έναντι άλλων ανταλλαγμάτων).
- Ολοκλήρωση περιβαλλοντικών μελετών αποκατάστασης αργούντων αλλά οχλούντων λατομείων (Μερέντα Μαρκοπούλου, Πολύδωρα Καρέας).
- Αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, μεγάλο μέρος των οποίων συγκεντρώνεται στους ορεινούς όγκους της Περιφέρειας με σχεδιασμό δράσεων ανάπτυξης ειδικών υποδομών και ανάπλασης εγκαταλειμμένων Λατομείων.
- Ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων με έμφαση στο υδάτινο δυναμικό, το δασικό πλούτο και τις εστίες αξιόλογης χλωρίδας και πανίδας.

Στόχος: Ανάδειξη του υποδειγματικού ρόλου του δημοσίου τομέα στο θέμα της εξοικονόμησης ενέργειας.

- Ολοκληρωμένη Διαχείριση του Οδοφωτισμού στο κύριο οδικό δίκτυο της Περιφέρειας και διασφάλιση της ανταποδοτικής του χρηματοδότησης – εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης του οδοφωτισμού

(πιθανά με μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων) - εφαρμογή ολοκληρωμένου Συστήματος ΕΞΕ και τηλεματικής διαχείρισης

- Εκπόνηση Ειδικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση και εφαρμογή της τεχνολογίας **Fiber to the Home** (Δίκτυο Οπτικών Ινών μέχρι την Κατοικία / FTTH ή **FTTB**)
- Σύνδεση των παρεμβάσεων στον Τομέα των Μεταφορών με την επίτευξη το 2020 του εθνικού στόχου για εξοικονόμηση ενέργειας σε ποσοστό 20%, (Ν.3855/2010 «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις»)

Στόχος: Ευαισθητοποίηση των πολιτών και των επιχειρηματιών (αξιοποίηση της τάσης για εξοικονόμηση ενέργειας)

Ενδεικτικές δράσεις:

- Συμμετοχή της Περιφέρειας Αττικής στις δράσεις ευαισθητοποίησης και εφαρμογής του 2ου ΣΔΕΑ
- Βελτίωση των Υπηρεσιών σε σχέση με συνεκτικές πρωτοβουλίες και δράσεις Οικονομικής Οδήγησης (Eco-Driving) και ανάπτυξης σχεδίων δι-αστικής κινητικότητας (urban mobility plans).

Στόχος: Αξιοποίηση ελεύθερων ή διαθέσιμων χώρων

Ενδεικτικές δράσεις

- Επανεξέταση προϋποθέσεων βιωσιμότητας, λειτουργίας και μετεγκατάστασης των «περιφερειακών» ΚΤΕΟ
- Δημιουργία «Πάρκου» εξέτασης υποψηφίων Οδηγών

Μέτρο 3.2.: Πρωτογενής τομέας

Στόχος: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του πρωτογενή τομέα συνολικά.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Πρόβλεψη ενιαίων κλιμακίων ελέγχων από διαφορετικές Υπηρεσίες της Περιφέρειας και της κεντρικής διοίκησης. Ιχνηλάτηση των απαιτούμενων βημάτων για την εφαρμογή (follow-up) των αποτελεσμάτων των ελέγχων.

- Διατήρηση και προστασία της γεωργικής γης και ενίσχυση της γεωργίας στην Αττική, τόσο για λόγους συμβολής στη κάλυψη των αναγκών των κατοίκων, όσο και για περιβαλλοντικούς λόγους, με ταυτόχρονη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας, των αγροοικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου.
- Σύζευξη γεωργικών και μη δραστηριοτήτων ώστε να εξασφαλίζεται αξιόλογη πρωτογενής παραγωγή.
- Κίνητρα για την οργάνωση και εκσυγχρονισμό των μονάδων μεταποίησης (μέσω του ΕΠΑΛ), εντατικοποίηση των ελέγχων των μονάδων μεταποίησης, σεμινάρια επιμόρφωσης και ενημέρωσης των απασχολούμενων στην μεταποίηση αγροτικών προϊόντων
- Συστηματική προβολή των Ελληνικών αγροτικών προϊόντων – Καλάθι αγροτικών προϊόντων της Αττικής
- Διασύνδεση και συνεργασία μεταξύ ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων (γεωργικών) για την προώθηση καινοτομιών και την ανάπτυξη τεχνολογικών λύσεων
- Προσπάθεια στροφής των αγροτών από τα παραδοσιακά προς τα ποιοτικά αγροτικά προϊόντα (βιολογικά, ολοκληρωμένης καταπολέμησης, ΠΟΠ κλπ)
- Εφαρμογή της πράσινης ανάπτυξης στη γεωργία, αειφορική ανάπτυξη με χρήση ήπιων μορφών ενέργειας και προστασία φυσικού περιβάλλοντος.
- Σύνδεση του τουρισμού με τον αγροδιατροφικό τομέα της Αττικής (Quality Food Farming / agro-biotech, διαγνωστικές και άλλες βιοτεχνολογίες υγείας, νέα, έξυπνα, ειδικά σχεδιασμένα υλικά κ.ο.κ.)
- Εκπόνηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης για την αντιμετώπιση του προβλήματος των αδεσπότεων ζώων και των ζώων συντροφιάς στην Περιφέρεια Αττικής (σε συνεργασία με το ΥΠΠΑΤ και άλλους αρμόδιους φορείς όπως φιλοζωικές οργανώσεις, καταφύγια κ.λ.π).

Στόχος: Αναβάθμιση και διεύρυνση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών δραστηριοτήτων στην Αττική, με έμφαση στα τοπικά Προϊόντα και στη στήριξη της διαφοροποίησης του Τουρισμού.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Βελτίωση δεξιοτήτων ανθρωπίνου δυναμικού και συμβουλευτικής υποστήριξης παραγωγών.
- Έμφαση στην προώθηση βιολογικών και φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργειών και μεθόδων εκτροφής, καθώς και στην ενίσχυση παραδοσιακών γεωργικών δραστηριοτήτων που ως άρρηκτα συνδεδεμένες με το Αττικό Τοπίο, αποτελούν πολιτιστικό και περιβαλλοντικό πόρο

- Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της κάθε περιοχής της Περιφέρειας Αττικής, στηρίζοντάς τες με διαφοροποιημένα μέτρα.
- Ενίσχυση του αγροτουρισμού, της αγροβιοτεχνίας και του οικοτουρισμού
- Ολοκληρωμένο πρόγραμμα προώθησης των νωπών οπωροκηπευτικών και ηλεκτρονικής υποστήριξης των βεβαιώσεων διακίνησης των προϊόντων από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Αιρετής Περιφέρειας.
- Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα στήριξης του πρωτογενή στα νησιά της Περιφέρειας για την ενίσχυση των τοπικών οικονομιών και την ανάδειξη της τοπικής κουζίνας.

Στόχος: Στήριξη, αναδιάρθρωση της παραγωγικής βάσης, αναζωογόνηση και αναβάθμιση της ζωϊκής παραγωγής στην Αττική – διασφάλιση της Δημόσιας Υγείας.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Κατάρτιση Μητρώου Κτηνοτροφικών Επιχειρήσεων και απογραφή προβλημάτων χωροθέτησης και λειτουργίας τους.
- Παρεμβάσεις για τον εκσυγχρονισμό των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.
- Σχεδιασμός και αποτίμηση των αναγκών κατασκευής, εκσυγχρονισμού ή/και επέκτασης - μετεγκατάστασης κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (στάβλος, αμελκτήριο, παρασκευαστήριο ζωοτροφών, οριζόντιες και κατακόρυφες αποθήκες (silos) κ.λπ.
- Εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων και δημιουργία εγκαταστάσεων συστημάτων βιολογικού καθαρισμού
- Ενίσχυση για μετεγκατάσταση σε πιο απομακρυσμένες περιοχές εντός Αττικής που έχουν υποδειχθεί ως κατάλληλες (περίπτωση Ασπροπύργου) με την προϋπόθεση ότι θα αρθεί πρώτα η σημερινή απαγόρευση ειδικά για αυτές τις περιπτώσεις.
- Παροχή συστηματικών συμβουλευτικών και εκτιμητικών υπηρεσιών για την αγορά ζωικού κεφαλαίου υψηλής γενεαλογικής αξίας.
- Επανεξέταση του ζητήματος απόδοσης των κτηνιατρικών τελών
- Δημιουργία σφαγείων στα νησιά της Περιφέρειας
- Δημιουργία χώρου φιλοξενίας ζώντων ζώων κοντά στο λιμάνι του Πειραιά, που είναι και το μεγαλύτερο της χώρας.

Στόχος: Εξορθολογισμός της διαχείρισης της Αλιείας και των Ιχθυαποθεμάτων στον Αργοσαρωνικό και της μεταποίησης των προϊόντων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Καθορισμός «Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Θαλάσσιων Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) στην Αττική»,
- Δημιουργία κεντρικής ιχθυαγοράς σε παράπλευρο χώρο της ιχθυόσκαλας που θα έχει σαν αποτέλεσμα το διαχωρισμό των εγχώριων αλιευμάτων από όλα τα εισερχόμενα από κοινοτικές ή τρίτες χώρες με αποτέλεσμα τη σωστή αποθήκευση των αλιευμάτων και την πλήρη ταυτοποίηση τους, την καλύτερη εξυπηρέτηση των εμπόρων που θα διαχωρισθούν από τους παραγωγούς και, τη βελτίωση του ελέγχου από τις αρμόδιες Υπηρεσίες.
- Τελεσφόρηση της διαδικασίας λειτουργίας του συσκευαστηρίου της Ιχθυόσκαλας.

Στόχος: Προστασία και βιώσιμη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος από το σύνολο των δραστηριοτήτων του Πρωτογενή τομέα στην Αττική, συμπεριλαμβανομένων των παρακτίων ζωνών.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Μείωση των ρύπων όλων των ειδών, με λήψη θεσμικών κανονιστικών διατάξεων.
- Ολοκλήρωση των υποδομών αντιμετώπισης της ρύπανσης (διαχείριση υγρών αποβλήτων κ.λπ.)
- Ολοκλήρωση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας
- Ολοκλήρωση διαχείρισης των υδάτων (διευθέτηση των ρεμάτων, δημιουργία μικρών ταμιευτήρων, φραγμάτων για εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφορέων, διαχείριση λυμάτων, αναδασώσεις κ.λπ.)
- Αντιμετώπιση των αποβλήτων των κτηνοτροφικών μονάδων – Ολοκλήρωση κατά προτεραιότητα των προβλεπομένων δράσεων του ΕΣΔΕΑ.
- Εξειδίκευση του ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ (ΕΣΔΕΑ) σε ό,τι αφορά στην ορθή διαχείριση των ζωικών υποπροϊόντων που παράγονται στην Αττική σε επίπεδο Π.Ε., εκπόνηση αναλυτικού σχεδίου δράσης και ενεργοποίηση στην υλοποίηση του προγράμματος λαμβάνοντας υπόψη την απουσία μονάδων μεταποίησης στην Περιφέρεια

Ειδικότερα, όσον αφορά στην κατηγορία 1 του Κανονισμού 1774/2002/ΕΚ, και 2009/1069/ΕΚ, 2011/142/Ε.Κ και Π.Δ 211/2006, προβλέπονται τα ακόλουθα στάδια:

1ο στάδιο:

Επικαιροποίηση της απογραφής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όσον αφορά τα εξής:

- α) Παραγόμενες ποσότητες ανά γεωγραφική περιοχή (νομό ή περιφέρεια)
- β) Υφιστάμενες εγκαταστάσεις αποτέφρωσης /εκτίμηση της ποιοτικής και ποσοτικής επάρκειας αυτών.

2ο στάδιο:

Ενημερωτική εκστρατεία με αποδέκτες τους φορείς λειτουργίας των σφαγείων της Χώρας σχετικά με την επικινδυνότητα των υλικών αυτών και τους δυνατούς τρόπους διαχείρισης.

3ο στάδιο:

Περιβαλλοντική αδειοδότηση και κατασκευή των απαιτούμενων μονάδων αποτέφρωσης, έτσι ώστε να καλυφθούν όλα τα σφαγεία της Χώρας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον παραπάνω Κανονισμό.

Μέτρο 3.3.: Τουριστική ανάπτυξη

Στόχος: Βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης και της ελκυστικότητας της Περιφέρειας Αττικής, ως τουριστικού και πολιτιστικού προορισμού με διεθνή αναγνώριση, ακτινοβολία και συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου με ανάπτυξη του αστικού τουρισμού και του city break.
- Προσέλκυση Επενδύσεων για την αξιοποίηση μεγάλων ακινήτων που συνδέονται με το τουριστικό προϊόν – Ανάπτυξη Συνεδριακού και Εκθεσιακού Τουρισμού και θεματικών Εκδηλώσεων διεθνούς εμβέλειας (Mega Event).
- Τόνωση του τουρισμού στα νησιά της Περιφέρειας και διάχυση των τουριστικών ροών στις χωρικές ενότητες.
- Ανάπτυξη και ολοκλήρωση συνεκτικών υποδομών και δικτύων και δημιουργίας νέων προορισμών με άξονες αρχικά το παραλιακό μέτωπο και, στη συνέχεια, εναλλακτικούς θύλακες αναψυχής στις γειτονιές με παρεμβάσεις αστικής αναζωογόνησης.
- Ανασυγκρότηση σε δίκτυο και ανάδειξη των ιστορικών, πολιτιστικών και φυσικών τόπων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος σε όλη την έκταση της Αττικής, προώθηση «νέων τουριστικών προορισμών» μέσα στην Περιφέρεια.
- Υποστήριξη του αστικού τουρισμού και του city break με συντονισμό διεθνούς ενδιαφέροντος πολιτιστικών γεγονότων, αλλά και συμβολή στην αναδιοργάνωση της λειτουργίας των Πολιτιστικών Υποδομών με ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και προϊόντων, διεύρυνση του ωραρίου λειτουργίας τους

κ.λπ.

- Αξιοποίηση του Χρηματοδοτικού Μέσου «JESSICA» για την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο, με επιλογή ώριμων παρεμβάσεων.

Στόχος : Εμπλουτισμός / διαφοροποίηση του Περιφερειακού Τουριστικού Προϊόντος & Ενίσχυση του θαλασσιού Τουρισμού και ανάδειξη της Περιφέρειας Αττικής ως ανταγωνιστικού διεθνώς προορισμού Κρουαζιέρας και Ιστιοπλοΐας – yachting.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Ενίσχυση του Τουρισμού Κρουαζιέρας μέσω:
 - διεύρυνσης των δυνατοτήτων του Πειραιά ως Λιμένα «homeport».
 - επανασχεδιασμού των υποδομών εξυπηρέτησης Κρουαζιεροπλοίων και θαλασσιού τουρισμού γενικότερα, με συνεκτίμηση διαλειτουργικότητας ΖΝΑ Αργολικού και Κορινθιακού (λ.χ. σε συνδυασμό με τον «στρατηγικό» ρόλο της Διώρυγας της Κορίνθου, της Σαλαμίνας, της ΝΖ Περάματος κ.λπ.).
 - διερεύνησης ανάπτυξης νέου ενδιαμέσου προορισμού Κρουαζιεροπλοίων (Λαύριο) σε συνδυασμό με ανάπτυξη δικτύου πολιτιστικών υποδομών στην Ανατολική Αττική.
- Αξιοποίηση υφιστάμενων και δημιουργία συμπληρωματικών Υποδομών θαλασσιού Τουρισμού στην Αττική και ανάπτυξή τους με τη μορφή Δικτύου (κύριων και δορυφόρων).

Στόχος : Ολοκληρωμένη τουριστική προβολή της Περιφέρειας - Ενίσχυση της διεισδυτικότητας της Αττικής ως τουριστικού προορισμού διεθνούς εμβέλειας σε στοχευμένες ομάδες – στρατηγική ευθυγράμμιση και αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας από τις επιμέρους δράσεις τουριστικής προβολής.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Στοχευμένες πλουραλιστικές παρεμβάσεις τουριστικής προβολής της Περιφέρειας σε φυσική και ηλεκτρονική μορφή – Αξιοποίηση πόρων ΠΕΠ Αττικής.
- Ανάπτυξη Συστήματος Διαχείρισης και Προβολής της Περιφέρειας Αττικής ως Τουριστικού Προορισμού (DMS).
- Ανάπτυξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος διαχείρισης και διάχυσης ηλεκτρονικού περιεχομένου (Attica Content Industry).

- Άμεση Ανάπτυξη Σχεδίου-Πρότασης στο πλαίσιο του Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση (Κωδικός Πρόσκλησης: 30 Τίτλος: Ψηφιακές Υπηρεσίες Αιρετών Περιφερειών).
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων της τουριστικής προβολής.

Στόχος: Ενίσχυση της στρατηγικής, οργανωτικής, διοικητικής και διαθεσμικής ικανότητας της Περιφέρειας Αττικής για την συμμετοχική κινητοποίηση των Φορέων που εμπλέκονται με τις τουριστικές δραστηριότητες και την οργανωμένη προσέλκυση συνεδριακών και εκθεσιακών δραστηριοτήτων

Ενδεικτικές Δράσεις

- Δημιουργία ενιαίου Συνεδριακού Φορέα (Convention Bureau) με αυξημένες οριζόντιες αρμοδιότητες και τέλεσης mega-event διεθνούς εμβέλειας και, εν γένει ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τύπου «MICE» στην Αττική – Αξιοποίηση πόρων ΕΣΠΑ.
- Δημιουργία αποτελεσματικού, συλλογικού συντονιστικού Περιφερειακού Οργάνου (Περιφερειακή Επιτροπή Τουρισμού και Τουριστικής Προβολής), με παράλληλη ανάπτυξη εργαλείων υποστήριξης αποφάσεων. Συντονισμός με εθνικές στρατηγικές.
- Διερεύνηση της δημιουργίας «Ενιαίου Ταμείου Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής»

Μέτρο 3.4: Απασχόληση – δια βίου μάθηση

Στόχος: Ενίσχυση της δια βίου μάθησης, μέριμνα για την αύξηση της ποιότητας και της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Σύσταση και άμεση ενεργοποίηση της **Περιφερειακής Επιτροπής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΠΕΕΚ)**, ως του αρμόδιου καθοδηγητικού οργάνου – διερεύνηση συναρμοδιοτήτων με άλλες Επιτροπές και αποσαφήνιση των λειτουργιών τους.
- Άμεση εκπόνηση του «Περιφερειακού **Προγράμματος Απασχόλησης και Διά Βίου Μάθησης**» (ΠΠΑΔΜ) και προγραμματισμός ανοιχτής διαβούλευσης, συνεργασίας με συναρμόδιους Φορείς και Υπηρεσίες, κοινωνικού και ιδιωτικού τομέα κ.λπ.

- Συμμετοχή στον επανασχεδιασμό των δράσεων του ΕΣΠΑ-I (2007-2013) και στην εκπόνηση του νέου σχεδιασμού του ΕΣΠΑ-II (2014-2020)
- Συστηματικές ενέργειες εξωστρεφούς χαρακτήρα για την υποστήριξη της Αιρετής Περιφέρειας στα ζητήματα Απασχόλησης, διαβίου μάθησης, κοινωνικής ενσωμάτωσης, ψυχικής υγείας κ.λπ.
- Διασφάλιση συνεργιών και αποσαφήνιση διαλειτουργικότητας του Κεντρικού επιπέδου με τις Π.Ε. για αξιοποίηση της διαχειριζόμενης πληροφορίας που αφορά στην αγορά εργασίας, στις ομάδες στόχους κ.λπ. – Κινητοποίηση λοιπών Διευθύνσεων που διακινούν και επεξεργάζονται σχετικές πληροφορίες (λ.χ. αδειοδοτήσεις επιχειρήσεων, τεχνικά επαγγέλματα δημόσια υγεία, προνοιακά ζητήματα κ.ο.κ.).
- Εσωτερική προκήρυξη για πρόσκληση εξειδικευμένων στελεχών για την στελέχωση των αρμοδίων Τμημάτων - Κινητοποίηση του στελεχιακού δυναμικού της Αιρετής Περιφέρειας.
- Διενέργεια έρευνας εκπαιδευτικών αναγκών και δρομολόγηση επιμορφωτικού προγράμματος στα στελέχη της Περιφέρειας που θα κληθούν να αναλάβουν τις σχετικές λειτουργίες.

Στόχος: Ουσιαστική και αποτελεσματική σύνδεση της απασχόλησης και εκπαίδευσης με την περιφερειακή αγορά εργασίας και βελτίωση της πρόσβασης και του επιπέδου των βασικών δεξιοτήτων των Πολιτών της Αττικής χωρίς εξαιρέσεις και διακρίσεις.

Ενδεικτικές Δράσεις

- Μελέτη σκοπιμότητας για την ίδρυση και λειτουργία δικτύου διευρυμένου χαρακτήρα «Γραφείων Απασχόλησης» στις Π.Ε. και με μέριμνα στα Νησιά της Περιφέρειας και στην Τροιζήνα
- Δραστηριοποίηση του ΚΕΚ της Περιφέρειας στην κατεύθυνση της υλοποίησης των ενεργών πολιτικών απασχόλησης κ.λπ.
- Εξειδίκευση των αναγκών εφαρμογής και λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (ΕΣΣΕΕΚΑ) στην Αττική
- Συμμετοχή της Αιρετής Περιφέρειας σε εξειδικευμένα Προγράμματα τοπικής απασχόλησης, ενσωμάτωσης καινοτομικών χαρακτηριστικών στις τοπικές αγορές εργασίας, στην κοινωνική οικονομία και στην κοινωνική συνοχή κ.ο.κ.
- Ανάπτυξη δικτύου ΤΠΕ με έμφαση στην ανάγκη αντιμετώπισης της ΣΠΖΕ και την εξυπηρέτηση των στελεχών των Διευθύνσεων, των Ομάδων-Στόχου, των Επιχειρήσεων κ.ο.κ.

ΑΞΟΝΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Μέτρο 4.1.: Βελτίωση της οργάνωσης και των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας και διοίκησης

Στόχος Βελτίωση της οργανωτικής δομής και των εσωτερικών διαδικασιών λειτουργίας των υπηρεσιών της ΠΑ

Ενδεικτικές δράσεις

- Ανασχεδιασμός της Οργανωτικής Δομής της ΠΑ, κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των διοικητικών μονάδων, διαμόρφωση νέου Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας και εφαρμογή του.
- Ενημέρωση του φακέλου της διαχειριστικής της επάρκειας της ΠΑ σε ότι αφορά τον ρόλο της ως Δικαιούχος έργων και δράσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ.
- Εφαρμογή μέτρων για την βελτίωση της παροχής οριζόντιων υποστηρικτικών υπηρεσιών στις επί μέρους διοικητικές ενότητες.
- Πρόγραμμα δράσεων για την ανασχεδίαση / απλοποίηση / σχεδίαση των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων και διαδικασιών λειτουργίας της ΠΑ από τη Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- Σχεδιασμός Εσωτερικών Κανονισμών Λειτουργίας, με απλοποίηση / βελτίωση των διαδικασιών, για τις ακόλουθες βασικές λειτουργίες της ΠΑ:
 - Την οικονομική διαχείριση των εσόδων και δαπανών
 - Τις προμήθειες υλικών και υπηρεσιών και τη διαχείριση των αποθηκών
 - Τη διαχείριση Πρωτοκόλλου και εγγράφων
 - Την επικοινωνία των κεντρικών υπηρεσιών και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών.
 - Τη διαχείριση της κίνησης Οχημάτων
 - Τη διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού.
 - Τη διαχείριση Τεχνικών Έργων.

Στόχος : Ανάπτυξη διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των δραστηριοτήτων των υπηρεσιών

Ενδεικτικές δράσεις

- Σχεδιασμός, τυποποίηση και εφαρμογή των διαδικασιών προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης της ΠΑ.
- Κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων δράσης της ΠΑ καθώς και των αντίστοιχων απολογισμών δράσης
- Σχεδιασμός συστήματος δεικτών παρακολούθησης των δραστηριοτήτων και των πόρων της ΠΑ και κατάρτιση κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της
- απόδοσης των περιφερειακών υπηρεσιών.
- Σχεδιασμός, οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης / κατάρτισης των αιρετών και των προϊσταμένων, στα νέα συστήματα διοίκησης της ΠΑ.

Στόχος 3 : Ανάπτυξη των διαδικασιών ενημέρωσης / πληροφόρησης των πολιτών, διαβούλευσης και διαφάνειας

Ενδεικτικές δράσεις

- Κατάρτιση χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών
- Έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση οδηγού του πολίτη για τις παρεχόμενες υπηρεσίες της περιφέρειας σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- Κατάρτιση κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και κανονισμού διαβούλευσης.

Μέτρο 4.2. Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της ΠΑ.

Στόχος 1 : Ανάπτυξη και βελτίωση των συστημάτων διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού της ΠΑ

Ενδεικτικές δράσεις

- Ενοποίηση και ανασχεδιασμός του Ηλεκτρονικού Μητρώου Προσωπικού της Περιφέρειας, σχεδιασμός των διαδικασιών ενημέρωσής του και των διοικητικών αναφορών για την αξιοποίησή του.
- Σχεδιασμός των Θέσεων Εργασίας ανά διοικητική ενότητα της ΠΑ.
- Περιγραφή Καθηκόντων και Προσόντων για κάθε Θέση Εργασίας.
- Σχεδιασμός και εφαρμογή διαδικασίας για την συνεχή επικαιροποίηση των Θέσεων Εργασίας και των αντίστοιχων Περιγραφών Καθηκόντων/ Προσόντων.
- Προγραμματισμός αναγκών ανθρώπινου δυναμικού στις επί μέρους διοικητικές ενότητες της ΠΑ με βάση τις θέσεις εργασίας

- Βελτίωση της κατανομής του ανθρώπινου δυναμικού μεταξύ των Διευθύνσεων, με βάση τα προσόντα τους (γνώσεις, ικανότητες, δεξιότητες) και τον όγκο των δραστηριοτήτων.
- Δημιουργία Εγχειριδίου / Οδηγού Υπαλλήλου που να περιγράφει τις διαδικασίες των σχέσεων του προσωπικού με την ΠΑ κατά τη διάρκεια της εργασιακής του ζωής. Σχεδιασμός διαδικασίας συνεχούς ενημέρωσης / επικαιροποίησής του.
- Σχεδιασμός και εφαρμογή εσωτερικού συστήματος πληροφόρησης του προσωπικού της ΠΑ για τα τρέχοντα θέματα που το αφορούν.
- Στελέχωση της ΠΑ με τεχνικό ασφαλείας και γιατρό εργασίας και εφαρμογή διαδικασιών βελτίωσης των συνθηκών εργασίας.

Στόχος 2: Ανάπτυξη και βελτίωση των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού

Ενδεικτικές δράσεις

- Σχεδιασμός και εφαρμογή συστήματος διάγνωσης των αναγκών βελτίωσης των προσόντων του προσωπικού της ΠΑ με βάση τις θέσεις εργασίας.
- Σχεδιασμός γενικού προγράμματος συνεχιζόμενης κατάρτισης του προσωπικού της ΠΑ για την βελτίωση των προσόντων του.
- Σχεδιασμός, οργάνωση και υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης του προσωπικού της ΠΑ κατά την επόμενη περίοδο.

Μέτρο 4.3. Αξιοποίηση των ΤΠΕ και προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Στόχος: Αναβάθμιση του υφιστάμενου εξοπλισμού και των υποδομών πληροφορικής της Περιφέρειας Αττικής

Ενδεικτικές δράσεις

- Αναβάθμιση και ανανέωση του υφιστάμενου εξοπλισμού, προμήθεια νέου εξοπλισμού
- Αναβάθμιση δικτυακών υποδομών
- Συντήρηση του εξοπλισμού και των υποδομών

Στόχος: Αναβάθμιση και επέκταση των υφιστάμενων εφαρμογών ΟΠΣΝΑ της Περιφέρειας Αττικής

Ενδεικτικές δράσεις

- Ψηφιοποίηση δεδομένων - Δημιουργία ηλεκτρονικών αρχείων

- Αναβάθμιση, επέκταση και εξασφάλιση διαλειτουργικότητας των εφαρμογών ΟΠΣΝΑ
- Σύστημα Πληροφόρησης της Διοίκησης

Στόχος: Προώθηση και εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στην Περιφέρεια Αττικής

Ενδεικτικές δράσεις

- Κατάρτιση σχεδίου προώθησης και εφαρμογής της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- Σχεδιασμός και ανάπτυξη Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών

Μέτρο 4.4. Βελτίωση των οικονομικών - διαχειριστικών λειτουργιών

Στόχος: Αύξηση εσόδων - περιορισμός εξόδων, μέσω της αναβάθμισης των διαδικασιών προγραμματισμού και διαχείρισης των οικονομικών της Περιφέρειας Αττικής

Ενδεικτικές δράσεις

- Εκσυγχρονισμός του συστήματος εκπόνησης, υλοποίησης, παρακολούθησης του προϋπολογισμού / απολογισμού
- Βελτίωση της απόδοσης των εσόδων
- Εφαρμογή διπλογραφικού λογιστικού συστήματος

Στόχος : Αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας της Περιφέρειας

Ενδεικτικές δράσεις

- Εκπόνηση ειδικού επιχειρησιακού σχεδίου αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας

